

**A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 2021. szeptember 24-i ülése
7. sz. napirendi pontja**

Javaslat a Tolna Megyei Területfejlesztési Program elfogadására

Előterjesztő: Fehérvári Tamás, a Közgyűlés elnöke

Előadó: Fehérvári Tamás, a Közgyűlés elnöke

Az előterjesztést előzetesen tárgyalta a Jogi és Ügyrendi Bizottság, a Pénzügyi és Monitoring Bizottság és a Területfejlesztési és Koordinációs Bizottság.

Tisztelt Közgyűlés!

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 27. § (1) bekezdése alapján a megyei önkormányzat területi önkormányzat, amely feladatai keretében ellátja a területi szintű területfejlesztési feladatokat. A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (a továbbiakban: Tftv.) határozza meg részletesen a megyei önkormányzatok területfejlesztéssel kapcsolatos feladat- és hatásköreit. A Tftv. 11. § (1) bekezdése a területfejlesztési feladatok kapcsán írja elő, hogy a megyei önkormányzatnak a területfejlesztési tervezéssel összefüggő feladatok ellátása körében az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepcióval összhangban ki kell dolgoznia és el kell fogadnia a megye területfejlesztési koncepcióját és területfejlesztési programját.

A Tolna Megyei Önkormányzat a Tftv.-ben ismertetett feladat- és hatásköre alapján, valamint a Pénzügyminisztérium által megküldött tervezési útmutatóknak megfelelően a 2021-2027-es uniós költségvetési időszak Európai Unió forrásai felhasználásához kapcsolódó területi szintű tervezés során felülvizsgálata, aktualizálta a megyei szintű területfejlesztési dokumentumait. A területfejlesztési koncepció és program – mint területi tervek – tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól a 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) rendelkezik. Ennek értelmében a megye területfejlesztési koncepciója hosszútávú, a megye területfejlesztési programja középtávú időszakra szól.

A tervezési feladatok elősegítése és megvalósítása érdekében a Tolna Megyei Önkormányzat támogatási kérelmet nyújtott be a TOP-1.5.1-20 „A 2021-27 tervezési időszak stratégiai és projektszintű előkészítése” című pályázati felhívásra. A támogatási kérelem támogatásban részesült és a tervezési feladatokat támogató projekt támogatási szerződése 2021. március 22-én hatályba lépett. A Tolna Megyei Önkormányzat a 2021-2027-es fejlesztési ciklusra vonatkozó Tolna Megyei Területfejlesztési Programot (2021-2030) a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal humán erőforrására támaszkodva készítette el.

A tervezési folyamat első lépéseinek egyikeként a Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése a 2/2021. (I. 25.) számú határozatával elfogadta a területi tervezés folyamatához kapcsolódó Partnerségi Tervet. A COVID-19 világjárvány harmadik

hulláma miatt kialakult országos helyzetet figyelembe véve a program társadalmi és szakmai egyeztetése, valamint a Partnerségi Terv végrehajtása döntően elektronikus úton volt elvégezhető. A tervezéshez fontos információ forrását jelentette a települési önkormányzatokat célzó projektgyűjtés, megkeresésünkre a települések közel 100 %-a megküldte fejlesztési elképzeléseit.

Elkészítettük a Pénzügyminisztérium által megküldött útmutatónak megfelelően a Tolna Megyei Területfejlesztési Program társadalmi egyeztetésre szánt változatát. A Rendelet 18. § (5) bekezdése alapján a területfejlesztési program társadalmi egyeztetésre szánt változatát 2021. június 22-én megküldtük a véleményezésre jogosult szervezeteknek. A Rendelet 19. §-a értelmében a területfejlesztési program esetében a véleményezésre 45 napot kell biztosítani. A Program véleményezésére így 2021. augusztus 06-ig volt lehetőség. A véleményezésre a törvényi előírásen túlmenően is biztosítottunk lehetőséget, tekintettel arra, hogy néhány érdemi vélemény csak a határidőn túl érkezett be, de ezeket is figyelembe vettük a véglegesítés során.

A Rendelet 22. §-a alapján a társadalmasításról az alábbi rövid tájékoztatást adjuk: A társadalmasítás során 284 érdemi vélemény érkezett. A beérkezett véleményeket a Területfejlesztési Program 1. számú mellékleteként jelenítjük meg.

A Tolna Megyei Önkormányzat a Tolna Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum keretében 2021. április 19-én folytatott szakmai egyeztetését Szekszárd Megyei Jogú Várossal a város fejlesztési elképzeléseiről, a Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepcióról, valamint a Tolna Megyei Területfejlesztési Programról.

A Rendelet 9. § (1) bekezdése értelmében a területi tervek javaslattevő fázisának megalapozó munkarésze a kormányrendelet 9. számú mellékletében meghatározott területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat. A Tolna Megyei Önkormányzat felkérésére a Tolna Megyei Területfejlesztési Program hatásvizsgálatát (SKV) az MSB Fejlesztési Tanácsadó Zrt. és a Zöld Mag Kft. készítette a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal Terület- és Vidékfejlesztési Osztályával együttműködve. A Tolna Megyei Területfejlesztési Program hatásvizsgálatát 2021. július 7-én megküldtük véleményezésre a jogosult szervezeteknek. A hatásvizsgálat 30 napos társadalmasítási eljárása során 2021. augusztus 09-ig 25 érdemi vélemény érkezett. A beérkezett véleményeket a dokumentum véglegesítése során figyelembe vettük.

A Tftv. 11. § a) pontjának aa) alpontja értelmében a Tolna Megyei Önkormányzatnak a Tolna Megyei Területfejlesztési Programot elfogadás előtt állásfoglalás kérés céljából meg kell küldeni a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszternek. Az önkormányzat a szakmai dokumentumot állásfoglalás kérése céljából 2021. szeptember 14-én megküldte Varga Mihály Pénzügyminiszter Úr részére. A miniszteri állásfoglalás az ülésen (helyszínen) kerül kiosztásra.

Az előterjesztés 1. számú melléklete tartalmazza Tolna megye 2021-2030. közötti időszakra szóló Területfejlesztési Programot.

Az előterjesztés 2. számú melléklete tartalmazza a 2021-2030. közötti időszakra vonatkozó Tolna Megyei Területfejlesztési Programot megalapozó (SKV) környezeti hatásvizsgálatot.

Az előterjesztés 3. számú melléklete tartalmazza a 2021-2030. közötti időszakra szóló Tolna Megyei Területfejlesztési Programra vonatkozó miniszteri állásfoglalást, ami a helyszínen kerül kiosztásra.

A Tftv. hatályos 11. § a.) pontjának aa.) alpontja értelmében a Tolna Megyei Önkormányzatnak a megyei területfejlesztési programot határozattal kell elfogadnia.

Kérem a Közgyűlést az alábbi határozati javaslat elfogadására!

Határozati javaslat:

**A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlésének
.../2021. (IX.) közgyűlési határozata a Tolna
Megyei Területfejlesztési Program elfogadása
tárgyában:**

1. A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése a Tolna Megyei Területfejlesztési Programot, a hozzá kapcsolódó környezeti értékelést a jelen határozat mellékleteiben foglalt tartalommal elfogadja.
2. A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése felkéri elnökét, hogy a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 23. § (2) bekezdése alapján az elfogadott Tolna Megyei Területfejlesztési Programot tegye közzé a megyei önkormányzat honlapján, valamint a programot küldje meg a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszternek (Pénzügyminiszter) közzététel céljából.

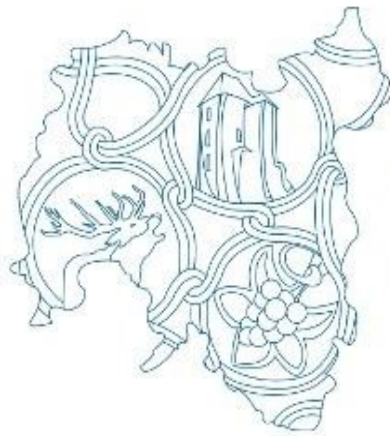
Felelős: Fehérvári Tamás, a Közgyűlés elnöke

Határidő: azonnal

Szekszárd, 2021. szeptember 17.

**Fehérvári Tamás
a Közgyűlés elnöke**

Tolna Megyei Területfejlesztési Program 2021-2030

Közygűlési elfogadás előtti változat

A felűlvizsgálatot készítette:
Tolna Megyei Önkormányzat
Tolna Megyei Önkormányzati
Hivatal

Szekszárd 2021. szeptember 10.

Bevezető

A Tolna Megyei Területfejlesztési Program Felülvizsgálata a 2021-27-as uniós források sikeres felhasználását szolgálja. A Fejlesztési Program kidolgozása során arra törekedtünk, hogy a megyei fejlesztések előkészítőit, megvalósítóit támogató, a tennivalók meghatározását és összehangolását segítő dokumentum készüljön.

Életszerű, a megye ambícióihoz és adottságaihoz illeszkedő célokat, beavatkozásokat és intézményi megoldásokat javasolunk. Ez a célokat és a kedvezményezetteket fókuszba emelő megközelítés a korábbi adminisztráció-, szabályozás- és eszközorientált logikától sok ponton eltér.

A megyei fejlesztési siker a helyi elképzelésekhez illeszkedő helytállás a forrásokért folyó versenyben. Ehhez négy dologra van szükség:

- A helyi szereplők együttműködésének erősítésére.
- A lehetőségekhez illeszkedő, kezdeményező magatartás kialakítására.
- A helyi igények elsőrendűségének elfogadására és határozott képviselésére.
- Jelentős, szimbolikus, kiemelt jelentőségű megyei és térségi projektek kialakítására és megvalósítására.

Tartalomjegyzék

STRATÉGIAI PROGRAM.....	4
1. A Tolna Megyei Területfejlesztési Program	4
1.1. A tervezési folyamat bemutatása.....	4
1.2. A Fejlesztési Program motivációja – Forrást, hasznosan	6
1.3. A Fejlesztési Program funkciója.....	7
2. A Tolna Megyei Területfejlesztési Program céljai – „Tolna 109”	8
2.1. Átfogó célok	8
2.2. Specifikus célok	10
2.3. Területi célok.....	14
2.4. Horizontális célok.....	17
2.5. A célrendszer külső és belső koherenciájának bemutatása	21
2.6. Illeszkedés az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióhoz	31
2.7. A célrendszer kapcsolata a fontosabb ágazati koncepciókkal, tervekkel.....	33
3. Prioritások.....	64
4. A tervezéskísérő eljárások dokumentációja	80
4.1. Intézményi keretek.....	81
4.2. A megvalósítást és a program megvalósítás monitorozását meghatározó folyamatok jogszabályi keretei	82
4.3. A konstrukciók ütemezése	83
4.4. A Program megvalósításának módszertana, eljárásrendi háttere	84
4.5. A Fejlesztési Program finanszírozásának csatornái.....	84
5. Monitoring és értékelési terv	85
5.1. Értékelési tevékenység tartalma	85
5.2. Monitoring tevékenység tartalma.....	86
OPERATÍV PROGRAM	87
Tervezési háttér, összefoglalás.....	87
1. Támogatás segítségével megvalósuló programok.....	88
2. A tervezett fejlesztési elképzelések megyei prioritás szerinti csoportosításban	90
2.1. Prioritások.....	90
• P1 Prioritás: A Tolna megyei gazdaság versenyképességének erősítése	90
• P2. Prioritás: A helyi közösségek és kultúra megerősítése, valamint a közösségi élet újraindítása	93
• P3. Prioritás: Környezettudatos és fenntartható fejlesztések.....	96
• P4. Prioritás: Vidék felzárkóztatása, közszolgáltatások színvonalának emelése	99

• P5.Prioritás: Közép-Duna Menti Kiemelt Térség fejlesztése	100
2.2. Együttműködés keretében tevezett kiemelt fejlesztések	101
I. Intézkedés: Foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködés Tolna megyében.....	101
II. Intézkedés: Közlekedési kapcsolatok fejlesztése a Paksi és Tamási járás átjárhatóságának érdekében.....	101
III. Intézkedés: A Tolna megyei helyi termékek támogatása	103
IV. Intézkedés: M9 Szekszárd-Dombóvár szakaszának megépítése.....	103
V. Sió térségének turisztikai fejlesztése	104
VI. Paksi Atomerőmű bővítéséhez kapcsolódó fejlesztések.....	104
3. A tervezett fejlesztési elképzelések megyei prioritások szerinti csoportosításban	105

STRATÉGIAI PROGRAM

1. A Tolna Megyei Területfejlesztési Program

A Tolna Megyei Területfejlesztési Program a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptióra épül. A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvénnyel, a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelettel (a továbbiakban Kormányrendelet), valamint a Pénzügyminisztérium iránymutatásaival összhangban készült. A Fejlesztési Program Felülvizsgálatát a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal Terület- és Vidékfejlesztési Osztálya készítette.

1.1. A tervezési folyamat bemutatása

A területi önkormányzatok számára 2020 második felétől kiemelt feladat a 2014-2020 közötti tervezési időszakhoz kapcsolódóan elfogadott, átfogó céljait tekintve 2030-ig érvényes területfejlesztési koncepció felülvizsgálata és aktualizálása, módosítása (elsődlegesen a 2020-ban lejáró részekre), valamint a 2020-ig érvényes területfejlesztési program megújításával a 2021-2030-as időszakra új területfejlesztési program kialakítása a rendelkezésre álló legfrissebb információk alapján. A területi tervek aktualizálása a 2021-2027 közötti uniós tervezési időszak fejlesztési dokumentumainak tervezését és (elsősorban a területi operatív program esetében) végrehajtását is támogatja.

A területi területfejlesztési tervezési folyamat az alábbi főbb feladatokból áll:

- ✓ a helyzetfeltáró, helyzetértékelő dokumentumok frissítése, elkészítése a területfejlesztési koncepció előkészítő fázisaként
- ✓ a területfejlesztési koncepció (előkészítő és javaslattevő fázis) felülvizsgálata és módosítása
- ✓ a területfejlesztési program (stratégiai és operatív programrész) megújítása, összeállítása
- ✓ területi (társadalmi, gazdasági, környezeti) hatásvizsgálat készítése
- ✓ a területfejlesztési tervekhez környezeti vizsgálat készítése az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet előírásainak megfelelően
- ✓ a 2021-2027 közötti uniós programozási időszak területfejlesztési operatív programjának végrehajtását támogató megyei integrált területi program összeállítása
- ✓ a tervezési folyamat során a partnerség biztosítása (partnerségi terv kidolgozása és végrehajtása)
- ✓ területi koordináció ellátása
- ✓ uniós forrásból (a területi operatív programhoz kapcsolódóan) támogatandó megyei projektkezdemenyvezések gyűjtése

Tekintettel arra, hogy a 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió helyzetfeltáró munkarészei megfelelnek a vonatkozó hatályos előírásoknak is, valamint az abban felhasználtaknál frissebb statisztikai adatok, kimutatások nem állnak rendelkezésre, a helyzetelemzési dokumentum aktualizálása nem volt indokolt, így a 2021-2027 közötti időszak tervezési folyamatában a meglévő helyzetértékelés került felhasználásra.

A felülvizsgált Tolna Megye Területfejlesztési Konceptió másodlagos források felhasználásával, a már meglévő, megyei térségi dokumentumok feldolgozásával, azok szintetizálásával, valamint a tervezési munkába bevont partner szervezetek által megfogalmazott javaslatok, vélemények figyelembe vételével készült el.

A koncepció társadalmasítási folyamata a jogszabályi aláírásoknak megfelelően zajlott:

a vonatkozó Kormányrendeletben rögzített véleményező szervezetek számára 2021.02.10-én e-mailen megküldésre került a fejlesztési dokumentum, az észrevételek, javaslatok megküldésére 45 napos határidőt biztosítottunk. Tekintettel arra, hogy a 2021-2027 évek közötti időszakra vonatkozó, aktualizált Partnerségi Tervünkben szereplő szervezetek véleménye kiemelten fontos számunkra, a dokumentumot az ő részükre is megküldtük e-mailen.

A koncepció feltöltésre került továbbá a Tolna Megyei Önkormányzat honlapjára, a társadalmi egyeztetésről facebook oldalunkon is tájékoztattuk partnereinket, illetve a megye lakosságát.

A véleményezési időszak 2021.03.29-én lezárult, ezt követően megtörtént a beérkezett vélemények feldolgozása, a szükséges átvezetések, kiegészítések elvégzése. Az átdolgozott dokumentum 2021.05.10-én elkészült és megküldésre került miniszteri jóváhagyásra.

A koncepció készítésével és véleményeztetésével párhuzamosan elkészült annak környezeti értékelése, a jogszabályi előírások alapján megtörtént annak véleményeztetése. A véleményezési időszak 2021.04.08-tól 2021.05.10-ig tartott. A szakmai szervezetek visszajelzése alapján átdolgozott dokumentum 2021.05.31-én elkészült és a megyei önkormányzat honlapján közzétételre került.

A Tolna Megyei Területfejlesztési Program társadalmi egyeztetése a koncepcióhoz hasonló módon történt meg: 45 napos határidő biztosításával 2021. június 22-én megküldésre került a jogszabályban előírt véleményező szervek, majd a Partnerségi Tervben szereplő szervezetek részére, valamint közzétételre került a megyei önkormányzat honlapján is.

2021.08.10-től (az észrevételek megküldésére rendelkezésre álló időszak lezárultát követően), a beérkezett visszajelzések alapján megtörténtek a szükséges kiegészítések, átvezetések.

Ezzel párhuzamosan elkészült, majd (2021.07.08. és 2021.08.09. között) véleményeztetésre került a Program környezeti értékelése is. A szakmai szervezetek

észrevételei alapján 2021.08.23-án megtörtént a Program környezeti értékelésének véglegesítése.

A Tolna Megyei Önkormányzat honlapján valamennyi fejlesztési dokumentum közzétételre került.

(<http://www.tolnamegye.hu/fooldal/fejleszto-megye/teruletfejlesztes/tolna-megyei-onkormanyzat-teruletfejlesztési-feladatai-2021-2027>)

1.2. A Fejlesztési Program motivációja – Forrást, hasznosan

A Tolna Megyei Területfejlesztési Program a Tolna megyei fejlesztések rendszerét kialakító dokumentum. A Fejlesztési Program első számú célja azt megalapozni, hogy a jövőben – a 2021-27-es fejlesztési ciklus során és azt követően – minél több forrás érkezzen Tolna megyébe. Célul tűztük ki, hogy a 2021-27-es fejlesztési ciklusban a különböző fejlesztési programokból a megyébe érkező forrás több legyen, mint amennyi az előző hét évben a megyében rendelkezésre állt.

A fejlesztési források hasznosságának mércéje az, hogy mennyire erősödik a megyei gazdaság, illetve hogy mennyire képesek a fejlesztések a megye társadalmi-környezeti helyzetén tartósan javítani.

A megye gazdaságának erősödése a gazdasági aktivitás és a tőkevonzó képesség erősödését, a termelési kapacitások és a piacok bővülését jelenti. A termelés bővülése során növekszik a megye gazdaságában rendelkezésre álló tőke, javul a megyében működő vállalkozások technológiai színvonala, és új munkahelyek jönnek létre. A megyei piac növekedése során bővül a helyi fogyasztás, egyre több turista érkezik Tolna megyébe, továbbá egyre több és jobb szolgáltatás közül választhatnak a Tolna megyeiek.

A fejlesztési források gazdasági hatásaikon túl azt is célozzák, hogy

- a megye népességmegtartó ereje növekedjen,
- a települések és más helyi közösségek megerősödjenek,
- a társadalmi béke és a biztonság stabilitása fennmaradjon,
- meg tudjon erősödni a fenntarthatóságra és a környezettel való harmóniára épülő vidéki életmód.

1.3. A Fejlesztési Program funkciója

A Fejlesztési Program a megye gazdasági, társadalmi és politikai szereplői számára készülő együttműködési platform, az összefogás céljait és eszközeit kijelölő alapdokumentum. A Fejlesztési Program törekvése, hogy keretet adjon ahhoz, hogy a megyében felmerülő fejlesztési elképzelések hosszú távon ható, a megyében élők életminőségét érdemben javító fejlesztési történetekké álljanak össze. A megye kulcsszereplői által közös alapvetésként elfogadott Konceptió arra ad lehetőséget, hogy a jövőre nézve meghatározhatók legyenek a fejlesztési törekvések valóra váltásához szükséges közös lépések: milyen fejlesztésekért szükséges a megyének lobbizni, milyen ütemtervet érdemes a fejlesztési történetekhez megfogalmazni.

A Fejlesztési Program célul tűzi ki, hogy Tolna megyében alakuljon ki és erősödjön meg az a tudásbázis, intézményrendszer, közösség és kultúra, amely képes minél több megyei szereplőt mozgósítani a fejlesztési források megszerzésére és hasznosítására. Azaz: jöjjön létre a megyében a fejlesztési központok rendszere és hálózata, jöjjenek létre az önkormányzat és vállalkozások fejlesztési történeteket összeállító és azokat megvalósító együttműködései.

A Fejlesztési Program funkciója, hogy hidat építsen az uniós fejlesztési intézményrendszer, nyelv, hozzáállás és a helyi szándékok, lehetőségek közé. A megye közélete és kulcsszereplői a fejlesztési forrásokat elsősorban mint a konkrét lehetőségekhez kapcsolódó projekteket értelmezik, a brüsszeli intézmények viszont összeurópai, általános célok megvalósulását kérik számon. Az elvek és a cselekvés közötti összhangot egy, a mind a két oldal elvárásait értő és azoknak megfelelő cél- és intézményrendszer tudja megteremteni.

A Fejlesztési Program alapelve, hogy a célokhoz kell rendelni az eszközt, továbbá az adminisztráció igazodjon az igényekhez, és nem fordítva. A megye jövőjét leginkább szolgáló Fejlesztési Program életszerű és nem leltárszerű.

Tolna megye az ország központi jelentőségű pontjaitól távol fekvő, kisvárosokra és falvakra épülő agrárvidék. A megye természeti szépségekben gazdag, de kevés a jelentős mértékű turizmust megteremtő attrakció. Tolna megyére jellemző, hogy mindenhol erős a helyi identitás, helyi kultúra. A Fejlesztési Program szempontjából az a legfontosabb kihívás, hogy hogyan lehet az erős helyi kultúrában és a környezetben rejlő energiákat mozgósító, realisztikus fejlesztési elképzeléseiket összeállítani és megvalósítani.

2. A Tolna Megyei Területfejlesztési Program céljai – „Tolna 109”

Célunk, hogy a Tolna megyei emberek boldogok és elégedettek legyenek, aktívan és egészségesen éljenek egészséges környezetben városban és vidéken egyaránt. Ezért a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptióban három átfogó és kilenc stratégiai célt fogalmaztunk meg. A Tolna Megyei Területfejlesztési Program céljai értelemszerűen azonosak a hosszabb távú dokumentumban megfogalmazottakkal, annak alapelveivel. A Program tulajdonképpen a Konceptió által meghatározott célok eléréséhez szükséges középtávú intézkedések összefoglalása.

2.1. Átfogó célok

A Tolna Megyei Területfejlesztési Program átfogó céljainak meghatározását elsősorban a koncepció, illetve annak helyzetértékelése során meghatározott fejlesztési irányok határozták meg, valamint azok a megyei sajátosságok (erősségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek), amelyek közvetlen beavatkozásokat igényelnek.

Három fő terület fejlesztése kiemelten fontos:

A1 Gazdaságfejlesztés - A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése

Az emberek számára új munkahelyeket hozunk létre és megőrizzük a meglévőket:

Az Európai Unió tagállamai együttesen ismerték fel, hogy a világot és egész Európát is sújtó gazdasági válság, és egy világjárvány okozta recesszió ellen a leghatékonyabb eszköz a gazdaság kiemelt fejlesztése, külső tényezőktől való mind nagyobb mértékű függetlenítése, amely megoldást adhat az egyre erősödő, éppen a válság következménye okán komoly problémát jelentő foglalkoztatási szint csökkenésére is. Az Európa 2030 Stratégia és a Nemzeti Fejlesztés 2030 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió is azt a célt fogalmazza meg, hogy a legtöbb forrást gazdaságfejlesztésre kell fordítani a társadalmi és környezeti szempontok figyelembe vételével. A megyei koncepció helyzetértékelése során a megye állapotát jellemző adatok, folyamatok vizsgálata is azt támasztotta alá, hogy ezen a területen kell a legtöbb forrást, támogatást felhasználni, annak érdekében, hogy érdemi eredményeket tudjunk 2030-ig elérni.

A2 Humánerőforrás-fejlesztés - Társadalmi megújulás, társadalmi kohézió

A megszerzett tudást, szakértelmet helyben tartjuk, hogy a gazdaság igényeit jobban ki tudjuk elégíteni.

A középfokú oktatási rendszer átszervezése megkezdődött, a duális képzés kínálta lehetőségeknek és az ösztöndíjrendszer bevezetésének köszönhetően a szakképzés egyre népszerűbb, azaz megállapíthatjuk, hogy a szakképzési intézményrendszer átalakulása lefektette a változás alapjait. A szakképzést nyújtó gazdasági szereplők kínálata stabil és folyamatos, azonban a szakmáknak csak szűk körét kínálják, a rendszer továbbra sem tud dinamikusán reagálni az állandóan mozgásban lévő gazdasági, piaci igényekre. Magyarország Kormánya 1168/2019 (III.28.) Kormányrendeletben fogadta el a Szakképzés 4.0 a szakképzés és felnőttképzés megújításának középtávú szakmapolitikai stratégiáját.

A Szakképzés 4.0 stratégia célja, hogy a magyar diákok úgy kerüljenek ki az iskolákból, hogy az alapkompenciákon túl rendelkezzenek olyan készségekkel, kompetenciákkal, amelyek megalapozzák a gazdaság által igényelt képzettség elsajátítását és az egész életen át tartó tanulást.

Megfelelő támogatással, a piaci szereplők lehetőségeit és igényeit közvetlenül ismerő kereskedelmi és iparkamara együttműködésével megyei, szervezett, gyakorlatorientált szakképzési rendszer kialakításával a szakképzés eredményessége egyértelműen tovább javítható. Fejleszteni kell a megye felsőoktatási potenciálját is, a kapacitások bővítésével és a meglévők átszervezésével (pl.: PTE KPVK). A gazdaság szereplőinek szélesebb körű bevonásával (elsősorban gyakorlati szakképzés helyszínei) a szakképző intézményekben indított képzések alaposabb tervezésével, az elméleti oktatási anyagok naprakész, jövőbe és a környezettudatosságra is tekintő ismeretanyagokkal való kibővítésével hatékonyra és piacképesre válik a megyei szakképzés. Az új képzések indításánál a jelentősebb beruházásokat, fejlesztéseket is figyelembe kell venni (pl.: paksi atomerőmű - új blokkok építése).

A3 Vidékfejlesztés – A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki élettér megteremtése

A megye vidékies jellege ne hátrány, hanem előny legyen az itt élők számára, hogy a megye középső aprófalvas térsége ne még inkább leszakadjon, hanem a városokkal együtt, azokhoz felzárkózva (funkcionális térségként) tudjon fejlődni, a vidékies jellegből adódó lehetőségek kiaknázásával, a természeti erőforrások védelmének szem előtt tartásával.

2.2. Specifikus célok

A stratégiai (specifikus) célok az átfogó célok alapján kerültek meghatározásra Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiójában. A Program célrendszere megegyezik a koncepcióban foglaltakkal.

S1 stratégiai cél: Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként

- Széles körű, gazdasági célú vállalkozói együttműködések (klaszterek, projektszervezetek) támogatása a Tolna megyei vállalkozások piaci szerepvállalásának megerősítése érdekében ágazatonként, illetve termékpályánként
- Szekszárdi szőlészeti és borászati kutatás-fejlesztési együttműködések a Pécsi Tudományegyetem szakmai koordinációja mellett
- Dombóvár és Tamási térségében mezőgazdasági célú kutatás-fejlesztési együttműködések a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári és Keszthelyi Campusának szakmai koordinációja mellett
- Energetikai kutatás-fejlesztési együttműködések Paks és Tamási térségében
- A helyi mezőgazdasági alapanyag-termelési igényekhez igazított helyi logisztikai kapacitások kiépítése térségenként
- A helyi alapanyag-termelési igényekhez igazított térségi logisztikai bázisok kialakítása a megyét érintő jelentősebb vasúti, közúti, vízi közlekedési csomópontokban

S2 stratégiai cél: Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése

- Tejipari és húsipari alapanyagokra épülő termékfejlesztés, élelmiszeripari és mezőgazdasági gépgyártás szekszárdi központtal
- A megyei (elsősorban Bátaszék, Bonyhád, Szekszárd, Tolna és térsége) bőr- és textilipari, könnyűipari kapacitások növelése az ágazaton belüli piaci részesedés növelésével
- A helyi mezőgazdasági alapanyagokra épülő magas hozzáadott értékű élelmiszer- és feldolgozóipari kapacitások kiépítése
- A nagy hagyományokkal rendelkező Tolna megyei építőipar fellendítése
- A már működő ipari parkok és ipari övezetek fejlesztése, különös tekintettel az ágazati igényeket kiszolgáló infrastruktúrafejlesztésre, a városok és vonzáskörzetük igényeire épülő inkubáció- és szolgáltatásbővítés az ipari parkokban, valamint új ipari parkok kialakítása
- Egészségügyi és egészségipari fejlesztések
- Regionális szintű gazdasági és piaci együttműködések elősegítése klaszterek által
- A megyei gépgyártási kapacitások erősítése elsősorban az autóiipari, szerszámgépgyártás területén és elektronikai iparban
- A tisztaszén-technológia meghonosítása és kőbányászat fejlesztése, és az ezekre épülő gazdaságfejlesztés Nagymányok térségében a környezeti fenntarthatóság figyelembevételével

S3 stratégiai cél: A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása

- Védett építészeti értékek gazdasági, turisztikai és közösségi célú hasznosításának elősegítése
- Helyi turizmus versenyképessége
- Országos jelentőségű védett természeti területek
- Sió turisztikai hasznosítása
- Duna menti rekreációs térség kialakítása
- Aktív- és ökoturizmus, kerékpáros turizmus feltételeinek fejlesztése
- Termál-, gyógy- és egészségturizmus megyei központjainak további fejlesztése, új központok létesítése
- A Szekszárdi és Tolnai Borvidék, valamint a pincefalvak borturisztikai és gasztronómiai kínálatának növelése
- Környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések
- A tervezett fejlesztésektől úgy kell megvalósítani, hogy a meglévő és tervezett természetvédelmi területeken újabb közlekedési utak ne kerüljenek kialakításra

S4 stratégiai cél: Vállalkozások versenyképességének erősítése

- Vállalkozások foglalkoztatási képességének erősítése
- Termék-, technológiai és szervezeti újítások ösztönzése és támogató környezet megteremtése
- Kis- és középvállalkozások szolgáltatásfejlesztése
- Üzleti, vállalkozói készségek fejlesztése
- IKT- technológiák használatának ösztönzése az üzleti életben
- Vállalkozások karbonsemleges energia-felhasználását és energiahatékonyságnövelését célzó fejlesztéseinek támogatása
- Vállalkozások tőkéhez jutási lehetőségeinek szélesítése

S5 stratégiai cél: Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő- piaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az oktatásban

- A gazdasági igényekhez igazított, gyakorlatorientált szakképzési rendszer kialakítása, a szakképzési lehetőségek bővítése és a fiatalok képességeinek kibontakoztatása, idegen nyelvi kompetenciáinak fejlesztése
- Felnőttképzési (műszaki szakképzési) központok létrehozása a megyében
- A közoktatás színvonalának javítása és az oktatás modernizálása (digitalizálás, e-oktatás)
- A minőségi oktatáshoz való hozzáférés biztosítása és a korai iskolaelhagyás csökkentése
- Szociális ellátórendszer fejlesztése
- Civil szféra megerősítése a megyében
- Helyi identitás és kulturális élet fejlesztése a meglévő közösségi terek és programok fejlesztésével, újak létrehozásával, közösségfejlesztő szakemberképzés támogatásával
- Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkózásának és munkához jutásának elősegítése
- Hátrányos helyzetű csoportok befogadásának elősegítése

S6 stratégiai cél: A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése

- Családbarát foglalkoztatáspolitikai, az atipikus foglalkoztatás lehetőségeinek kiterjesztése
- Életminőség javítása és vonzó élettér kialakítása a településeken gazdasági funkcióbővítéssel
- A lakosság egészségtudatosságának növelése
- Önkormányzati bérlakásprogram
- Munkásszállások kialakítása
- Fiatal vállalkozók támogatása, vállalkozásösztönzés
- Kulturális, sport és szabadidős-rekreációs lehetőségek bővítése városokban és falvakban egyaránt

S7 stratégiai cél: Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése

- Térségi és helyi közszolgáltatás- és közigazgatás-fejlesztés, a közszféra infrastruktúra-fejlesztése
- Városfejlesztéssel kapcsolatos beavatkozások
- Apró- és kistelepülési térségek elérhetőségének javítása
- Szociális városrehabilitációs fejlesztések

S8 stratégiai cél: Mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék-előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel

- TÉSZ-ek, BÉSZ-ek, termelői csoportok létrehozása termékpályánként
- Funkcionálistérségenként a helyi feldolgozó- és élelmiszeripari kapacitások kiépítése termelői összefogással
- A helyben előállított termékek piaci értékesítésének elősegítése
- Minőségi haltenyésztés és -feldolgozás
- Falusi vendégasztal működtetésének elősegítése
- A klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése
- Mezőgazdasági termelés kockázatainak csökkentése

S9 stratégiai cél: Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése

- Digitalizáció a vidéki térségben
- A helyi és helyközi tömegközlekedés keresletorientált racionalizálása
- Vidékiek jellegű városok fejlesztése
- Helyi erőforrásokra támaszkodó energiahasznosítás
- Mobil és helyi szolgáltatások megteremtése kistelepüléseken
- Szabadidősport önszerveződésének támogatása és intézményi háttérének biztosítása
- Ökológiai gondolkodás elsajátítása, elterjesztése
- A vidéki letelepedést segítő támogatások bevezetése, helyi adókedvezmények biztosítása (szabad vállalkozási zóna településein)

S10 stratégiai cél: A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Tolna megyét érintő területének fejlesztése

- A kiemelt térség magterületének fenntartható fejlesztése
- Komplex programmal érintett Tamási járás
- Humánfejlesztések

Átfogó célok

A1
A megye gazdasági
potenciáljának növelése, a
vállalkozói aktivitás erősítése

A2
Társadalmi megújulás,
társadalmi kohézió

A3
A vidékies térségek gazdasági
szerepvállalásának
megerősítése és vonzó vidéki
élettér megteremtése

Stratégiai célok

S1
Új K+F+I és logisztikai
központok kialakítása
vállalkozói együttműködések
létrehozásával iparáganként,
termékpályánként

S5
Oktatásfejlesztés, hátrányos
helyzetű csoportok munkaerő-
piaci esélyeinek javítása, a
digitális átállás elősegítése az
oktatásban

S8
Mezőgazdasági alapanyagokra
épülő, nagy hozzáadott értékű
termék előállítás, -feldolgozás,
piaci értékesítés és
agrármarketing tevékenység
termelői együttműködéssel

S2
Piacképes, hagyományosan
jelenlévő ipari ágazatok,
elsősorban könnyűipari
tevékenységek (gépgyártás,
fémfeldolgozás, élelmiszeripar,
textil- és bőripar) fejlesztése

S6
A kedvezőtlen demográfiai
folyamatok hatásainak
méréséklése

S9
Vidéki életminőség javítása és a
rurális térség
népségmegtartó
képességének elősegítése

S3
A megye természeti
erőforrásainak, táji és
természeti értékeinek és épített
környezetének szélesebb körű
megismertetése, potenciáljának
javítása, fenntartható
hasznosítása és tematikus
összekapcsolása

S7
Települési infrastruktúra és
közszolgáltatások fejlesztése

S10
A Közép-Duna Menti Kiemelt
Térség Tolna megyét érintő
területének fejlesztése

S4
Vállalkozások
versenyképességének erősítése

2.3. Területi célok

Az OTFK-ban megjelenő tértípusok (fejlett, nagyvárosi, vidékies, aprófalvas, periférikus, leszakadó, elnéptelenedő) közül Tolna megyében a nagyvárosi típus egyáltalán nem jelenik meg, a megye egésze – beleértve a városokat és magát a megyeszékhelyt is – vidékies jellegű. Fejlett területnek tekinthetők alapvetően a Duna vonalában található járások (Paksi, Tolnai, Szekszárdi) települései, melyek közül a legtöbb a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség részét képezi. Periférikus területnek számít a – szintén a kiemelt térséghez tartozó – Tamási járás, mely a közlekedési infrastruktúra hiányosságai miatt nehezebben tud bekapcsolódni a paksi fejlesztés indukálta gazdasági fellendülésbe. Szintén periférikus térségnek tekinthetők a kiemelt térségen kívüli területek: a Dombóvári járás egésze, valamint a javarészt aprófalvas Bonyhádi járás és a Szekszárdi járás kiemelt térségbe nem tartozó települései is.

A földrajzi jellegű tértípusok mellett kiemelt figyelmet kell fordítani a gazdasági szempontból leszakadónak minősülő, hátrányos helyzetű térségek és települések fejlesztésére, felzárkóztatására.

A kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014 (XI.26.) Kormányrendelet értelmében a Dombóvári járás kedvezményezett, a Tamási járás pedig komplex programmal fejlesztendő térség. Ezen járások néhány települése emellett az országos célkitűzések alapján különösen kiemeltnek tekintendő: a Tamási járásba tartozó Hőgyész jelenleg egyike a Gazdaságélénkítő Programban nevesített 100 településnek, a közeljövőben további 10 Tolna megyei település kerülhet be a programba. A felzárkózó települések listáján jelenleg szerepel Értény (Tamási járás) és Gyulaj (Dombóvári járás), de a közeljövőben további 8 Tolna megyei település kerülhet be a programba.

A Paks II beruházáshoz kapcsolódóan új súlyponti tényezőként jelenik meg a megye településeinek jelentős hányadát (62 település a 109-ből) magába foglaló kiemelt térség, melynek területi lehatárolásáról 2020.05.05-én döntött az Országgyűlés.

A fejlesztési dokumentumokban az alábbi fő területi lehatárolást alkalmazzuk:

- I. Közép-Duna Menti Kiemelt Térségbe tartozó települések, kivéve a Tamási járás települései
- II. Komplex programmal fejlesztendő Tamási járás települései
- III. Kiemelt térségen kívüli települések

Fentiek mellett, a területi operatív program tervezett forrásallokációjával összhangban, a megyei fejlesztési dokumentumok külön fejlesztési kategóriába sorolják a fenntartható városfejlesztési eszközzel érintett városokat, melyek Tolna megyében - a jelenlegi elképzelések szerint - a központi szereppel rendelkező, járásszékhely városok lesznek.

A felsorolt szempontok értelmében kiemelten kezelendő települések támogatására a területspecifikus melléklet pontozási szempontrendszerének kialakításakor is fokozott

figyelmet fordítunk.

Tekintettel arra, hogy megye településeinek túlnyomó része a fenti szempontok valamelyike alapján kiemelten kezelendő lenne (ami a kimaradó térségek, települések hátrányos megkülönböztetéséhez vezetne), a területi célrendszerben a területi jellegzetességek és a területi szereplők szempontjából, a Konceptióban megfogalmazott három átfogó és tíz specifikus céllal összefüggésben kerültek kijelölésre a területi célok, illetve meghatározásra a fejlesztési irányok, melyek az alábbiakban kerülnek bemutatásra.

T1. A helyi mezőgazdasági alapanyagokra épülő magas hozzáadott értékű élelmiszer- és feldolgozóipari kapacitások kiépítése a növénytermesztés és az arra épülő állattenyésztés gazdasági egyensúlyára alapozva, funkcionális térségenként

A feldolgozóipari telephelyek méretét, típusát befolyásolják a terület természetföldrajzi adottságai oly módon, hogy a különböző mezőgazdasági ágak számára különböző adottságok a kedvezőek. A helyi (vagy térségi) feldolgozás elősegíti a jelenleg – többnyire – marginális iparral rendelkező rurális térségek népességmegtartó képességét azáltal, hogy új munkahelyeket teremt. A helyi feldolgozóipari kapacitások létrehozása leginkább a Tolnai-Hegyhát és a Völgség területén jelenthet komoly előrelépést.

T2. Sió és Duna-menti térség rekreációs térség turisztikai hasznosítása

A Sió turisztikai fejlesztése gazdasági élénkülést eredményez 10 kilométeres körzetben. A turizmus segíti a helyi termékek közvetlen értékesítését, bővíti a szolgáltatások körét, ezáltal új munkahelyeket biztosít az ott élők számára. A jövedelmi viszonyok javulásával növekedik az érintett településeken a vásárlóerő. A Sió három várostól (Simontornya, Szekszárd, Tolna) eltekintve kizárólag falusias térségen halad keresztül. A térségben található több természetvédelmi terület és műemléki épület is. A Közép-Duna-völgye víziturizmusának fejlesztése során a Sió csatorna rehabilitációja és a faddi és tolnai Duna-holtágak összekötése, ki- és beszállópontok létesítése, a biztonságos vízitúrázás feltételeihez kapcsolódóan átemelési pontok, valamint sólyák kialakítása célszerű. A megye egészét érintően szükséges a gemenci ágakkal való összekötés, amely egy nagy kiterjedésű, változatos vízitúra hálózatot eredményezne.

A vízgazdálkodás javítása (Sió szabályozása) az öntözésen keresztül segíti a térség mezőgazdaságát is, ezáltal a terméshozamok kiszámíthatóbbá válnak.

A Duna menti rekreációs térség fejlesztése kettős képet mutat. A településektől távolabb eső területeken a természeti értékek feltárása, a vízi sportok és a hozzájuk kapcsolódó szolgáltatások dominanciája válik jelentőssé. Ez a Gemenci-erdő révén érinti a megye országos jelentőségű védett területeit is.

A helyi értékek, hagyományok, kultúrák bemutatását szolgálják a Duna menti tájházak (Decs, Dunaföldvár, Bata).

Ezen kívül a térség turisztikai kínálatát színesítik a pincefalvak, történelmi települések, fürdők, a dunaföldvári vár és az Atomenergetikai Múzeum.

A térség megközelítése közúton megfelelően biztosított, de további lehetőségeket rejt a vízi személyszállítás újjáélesztése, turisztikai jelleggel, illetve Gemenc, Sárköz és a Szekszárdi-borvidék vasúti megközelíthetőségének aránya is javítandó. A fejlesztések megvalósulásával, illetve összehangolt marketingtevékenységgel jelentős gazdaságélénkülés következhet be a megye keleti határán.

T3. Az oktatás modernizálása (digitalizálás, e-oktatás)

Jelenleg problémát okoz, hogy számos kistelepülés megközelíthetősége – főként tömegközlekedési eszközökkel - nem megfelelően biztosított, az ott élők lehetőségei – munkavállalási esélyei rosszabbak, mint a nagyobb, fejlettebb településeken élőknek, ez pedig az elvándorlás egyik fő oka. Nehezen elérhető települések zömmel a Tolnai-dombságban találhatóak, így az e-oktatás is elsősorban nekik kedvezne. További lehetőséget jelent a kihelyezett, helyben történő képzés igény szerinti biztosítása is. A szakképzés elősegítésével rendelkezésre állna a szakképzett munkaerő a helyi feldolgozóipari kapacitások létrejöttéhez, így a foglalkoztatási problémák és az ezzel összefüggő elvándorlás is mérséklődne.

Az oktatás digitális modernizációja (az oktatói és a tanulói kompetenciák fejlesztése, intézményi és tanulói eszközpark és internetkapcsolat biztosítása) elengedhetetlen egy világjárvány miatti veszélyhelyzetben is.

T4. Helyi közösségi identitásfejlesztést és kulturális életet elősegítő közösségfejlesztő szakemberképzés indítása

A helyi közösségi élet a települések népességmegtartó képességének is tényezője, így fejlesztése indokolt. A fiatalok elvándorlása és az ebből következő elöregedés az egész megye területén probléma, azonban leginkább a Tolnai-dombság területén fekvő falvakat érinti, ezért az érintett térségben a közösségfejlesztő szakemberek megjelenése az ő életükben hozhatna jelentős változást.

T5. Bérház (lakás) és háztáji program bevezetése az apró- és kistelepülésekben

A pályakezdő fiatalok legfőbb gondja a munkanélküliség, mely inkább a kistelepülésekre jellemző. A bérház (-lakás) és háztáji programon keresztül munkalehetőséget biztosítanak a települések, visszacsatolásként pedig rendelkezésre állnának a helyi konyhák ellátásához szükséges, háztáji keretekben megtermelt alapanyagok.

T6. Apró- és kistelepülések térségei elérhetőségének javítása

Az apró- és kistelepülések fő előfordulási területei a dombvidékek (Tolnai-, Szekszárdi-, Geresdi-dombság, Völgyesség). A Tolnai-Hegyhát területén számos zsáktelepülés, vagy rossz minőségű úton megközelíthető település található, mely komoly gátja a turizmusnak, valamint a helyi ipar (például feldolgozóipar) fejlődésének. Az utak felújítása mellett az autóbuszok vonalhálózatának újragondolása, illetve a vasúti menetrendekkel való összehangolása, vasútállomási átszállópontok kialakítása célszerű.

T7. A vidéki letelepedést segítő támogatások bevezetése, helyi adókedvezmények biztosítása

Tolna megyében a Tamási járás területe szabad vállalkozási övezetté vált, mely területen gazdaságélénkítő támogatások várhatóak. Azonban a megye több térsége (Bonyhádi járás, Dombóvári járás) is küzd hasonló gondokkal (munkanélküliség, szakképzett munkaerő elvándorlása, elöregedés), ahol a gazdaságélénkítést célzó támogatások szintén szükségesek a fejlettségbeli lemaradásuk csökkentése érdekében.

T8. Közép-Duna Menti Kiemelt Térség

A Paksi Atomerőmű bővítése a közeljövőben Magyarország egyik legnagyobb és legfontosabb beruházása, amely a térség jövőjének meghatározó társadalmi-gazdasági motorja is egyben. A kiemelt térséghez tartozó települések köre érinti a Paksi, Tamási, és Tolnai járás teljes területét, illetve a Szekszárdi és Bonyhádi járás részét is.

2.4. Horizontális célok

A megyei fejlesztések során olyan horizontális célrendszert határoztunk meg, amely Tolna megye hosszú távú fejlődését, fejlesztését tudja biztosítani.

Nagy figyelmet fordítunk arra is, hogy a fejlesztések megőrizték a helyi természeti és épített környezetet, a korábban létrehozott értékeket. A rögzített elvek mindegyike azt szolgálja külön-külön és együttesen is, hogy a támogatási forrásból megvalósított beruházások értéket teremtsenek, hosszú távon fenntarthatóak legyenek és szolgálják a helyi gazdaság, társadalom és a környezet érdekeit.

A Tolna Megyei Területfejlesztési Programban az alábbiakban bemutatásra, részletezésre kerülnek a felülvizsgált Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepcióban rögzített horizontális célok, elvek:

H1. Együttműködésre épülő fejlesztések

Olyan fejlesztésekre van szükség, melyek megvalósulását a megyében élő és dolgozó emberek, a gazdasági, az önkormányzati és a civil szféra szereplői egyaránt fontosnak tartanak, támogatnak. Azok a fejlesztések lesznek hosszú távon fenntarthatóak, melyekkel a helyi szereplők azonosulni tudnak, ezért kiemelten fontos a tervezés során a partnerség, a fejlesztési elképzelések széleskörű egyeztetése, a vélemények, észrevételek, javaslatok megvizsgálása, beépítése, az eltérő érdekek kezelése, az ellentétek feloldása, a minden fél által elfogadható megoldások megtalálása.

H2. Környezettudatos és fenntartható fejlesztések

Napjainkban, a klímaváltozás hatásainak mérséklése érdekében, kiemelten fontos a természetközeli megoldások, a környezettudatos és fenntartható, energiahatékony építési módok és infrastruktúrák alkalmazása. Támogatjuk a környezetvédelmi célú, illetve a környezeti szennyezések felszámolására, mérséklésére irányuló beruházásokat, a környezetbarát és a kevésbé környezetterhelő közlekedési módok (tömegközlekedés,

kerékpár, elektromos járművek) használatának elterjedését, a karbonsemleges energia-felhasználást és energiahatékonyság-növelést célzó fejlesztések megvalósulását, a klímatudatosságra összpontosító komplex szemléletformálási programok, programelemek megvalósítását.

Mindezek eléréséhez elengedhetetlennek tartjuk a lakosság környezettudatosságra nevelését, de ezzel együtt a vállalkozások körében történő szemléletformálást is a környezettudatos termelésre történő átállás elérése érdekében. Az újrahasznosítás és a szelektív hulladékkezelés fontosságát tudatosítani kell a lakosság, a közintézmények és a gazdasági szereplők körében is.

A klímaváltozáson kívül számos természetvédelmi kihívás és tevékenység a globális folyamatoktól függetlenül is fennáll és megoldásokra vár. Így a természetes és természetközeli élőhelyek kiterjedésbeli zsugorodása, állapotuk romlása, a biodiverzitás mértékének csökkenése, az urbanizáció jelensége, az idegenhonos inváziós fajok terjedése, a lehetséges klímaváltozási scénáriók megvalósulásától függetlenül is tapasztalható problémák, amelyekre megoldást kell találni.

Zöldfelületek helyreállítása, tájrehabilitáció esetében kizárólag őshonos növények ültetését támogatjuk, illetve az idegenhonos inváziós fajok cseréjét a parkos, kertészetileg kezelt zöldterületeken vagy az útszegélyeken is. Az ültetett növények lehetőség szerint a beporzók (pollinátorok) érdekeit figyelembe vevő kiválasztása is fontos és megjeleníthető szempont, sőt érdemes kifejezetten beporzóbarát virágos felületeket kialakítani, szintén kizárólag hazánkban őshonos növényfajokból.

A közvetlenül nem turisztikai célú, ám természetes, természetközeli élőhelyekkel rendelkező területrészekben fontos és elvárt szempont a biodiverzitás védelmének kiemelt célként történő kezelése, amelyek menedékhelyei is lehetnek, illetve kell lenniük számos értékes, olykor védett és fokozottan védett növény- és állatfajunknak is anélkül, hogy ezzel a közvetlen ember-jóléti funkciót helyben kiszolgáltatná. Ez természetesen a klímavédelmi céllal is jól összeegyeztethető, hiszen az egészségesen magas biodiverzitás ellenállóbbá teszi az adott közösséget a külső, akár váratlan hatásokkal szemben is. Az őshonos szervezetek támogatása az idegenhonos inváziós fajok visszaszorítása mellett ebben az összefüggésben is fontos, említésre méltó szempont.

H3. Munkahelymegtartást és/vagy munkahelyteremtést támogató fejlesztések

A kedvezőtlen demográfiai folyamatok (elvándorlás) megállítása, visszafordítása, valamint a megye gazdasági potenciáljának megerősítése érdekében is nagy hangsúlyt kell fordítani a meglévő munkahelyek megőrzésére és új munkahelyek létrehozására.

Helyi adókedvezményekkel és jogi szabályozással növelhető a vállalkozási kedv a vidékies térségekben is, így új munkahelyek jöhetnek létre a falvakban, ami elősegíti a fiatalok helyben maradását. A nagyberuházások számára biztosított jelentősebb adókedvezmények részben ellensúlyozni tudják a vidéki infrastruktúra hiányos állapotát, fejlődést, kitörési lehetőséget biztosíthatnak a vidéki térségek számára.

A megfelelő vállalkozói környezet kialakítása mellett a vállalkozások foglalkoztatási képességének erősítésére is kiemelt figyelmet kell fordítani. A foglalkoztatási helyzet javításához összehangolt szakpolitikai és fejlesztési erőfeszítésekre van szükség. A foglalkoztatást támogató intézményrendszer mellett fontosak azok az intézkedések is, melyek célzott támogatásokkal segítik a vállalkozásokat abban, hogy minél több embernek tudjanak munkát adni. A foglalkoztatási helyzet javításához hozzájárulhat az atipikus foglalkoztatási formák elterjedése.

H4. Családbarát fejlesztések

A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése érdekében fontosnak tartjuk a családbarát foglalkoztatáspolitikát, az atipikus foglalkoztatás lehetőségeinek kiterjesztését. A távmunka, a részmunkaidős foglalkoztatás és az egyéb alternatív foglalkoztatási módok elterjedésével jelentősen javulhatna a falvak munkanélküliségi rátája, valamint a nők foglalkoztatási helyzete.

A pandémiás helyzet rámutatott arra, hogy az alternatív foglalkoztatási formák alkalmazása nem csak lehetőségként kell, hogy megjelenjen, hanem a mai kor kihívásaira adott válasz is egyben.

A foglalkoztatás mellett elengedhetetlen a családbarát szemlélet az infrastrukturális fejlesztések tervezése és megvalósítása során: a bölcsődei, óvodai szolgáltatások biztosítása, az egészségügyi alapellátás feltételeinek kellő színvonalon történő rendelkezésre állása, az egészségügyi intézmények és a közszolgáltatások családbarát módon történő kialakítása, de még a turisztikai fejlesztések esetében is egyre nagyobb jelentősége van a családbarát infrastruktúrák meglétének. Az aktív turisztikai szolgáltatások kialakítása, bővítése, illetve hálózatba szervezése ugyanis közvetlen és közvetett módon is hat a helyi gazdaságra: munkahelyet teremt, helyi termelők által előállított termékeket használ fel és az ifjúság számára jövőképet építésre lehetőséget biztosít egy-egy jól működő aktív turisztikai hálózat.

H5. Elsősorban helyi erőforrásra épülő fejlesztések

Jövőképünk része, hogy a helyi erőforrásokra épülve tudjuk megerősíteni a megye gazdasági potenciálját. A koncepció egyik legfontosabb célja, hogy a megye fejletlenebb térségeiben, hátrányos helyzetű településein is beindítson helyi erőforrásokra, helyi értékekre és humán erőforrásra alapozva olyan gazdaságfejlesztési folyamatokat, melyek mérséklék ezen területek további gazdasági leszakadását, illetve elősegítik a megye fejlettebb területeihez történő felzárkózásukat. A beavatkozásoktól azt várjuk, hogy a gazdasági térszerkezetben érezhető változások indulnak el a 2021-27-es fejlesztési ciklusban.

H6. Vállalkozásbarát fejlesztések

A megye korszerkezetének fiatalítása kapcsán az egyik legkomolyabb probléma a munkahelyek hiánya és az ebből fakadó elvándorlás. Helyi vállalkozások nélkül ezen változtatni nem, vagy csak nagyon lassan lehet, ezért Tolna megyében a vállalkozásbarát környezet kialakítása elengedhetetlen. Vállalkozásbarát környezetben új munkahelyek jönnek létre, ami növeli a bérszínvonalat, ettől emelkedik a vidéki térségek vásárlóereje. A vásárlóerő növekedése következtében újabb szolgáltatások jelennek meg a falvakban, kistelepüléseken, így a vidéki életminőség közeledhet a városi életszínvonalhoz.

H7. Innovatív fejlesztések

Az elmúlt évtizedekben a gazdasági versenyképesség elengedhetetlen elemévé vált az innováció, az innovatív termelés. Az intelligens növekedés, a tudásra és innovációra épülő gazdaság kialakítása Tolna megye egyik fő fejlesztési iránya a következő időszakban.

Ennek része az innovatív környezeti ipar és energetika lehetőségeinek megteremtése a már működő tudásbázisokkal, a Paksi Atomerőmű új blokkjainak építéséhez kapcsolódó szak- és felsőoktatási képzések beindítása, valamint új K+F+I központok kialakítása a vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként.

Az infokommunikációs technológiák széleskörű használata is hozzájárulhat a megyei

vállalkozások hatékonyságának növeléséhez. Az új típusú technológiai megoldások bevezetése önmagában is fontos eleme lehet egy innovatívabb vállalati működésre való átállásnak, de emellett ösztönözheti, elősegítheti más típusú újítások megjelenését is.

2.5. A célrendszer külső és belső koherenciájának bemutatása

A célrendszer koherenciavizsgálatának alapja megyei részről a Tolna Megyei Önkormányzat Tolna Megye területrendezési tervéről szóló 8/2020. (X. 29.) önkormányzati rendelete.

Szomszéd megyék szerepe, nemzetközi kapcsolatok

A következő részben bemutatásra kerülnek Tolna megye és a szomszédos megyék (Bács-Kiskun, Baranya, Somogy, Fejér) átfogó, stratégiai, valamint horizontális céljai, továbbá a potenciális kapcsolódási pontok, a közös fejlesztési lehetőségek.

Kiemelt jelentőségére tekintettel külön alfejezetben mutatjuk be Tolna megye és a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség fejlesztési elképzeléseinek összefüggéseit.

ÁTFOGÓ CÉLOK				
Bács-Kiskun	Baranya	Fejér	Somogy	Tolna
Élhető város – élő vidék (Település és térségfejlesztés)	Magas hozzáadott értéket teremtő foglalkoztatást biztosító gazdaság kialakítása	Gyapadodó, egészséges és összetartó népesség	A megye foglalkoztatási helyzetének javítása, a gazdasági aktivitás növelése	A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése
Intelligens gazdaság (Gazdaságfejlesztés)	Fenntartható, egészséges és megújuló társadalom	Élhető megye és települések	A megye belső erőforrásainak fenntartható hatékony hasznosítása az ökológiai-, társadalmi- és gazdasági szempontok figyelembevételével	Társadalmi megújulás, társadalmi kohézió
Belülről vezérelt ember és közösség (Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése)	Környezet- és energiatudatos megye	Innovatív és fejlődő gazdaság	A megye térszerkezeti sajátosságaiból fakadó különbségek csökkentése: esélyegyenlőség minden somogyi polgár számára	A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki életteremtése

STRATÉGIAI CÉLOK				
Bács-Kiskun	Baranya	Fejér	Somogy	Tolna
A Duna-Tisza Közi Síkvidék területileg kiegyensúlyozott, klímaváltozást is figyelembe vevő fejlesztése	Helyi gazdaságok fejlesztése, körforgásos gazdaság kialakítása	Helyi identitás és közösségek megerősítése	A XXI. századi globális kihívásokra választ adó gazdasági tevékenységek fejlesztése, támogatása	Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként
A Kecskeméti Fejlesztési Körzet gazdasági sokszínűségét	Tartós növekedésre képes gazdaság megteremtése	Népesség megtartása és a munkaerő minőségi	Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság	Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok, elsősorban könnyűipari tevékenységek

Tolna Megyei Területfejlesztési Program Felülvizsgálata

támogató fejlesztések, fókuszban az infrastruktúra		fejlesztése	kompetenciáinak fejlesztése	(gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése
Várostérségi infrastrukturális és szolgáltatási kapcsolatok fejlesztése	A jelenlegi és jövőbeni piaci igényekhez illeszkedő emberi erőforrás fejlesztés	Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye	Helyi szintű körforgásos gazdasági struktúrák kialakítása, a termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása	A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása
A Dunamenti Fejlesztési Körzet logisztikai és turisztikai potenciálját szolgáló integrált fejlesztések	Társadalmi felzárkózás elősegítése	Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése	A hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése	Vállalkozások versenyképességének erősítése
A Közép-Duna Menti régió infrastruktúra és gazdaságfejlesztési programja	Stratégiai erőforrások fenntartható használata	Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye	Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése	Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az oktatásban
A Határmenti Fejlesztési Körzet határon átnyúló együttműködésre alapuló fejlesztése	Elérhetőség és mobilitás javítása	Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye		A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése
A komplex programmal fejlesztendő járások társadalmi, gazdasági felzárkóztatása	Nemzetközi növekedési centrummá válás	Gazdasági környezet fejlesztése		Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése
				Mezőgazdasági alapanyagokra épülő, nagy hozzáadott értékű termék előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel
				Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése

				A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Tolna megyét érintő területének fejlesztése
--	--	--	--	---

HORIZONTÁLIS CÉLOK				
Bács-Kiskun	Baranya	Fejér	Somogy	Tolna
Erőforrásaink megőrzése és hatékony használata	Minden társadalmi csoport esélyegyenlőségének biztosítása	Város – vidék együttműködésének erősítése	A különböző társadalmi csoportok esélyegyenlőségének megteremtése	Innovatív fejlesztések
Szemléletformálás szelíd marketinggel	Hosszú távú fenntartható növekedés biztosítása a társadalmi, gazdasági és ökológiai szempontokon alapuló egyensúlyra törekedve	A fejlesztési programok hatékonyságának növelése	A társadalmi, gazdasági és ökológiai tűrőképességet szem előtt tartó fenntartható növekedés biztosítása	Vállalkozásbarát fejlesztések
Környezetvédelem és klímasemlegesség		Fenntarthatóság	Partnerségen alapuló szinergikus fejlődés gyakorlati elterjedésének elősegítése	Elsősorban helyi erőforrásra épülő fejlesztések
Területi kohézió		Esélyegyenlőség		Családbarát fejlesztések
Esélyegyenlőség		Foglalkoztatás növelése		Munkahelymegtartás és/vagy munkahelyteremtést támogató fejlesztések
Partnerség és többszintű kormányzás		A klímaváltozás és a váratlan események, egészségügyi járványok kedvezőtlen hatásainak mérséklése, ellenállóság fejlesztése		Környezettudatos és fenntartható fejlesztések
Társadalmi, gazdasági és környezeti szempontból fenntartható fejlődés				Együttműködésre épülő fejlesztések

A) Dél-dunántúli megyékkel való együttműködés

1. Közlekedésfejlesztés:

- Vasúti hálózat fejlesztése – Sárbogárd-Dombóvár vasútvonal pályafelújítása, Sárbogárd-Szekszárd-Bátaszék-Baja vasútvonal villamosítása, a Bátaszék-Dombóvár vasútvonal állomásain az autóbuszos átszállási lehetőségek javítása - (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya, Bács-Kiskun)
- Községi közlekedés fejlesztése (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)
- M6-os déli irányú, országhatárig történő meghosszabbítása (érintett megyék: Tolna, Baranya)
- M60-as nyugati irányú, országhatárig történő meghosszabbítása (érintett megyék: Somogy, Baranya)
- 67-es főút fejlesztése a teljes szakaszon, meghosszabbítása a határig, Dráva- híd építése (érintett megyék: Somogy, Baranya)
- 66-os kiemelt főút (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)
- M9-es fejlesztése (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)
- Kerékpáros közlekedési hálózat fejlesztése (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)

2. Gazdaság- és társadalomfejlesztés:

- Logisztikai központok kialakításának lehetőségei (érintett megyék: Tolna, Baranya)
- Duna-Régió Stratégia kapcsán tervezett fejlesztések (érintett megyék: Tolna, Baranya)
- A tisztaszén-technológia meghonosítása, kőbányászat fejlesztése, és az ezekre épülő gazdaságfejlesztés (érintett megyék: Tolna, Baranya)
- Helyi adottságokra alapozott mezőgazdaság és feldolgozóipar fejlesztése; élőmunka igényes ágazatok erősítése, illetve a helyi termelésre alapozott feldolgozó kapacitások kiépítése tervszerűen, megyeszerte (mezőgazdasági termék feldolgozás, élelmiszeripar, aktív- és ökoturizmus szolgáltatásai, fafeldolgozó üzemek) – foglalkoztatás bővítés (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)
- Egészség- és gyógyturizmusban rejlő lehetőségek kihasználása egyetemekkel, illetve a gyógyfürdőkkel együttműködve; fizetőképes hazai és külföldi lakosok számára egészségügyi szolgáltatások biztosítása fekvőbeteg, járó beteg, valamint diagnosztikai területen.
- A Magyar Limes Szövetséghez való csatlakozás kérdésköre (érintett megyék: Tolna, Baranya)
- Együttműködési lehetőségek az oktatás és innováció területén (egyetemek, szakképző központok és vállalkozások együttműködésével) (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)
- Vidékfejlesztési lehetőségek összehangolása (szőlészet, borászat, pincefalvak regionális együttműködése) (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)
- Jelentősebb turisztikai attrakciók regionális szintű összehangolása (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)
- Vállalkozásélénkítő Komplex Program, szabad vállalkozási zónák, piaci igényekre választ adó mikro-, kis- és középvállalkozói szektor megerősítése
- Komplex balatoni vízgyűjtő-rehabilitációs program, melynek részeként megvalósul a Sió-csatorna turisztikai célú fejlesztése; a programmal egyidejűleg komplex balatoni turisztikai fejlesztés (érintett megyék: Somogy, Tolna)
- Hátrányos helyzetű települések felzárkóztatásában a három megye együttműködése, közös fejlesztési program kidolgozása (érintett megyék:

Somogy, Tolna, Baranya)

- Dél-Mezőföld, Külső-Somogy aprófalvas térségeinek foglalkoztatási, önfenntartó térségfejlesztési programja megyék közötti együttműködéssel (érintett megyék: Tolna, Somogy)
- Elmaradott területek felzárkózása, roma képzési közös mintaprojekt (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya) például az erős identitásra épülő aktív- és ökoturizmus mentén

3. Környezetfejlesztés:

- Regionális szintű vízügyi szabályozás, vízrendezés (hajózás, öntözés) (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)
- Megújuló energiák hasznosítása helyi energiatermelő kapacitások kiépítésével (köz- és magánszféra), az ehhez szükséges szakképzési rendszer összehangolása regionális szinten (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)

B) A Dél-dunántúli Régió kívüli szomszédos megyékkel való együttműködés

1. Fejér megye:

- Széles körű mezőgazdasági összefogás, helyi gazdák agrármarketing tevékenysége, agrár szaktanácsadás
- Hagyományos ipari ágazatok (bőr-, textil-, élelmiszeripar) fejlesztése
- Közúti, vasúti infrastruktúra-fejlesztés
- Együttműködés a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű térségekben (Tamási, Sárbogárd)
- Együttműködés a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség fejlesztési ügyeiben
- Összefogás az integrált területi beruházások és a közösségvezérelt helyi fejlesztések terén, a Leader HACS-ok bevonásával
- A megyehatáron lévő települések közti átjárhatóság biztosítása
- A paksi atomerőmű bővítéséhez kapcsolódó szakemberképzésben való együttműködés
- A megújuló energiahasznosításban való együttműködés kialakítása
- A víz- és belvíztározók építésének összehangolása, elsősorban mezőgazdasági hasznosítás érdekében (Sárvíz, Sió-mente)
- Együttműködés a turisztikai célú kerékpárhálózat fejlesztésében, és ahhoz kapcsolódó egyéb idegenforgalmi fejlesztésekben (Sió-mente)
- Együttműködés a természeti értékek és a Natura 2000-es területek védelme tekintetében (Közép- és Kelet-mezőföldi löszvölgyek, Lajoskomáromi löszvölgyek, Tengelici homokvidék, Tolnai Duna, Alapi kaszálórétek, Duna és ártere, Kisszéckelyi dombság)

2. Bács-Kiskun megye:

- Együttműködés a klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésében, a mezőgazdasági terméshozamok biztosításában, az öntözhető területek arányának növelésében, új öntözőrendszerek kiépítésében
- Együttműködés a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség fejlesztési ügyeiben
- Együttműködés a természeti értékek és a Natura 2000-es területek védelme tekintetében (Tolnai Duna)
- A Duna komplex (pl.: kerékpáros, bor, vízi turizmus és terméksomagok kialakítása) turisztikai fejlesztésének közös támogatása
- Megyéink számára közös cél az elvándorlás mérséklése, a megyéink

népességmegtartó képességének a fejlesztések segítségével történő javítása

- Együttműködés az M9 gyorsforgalmi út mielőbbi kiépítése érdekében
- Együttműködés a leszakadt rétegek, társadalmi csoportok integrációjában, valamint a hátrányos helyzetű települések, külterületek felzárkóztatásában;
- Paks-Kalocsa híd megépülését követően új együttműködések kialakítása.

C) Közép-Duna Menti Kiemelt Térség

A Paks II beruházáshoz kapcsolódóan új súlyponti tényezőként jelenik meg a megye településeinek jelentős hányadát magában foglaló kiemelt térség. Támogatjuk a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség komplex fejlesztési elképzeléseinek megvalósulását.

A Közép-Duna Menti Kiemelt Térséghez három megye (Tolna, Bács-Kiskun és Fejér) 99 települése tartozik. A kiemelt térség létrehozásának hátterében a paksi atomerőmű két új blokkjának tervezése, építése és üzembe helyezése, illetve a kapcsolódó egyéb, nagy volumenű fejlesztések állnak. A fejlesztésnek jelentős, nagy területet érintő társadalmi, gazdasági, infrastrukturális és környezeti hatásai lesznek, melyek kezelése, összehangolása kiemelkedő jelentőségű feladat. Fontos cél, hogy a térségbe irányuló további fejlesztések és beruházások szinergikusan kapcsolódjanak egymáshoz, hogy minél jobban kiaknázzák a térségben rejlő társadalmi és gazdasági potenciálokat.

A 2021-2030 közötti időszakra vonatkozó Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió és a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Területfejlesztési Konceptiója 2021-2035 című dokumentumokban lefektetett horizontális célok táblázatos áttekintéséből jól látszik, hogy a két fejlesztési dokumentum horizontális céljai között számos kapcsolódás található.

Horizontális célrendszerek kapcsolódása			
Tolna megye horizontális céljai		Közép-Duna Menti Kiemelt Térség horizontális céljai	
1	Együttműködésre épülő fejlesztések	1	Területi és környezeti fenntarthatóság erősítése
2	Környezettudatos és fenntartható fejlesztések	2	Helyi értékteremtő képesség javítása
3	Munkahelymegtartást és/vagy munkahelyteremtést támogató fejlesztések	3	Alkalmazkodóképesség javítása; térségi és egyéni szinten egyaránt
4	Családbarát fejlesztések	4	Helyi identitás és együttműködés erősítése
5	Elsősorban helyi erőforrásra épülő fejlesztések	5	Korszerű információs és kommunikációs technológiák alkalmazása (ICT)
6	Vállalkozásbarát fejlesztések	6	Mindennapi élet biztonságának javítása
7	Innovatív fejlesztések		

Az együttműködés, a környezettudatosság, fenntarthatóság, a helyi értékteremtés, a helyi erőforrások jobb kihasználása, az innováció, a korszerű megoldások alkalmazása, elterjesztése mindkét fejlesztési dokumentumban hangsúlyosan jelenik meg.

A specifikus célrendszerek összehasonlítását tartalmazó táblázatból is jól látszanak a tartalmi kapcsolódások.

Specifikus célrendszerek kapcsolódása			
Tolna megye stratégiai céljai		Közép-Duna Menti Kiemelt Térség specifikus céljai	
S1	Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként	1	Infrastruktúra-fejlesztés
S2	Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil és bőripar) fejlesztése	2	Gazdaság-fejlesztés
S3	A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása	3	Innováció, környezetbarát (zöld) fejlesztés
S4	Vállalkozások versenyképességének erősítése	4	Településfejlesztés
S5	Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az oktatásban	5	Humánfejlesztés
S6	A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése	6	Együttműködés, gazdasági és társadalmi innováció erősítése
S7	Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése	7	Intézményfejlesztés
S8.	Mezőgazdasági alapanyagokra épülő, nagy hozzáadott értékű termék előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel		
S9	Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése		
S10	A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Tolna megyét érintő területének fejlesztése		

A KMDKT koncepciója a kiemelt térséget alkotó területet három részre osztja:

- Átmeneti fejlettségű térség: a Bácskai terület (Kelet);
- Fejlett várostengely: Dunamenti folyosó (Tolnai oldal, a 6-os út és szűk vonzáskörzete);
- Periféria: A térség kistelepülésses nyugati zónája

Tolna megyét a fenti felosztás szerinti három területi egységből kettő is érinti.

Az ún. fejlett várostengelybe tartoznak a KDMKT azon települései, melyek a Szekszárdi, Tolnai és Paksi járás területén helyezkednek el.

Ezen települések vonatkozásában a KDMKT koncepciója szerinti átfogó cél a területi és környezeti fenntarthatóság erősítése, melynek eléréséhez az alábbi specifikus célokat rögzíti a dokumentum:

- infrastruktúra- és humánerőforrás-fejlesztés
- gazdaságfejlesztés a vállalkozások technológiájának fejlesztésével, technológia- és termékfejlesztések erősítésével, az együttműködések bátorításával, illetve a gazdasági termelés bővítésének bátorításával

Ezen térség vonatkozásában a KDMKT területi célja egy, az erőmű generálta lehetőségekre épülő innovációs-technológiai klaszter létrehozása.

Tolna megye koncepciója e térség vonatkozásában a fenti célok mindegyikét tartalmazza, de ezek mellett más fontos területek is megjelennek a céljaink között, mint pl. a terület turizmusának fellendítése, azon belül is egy - a meglévő természeti és épített értékekre, helyi hagyományokra alapozott - Duna menti rekreációs térség kialakítása, a gasztronómiai és az aktív (elsősorban) kerékpáros turizmus fellendítése.

Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciójának 10 stratégiai célja közül egy (S10) kifejezetten a KDMKT területével foglalkozik, amely cél illeszkedik a kiemelt térség fejlesztési céljaihoz.

Fontosnak tartjuk továbbá, hogy a térségben jelenleg is működő gazdasági szereplők (elsősorban a KKV-k) számára a Paksi Atomerőmű bővítésével járó humán erőforrás elszívó hatást enyhítsük, a gazdasági trendekre rugalmasan reagáló foglalkoztatáspolitikai segítségével (képzések, átképzések támogatásával, munkahely-megtartás és -teremtés anyagi támogatásával), a termék- vagy technológiaváltás, -fejlesztés irányába tett törekvéseik támogatásával hozzájáruljunk működőképességük megtartásához.

Az ún. periféria (a Bonyhádi járás KDMKT-be tartozó települései, valamint a Tamási járás települései) esetében több átfogó célt is megjelenít a KDMKT koncepciója, melyek az alábbiak:

- Infrastruktúra-fejlesztés
- A helyi értékteremtő képesség javítása
- Alkalmazkodó képesség javítása

Specifikus célok ebben a térségben:

- A települések vonzerejének javítása
- A települések, vállalkozások, kulturális és közösségi tevékenységek fejlesztési és együttműködési képességének, forrásbevonó képességének erősítése

Ezen térség vonatkozásában területi cél az infrastrukturális, közszolgáltatási és szociális ellátási hátrányok csökkentése.

Tolna megye koncepciója e térség vonatkozásában, az elhelyezkedésből adódó hátrányok leküzdése érdekében, szintén kiemelt jelentőséget tulajdonít az infrastrukturális fejlesztéseknek. A közlekedési hálózat megfelelő színvonalú kiépítettsége nagyban hozzájárulhat ahhoz, hogy ez, a jelenleg "perifériának" számító térség is részesüljön a Paksi Atomerőmű bővítéséből adódó gazdasági előnyökből. Tolna megye is fontosnak tartja a helyi értékek, természeti kincsek kiaknázását, a termál- és gyógyturizmus infrastrukturális feltételeinek további fejlesztését, kiegészítő szolgáltatások nyújtását, a természetjáró és vadászturizmus lehetőségeinek felismerését, kiaknázását. Ezek mellett kiváló mezőgazdasági adottságokkal is rendelkezik ez a térség, melynek magasabb szintű hasznosítása szintén kitörési lehetőséget jelent a mostani hátrányos helyzetből.

D) Nemzetközi kapcsolatok

Vállalkozói együttműködések a társadalmi kapcsolatok mellett, főként a fejlett nyugatabbi országokkal, a gépipar területén, valamint mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalkozói kapcsolatok Európa minden területével, különösképpen a balkáni országokkal.

A célrendszer kapcsolata az EU szakpolitikai céljaival és az OFTK-val

Ebben a fejezetben kívánjuk bemutatni, hogy az EU 2021-2027 időszakra vonatkozó Kohéziós Politikájának 5 tematikus célterülete és a Nemzeti Fejlesztés 2030 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió célrendszere hogy jelenik meg a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió, illetve a Tolna Megyei Területfejlesztési Program célkitűzéseiben.

Tolna Megye Területfejlesztési Programjának célrendszere, annak 10 stratégiai célja közvetlenül vagy közvetve az EU 2021-2027 Kohéziós Politikájában megfogalmazott 5 tematikus célterület mindegyikéhez kapcsolódik. (1. sz. ábra) A Nemzeti Fejlesztés 2030 dokumentum valamennyi stratégiai céljához kapcsolódik a megyei program valamelyik stratégiai célja. (2. sz. ábra)

			EU 2021 – 2027 Kohéziós Politika				
	Átfogó célok	Stratégiai célok	Tematikus célterületek				
			PO1 Intelligensebb Európa	PO2 Zöldebb, karbonmentes Európa	PO3 Jobban összekapcsolt Európa	PO4 Szociálisabb Európa	PO5 A polgárokhoz közelebb álló Európa
Tolna Megye Területfejlesztési Programja 2021-2030	A1	S1	✓	✓	✓		
		S2	✓	✓		✓	✓
		S3		✓			✓
		S4	✓	✓	✓	✓	✓
	A2	S5	✓			✓	✓
		S6				✓	✓
		S7	✓	✓	✓	✓	✓
	A3	S8	✓		✓		✓
		S9		✓	✓	✓	✓
		S10	✓	✓	✓	✓	✓

1. sz. ábra

			Nemzeti Fejlesztés 2030						
	Átfogó célok	Stratégiai célok	Versenyképes, innovatív gazdaság	Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom (egészség- és sportgazdaság)	Életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése	Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom	Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme
Tolna Megye Területfejlesztési Programja 2021-2030	A1	S1	✓		✓	✓			✓
		S2	✓		✓	✓			✓
		S3		✓	✓	✓	✓		✓
		S4	✓		✓	✓			
	A2	S5	✓		✓	✓	✓		✓
		S6		✓	✓		✓		✓
		S7						✓	✓
	A3	S8	✓		✓	✓			✓
		S9		✓	✓	✓	✓	✓	✓
		S10	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

2. sz. ábra

A helyzetelemzésben és a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptióban a város-vidék viszony több helyen is előtérbe kerül. Szakmai álláspontunk, hogy a város együtt fejlődik a térségével, vagyis akkor fejlődik igazán egy térség, ha annak minden települése tud fejlődni. Kiemelten fontos Tolna megye számára, hogy a megyeszékhely Szekszárd is együtt fejlődjön a térségével.

Szekszárd Megyei Jogú Város a 2021-2027 fejlesztési időszakra az alábbi célokat tűzte ki:

Szekszárd olyan város szeretne lenni, amely képes előremutató módon építeni alrendszeit (gazdaság, környezet, közlekedés stb.) az önálló, tudatos és független városlakók tevékenységeinek és adottságainak okos kombinációjára. Az IKT eszközök segítségével egyre intelligensebbé és hatékonyabbá kíván válni az erőforrás-felhasználás terén, ennek eredményeként költséget és energiát takarít meg. Valamint javul a szolgáltatások és általában véve az élet minősége a településen, továbbá csökken a város ökológiai lábnyoma is. Napjainkban egyre nagyobb hangsúlyt kap a környezetvédelem mind a háztartásokban, mind vállalati szinten. Az emberek kezdik belátni, hogy bolygónknak végesek az erőforrásai, és a legtöbb nagyvállalat már próbál mindent megtenni a fenntartható fejlődésért. Szerencsére ma már nem kell "választani" a technológia és a környezetvédelem között - hiszen az egyik szolgálhatja a másikat. Emiatt is alakulhatott ki az "okos város" (vagy "smart city") fogalma, amely a legújabb technológiák és innovációk segítségével végez fejlesztéseket

egy adott

településen. Egy okos városban szerephez jut mind az IoT-technológia, mind a kiterjesztett és virtuális valóság, mind a big data-ra épülő technológiák. Az elmúlt években az adatátviteli (pl. 5G mobil internet) és más informatikai lehetőségeknek (pl. IoT eszközök, elektromos és önvezető járművek, 3D modellezés, BIM1, smart grid) köszönhetően számos hatékonyságot növelő innováció (a továbbiakban összefoglaló néven okos technológiák) jelent meg olyan áron, amely a gyors elterjedésüket segíti. Az épületekbe olyan megoldások kerülnek beépítésre, amelyek a működési költségeket minimalizálják, emellett mérhetővé és szabályozhatóvá teszik. Ilyen a megújuló energiák alkalmazása, a külső körülményekre reagáló és a felhasználói szokásokhoz igazított automatizált épületgépészeti rendszer, valamint a facility management (FM) rendszerhez integrált BIM alapú üzemeltetés, és az elektromos járművek hozzákapcsolása az épületek energetikai szabályozó és monitoring rendszeréhez. Mindez alapul szolgálhat Szekszárd okos város koncepciójának, fejlesztési terveinek kidolgozásához, amely a város teljes egészét lefedi a turisztika, szolgáltatások, oktatás, aktív turizmus, borturizmus, közlekedés szervezés, energetikai fejlesztések, közbiztonság, környezet tekintetében.

Várható eredmények:

- ✓ Innovatív, magas hozzáadott értékű, tudásintenzív vállalkozások megjelenése Szekszárdon;
- ✓ Munkahely teremtés;
- ✓ A fiatalok elvándorlásának megállítása;
- ✓ K+F+I tevékenységen keresztül a térségben működő vállalkozások termelékenységének növekedése;
- ✓ Magasan kvalifikált szakemberek visszatelepítése, letelepedése a városban;
- ✓ Szolgáltatási szektor erősödése.

Fenti célkitűzések elérését nagyban segítheti az új Tudásközpont (könyvtár, levéltár) kialakítása, mely várhatóan 2023. nyarán készül el a Modern Városok Program keretében.

2.6. Illeszkedés az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióhoz

A fejlesztési program prioritásai, beavatkozási területei és intézkedései mind szellemiségükben, mind szakmai részleteikben összhangban vannak az OFTK-ban megjelölt célokkal.

Az OFTK 4 hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt, valamint 7 specifikus hosszú távú célt jelöl meg.

Átfogó célok:

- értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés,
- népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom,
- természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme,
- térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.

Specifikus célok (szakpolitikai és területi):

- versenyképes, innovatív gazdaság,
- gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság,

- életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és -ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése,
- kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I,
- értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom,
- jó állam, szolgáltató állam és biztonság,
- stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme.

Az OFTK középtávon (2021–2027 között) a stratégiai fókuszokat jelöl ki.

Ezek:

- patrióta gazdaság, kis- és középvállalati bázison, nagyvállalati partnerségben,
- fordulat a teljes foglalkoztatottság és tudástársadalom felé,
- útban az erőforrás- és energiahatékonyság, illetve az energiafüggetlenség felé,
- népesedési és közösségi fordulat,
- területi integráció, térségi és helyi fejlesztések a helyi gazdaság bázisán.

Az OFTK Tolna megye fejlesztési irányait az alábbiak szerint jelöli ki (4.17-es pont):

- Innovatív környezeti ipar és energetika lehetőségeinek megteremtése, a Paksi Atomerőmű fejlesztéséhez kapcsolódó szak- és felsőoktatási képzés biztosítása.
- Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése (élelmiszeripar, textil- és bőripar, fémfeldolgozás), mezőgazdasági termékek feldolgozása, piaci értékesítése; a biotermelés ösztönzése, az agrármarketing- tevékenység fejlesztése.
- Közúti és vasúti közlekedésinfrastruktúra fejlesztése (M9 gyorsforgalmi út megépítése, Sárbogárd-Dombóvár vasútvonal felújítása, Rétszilas-Bátaszék vasútvonal villamosítása) a táji, környezeti szempontok figyelembevételével.
- A termálvízkincs egészségturisztikai, energetikai és mezőgazdasági hasznosítása.
- A turizmus jelenlévő ágazatainak fejlesztése, tematikus összekapcsolása (termál-, gyógy- és egészség turizmus: Dombóvár, Hőgyész, Tamási, Tengelice, Bonyhád; vadászturizmus: Gemenc, Gyulaj; tájjellegű és kulturális turizmus: Sárköz, szekszárdi fesztiválok; vízi turizmus: Fadd-Dombóvár, a Sió-csatorna fejlesztése; horgászturizmus: Duna és horgásztavak; borturizmus: Szekszárdi borvidék, Tolnai borvidék).
- Szekszárd, mint megyei fejlesztési pólus központi és idegenforgalmi funkcióinak megerősítése, és a megye városainak képessé tétele az innováció befogadására.

2.7. A célrendszer kapcsolata a fontosabb ágazati koncepciókkal, tervekkel

A célrendszer kapcsolata a fontosabb ágazati koncepciókkal, tervekkel

A célrendszer kapcsolódása a Program a Versenyképesebb Magyarországért c. dokumentumhoz

A Program a Versenyképesebb Magyarországért egy olyan alapidokumentum, amelynek vizsgálata a Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepció készítése/felülvizsgálata során elengedhetetlen.

A program célja, hogy a hazai gazdaság fejlődése az Európai Unió átlagát 2 százalékponttal haladja meg.

Az országos elképzelések és stratégiai irányok több átfedést is tartalmaznak a Koncepcióval, de több esetben is a megyén túlmutató célokat, programokat fogalmazznak meg.

Beavatkozási területek:

✓ FOGLALKOZTATÁS:

A Magyarországhoz hasonló népességszámú országokban még mindig magasabb a foglalkoztatottak száma, ami azt mutatja, hogy a hazai gazdaságnak komoly munkaerő-tartalék áll rendelkezésére. Elsősorban a veszélyeztetett korcsoportok (fiatalkorúak, kismamák, idősebb munkavállalók) esetében tűnik lehetségesnek az előrelépés, de hosszabb távon arra kell felkészülni, hogy a képzettségi szint emelésére helyeződik át a fókusz. Ebben a folyamatban jelentős szerep hárul a foglalkoztatási osztályokra, valamint a kereskedelmi és iparkamarákra.

Koncepciónkban kiemelt szerepet szánunk azoknak az intézkedések, amelyek célzott támogatással segítik a vállalkozásokat abban, hogy minél több embernek - különös tekintettel a foglalkoztatási szempontból speciális társadalmi csoportoknak - tudjanak munkát adni. Ezt a koncepció II. S4 Vállalkozások versenyképességének erősítése stratégiai célban részletezzük.

A foglalkoztatás bővítésével foglalkozik még a koncepciónk Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkózásának és munkához jutásának elősegítése pontja S5 Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az oktatásban stratégiai célon keresztül.

A koncepció S6 A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése stratégiai cél kiemelten foglalkozik az országos szempontból is fontos korcsoportokkal a családbarát foglalkoztatáspolitikával, az atipikus foglalkoztatás lehetőségeinek kiterjesztésével.

✓ VÁLLALATI KÖRNYEZET:

A vállalkozások hosszabb távú, kölcsönös bizalomra épülő kapcsolata az állami szektorral kiemelt jelentőséggel bír. A vállalati környezet átalakítása során nagyobb hangsúlyt kell fektetni a magasabb hozzáadott értékű termelésre.

A vállalati környezet fejlesztése teljes egészében összecseng a koncepcióban meghatározott céljainkkal az alábbiak szerint:

A1 átfogó cél: A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése

S1 stratégiai cél: Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként

S2 stratégiai cél: Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése

S4 stratégiai cél: Vállalkozások versenyképességének erősítése

Az országos fejlesztési irányokat összhangban támogatjuk a kutatás-fejlesztést, a hozzáadott érték növelést, az oktatási rendszer munkaerőpiaci konformá alakítását (Szakképzés 4.0, felnőttképzés) a versenyképes környezet megteremtését infrastrukturálisan, de környezetkímélő módon.

✓ ADÓZÁS:

A költségvetési mozgástér tágulásával az adószerkezeten belül lehetővé válik a munkára rakódó és a beruházásokat visszafogó terhek csökkenése. Az ország munkamegtartó és tőkevonzó képességének növelésében meghatározó szerepet kap az adózáshoz kötődő adminisztratív terhek lebontása, amelyek elősegítik a gazdaság termelékenységét, illetve fehéredését. A kis- és középvállalkozások részére elkészített adóbevallások (2021) gyorsabb és könnyebb ügyintézással járnak, előmozdítva a vállalkozások jogkövető magatartását.

A Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepció közvetlenül nem kapcsolódik az országos adózási folyamatok modernizálásához, viszont annak hatásai a megyében működő vállalkozásokat is pozitívan érintik. A kedvezőbb vállalkozási környezet nagyobb vállalkozásszámot indukál, melynek következtében a megye gazdasága élénkülni fog. Ezáltal a koncepcióban meghatározott gazdaságfejlesztési intézkedéseket több kedvezményezett is igénybe tudja venni.

✓ KÖZSZFÉRA:

A digitalizáció segítségével egyrészt bővül az állami szolgáltatások köre, másrészt újrászervezhetőek a munkafolyamatok. A minőségi szolgáltatások érdekében célszerű olyan eredményességi kritériumokat felállítani, amelyek alkalmasak lehetnek a teljesítmény előtérbe állítására.

A közszféra fejlesztések közvetlenül nem szerepelnek a megye területfejlesztési koncepciójában, de az államigazgatás korszerűsödésével, a szolgáltatások minőségi javulásával mind a lakossági, mind a vállalkozói réteg adminisztrációs terhei csökkennek, egyszerűsödnek, ezzel egyre vonzóbb vállalkozói környezet alakul ki, javul az életminőség és érvényesül az élhetőbb megye átfogó cél megvalósítása.

✓ OKTATÁS:

A folyamatosan bővülő tananyag súlyos terhet rak a felnövő generáció vállára. Az ismeretanyagok elsajátításában a következő időszakban a képesség-centrikus oktatásra helyeződik át a hangsúly. Ez olyan tudást feltételez, ami az elméleti összefüggések mellett a gyakorlatban is hasznosítható. A tanulók alkalmazkodóképességét a munkaadói igények erőteljes megjelenése is előmozdítja.

A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió kiemelt hangsúlyt fektet az oktatás fejlesztésére az S5 Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő- piaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az oktatásban stratégiai célban. Az országos célokkal összhangban támogatjuk a gazdasági igényekhez igazított, gyakorlatorientált szakképzési rendszer kialakítását, a szakképzési lehetőségek bővítését és a fiatalok képességeinek kibontakoztatását, idegen nyelvi kompetenciáinak fejlesztését, a közoktatás és a szakképzés színvonalának javítását és az oktatás modernizálását (digitalizálás, e-oktatás).

Az országos esélykiegyenlítő oktatás erősítése koncepciónkban is megjelenik a minőségi oktatáshoz való hozzáférés biztosítása és a korai iskolaelhagyás csökkentése stratégiai alcélban. A felsőoktatás a gazdaság igényeket kiszolgáló fejlesztése/modernizálása a koncepcióban a Pécsi Tudományegyetem Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Karának oktató, képző, kutató és fejlesztő munkájának támogatásán keresztül valósul meg.

✓ EGÉSZSÉGÜGY:

Az egészségügyi átalakítások középpontjába a betegségek megelőzése kell, hogy kerüljön. Ezt a különféle szűrőprogramok mellett az alapellátások fejlesztése, kapuőri szerepének megerősítése szolgálja. Amennyiben betegellátásra kerül sor, az egészségügyi kezelések költséghatékonyságát szükséges szem előtt tartani, úgy mint a rövid időtartamú ellátási formák igénybevételét. A korszerű gyógyításhoz a finanszírozásnak is igazodnia kell.

Az egészségügy fejlesztése közvetlen célként két ponton fogalmazódik meg a koncepcióban:

1. indokolt a megyében az egészségipari fejlesztések szélesebb körű támogatása, kiemelten a gyógy- és termálvizek hasznosítása szempontjából, valamint a gyógyászati segédeszközök készítése, gyártása és forgalmazása tekintetében.
2. megyei célként jelenik meg a lakosság egészségének és egészségtudatosságának növekedése, ami számos egészségügyi, társadalmi és gazdasági szervezetre ró feladatot, hiszen csak ezek együttműködése esetén van esély az érdemi fejlődésre. A hatékony egészségkommunikáció és az egészségfejlesztési programok növelhetik a lakosság fizikai aktivitási szintjét, hozzájárulhatnak a függőségek visszaszorításához, valamint növelhetik a lakossági szűrések látogatottságát és a helytelen életmóddal összefüggő betegségek megelőzésének hatékonyságát.

Az országos irányvonallal megegyezően a megyében is fontos a lakosság egészségtudatosságának növelése, a prevenció erősítése, az ellátási formák összhangjának megteremtése, a szükségletekhez igazodó egészségügy kialakítása.

A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió szorosan illeszkedik a Program a Versenyképesebb Magyarorszáért c. dokumentumhoz, alapjaiban azonos célokat és irányokat határoz meg. A Konceptió reagál az országos fejlesztési irányokra, melyeket a megyei szintre képez le.

		Program a Versenyképesebb Magyarországért (2019-)					
		Adózás	Foglalkoztatás	Közfélra	Egészségügy	Oktatás	Vállalati környezet
Tolna Megye Területfejlesztési Programja 2021-2030	S1	✓				✓	✓
	S2		✓				✓
	S3						
	S4	✓	✓				✓
	S5		✓		✓	✓	✓
	S6				✓		
	S7				✓	✓	
	S8						✓
	S9				✓	✓	
	S10		✓		✓	✓	✓

A célrendszer kapcsolódása a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiához

Átfogó célja: _

„A folytonosan változó társadalmi-humán-gazdasági-természeti külső környezethez való alkalmazkodóképesség feltételeinek biztosítása, az ahhoz szükséges kulturális adaptáció minőségi javítása”

A megyei célrendszerben megjelennek a társadalmi-humán vonatkozások is: a gyakorlatorientált szakképzési rendszer kialakításában, a szakképzési lehetőségek bővítésében, az atomerőmű igényeihez igazodó műszaki képzés bővítésében, az oktatás modernizálásában a digitalizálás és e-oktatás segítségével, valamint a közösségfejlesztő szakemberképzés megvalósításában.

Humán és egyben gazdasági vonatkozás a családbarát foglalkoztatáspolitikára, az atipikus foglalkoztatási lehetőségek kiterjesztésével, valamint a bérház és háztáji program bevezetése kistelepüléseken.

Gazdasági vonatkozású külső környezethez való alkalmazkodás a célrendszerünkben a logisztikai bázisok kialakítása, az ipari parkokhoz kapcsolódó inkubáció- és szolgáltatásbővítés, a gazdasági klaszterek létrehozása, a vidéki termelés fokozását elősegítő TÉSZ-ek, BÉSZ-ek létrehozása termékpályánként, valamint a falusi turizmus erősítésére a falusi vendégasztal működtetésének elősegítése.

A természeti környezethez való alkalmazkodás a célrendszerünkben több fejezetben is megjelenik, mind gazdasági/ipari, mind mezőgazdasági vonatkozásban, mind pedig a megye természeti értékeire építő turisztikai hasznosításban (védett természeti

területek, Sió, Duna, gyógyvizek), a klímavédelemben és környezettudatos, helyi erőforrásra támaszkodó energiahasznosításban, valamint az ökológiai településtervezés gondolkodásában.

Alapvető célja:

Emberi erőforrások – cél a népességben stabil, egészséges, a kor kihívásainak megfelelő készségekkel és tudással rendelkező emberek alkotta, a kirekesztettséget fokozatosan csökkentő társadalom.

Demográfiai vonatkozásban célrendszerünkben is megjelenik a bevándorlási politikára ösztönző törekvés a vidéki letelepedést segítő támogatások bevezetésével, adókedvezmények nyújtásával. Önmagában a népességszám stabilizálása, az idősök egészségmegőrzése és társadalmi együttműködésben való szerepük biztosítása, valamint a versenyképes munkabérek biztosítása célrendszerünk egészének törekvései, illetve a megye jövőképeinek meghatározása során mindez közvetlenül is megfogalmazódik. („Boldog, elégedett, aktív és egészséges emberek.”)

Az *egészségre* vonatkozó célok közvetlenül nem jelennek meg célrendszerünkben: halandóság csökkentése, krónikus nem fertőző megbetegedések számának csökkentése, egészségkockázatos magatartási formák arányának mérséklése, valamint a környezeti kockázati tényezők mérséklése. A betegségek megelőzése a célrendszerünkben az aktív élettel jelenik meg (a foglalkoztatottság növelésével és a szabadidő aktív eltöltésével).

Tudás témakörében nálunk a minőségi szakképzés, a szakképzési rendszer bővítése, modernizálása, valamint a földrajzi hátrányokat leküzdő, esélyegyenlőséget teremtő távoktatás gondolata jelenik meg, mely részben egyezik a Keretstratégia céljával, az életen át tartó tanulással és a munkavégzéshez szükséges tudás, készségek és kompetenciák elsajátításával, valamint a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésével. Az innováció és a tudásalapú gazdaság a gazdaságfejlesztési céljaink között jelenik meg, valamint a helyi adottságainkra építő megyei K+F+I központokkialakításánál.

A hétköznapi életstratégiákkal kapcsolatos ismeretek átadása, az oktatásban töltött idő növelése, az oktatási rendszer szelektivitásának csökkentése közvetlenül nem jelenik meg a célrendszerünkben.

A *társadalmi kohézió* törekvései, mint a szegénység és az etnikai alapú társadalmi kirekesztettség elleni küzdelem az oktatáson és a munkavállalás elősegítésén keresztül külön fejezetben kapott helyet a célrendszerünkben.

Társadalmi erőforrások – cél a fenntarthatóságot támogató kultúra kialakítása, a fenntartható társadalom szempontjából pozitív értékek, erkölcsi normák és attitűdök erősítése.

A *bizalom infrastruktúrájának erősítését* célzó pontok, mint a korrupció és gazdasági járadékvadászat elleni fellépés, az állami szabályozórendszer stabilitásának megteremtése, valamint a kormányzás kiszámíthatóságának erősítése nem jelennek meg a célrendszerünkben.

A *munka társadalmi körülményeire* vonatkozó célkitűzések közül a munkakörülményekkel való elégedettség és örömezés növelése jelenik meg a célrendszerünkben elsősorban az atipikus foglalkoztatási lehetőségek kiterjesztésével, illetve a családbarát foglalkoztatáspolitiká megteremtésével.

A foglalkoztatottság javítása a vidéki emberek esélyegyenlőségén keresztül jelenik meg célrendszerünkben, a vidéki térségek helyi adókedvezmény támogatásával, vállalkozások támogatásával, ezáltal munkahelyek teremtésével, illetve a nők foglalkoztatási helyzetének javításával, a közmunkaprogram racionalizálásával. A társadalmi kirekesztettség mérséklése szintén megjelenik a célrendszerünkben.

A családi értékek erősítése párkapcsolatokhoz és házassághoz kapcsolódó értékrendje közvetlenül nem jelenik meg célrendszerünkben.

A múlt örökségének ápolása, kulturális szolgáltatások fejlesztését képező, illetve az identitás megerősítése megjelenik az épített örökség (egykori kúriák, kiskastélyok) védelmében, fenntartható hasznosításában, funkcióbővítésében, valamint a megye hagyományos, régi múltú ipari ágazatainak újbóli felvirágoztatásában (tejipar, bőr- és textilipar, borászat és pincefalvak népszerűsítése), illetve a német nemzetiségi gyökerekre támaszkodó, német kapcsolatokat felhasználó gépgyártás erősítésében. Továbbá a helyi identitás tudat erősítése önálló elemként is megjelenik célrendszerünk, a helyi közösségfejlesztő szakemberek képzésén, alkalmazásán keresztül.

Természeti erőforrások - *A természeti erőforrás felhasználási* korlátainak érvényesítése és a termelési technológiai korlátok vagy termék szabványok érvényesítése a jövőbeli fejlesztések során megyénk számára is kiemelten fontos, ugyanakkor jelenleg Tolna megye a kevésbé környezetterhelő megyék közé tartozik, területén nem működnek magas kibocsátási értékekkel rendelkező üzemek.

Biodiverzitás, megújuló természeti erőforrások témakörben a megye célrendszere kiemeli a megújuló energiaforrások hasznosítását a geotermikus-, nap- és szélenergia, a biomassa és biogáz, valamint a termálvíz jobb kihasználásával, az ökológus településtervezés szemléletével, a környezettudatos építési módok alkalmazásával, biogazdálkodás elterjesztésével, természetközeli oktatás (erdei iskola) népszerűsítésével, valamint a megújuló energiafelhasználásra alapozott kutatóközpont létrehozásával Tamásiban. A biodiverzitás, természetközeli értékek elsősorban az aktív- és ökoturisztikai hasznosítással jelennek meg célrendszerünkben, mint a védett természeti területek, Gemenci-erdő, Völgység, Pacsmagi-tavak területén, Sió és Duna mentén megvalósítható vadász-, horgász-, valamint vízi- és kerékpáros turizmus. Megjelenik a fenntartható mezőgazdaság is, öntözőrendszerek kiépítésével, az öntözhető területek növelésével, valamint víztározók létesítésével, a klímaváltozás mezőgazdaságra gyakorolt negatív hatásainak csökkentésével, mely igazodik a Keretstratégia talaj termőképességének fenntartása céljához. Önmagában az ökoszisztéma-szolgáltatások kimerítésének megakadályozása, a természetes területek beépítési sebességének csökkentése és a fenntartható hozamon alapuló gazdálkodás az ökogazdálkodás, az agrárkörnyezet-gazdálkodás és az ökológus gondolkodás népszerűsítésén keresztül jelenik meg a célrendszerünkben.

Az embert érő környezeti terhelések csökkentése több helyen is megjelenik (pl.: levegőtisztaság-védelem, kármentesítés, zöld felületek növelése, zöldmezős beruházások helyett barnamezős területek újrahasznosításának prioritizálása) a célrendszerben, azonban a megyében a környezeti elemek szennyezettségének mértéke nem jelentős, megmaradt ezek természetközeli állapota. A jövőbeli fejlesztések is a horizontális célok, elvek mentén valósulnak meg ez garantálja, hogy a megye továbbra is megőrzi természeti értékeit és gátat szab a nagy környezeti terheléssel, kárral járó beruházásoknak.

Nem megújuló természeti erőforrások ésszerű gazdálkodása a célrendszerben Nagymányok és Váralja térségében a kőszén modern kori hasznosításával és a kőbányászat továbbfejlesztésével jelenik meg. Természetesen nem a kőszén bánya újraindításáról van szó, hanem a területen nagy mennyiségben jelen lévő jó minőségű kőszén kis mennyiségben történő felhasználásáról és erre épülő IT és vegyipari fejlesztési lehetőségek térségi meghonosításáról.

Gazdasági (fizikai) erőforrások – Fontos az önrendelkezés megfelelő szintjének fenntartása a gazdaságpolitikai döntésekben. Cél a fizikai tőke szelektív gyarapítása, a

közösségi tőkejavak amortizációjának pótlása. Kiemelt feladat a vállalkozói réteg megerősítése, a hazai tőkebefektetések fokozatos növelése, külföldi kitettségünk csökkentése

A lokalizáció és a nemzetközi gazdasági kapcsolatok kihasználása közötti ésszerű arány megteremtése és a helyi gazdasági kapcsolatok (pl. város és vidéke) erősítése is megjelenik a célrendszerben a helyben előállított termékek piaci értékesítésének elősegítésével, helyi bolthálózatokban történő értékesítéssel, valamint a mezőgazdasági alapanyag szállítását kiszolgáló helyi és térségi logisztikai bázisok kialakításával.

A vállalkozói tőke és az innováció erősítésén és a foglalkoztatás bővítésén belül a megye célrendszerében is megjelenik az üzleti környezet fejlesztése és az innovációs ráfordítások hatékonyságának növelése az egyes termelési ágazatokhoz kapcsolódó K+F+I ráfordítások támogatásán keresztül – borászati K+F központ Szekszárdon, mezőgazdasági kutatóközpontok Dombóváron és Tamásiban, energetikai K+F bázis Pakson és Tamásiban.

A költségvetési politika államadósság csökkentés célja nem jelenik meg közvetlenül a megyei koncepcióban, sem az *életpálya-finanszírozás* jóléti célú átcsoportosítása.

		Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia (2012-2024)			
		Emberi erőforrások (Népesség, tudás, egészség, szegénység, kirekesztettség – társadalmi kohézió)	Társadalmi erőforrások	Természeti erőforrások	Gazdasági erőforrások (Vállalkozói tőke, innováció, foglalkoztatás, makrogazdasági egyensúly)
Tolna Megye Területfejlesztési Programja 2021-2030	S1	✓			✓
	S2				✓
	S3		✓	✓	
	S4				✓
	S5	✓	✓		
	S6	✓	✓		
	S7		✓		
	S8				✓
	S9	✓	✓		
	S10	✓			✓

A célrendszer kapcsolódása Magyarország 2020. évi Nemzeti Reform Programjához

A 2020. évi Nemzeti Reform Program (Program) a Konvergencia Programmal együtt, azzal összhangban készült dokumentum, melyben külön fejezet szól a COVID-19 okozta járványügyi helyzettel és az annak kezelése érdekében meghirdetett Gazdaságvédelmi Akciótervvel.

A dokumentum a sikeres felzárkózás alapjának tekinti a makrogazdasági stabilitás megteremtését, ami a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió átfogó céljaiban is hangsúlyos szerepet kapott.

Azt is rögzíti a Program, hogy a válság leküzdéséhez, a konvergencia folytatásához elengedhetetlen a vállalkozások megerősítése, a beruházások fenntartása és a tőkefelhalmozás folytatása mind a fizikai infrastruktúrában, mind a humán tőkében; ez a megállapítás teljes mértékben összhangban van Tolna megye jövőképével, ágazati, stratégiai és horizontális céljaival egyaránt.

A koncepció céljai a Program alábbi intézkedéseivel kapcsolódnak a legszorosabban:

✓ **Növekedésösztönző politikák**

A vállalkozásfejlesztés, a kis- és középvállalkozások támogatása, a kutatás-fejlesztés és innováció ösztönzése a megyei célrendszerben is megjelenik, elsősorban ezen célok elérésére irányul az A1 A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése átfogó cél (ezen belül az S1, S2 és S4 stratégiai célok), továbbá illeszkedik hozzá a fiatalok vállalkozók támogatását is tartalmazó S6 stratégiai cél.

A digitalizáció elterjedésének elősegítése, a digitális kompetenciák fejlesztése a kutatás-fejlesztési együttműködések ösztönzésére és az oktatás fejlesztésére, az oktatás modernizációjára (digitalizálás, e-oktatás) irányuló beavatkozások keretében kap szerepet.

✓ **Foglalkoztatás**

A megyei koncepció vállalkozásfejlesztési beavatkozásai is hozzájárulhatnak a foglalkoztatottsági szint növeléséhez, az S6 stratégiai célban pedig kiemelt szerepet kap (családbarát foglalkoztatáspolitikai, az atipikus foglalkoztatás lehetőségeinek kiterjesztése, fiatalok vállalkozóvá válásának segítése).

✓ **Szegénység**

Felzárkózást szolgáló intézkedések (egészségügyi alapszolgáltatások fejlesztése, óvodai és bölcsődei infrastruktúra fejlesztése, bérletprogram) a megyei koncepció Társadalmi megújulás, társadalmi kohézió átfogó célján belül stratégiai célokban kerülnek nevesítésre.

✓ **Oktatás**

Köznevelési és felsőoktatási infrastrukturális fejlesztésekkel, a szakképzési intézményrendszer fejlesztésével összefüggő intézkedéseket tartalmaz a megyei koncepció S5 stratégiai célja. A gazdasági igényekhez igazított, gyakorlatorientált szakképzési rendszer, a felnőttképzés, a közoktatás és a szakképzés színvonalának javítása és az oktatás modernizálása, a digitális oktatáshoz szükséges infrastrukturális feltételek megteremtése a következő időszak egyik legfontosabb feladata.

✓ **Egészségügy**

Az egészségügyi infrastruktúra fejlesztése a megyei koncepció S2 stratégiai céljának egészségügyi és egészségipari fejlesztést tartalmazó beavatkozásához kapcsolódik, az egészségmegőrző, prevenciós intézkedések az S6 stratégiai célon belül, a lakosság egészségtudatosságának növelésére irányuló beavatkozással vannak összhangban.

✓ **Fenntartható gazdaság – klíma-, energiapolitika, közlekedés**

Az energetikai szempontú együttműködések tartalmazó S1 stratégiai cél, a környezeti

elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztéseket tartalmazó S3 stratégiai cél, a helyben előállított termékek piaci értékesítésének elősegítését, a klímaváltozás negatív hatásainak mérséklését, az energiahatékonyság növelését is tartalmazó S8 stratégiai cél, valamint a helyi erőforrásokra támaszkodó energiahasznosítást, az ökológikus gondolkodást tartalmazó S9 stratégiai cél is nagymértékben illeszkedik a környezettudatos gazdaságfejlesztésre, fenntartható gazdaság és klímasemlegesség megvalósítására vonatkozó törekvésekhez.

A közlekedési infrastruktúra - klímasemlegesség eléréséhez hozzájáruló szempontú - korszerűsítésével, továbbfejlesztésével kapcsolatos beavatkozásokat javasol a megyei koncepció S3 és S9 stratégiai célja is (kerékpáros turizmus feltételeinek fejlesztése, illetve helyi és helyközi közlekedés keresletorientált racionalizálása)

		Nemzeti Reformprogram (2020)							
		Növekedés- ösztönző politikák	Üzleti környezet, szabályozás	Foglalkoz- tatás	Családpoliti kai intézkedése k	Szegénység	Oktatás	Egészségüg y	Fenntartható gazdaság – klíma, energiapolitika, közlekedés
Tolna Megye Területfejlesztési Programja 2021-2030	S1	✓							✓
	S2	✓						✓	
	S3								✓
	S4	✓							
	S5	✓					✓		
	S6	✓		✓		✓		✓	
	S7								
	S8								✓
	S9								✓
	S10	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓

A célrendszer kapcsolódása A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiájához 2019-2030

A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiája a vállalkozások ösztönzését, erősítését célozza meg a címében is nevezett gazdasági szektorban. A Tolna Megyei koncepciók kidolgozásakor mindig is különösen kiemelt szerepet kapott ez a szektor, így természetes a két tervezési dokumentum közötti átfedés, hasonlóság, bár kicsit más léptékkal, más nézőpontból közelítve a gazdaság fejlesztését.

A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiájának célrendszere röviden:

Átfogó célok:

- A komoly növekedésre képes vállalati kör értékteremtő képességének megerősítése
- A teljes KKV-szektor számára a működéshez szükséges kiszámítható keretek biztosítása

Másodlagos célok

- A KKV-k termelékenységének növelése
- A hazai tulajdonú KKV-k által előállított hozzáadott érték növelése
- A KKV-k exportképességének növelése

A kitűzött átfogó és másodlagos célokat a Stratégia a következő hét területen történő beavatkozások útján kívánja elérni.

1. Vállalkozóbarát szabályozási és adózási környezet megteremtése
2. A KKV-k üzleti környezetének és az e-kormányzat eszközeinek fejlesztése
3. A KKV-k fejlődési képességének, innovációs és digitális teljesítményének erősítése
4. KKV-k finanszírozáshoz jutásának ösztönzése
5. A KKV-k nemzetköziesedésének elősegítése
6. A szükséges tudás megszerzése
7. Generációváltás

A két tervdokumentumból megállapítható, hogy az átfogó céljai, stratégiai, illetve másodlagos céljai a gazdaságfejlesztés tekintetében messzemenően illeszkednek egymáshoz.

Mind a megyei célok, mind az országos törekvések a vállalkozó szektor megerősítését, hátrányainak leküzdését kiemelten fontosnak tartja. A két tervdokumentumban közvetlenebbül a célok kitűzése tekintetében a megyei stratégiai célokkal az országos stratégia másodlagos céljainak hét területre osztott beavatkozásai feleltethetők meg, a tervdokumentumok koherenciája itt figyelhető meg leginkább.

A Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiójában az S4 Vállalkozások versenyképességének erősítése stratégiai cél kapcsolódik a legszorosabban A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiájához, hiszen minden egyes beavatkozási területhez jelölhető kapcsolódás, mivel lényegi tartalma kiterjed a foglalkoztatási képesség fejlesztésére, a technológiai, szervezeti újítások ösztönzésére, a vállalkozásokhoz kapcsolódó közvetlenül nem termelő tevékenységek, szolgáltatások fejlesztésére (PI marketing), vállalkozásvezetési tanácsadás és képzés elősegítésére, valamint a vállalkozások infokommunikációs erősítésére, energiahatékonyságuk elősegítésére és a tőkeerősítés lehetőségeinek bővítésére.

Természetesen a megyei érdekek és törekvések egyik fő motorja a gazdaság élénkítés, így számos más kapcsolódási pont is megjelölhető.

Mindkét dokumentum kiemelt helyen foglalkozik a K+F tevékenységek fejlesztésével, ösztönzésével, a vállalkozások épített és jogi környezetének optimalizálásával. A szakképzés és felnőttképzés fejlesztésének segítségével a vállalkozások számára a megfelelően képzett szakemberek biztosítására, a hátrányos helyzetű munkavállalók

munkaerőpiaci helyzetének javítására is mindkét dokumentum nagy hangsúlyt fektet.

A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiájának mind a 7 beavatkozási területe megjelenik a megyei tervezési elképzelésekben.

1. Vállalkozóbarát szabályozási és adózási környezet megteremtése: a foglalkoztatási képesség fejlesztésén keresztül az S4 Vállalkozások versenyképességének erősítése, a családbarát, atipikus foglalkoztatás környezeti feltételeinek fejlesztésén keresztül az S6 A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése, a vidéki letelepedés adókedvezmények vállalkozásoknak történő bevezetésén keresztül az S9 Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése megyei célokhoz.
2. A KKV-k üzleti környezetének és az e-kormányzat eszközeinek fejlesztése: az infokommunikáció fejlesztésével az S4 Vállalkozások versenyképességének erősítése, a szolgáltató szektor erősítésével az S6 A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése, a mobil közszolgáltatások kistélepedéseken történő fejlesztésével az S9 Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése.
3. A KKV-k fejlődési képességének, innovációs és digitális teljesítményének erősítése: K+F+I központok kialakításával az S1 Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályáinként, a foglalkoztatási képesség és a technológiai, szervezeti újítások, valamint az energiahatékonyság kapcsán az S4 Vállalkozások versenyképességének erősítése, a termelői és értékesítői szövetkezetek létrehozásával, a feldolgozó kapacitások termelői összefogásával, a helyi termék, helyi piac fejlesztéssel, a mezőgazdasági energiahatékonyság növelésével az S8 Mezőgazdasági alapanyagokra épülő, nagy hozzáadott értékű termék előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel.
4. A KKV-k finanszírozáshoz jutásának ösztönzése: a Vállalkozások tőkéhez jutási lehetőségeinek szélesítése kapcsán az S4 Vállalkozások versenyképességének erősítése, a termelői és értékesítői szövetkezetek létrehozásával.
5. A KKV-k nemzetköziesedésének elősegítése: a különböző ipari, termelői ágazatok erősítése, kapacitásainak növelése az S2 Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése, a Kis- és középvállalkozások szolgáltatásfejlesztése a KKV-szektor fő üzleti tevékenységen kívüli, azokat támogató folyamatok (pl. marketing, sales, hálózatépítés, asszisztencia) fejlesztése az S4 Vállalkozások versenyképességének erősítése, a termelői és értékesítői szövetkezetek létrehozásával.
6. A szükséges tudás megszerzése: Üzleti, vállalkozói készségek fejlesztése képzésekkel, szaktanácsadással az S4 Vállalkozások versenyképességének erősítése, a termelői és értékesítői szövetkezetek létrehozásával, Felnőttképzés fejlesztésével, a közoktatás erősítésével, a gazdasági igényekhez igazított, gyakorlatorientált szakképzési rendszer kialakításával az S5 Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az oktatásban.
7. Generációváltás: Termék-, technológiai és szervezeti újítások ösztönzése és támogató környezet megteremtése, Üzleti, vállalkozói készségek fejlesztése képzésekkel, szaktanácsadással az S4 Vállalkozások versenyképességének erősítése, a termelői és értékesítői szövetkezetek létrehozásával szervesen kapcsolódik a két tervezési dokumentumban.

Összességében elmondható, hogy az országos elképzelések és a megyei koncepció több ponton egybevágh, egymást kiegészíti. A megyei tervek helyi, lokális, míg az országos stratégia ehhez képest globálisan kezeli ugyanazokat a gazdaság élénkítő célkitűzéseket.

			A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiája 2019-2030						
	Átfogó célok	Átfogó célok	- A komoly növekedésre képes vállalati kör értékteremtő képességének megerősítése - A teljes KKV-szektor számára a működéshez szükséges kiszámítható keretek biztosítása						
		Stratégiai / másodlagos célok	- A KKV-k termelékenységének növelése - A hazai tulajdonú KKV-k által előállított hozzáadott érték növelése - A KKV-k exportképességének növelése						
			Vállalkozóbarát szabályozási és adózási környezet megteremtése	A KKV-k üzleti környezetének és az e-kormányzat eszközeinek fejlesztése	A KKV-k fejlődési képességének, innovációs és digitális teljesítményének erősítése	KKV-k finanszírozás hoz jutásának ösztönzése	A KKV-k nemzetköziesedésének elősegítése	A szükséges tudás megszerzése	Generációváltás
Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2030	A1	S1			✓				
		S2					✓		
		S3							
		S4	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	A2	S5						✓	
		S6	✓	✓					
		S7							
	A3	S8			✓				
		S9	✓	✓	✓				
		S10	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

A célrendszer kapcsolódása a Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 (NTS 2030) című dokumentumhoz

Az NTS 2030-ban olvasható „vízió” alapján a turizmus lesz 2030-ban a fenntartható gazdasági fejlesztés húzóágazata, ami minőségi élménykínálattal rendelkezik, széles körben elérhető, hozzáférhető, és innovatív megoldásokat alkalmaz. A turizmusban való munkavállalás stabil megélhetést és vonzó karrierpályát kínál, hozzájárul helyi értékeink megismertetéséhez és a hazai természeti és épített örökség népszerűsítésén keresztül a nemzettudat erősödéséhez.

A stratégia pillérei a Kiszalud Turisztikai Fejlesztési Program, a célzott

marketingkommunikációs tevékenység, az elhivatott szakemberek és a visszahívó

vendégszeretet, a megbízható adatok, mérhető teljesítmény, a transzparens, kiszámítható szabályozás és ösztönzés, az ágazati szereplők együttműködése, valamint az identitás és kötődés erősítése.

A stratégia célrendszerét horizontális beavatkozási területek teszik teljessé, a következőkben az ezekhez való kapcsolódás, illeszkedés kerül bemutatásra. Horizontális célok:

- ✓ Együtt élő turizmus
- ✓ Családbarát turizmus
- ✓ Hozzáférhető turizmus
- ✓ Érthető turizmus
- ✓ Digitális turizmus

Tolna megye S3 számú stratégiai célja (A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása) keretében tervezett beavatkozások mindegyike illeszkedik az NST 2030 horizontális céljaihoz. Megyénk, vidékies jellege miatt, kimondottan a családok, baráti társaságok számára kínál kikapcsolódási lehetőségeket. Természeti és építészeti értékeink jó lehetőséget nyújtanak a szabadidő aktív eltöltésére, térségünk rejtett kincseinek megismerésére, ezáltal a nemzeti kötődés erősítésére.

A fizikai hozzáférés (akadálymentesítés, parkolási lehetőség, kiszolgáló egységek megléte) biztosítása ma már alapkövetelmény, hiszen csak ezek rendelkezésre állása esetén számíthatunk arra, hogy térségünk, attrakcióink vonzó célpontot jelentenek a turisták számára, akik – reményeink szerint – pozitív tapasztalataiknak köszönhetően visszatérő vendégek lesznek nálunk, és családjuk, barátaik és ismerőseik körében is jó hírünket keltik.

A mai kor követelménye továbbá az azonnal rendelkezésre álló információ, a digitalizáció széles körű elterjedése, ami a turizmusban is egyre hangsúlyosabb szerepet kap, éppen ezért jelenleg zajló, illetve a jövőben megvalósuló fejlesztéseink kapcsán kiemelt figyelmet fordítunk a (többnyelvű) tájékoztatásra, a digitális szolgáltatások minél szélesebb körű alkalmazására.

Fenti cél eléréséhez kapcsolódik a turizmusban, vendéglátásban dolgozók idegen nyelvi képzése, ami az S4 stratégiai cél részeként jelenik meg.

			Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030				
	Átfogó célok	Stratégiai célok	A) A Kisfaludy Turisztikai Fejlesztési Program – desztinációs logikán alapuló termék- és attrakciófejlesztés, alpinfrastruktúra-fejlesztés B) Stratégiai márkakommunikáció, célzott marketingkommunikációs kampányaktivitás és értékesítés C) Elhivatott szakemberek, visszahívó vendégszeretet D) Megbízható adatok, mérhető teljesítmény E) Transzparens, kiszámítható szabályozás és ösztönzés F) Iránymutatás és együttműködés G) Identitás és kötődés				
		Horizontális célok	Együtt élő turizmus	Családbarát turizmus	Hozzáférhető turizmus	Érthető turizmus	Digitális turizmus
Tolna Megye Területfejlesztési Programja 2021-2030	A1	S1					
		S2					
		S3	✓	✓	✓	✓	✓
		S4					
	A2	S5			✓		
		S6					
		S7					
	A3	S8					
		S9					
		S10	✓	✓	✓	✓	✓

A 2018-2030 közötti időszakra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakra is kitekintést nyújtó második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (NÉS-2)

- ✓ Hazai Dekarbonizációs Útiterv
- ✓ Nemzeti Alkalmazkodási Stratégia
- ✓ „Partnerség az éghajlatért” Szemléletformálási Terv

A jövőképek elérése érdekében a NÉS-2 háromszintű célrendszerre épül, amelyek célhierarchiában rendeződnek egymáshoz. A célhierarchián belül az átfogó célok a hazai éghajlatpolitika prioritásait adják meg, míg a specifikus célkitűzések és a beavatkozási területek az átfogó célok részletesebb, szakterületi kifejtését jelentik.

A NÉS-2 a mitigáció – adaptáció – szemléletformálás tematikahármasnak megfelelően magában foglalja az üvegházhatású gázok kibocsátás-csökkentésének céljait, prioritásait és cselekvési irányait tartalmazó Hazai Dekarbonizációs Útitervet (HDÚ). Az éghajlatváltozás

várható magyarországi hatásainak, természeti és társadalmi, gazdasági következményeinek, valamint az ökoszisztémák és az ágazatok éghajlati sérülékenységeinek értékelése szintén a NÉS-2 részét képezi, amelyre alapozva Nemzeti Alkalmazkodási Stratégia (NAS) épül a dokumentumba. Az alkalmazkodás és felkészülés koncepcionális keretei érintik többek között a vízgazdálkodás, a vidékfejlesztés, az egészségügy, az energetika, a turizmus és más ágazatok éghajlatbiztonsággal kapcsolatos helyzetét, kockázatait, megvizsgálva a felkészülés lehetséges cselekvési irányait. A hazai dekarbonizáció és az éghajlati alkalmazkodás teendőit éghajlati szemléletformálási program (Partnerség az Éghajlatért Szemléletformálási Terv) egészíti ki.

A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió átfogó céljainak meghatározását elsősorban a koncepció helyzetértékelése során meghatározott fejlesztési irányok határozták meg, valamint azok a megyei sajátosságok (erősségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek) amelyek közvetlen beavatkozásokat igényelnek.

Három fő terület fejlesztése kiemelten fontos:

- ✓ gazdaságfejlesztés, hogy az emberek számára új munkahelyeket hozzunk létre és megőrizzük a meglévőket:
- ✓ humánerőforrás-fejlesztés, hogy a megszerzett tudást, szakértelmet helyben tartsuk, hogy a gazdaság igényeit jobban ki tudjuk elégíteni:
- ✓ vidékfejlesztés, hogy a megye vidékies jellege ne hátrány, hanem előny legyen az itt élők számára, hogy a megye középső aprófalvas térsége ne még inkább leszakadjon, hanem a városokkal együtt, azokhoz felzárkózva (funkcionális térségként) tudjon fejlődni, a vidékies jellegből adódó lehetőségek kiaknázásával, a természeti erőforrások védelmének szem előtt tartásával.

A két fejlesztési koncepció szorosan illeszkedik egymáshoz, hiszen a megyei gazdaságfejlesztési, vidékfejlesztési célok megvalósítása a környezettudatosság, klímavédelem, és ökológiai szemlélet mentén képzelhető el hosszútávon fenntartható eredményeket, csak ezen elvek mentén tervezve, megvalósítva lehet elérni.

A NES-2 célrendszere röviden:

Átfogó célok:

- Fenntartható fejlődés egy változó világban
- Adottságaink, lehetőségeink és korlátaink megismerése

Specifikus célkitűzések, és a hozzájuk kapcsolódó beavatkozási területek:

1. Dekarbonizáció (Hazai Dekarbonizációs Útiterv)
 - 1.1. A fosszilis energiahordozók kiváltásának elősegítése
 - 1.2. Az energiahatékonyság növelése
 - 1.3. Természeti erőforrások igénybevétele mérséklése
 - 1.4. Zöldgazdaság fejlesztése
 - 1.5. Erdőtelepítés
 - 1.6. Kutatások, fejlesztések, innovációk, demonstrációs projektek támogatása

2. Éghajlati sérülékenységi vizsgálata
- 2.1. NATÉR kidolgozása, fenntartása
- 2.2. Éghajlatváltozási alap- és alkalmazott kutatások megvalósítása
- 2.3. Sérülékenység, módszertan mutatók kidolgozása
3. Alkalmazkodás és felkészülés (Nemzeti Alkalmazkodási Stratégia)
- 3.1. Természeti erőforrások megóvása
- 3.2. Sérülékeny térségek alkalmazkodási lehetőségeinek támogatása
- 3.3. Sérülékeny ágazatok alkalmazkodása
- 3.4. Nemzetstratégiai területek kockázat kezelése, alkalmazkodása
- 3.5. A társadalom alkalmazkodóképességének javítása
- 3.6. Kutatások, innovációk támogatása
4. Éghajlati partnerség
- 4.1. Horizontális integráció az államigazgatásban
- 4.2. Partnerség a médiával
- 4.3. Szemléletformálás az oktatásban
- 4.4. Társadalmi kampányok a klímatudatosságért
- 4.5. Hálózatépítés az érdekeltekkel

A koherencia, összekapcsolódás a két tervezési dokumentum között több ponton szorosan jelentkezik.

A Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiójában egyes stratégiai célok megnevezésében is, de tartalmukban különösen megjelenik az éghajlatváltozás hatásainak csökkentése, a jövőre vonatkozó várható éghajlati változások mérséklése.

Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiójának stratégiai céljai az alábbi pontokon mutatnak koherens kapcsolatot:

S1 Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként stratégiai cél legfőbb kapcsolata a NES-2 1 Dekarbonizáció specifikus célján belül az 1.6.Kutatások, fejlesztések, innovációk, demonstrációs projektek támogatása, valamint a 3.Alkalmazkodás és felkészülés specifikus célján belül található 3.6.Kutatások, innovációk támogatása beavatkozási területtel figyelhető meg.

S3 A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása stratégiai cél vonatkozásában megfigyelhető a NES-2 mind a négy specifikus célterülete, valamint azok beavatkozási területeinek összefonódása. Az összhang különösen megjelenik a 1.1 A fosszilis energiahordozók kiváltásának elősegítése, az 1.5.Erdőtelepítés, a 2.2.Éghajlatváltozási alap- és alkalmazott kutatások megvalósítása, a 3.1.Természeti erőforrások megóvása, a 4.2.Partnerség a médiával, a 4.3.Szemléletformálás az oktatásban, valamint a 4.4.Társadalmi kampányok a klímatudatosságért beavatkozási célterületein.

S4 Vállalkozások versenyképességének erősítése stratégiai célkitűzés energiahatékonyság ösztönző törekvései összhangban vannak a NES-2 1.Dekarbonizáció specifikus célterületén belül található 1.1.A fosszilis energiahordozók kiváltásának elősegítése, az 1.2.Az energiahatékonyság növelése, az 1.4.Zöldgazdaság fejlesztése beavatkozási területek tartalmával.

S7 Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése stratégiai célkitűzés a

közsférára vonatkozó energiahatékonysági törekvésein keresztül kapcsolódik a NES-2 a 1.Dekarbonizáció specifikus célterületén belül található 1.1.A fosszilis energiahordozók kiváltásának elősegítése, az 1.2.Az energiahatékonyság növelése, az 1.3.Természeti erőforrások igénybevétele mérséklése beavatkozási területeihez.

S8 Mezőgazdasági alapanyagokra épülő, nagy hozzáadott értékű termék előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel stratégiai célkitűzés csapadékvíz, folyóvíz kezelés, mezőgazdasági kockázat csökkentés és energiahatékonyság növelés törekvései mutatnak összhangot elsősorban a NES-2 3.Alkalmazkodás és felkészülés specifikus céljai belül a 3.1.Természeti erőforrások megóvása, a 3.2.Sérülékeny térségek alkalmazkodási lehetőségeinek támogatása, a 3.3.Sérülékeny ágazatok alkalmazkodása, valamint a 3.4. Nemzetstratégiai területek kockázat kezelése, alkalmazkodása beavatkozási területeivel.

S9 Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése stratégiai cél a vidékies városfejlesztés, a turisztika fejlesztés, a zöldfelület növelés és a helyi alternatív energia használatának ösztönzése vonatkozásában szorosan kapcsolódik a NES-2 az 1.Dekarbonizáció specifikus cél mind a 6 beavatkozási területéhez, a 3.Alkalmazkodás és felkészülés specifikus cél 3.1.Természeti erőforrások megóvása, 3.2.Sérülékeny térségek alkalmazkodási lehetőségeinek támogatása, valamint 3.3.Sérülékeny ágazatok alkalmazkodása beavatkozási területeihez, a 4.Éghajlati partnerség specifikus cél 4.2.Partnerség a médiával, 4.3.Szemléletformálás az oktatásban, valamint a 4.4.Társadalmi kampányok a klímatudatosságért beavatkozási területeihez.

			Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia Hazai Dekarbonizációs Útiter Nemzeti Alkalmazkodási Stratégia „Partnerség az éghajlatért” Szemléletformálási Terv			
	Átfogó célok	Átfogó célok	- Fenntartható fejlődés egy változó világban - Adottságaink, lehetőségeink és korlátaink megismerése			
		Stratégiai / másodlagos célok	Dekarbonizáció (Hazai Dekarbonizációs Útiter)	Éghajlati sérülékenység vizsgálata	Alkalmazkodás és felkészülés (Nemzeti Alkalmazkodási Stratégia)	Éghajlati partnerség
Tolna Megye Területfejlesztési Programja 2021-2030	A1	S1	✓		✓	
		S2				
		S3	✓	✓	✓	✓
		S4	✓			
	A2	S5				
		S6				
		S7	✓			
	A3	S8			✓	
		S9	✓		✓	✓
		S10	✓	✓	✓	✓

A célrendszer kapcsolódása a Nemzeti Tájstratégia (2017-2026) stratégiához

A Nemzeti Tájstratégia átfogó célja a táji adottságokon alapuló felelős tájhasználat. A tájat, a táj egyes területeit arra alkalmas célra és módon és csak a fenntarthatóság mértékéig hasznosítjuk. A felelős tájhasznosítás szemlélete a társadalom egészére, minden döntési szintre kiterjed az egyéntől a közösségekig és a helyi döntéshozóktól, hatóságoktól az államig. A tájhasznosítás gyakorlatában a társadalmilag szükséges új funkciók területi elhelyezéséhez az arra alkalmas területeket kell megkeresni, illetve a meglévő tájhasználatot a fenntarthatóságból kiindulva a tájpotenciálhoz szükséges alakítani, igazítani.

Az átfogó cél eléréséhez a stratégia megvalósítása során az alábbi horizontális elvek érvényesítését kell biztosítani:

- A) Természeti erőforrások és kulturális örökség általános védelme
- B) Bölcs és takarékos területhasználat
- C) Éghajlatváltozás hatásának mérséklése, alkalmazkodás.

A Stratégia az átfogó célkitűzés elérése érdekében három kiemelt célt és ezeken belül, összesen 12 alcélt fogalmaz meg:

I. Táji adottságokon alapuló tájhasznosítás megalapozása:

- I.1. alcél: Táji adottságokon alapuló tájhasznosítás kereteinek meghatározása,
- I.2. alcél: A tájhasználat változásának nyomon követése,
- I.3. alcél: A táji adottságokon alapuló tájhasznosítás integrálása a döntési mechanizmusokba,
- I.4. alcél: Komplex tájszemlélet integrálása a kutatásokba.

II. Élhető táj – élhető település – bölcs tájhasznosítás:

- II.1. alcél: Kompakt, klímabarát, értékőrző települések,
- II.2. alcél: Tájba illesztett infrastruktúrák,
- II.3. alcél: Táji adottságokon alapuló termelési funkciók,
- II.4. alcél: Táji adottságokon alapuló rekreációs funkciók,
- II.5. alcél: Jobban működő szabályozási és védelmi funkciók.

III. A tájidentitás növelése:

- III.1. alcél: Fogékonyság, társadalmi felelősségvállalás növelése,
- III.2. alcél: A társadalmi részvétel növelése,
- III.3. alcél: A tájjal kapcsolatos képzés, oktatás fejlesztése.

A Tájstratégia II. Élhető táj – élhető település – bölcs tájhasznosítás stratégiai célhoz szorosan kapcsolódik a Koncepció S3 A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása stratégiai céllal, ezen belül kiemelten a környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések vonatkozásában a táji értékek megőrzése, a kedvezőtlen változások kezelése, a fenntarthatóság, a táj rehabilitáció és rekultiváció, az erdőgazdálkodást érintően.

A Tájstratégia ugyenezen II. célja szorosan kapcsolódik a Koncepció S8 Mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel stratégiai céllal, főként a klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése, valamint a mezőgazdasági termelés kockázatainak csökkentése vonatkozásában az egyenetlen csapadék eloszlás, a fenntartható víztestek, a mezőgazdaság és az épített környezet védelme és árvízvédelme területein.

Továbbá ezen cél szintén szorosan kapcsolódik a Konceptió S9 Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése stratégiai céllal, főként az élhető és fenntartható táj életminőség javító és népességmegtartó hatásai területén.

A Tájstratégia a települések teljes közigazgatási területét, beleértve a víztesteket is – az egyezmények megfelelően – a táj részének tekinti. A hatékony és fenntartható tájhasználat pozitív hatással bír a természeti és kulturális örökség, a helyi kulturális fejlődés, az emberek jóléte, a nemzeti és helyi identitás kialakulása és megerősítése, a kulturális, ökológiai, környezeti és szociális téren betöltött tájszerep, a gazdasági tevékenységet segítő erőforrások, a munkahelyteremtés, a mezőgazdaság, erdőszet, ipar, nyersanyag kitermelés, energiagazdálkodás, a terület- és településrendezés, a közlekedés és szállítás, az infrastruktúra, az idegenforgalom és szabadidő eltöltése, a természeti és emberi tényezők területeinek mindegyikére.

A táji adottságokon alapuló tájhasznosítás megalapozása – azaz a felmérések, a változások nyomon követése, a táji adottságokon alapuló tájhasznosítás döntéshozatali mechanizmusokba történő integrálása és a komplex tájszemlélet kutatásokba integrálása – nyilvántartások készítésére, intézményi és jogszabályi, szabályozási háttér biztosítására, és a lehetséges változások kutatására irányul.

A tájidentitás növelésének eszközei pedig a célzott programok indítása, közösségi alapú kezdeményezések támogatása, a tájjal kapcsolatos fogékonyság növelése, a kapcsolódó közigazgatási eljárások a társadalmi részvétel bátorítása, valamint a tájban gondolkodás és a tájjal kapcsolatos ismeretanyag oktatásának erősítése, a táji adottságokon alapuló tájhasználat alapismereteinek a köznevelésbe és a felsőoktatásba korosztály szerinti emelése.

Így a táj védelme, kezelése és tervezése, azaz a felelős és fenntartható tájhasználat a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptiójában megfogalmazott stratégiai célok mindegyikéhez közvetetten kapcsolódik azáltal, hogy a társadalmi igényeken, gazdasági tevékenységeken és a környezet harmonikus és kiegyensúlyozott kapcsolatán alapuló tájhasználat a fenntartható fejlődés alapja.

A három szoros kapcsolódást, valamint a jellemzőbb általános kapcsolódásokat az alábbi táblázatban szemléltetjük:

		Nemzeti Tájstratégia (2017-2026)		
		Táji adottságokon alapuló tájhasznosítás megalapozása	Élhető táj – élhető település – bölcs hasznosítás	A tájidentitás növelése
Tolna Megye Területfejlesztési Programja 2021-2030	S1	✓	✓	
	S2		✓	
	S3	✓	✓	✓
	S4		✓	
	S5		✓	✓
	S6		✓	
	S7		✓	
	S8		✓	
	S9	✓	✓	
	S10			

A célrendszer kapcsolódása a Nemzeti Erdőstratégia 2016-2030 c. dokumentumhoz

Az erdő az általa biztosított haszonvételi lehetőségek, illetve számos egyéb közérdekű – védelmi, és közjóléti szolgáltatása révén az egyik legfontosabb természeti erőforrásunk, kiemelkedő jelentőségű nemzeti kincsünk. A Nemzeti Erdőstratégia 2016-2030 egy olyan alapidokumentum, amelynek vizsgálata a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió készítése/felülvizsgálata során megkerülhetetlen. Az erdők hazánk területének egyötödét teszik ki. Kiemelkedő földhasznosítási forma, amely az egészséges emberi környezet alapvető része. Megújuló erőforrásként gazdasági hasznosítása rendkívül fontos. A hazai erdővédelemmel és a fenntartható erdőgazdálkodással összefüggő főbb irányvonalak és célkitűzések a Nemzeti Erdőprogramban kerültek megfogalmazásra. A hatályos jogszabályi környezet alapján a Nemzeti Erdőstratégia hosszútávú koncepciónak minősül. Olyan stratégiai tervdokumentum, amely az aktuális kihívások mentén bemutatja az ágazat szakpolitikai területén elérendő célokat, egyúttal a konkrét problémákra megoldási lehetőségeket vázol fel.

A stratégiai tervezés az alábbi fő célterületek mentén került kialakításra:

1. Erdők szerepe a vidékfejlesztésben
2. Az állami erdőgazdálkodás fejlesztése
3. A magán-erdőgazdálkodás fejlesztése
4. Természetvédelem az erdőkben
5. Korszerű erdővédelem
6. Fenntartható vadgazdálkodás
7. Racionális erdőhasználat
8. Erdészeti szakigazgatás
9. Kutatás, oktatás
10. Hatékony kommunikáció

A Nemzeti Erdőstratégia a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió **S3** stratégiai cél: A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása elnevezésű stratégia célhoz kapcsolódik. Ebben a célban megfogalmazásra kerül a védett természeti területek hasznosítása, megismertetése, turisztikai vonzerejének kihasználása. Egyes kiemelt természeti területek (Tolnai-Hegyhát, Duna-mente, Sió) alcélokként is kifejtésre kerülnek.

A koncepció részletesen tartalmazza a környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztéseket, benne a természeti és táji értékek megőrzése, a biodiverzitás fenntartása, a táj szerkezetében és karakterében bekövetkezett kedvezőtlen irányú változások fékezése, megállítása. Turisztikai és fenntarthatósági szempontból különösen fontos a természetes és természetközeli élőhelyek megőrzése, a biológiai és táji sokszínűség fenntartása, valamint a táji örökség megőrzése. Ehhez szükséges a kedvező tájkaraktert őrző termelés, kereskedelem és egyéb szolgáltatások erősítése. A táji fenntarthatóság érdekében indokolt a működőképes ökológiai rendszerek, zöldinfrastruktúrák fennmaradásának és fejlesztésének biztosítása, az ökoszisztéma szolgáltatások megőrzése, a fejlesztések során az ökológiai viszonyoknak megfelelő, honos fajok alkalmazása, zöldfelületek ökológiai és használati értékének növelése, minőségének javítása, építmények és létesítmények tájba illesztése, tájsebek begyógyítása, a táj rehabilitálása és rekultivációja.

A Nemzeti Erdőstratégiában foglalt országos elképzelések és stratégiai irányok több átfedést is tartalmaznak a Konceptióval, az 1. Erdők szerepe a vidékfejlesztésben, 2. Az állami erdőgazdálkodás fejlesztése, 4. Természetvédelem az erdőkben, 5. Korszerű erdővédelem, 9. Kutatás, oktatás és 10. Hatékony kommunikáció stratégiai céloknál.

Az országos fejlesztési irányokkal összhangban a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió illeszkedik a Nemzeti Erdőstratégia 2016-2030 c. dokumentumhoz, alapjaiban azonos célokat és irányokat határoz meg. A Konceptió reagál az országos erdőstratégiai fejlesztési irányokra, melyeket a megyei szintre képez le.

		Nemzeti Erdőstratégia (2016-2030)									
		1. Erdők szerepe a vidékfejlesztésben	2. Az állami erdőgazdálkodás fejlesztése	3. A magán-erdőgazdálkodás fejlesztése	4. Természetvédelem az erdőkben	5. Korszerű erdővédelem	6. Fenntartható vadgazdálkodás	7. Racionális erdőhasználat	8. Erdészeti szakigazgatás	9. Kutatás, oktatás	10. Hatékony kommunikáció
Tolna Megye Területfejlesztési Programja 2021-2030	S1										
	S2										
	S3	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	S4		✓	✓							
	S5									✓	
	S6										
	S7										
	S8										
	S9									✓	✓
	S10										

A célrendszer kapcsolódása a 4. Nemzeti Környezetvédelmi Program 2015–2020 dokumentumhoz:

A Program átfogó célkitűzése, hogy hozzájáruljon a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához. Stratégiai céljai:

- Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása.
- Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata.
- Az erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése.

A Program stratégiai céljainak elérését az egyes stratégiai területeken meghatározott célok és intézkedések, illetve az átfogó intézkedési területeken megfogalmazott cselekvési irányok biztosítják.

A stratégiai célok és a Konceptió kapcsolódásai a stratégiai célok mentén:

1. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása stratégiai célon belüli kapcsolódások:

- S6 stratégiai cél: a jó életminőség és az egészséges élet közvetlen környezeti feltételeinek biztosításához az életminőség javítása és vonzó léttér kialakítása a településeken gazdasági funkcióbővítéssel (élhetőbb környezet megteremtése);
- S7 stratégiai cél: a jó életminőség és az egészséges élet közvetlen környezeti feltételeinek biztosításához a városfejlesztéssel kapcsolatos beavatkozások (belterületek barnamezős területeinek rehabilitációja, természeti értékek megóvását és a környezetvédelmet támogató fejlesztések);
- S9 stratégiai cél: a jó életminőség közvetlen környezeti feltételeinek biztosításához és az épített és természeti elemek megfelelő arányához, minőségéhez és összhangjához a vidékies jellegű városok fejlesztése (a meglévő zöldfelületek megóvása és növelése);

2. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata stratégiai célon belüli kapcsolódások:

- S3 stratégiai cél: a természeti értékek, ökoszisztémák védelméhez, megőrzéséhez, valamint a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához az országos jelentőségű védett természeti területek (védett természeti területek turisztikai bemutatása, vadász, horgász, öko- és lovas turizmus a természeti és táji értékek károsítása nélkül, megőrzése mellett), valamint a környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések (a természetes és természetközeli élőhelyek megőrzése, a természeti és táji értékek megőrzése, a biodiverzitás fenntartása, a táj szerkezetében és karakterében bekövetkezett kedvezőtlen irányú változások fékezése, megállítása);
- S3 stratégiai cél: természeti értékek védelméhez a Duna menti rekreációs térség kialakítása (a Duna-menti, nemzeti park területeit érintően újabb védett területek ne kerüljenek beépítésre).

3. Az erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése stratégiai célon belüli kapcsolódások:

- S3 stratégiai cél: a természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodáshoz, a környezetszennyezés megelőzéséhez, a fenntartható használathoz, a forrástakarékos termeléshez, a környezetre gyakorolt káros hatások csökkentéséhez a környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések (szennyvíz- és hulladékkezelés, vízgazdálkodás, talajvizek szennyezésének elkerülése, környezeti

kockázatok csökkentése, a mezőgazdaság, az ipar és a közlekedés zaj- és légszennyezésének csökkentése, barnamezős területek preferálása indokolt a zöldmezős beruházásokkal szemben);

- S4 stratégiai cél: a környezetre gyakorolt káros hatások csökkentéséhez (a kibocsátások és hulladékok minimalizálása, megújuló erőforrások használat) a vállalkozások karbonsemleges energia-felhasználását és energiahatékonyság-növelését célzó fejlesztéseinek támogatása (energiafelhasználás racionalizálása és karbonsemleges energiaforrások használata, energiahatékonysági és megújuló energiaforrások bevonása);
- S9 stratégiai cél: a környezetre gyakorolt káros hatások csökkentéséhez, a kibocsátások minimalizálásához, a megújuló erőforrások használatához a helyi erőforrásokra támaszkodó energiahasznosítás (helyi és természeti energiaforrások (geotermikus, napenergia, biomassa, biogáz és termálvíz) jobb kihasználásával vonzóvá válik a vidéki életér).
- S9 stratégiai cél: fenntartható használathoz az ökológikus gondolkodás elsajátítása, elterjesztése (a természetközeli megoldások alkalmazása, a ökogazdálkodás elterjesztése, az agrárkörnyezet-gazdálkodás népszerűsítése, a természetes környezetben történő oktatás (erdei iskola) széleskörű elterjesztése a hosszú távú, fenntartható fejlődés biztosítása);

		4. Nemzeti Környezetvédelmi Program 2015–2020		
		Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása	Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata	Az erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése
Tolna Megye Területfejlesztési Programja 2021-2030	S1			✓
	S2			✓
	S3		✓	✓
	S4			✓
	S5			
	S6	✓		
	S7	✓		
	S8			✓
	S9	✓		✓
	S10		✓	✓

A célrendszer kapcsolódása a Kvassay Jenő terv – Nemzeti Vízstratégiahoz:

A Kvassay Jenő Terv (a továbbiakban: KJT) – a Nemzeti Vízstratégia – a magyar vízgazdálkodás 2030-ig terjedő keretstratégiája és 2020-ig terjedő középtávú intézkedési terve, a kormányzati stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III.12.) Korm. rendelet értelmében vízügyi szakpolitikai stratégia.

A KJT célja a társadalom és a víz viszonyának a feltárására támaszkodva intézkedések megfogalmazása, hogy

- a világot fenyegető vízválságot hazánk elkerülhesse, annak már mutatkozó jelei ellen időben megtehesse a szükséges intézkedéseket,
- őrizzük meg a vizet a jövő nemzedékek számára, mert az élet mással nem pótolható feltétele, és a gazdaság erőforrása,
- hatékonyan, a gazdaságot támogatóan éljünk a kínálkozó előnyeivel,
- kellő biztonságban legyünk fenyegető káraitól.

A KJT koncepciója 4 + 3 hosszú távú célt fogalmazott meg, ezek közül 4 szakterületi jellegű, míg a másik 3 minden szakterületre kiterjedő hatású, horizontális feladat.

A hosszú távú célok és a Koncepció kapcsolódásai a hosszú távú célok mentén:

1. VízviSSzatartás a vizeink jobb hasznosítása érdekében hosszú távú célon belüli kapcsolódások:

- S1 stratégiai cél: a gazdaságtámogató vízgazdálkodáshoz a helyi alapanyag-termelési igényekhez igazított térségi logisztikai bázisok kialakítása a megyét érintő jelentősebb vasúti, közúti, vízi közlekedési csomópontokban (vízi közlekedés);
- S3 stratégiai cél: a gazdaságtámogató vízgazdálkodáshoz és/vagy a természeti adottságokhoz igazodó és azzal harmóniában megvalósuló infrastrukturális fejlesztésekkel támogatott vízkészlet-gazdálkodáshoz a Sió turisztikai hasznosítása (vízi közlekedés, vízi turizmus, mezőgazdasági területek öntözése), valamint a Duna menti rekreációs térség kialakítása (vízitúra, vízi sportok, horgászturizmus);
- S7 stratégiai cél: a gazdaságtámogató vízgazdálkodáshoz az apró- és kistelepülési térségek elérhetőségének javítása keretében (vízi közlekedés javítása);
- S8 stratégiai cél: az erdők vízmegtartó képességének növeléséhez és a talajok vízháztartásának javításához a klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése (fásítás, erdősítés, víztározók, záportározók).

2. Kockázat megelőző ár- és belvízvédelem hosszú távú célon belüli kapcsolódások:

- S8 stratégiai cél: a megelőző vízkárelhárításhoz a klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése (víztározók, záportározók, vízelvezető- és árvízvédelmi árkok), valamint a mezőgazdasági termelés kockázatainak csökkentése (időjárás kiszámíthatatlanságának kockázatát csökkentő fejlesztések).

3. A vizek állapotának fokozatos javítása, a jó állapot/potenciál eléréséig.

- S3 stratégiai cél: a felszíni és a felszín alatti víztesteink jó állapotának eléréséhez, fenntartásához és megóvásához a környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések (szennyvízkezelés, csapadékvíz szennyvízrendszerbe vezetésének megszüntetése, beszennyezett területek kármentesítése) a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatósággal együttműködve;
- S7 stratégiai cél: a felszíni és a felszín alatti víztesteink jó állapotának eléréséhez, fenntartásához, megóvásához, valamint a víztestek minél gazdaságosabb hasznosításához a települési alpinfrastruktúra-hálózat kiépítettségének javítása (ivóvízhálózat, szennyvízhálózat, szennyvízkezelés, hulladékkezelés fejlesztése);
- S9 stratégiai cél: a felszín alatti víztestek minél gazdaságosabb hasznosításához a helyi erőforrásokra támaszkodó energiahasznosítás (termásvíz jobb kihasználása).

4. Minőségi víz- és víziközmű-szolgáltatás, csapadékvíz-gazdálkodás megvalósítása, elviselhető fogyasztói teherviselés mellett hosszú távú célon belüli kapcsolódások:

- S3 stratégiai cél: a hálózati rekonstrukciók megvalósításához (vízvesztesség csökkenés, jó szolgáltatási színvonal), a tisztított szennyvíz szennyezőanyag-tartalmának minimum határértékre csökkentéséhez a befogadó felszíni és a felszín alatti víztestek vízvédelmi követelményeinek megfelelően, valamint egyedi, decentralizált szennyvíztisztításhoz, valamint a vízviSSzatartáson és vízhasznosításon alapuló csapadékvíz-gazdálkodáshoz (élhető települések, vízhozzáférés konformitása, vízminőségi és –mennyiségi problémák csökkentése, rekreáció, a település külterületi vízkapcsolatainak összehangolása érdekében) a környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések (előregedett, elszennyeződött infrastrukturális elemek cseréje, bővítése, hiányzó elemek kiépítése, szennyvízkezelés, hulladékkezelés, csapadékvíz-kezelés);
- S7 stratégiai cél: a hálózati rekonstrukciók megvalósításához, a tisztított szennyvízhez, a vízviSSzatartáson és vízhasznosításon alapuló csapadékvíz-gazdálkodáshoz a települési alpinfrastruktúra-hálózat kiépítettségének javítása (ivóvízhálózat, szennyvízhálózat, szennyvízkezelés, hulladékkezelés fejlesztése);

5. A társadalom és a víz viszonyának javítása (mind egyéni, mind gazdasági, mind döntéshozói szinten) hosszú távú célon belüli kapcsolódások:

- S3 stratégiai cél: az érintettek és a társadalom képviselői, tagjai folyamatos tájékoztatásához és szemléletformáláshoz a környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések (felvilágosítás, tájékoztatás, szemléletformálás).

6. A tervezés és irányítás megújítása hosszú távú célon belüli kapcsolódások:

- A3 átfogó cél: az egységes szemléletű vízgazdálkodás megerősítéséhez a vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki élettér megerősítése (a fejlesztések, beruházások vízvédelmi előírások, korlátozások, figyelembevételével, valamint a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekkel összhangban történő megvalósítása);
- S1 stratégiai cél: a vízügyi kutatás fejlesztéséhez a kutatás-fejlesztési együttműködések vonatkozásában;

- S4 stratégiai cél: a vízügyi oktatás és képzés megújításához a műszaki szakképzés és felsőoktatás fejlesztése vonatkozásában.

7. A vízgazdálkodás gazdasági szabályozórendszerének a megújítása hosszú távú célon belüli kapcsolódások:

- S3 stratégiai cél: a vízvagyon leépülésének, a készletek túlhasználatának megakadályozásához, a hatékonyan, fenntarthatóan fejleszthető és működtethető vízügyi infrastruktúrához, az integrált települési vízgazdálkodáshoz a környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések (előregedett, elszennyeződött infrastrukturális elemek cseréje, bővítése, hiányzó elemek kiépítése, szennyvízkezelés, hulladékkezelés, csapadékvíz-kezelés);
- S7 stratégiai cél: a vízvagyon leépülésének, a készletek túlhasználatának megakadályozásához, a hatékonyan, fenntarthatóan fejleszthető és működtethető vízügyi infrastruktúrához, az integrált települési vízgazdálkodáshoz a települési alpinfrastruktúra-hálózat kiépítettségének javítása (ivóvízhálózat, szennyvízhálózat, szennyvízkezelés, hulladékkezelés fejlesztése). A megfelelő víziközmű infrastruktúra megléte egy település esetében alapja a további fejlesztéseknek, ezzel szemben a megye településeinek alig több, mint fele rendelkezik közcsatornával. Jövőbeni cél a megyében több új szennyvízelvezetési agglomeráció létrehozása, valamint, hogy a meglévő agglomerációkhoz további települések tudjanak csatlakozni.

		Kvassay Jenő Terv – a Nemzeti Vízstratégia						
		Víz-vízszolgáltatás a vizeink jobb hasznosítása érdekében	Kockázat megelőző ár- és belvív-védelem	A vizek állapotának fokozatos javítása, a jó állapot/potenciál eléréseig	Minőségi víz- és víziközmű-szolgáltatás, csapadékvíz-gazdálkodás megvalósítása, elviselelhető fogyasztói teherbírási mellet	A társadalom és a víz viszonyának javítása (mind egyéni, mind gazdasági, mind döntéshozói szinten)	A tervezés és irányítás megújítása	A vízgazdálkodás gazdasági szabályozó-rendszerének a megújítása
Tolna Megye Területfejlesztési Programja 2021-2030	S1	✓					✓	
	S2							
	S3	✓		✓	✓	✓		✓
	S4							
	S5						✓	
	S6							
	S7	✓		✓	✓			✓
	S8	✓	✓				✓	
	S9			✓			✓	
	S10							

A célrendszer kapcsolódása a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030

A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia két, a társadalmi felzárkózás esélyeinek javítása szempontjából kulcsfontosságú résznépességre fókuszál: a mélyszegénységben élőkre (különös tekintettel a romákra) és a gyermekekre. A Stratégiában emellett megjelenik a társadalmi integráció erősítése is.

Az MNTFS 2030 stratégiai kiemelt, átfogó céljai:

1. az anyagi és szociális nélkülözés kockázatának kitettek arányának csökkentése, különös tekintettel a roma népességre;
2. a szegénység, szociális kizáródás újratermelődésének megakadályozása;
3. a társadalmi-gazdasági javakhoz történő egyenlő esélyű hozzáférés javítása, a társadalmi összetartozás erősítése.

1. Az anyagi és szociális nélkülözés kockázatának kitettek arányának csökkentése, különös tekintettel a roma népességre célhoz kapcsolódó fejlesztések a Megyei Koncepcióban az alábbiak szerint jelennek meg:

- S2 Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése stratégiai célban a magasabb élőlomunka igényű termékek előállítása, és az atipikus foglalkoztatás vonatkozásában.
- S4 Vállalkozások versenyképességének erősítése stratégiai célban a speciális társadalmi csoportok foglalkoztatása, és a foglalkoztatást támogató közösségi intézményrendszer fejlesztése vonatkozásában.
- S5 Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő- piaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az oktatásban és a helyi közösségek megerősítése stratégiai célban a mélyszegénység csökkentése, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkózásának és munkához jutásának elősegítése, az atipikus foglalkoztatás, valamint a szociális ellátórendszer és elérhetőségének fejlesztése vonatkozásában.
- S6 A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése stratégiai célban az atipikus foglalkoztatás, családbarát foglalkoztatáspolitikai, távmunka, részmunka, nők foglalkoztatása, valamint a helyi foglalkoztatás fejlesztése vonatkozásában.
- S8 Mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék-előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel stratégiai célban a magas élőlomunka igényű foglalkoztatás vonatkozásában.

2. A szegénység, szociális kizáródás újratermelődésének megakadályozása célhoz kapcsolódó fejlesztések a Megyei Koncepcióban az alábbiak szerint jelennek meg:

- S5 Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő- piaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az oktatásban és a helyi közösségek megerősítése stratégiai célban a mélyszegénység és a gyermekszegénység csökkentése, valamint a minőségi oktatáshoz való hozzáférés biztosítása és a korai iskolaelhagyás csökkentése vonatkozásában.

3. A társadalmi-gazdasági javakhoz történő egyenlő esélyű hozzáférés javítása, a társadalmi összetartozás erősítése célhoz kapcsolódó fejlesztések a Megyei Koncepcióban az alábbiak szerint jelennek meg:

- S2 Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése stratégiai célban az egészségügyi szolgáltatások bővítése, valamint az intézményrendszer fejlesztése vonatkozásában.
- S5 Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő- piaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az oktatásban és a helyi közösségek megerősítése stratégiai célban a minőségi oktatáshoz való hozzáférés, a korai iskolaelhagyás csökkentése, a felzárkóztatás, kompetencia- és személyiségfejlesztés, tehetségkutató és tehetséggondozás, valamint a hátrányos helyzetű csoportok befogadásának elősegítése vonatkozásában.
- S6 A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése stratégiai célban az önkormányzati bérlakás program vonatkozásában.
- S7 Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése stratégiai célban a közszolgáltatások fejlesztése, a mélyszegénységben élők helyzetének a területi hátrányok felszámolása révén komplex telepprogramokkal, a bérlakás fejlesztések, a gyermekszegénység csökkentése, valamint a társadalmi integrációt elősegítő intézmények támogatása vonatkozásában.

A kapcsolódásokat az alábbi táblázat szemlélteti:

		Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030		
		Az anyagi és szociális nélkülözés kockázatában élők arányának csökkentése, különös tekintettel a roma népességre	A szegénység szociális kizáródás újratemelődének megakadályozása	A társadalmi-gazdasági javakhoz történő egyenlő esélyű hozzáférés javítása, a társadalmi összetartozás erősítése
Tolna Megye Területfejlesztési Programja 2021-2030	S1		✓	
	S2	✓		✓
	S3			
	S4	✓		
	S5	✓		✓
	S6	✓		✓
	S7			✓
	S8	✓		
	S9			
	S10			

A célrendszer kapcsolódása a Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia 2014-2030 című dokumentumhoz

A Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia két célkitűzése közül prioritást élvez a társadalmi célkitűzés, amiben foglaltakhoz vezető beavatkozásokat tartalmazza a kifejezetten ágazatspecifikus közlekedési célkitűzések csoportja.

A társadalmi célok csoportját az alábbi alpontok alkotják:

- környezetre gyakorolt negatív hatások csökkenése, klímavédelmi szempontok érvényesülése;
- a gazdaság hatékonyságának, növekedésének elősegítése;
- egészség- és vagyonbiztonság javulása (balesetek áldozatainak jelentős csökkenése);
- foglalkoztatás javulása;
- lakosság jólétének és mobilitási feltételeinek javulása;
- területi egyenlőtlenségek mérséklése;
- társadalmi igazságosság, méltányosság javítása;
- nemzetközi kapcsolatok erősítése.

A társadalmi célok elérése érdekében a fő közlekedési célkitűzések a következők:

- társadalmi szinten hasznosabb közlekedési szerkezet kialakítása:
 - o erőforrás-hatékony közlekedési módok erősítése;
 - o társadalmi szinten „előnyösebb személy- és áruszállítás” erősítése;
- szolgáltatások színvonalának és hatékonyságának növelése:
 - o szállítási szolgáltatások javítása;
 - o fizikai rendszerelemek javítása.

A fenti országos, ágazati célok kivétel nélkül fontosak Tolna megyében is. Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiójában hangsúlyosan nevesítésre kerültek a vidéki lakosság elérhetőségének javítását célzó intézkedések, a kereslet-orientált tömegközlekedés elősegítése, a közlekedési infrastruktúra minőségének javítása, valamint logisztikai központok kialakításának támogatása a közlekedési csomópontokban. Utóbbi a gazdasági folyamatok szállítással kapcsolatos ráfordításának csökkentésével egyben a szállítási módok és szervezési folyamatok racionalizálását jelenti, amely a gazdaságossági eredmények mellett a környezeti terhelést is csökkenti.

A Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia a társadalmi és közlekedési célok eléréséhez fejlesztési eszközöket nevesít társadalmi hasznosság alapján:

- ✓ elsődleges megvalósítású fejlesztési eszközök;
- ✓ javasolt fejlesztési eszközök;
- ✓ előkészítési igényű fejlesztési eszközök;
- ✓ távlati lehetőségek.

Ezek alapján elsődleges megvalósítású fejlesztési eszközök jellemzően a közlekedésbiztonsági és szolgáltatási színvonallal összefüggő intézkedéseket tartalmazza, melyek az egész országra érvényesek.

Javasolt megvalósítású fejlesztési eszközök közül Tolna megyét érintő területi vetületű a „hiányzó közúti TEN-T átfogó hálózati elemek építése”, és a „vízi TEN-T hálózati kikötők paramétereinek törzshálózati szintre való fejlesztése, áruszállító hajók korszerűsítése”. Előbbi illeszkedik ahhoz a szándékhoz, ami szerint Tolna megye keleti és nyugati fele közötti hiányos közlekedési kapcsolatot az M9 Dombóvár-Szekszárd szakasza fogja javítani. A kikötők fejlesztése kapcsán megemlítenéd, hogy jelenleg a paksi kikötő része a

TEN-T átfogó hálózati elemeinek, annak fejlesztése mindenképp támogatandó a térség növekvő szállítási igényei miatt. A vízi szállítás emellett lényegesen környezetbarátabb megoldás, mint a jelenlegi belső égésű motorokkal végrehajtott közúti szállítmányozás, így annak fejlesztése környezetvédelmi szempontból is támogatandó. Szintén TEN-T hálózati elem a Sárbogárd-Dombóvár vasútvonal, amelynek felújítása tervezett.

		Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia 2014 (2014-2050)	
		Társadalmi célok	Közlekedési célok
Tolna Megye Területfejlesztési Programja 2021-2030	S1	✓	
	S2		
	S3	✓	✓
	S4	✓	
	S5		
	S6		
	S7	✓	
	S8	✓	✓
	S9	✓	✓
	S10	✓	✓

A célrendszer kapcsolódása az ágazati operatív programokhoz

Az alábbi táblázatban összefoglalásra kerülnek az ágazati operatív program tervezetekben rögzített prioritások, és a Tolna megye vonatkozásában meghatározott fejlesztési célok lehetséges kapcsolódási pontjai.

ÁGAZATI OPERATÍV PROGRAM	CÉLOK	KAPCSOLÓDÁSI PONT
DIMOP PLUSZ	Digitális Állampolgárság	S1, S4, S5, S7, S10 H6, H7
	Magyarország csatlakoztatva	
	Hi-tech és zöld átállás	
	Intelligensebb Magyarország	
EFOP PLUSZ	Egészségügyi fejlesztések	S5, S6, S7, S9, S10 H3, H4
	XXI. századi köznevelés	
	Társadalmi felzárkózási fejlesztések	
	Szociális fejlesztések	
	Család- és ifjúságügyi fejlesztések	
	Rászoruló személyek támogatása	
GINOP PLUSZ	Vállalkozásfejlesztés	S1, S2, S3, S4, S5, S8, S10 H1, H2, H3, H5, H6, H7
	Kutatás, fejlesztés, innováció	
	Fenntartható munkaerőpiac	
	NEET ifjúsági program	
	Felsőoktatás, szakképzés	
	Turizmus, örökségvédelem	
IKOP PLUSZ	Tiszta üzemű városi-elővárosi közlekedés erősítése	S4, S7, S10 H2, H7
	TEN-T vasúti és regionális intermodális közlekedés fejlesztése	
	Fenntarthatóbb és biztonságosabb közúti mobilitás	
KEHOP PLUSZ	Vízgazdálkodás és katasztrófakockázat csökkentés	S3, S4, S10 H1, H2, H5, H7
	Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság	
	Környezet- és természetvédelem	
	Megújuló energiagazdaság	
	Méltányos Átállást Támogató Alap ERFA-ból történő kiegészítése	
MAHOP PLUSZ	A fenntartható halászat támogatása és a vízi biológiai erőforrások megőrzése	S3, S8 H2, H5
	A fenntartható akvakultúra tevékenységek, valamint a halászati és akvakultúra termékek feldolgozásának és marketingjének támogatása	

3. Prioritások

Az átfogó és a specifikus célok elérése érdekében a Fejlesztési Program öt prioritást jelöl ki. A prioritások határozzák meg azokat a területeket, amelyekre a fejlesztési forrásokat összpontosítani kell.

P1. A Tolna megyei gazdaság versenyképességének erősítése

A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió átfogó céljai között szerepel a megye gazdaságának erősödése, a gazdasági aktivitás és a tőkevonzó képesség erősödése, mely a gazdaság versenyképességének növelésével érhető el.

Ezen cél eléréséhez kiemelten fontos a gazdaságfejlesztés, valamint a hozzá kapcsolódó, jól alkalmazkodó humánerőforrás-fejlesztés, valamint a hatékony vidékfejlesztés.

A világot és egész Európát is sújtó gazdasági válság, vagy akár a világjárvány okozta recesszió hatásai elleni fellépés eszköze a gazdaság kiemelt fejlesztése, külső tényezőktől való mind nagyobb mértékű függetlenítése.

A megye gazdasági potenciáljának növeléséhez szükséges főbb eszközök

- Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként
- Vállalkozások versenyképességének erősítése és a hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése
- A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása
- Összekötő utak, külterületi utak, kerékpárutak fejlesztése, hálózatának bővítése

P 1.1. Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként, összhangban az S1 stratégiai céllal összhangban

A helyi gazdaság fejlesztése és a megyei foglalkoztatás növelése érdekében kiemelten fontos, hogy a helyi vállalkozások felkészüljenek a várható Tolna megyei fejlesztések megvalósítására. Az önkormányzatok a megfelelő infrastrukturális és támogatási rendszer kialakításával ösztönözhetik ezen együttműködések kialakulását.

- A Pécsi Tudományegyetem Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kar hozzájárulhat a megyei hiánypótló képzések kialakításához, megszervezéséhez (borászati centrum létrehozása, mérnökinformatikus képzés beindítása).
- Szekszárdi szőlészeti és borászati kutatás-fejlesztési együttműködések a Pécsi Tudományegyetem szakmai koordinációja mellett
- Ipari területek, ipari parkok kialakítása, fejlesztése, bővítése a megye több pontján szükséges (pl. Szekszárd, Bonyhád, Nagymányok, Bátaszék, Dunaföldvár, Dunaszentgyörgy, Kaposszekcső, Tamási)
- Dombóvár és Tamási térségében mezőgazdasági célú kutatás-fejlesztési együttműködések a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári és Keszthelyi Campusának szakmai koordinációja mellett

- Energetikai kutatás-fejlesztési együttműködések Paks és Tamási térségében
- A helyi mezőgazdasági alapanyag-termelési igényekhez igazított helyi logisztikai kapacitások, agrárlogisztikai központok, gépparkok kiépítése térségenként
- A helyi alapanyag-termelési igényekhez igazított térségi logisztikai bázisok kialakítása a megyét érintő jelentősebb vasúti, közúti közlekedési csomópontokban (Bátaszék, Bonyhád, Dombóvár, Dunaföldvár, Gerjen, Paks, Szekszárd, Tolna) és kikötőkben (Dunaföldvár TEN-T hálózatba emelése, Paks, Bogyiszló, Gerjen és Fadd-Dombori térsége) és azok megközelíthetőségének fejlesztése.

P 1.2. Vállalkozások versenyképességének erősítése és a hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése az S2, valamint az S4 céllal összhangban

A helyi mezőgazdasági alapanyagokra épülő (tej, hús) magas hozzáadott értékű élelmiszer- és feldolgozóipari kapacitások kiépítése a növénytermesztés és állattenyésztés gazdasági egyensúlyára alapozva, kifejezetten a Tolnai-Hegyhát és a Völgyesség területén jelenthet komoly előrelépést. Ezen fejlesztések hozzájárulnak az apró- és kisfalvas térségek elnéptelenedésének megállításához, melyet a közlekedés fejlesztése is jelentősen segíti.

A nagy hagyományokkal rendelkező Tolna megyei építőipar, mezőgazdasági gépipar, az egészségügyi és egészségipari (gyógy- és termálvizek, gyógyászati segédeszközök, járványügyi tevékenységek eszközigényének kiszolgálása), autóipari, elektronikai és szerszámgépgyártás fejlesztésben rejlő lehetőségek, valamint a tisztaszén-technológia meghonosítása és a kőbányászat fejlesztése, ipari hasznosítása jó kitörési lehetőség a térség számára.

A regionális szintű gazdaság versenyképességét erősítheti az ágazati, illetve termékpályánkénti vállalkozói együttműködések, klaszterek hatékony piaci szerepvállalása.

Vállalkozások foglalkoztatási képességének erősítéséhez, Tolna megye foglalkoztatási gondjainak enyhítéséhez összehangolt szakpolitikai és fejlesztési erőfeszítésekre van szükség, mely erőfeszítések figyelembe veszik a koronavírus-járvány okozta többletfeladatokat is. A foglalkoztatást támogató közösségi intézményrendszer fejlesztése mellett fontosak azok az intézkedések (mint pl. a foglalkoztatási paktum projektek), amelyek célzott támogatással segítik a vállalkozásokat abban, hogy minél több embernek - különös tekintettel a foglalkoztatási szempontból speciális társadalmi csoportoknak - tudjanak munkát adni.

Termék-, technológiai és szervezeti újítások ösztönzése és támogató környezet megteremtése, a kis- és közepes méretű vállalkozások fejlesztésekor az infrastrukturális beruházások mellett fontos figyelmet kapnia a szolgáltatások fejlesztésének is. Ezzel összefüggésben kiemelten fontosak a KKV-szektor növekedési problémáinak leküzdéséhez azok a támogatások, amelyek a fő üzleti tevékenységen kívüli, azokat támogató folyamatok (pl. termék-, technológiai és szervezeti újítások, marketing, sales, hálózatépítés, asszisztencia) fejlesztését támogatják. Inkubátor házak, versenyképesség javító programok, workshopok megvalósításával tudjuk támogatni mind az induló, mind a már működő vállalkozásokat.

Üzleti, vállalkozói készségek fejlesztése, IKT- technológiák használatának ösztönzése az üzleti életben szükséges a célok eléréséhez. A vállalkozások karbonsemleges energia-felhasználását és energiahatékonyság-növelését célzó fejlesztéseinek támogatása mind üzleti (költséghatékonysági), mind környezetvédelmi szempontból hasznos az

energiafelhasználás racionalizálása és karbonsemleges energiaforrások használata. Ezzel összefüggésben az elektromos hálózatok fejlesztése is szükséges.

Vállalkozások tőkéhez jutási lehetőségeinek szélesítése: A gazdaságfejlesztés fontos eleme a

vállalkozások finanszírozási problémáinak enyhítése, beruházási kedvük növelése. Ennek eszközei a visszatérítendő és vissza nem térítendő támogatások, kedvezményes kamatú hitelkonstrukciók, kombinált hitelprogramok. A finanszírozási programok esetén kiemelten fontos, hogy minél rugalmasabb és minél kevesebb adminisztrációs teherrel járó rendszer alakuljon ki.

Mindezen célok eléréséhez a megyei és a települési önkormányzatok, valamint a területekhez tartozó együttműködő partnerek számára jelentős forrásokat szükséges biztosítani.

P 1.3. A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása az S3 stratégiai céllal összhangban

Védett építészeti értékek, várak (Dunaföldvár, Ozora, Simontornya), római kori régészeti lelőhelyek (pl.: Limes, Iovia), szobrok, szoborcsoportok (pl.: Kossuth-szoborcsoport), pincefalvak, történelmi települések, fürdők, az Atomenergetikai Múzeum és a vallásturisztikai attrakciók (például Bátán és Bátaszéken) gazdasági, turisztikai és közösségi célú hasznosítása is támogatja a gazdaság versenyképességének javítását.

A helyi turizmus versenyképessége, szálláshelyek bővítése, wellness szolgáltatások bővítése, aktív- és ökoturizmus- annak szemléletformáló hatásával, Paks II. igényeire épülő, célzott turisztikai attrakciók, interaktív túraútvonalak fejlesztése, fesztiválok szervezése hozzájárul a helyi termékek népszerűsítéséhez, a helyi piacok újjászervezéséhez, valamint ezáltal növeli a helyi foglalkoztatottságot is. Csakúgy, mint az országos jelentőségű védett természeti területek, a Sió és Duna menti rekreációs térség turisztikai hasznosítása A Sió három várostól (Simontornya, Szekszárd, Tolna) eltekintve kizárólag falusias térségen halad keresztül.

A Duna menti rekreációs térség fejlesztése kettős képet mutat. A településektől távolabb eső területeken a természeti értékek feltárása, a vízi sportok és a hozzájuk kapcsolódó szolgáltatások dominanciája válik jelentőssé. Ez a Gemenci-erdő révén érinti a megye országos jelentőségű védett természeti területeit is. A nemzeti park Duna-menti területeit érintő fejlesztésekkel kapcsolatosan fontos megemlíteni, hogy a már meglévő, működő helyszínek infrastrukturális fejlesztése a cél az újabb védett területek beépítése helyett. A helyi értékek, hagyományok, kultúrák bemutatását szolgálják a Duna menti tájházak (Decs, Dunaföldvár, Bata).

A Tolnai-hegyhát térség rendelkezik a megye egyik legszebb természeti és kulturális környezetével. Lengyel-hőgyészi erdők NATURA 2000 terület, Kísszéki-dombság különleges természetmegőrzési terület, Apponyi kastélyok (Hőgyész, Lengyel), sváb népi építészeti emlékek (Kalaznó, Závod), bukovinai székely hagyományok (Hőgyész), vallástörténeti emlékek (római keresztény vértanú ereklye Mucsi, Papdi kápolna, Závod kálvária, kereszték), régészeti szakirodalomban legismertebb késő bronzkori földvárunk (lengyeli kultúra, Wosinszky Sándor). A megye legjelentősebb környezeti nevelése is a Hegyhát déli részén, a Lengyel-Annafürdő erdei iskolában zajlik.

Termál- és gyógyturizmus megyei központjainak további fejlesztése, új központok létesítése, a Dombóvár-Tamási egészségturisztikai tengely kialakítása, azok közös piaci

megjelenése, a Szekszárdi és Tolnai Borvidék, valamint a pincefalvak borturisztikai és gasztronómiai kínálatának növelése, az aktív- és öko-, kiemelten a kerékpáros és víziturizmus, fenntartható módon történő fejlesztése, mind hozzájárul a megye gazdasági fellendüléséhez, versenyképességének növeléséhez. Az előkészítés alatt álló ún. Közép-Duna-kör egységes kerékpárhálózat a térség víziturisztikai fejlesztéseivel kiválóan összekapcsolható – segítve ezzel a várhatóan nagymértékben megnövekvő lakosság szabadidős tevékenységei során az arányos területi elosztást.

A települési önkormányzatok, civil szervezetek és vállalkozások közös együttműködésével érhetjük el ezen értékek megőrzését, helyi és turisztikai potenciáljának kiaknázásával a gazdaság fellendülése érdekében. A védett természeti területek turisztikai bemutathatóságát (látogatóközpontok, megközelíthetőség, tanösvények) a természetvédelmi szempontokkal szorosan összehangoltan kell megtervezni és megvalósítani. A területek bemutatása a védett terület természeti- és táji értékeit nem károsíthatja.

P 1.4. Összekötő utak, külterületi utak, kerékpárutak fejlesztése, hálózatának bővítése, mint a vállalkozások versenyképességének erősítésének egyik feltétele

A térségi mellékúthálózat kismértékű módosításával tovább javítva az autópályával való kapcsolatot, a három járásban újabb fejlesztési területek létesülnek majd.

Annak érdekében, hogy az autópályától távolabbi, gazdaságilag elmaradott járások, mint például a megye csaknem egyharmadát kitevő Tamási járás, illetve a Dombóvári és a Bonyhádi járás elsősorban apró- és kistelepüléseinek további gazdasági és társadalmi leszakadását mérsékeljük és felzárkóztatását elősegítsük, szükséges új, hatékony térségfejlesztési eszközöket alkalmazni, melynek egyik segítő eszköze az összekötő utak, külterületi utak, kerékpárutak fejlesztése, hálózatának bővítése, mely a turizmus fellendülését is segíti (például a tervezett, Tamásit és Dombóvárt érintő Siófok-Pécs összekötő kerékpárút). A meglévő és tervezett természetvédelmi területeken, továbbá Natura 2000 területeken újabb közlekedési utak - lehetőség szerint - nem kerülnek kialakításra. A nyomvonalak tervezésénél törekedni kell ezen területek elkerülésére.

Ugyan az M6-os autópálya megépítésével a megyében több település is mentesült az átmenő forgalom alól, azonban az elmúlt évek forgalomművekedése újabb települési elkerülő utak építését teszi szükségessé a jövőben a lakóterületek életminőségének javítása érdekében.

Apró- és kistelepülési térségek elérhetőségének javítását elősegíti a települések közötti közúti, vízi és vasúti közlekedés javítása, a kis- akár zsáktelepülések összekötése a tömegközlekedés hatékony átszervezése gazdasági beruházások szempontjából ösztönzőleg hatna, továbbá a munkába járást és a hivatásforgalmat elősegíti és javítja. A vidékies térségben az új beruházások megvalósításához szükséges infrastrukturális háttér kialakítása rendkívül fontos.

A fenntartható közlekedés céljából ösztönözni kell az karbonsemleges megoldásokat, úgy mint elektromos járművek (személygépkocsik, autóbuszok) elterjedését, kerékpáros közlekedés fejlesztését, mind a városias, mind a vidékies térségekben.

A tervezett intézkedéshez kiemelt projektként az M9-es gyorsforgalmi autót megépítése került meghatározásra.

Prioritáshoz kapcsolódó indikátorok (a jelenleg ismert TOP Plusz indikátorok alapján):
RCO 01 – Támogatott vállalkozások

RCO 46 – A TEN-T úthálózaton kívüli rekonstruált vagy korszerűsített utak hossza

RCO 77 – Támogatott kulturális és idegenforgalmi helyek száma

RCO 58 – Támogatott kerékpár-infrastruktúra (km)

Kapcsolódó ágazati fejlesztési igények:

Helyi mezőgazdasági vállalkozások és feldolgozóipari cégek gépparkjának fejlesztése, munkaerőigényének támogatása, Korszerű technológiai alkalmazások bevezetésének támogatása a gyártási folyamatokba, Logisztikai központok kialakításának támogatása, Út- és kerékpárút-hálózat fejlesztés (kiemelt igény: M9 gyorsforgalmi autópálya), Termál- és gyógyturizmus fejlesztés, kastélyok, kúriák hasznosításának támogatása.

Kapcsolódó uniós szakpolitikai célkitűzések:

P01 Intelligensebb Európa

P02 Zöldebb, karbonmentes Európa

P03 Jobban összekapcsolt Európa

P05 A polgárokhoz közelebb álló Európa

Bevonható források:

GINOP Plusz, DIMOP Plusz, IKOP Plusz, TOP Plusz, hazai források

Lehetséges közreműködő szereplők:

Települési önkormányzatok, megyei önkormányzat, Kereskedelmi és Iparkamara, Agrárkamara, Szakképzési Centrum, Pécsi Tudományegyetem, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, MÁV-Start ZRT, Volánbusz ZRT, Nemzeti Fejlesztési Programiroda, Magyar Közút Nonprofit ZRT, NIF ZRT

P2 A helyi közösségek és kultúra megerősítése, valamint a közösségi élet újrarendezése
--

A társadalom alapvető egységei a családok. Tolna megyében is alapvető cél a családok jólétének és jól-létének elérését szolgáló fejlesztések megvalósítása.

Társadalmi szintű jólét és jól-lét eléréséhez fontos feladat továbbá a megye hátrányos helyzetű csoportjainak felzárkóztatása. A felzárkóztatáshoz elengedhetetlenül szükségesek a humán közszolgáltatások szakember-ellátottságának biztosítása.

A Tolna megyei és helyi identitás – mint erős kötelék –, valamint közösségi élet megerősítése és fejlesztése közösségfejlesztő szakemberek bevonásával a meglévő közösségi erőforrások megerősítése. A befogadó társadalom elősegítéséhez nélkülözhetetlenek a társadalmi kapcsolatok, az aktív közösségi szerepvállalás és az önkéntesség erősítése.

A koronavírus-járvány Tolna megyében is mind a családokra, mind a társadalmi kapcsolatokra, mind a közösségeinkre, mind pedig a felzárkóztatással érintetteknek is óriási terhet rótt, komoly mértékben hátravetette a megye társadalmi-közösségi életét, és ezzel egyidejűleg magasabb mértékű támogatást igényelt az elszigetelten élők felkarolása és a hátrányos helyzetűek támogatása vonatkozásában. Ebből adódóan szükség van az újranyitásra a társadalom minden szereplőjének aktív részvételével.

A prioritás kapcsolódik az

- S5 Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az oktatásban stratégiai célhoz a szociális ellátórendszer erősítése, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkózásának és munkához jutásának elősegítése, a hátrányos helyzetű csoportok befogadásának elősegítése, a helyi identitás és kulturális élet fejlesztése, a meglévő közösségi terek és programok fejlesztése, újak létrehozása, a közösségfejlesztő szakemberképzés támogatása, valamint a civil szféra megerősítése, az aktív közösségi szerepvállalás és az önkéntesség erősítése, a társadalmi kapcsolatok pandémia utáni újjáélesztése és a koronavírus-járvány negatív hatásainak enyhítése vonatkozásában;
- S6 A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése stratégiai célhoz a családbarát foglalkoztatáspolitikai, az atipikus foglalkoztatás lehetőségeinek kiterjesztése, a közösségfejlesztő célú kulturális, sport lehetőségek bővítése, a helyi identitás erősödése, vonzóbb és élhetőbb települési környezet biztosítása, fiatalok helyben tartása vonatkozásában. További ösztönzők lehetnek: önkormányzati bérlakásprogram, telekprogram, szociális ellátórendszer fejlesztése (házi ellátórendszer, gondnoki szolgálat, idősek otthona), magánegészségügyi szolgáltatók bevonása);
- S7 Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése célhoz a szociális városrehabilitációs fejlesztések, smart megoldások, a térségi és helyi közszolgáltatás- és közigazgatás-fejlesztés, a közsféra infrastruktúra-fejlesztése, digitális közszolgáltatás, a szegregáció felszámolásához kapcsolódó közösségformálás, közösségfejlesztés és felzárkóztatás vonatkozásában;
- S9 Vidéki életminőség javítása a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése stratégiai célhoz a mobil és helyi szolgáltatások megteremtése kistérségeken, a szabadidősport önszerveződésének támogatása és intézményi háttérének biztosítása, a közösségi bevonással megvalósított helyi fejlesztési programok, a szabadidősport önszerveződésének támogatása és intézményi háttérének biztosítása, a helyi identitástudat erősítése, a helyi közösségfejlesztés elősegítése, a fiatalok helyben tartása vonatkozásában.

P 2.1. Családok támogatását biztosító fejlesztések

Tolna megyében valósuljanak meg olyan fejlesztések a közvetlen családtámogatási, jóléti intézkedések mellett, melyek hozzájárulnak a családokat támogató élettér (természeti és épített környezet) kialakításához és fenntartásához, a szociális és anyagi jólét elérését szolgáló munkahelyek fenntartásához, létrejöttéhez, a családbarát közszolgáltatásokhoz, valamint a családközpontú értékrendhez és gondolkodásmódhoz.

P 2.2. A hátrányos helyzetűek támogatását, munkavállalási esélyeit támogató fejlesztése, és helyi humán fejlesztések

Növelni kell a társadalmi integrációt, segíteni kell a területi hátrányok felszámolását, csökkenteni kell a mélyszegénységet és a gyermekszegénységet. Egyrészt olyan programokra van szükség, amelyek felismerik és hatékonyan kezelik a felmerülő társadalmi problémákat. A beavatkozások hatásait másrészt infrastrukturális fejlesztésekkel lehet erősíteni, melyek közvetlenül vagy közvetetten segíthetik a probléma megoldásán dolgozó szervezetek munkáját.

A munkába álláshoz védett munkahelyek létrehozása, atipikus foglalkoztatási módok biztosítása, mentorálás és tanácsadás biztosítása szükséges.

A felzárkóztatáshoz elengedhetetlenül szükségesek a humán közszolgáltatások szakember-ellátottságát biztosítása.

P 2.3. Helyi és megyei identitás erősítése

A kulturális közösségfejlesztés kiindulópontja a közösség és annak létező és lehetséges kulturális értékei: azok feltárása, tudatosítása, mozgásba hozása, megújítása és átörökítése

a helyi közösségek és a kulturális intézmények aktív részvételével, együttműködésében. Célja a kulturális aktivitásra, helyi kulturális élet szervezésében és alakításában való szerepvállalásra ösztönzés, a kulturális részvétel fejlesztése, mely hozzájárul a helyi közösség kezdeményező- és cselekvőképességének erősödéséhez.

A helyi közösségek fejlesztése elsősorban települések, településrészek, térségek közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztését, a közösségi szerepvállalás erősödését jelenti. Ez a társadalmi felzárkózási politikának is fontos eszköze, a közösségi munka hatására az érintett emberek is együttműködnek a problémák megoldásában.

A közösségfejlesztés megvalósításához nélkülözhetetlen a közösségfejlesztő és egyéb szakemberek bevonása, részvétele. A közösségfejlesztési folyamatba célszerű bevonni továbbá a településen működő közművelődési, könyvtári vagy muzeális intézményeket, közművelődési közösségi színtereket, illetve ezek valamelyikét; intézmény hiányában a településen közösségfejlesztéssel foglalkozó személyt/személyeket.

A prioritáshoz kapcsolódó intézkedések területi relevanciája Tolna megye teljes területe, a fejlesztések célcsoportja Tolna megye lakossága. A potenciális kedvezményezett kör: megyei önkormányzat és hivatala, települési önkormányzatok és hivatalaik, közszolgálati intézmények, civil és egyházi szervezetek, egyesületek, alapítványok, vállalkozások. Kiemelt- vagy nagy projekt kapcsolódás nem releváns.

Prioritáshoz kapcsolódó indikátorok (a jelenleg ismert TOP Plusz indikátorok alapján):

Társadalmi akciókban résztvevők száma (korábbi PR 29)

Megvalósított programok száma

Szervezetfejlesztési intézkedésekkel, fejlesztésekkel érintett intézmények / szervezetek / vállalkozások száma

Munkánélküli és inaktív résztvevők száma (CO 01 és CO 03, korábbi PO 25)

Kapcsolódó ágazati fejlesztési igények:

Hátrányos helyzetűek munkába állásának, atipikus foglalkoztatási módok elterjedésének támogatása

A prioritás kapcsolódik a

- PO4 Szociálisabb Európa szakpolitikai célkitűzéshez a társadalmi befogadás, a helyi társadalom összetartozásának, a közösségfejlesztés, a társadalmi kohézió, az önkéntesség erősítése, valamint ezek pandémia utáni újjáélesztése vonatkozásában;
- PO5 A polgárokhoz közelebb álló Európa szakpolitikai célkitűzéshez a helyi értékekben együtt gondolkodás és önmagáért tenni képes közösség által élhetőbb települések, a fiatalok helyben tartása, a rekreációs térségek és a fenntartható városfejlesztések vonatkozásában.

Bevonható források:

GINOP Plusz, EFOP Plusz, TOP Plusz, hazai források

Lehetséges közreműködő szereplők:

Települési önkormányzatok, megyei önkormányzat, kormányhivatal, Nemzeti Művelődési Intézet, kulturális intézmények, közintézmények, civil szervezetek

P3 Környezettudatos és fenntartható fejlesztések

Napjainkban, a klímaváltozás hatásainak mérséklése érdekében, kiemelten fontos a természet-közi megoldások, a környezettudatos és fenntartható, energia-hatékony építési módok, zöld- és kék infrastruktúrák, az ún. okos technológiák alkalmazása. Támogatjuk a környezetvédelmi célú, illetve a környezeti szennyezések felszámolására, mérséklésére irányuló beruházásokat, a környezetbarát és a kevésbé környezetterhelő közlekedési módok (tömegközlekedés, kerékpár, elektromos járművek) használatának elterjedését, a karbonsemleges energia-felhasználást és energiahatékony-ság-növelést célzó fejlesztések megvalósulását.

Mindezek eléréséhez elengedhetetlennek tartjuk a lakosság környezettudatosságra nevelését, de ezzel együtt a vállalkozások körében történő szemléletformálást is a környezettudatos termelésre történő átállás elérése érdekében. Az újrahasznosítás és a szelektív hulladékkezelés fontosságát tudatosítani kell a lakosság, a közintézmények és a gazdasági szereplők körében is.

A prioritás a helyzetértékelés és a területfejlesztési koncepció alapján került meghatározásra, ez a megye horizontális célrendszerének 2. eleme, melynek alapelveit a következő időszak valamennyi fejlesztése esetében szem előtt kell tartania a térség szereplőinek, hiszen csak így valósulhatnak meg hosszú távon fenntartható beruházások, és marad vonzó és élhető a környezetünk.

A prioritás kapcsolódik a klímaváltozás negatív hatásainak mérséklését célzó intézkedéseket is magában foglaló 2. átfogó cél, valamint a vonzó vidéki életteremtésére irányuló 3. átfogó cél keretében tervezett fejlesztésekhez is.

A 2021-2027 közötti programozási időszak európai uniós szakpolitikai célkitűzései közül a PO2 kódszámú, „Zöldebb, karbonmentes Európa” elnevezésű célkitűzéshez illeszkedik legszorosabban ez a prioritás, hiszen mindkettő esetében az éghajlatváltozás elleni küzdelem, az energiaügyi átállás, a megújuló energiaforrások alkalmazása áll a középpontban.

A felszín alatti vizek szempontjából Magyarország felülvizsgált, 2015. évi vízgyűjtő-gazdálkodási tervéről szóló 1155/2016. (III. 31.) Korm. határozat alapján a megye területe alatti egyes víztestek gyenge minősítést kaptak, ezért a jó állapot elérése és fenntartása érdekében a felszíni, felszín közeli és felszín alatti vizek, ezek víztartó képződményei nem szennyeződhetnek, a vízkészlet megóvása Tolna Megye kiemelt fontosságú stratégiai célja, a fejlesztések ezen szempontot nem veszélyeztethetik. A víztesteket érintő beavatkozások során szükséges a szempont figyelembe vétele.

A prioritáson belül négy csoportra (intézkedésre) bontottuk a beavatkozási területeket.

P 3.1. Kármentesítés:

környezeti károk felszámolása, környezetvédelmi célú beruházások megvalósítása, természeti értékek védelme, illegális hulladéklerakók felszámolása.

Tolna megyében az elmúlt évtizedekben beszennyezett területek kármentesítése, az ebből adódó környezeti kockázatok csökkentése az előttünk álló tervezési, fejlesztési időszak feladatai közé tartozik. A tervezett fejlesztések megvalósítása során az ipari múlttal rendelkező ún. barnamezős területek preferálása indokolt a zöldmezős beruházásokkal szemben. Környezetünk védelme érdekében szintén fontos feladat az illegális hulladéklerakók feltérképezése, felszámolása.

P 3.2. Környezetbarát fejlesztések:

innovatív, karbonsemleges, energia-hatékony megoldásokat alkalmazó, a környezet védelmét szem előtt tartó, hosszútávon fenntartható beruházások.

A következő időszak fejlesztéseinek tervezésekor kiemelt szempont a természeti értékek és ökoszisztémák védelme, megőrzése. Fontos, hogy az aktív turizmus, a természetjárás, horgászat, vízi sportok népszerűsítése, és az ezekhez kapcsolódó beruházások minden esetben tájba illeszkedően, a meglévő természeti és építészeti értékekre alapulva, azokat nem háborgatva, hanem védelmük fontosságának hangsúlyozása mellett valósuljanak meg. Az energetikai felújításoknál célként tűzzük ki, hogy a megye valamennyi középülete energetikailag korszerűvé váljon, így prioritást élveznek az előző időszakban energetikai célú beavatkozással nem érintett épületekre irányuló fejlesztési elképzelések. Az energetikai fejlesztések keretében támogatandó továbbá a távhőszolgáltatások fejlesztése is.

A vízgazdálkodással kapcsolatos fejlesztések, beruházások (csapadékvíz-gazdálkodási létesítmények fejlesztése, szennyvízhálózatok kiépítése) a továbbiakban is a vízgazdálkodási tervben foglalt elvek mentén kell, hogy megvalósuljanak, a vizek hasznosítása, megőrzése továbbra is kiemelt szempont marad. A települési csapadékvíz-gazdálkodásra (gyűjtés, tározás, felhasználás, beszivárogtatás), valamint a települések közös vízgazdálkodására a jövőben kiemelt figyelmet kell fordítani. Tolna Megyében megvalósuló fejlesztések esetében az integrált települési csapadékvíz-gazdálkodás, valamint a természetes vízmegtartó megoldások előnyben részesítése, valamint a felszín alatti vízkészletek óvása kiemelten fontos tényező. A víz kincs, az élet mással nem pótolható feltétele és egyben a gazdaság erőforrása, melyet meg kell őriznünk a jövő nemzedékek számára.

P 3.3. Településkép javítása:

Zöldfelületek, parkok, játszóterek, sportolásra alkalmas területek létesítése, fejlesztése, épített környezet védelme.

Minden települést meghatároz a róla kialakított első benyomás, az a kép, amelyet elsőként a közterületek jellege ad az odalátogatók számára. A települési környezet nagyban befolyásolja az ott élő családok életminőségét is: amellet, hogy büszkévé és elégedetté teszi a lakosokat, egyben a helyi közösségi élet egyik fontos színterét is jelentik (jelenthetik) a zöldfelületek (parkok, játszóterek, kültéri fitness terek, sportpályák), ahol a családok, baráti társaságok, közösségek találkozhatnak, közös programokat szervezhetnek, sportolhatnak.

Mindezek miatt rendkívül fontos a közterületek, zöldfelületek rendezettsége, fejlesztése, a helyi igényekhez igazodó funkciókkal történő ellátása.

Az esztétikai és közösség-fejlesztési szempontokon túl a zöldfelületek növelésével járó fejlesztések a klímavédelmi, zaj- és rezgésvédelem, valamint a levegőtisztaság-védelmi célok elérését is segítik, a sport- és szabadidős, rekreációs lehetőségek bővítése pedig az

egészséges életmódra nevelés egyik eszköze is lehet.

Az Európai Unió 2016-ban elfogadott irányelve – (EU) 2016/2284 irányelv az egyes légköri szennyező anyagok nemzeti kibocsátásainak csökkentéséről – írja elő, hogy az egyes tagállamoknak milyen mértékben kell csökkenteni a levegőterhelést. A Magyarország számára előírt kötelezettség teljesítését a 1231/2020. (V.15.) Korm. határozattal kihirdetett Országos Levegőterhelés-csökkentési Program (OLP) végrehajtása biztosítja. Az OLP azokat az ipart, közlekedést, mezőgazdaságot, energia szektort és lakosságot érintő intézkedéseket tartalmazza, amelyek megvalósításával a kibocsátás-csökkentési cél várhatóan elérhető, továbbá irányt szab az ágazati szabályozások, támogatások elkövetkező években kívánatos változásához is. Az OLP célja, hogy 2030-ig a kisméretű részecske emisszió 55%-kal, az ammónia kibocsátás 32%-kal, a kén-dioxid kibocsátás 73%-kal, a nem metán illékony szerves anyagok kibocsátása 58%-kal, a nitrogén-oxidok kibocsátása pedig 66%-kal csökkenjen az országban a 2005-ös szinthez képest.

P 3.4. Szemléletformálás, hulladékgazdálkodás:

ökologikus gondolkodás elsajátítása, környezettudatosságra nevelés a lakosság, a közsféra és a vállalkozások körében, a szelektív hulladékgyűjtés, valamint a hulladékgazdálkodás rendszerének fejlesztése.

Fontosnak tartjuk nem csak a lakosság, hanem a gazdálkodó szervezetek, valamint a civil és a közsféra intézményeinek szemléletformálását is. A termelő, forgalmazó cégek esetében a környezetbarát üzemelés, illetve technológiai megoldások alkalmazása mellett nagyon fontos a termékek csomagolásmentes, vagy legalább környezetbarát, esetleg újrahasznosítható csomagolóanyagok használatával történő kezelése, szállítása, értékesítése.

Az egyéb intézmények - a korszerűsítéseik, beruházásaik fenntartható módon történő megvalósítása, alaptevékenységük környezetbarát szempontok alapján történő végzése mellett - nagy szerepet játszhatnak a lakosság mozgósításában. A civil szervezetek és a helyi önkormányzatok által kezdeményezett szemétgyűjtő akciók napjainkban egyre népszerűbbek, ezek folytatása, gyakoribbá tétele jó eszköze lehet környezetünk védelmének. Ha a lakosok részt vállalnak saját környezetük rendbe tételében, rendben tartásában, jobban odafigyelnek saját és mások környezetkárosító tevékenységére is, ami hosszú távon ezek visszaszorulását eredményezheti.

Kiemelten fontosnak tartjuk a hulladékgazdálkodás teljes folyamatának racionalizálását: az elégséges számú és kapacitású hulladékudvar kialakítását, ezek meglétének tudatosítását a lakosságban, a szolgáltatások használatával, igénybevételével kapcsolatos információk biztosítását, a begyűjtött hulladékok feldolgozására, hasznosítására irányuló fejlesztéseket, beruházásokat.

Jelen dokumentumban külön prioritásként jelenik meg a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség fejlesztése, így a környezettudatos és fenntartható fejlesztések területi alapon megbontásra kerültek a kiemelt térségbe tartozó és abba nem tartozó települések között.

Ezen túlmenően egyedül a kármentesítéssel kapcsolatos intézkedéseket kötjük konkrétan területi egységhez, mivel a környezeti károk felszámolásával, barnamezős beruházásokkal kapcsolatos tevékenységek elsősorban a jelentősebb ipari múlttal rendelkező városokat (KDMKT területén: Szekszárd, Simontornya, Dunaföldvár - KDMKT területén kívül: Bonyhád, Nagymányok és Dombóvár) és azok térségét érintik.

A fenntartható gazdaságfejlesztésnek a következő időszakban elsősorban a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség területén lesz kulcsszerepe, hiszen a legtöbb beruházás várhatóan itt

fog megvalósulni. Éppen ezért nagyon fontos, hogy ezek a fejlesztések ne erősítsék a klímaváltozás negatív hatásait, hanem hosszú távon fenntarthatóak, energia-hatékonyak és minél inkább a megújuló energiaforrásokra alapozottak legyenek. Ugyanebben a térségben lehet kiemelt szerepe a környezetbarát közlekedési módok és eszközök elterjesztésének is, a környezetbarát szempontok alapján megvalósuló aktív turisztikai fejlesztéseknek.

A környezettudatos és fenntartható fejlesztések a jelenleg ismert TOP Plusz indikátorok közül az alábbiak célértékeinek eléréséhez járulhatnak hozzá:

- ✓ RCO26 – Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében újonnan épített vagy korszerűsített zöld infrastruktúra (ha)
- ✓ RCR35 – Árvízvédelmi intézkedések előnyeiből részesülő lakosság (fő)
- ✓ RCO 52 – Zöld területek kialakítására, szociális lakásokra, gazdasági vagy egyéb célokra rehabilitált földterület (ha)
- ✓ RCR 29 – Becsült ÜHG-kibocsátás (CO₂t/év)
- ✓ RCO 19 – Javított energetikai teljesítménnyel rendelkező középületek (m²)
- ✓ Társadalmi akciókban résztvevők száma (korábbi PR 29)

Az ágazati fejlesztési irányok közül elsősorban a víz- és szennyvízgyógydálkodással kapcsolatos beavatkozások járulhatnak hozzá a prioritás célkitűzéseinek megvalósításához, hiszen ezek a fejlesztések túlmutatnak a területi operatív program lehetőségein, ugyanakkor az élhető vidéki környezet hosszú távú fenntartásához elengedhetetlenek, ezzel szemben a megye településeinek alig több, mint fele rendelkezik közcsonatnával. Jövőbeni cél a megyében több új szennyvízelvezetési agglomeráció létrehozása, valamint, hogy a meglévő agglomerációkhoz további települések tudjanak csatlakozni. (Kvassay Jenő Terv)

Bevonható források:

DIMOP Plusz, GINOP Plusz, KEHOP Plusz, MAHOP Plusz, TOP Plusz, hazai források

Lehetséges közreműködő szereplők:

Települési önkormányzatok, megyei önkormányzat, Vízügyi Igazgatóságok, Nemzeti Hulladékgazdálkodási Koordináló és Vagyonkezelő ZRt, Dunántúli Regionális Vízmű ZRt, hulladékgazdálkodással, távhőszolgáltatással foglalkozó gazdasági szervezetek, közművek, hulladékudvarok, civil szervezetek, MÁV-Start ZRT, Volánbusz ZRT.

P4 Vidék felzárkóztatása, közszolgáltatások színvonalának emelése

Tolna Megyét 109 település alkotja, melyek közül 11 rendelkezik városi címmel. A megye vidékies jellegét nagyszzerűen mutatja a települések lakosság száma, miszerint a legnagyobb lakosság számú település a megyei jogú városi címmel bíró 34 ezer fős Szekszárd, mellette a települések mintegy 60 %-a 1.000 fő alatti, 30 %-a 500 fő alatti mérettel rendelkezik.

A település méretekből adódóan a helyben elérhető közszolgáltatások száma is, minősége is a települések többségén a mai kor követelményeihez igazodóan fejlesztésre szorul, figyelembe véve a tisztán vidékies térségek és a városi agglomerációk sajátosságait. A prioritás területileg érinti az egész megyét, kiemelten fókuszálva a városi agglomerációkon kívüli, aprófalvas települések igényeire, felzárkóztatására.

Az érintett közszolgáltatások kiterjednek az egészségügyi és szociális ellátásra, a közigazgatásra, oktatásra, és ezen szolgáltatások elérését lehetővé tevő kapcsolódó szolgáltatásokra, infrastruktúrákra Pl: gyalogos-, tömegközlekedés stb.

Jelen prioritás a megyei területfejlesztési koncepcióban és programban is rögzített „A2 Társadalmi megújulás, társadalmi kohézió” átfogó célkitűzéshez kapcsolódik, azon belül mindhárom stratégiai célt érinti, azaz az „S5 Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az oktatásban”-t, az „S6 A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése”-t, de legfőképpen az „S7 Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése”-t.

A prioritás átfogó, szinte mindenre kiható jellegéből adódóan szorosan kapcsolódik mind az öt szakpolitikai célkitűzéshez:

1. Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás. (PO1)
2. Zöldebb, karbonmentes Európa. (PO2)
3. Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság. (PO3)
4. Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása. (PO4)
5. A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek. (PO5)

A prioritáson belüli intézkedések is a megyei fejlesztési igényekre alapulnak, azok a közsféra által érintett és a civil szektor egyes szereplőinek szolgáltatásait, tevékenységét kívánják fejleszteni az alábbi intézkedésekkel.

P 4.1. Középületek, közszolgáltatáshoz kapcsolódó épületek fejlesztése

Az intézkedés közvetlenül kíván beavatkozni az egészségügyi és szociális alapellátás minőségi fejlesztésébe, és a helyi közigazgatási szolgáltatások fejlesztésébe. A területfejlesztési program prioritásának közvetlen lehetősége, hatása nincs a területi szereplők feladat- és hatáskörére, így a közszolgáltatások központi szereplők által végzett, vagy a gazdasági- és magánszektor szereplői által végzett tevékenységeinek fejlesztésére, bár elméleti célja, de ezen területeken közvetlen beavatkozási lehetősége nincs.

P 4.2. Megközelíthetőség javítása

Az intézkedés elősegíti a város-vidék közszolgáltatások terén érezhető különbségeinek csökkentését, a vidékies területeken élők számára az életminőség javulását, a városi szinthez fejlődését. Ezen célok elérése érdekében szükséges infrastrukturális fejlesztéseken túl, lehetőséget biztosít a korszerű infokommunikációs csatornák, eszközök mind nagyobb arányú igénybe vételére, ezáltal is növelve a helyben elérhető szolgáltatások körét, színvonalát.

P 4.3. Ivóvízhálózat fejlesztés

A vízvagyon leépülésének, a készletek túlhasználatának megakadályozásához, a hatékonyan, fenntarthatóan fejlesztendő és működtethető vízügyi infrastruktúrához az integrált települési vízgazdálkodáshoz szükséges a települési alpinfrastruktúra-hálózat kiépítettségének javítása (ivóvízhálózat, szennyvízhálózat, szennyvízkezelés).

A megfelelő víziközmű infrastruktúra megléte egy település esetében alapja a további fejlesztéseknek, ezzel szemben a megye településeinek alig több, mint fele rendelkezik közcsatornával. Jövőbeni cél a megyében több új szennyvízelvezetési agglomeráció létrehozása, valamint, hogy a meglévő agglomerációkhoz további települések tudjanak csatlakozni.

Prioritáshoz kapcsolódó indikátorok (a jelenleg ismert TOP Plusz indikátorok alapján):

RCO 19 – Javított energetikai teljesítménnyel rendelkező középületek (m²)

RCO 46 – A TEN-T úthálózaton kívüli rekonstruált vagy korszerűsített utak hossza

RCO 52 – Zöld területek kialakítására, szociális lakásokra, gazdasági vagy egyéb célokra rehabilitált földterület (ha)

RCO 65 – Új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása (személyek)

RCO 66 – Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények osztálytermi kapacitása (persons)

RCO 67 – Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények férőhely kapacitása (személyek)

RCO 77 – Támogatott kulturális és idegenforgalmi helyek száma

RCR 29 – Becsült ÜHG-kibocsátás (CO₂t/év)

Kapcsolódó ágazati fejlesztési igények:

Digitális átállás támogatása a közintézményekben, az egyszerűsített, digitális ügyintézés lehetőségének kiszélesítése, digitális kompetenciák fejlesztése, egészségügyi centrumok fejlesztése, egészségügyi és szociális szférában dolgozók támogatása, út- és járda hálózat korszerűsítésének támogatása

Bevonható források:

DIMOP Plusz, EFOP Plusz, IKOP Plusz, TOP Plusz, hazai források

Lehetséges közreműködő szereplők:

Települési önkormányzatok, megyei önkormányzat, kormányhivatal, megyei kórház, Szakképzési Centrum

P5. Közép-Duna Menti Kiemelt Térség fejlesztése

A Paksi Atomerőmű bővítése Magyarország egyik legfontosabb beruházása, amely a térség jövőjének meghatározó társadalmi-gazdasági motorja is egyben. A kiemelt térséghez tartozó települések köre érinti a Paksi, Tamási, és Tolnai járás teljes területét, illetve a Szekszárdi és Bonyhádi járás egy részét. A kiemelt térség fejlesztésének középpontjában a fenntartható gazdaságfejlesztés és a Tamási járás belső periférikus helyzetének felszámolása áll. A térségben több településről is 30 perc feletti menetidővel érhető csak el a saját járásközpont, ezért indokolt a közlekedési infrastruktúra fejlesztése (akár az autóbuszos és vasúti közlekedés összehangolt menetrendjének kialakításával). Ez hátrányosan hat a paksi beruházás kedvező hatásainak térbeli szétterjedésének. A jelenleg kedvező közlekedési jellemzőkkel bíró települések (pl.: Paks, Dunaföldvár, Szekszárd, Tolna) esetében a szűk keresztmetszetek felszámolása szükséges a megnövekvő forgalom miatt. A közcsatorna-hálózat kiépítettsége jelenleg is hiányos, így a várható igények kiszolgálása érdekében jelentős mértékű fejlesztése szükséges.

Az erőműbővítés ideje alatt az állandó lakosság mellett számos külföldi vendégmunkás lesz jelen a térségben. A megnövekedett lakosságszám és az egyébként is turisztikai adottságaihoz mérten alacsony mennyiségű turisztikai szolgáltatások bővítése szükséges. Az aktív turizmus terén kiemelkedő adottságai vannak a területnek, köszönhetően a Dunának. A folyam bal partján húzódik az EuroVelo6 útvonal, amelyhez Dunaföldvárnál, Paksnál, Gerjennél, Fadd-Domborinál és Bogyiszlónál is kapcsolódnak a Tolna megyei kerékpárutak. A nemzetközi szinten is jelentős kerékpáros útvonal mellett a térséget érintik a Balaton és Pécs között, valamint a Sió és a Sárvíz mentén tervezett kerékpáros beruházások is. Számos turistát vonz a Gemenc és a Gyulaj-erdő vadállománya is, a szolgáltatások fejlesztése azonban itt is szükséges.

Jelentős potenciál rejlik a Szekszárdi és Tolnai borvidék borturizmusában, ami mind mennyiségében, mind minőségében képes kiszolgálni az átmenetileg a térségbe érkező munkavállalókat, a szolgáltatási spektrum fejlesztése indokolt.

A kiemelt térség Tolna megyei részének fejlettségbeli differenciáltságát jól mutatja, hogy a Tamási járás teljes területe hozzá tartozik, amely komplex fejlesztési programmal érintett terület. A járás felzárkóztatásában hangsúlyosan megjelenik a foglalkoztatási ráta javítása és az infrastrukturális hiányosságok felszámolása. A térség gazdaságfejlesztésének egyik húzóágazata lehet a turizmus, amelynek adottságai jelenleg csak részben kihasználtak. Tolna megye egyik legmagasabb látogatószámával bíró attrakciója a Tamásiban található termálfürdő, viszont az alacsony számú szolgáltató miatt a programcsomagok kialakítása a magasabb költségi hajlandóság érdekében nehézkes.

A prioritáson belül három csoportra (intézkedésre) bontottuk a beavatkozási területeket.

P 5.1. Közszolgáltatások és települési infrastruktúra fejlesztése

Ebbe az intézkedésbe tartozik a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Operatív Programjában azonosított Infrastruktúrafejlesztés, Innováció és környezetbarát (zöld) fejlesztés, Településfejlesztés- és intézményfejlesztés, valamint a Humánfejlesztés prioritás intézkedései.

P 5.2. Helyi gazdaság és turizmus fejlesztése

Paks II építésével Magyarországon kivételesen magasnak számító erőforrástöbblet fog megjelenni Tolna megyében. Nem csak az erőmű bővítéséhez közvetlenül szükséges infrastruktúra kiépítéséről kell gondoskodni, hanem a térségbe érkező munkavállalók által a térség fizetőképes kereslete is növekedni fog. Ezért szükséges a helyi gazdaság erősítése, ami elsősorban a szolgáltatások, valamint Tolna megye természeti adottságai alapján az agrárium és élelmiszeripar számára kínál új lehetőségeket. A szolgáltatások körén belül a szabadidő eltöltését célzó kiemelt szerepet kapnak, amik a helyi attrakciók látogatóbarát fejlesztését tűzi ki célul. A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Operatív Programjában a Gazdaságfejlesztés és Turisztikai fejlesztések prioritás intézkedései tartoznak ebbe az intézkedésbe.

A prioritás erős területi jellegéből adódóan szorosan kapcsolódik mind az öt szakpolitikai célkitűzéshez:

1. Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás. (PO1)
2. Zöldebb, karbonmentes Európa. (PO2)
3. Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság. (PO3)
4. Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása. (PO4)
5. A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek. (PO5)

Prioritáshoz kapcsolódó indikátorok (a jelenleg ismert TOP Plusz indikátorok alapján):

RCO 01 – Támogatott vállalkozások

RCO 46 – A TEN-T úthálózaton kívüli rekonstruált vagy korszerűsített utak hossza

RCO 77 – Támogatott kulturális és idegenforgalmi helyek száma

RCO 58 – Támogatott kerékpár-infrastruktúra (km)

RCR 29 – Becsült ÜHG-kibocsátás (CO₂t/év)

RCO 19 – Javított energetikai teljesítménnyel rendelkező középületek (m²)

Kapcsolódó ágazati fejlesztési igények:

Út- és kerékpárút-hálózat fejlesztés, Termál- és gyógyturizmus fejlesztés, Gemenc turisztikai fejlesztése

Bevonható források:

DIMOP Plusz, EFOP Plusz, GINOP Plusz, IKOP Plusz, KEHOP Plusz, TOP Plusz, RRF, hazai források

Lehetséges közreműködő szereplők:

Települési önkormányzatok, megyei önkormányzat, Kereskedelmi és Iparkamara, Szakképzési Centrum, Dunaújvárosi Egyetem, MÁV-Start ZRT, Volánbusz ZRt, Magyar Közút Nonprofit ZRt, NIF ZRt, Hunatom ZRt, PIP Kft, KDMFÜ, Nemzeti Fejlesztési Programiroda.

4. A tervezéskísérő eljárások dokumentációja

TERVEZÉST KÍSÉRŐ ELJÁRÁSOK	KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI, GAZDASÁGI HATÁSOK	KEZELÉSI MÓD
Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió áttekintése	Pozitív hatások összegzése, megvalósult fejlesztések áttekintése.	Elért eredmények vizsgálata, nyomkövetés, tapasztalatok beépítése.
Releváns országos fejlesztéspolitikai és területfejlesztési dokumentumok áttekintése – különös tekintettel a Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióra és a 2021-2027-es időszakra vonatkozó Operatív Programok 2021. márciusi verzióira	Az országos fejlesztési utak kijelölik a főbb irányokat, így azok környezeti, társadalmi hatása ezek alapján megjósolható.	Az országos fejlesztési irányok beépítése a megyei elképzelésekbe.
Releváns uniós dokumentumok áttekintése	Nemzetközi, uniós hatások területi vetületeinek vizsgálata.	Uniós elképzelések, irányok mentén történő program kidolgozás.
Fejlesztéspolitika 2014-2020-as tapasztalatainak feldolgozása, különös tekintettel az egyes fejlesztési programok értékeléseire	Az értékelések megyei szintű leképezése, vizsgálata.	Tapasztalatok beépítése a programba.
Megye helyzetével kapcsolatos dokumentumok, statisztikai adatok elemzése	Megyei folyamatok vizsgálata a statisztikai kimutatások alapján.	Statisztikai tendenciák figyelembevétele a programkészítésben.
Egyeztetések önkormányzati vezetőkkel	A településeket, mint legkisebb területi egységeket, érő hatások vizsgálata.	Az egyeztetések során kialakult fejlesztési programpontok beépítése.
Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum keretében egyeztetés a megyei jogú várossal	A megyei jogú város, mint önálló területi egység eltérő fejlesztési pályát jár be, más-más hatások dominálnak a fejlesztésekben.	A városi elképzelések önálló részben való szerepeltetése a programban.
Területfejlesztési dokumentumok társadalmi egyeztetése - társadalmasítása	Az érintett véleményezők megszólítása.	A vélemények áttekintése és beépítése a programba.
Szoros együttműködés az Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz megyei részének kialakításában és a projektgyűjtésben résztvevő partnerekkel	A területi szereplők folyamatosan alakítják környezetüket, hatások összegyűjtése.	A kialakult egységes vélemények bedolgozása a programba.

A Fejlesztési Program megalkotása során a következő munkafolyamatokra került sor:

- Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió áttekintése;
- Releváns országos fejlesztéspolitikai és területfejlesztési dokumentumok áttekintése – különös tekintettel a Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióra és a 2021-2027-es időszakra vonatkozó Operatív Programok 2021. márciusi verzióira;
- Releváns uniós dokumentumok áttekintése;
- Fejlesztéspolitika 2014-2020-as tapasztalatainak feldolgozása, különös tekintettel az egyes fejlesztési programok értékeléseire;
- Megye helyzetével kapcsolatos dokumentumok, statisztikai adatok elemzése;
- Egyeztetések önkormányzati vezetőkkel;
- Megyei Konzultációs Fórum keretében egyeztetés a megyei jogú várossal
- területfejlesztési dokumentumok társadalmi egyeztetése - társadalmazása
- Szoros együttműködés a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz megyei részének kialakításában és a projektgyűjtésben résztvevő partnerekkel.

A partnerségi folyamat részletes leírását a Partnerségi Terv tartalmazza.

4.1. Intézményi keretek

A Területi Szereplő a Közgyűlés által elfogadott Partnerségi Terv alapján vonja be. Az alábbiakban a Területi Szereplő részéről a program végrehajtásának főbb intézményeit és azok feladatait foglalkoztatjuk össze.

Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlésének feladatai:

- A Tolna Megyei Területfejlesztési Program elfogadása és szükség esetén módosítása;
- A Monitoring és Értékelési feladatokat ellátó bizottság felállítása, tagjainak felkérése;
- A Tolna Megyei Integrált Területi Program elfogadása, szükség esetén a szükséges módosítások jóváhagyása;
- Visszamutatás DEB döntésről;

Tolna Megyei Önkormányzat Monitoring és Értékelési feladatokat ellátó Bizottságának feladatai:

- DEB döntés esetén a területi szereplő döntési javaslata;
- Döntés a beérkező többlettámogatási kérelmekről;
- A forrásfelhasználás nyomonkövetése prioritásonként;
- Az indikátorvállalás teljesülése prioritásonként;

Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlésének Elnöke:

- DEB tag

Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlésének Alelnöke:

- DEB póttag

Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal:

- A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlésének programmal kapcsolatos döntéseinek előkészítése, a Közgyűlés programmal kapcsolatos munkájának támogatása;
- A Közgyűlés Tolna Megyei Integrált Területi Programmal, illetve annak módosításával kapcsolatos döntéseinek előkészítése, a hozott döntések végrehajtása.

4.2. A megvalósítást és a program megvalósítás monitorozását meghatározó folyamatok jogszabályi keretei

A Kormány 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelete a 2021–2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szabályozza a folyamatok jogi kereteit.

A minisztérium monitoring és értékelési feladatai:

- a) nyomon követi az általános rendeletben meghatározott feljogosító feltételek teljesülését,
- b) működteti és fejleszti a programok végrehajtását támogató monitoring és információs rendszert,
- c) az irányító hatósággal együttműködve nyomon követi a programok pénzügyi előrehaladását, koordinálja az európai bizottsági és a hazai jelentések, adatszolgáltatások készítését,
- d) koordinálja az egyes programokra vonatkozó összesített adatok Európai Bizottság részére történő továbbításával kapcsolatos feladatokat, ütemtervet, közös sablont, módszertant és adatbázist biztosít az irányító hatóság számára,
- e) az irányító hatósággal együttműködve a félidős felülvizsgálat során meghatározza a programmódosítás elveit,
- f) felügyeli a teljesítmény-keretrendszert, nyomon követi a részcélok és célértékek

teljesülését,

g) az irányító hatósággal együttműködve nyomon követi a programok szakmai előrehaladását, amely keretében

ga) nyomon követi az indikátorok teljesítését,

gb) módszertani támogatást nyújt az indikátorok előállításához szükséges adatok beszerzéséhez és

előállításához,

gc) az irányító hatóság által szakmai szempontból véleményezett rendszeres jelentést készít a Kormány

részére a forrásvesztés elkerülése érdekében,

h) az irányító hatósággal együttműködve ellátja az általános rendelet szerinti értékelési tervvel összefüggő

feladatokat a Partnerségi Megállapodás minden programjára vonatkozóan, amely keretében

ha) koordinálja az értékelési terv végrehajtását és – indokolt esetben – aktualizálását,

hb) lefolytatja az értékelési terven belüli programértékeléseket az Európai Regionális Fejlesztési Alap,

az Európai Szociális Alap Plusz és a Kohéziós Alap programjaira vonatkozóan,

hc) módszertani támogatást nyújt az értékelési terven kívüli egyéb értékelések végrehajtásához,

hd) koordinálja a tagállami jelentéstételi kötelezettséget,

i) az irányító hatósággal együttműködve monitoring és értékelési munkacsoportot működtet a programok

előrehaladásának nyomon követése és értékelése érdekében.

A területi szereplő feladatai:

a) az általa elfogadott területfejlesztési koncepció és program alapján, az abban megfogalmazott célokkal összhangban kidolgozza és végrehajtja az integrált területi programot,

b) kidolgozza az integrált területi programszintű kiválasztási kritériumokat, figyelembe véve a programban és az e rendeletben meghatározott horizontális követelményeket,

c) véleményezi a területi kiválasztási eljárásrendben meghirdetésre kerülő felhívás tervezetét, és meghatározza a területi értékelési szempontokat,

d) részt vesz a döntés-előkészítő bizottság ülésén, vagy az e rendeletben meghatározott esetben a területi jellegű értékelési szempontokat értékeli és az irányító hatóság elé terjeszti,

e) adatot szolgáltat az irányító hatóság részére az éves fejlesztési keret összeállításához,

f) végrehajtja az integrált területi programot, amelynek keretében a monitoring feladatainak ellátása céljából a kedvezményezettől és az irányító hatóságtól a támogatott projektekkel összefüggésben adatszolgáltatást kérhet, részt vehet a projektfejlesztésben.

4.3. A konstrukciók ütemezése

A tervezett intézkedések ütemezését az elfogadott Tolna Megyei Integrált Területi Program tartalmazza.

4.4. A Program megvalósításának módszertana, eljárásrendi háttere

A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése által és a Kormány által is elfogadott Tolna Megyei Integrált Területi Program, valamint a A Kormány 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelete a 2021–2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről, továbbá a Irányító Hatóság és annak vezetője részéről kiadott Útmutatók és utasítások együttesen alkotják a program megvalósításának módszertanát és eljárásrendi hátterét.

4.5. A Fejlesztési Program finanszírozásának csatornái

A program intézkedéseinek finanszírozása több forrásból lehetséges. A finanszírozás formáit, típusait az alábbi táblázat tartalmazza:

Forrás megnevezése

I. saját forrás

I/1. a támogatást igénylő elszámolható hozzájárulása

I/2. partnerek hozzájárulása

I/3. bankhitel

I/4. egyéb, saját forrás kiegészítő támogatás

II. egyéb támogatás

III. a támogatási konstrukció keretében igényelt támogatás

Projekt elszámolható költsége

IV. Projekt OP-ból nem elszámolható költségei

IV/1. OP-ból nem elszámolható ÁFA

IV/2. A támogatást igénylő nem elszámolható hozzájárulása – egyéb, nem uniós forrás

V. Nem támogatott tevékenységek költségei

5. Monitoring és értékelési terv

A monitoring és értékelési tevékenységben az alábbi intézmények vesznek részt, az alábbi feladatokkal:

Intézmény	Feladat és hatáskör
Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése <i>Ülések gyakorisága: évente négyszer és szükség esetén.</i>	- adatot szolgáltat az irányító hatóság részére az éves fejlesztési keret összeállításához - végrehajtja az integrált területi programot, amelynek keretében a monitoring feladatainak ellátása céljából a kedvezményezettől és az irányító hatóságtól a támogatott projektekkel összefüggésben adatszolgáltatást kérhet, részt vehet a projektfejlesztésben
Tolna Megyei Önkormányzat Monitoring és Értékelési feladatokat ellátó Bizottsága <i>A Bizottság tagjai: a Közgyűlés által kiválasztott, a program végrehajtásában érintett szereplők.</i> <i>Ülések gyakorisága: évente négyszer és szükség esetén.</i>	- a forrásfelhasználás nyomonkövetése prioritásonként - az indikátorvállalás teljesülése prioritásonként - éves Monitoring és Értékelési Jelentés készítése

Az alábbiakban az értékelési és monitoring tevékenység tartalmát mutatjuk be.

5.1. Értékelési tevékenység tartalma

Az értékelési tevékenység fő célja, hogy a program végrehajtásának eredményességét javítsa. Az Éves Monitoring és Értékelési Jelentés tartalmazza az adott évben elkészült értékelés megállapításainak összefoglalását.

Értékelési terv:

A program értékelése az értékelési terv alapján történik. Az értékelési terv a fejlesztési ciklus elején készül, évente felülvizsgálatra és kiegészítésre kerül. Az értékelési tervet a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal Terület- és Vidékfejlesztési Osztálya készíti el és terjeszti elő a Tolna Megyei Önkormányzat Monitoring és Értékelési feladatokat ellátó Bizottsága, majd a Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése számára, mely évente jóváhagyja.

Az értékelési terv tartalmi elemei:

- a 2021-2027 fejlesztési időszakban elkészítendő értékelések listája és ütemezése;
- az értékelések tervezett tartalma;
- az értékelések tervezett felhasználása (értékelési jelentések hozzáférhetősége, nyilvánossága; eredmények bemutatása és terjesztése; ajánlások nyomon követésénekrendszere).

5.2. Monitoring tevékenység tartalma

A monitoring tevékenység fő célja, hogy rendszeres, standard, gyorsan áttekinthető információkat állítson elő a végrehajtás előrehaladásáról. A monitoring jelentéseket a Tolna Megyei Önkormányzat Monitoring és Értékelési feladatokat ellátó Bizottsága készíti el a Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése számára, mely évente jóváhagyja. A jelentés része az Éves Monitoring és Értékelési Jelentésnek.

Monitoring jelentések tartalmi elemei:

- abszorpciós adatok előállítása:
 - o a megyei források abszorpciós adatainak vizsgálata;
 - o a megszerzett országos források mértékének vizsgálata;
- indikátorok előállítása:
 - o a prioritás- és intézkedésindikátorok aktuális tényértékeinek előállítása;
 - o a tényértékek összevetése a tervekkel;
- hatékonysági mutatók számítása:
 - o a konstrukciók végrehajtásának előrehaladása.

OPERATÍV PROGRAM

Tervezési háttér, összefoglalás

A Területfejlesztési dokumentumok felülvizsgálata során alapvetően az alábbi szempontok határozták meg a munkánkat:

- a megyében a legjelentősebb változást az jelentette, hogy a Kormány döntése értelmében új kiemelt térség, a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség jött létre, amely a megye 62 települését érinti a 109 településből;
- a pandémiás helyzet a megye társadalmi és gazdasági helyzetése is negatív hatást gyakorolt, ezért célunk a fejlesztési források segítségével a megye gazdaságának újraindítása, a közösségi élet újrászervezése;
- a tervezés során számba vettük az előző finanszírozási időszakban (2014-2020) megvalósult fejlesztéseket, elért eredményeket;
- a partnerségi tervben nevesített szereplők bevonásával felmértük a megye egész területén a fejlesztési igényeket;
- a tervezési feladatokat alapvetően a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal Terület- és Vidékfejlesztési Osztálya koordinálta, végezte a TMTK és a TMTP környezeti hatásvizsgálatát külső szakértő készítette;
- a tervezési munkát a Pénzügyminisztérium által kiadott útmutatók alapján végeztük, de figyelembe vettük a megyei sajátosságokat is;

Tolna megye célja, hogy az új finanszírozási időszakban (2021-2027) a korábban elért eredményeket megőrizze, fenntartsa, az új fejlesztésekkel Tolna megye fejlődését előmozdítsa.

1. Támogatás segítségével megvalósuló programok

Tolna megye az átfogó, specifikus, területi és horizontális céljainak elérése érdekében 4 tematikus és 1 – az összes tématerületet magában foglaló - területi prioritást fogalmazott meg. Az egyes prioritások 2-4 intézkedési irányt tartalmaznak, így mindösszesen 16 intézkedés került nevesítésre.

P1 A Tolna megyei gazdaság versenyképességének erősítése

P 1.1. Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként

P 1.2. Vállalkozások versenyképességének erősítése és a hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése

P 1.3. A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása

P 1.4. Összekötő utak, külterületi utak, kerékpárutak fejlesztése, hálózatainak bővítése

P2 A helyi közösségek és kultúra megerősítése, valamint a közösségi élet újraindítása

P 2.1. Családok támogatását biztosító fejlesztések

P 2.2. A hátrányos helyzetűek támogatását, munkavállalási esélyeit támogató fejlesztése, és helyi humán fejlesztések

P 2.3. Helyi és megyei identitás erősítése

P3 Környezettudatos és fenntartható fejlesztések

P 3.1. Kármentesítés

P 3.2. Környezetbarát fejlesztések

P 3.3. Településkép javítása

P 3.4. Szemléletformálás, hulladékgazdálkodás

P4 Vidék felzárkóztatása, közszolgáltatások színvonalának emelése

P 4.1. Középületek, közszolgáltatáshoz kapcsolódó épületek fejlesztése

P 4.2. Megközelíthetőség javítása

P 4.3. Ivóvízhálózat fejlesztés

P5 A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség fejlesztése

P 5.1. Közszolgáltatások és települési infrastruktúra fejlesztése

P 5.2. Helyi gazdaság és turizmus fejlesztése

Az 1. összefoglaló táblázatban bemutatásra került, hogy a településektől beérkezett projektötletek (mindösszesen 1 036 db) mely prioritás, illetve intézkedés beavatkozási területeihez illeszkednek.

Az egyes prioritásokhoz, illetve intézkedésekhez rendelt projektötletek megoszlását az alábbi táblázat foglalja össze.

Intézkedés	Projektötlet (db)	Projektötlet (db, %)	Projektötlet (milliárd Ft)	Projektötlet (md forint, %)
1.1.	11	1,06	3,390	1,03
1.2.	4	0,38	0,415	0,13
1.3.	37	3,57	4,795	1,45
1.4.	33	3,19	22,653	6,87
1. prioritás	85	8,20	31,253	9,48
2.1.	4	0,39	0,650	0,20
2.2.	2	0,19	0,250	0,08
2.3.	24	2,32	0,173	0,05
2. prioritás	30	2,90	1,073	0,33
3.1.	2	0,19	5,0	1,52
3.2.	87	8,40	10,714	3,25
3.3.	7	0,68	1,376	0,42
3.4.	2	0,19	0,305	0,09
3. prioritás	98	9,46	17,395	5,28
4.1.	90	8,69	7,861	2,38
4.2.	64	6,18	7,348	2,23
4.3.	3	0,29	0,480	0,14
4. prioritás	157	15,15	15,689	4,75
5.1.	541	52,22	230,077	69,78
5.2.	125	12,07	34,232	10,38
5. prioritás	666	64,29	264,309	80,16
MINDÖSSZESEN	1 036	100,00	329,718	100,00

A kiemelt térség Tolna megye településeinek 2/3-át érinti, ezzel összhangban az 5. prioritáshoz besorolt projektötletek az összes fejlesztési elképzelés több, mint 60%-át fedik le darabszám, és – magas költségvonzatuk következtében - 80%-át a várható forrásigény tekintetében.

A második legtöbb projektjavaslat (a fejlesztési elképzelések ca. 15%-a) a 4. prioritáshoz illeszkedik témájában, ezek a fejlesztések azonban jellemzően alacsonyabb forrásigénnyel párosulnak, így a teljes forrásigénynak mindössze 4,78%-át fedik le.

Az 1. és 3. prioritáshoz darabszám tekintetében megközelítőleg ugyanannyi projekt kezdeményezést soroltunk be, a tervezett forrásigény viszont igen jelentős eltérést mutat; míg az 1. prioritás 85 db projektjét 29,689 milliárd forintból lehetne megvalósítani, a 3. prioritás 98 db projektjének megvalósításához elegendő lenne ennek kevesebb, mint kétharmada (17,395 milliárd forint).

A 2. prioritással kapcsolatban érkezett darabszám tekintetében a legkevesebb projektötlet, melyek egyúttal jellemzően kis költségigényű projektek, így az ebbe a prioritásba tartozó intézkedések valósulhatnak meg a legalacsonyabb forrás-felhasználás mellett.

Finanszírozás tekintetében a beérkezett projektjavaslatoknak csak egy nagyon kis hányada valósítható meg a területi operatív program segítségével - részben a támogatható tevékenységek, részben a várhatóan rendelkezésre álló forrás elégtelensége miatt -, ezért ágazati és hazai források bevonása is mindenképpen szükséges lesz. A kiemelt térséget érintő, komplex fejlesztési elképzelések realizálásához ezek mellett finanszírozási lehetőséget jelenthetnek Közép-Duna Menti Fejlesztési Tanács közreműködésével elérhetővé váló kormányzati támogatások.

2. A tervezett fejlesztési elképzelések megyei prioritás szerinti csoportosításban

2.1. Prioritások

• P1 Prioritás: A Tolna megyei gazdaság versenyképességének erősítése

Magyarország 2030-ig szóló kiemelt célkitűzése a gazdasági és társadalmi versenyképesség növelése – a kedvezőtlen helyzetű térségek felzárkóztatásával egyidejűleg. A társadalmi, gazdasági, környezeti és humán fenntarthatóság összhangja biztosíthatja nemzeti erőforrásaink, a jövő nemzedékek lehetőségeinek hosszútávú megőrzését, alkalmazkodóképességünket a hazai, térségi és globális kihívásokra.

P 1.1. Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként, összhangban az S1 stratégiai céllal összhangban

Ezen célhoz kapcsolódó szakpolitikai célkitűzések az alábbiak:

- P01 Intelligensebb Európa: az innováción, digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül
- P02 Zöldebb, karbonmentes Európa: a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelembe való befektetéssel
- P03 Jobban összekapcsolt Európa: a stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal

A helyi gazdaság fejlesztése és a megyei foglalkoztatás növelése érdekében kiemelten fontos, hogy a helyi vállalkozások felkészüljenek a várható Tolna megyei fejlesztések megvalósítására. A megyei humán erő fejlesztéséhez hiánypótló képzések kialakítása, megszervezése elengedhetetlen. Mezőgazdasági és energetikai célú kutatás-fejlesztési együttműködések, ezekre épülő helyi mezőgazdasági alapanyag-termelési igényekhez igazított logisztika központok kialakítása szükséges. A helyi alapanyag-termelési igényekhez igazított térségi logisztikai bázisokat a megyét érintő jelentősebb vasúti, közúti közlekedési csomópontokban és kikötőkben szükséges kialakítani és azok megközelíthetőségének fejlesztése is elengedhetetlen. A zömében agrár területeken igény merült fel a térségben használt gépek tárolására, kiszolgálására létrehozott gépparkok kialakítására, ezzel tehermentesítésre kerülnének a települések, lakóövezetek.

A digitalizációs folyamatokat felgyorsította a járvány, kihívásokat támasztva egyrészt a kkv-k felé, másrészt pedig a hátrányos helyzetű, alacsony iskolai végzettségű népesség felé, ahol a gyerekek digitális oktatásban való részvétele komoly nehézséget okozott. A korábbi években az egészségügy területén megvalósított informatikai fejlesztések nagy segítséget jelentettek a COVID-járvány elleni védekezésben. A válság azt mindenképpen igazolta, hogy a digitális technológiák, az interneten elérhető szolgáltatások használata, a távmunka ma már nem mellőzhető a szellemi munkakörök esetében. Az IKT készségek megléte ma az egyik legfontosabb munkahelyi kompetencia, és a válság ezt még jobban felerősítette.

P 1.2. Vállalkozások versenyképességének erősítése és a hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése az S2, valamint az S4 céllal összhangban

Ezen célhoz kapcsolódó európai uniós szakpolitikai célkitűzések az alábbiak:

- PO1 Intelligensebb Európa: az innováción, digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül
- PO2 Zöldebb, karbonmentes Európa: a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelembe való befektetéssel
- PO4 Szociálisabb Európa: a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatásával
- PO5 a polgárokhoz közelebb álló Európa: a város, vidéki és part menti térségek fenntartható fejlődése és helyi kezdeményezések a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés támogatásával

A helyi növénytermesztés és állattenyésztés gazdasági egyensúlyára alapozva, kifejezetten a Tolnai-Hegyhát és a Völgyesség területén jelenthet komoly előrelépést. Ezen fejlesztések hozzájárulnak az apró- és kistelepülési térségek elnéptelenedésének megállításához, melyet a közlekedés fejlesztése is jelentősen segíti.

A nagy hagyományokkal rendelkező Tolna megyei építőipar, mezőgazdasági gépipar, az egészségügyi és egészségipari (gyógy- és termálvizek, gyógyászati segédeszközök, járványügyi tevékenységek eszközigényének kiszolgálása), autóipari, elektronikai és szerszámgépgyártás fejlesztésben rejlő lehetőségek, valamint a tisztaszén-technológia meghonosítása és a kőbányászat fejlesztése, ipari hasznosítása jó kitörési lehetőség a térség számára.

A regionális szintű gazdaság versenyképességét erősítheti az ágazati, illetve termékpályánkénti vállalkozói együttműködések, klaszterek hatékony piaci szerepvállalása.

Vállalkozások foglalkoztatási képességének erősítéséhez, Tolna megye foglalkoztatási gondjainak enyhítéséhez összehangolt szakpolitikai és fejlesztési erőfeszítésekre van szükség, mely erőfeszítések figyelembe veszik a koronavírus-járvány okozta többletfeladatokat is. A foglalkoztatást támogató közösségi intézményrendszer fejlesztése mellett fontosak azok az intézkedések (mint pl. a foglalkoztatási paktum projektek), amelyek célzott támogatással segítik a vállalkozásokat abban, hogy minél több embernek - különös tekintettel a foglalkoztatási szempontból speciális társadalmi csoportoknak - tudjanak munkát adni.

Termék-, technológiai és szervezeti újítások ösztönzése és támogató környezet megteremtése, a kis- és közepes méretű vállalkozások fejlesztésekor az infrastrukturális beruházások mellett fontos figyelmet kapnia a szolgáltatások fejlesztésének is. Ezzel összefüggésben kiemelten fontosak a KKV-szektor növekedési problémáinak leküzdéséhez azok a támogatások, amelyek a fő üzleti tevékenységen kívüli, azokat támogató folyamatok (pl. termék-, technológiai és szervezeti újítások, marketing, sales, hálózatépítés, asszisztencia) fejlesztését támogatják.

Üzleti, vállalkozói készségek fejlesztése, IKT- technológiák használatának ösztönzése az üzleti életben szükséges a célok eléréséhez. A vállalkozások karbonsemleges energiafelhasználását és energiahatékonyság-növelését célzó fejlesztéseinek támogatása mind üzleti (költséghatékonysági), mind környezetvédelmi szempontból hasznos az energiafelhasználás racionalizálása és karbonsemleges energiaforrások használata. Ezzel

összefüggésben az elektromos hálózatok fejlesztése is szükséges.

Vállalkozások tőkéhez jutási lehetőségeinek szélesítése: A gazdaságfejlesztés fontos eleme a vállalkozások finanszírozási problémáinak enyhítése, beruházási kedvük növelése. Ennek eszközei a visszatérítendő és vissza nem térítendő támogatások, kedvezményes kamatú hitelkonstrukciók, kombinált hitelprogramok. A finanszírozási programok esetén kiemelten fontos, hogy minél rugalmasabb és minél kevesebb adminisztrációs teherrel járó rendszer alakuljon ki.

P 1.3. A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása az S3 stratégiai céllal összhangban

Ezen célhoz kapcsolódó szakpolitikai célkitűzések az alábbiak:

- PO2 Zöldebb, karbonmentes Európa: a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelembe való befektetéssel
- PO5 a polgárokhoz közelebb álló Európa: a város, vidéki és part menti térségek fenntartható fejlődése és helyi kezdeményezések a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés támogatásával

A megye számos területén igény merült fel különböző tematikájú, a helyi adottságokra épülő szabadidős, sport és kalandparkok kialakítására, helyi attrakciók (pl. várak, tájházak, borászat, tanösvények, helyi termékek) hálózatba szervezésének turisztikai hasznosítására, a gyógy-, termál- és egészségturizmusban rejlő lehetőségek kiaknázására, melyek mind a helyi és megyei lakosság, mind az ide érkező turisták számára jelentős hozzáadott értékkel bírnak, összhangban a megye „Hol az ember boldog, s boldogul” filozófiájával.

A helyi turizmus versenyképessége, szálláshelyek bővítése, szolgáltatások bővítése, aktív turizmus, Paks II igényeire épülő, célzott turisztikai attrakciók, interaktív túraútvonalak fejlesztése, fesztiválok szervezése hozzájárul a helyi termékek népszerűsítéséhez, a helyi piacok újjászervezéséhez, valamint ezáltal növeli a helyi foglalkoztatottságot is.

Az aktív turizmus vonzereje – a turizmus többi ágával szemben – épp, hogy nőtt, minegy 20-25 %-kal, a COVID járványhelyzet hatására. A várakozások szerint ez a tendencia a járvány után is – ha nem is ennyire felfokozott mértékben – folytatódni fog. Tolna megye ezen a területen kiváló értékeket rejt magában, melyek még kiaknázásra várnak.

P 1.4. Összekötő utak, külterületi utak, kerékpárutak fejlesztése, hálózatának bővítése , mint a Vállalkozások versenyképességének erősítésének egyik feltétele

- PO2 Zöldebb, karbonmentes Európa: a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelembe való befektetéssel
- PO3 Jobban összekapcsolt Európa: a stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal

Rossz a megye átjárhatósága, belső közlekedési kapcsolatrendszere, az utak, járdák állapota.

A mellékutak műszaki állapota sok helyütt leromlott, ami közvetve korlátozza a megyén

belüli mobilitási lehetőségeket, visszafogva így gazdasági versenyképességünket. Továbbra is nagy az igény a városokat elkerülő szakaszok, a TEN-T hálózat és a TEN-T hálózat elérhetőségének fejlesztésére. Azonkívül, hogy a gyenge közlekedési kapcsolatok a helyi gazdaság fejlődését akadályozzák, a rossz minőségű utak a közlekedés biztonságát is csökkentik.

Annak érdekében, hogy az autópályától távolabbi, gazdaságilag elmaradott járások, mint például a megye csaknem egyharmadát kitevő Tamási járás, illetve a Dombóvári és a Bonyhádi járás elsősorban apró- és kistelepüléseinek további gazdasági és társadalmi leszakadását mérsékeljük és felzárkóztatását elősegítsük, szükséges új, hatékony térségfejlesztési eszközöket alkalmazni, melynek egyik segítő eszköze az összekötő utak, külterületi utak, kerékpárutak fejlesztése, hálózatának bővítése, mely a turizmus fellendülését is segíti.

Ugyan az M6-os autópálya megépítésével a megyében több település is mentesült az átmenő forgalom alól, azonban az elmúlt évek forgalomnövekedése újabb települési elkerülő utak építését teszi szükségessé a jövőben a lakóterületek életminőségének javítása érdekében.

Apró- és kistelepülések elérhetőségének javítását elősegíti a települések közötti közúti, vízi és vasúti közlekedés javítása, a kis- akár zsáktelepülések összekötése a tömegközlekedés hatékony átszervezése – pl.: autóbusszal a vasútra ráhordó rendszerek kialakítása - gazdasági beruházások szempontjából ösztönzőleg hatna, továbbá a munkába járást és a hivatásforgalmat elősegíti és javítja. A vidékies térségben az új beruházások megvalósításához szükséges infrastrukturális háttér kialakítása rendkívül fontos.

A fenntartható közlekedés céljából ösztönözni kell az karbonsemleges megoldásokat, úgy mint elektromos járművek (személygépkocsik, autóbuszok) elterjedését, kerékpáros közlekedés fejlesztését, mind a városias, mind a vidékies térségekben.

A közösségi közlekedésre a járvány negatív hatást gyakorolt, közel 30%-os utasszám-csökkenés történt a kijárási korlátozások, a távmunka széleskörű alkalmazása következtében. A szakértők szerint²⁴ a járványhelyzet megszűntét követően is valószínűsíthető a mobilitási igények és a különböző közlekedési módok iránti bizalom hektikusak maradnak, az ebből fakadó kiszámíthatatlanság viszont veszélyforrást jelent a közlekedési rendszerek stabilitására. Így a jövőben várható az egyéni motorizációs közlekedési módok és a kerékpározás, gyaloglás előtérbe kerülése, amivel a közösségi közlekedés csak színvonalának emelésével tud versenyre kelni, szükséges az intermodális csomópontok kiépítése (vasút, autóbusz, kerékpár, e-bike, P+R parkolók). A városi, elővárosi közlekedés, a fenntartható közlekedési megoldások az uniós szabályozás alapján a PO2 alá tartoznak, ott kerültek bemutatásra, mindazonáltal a COVID-kapcsán megfogalmazott hatások e területre is éppúgy igazak.

• **P2. Prioritás: A helyi közösségek és kultúra megerősítése, valamint a közösségi élet újraindítása**

A társadalom alapvető egységei a családok. Tolna megyében is alapvető cél a családok jólétének és jól-létének elérését szolgáló fejlesztések megvalósítása.

Társadalmi szintű jólét és jól-lét eléréséhez fontos feladat továbbá a megye hátrányos helyzetű csoportjainak felzárkóztatása: a szegénységben, anyagi és szociális nélkülözésben, társadalmi kirekesztettségben élők számának csökkentése, a szegénység, szociális kizáródás újratermelődésének mérséklése, valamint a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatásának és munkavállalási esélyeinek jelentős növelése, a társadalmi-

gazdasági javakhoz történő egyenlő esélyű hozzáférés javítása, a társadalmi összetartozás erősítése.

A felzárkóztatáshoz elengedhetetlenül szükségesek a humán közszolgáltatások szakember-ellátottságát biztosító, az esetlegesen fennálló hiány pótlását célzó, az elvándorlást csökkentő és a minőségi munkaerő megtartását, valamint a meglévő szakemberek továbbképzését szolgáló fejlesztések.

A Tolna megyei és helyi identitás – mint erős kötelék –, valamint közösségi élet megerősítése és fejlesztése közösségfejlesztő szakemberek bevonásával a meglévő közösségi erőforrások megerősítése, a társadalmi konfliktusok megoldása, a településhez, térséghez való kötődés erősítése, a közösség önmagáért tenni akarása, a társadalmi kohézió és a társadalmi befogadás erősítése érdekében. Tolna megyében erősödjön meg a közösség és a kultúra is, amely képes minél több megyei szereplőt mozgósítani a fejlesztési források megszerzésére és hasznosítására. A fejlesztési források gazdasági hatásaikon túl azt is célozzák, hogy a települések és más helyi közösségek megerősödjének.

A befogadó társadalom elősegítéséhez nélkülözhetetlenek a társadalmi kapcsolatok, az aktív közösségi szerepvállalás és az önkéntesség erősítése.

A koronavírus-járvány Tolna megyét is kihívások elé állította. A pandémia, valamint a korlátozó intézkedések mind a családokra, mind a társadalmi kapcsolatokra, mind a közösségeinkre, mind pedig a felzárkóztatással érintettekre is óriási terhet róttak. A szigorítások komoly mértékben hátravetették a megye társadalmi-közösségi életét, és ezzel egyidejűleg magasabb mértékű támogatást igényelt az elszigetelten élők felkarolása és a hátrányos helyzetűek támogatása vonatkozásában.

Ebből adódóan szükség van az újranyitásra a társadalom minden szereplőjének aktív részvételével, azaz a települési önkormányzatok, a civil szervezetek, a szociális szféra, az egyházi, iskolai vagy céges közösségek bevonásával, aktív szerepvállalásuk támogatásával. A megye családjainak, társadalmának és közösségeinek megerősítésével érhető el a koronavírus-járvány negatív hatásainak enyhítését.

P 2.1. Családok támogatását biztosító fejlesztések

Tolna megyében valósuljanak meg olyan fejlesztések a közvetlen családtámogatási, jóléti intézkedések mellett, melyek hozzájárulnak a családokat támogató élettér (természeti és épített környezet) kialakításához és fenntartásához, a szociális és anyagi jólét elérését szolgáló munkahelyek fenntartásához, létrejöttéhez, a családbarát közszolgáltatásokhoz, valamint a családközpontú értékrendhez és gondolkodásmódhoz.

Ennek eszközei lehetnek a településfejlesztési projektek, a részmunkaidős, atipikus foglalkoztatás megvalósítása, támogatása, a családok igényeire szabott közszolgáltatások, valamint az értékrendet erősítő folyamatok erősítése, generálása és fenntartása, családi programok megvalósítása és családi szabadidős sport tevékenységek biztosítása a minőségi időtöltés érdekében.

P 2.2. A hátrányos helyzetűek támogatását, munkavállalási esélyeit támogató fejlesztése, és helyi humán fejlesztések

Növelni kell a társadalmi integrációt, segíteni kell a területi hátrányok felszámolását, csökkenteni kell a mélyszegénységet és a gyermekszegénységet. Ezen problémák mindegyikét érdemes kétfelől is megragadni. Egyrészt olyan programokra van szükség, amelyek felismerik és hatékonyan kezelik a felmerülő társadalmi problémákat. A

társadalmi integrációt a hátrányos helyzetű emberek szerepvállalásának erősítésével és civil szerveződésükben való részvételével lehet támogatni. A beavatkozások hatásait másrésről infrastrukturális fejlesztésekkel lehet erősíteni, melyek közvetlenül vagy közvetetten segíthetik a probléma megoldásán dolgozó szervezetek munkáját. A mélyszegénységben élők helyzetét a területi hátrányok felszámolása révén komplex telepprogramok, bérlet fejlesztések javíthatják, a gyermekszegénységet a sikeres oktatást és önálló életkezdés esélyeit javító intézmények infrastrukturális fejlesztései csökkenthetik. Szükség van a megyében a társadalmi integrációt elősegítő intézmények széles körű támogatására is.

A vidéken és a városokban egyaránt megtalálható hátrányos helyzetű kiskorúak és felnőttek speciális képzési és nevelési igényeire választ adó, egyéni kompetencia mérésen alapuló, társadalmi beilleszkedésüket segítő intézményi rendszer megerősítése, valamint a társadalmi rétegek munkába állásának támogatása szükséges a megye egész területén. Ezt védett munkahelyek létrehozása, mentorálás és tanácsadás, illetve az ezek hatékonyságát biztosító kutatások és elemzések elvégzése biztosíthatják. Számukra az atipikus foglalkoztatási módok is segítséget jelenthetnek, ezért támogatandó ezek szélesebb körű elterjesztése. A hátrányenyhítés kiemelt eszközei lehetnek a szociális vállalkozások.

A felzárkóztatáshoz elengedhetetlenül szükségesek a humán közszolgáltatások szakemberellátottságát biztosító, az esetlegesen fennálló hiány pótlását célzó, az elvándorlást csökkentő és a minőségi munkaerő megtartását, valamint a meglévő szakemberek továbbképzését szolgáló fejlesztések.

P 2.3. Helyi és megyei identitás erősítése

A kulturális közösségfejlesztés kiindulópontja a közösség és annak létező és lehetséges kulturális értékei: azok feltárása, tudatosítása, mozgásba hozása, megújítása és átörökítése a helyi közösségek és a kulturális intézmények aktív részvételével, együttműködésében. Célja a kulturális aktivitásra, helyi kulturális élet szervezésében és alakításában való szerepvállalásra ösztönzés, a kulturális részvétel fejlesztése, mely hozzájárul a helyi közösség kezdeményező- és cselekvőkéességének erősödéséhez.

A helyi közösségek fejlesztése elsősorban települések, településrészek, térségek közösségi kezdeményező- és cselekvőkéességének fejlesztését, a közösségi szerepvállalás erősödését jelenti. Ez a társadalmi felzárkózási politikának is fontos eszköze, a közösségi munka hatására az érintett emberek is együttműködnek a problémák megoldásában.

A beavatkozások eredményeként fejlődik a közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudata, a helyi civil társadalom megerősödése segíti a helyi közösségi konfliktusok megoldását és az önálló cselekvési képességek erősítését, erősödik a civil aktivitás, kialakulnak, illetve megerősödnek a szükséges kompetenciák, az önkéntesség, a helyi identitás, valamint a településhez, településrészekhez, térséghez való kötődés. A beavatkozás következtében a meglévő (humán) erőforrások felszínre kerülnek, az együttműködések következtében ezen erőforrások aktivizálódnak és minőségi változást hoznak a település, települési közösségek életében.

A közösségfejlesztés megvalósításához nélkülözhetetlen a közösségfejlesztő és egyéb szakemberek bevonása, részvétele. A szakemberek feladata összetett, magában foglalja a mentorálást, a tanácsadást, a központi mag támogatását, fejlesztését, valamint a tevékenységek megvalósításában történő aktív részvételt. A humán erőforrás biztosítása helyi és megyei szinten részben áll rendelkezésre, ezért szükséges a helyi és megyei humán fejlesztések megvalósítása mind a szakemberek, mind pedig a közösségfejlesztésben érintett lakosok (a közösségfejlesztési folyamat generálásában, megvalósításában kulcsszerepet betöltő „központi mag”), civil, önkormányzati, egyházi és gazdasági

szereplők részére – a közösségfejlesztési folyamat szakmai minőségének biztosítása érdekében.

A prioritás kapcsolódik a

- P04 Szociálisabb Európa szakpolitikai célkitűzéshez a társadalmi befogadás, a helyi társadalom összetartozásának, a közösségfejlesztés, a társadalmi kohézió, az önkéntesség erősítése, valamint ezek pandémia utáni újjáélesztése vonatkozásában;
- P05 A polgárokhoz közelebb álló Európa szakpolitikai célkitűzéshez a helyi értékekben együtt gondolkodás és önmagáért tenni képes közösség által élhetőbb települések, a fiatalok helyben tartása, a rekreációs térségek és a fenntartható városfejlesztések vonatkozásában.

A prioritáshoz kapcsolódó intézkedések területi relevanciája Tolna megye teljes területe. Tolna megye vidékies szerkezetű, vidékies városokkal. A megye két területi egységre bontható: a kiemelt térségen kívüli és a kiemelt térségbe tartozó települések egységei. A prioritáshoz tartozó intézkedések mindkét területi egység települései vonatkozásában relevánsak.

Az intézkedések kapcsolódnak az OFTK 3. Vidéki térségek népességmegtartó képességének növelése területi célhoz.

• P3. Prioritás: Környezettudatos és fenntartható fejlesztések

Napjainkban, a klímaváltozás hatásainak mérséklése érdekében, kiemelten fontos a természet-közelbeli megoldások, a környezettudatos és fenntartható, energia-hatékony építési módok, zöld- és kék infrastruktúrák, az ún. okos technológiák alkalmazása. Támogatjuk a környezetvédelmi célú, illetve a környezeti szennyezések felszámolására, mérséklésére irányuló beruházásokat, a környezetbarát és a kevésbé környezetterhelő közlekedési módok (tömegközlekedés, kerékpár, elektromos járművek) használatának elterjedését, a karbonsemleges energia-felhasználást és energiahatékonyság-növelést célzó fejlesztések megvalósulását.

Mindezek eléréséhez elengedhetetlennek tartjuk a lakosság környezettudatosságra nevelését, de ezzel együtt a vállalkozások körében történő szemléletformálást is a környezettudatos termelésre történő átállás elérése érdekében. Az újrahasznosítás és a szelektív hulladékkezelés fontosságát tudatosítani kell a lakosság, a közintézmények és a gazdasági szereplők körében is.

Tolna megye területén több településen is van lehetőség távhőszolgáltatás igénybevétele, ezeken a településeken cél a bevont lakások arányának növelése, valamint a távhő előállítási módjának környezetbaráttá tétele.

A prioritás szorosan kapcsolódik az EU „Zöldebb, karbonmentes Európa” (P02) szakpolitikai célkitűzéséhez, melynek keretében a Párizsi Megállapodásban foglaltak végrehajtását, az éghajlatváltozás elleni küzdelmet segítő, az energiaügyi átállásra, a megújuló energiaforrások alkalmazására vonatkozó fejlesztések valósulhatnak meg.

A 3. prioritáshoz az alábbi specifikus célokat nevesítjük:

P 3.1. Kármentesítés: környezeti károk felszámolása, környezetvédelmi célú beruházások megvalósítása, természeti értékek védelme, illegális hulladéklerakók felszámolása

Tolna megyében az elmúlt évtizedekben beszennyezett területek kármentesítése, az ebből

adódó környezeti kockázatok csökkentése az előttünk álló tervezési, fejlesztési időszak feladatai közé tartozik. A tervezett fejlesztések megvalósítása során az ipari múlttal rendelkező ún. barnamezős területek preferálása indokolt a zöldmezős beruházásokkal szemben.

Területi szempontból ez a specifikus cél elsősorban a jelentősebb ipari múlttal rendelkező városokat (Szekszárd, Bonyhád, Nagymányok, Simontornya, Dunaföldvár és Dombóvár) és azok térségét érinti.

Illegális hulladéklerakók természetesen nem csak ezeken a területeken találhatóak, ezek feltérképezése, felszámolása szintén fontos feladat környezetünk védelme érdekében. Kapcsolódó fejlesztés a folyamatban lévő KEHOP-3.2.1-15-2016-00002 „Komplex hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése a Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Rendszer területén, különös tekintettel az elkülönített hulladékgyűjtési, szállítási és előkezelő rendszerre” projekt keretén belül Dunaföldváron épülő hulladékudvar, amely a tervek szerint 2021-2027-es időszakban fog aktiválásra kerülni.

P 3.2. Környezetbarát fejlesztések: innovatív, karbonsemleges, energia-hatékony megoldásokat alkalmazó, a környezet védelmét szem előtt tartó, hosszútávon fenntartható beruházások

A következő időszak fejlesztéseinek tervezésekor kiemelt szempont a természeti értékek és ökoszisztémák védelme, megőrzése. Fontos, hogy az aktív turizmus, a természetjárás, horgászat, vízi sportok népszerűsítése, és az ezekhez kapcsolódó beruházások minden esetben tájba illeszkedően, a meglévő természeti és építészeti értékekre alapulva, azokat nem háborgatva, hanem védelmük fontosságának hangsúlyozása mellett valósuljanak meg. Területi szempontból ez a cél kell, hogy érvényesüljön a Sió- és Duna-menti rekreációs térség turisztikai hasznosítása során.

A fenntartható gazdaságfejlesztésnek a következő időszakban elsősorban a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség területén lesz kulcsszerepe, hiszen a legtöbb beruházás várhatóan itt fog megvalósulni. Éppen ezért nagyon fontos, hogy ezek a fejlesztések ne erősítsék a klímaváltozás negatív hatásait, hanem hosszú távon fenntarthatóak, energia-hatékonyak és minél inkább a megújuló energiaforrásokra alapozottak legyenek. Ugyanezen a területen lehet kiemelt szerepe a környezetbarát közlekedési módok és eszközök elterjesztésének is. Az energetikai felújításoknál célként tűzzük ki, hogy a megye valamennyi középülete energetikailag korszerűvé váljon, így prioritást élveznek az előző időszakban energetikai célú beavatkozással nem érintett épületekre irányuló fejlesztési elképzelések.

Területi lehatárolás nélkül, az egész megyére vonatkozóan elmondható, hogy a vízgazdálkodással kapcsolatos fejlesztések, beruházások (csapadékvíz-gazdálkodási létesítmények fejlesztése, szennyvízhálózatok kiépítése) a továbbiakban is a vízgazdálkodási tervben foglalt elvek mentén kell, hogy megvalósuljanak, a vizek hasznosítása, megőrzése továbbra is kiemelt szempont marad. Tolna megyében megvalósuló fejlesztések esetében az integrált települési csapadékvíz-gazdálkodás, valamint a természetes vízmegtartó megoldások előnyben részesítése kiemelten fontos tényező. A víz kincs, az élet mással nem pótolható feltétele és egyben a gazdaság erőforrása, melyet meg kell őriznünk a jövő nemzedékek számára.

P 3.3. Településkép javítása: zöldfelületek, parkok, játszóterek, sportolásra alkalmas területek létesítése, fejlesztése.

Minden települést meghatároz a róla kialakított első benyomás, az a kép, amelyet elsőként

a közterületek jellege ad az odalátogatók számára. A települési környezet nagyban befolyásolja az ott élő családok életminőségét is: amellet, hogy büszkévé és elégedetté teszi a lakosokat, egyben a helyi közösségi élet egyik fontos színterét is jelentik (jelenthetik) a zöldfelületek (parkok, játszótérek, kültéri fitness terek, sportpályák), ahol a családok, baráti társaságok, közösségek találkozhatnak, közös programokat szervezhetnek, sportolhatnak.

Mindezek miatt rendkívül fontos a közterületek, zöldfelületek rendezettsége, fejlesztése, a helyi igényekhez igazodó funkciókkal történő ellátása.

Az esztétikai és közösség-fejlesztési szempontokon túl a zöldfelületek növelésével járó fejlesztések a klímavédelmi, zaj- és levegővédelmi célok elérését is segítik, a sport- és szabadidős, rekreációs lehetőségek bővítése pedig az egészséges életmódra nevelés egyik eszköze is lehet.

P 3.4. Szemléletformálás, hulladékgazdálkodás: ökológikus gondolkodás elsajátítása, környezettudatosságra nevelés a lakosság, a közszféra és a vállalkozások körében, a szelektív hulladékgyűjtés, valamint a hulladékgazdálkodás rendszerének fejlesztése

Földrajzi területi lehatárolás ennél a célnál nem alkalmazható, hiszen környezetünk védelme a megye teljes területén egységesen fontos.

Tudjuk, hogy a környezettudatosságra nevelést már gyermekkorban el kell kezdeni, de nem elég az iskoláskorúaknál, hiszen addigra rögzülhetnek azok a hibás viselkedési, szemléletbeli minták, melyeket megváltoztatni már nagyon nehéz. Célszerű már bölcsődés, óvodás korban - játékos formában - megismertetni a gyermekeket a környezet védelmének fontosságával, a szelektív hulladékgyűjtésben rejlő lehetőségekkel. A gyermekek ismereteiket szívesen osztják meg családjukkal, szűkebb környezetükkel, így a felnőtt lakosság környezettudatosságra nevelését is segíthetik.

A lakosság mellett pedig fontos a gazdálkodó szervezetek, valamint a civil és a közszféra intézményeinek szemléletformálása is. A termelő, forgalmazó cégek esetében a környezetbarát üzemelés, illetve technológiai megoldások alkalmazása mellett nagyon fontos a termékek csomagolásmentes, vagy legalább környezetbarát, esetleg újrahasznosítható csomagolóanyagok használatával történő kezelése, szállítása, értékesítése.

Az egyéb intézmények - a korszerűsítéseik, beruházásaik fenntartható módon történő megvalósítása, alaptevékenységük környezetbarát szempontok alapján történő végzése mellett - nagy szerepet játszhatnak a lakosság mozgósításában. A civil szervezetek és a helyi önkormányzatok által kezdeményezett szemétgyűjtő akciók napjainkban egyre népszerűbbek, ezek folytatása, gyakoribbá tétele jó eszköze lehet környezetünk védelmének. Ha a lakosok részt vállalnak saját környezetük rendbe tételében, rendben tartásában, jobban odafigyelnek saját és mások környezetkárosító tevékenységére is, ami hosszú távon ezek visszaszorulását eredményezheti.

A hulladékgazdálkodáshoz kapcsolódó tevékenységként meg kell említeni, hogy a jelen prioritás első céljánál említett illegális hulladéklerakók felszámolása önmagában nem elég, hiszen rövid időn belül ugyanott vagy más területen újabb illegális hulladék-lerakóhely alakul ki, amennyiben nincs elégséges számú és kapacitású hulladékudvar. Ezek kiépítése önmagában szintén nem elég, meglétüket tudatosítani kell a lakosságban, könnyen hozzáférhetővé kell tenni az elérhetőségükkel, használatukkal kapcsolatos információkat, hogy ne az információ hiány legyen akadálya a használatuknak. A hulladékok rendezett gyűjtése pedig csak az első lépés a hulladékgazdálkodási folyamatban: kiemelten támogatjuk a hulladékok feldolgozására, hasznosítására irányuló fejlesztéseket, beruházásokat.

• **P4. Prioritás: Vidék felzárkóztatása, közszolgáltatások színvonalának emelése**

Tolna Megye vonatkozásában a vidék, a vidéki élet értékeinek megőrzése kiemelten fontos, hiszen a megye városai is jellemzően vidékies, falusias jellegűek, kimondottan nagy lakosságszámú települése, városa nincs a megyének. Ezzel párhuzamosan, viszont a megyei települések mintegy kétharmada 1.000 fő alatti kistelepülés, így a vidék felzárkóztatása, a vidéki közszolgáltatások színvonalának emelése különös jelentőséggel bír, lényegében a megye teljes területét érintően jelentkező feladat.

A prioritás által érintett közszolgáltatások kiterjednek az egészségügyi és szociális ellátásra, a közigazgatásra, oktatásra, és ezen szolgáltatások elérését lehetővé tévő kapcsolódó szolgáltatásokra, infrastruktúrákra Pl: gyalogos-, tömegközlekedés stb.

A prioritás átfogó, szinte mindenre kiható jellegéből adódóan szorosan kapcsolódik mind az öt szakpolitikai célkitűzéshez:

1. Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás. (P01)
2. Zöldebb, karbonmentes Európa. (P02)
3. Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság. (P03)
4. Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása. (P04)
5. A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek. (P05)

A prioritáson belüli intézkedések is a megyei fejlesztési igényekre alapulnak, azok a közsféra által érintett és a civil szektor egyes szereplőinek szolgáltatásait, tevékenységét kívánják fejleszteni:

P 4.1. Középületek, közszolgáltatáshoz kapcsolódó épületek fejlesztése

P 4.2. Megközelíthetőség javítása

P 4.3. Ivóvízhálózat fejlesztés

Jelen prioritás a megyei területfejlesztési koncepcióban és programban is rögzített „A2 Társadalmi megújulás, társadalmi kohézió átfogó célkitűzéshez kapcsolódik, azon belül mindhárom stratégiai célt érinti, azaz az

S5 Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az oktatásban célt, az

S6 A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklését, de legfőképpen az

S7 Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztését.

A prioritás közvetlenül kíván beavatkozni az egészségügyi és szociális alapellátás minőségi fejlesztésébe, a helyi közigazgatási szolgáltatások, az oktatás-nevelés, a közbiztonság, a sport, az egyházi épületek, létesítmények fejlesztésébe, a helyi közlekedés fejlesztésébe, valamint az ivóvíz hálózat bővítésébe, korszerűsítésébe. A területfejlesztési program prioritásának közvetlen lehetősége, hatása nincs a területi szereplők feladat- és hatáskörén kívül, így a közszolgáltatások központi szereplők által végzett, vagy a gazdasági- és magánszektor szereplői által végzett tevékenységeinek fejlesztése bár elméleti célja, de ezen területeken közvetlen beavatkozási lehetősége nincs. Alapvető célként tűzi ki, hogy elősegíti a város-vidék közszolgáltatások terén érezhető különbségeinek csökkentését, a vidékies területeken élők számára az életminőség javulását, a városi szinthez fejlődését. Ezen célok elérése érdekében szükséges infrastrukturális fejlesztéseken túl, lehetőséget biztosít a korszerű infokommunikációs csatornák, eszközök mind nagyobb arányú igénybe vételére ezáltal is növelve a helyben elérhető szolgáltatások körét, színvonalát.

- **P5.Prioritás: Közép-Duna Menti Kiemelt Térség fejlesztése**

A prioritás elsősorban a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség fejlesztési célkitűzéseinek összehangolását hivatott biztosítani, komplex módon, az egész megye területi integritásával és a Fejlesztési Program céljaival összhangban. A Közép-Duna Menti Fejlesztési Tanács által elfogadott fejlesztési dokumentumok alapján azonosított prioritások és intézkedések alapján TMTP Kiemelt Térségre vonatkozó intézkedései az alábbiak:

P 5.1. Közszolgáltatások és települési infrastruktúra fejlesztése

Ebbe az intézkedésbe tartozik a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Operatív Programjában azonosított Infrastruktúrafejlesztés, Innováció és környezetbarát (zöld) fejlesztés, Településfejlesztés- és intézményfejlesztés, valamint a Humánfejlesztés prioritás intézkedései.

P 5.2. Helyi gazdaság és turizmus fejlesztése

Paks II építésével Magyarországon kivételesen magasnak számító erőforrástöbblet fog megjelenni Tolna megyében. Nem csak az erőmű bővítéséhez közvetlenül szükséges infrastruktúra kiépítéséről kell gondoskodni, hanem a térségbe érkező munkavállalók által a térség fizetőképes kereslete is növekedni fog. Ezért szükséges a helyi gazdaság erősítése, ami elsősorban a szolgáltatások, valamint Tolna megye természeti adottságai alapján az agrárium és élelmiszeripar számára kínál új lehetőségeket. A szolgáltatások körén belül a szabadidő eltöltését célzó kiemelt szerepet kapnak, amik a helyi attrakciók látogatóbarát fejlesztését tűzi ki célul. A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Operatív Programjában a Gazdaságfejlesztés és Turisztikai fejlesztések prioritás intézkedései tartoznak ebbe az intézkedésbe.

A prioritás erős területi jellegéből adódóan szorosan kapcsolódik mind az öt szakpolitikai célkitűzéshez:

1. Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás. (PO1)
2. Zöldebb, karbonmentes Európa. (PO2)
3. Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság. (PO3)
4. Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása. (PO4)
5. A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek. (PO5)

2.2. Együttműködés keretében tevezett kiemelt fejlesztések

I. Intézkedés: Foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködés Tolna megyében

A Tolna megyei gazdaság versenyképességének erősítése prioritás, valamint a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség fejlesztése prioritás térségi gazdaság- és turizmus-fejlesztésre vonatkozó intézkedése céljaihoz, beavatkozási területeihez is illeszkedő, széleskörű partnerségen alapuló, kiemelt fontosságú fejlesztési elképzelés a megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködés megvalósítása.

Az együttműködés célja kettős: egyrészt a megye vállalkozásait kívánjuk segíteni abban, hogy a tevékenységükhöz szükséges számú és képzettségű szakembergárda rendelkezésre álljon, ezáltal működő- és versenyképességük biztosított legyen, a következő időszak országos szinten is legjelentősebbnek mondható fejlesztésének, a Paksi Atomerőmű bővítésének ne elszenvedői, hanem haszonélvezői legyenek a Tolna megyei cégek. Fontosnak tartjuk, hogy a térségben jelenleg is működő gazdasági szereplők (elsősorban a KKV-k) számára a Paksi Atomerőmű bővítésével járó humán erőforrás elszívó hatást enyhítsük, a gazdasági trendekre rugalmasan reagáló foglalkoztatáspolitikai segítségével (képzések, átképzések támogatásával), a termék- vagy technológiaváltás, -fejlesztés irányába tett törekvéseik támogatásával hozzájáruljunk működőképességük megtartásához, a bér- és bérköltség támogatással pedig enyhítsük a paksi fejlesztés generálta bérszínvonal-növekedés okozta terheket.

Másrészt kezelni kell a pandémiás időszak következtében a foglalkoztatási helyzetben kialakuló negatív irányú tendenciákat: az állásukat elvesztő embereket vissza kell irányítani a munka világába, munkaerőpiaci szolgáltatásokkal, továbbképzésekkel, átképzésekkel kell segíteni, hogy ismét a térség aktív munkavállalóivá váljanak.

Fentiek mellett továbbra is feladat, hogy az inaktív réteget megtaláljuk, inaktivitásuk okait feltárjuk, és azok megszüntetésében lehetőség szerint segítsük őket.

A projektet a 2014-2020 közötti fejlesztési ciklus megyei és helyi foglalkoztatási paktum projektjeinek eredményeit, tapasztalatait felhasználva, az ezeknek köszönhetően létrejött és jól működő partneri kapcsolatok segítségével tervezzük megvalósítani.

A jelenleg ismert fejlesztési dokumentumok alapján a projekt kizárólag konzorciumban valósítható meg, a fő kedvezményezett (egyúttal a konzorcium vezetője) ezúttal is a megyei önkormányzat lehet, kötelezően bevonandó konzorciumi partner a megyei kormányhivatal. A partnerség további fontos szereplői lehetnek a kamarák, a képző intézmények, a Szakképzési Centrum, a helyi önkormányzatok, munkaerőpiaci szolgáltatást nyújtó civil szervezetek és az előző fejlesztési időszakban létrejött paktumirodák is.

II. Intézkedés: Közlekedési kapcsolatok fejlesztése a Paksi és Tamási járás átjárhatóságának érdekében

Az intézkedés célja, hogy Paks és Tamási közötti Tolnai-Hegyháton javuljon a települések elérhetősége Paks és Tamási felől, egyben csökkenjen a menetidő Paks és Tamási városa között, így elősegítve a Paksi Atomerőmű bővítése kapcsán felmerülő gazdaságélénkülés jobb kihasználását a térség számára. Túl azon, hogy az érintett településeken élő jelenlegi lakosság ingázási közelségbe kerül Pakstól, a városból kiköltözők és a hétvégi kirándulók célpontjává válhat. Közvetett hatásként jellemezhető ugyan, azonban az útvonallal a Dombóvári járás települései és Paks között is javul a kapcsolat. A tervezett összekötőút által közvetlenül érintett térség lakossága összesen 36 369 fő.

Paks és Tamási ugyan egy megyében fekszik, azonban a két járásközpont egymásra minimális hatást gyakorol, ami jelentős részben a közlekedési viszonyokkal magyarázható.

A Paksi járás és Paks városa az ország leggazdagabbjai között szerepel, míg a Tamási járás része az ország egyik legnagyobb egybefüggő belső periferiájának (Enying, Tab, Tamási, Dombóvár, Sásd, Komló, Szigetvár). Ugyan az egész országra jellemző a népességfogyás, azonban megfigyelhető, hogy ameddig a Tamási járás népességfogyása kétszer magasabb, mint a járásszékhely esetében, addig a Paksi járásban Paks városa mutat kétszer akkora csökkenést, mint a járás együttes értéke. A jelenség főként az ingatlanpiaci helyzettel magyarázható, azaz a Paksról való kiköltözések növekedtek a várostól ingázási távolságban lévő településekre.

Tamási a járása legjelentősebb gazdaságával rendelkező városa, azonban csak azokra a településekre tud érdemben hatást gyakorolni, amelyek elérhető távolságra fekszenek tőle. A Tolnai-Hegyháton található utak jellemzően jelentős kerülőkkel kötik össze az egymástól mindössze néhány kilométerre található településeket, ezért célszerű a Sió-Sárvíz völgye felé a közlekedési kapcsolatok erősítése, ahonnan akár Paks, akár Szekszárd jobban elérhető, illetve jobban szervezhető a tömegközlekedés is a hurokjáratok csökkentésével. Az Sárszentlőrinc-Uzd-Tamási közötti út nyomvonala szerepel a jelenleg hatályos megyei rendezési tervben.

Szakaszok:

I. Paks – Sárszentlőrinc-Uzd szakasz (24 km)

A meglévő négyszámjegyű összekötőutak jelenleg felújítás alatt állnak. A nyomvonal Nagydorog és Sárszentlőrinc lakott területeit, valamint Pusztahencse belterületének határát érinti.

Érintett települések lakosságszáma: 24 423 fő

II. Sárszentlőrinc-Uzd – Tamási (kb. 20 km)

Jelenleg K-Ny irányú út az érintett területtől északra a 61-es főút, délre a Kölesd-Gyöngyös-Pincehely út található. Előbbi mentén található települések (Simontornya, Tolnanémedi, Pincehely) kapcsolata a járásközponttal megfelelő, azonban a déli út mentén fekvő településekről a járásszékhely elérhetősége körülményes, Pincehelyen keresztül kerülővel lehetséges. Tömegközlekedési szempontból hátrányos, hogy a térségben Kisszékely, Nagyszékely, Udvari zsákfalvak (Miszla és Belecska között egy egysávos út található, ezért zsákfalunak nem nevezhető, viszont az út buszok közlekedésére nem alkalmas). A Kapos mentén fut a Budapest-Pécs vasútvonal, ami akár jelentős előnyére is válhatna a térségnek, ha a vasúti megállóhelyek jól megközelíthetők lennének több településről is.

A tervezett út szakaszai:

- Sárszentlőrinc-Uzd-Miszla új nyomvonal: 11 km (1 km meglévő földút nyomvonalán)
- Miszla-Belecska meglévő nyomvonalon bővítéssel, nyomvonalkorrekcióval: 4 km
- Belecska – 61. főút új nyomvonal: 5 km
- Összesen: 20 km

A szakasz a Tamási járáson belüli települések és a járásszékhely közötti távolságot kb. 15 km-rel rövidíti meg Varsád, Gyöngyös, Szakadát, Szárazd, Keszőhidegkút, Belecska, Miszla és Udvari esetében. Ezeken a településeken él a Tamási járás népességének 10%-a, 3831 fő.

Tekintettel arra, hogy a Tolna-Hegyháton a domborzati adottságok és a közlekedési elzártság miatt jelentősebb foglalkoztató nincs, a lakosság arányához mérten magas az ingázók aránya, a zsákfalvak miatt azonban a tömegközlekedés nehezen szervezhető, magas az átszállások száma.

III. Udvari és Nagyszékely bekötése a Sárszentlőrinc-Uzd - Tamási útba (kb. 10 km)

Udvari és Nagyszékely jelenleg zsákfalvak, de a tervezett útvonaltól mindössze néhány km-re fekszenek, ezért az új nyomvonallal való összekötésük kis költséggel, akár meglévő földutak nyomvonalának felhasználásával is megoldható. Az új nyomvonalak kijelölése

során különös figyelmet kell fordítani a zsákfalvak nyugalmanak megőrzése érdekében az átmenő forgalom települési belterületeket nem érintő elvezetésére.

III. Intézkedés: A Tolna megyei helyi termékek támogatása

A XXI. századi fogyasztói társadalom alapját az iparosított és gépesített termék-előállítás határozza meg. Ez a jelenség egyúttal számtalan mellékhatással jár, a teljesség igénye nélkül: a műszaki cikkek élettartamának csökkenése, tisztességtelen foglalkoztatási körülmények, a helyi értékek nivellálódása, az élelmiszeripari és mezőgazdasági termékek esetében pedig a helyi gazdák életkörülményeinek romlása, illetve az ételeink tápértékének csökkenése. A fogyasztók keresik az autentikus, egészséges, magas tápanyag- és vitamintartalmú alapanyagokat és ételeket, ezek elérése ugyanakkor több időt vesz igénybe, ennél fogva a legtöbb vásárló beéri azokkal a termékekkel, amelyek könnyen elérhetőek számukra. A legtöbb helyi piac sajnos nem nyújt azonnal felismerhető és használható jelzést a tekintetben, hogy kik azok az árusok, vagy éppen kistermelők, akik helyi termékeket kínálnak; de még a helyi termék üzletekben sem mindig derül ki azonnal, hogy honnan származik az adott élelmiszer.

Tolna megye kedvező agroökológiai potenciálú, élelmiszergazdaságának kitűnő adottságú alapanyag-termelő területe. A kedvező talajviszonyok és a korszerű művelési módszerek eredményeképpen ma Tolna megye kimagasló búza és kukorica termésátlagokkal büszkélkedhet. Kukoricatermesztési rendszere világszerte ismert és elismert. Az alapvetően mezőgazdasági arculatú vidéket sokáig kizárólag szarvasmarha-tenyésztéséről és bortermeléséről ismerték az országban. Természeti adottságainak köszönhetően hosszú hagyományokkal rendelkező szakágazatai továbbá a szőlőbortermelés, a malom-, és sütőipar, a hús-, tej-, zöldség- és gyümölcsfeldolgozás, valamint a növényolaj-gyártás. Állattenyésztésével a hús, tej és bőripar fontos bázisát képezi.

A mezőgazdasági adottságokhoz képest nagyon alacsony az élelmiszer-feldolgozóipari kapacitás a megyében. A terményeket jelenleg csak korlátozottan hasznosítja a helyi feldolgozóipar: az alapanyag-termelő jelleg a domináns. Sok esetben a szervezési kapacitás és a szükséges technológia, forrás híján nem tudja kihasználni a természeti adottságait és a feldolgozóipar valamint a fogyasztópiac igényei nyújtotta lehetőségeket az ágazat. Az iparági szerkezet, a méretmegoszlás is eltérő.

Kezdetlegesen működnek csak a rövid ellátási láncok (REL), így a kis mennyiséget előállító, felvásárlási piaccal nem rendelkező termelők nehezen tudnak érvényesülni. A REL a termelői és a vevői ismertséget és elismertséget is erősítené, népszerűsítené a helyi termékeket. Mindez segítené a minőségi élelmiszeripari és feldolgozóipari bázis létrehozását. Az elérhető támogatásoknak köszönhetően termelői piacok újultak meg, vagy mikro-térségi, települési piacok létesültek szerte a megyében.

Tekintettel arra, hogy az alapanyagtermelés rendelkezésre áll, az élelmiszeripari ágazatban viszont van potenciál, így ennek kihasználása érdekében az agrárlogisztikára és a helyi termelői piacok fejlesztésére különös figyelmet fordítunk, segítve és lehetőséget adva ezzel helyi termelőknek.

Tervezzük a Tolna megyei termékek védjeggyel való megkülönböztetését.

IV. Intézkedés: M9 Szekszárd-Dombóvár szakaszának megépítése

Tolna megye, illetve Magyarország keleti és nyugati területei között a déli országrészben a közlekedési kapcsolatok 1920 óta rendkívül nehézkesek. Ennek a hálózati hiánynak az oldására több évtizede készültek tervek, azonban a Szekszárd térségében található Duna-híd kivételével érdemi előrelépés nem történt, így az M9-es eddig megépült szakasza zsákutcának tekinthető. Nem tölti be az országrészek közötti összeköttetést biztosító funkcióját, így a „külső körgyűrű” azon szakaszainak megépítése különösen indokolt, ahol jelenleg nincs főúti kapcsolat. Ilyen szakasz a Dombóvár és a megyeszékhely, Szekszárd

közötti szakasz is, mely kapcsolódik a már korábban megépült szekszárdi Duna-hídhöz. Tolna megye keleti és nyugati fele között kizárólag az északnyugat-délkelet irányú, korszerűtlen vonalvezetésű 65. sz. főút biztosít magasabb szintű kapcsolatot. Szekszárd és a megye 3. legnagyobb városa, Dombóvár között jelenleg főúton (jelentős kitérő nélkül) nem lehet eljutni. A két város között kb. 60-65 km út megtételéhez minimum 1 óra szükséges, 8 db további település belterületének érintésével. A megye területi integrációjának elősegítése érdekében szükséges a nyugati, kevésbé fejlett térség M6-os autópályával és a Tolna megyei magterülettel gyorsabb eljutást biztosító közlekedési kapcsolattal való összekötése.

A Szekszárd és Dombóvár közötti szakasz keleti irányban kapcsolódik az 51-es másodrendű főúthoz, illetve a korábban megkezdett 51-54 sz. utak közötti összekötéshez. Nyugati irányban a 61. sz. főút felújított Dombóvár-Kaposvár-Nagykanizsa szakasz teremt összeköttetést az M7-es autópályával. Az M9-es gyorsforgalmi út jelentős mértékben lenne képes tehermentesíteni az ország központi elhelyezkedésű területeit, hiszen jelenleg a magyar-román és magyar-osztrák/szlovén/horvát határ között kizárólag Budapest érintésével lehet gyorsforgalmi út elhagyása nélkül eljutni. Ugyanez vonatkozik a külső városgyűrű településeire is, amelyek között jelentősen csökkenne a menetidő a Szeged-Szekszárd-Kaposvár-Nagykanizsa-Zalaegerszeg-Szombathely viszonylaton.

V. Sió térségének turisztikai fejlesztése

A 2014-20 fejlesztési periódusban a Tolna Megyei Önkormányzat kiemelt projektjeként jelent meg a Sió mentén kialakítandó kerékpárút és a vízi turisztikai megálló építése. Ennek oka, hogy a Sió szinte kettészeli Tolna megyét a területének közepén. Így az itteni fejlesztések kihatása jól érezhető a megye más pontjain is. Kerékpárút Szekszárd és Harc között létesült, míg a vízi megállóhelyek Szekszárd és Simontornya között. Továbbra is cél a Sió mellett vezető kerékpárút kiépítése, valamint a desztinációk fejlesztése, azok összekapcsolása a vízi turisztikai fejlesztésekkel. A Sió Tolna megyei szakaszán számos értékes, országos jelentőségű örökség található, amelyeknek látogathatósága eddig nem minden esetben volt megfelelő. A Sió csak Tolna megyei szakaszán érint két történelmi borvidéket is: a Szekszárdit és a Tolnait. Előbbi országos hírű boraival országosan is kiemelt jelentőségű, míg utóbbi területén növekszik a minőségi bort előállító borászatok száma. Kiemelten fontos attrakciók a térségben:

reneszánsz várak (Ozora, Simontornya);

irodalmi emlékek (Illyés Gyula és Lázár Ervin iskolája Felsőrácegres-pusztán, Petőfi Emlékméhes Borjád, Babits Mihály Emlékmúzeum Szekszárdon);

pincefalvak (Györköny, Sióagárd);

helyi jelentőségű épített örökség (Sörét-torony, Borjád; kastélyok, Simontornya, Szedre, Medina; Vármegyeháza, Kölesd, Szekszárd).

A Sió Tolna megyei szakasza része a Közép-Duna Menti Kiemelt Térségnek is, így a kiemelt térség turisztikai kínálatában is komoly előrelépést jelentenek az itteni fejlesztések.

VI. Paksi Atomerőmű bővítéséhez kapcsolódó fejlesztések

A Paks II. beruházás nem csak Pakson fogja hatását éreztetni, hanem az onnan elérhető távolságon belül fekvő települések életére is jelentős hatással lesz. Cél, hogy a várható népességszámnövekedést a települések felkészülten tudják várni, illetve a lehető legtöbb profitáljanak a beruházásból.

Ezen célok eléréséhez szükséges a közintézmények és a vonalas infrastruktúra fejlesztése. A közintézmények fejlesztései, szolgáltatási színvonaluk emelése a már a településen élők kiszolgálását is javítja. Főként a kisebb településeken a csapadékvíz kezelése, csatornázottság, belterületi utak kapacitása és burkolatuk minősége több helyen hiányos, a külterületi összekötőutak minősége pedig több helyen nagyon rossz. Ha ezek a hiányos

infrastruktúra-elemek pótlásra kerülnek, úgy a kisebb települések értékes, vonzó lakókörnyezetet tudnak biztosítani.

A Paks II. beruházás idején többletigények fognak megjelenni főként az élelmezés és a szabadidő eltöltésével kapcsolatosan. Előbbihez szükséges erősíteni a helyi agrárium termékeit feldolgozó élelmiszeripar erősítését fenntartható módon, ami – többek között – ugyanúgy jelenti a szállítási távolság minimalizálását és a különböző szereplők közötti méltányos jövedelemeloszlást is. A paksi nagyberuházásra érkező vendégmunkások szabadidejének eltöltésében a Tolna megyei turisztikai desztinációk és kisebb attrakciók szerepet kaphatnak.

A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség (KDMKT) stratégiájának háttérét az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról szóló 1/2014. (I.3.) OGY határozat képezi, amely rendelkezett a kiemelt térségek létrehozásáról, a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség területi lehatárolásáról szóló 12/2020. (V.5.) OGY határozatban pedig megnevezésre kerültek a Kiemelt Térséghez tartozó települések (99 db, ebből Tolna megyében 62 db). Az Országgyűlés a 13/2020. (V.5.) OGY határozatával módosította a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról szóló 1/2014. (I.3.) OGY határozatot, amelynek 7.§. b) pontja Kiemelt Térséggé nevesíti a KDMKT-t. A módosítás nem érintette az 1/2014. (I.3.) OGY határozat mellékletét, a részletes Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptiót. Így ez a Konceptió nem egészült ki a KDMKT egységes fejlesztési szempontjaival. Fontos hangsúlyozni, hogy a Paks II. beruházás hatása nem csak ezeken a településeken, hanem egész Tolna megyében érezhető lesz.

A Paks II. beruházással szoros összefüggésbe hozható az új Duna-híd építése is Paks és Gerjen térségében, amely az M6 és Kalocsa felé biztosít majd főúti összeköttetést az 51. sz. főútig.

E fejlesztések megvalósítása érinteni fogja a Duna folyam nagyvízi medrét, beleértve a Duna folyam Dunaföldvár - Sió torkolat közötti szakaszát. E Duna szakasz - a Duna Dunaföldvár - Sió torkolat közötti megnevezésű felszíni víztest részeként - Magyarország felülvizsgált, 2015. évi vízgyűjtő-gazdálkodási tervéről szóló 1155/2016. (III. 31.) Korm. határozat állapotértékelése szerint 9K típusú (síkvívidéki - kis esésű - meszes - durva mederanyagú - Duna méretű) erősen módosított vízfolyás. A Duna Dunaföldvár-Sió torkolat közötti szakasza - mint felszíni víztest - ökológiai potenciálja mérsékelt minősítést kapott, EMVA és VKJ szerinti mennyiségi állapota jónál nem rosszabb (hiv. VGT2 6.4. melléklet), kémiai állapota jó minősítést kapott (hiv. VGT2 6.1. melléklet). Ennek okán a fejlesztési programok realizálásánál fontos szem előtt tartani a víztest minőségének megóvását és javításának követelményét.

3. A tervezett fejlesztési elképzelések megyei prioritások szerinti csoportosításban

A tervezett fejlesztési elképzelések – prioritások és intézkedések szerinti bontásban - az 1a. sz. táblázatban, a beérkezett projektjavaslatok – a prioritás, intézkedés és járás megjelölésével - az 1.b sz. táblázatban kerülnek bemutatásra.

Az intézkedések pénzügyi ütemtervét a 2. sz. táblázat tartalmazza.

1. PRIORITÁS										
P1 - A Tolna megyei gazdaság versenyképességének erősítése										
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Területi specifikumok	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Kapcsolódó indikátor	Együttműködésben valósul meg (igen/nem)
P 1.1.	Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként									
1.1.1.	Ipari központok fejlesztése, kialakítása	fenntartható városfejlesztéssel érintett városok	járasszékhely önkormányzat	gazdasági szereplők, lakosság	2025-2027	780	GINOP Plusz, DIMOP Plusz, IKOP Plusz, TOP Plusz, hazai források	PO1 Intelligensebb Európa PO2 Zöldebb, karbonszegény Európa PO3 Jobban összekapcsolt Európa PO5 A polgárokhoz közelebb álló Európa	RCO 01 - Támogatott vállalkozások	igen
1.1.2.	Ipari területek fejlesztése, kialakítása	fenntartható városfejlesztéssel nem érintett települések	települési önkormányzat (nem járásszékhely)	gazdasági szereplők, lakosság	2021-2024	2 610				igen
P 1.2.	Vállalkozások versenyképességének erősítése és a hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése									
1.2.1.	Keresletvezérelt képzés és foglalkoztatás	fenntartható városfejlesztéssel érintett városok	járasszékhely önkormányzat	gazdasági szereplők, lakosság	2025-2027	200	GINOP Plusz, TOP Plusz, hazai források	PO1 Intelligensebb Európa PO2 Zöldebb, karbonszegény Európa PO3 Jobban összekapcsolt Európa PO5 A polgárokhoz közelebb álló Európa	RCO 01 - Támogatott vállalkozások	igen
1.2.2.	Vállalkozásokat támogató programok	fenntartható városfejlesztéssel nem érintett települések	települési önkormányzat (nem járásszékhely)	gazdasági szereplők, lakosság	2021-2024	215				igen
P 1.3.	A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása									
1.3.1.	Átfogó turisztikai programcsomagok megvalósítása	fenntartható városfejlesztéssel érintett városok	járasszékhely önkormányzat	gazdasági szereplők, lakosság, turisták	2025-2027	1 150	GINOP Plusz, TOP Plusz, hazai források	PO1 Intelligensebb Európa PO2 Zöldebb, karbonszegény Európa PO3 Jobban összekapcsolt Európa PO5 A polgárokhoz közelebb álló Európa	RCO 01 - Támogatott vállalkozások RCO 77 - Támogatott kulturális és idegenforgalmi helyek száma	igen
1.3.2.	Turisztikai fejlesztések	fenntartható városfejlesztéssel nem érintett települések	települési önkormányzat (nem járásszékhely)	gazdasági szereplők, lakosság, turisták	2021-2024	3 645				igen
P 1.4.	Összekötő utak, külterületi utak, kerékpárutak fejlesztése, hálózatának bővítése									
1.4.1.	Kerékpárút-hálózatok fejlesztése	fenntartható városfejlesztéssel érintett városok	járasszékhely önkormányzat	gazdasági szereplők, lakosság, turisták	2025-2027	591	IKOP Plusz, TOP Plusz, hazai források	PO2 Zöldebb, karbonszegény Európa PO3 Jobban összekapcsolt Európa PO5 A polgárokhoz közelebb álló Európa	RCO 46 – A TEN-T úthálózaton kívüli rekonstruált vagy korszerűsített utak hossza RCO 58 – Támogatott kerékpár-infrastruktúra (km)	igen
1.4.2.	Út és kerékpárút fejlesztés, létesítés	fenntartható városfejlesztéssel nem érintett települések	települési önkormányzat (nem járásszékhely)	gazdasági szereplők, lakosság, turisták	2021-2024	22 062				igen

2. PRIORITÁS										
P2 - A helyi közösségek és kultúra megerősítése, valamint a közösségi élet újraindítása										
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Területi specifikumok	Jellemző kedvezményezett ek köre	Célcsoport	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Kapcsolódó indikátor	Együttműködésben valósul meg (igen/nem)
P 2.1.	Családok támogatását biztosító fejlesztések									
2.1.1.	Lakóövezetek létrehozása, telkek infrastrukturális fejlesztése, bérlakások kialakítása	fenntartható városfejlesztéssel nem érintett települések	települési önkormányzat (nem járásszékhely)	lakosság	2021-2024	650	GINOP Plusz, EFOP Plusz, TOP Plusz, hazai források	PO4 Szociálisabb Európa PO5 Polgárokhoz közelebb álló Európa		igen
P 2.2.	A hátrányos helyzetűek támogatását, munkavállalási esélyeit támogató fejlesztése, és helyi humán fejlesztések									
2.2.1.	Szociális kompetenciák fejlesztése, integráció	fenntartható városfejlesztéssel érintett városok	járásszékhely önkormányzat	hátrányos helyzetű lakosság	2025-2027	50	GINOP Plusz, EFOP Plusz, TOP Plusz, hazai források	PO4 Szociálisabb Európa PO5 Polgárokhoz közelebb álló Európa	PR 29 Társadalmi akciókban résztvevők száma Munkanélküli és inaktív résztvevők száma (CO 01, CO 03)	igen
2.2.2.	Szociális bérlakás program	fenntartható városfejlesztéssel nem érintett települések	települési önkormányzat (nem járásszékhely)	hátrányos helyzetű lakosság	2021-2024	200				igen
P 2.3.	Helyi és megyei identitás erősítése									
2.3.1.	Indentitásérsősítő programok megvalósítása	fenntartható városfejlesztéssel érintett városok	járásszékhely önkormányzat	lakosság	2025-2027	50	EFOP Plusz, TOP Plusz, hazai források	PO4 Szociálisabb Európa PO5 Polgárokhoz közelebb álló Európa	PR 29 Társadalmi akciókban résztvevők száma Munkanélküli és inaktív résztvevők száma (CO 01, CO 03)	igen
2.3.2	Kulturális és közösségfejlesztő programok megvalósítása, kiadványok, értéktári munka	fenntartható városfejlesztéssel nem érintett települések	települési önkormányzat (nem járásszékhely)	lakosság	2021-2024	122,8				igen

3. PRIORITÁS										
P3 - Környezettudatos és fenntartható fejlesztések										
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Területi specifikumok	Jellemző kedvezményezett ek köre	Célcsoport	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Kapcsolódó indikátor	Együttműködésben valósul meg (igen/nem)
P 3.1.	Kármentesítés									
3.1.1	Barnamezős területek rehabilitációja	fenntartható városfejlesztéssel nem érintett települések	települési önkormányzat (nem járásszékhely)	lakosság	2021-2024	5 000,0	GINOP Plusz, KEHOP Plusz, TOP Plusz, hazai források	PO2 Zöldebb, karbonszegény Európa	RCO 52 – Zöld területek kialakítására, szociális lakásokra, gazdasági vagy egyéb célokra rehabilitált földterület (ha)	igen
P 3.2.	Környezetbarát fejlesztések									
3.2.1.	Energetikai és környezetbarát fejlesztések	fenntartható városfejlesztéssel érintett városok	járásszékhely önkormányzat	lakosság, közintézmények	2025-2027	4 453,0	DIMOP Plusz, GINOP Plusz, KEHOP Plusz, MAHOP Plusz, TOP Plusz, hazai források	PO2 Zöldebb, karbonszegény Európa	RCO26 – Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében újonnan épített vagy korszerűsített zöld infrastruktúra (ha) RCR35 - Árvízvédelmi intézkedések előnyeiből részesülő lakosság (fő) RCR 29 – Becsült ÜHG-kibocsátás (CO2t/év) RCO 19 – Javított energetikai teljesítménnyel rendelkező középületek (m2)	igen
3.2.2.	Vízvezető rendszerek, szennyvízhálózat fejlesztése, energetikai beruházások	fenntartható városfejlesztéssel nem érintett települések	települési önkormányzat (nem járásszékhely)	lakosság, közintézmények	2021-2024	6 261,0				
P 3.3.	Településkép javítása									
3.3.2.	Városközpont rehabilitáció	fenntartható városfejlesztéssel érintett városok	járásszékhely önkormányzat	lakosság, turisták, gazdasági szereplők	2025-2027	800,0	DIMOP Plusz, GINOP Plusz, TOP Plusz, hazai források	PO2 Zöldebb, karbonszegény Európa	RCO26 – Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében újonnan épített vagy korszerűsített zöld infrastruktúra (ha)	igen
3.3.1.	Játszóterek, parkok kialakítása, felújítása, településképet javító beruházások	fenntartható városfejlesztéssel nem érintett települések	települési önkormányzat (nem járásszékhely)	lakosság	2021-2024	576,0				
P 3.4.	Szemléletformálás, hulladékgazdálkodás									
3.4.1.	Térségi zöldhulladék feldolgozás biztosítása	fenntartható városfejlesztéssel érintett városok	járásszékhely önkormányzat	lakosság	2025-2027	300,0	GINOP Plusz, KEHOP Plusz, TOP Plusz, hazai források	PO2 Zöldebb, karbonszegény Európa	RCR 29 – Becsült ÜHG-kibocsátás (CO2t/év) Társadalmi akciókban résztvevők száma (korábbi PR 29)	igen
3.4.2.	Szemléletformáló programok	fenntartható városfejlesztéssel nem érintett települések	települési önkormányzat (nem járásszékhely)	lakosság	2021-2024	5,0				

4. PRIORITÁS										
P4 - Vidék felzárkóztatása, közszolgáltatások színvonalának emelése										
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Területi specifikumok	Jellemző kedvezményezett ek köre	Célcsoport	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Kapcsolódó indikátor	Együttműködésben valósul meg (igen/nem)
P 4.1.	Középületek, közszolgáltatáshoz kapcsolódó épületek fejlesztése									
4.1.1.	Közszolgáltatáshoz kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések	fenntartható városfejlesztéssel érintett városok	járásszékhely önkormányzat	lakosság	2025-2027	2 520,0	DIMOP Plusz, EFOP Plusz, TOP Plusz, hazai források	PO1 Intelligensebb Európa PO2 Zöldebb, karbonszegény Európa PO3 Jobban összekapcsolt Európa PO4 Szociálisabb Európa PO5 A polgárokhoz közelebb álló Európa	RCO 65 – Új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása (személyek) RCO 66 – Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények osztálytermi kapacitása (persons) RCO 67 - Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények férőhely kapacitása (személyek) RCO 52 – Zöld területek kialakítására, szociális lakásokra, gazdasági vagy egyéb célokra rehabilitált földterület (ha) RCO 77 – Támogatott kulturális és idegenforgalmi helyek száma RCR 29 – Becsült ÜHG-kibocsátás (CO2t/év) RCO 19 – Javított energetikai teljesítménnyel rendelkező középületek (m2)	igen
4.1.2.	Önkormányzati feladatellátáshoz kapcsolódó fejlesztések	fenntartható városfejlesztéssel nem érintett települések	települési önkormányzat (nem járásszékhely)	lakosság	2021-2024	5 340,5			igen	
P 4.2.	Megközelíthetőség javítása									
4.2.1.	Belterületi utak korszerűsítése, felújítása	fenntartható városfejlesztéssel érintett városok	járásszékhely önkormányzat	lakosság, gazdasági szereplők	2025-2027	827,0	IKOP Plusz, TOP Plusz, hazai források	PO3 Jobban összekapcsolt Európa PO5 A polgárokhoz közelebb álló Európa	RCO 46 – A TEN-T úthálózaton kívüli rekonstruált vagy korszerűsített utak hossza	igen
4.2.2.	Belterületi utak, járdák felújítása	fenntartható városfejlesztéssel nem érintett települések	települési önkormányzat (nem járásszékhely)	lakosság, gazdasági szereplők	2021-2024	6 521,1				igen
P 4.3.	Ivóvízhálózat fejlesztés									
4.3.1.	Ivóvízhálózat kiépítése	fenntartható városfejlesztéssel érintett városok	járásszékhely önkormányzat	lakosság	2025-2027	200,0	KEHOP Plusz, hazai források	PO2 Zöldebb, karbonszegény Európa PO5 A polgárokhoz közelebb álló Európa		igen
4.3.2.	Meglévő ivóvízhálózat korszerűsítése, minőségi fejlesztése	fenntartható városfejlesztéssel nem érintett települések	települési önkormányzat (nem járásszékhely)	lakosság	2021-2024	280,0			igen	

5. PRIORITÁS										
P5 - A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség fejlesztése										
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Területi specifikumok	Jellemző kedvezményezett ek köre	Célcsoport	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Kapcsolódó indikátor	Együttműködésben valósul meg (igen/nem)
P 5.1.	Közzolgáltatások és települési infrastruktúra fejlesztése									
5.1.1.	Összekötő utak építése, rekonstrukciója a kiemelt térségben	Közép-Duna Menti Kiemelt Térség	NIF ZRt	lakosság, gazdasági szereplők	2021-2024	95 000,0	IKOP Plusz, hazai források	PO3 Jobban összekapcsolt Európa PO5 A polgárokhoz közelebb álló Európa	RCO 46 – A TEN-T úthálózaton kívüli rekonstruált vagy korszerűsített utak hossza	
5.1.2.	Infrastrukturális fejlesztések a térségi központokban	kiemelt térség fenntartható városfejlesztéssel érintett városai	járáásszékhely önkormányzat	lakosság, turisták, gazdasági szereplők	2025-2027	63 855,0	DIMOP Plusz, GINOP Plusz, KEHOP Plusz, TOP Plusz, hazai források	PO2 Zöldebb, karbonszegény Európa PO3 Jobban összekapcsolt Európa PO4 Szociálisabb Európa PO5 A polgárokhoz közelebb álló Európa	RCO 46 – A TEN-T úthálózaton kívüli rekonstruált vagy korszerűsített utak hossza RCO 58 – Támogatott kerékpár-infrastruktúra (km) RCO 19 – Javított energetikai teljesítménnyel rendelkező középületek (m2)	igen
5.1.3.	Települési infrastrukturális fejlesztések	kiemelt térség fenntartható városfejlesztéssel nem érintett települései	települési önkormányzat (nem járásszékhely)	lakosság, turisták, gazdasági szereplők	2021-2024	64 222,0				igen
5.1.4.	Térségi jelentőségű egészségügyi infrastrukturális fejlesztések	Közép-Duna Menti Kiemelt Térség	megyei kórház	lakosság	2021-2024	7 000,0	EFOP Plusz, RRF, hazai források	PO4 Szociálisabb Európa PO5 A polgárokhoz közelebb álló Európa	RCR3, RCO69	igen
P 5.2.	Helyi gazdaság és turizmus fejlesztése									
5.2.1.	Térségi jelentőségű turisztikai és identitásjavító fejlesztések, gazdasági szférát segítő beruházások	kiemelt térség fenntartható városfejlesztéssel érintett városai	járáásszékhely önkormányzat	lakosság, turisták, gazdasági szereplők	2025-2027	23 960,0	DIMOP Plusz, EFOP Plusz, GINOP Plusz, TOP Plusz, RRF, hazai források	PO1 Intelligensebb Európa PO2 Zöldebb, karbonszegény Európa PO5 A polgárokhoz közelebb álló Európa	RCO 01 – Támogatott vállalkozások RCO 77 – Támogatott kulturális és idegenforgalmi helyek száma	igen
5.2.2.	Turisztikai fejlesztések, kulturális programok, helyi gazdasági szereplőket támogató beruházások	kiemelt térség fenntartható városfejlesztéssel nem érintett települései	települési önkormányzat (nem járásszékhely)	lakosság, turisták, gazdasági szereplők	2021-2024	10 272,4				igen

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projektartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
1	Bonyhádi iparterület fejlesztése	5 ha terület ingatlan vásárlás, alapinfrastruktúra kiépítés, telkek kialakítása, belső utak kialakítása	Bonyhád Város Önkormányzata	Bonyhádi	1.	1.1	Bonyhád	2021 I. negyedév	780 000 000	Bonycom Kft;
2	Északi és Déli Iparterület út fejlesztése	Iparterület elérhetőségének fejlesztése út, járda	Nagymányok Város Önkormányzat	Bonyhádi	1.	1.1	Nagymányok Északi és Déli Iparterület	?	250 000 000	
3	Kapos termelő- és szolgáltatóház felújítása	Kaposszekcsőn a Liget lakótelepen található az ipari park barna mezős területén a település innovációs központja, ami több korábbi felújítás ellenére sajnos gépészetileg, energetikailag és szolgáltatásszervezési szempontból nem megfelelő. A fejlesztés ezekre a területekre irányulna. Ennek révén a helyi gazdaság fejlesztésének motorja lehet. Tervezett tevékenységek: Irodák- és műhelyek korszerűsítése, energetikai korszerűsítés gépészeti és energetikai korszerűsítés (fűtés korszerűsítése, ablakcserék, lámpatestek cseréje) , szolgáltatásfejlesztés. A tervezett fejlesztések nem engedélykötelesek.	Kaposszekcső Község Önkormányzata	Dombóvári	1.	1.1	Kaposszekcső	2021	80 000 000	Kaposszekcsői Ipari Park Nonprofit Kft. (?)
4	A Kaposszekcsői Ipari Park Ipari Park közműfejlesztése	Az ipari parkban az úthálózat és a szennyvíz-hálózat fejlesztése	Kaposszekcső Község Önkormányzata	Dombóvári	1.	1.1	Kaposszekcső	2023	80 000 000	Kaposszekcsői Ipari Park Nonprofit Kft. (?)
5	Agrárlogisztikai központ fejlesztése	Kapacitás bővítés	Nak Község Önkormányzata	Dombóvári	1.	1.1	Nak	2021-	30 000 000	Nakoil Kft
6	Ipari park I.ütem kelet	Ipari park létrehozása az 55.sz. főúttól keletre 5 hektár területen.	Alsónyék Község Önkormányzat	Szekszárdi	1.	1.1	Alsónyék	2021. II.	600 000 000	
7	Ipari park II. ütem nyugat	Ipari park létrehozása az 55.sz. főúttól nyugatra 2 hektár területen.	Alsónyék Község Önkormányzat	Szekszárdi	1.	1.1	Alsónyék	2023. II.	400 000 000	
8	Iparterület fejlesztése II.	Az iparterület új részének alapinfrastruktúrával (közmű, úthálózat) való ellátása. A meglévő iparterület bővítése.	Bátaszék Város Önkormányzat	Szekszárdi	1.	1.1	Bátaszék	2022. II.	250 000 000	
9	Inkubátorház építése	Az újonnan létesített ipari parkban kezdő vállalkozók részére bérelhető telephely és ezzel együtt üzemi épület építése.	Bátaszék Város Önkormányzat	Szekszárdi	1.	1.1	Bátaszék	2022. III.	200 000 000	
10	Iparterület Decsen	Alapinfrastruktúra kialakítása (közművek, úthálózat)	Decs Nagyközség Önkormányzat	Szekszárdi	1.	1.1	Decs	2022.II	470 000 000	
11	Inkubátorház kis- és közepes vállalkozások részére	Vállalkozások fejlesztése kezdő vállalkozások számára	Decs Nagyközség Önkormányzat	Szekszárdi	1.	1.1	Decs	2024.II	250 000 000	
1.1. intézkedés összesen (11 db)								3 390 000 000		
12	Bonyhád járási foglalkoztatási paktum II.	Bonyhád járás területén lévő vállalkozások igényeire szabott képzés és foglalkoztatás támogatása	Bonyhád Város Önkormányzata	Bonyhádi	1.	1.2	Bonyhád	2021.II.	200 000 000	Tolna Megyei Kormányhivatal; Gondozási Központ
13	Munkahely teremtés lehetőségét elősegítő tanfolyamok, képzések /varroda, asztalosüzem/	A munkaügyi központtal együttműködve a munkanélküliség csökkentése céljából, tanfolyamok, képzések szervezése, lebonyolítása főleg a hiány szakmák területén. Ezzel segítve az emberek munkaerő piacon való megjelenését.	Gyulaj Község Önkormányzat	Dombóvári	1.	1.2	Gyulaj	2021-2024	5 000 000	
14	Innovatív vállalkozásfejlesztési program	Kaposszekcső mindig is élénk volt az innovációra való hajlam, a vállalkozások fejlesztése innováció és inkubáció tekintetében. Ezt a hagyományt kívánjuk továbbvinni jó gyakorlatok, workshopok, szolgáltatásnyújtás tekintetében az innovációs központ infrastruktúráját kihasználva.	Kaposszekcső Község Önkormányzata	Dombóvári	1.	1.2	Kaposszekcső	2022	10 000 000	TMVA, TMKMK,
15	Inkubátorház létesítése Alsónyéken	Az újonnan létesítendő ipari parkban kezdő vállalkozók részére bérelhető telephely és ezzel együtt üzemi épület építése.	Alsónyék Község Önkormányzat	Szekszárdi	1.	1.2	Alsónyék	2021.II.	200 000 000	
1.2. intézkedés összesen (4 db)								415 000 000		

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikatív, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
16	Turisztikai kiadvány	Helyi nevezetességek bemutatása és a túra útvonalak térképi megjelenítése.	Bátaapáti Község Önkormányzata	Bonyhádi	1.	1.3	Bátaapáti	2021-2024	1 500 000	
17	Kilátónál parkosítás	Szabadidő kultúrált eltöltése	Bátaapáti Község Önkormányzata	Bonyhádi	1.	1.3	Bátaapáti	2021-2024	12 000 000	
18	Kalandpark kialakítása	Kalandpark kialakítása Bátaapáti községben. Ez a komplex turisztikai csomagot kínál a kalandpark megvalósítása esetén: Fogadó épület (épület kialakítása, díszítő, kis játszótér), Tanösvény elkészítése, Kalandpálya elemek (quad-pálya, nyári bobbpálya, népi játékok, kaland-vár, mászótorony, kötélpiramis, tiroli csúszda), Foglalkoztató épületek	Bátaapáti Község Önkormányzata	Bonyhádi	1.	1.3	Bátaapáti	2021-2024	700 000 000	
19	Perczel tanösvény	3-4 napos TDM csomag infrastrukturális feltételeinek kialakítása Bonyhádon	Bonyhád Város Önkormányzata	Bonyhádi	1.	1.3	Bonyhád	2021 I. negyedév	550 000 000	Magyar Katolikus Egyház
20	Vendégház kialakítása Bonyhádvarasd Községben	Vendégház kialakítása	Bonyhádvarasd Község Önkormányzata	Bonyhádi	1.	1.3	Bonyhádvarasd	2021 I. negyedév	50 000 000	Tolna Megyei Önkormányzat
21	Szálláshely, közösségi tér kialakítása	Épület felújítás, közösségi tér, szálláshely kialakítása	Cikó Község Önkormányzat	Bonyhádi	1.	1.3	Cikó	2021.II.név	200 000 000	
22	Lőtér kialakítás, gombatermesztés	Faluház alatti pincéknek funkció adása, átalakítása.	Kakasd Község Önkormányzata	Bonyhádi	1.	1.3	Kakasd	2021. II. negyedév	50 000 000	-
23	Önkormányzati szálláshelyek kialakítása Váralján	Szálláshelyek kialakítása a turizmus fejlesztés jegyében, egy megvásárolandó ingatlan teljes körű átalakításával. Hálószoobák kialakítása szociális helységekkel, közösségi térrel, főzési lehetőséggel. Udvaron tűzrakó helyek kialakítása. Megújuló energia források felhasználása.	Községi Önkormányzat Váralja	Bonyhádi	1.	1.3	Váralja	2022	100 000 000	
24	Gránit Fogadó és Környéke fejlesztése	Látvány pince,sóbarlang kialakítása.Külső pihenő terület kialakítása. 2 db kapu felszerelése, hídfelújítás.Záportározó tó és környékének felújítása,rendbetétele.Horgászhelyek kialakítása	Mórágyszög Község Önkormányzata	Bonyhádi	1.	1.3	Mórágyszög	2022.év	90 000 000	
25	Möcsény víztározó (Szálkai tó Möcsényi része) turisztikai fejlesztése	a Möcsényi víztározó turisztikai fejlesztése, területrendezés, pihenőpark kialakítása	Möcsény Község Önkormányzat	Bonyhádi	1.	1.3	Möcsény	2021 I negyedév	150 000 000	Tolna Megyei Önkormányzat
26	Turista útvonal kiépítés 3km hosszan	Turista útvonal kiépítés 3km hosszan	Murga Község Önkormányzata	Bonyhádi	1.	1.3	Murga Község Önkormányzata	?	?	
27	Pihenőhelyek kialakítása	Pihenőhelyek kialakítása	Murga Község Önkormányzata	Bonyhádi	1.	1.3	Murga Község Önkormányzata	?	?	
28	Turista ház építése	Turista ház építése	Murga Község Önkormányzata	Bonyhádi	1.	1.3	Murga Község Önkormányzata	?	?	
29	Szálláshely kialakítás Nagymányokon	Önkormányzati tulajdonú épületben szálláshelyek kialakítása. A városban csak egy panzió nyújt lehetőséget szálláshely szolgáltatásra. A városi rendezvények és a turizmus által generált többletigények kielégítésére szolgálna.	Nagymányok Város Önkormányzata	Bonyhádi	1.	1.3	Nagymányok	?	60 000 000	
30	Teremelői piac és rendezvénytér	Teremelői piac és rendezvénytér kialakítása	Tevel Község Önkormányzata	Bonyhádi	1.	1.3	Tevel	2022	130 000 000	
31	A Szigeterdő turisztikai fejlesztése Dombóváron	Kossuth szoborcsoport eredeti kompozícióban történő elhelyezése és restaurálása, 500 férőhelyes szabadtéri színpad kialakítása, sétányok és a hozzákapcsolódó infrastruktúra rendezése, a park világítását szolgáló kandelláber rendszer hiányzó részének telepítése, parkolók kialakítása, zöldfelület rendezése	Dombóvár Város Önkormányzata	Dombóvári	1.	1.3	Dombóvár	2020/IV.név	600 000 000	Dombó-Land Térségfejlesztő Kft.
32	Werbőczy várrom feltárása	Roncsolásmentes feltárás és turizmus számára elérhető hely kialakítása	Döbrököz Község Önkormányzata	Dombóvári	1.	1.3	Döbrököz	2021	10 000 000	
33	Tájház udvarán kemencésház kialakítása	Kemence építése, hozzátartozó fedett kerthelyiséggel	Döbrököz Község Önkormányzata	Dombóvári	1.	1.3	Döbrököz	2021	10 000 000	
34	Hármashatár turisztikai centrum	Az emlékhelyre vezető útvonal tisztítása, szőrt, tömörített köves útburkolattal ellátás, pihenőhelyek kialakítása, camping kialakítás, kulcsosház építés	Jágónak Község Önkormányzat	Dombóvári	1.	1.3	Jágónak, országos	2023	55 000 000	

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projektartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
35	"Új köntösben a múlt"-Helyi identitás modern köntösben Kaposszekcsőn - turisztikai fejlesztés	A fejlesztéssel komplex beruházás valósul meg a környék és a helyi turisztikai adottságokra építve. Kialakításra kerül egy interaktív bemutatótér, az önkormányzat szomszédságában lévő régi istállóból, mely pajta- és pincerészt is tartalmaz. Mellette parkoló és múzeumpark is létesül. Az épületben gasztrokulturális-, és népi hagyományok lesznek modern köntösbe csomagolva, építve a sváb és az ide telepített felvidékiek hagyományaira. A beruházás második eleme a helyi rendezvényeknek helyt adó, közösségi ház melletti szabadtéri színpad kialakítása, mely a helyi Kokas-pajta vendégház szomszédságában helyezkedik el. A beruházás harmadik eleme az kerékpáros turizmusra is épít, az előzetes tervek már elkészültek a Siófok-Pécsi kerékpárútra, illetve itt halad a Csikóstóttós-Gunarast összekötő kerékpárút is, így akik vendégházunkban megszállnak, azok is, de a csak kis időre megálló számára is rekreációs lehetőséget biztosít az orvosi rendelőnk melletti parkban kialakítandó rekreációs-relaxációs park. Az engedélyköteles részek jelenleg vannak tervezés alatt.	Kaposszekcső Község Önkormányzata	Dombóvári	1.	1.3	Kaposszekcső	2021	100 000 000	
36	Falumúzeum kialakítása	Kaposszekcsőn régi elképzelés, hogy a helyi gyűjtemény egy múzeumban legyen elhelyezve, mely a turisztikai értékét is növelné településünknek az identitástudat mellett. Ehhez egy ingatlant kívánunk vásárolni, illetve azt berendezni.	Kaposszekcső Község Önkormányzata	Dombóvári	1.	1.3	Kaposszekcső	2022	15 000 000	
37	Pajtaszínház és termelői piac kialakítása		Kocsola Község Önkormányzat	Dombóvári	1.	1.3	Kocsola	2021.II. név	50 000 000	
38	Vendégház felújítása	Vendégház belső átalakítása, szálláshely szobák, vizesblokkok kialakítása	Kurd Község Önkormányzata	Dombóvári	1.	1.3	Kurd Táncsics tér 1.	2022.I.	120 000 000	Tolnai Zöldút
39	Kurd Plébánia Melléképületének Felújítása Helyi Értéktár kialakítása céljából	Kurd Plébánia Melléképületének Felújítása Helyi Értéktár kialakítása céljából	Kurd Község Önkormányzata	Dombóvári	1.	1.3	Kurd Petőfi Sándor utca 19.	2022.II.	85 000 000	Német Nemzetiségi Önkormányzat
40	Vendégház kialakítása	Szálláshely kialakítása	Nak Község Önkormányzata	Dombóvári	1.	1.3	Nak	2021-	18 000 000	
41	Szálláshely fejlesztés	Szönyegpadló csere, fürdők felújítása, bútorok cseréje	Várong Önkormányzat	Dombóvári	1.	1.3	Várong	2021. második negyedév	5 000 000	
42	Panzió kerítés készítés	A régi kerítés cseréje.	Várong Önkormányzat	Dombóvári	1.	1.3	Várong	2021. második félév	1 500 000	
43	Rendezvény tér kialakítása a Sikon.	Meglévő szabadtéri színpad lefedése. Rendezvény sátor, hangosítás, kültéri bútorok beszerzése, térburkolat építés, növénytelepítés.	Alsónyék Község Önkormányzat	Szekszárdi	1.	1.3	Alsónyék	2021. II.	200 000 000	
44	Szálláshely kialakítása Alsónyéken	A kerékpárút és vasútállomás közvetlen közelében lévő vasúti őrház átalakítása szálláshellyé.	Alsónyék Község Önkormányzat	Szekszárdi	1.	1.3	Alsónyék	2021. II.	30 000 000	
45	Turizmusfejlesztés Bátaszéken	Turisztikai fejlesztés Bátaszék központjában rendezvénytér kialakításával.	Bátaszék Város Önkormányzat	Szekszárdi	1.	1.3	Bátaszék	2021. III.	250 000 000	
46	Bátaszék, Kövesd Horgász szabadidőközpont kialakítása,a hozzákapcsolódó infrastruktúra kiépítése	Bátaszék határában lévő horgásztó fejlesztés és a hozzákapcsolódó infrastruktúra	Bátaszék Város Önkormányzat	Szekszárdi	1.	1.3	Bátaszék	2022. II.	210 000 000	
47	Sárköz népszerűsítése a turizmus fejlesztéssel	Rendezvénytér kialakítása a Szent Erzsébet téren, színpaddal	Decs Nagyközség Önkormányzat	Szekszárdi	1.	1.3	Decs	2023.II	22 000 000	
48	Száлка tó fejlesztése	Száłkai tóra híd építése, tó körbejárhatósága, kerékpárút építése	Száłka Község Önkormányzata	Szekszárdi	1.	1.3	Száłka és környező települések	2021. III. negyedév	300 000 000	környező települések
49	Száłka strand fejlesztése	Strandon játszóeszközök, csúszdák, vízi játszó létesítmények, kempingben beállósávok, új faházak, új szálláshelyek, panzió, étterem építése	Száłka Község Önkormányzata	Szekszárdi	1.	1.3	Száłka és környező települések	2021 IV. negyedév	220 000 000	Vállalkozás
50	Új szálláshelyek építése	Új szálláshelyek, panziók építése, melyre igen nagy igény van	Száłka Község Önkormányzata	Szekszárdi	1.	1.3	Száłka és környező települések	2022. III. negyedév	300 000 000	Vállalkozás, környező települések
51	Vadaspark kialakítása	Őshonos állatok bemutatása	Száłka Község Önkormányzata	Szekszárdi	1.	1.3	Száłka és kistérségek	2023 II. negyedév	40 000 000	Vállalkozás, környező települések
52	Száłkai tavon vízcúszda kialakítása	Turizmus érdekében igény van a vízcúszda kialakítására	Száłka Község Önkormányzata	Szekszárdi	1.	1.3	Száłka tó	2022. II. negyedév	60 000 000	Vállalkozás, környező települések
1.3. intézkedés összesen (37 db)								4 795 000 000		

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
53	Bátaapáti-Bonyhád-Bátaszék - Szálka kerékpárút kiépítése	Turisztikai céllal kerékpárút kiépítése	Bátaapáti Község Önkormányzata	Bonyhádi	1.	1.4	Érintett települések	2021-204	190 000 000	Érintett települések
54	Kerékpárút építése Bonyhád-Majosra	Bonyhád vásártér - Majos XIII. utca (meglévő 1,75 m széles) (szegélyezés nélküli felújítás) és bővítés (új építés), valamint Bonyhád-Dombóvár elkerülő út mellett új kétirányú kerékpárút (Perczel u. - Kossuth u. -ig) építése (ÚT 2-1.203 számú útügyi előírás önálló kétirányú kerékpárút ajánlott szélessége 3,0 m, (min 2,6 m))	Bonyhád Város Önkormányzata	Bonyhádi	1.	1.4		2021 I. negyedév	491 000 000	
55	Kakasd-Sötétvölgy között kerékpárút kialakítása	Kerékpárút kialakítás	Kakasd Község Önkormányzata	Bonyhádi	1.	1.4		2021. II. negyedév	200 000 000	
56	Kismányok-Nagymányok-Váralja kerékpárút	Kerékpárút a három település között	Kismányok Község Önkormányzat	Bonyhádi	1.	1.4		?	200 000 000	
57	Bonyhád-Kismányok-Nagymányok Váralja parkerdő kerékpárút létesítése.	A Bonyhádot a Váraljai parkerdővel összekötő kerékpárút megépítése.	Községi Önkormányzat Váralja	Bonyhádi	1.	1.4		2022	350 000 000	
58	Mőcsény-Szálka kerékpárút kialakítása	Mőcsény valamint Szálka községek tulajdonában lévő szálkai tó megközelítését szolgáló kerékpárút	Mőcsény Község Önkormányzat	Bonyhádi	1.	1.4	Tolna Megyei Önkormányzat	2021 I negyedév	300 000 000	Tolna Megyei Önkormányzat
59	Mőcsény-Zsibrik meglévő kerékpárút fejlesztése	Mőcsényből a Zsibrikbe vezető kerékpárút fejlesztése	Mőcsény Község Önkormányzat	Bonyhádi	1.	1.4	Tolna Megyei Önkormányzat	2021 I negyedév	100 000 000	Tolna Megyei Önkormányzat
60	Kerékpárút kiépítése a Murga-Felsőnánát összekötő út nyomvonala mellett	Murga-Felsőnána kerékpárút kiépítése	Murga Község Önkormányzata	Bonyhádi	1.	1.4		?	?	
61	Kismányok - Nagymányok - Váralja kerékpárút megépítése	A három települést összekötő kerékpárút megépítése.	Nagymányok Város Önkormányzata	Bonyhádi	1.	1.4	Nagymányok Város, Kismányok és Váralja Község Önkormányzata	?	180 000 000	Nagymányok Város, Kismányok és Váralja Község Önkormányzata
62	Kisdorog-Tevel-Závod kerékpárút	Kerékpárút kiépítése	Tevel Község Önkormányzata	Bonyhádi	1.	1.4		2022	350 000 000	
63	Dombóvár-Szőlőhegy kerékpárút megépítése II. ütem	A Dombóvárt és Szőlőhegy településrészt összekötő kerékpárút II. ütemének megépítése, mely tartalmazza a Pálincás árok felett átívelő híd kialakítását, illetve a kerékpárút kiépítésének folytatását a Kápolna utcáig (0+930 és 1+665,6 km közötti szakasz)	Dombóvár Város Önkormányzata	Dombóvári	1.	1.4	Dombó-Land Térségfejlesztő Kft.	2021/II.név	100 000 000	Dombó-Land Térségfejlesztő Kft.
64	Tervekben szerepelt régebben a Kaposszekcső-Vásárosdombói kerékpárút kiépítése, de ez elvileg az országos biciklisút-hálózat fejlesztésével remélhetőleg megvalósul.	Kaposszekcső-Vásárosdombó kerékpárút kiépítése	Kaposszekcső Község Önkormányzata	Dombóvári	1.	1.4		?	?	
65	Alsónyék-Pörboly településeket összekötő kerékpárút	Alsónyéken 2019 évben megépült kerékpárút folytatásaként Pörboly lakott területen keresztül vezető kerékpárút építése az 55.sz. főúttal párhuzamosan az árvízvédelmi töltésen lévő kerékpárútig, érintve a Gemenc Zrt. Üzemeltetésében lévő pörbolyi Ökoturisztikai Központot. Az új kerékpárút csatlakozik a Baja-Pörboly között tervezett kerékpárúthoz, így már Szeged város is elérhetővé válik kerékpárral. (Alsónyék 4,5 km, Pörboly 3,9km)	Alsónyék Község Önkormányzat	Szekszárdi	1.	1.4	Pörboly	2021. II.	1 700 000 000	Pörboly
66	Alsónyék-Bátaszék-Báta kerékpárút kiépítése	A települések között a régi vasúti töltésen kerékpárút kiépítése , ami csatlakozik a Bátaszék-Alsónyék kerékpárúthoz. (Alsónyék 0,9 km, Báta 0,6 km, Bátaszék 4,2 km)	Bátaszék Város Önkormányzat	Szekszárdi	1.	1.4	Báta, Alsónyék	2021. II.	900 000 000	Báta, Alsónyék
67	Alsónyék-Bátaszék-Báta kerékpárút kiépítése	A települések között a régi vasúti töltésen kerékpárút kiépítése , ami csatlakozik a Bátaszék-Alsónyék kerékpárúthoz. (Alsónyék 0,9 km, Báta 0,6 km, Bátaszék 4,2 km)	Bátaszék Város Önkormányzat	Szekszárdi	1.	1.4	Alsónyék, Báta	2021.II.	900 000 000	Alsónyék, Báta
68	Bátaszék-Pécsvárad kerékpárút I. ütem	Bátaszék-Pécsvárad kerékpárút I. ütemében megépülne Bátaszék 5604. számú úttól a Tolna megye közigazgatási határáig 6,7 km hosszban a volt vasúti pályán	Bátaszék Város Önkormányzat	Szekszárdi	1.	1.4	Báta	2022. II.	12 800 000 000	Báta
69	Bátaszék-Pécsvárad kerékpárút I. ütem tervezés	Tervezési munkái a Bátaszék-Pécsvárad kerékpárút I. ütemében megépülne Bátaszék 5604. számú úttól a Tolna megye közigazgatási határáig 6,7 km hosszban a volt vasúti pályán	Bátaszék Város Önkormányzat	Szekszárdi	1.	1.4	Báta	2020.IV	130 000 000	Báta
70	Kapcsolat a Sárközi településekkel I.	Kerékpárút Őcsény és Decs között	Decs Nagyközség Önkormányzat	Szekszárdi	1.	1.4	Őcsény	2022.I	350 000 000	Őcsény
71	Kapcsolat a Sárközi településekkel II.	kerékpárút Sárpilis és Decs között	Decs Nagyközség Önkormányzat	Szekszárdi	1.	1.4	Sárpilis	2022. I	350 000 000	Sárpilis
72	Kerékpáros utak tervezése	Kerékpáros utak tervezése	Decs Nagyközség Önkormányzat	Szekszárdi	1.	1.4	Decs, Őcsény, Sárpilis	2021. I	27 000 000	Decs, Őcsény, Sárpilis

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
73	Alsónyék-Pörboly településeket összekötő kerékpárút	Alsónyéken 2019 évben megépült kerékpárút folytatásaként Pörboly lakott területén keresztül vezető kerékpárút építése az 55.sz. főúttal párhuzamosan az árvízvédelmi töltésen lévő kerékpárútig, érintve a Gemenc Zrt. üzemeltetésében lévő pörbolyi Ökoturisztikai Központot. Az új kerékpárút csatlakozik a Baja-Pörboly között tervezett kerékpárúthoz, így már Szeged város is elérhetővé válik kerékpárral. (Alsónyék 4,5 km, Pörboly 3,9 km.	Pörboly Község Önkormányzata	Szekszárdi	1.	1.4	Alsónyék	2021.II.	1 700 000 000	Alsónyék
74	Elkerülő út		Sárpilis Község Önkormányzata	Szekszárdi	1.	1.4	Sárpilis	2022.II.	150 000 000	
75	Szekszárd-Szálla Kerékpárút építés	kerékpáros közlekedés kialakítása	Szálla Község Önkormányzata	Szekszárdi	1.	1.4	környező települések	2023 IV. negyedév	180 000 000	környező települések
76	Szálla tó körüli kerékpárút építés	A tó körüli kerékpáros és sportolási lehetőség biztosítása	Szálla Község Önkormányzata	Szekszárdi	1.	1.4	Környező települések	2021 III. negyedév	90 000 000	Környező települések
77	Gauser telepi út felújítása	Gauser telep úthálózatának felújítása	Bátaszék Város Önkormányzat	Szekszárdi	1.	1.4	Bátaszék, Alsónyék	2020. II.	100 000 000	Alsónyék
78	Külterületi útfejlesztés	Cikó-Möcsény összekötő út felújítása	Cikó Község Önkormányzat	Bonyhádi	1.	1.4	Cikó	2021.II. név	95 000 000	
79	Úthálózat felújítása, fejlesztése	Zsáktelepülés megszüntetése Izmény-Aparhant összekötő út megépítésével	Izmény Község Önkormányzat	Bonyhádi	1.	1.4	IZMÉNY	?	?	
80	Lengyel-Szárász összekötő út	Kátyuk, útburkolat jav.	Lengyel Község Önkormányzat	Bonyhádi	1.	1.4	Lengyel	2021	30 000 000	Szárászi önk.
81	Murgát Felsőnánával összekötő földesút szilárd burkolattal való kiépítése 4 km-en	Földes út szilárd burkolattal való ellátása	Murga Község Önkormányzata	Bonyhádi	1.	1.4	Murga Község Önkormányzata	?	?	
82	Kurd - Dombóvár 6532 Közút felújítása	6532 Közút felújítása	Kurd Község Önkormányzata	Dombóvári	1.	1.4	6532 Közút Kurd-Dombóvár közötti szakasza	??	??	Kurd - Döbrököz - Dombóvár települések, Magyar Közút Zrt.
83	Kurd - Gyulaj 65355 Közút felújítása	65355 Közút Felújítása	Kurd Község Önkormányzata	Dombóvári	1.	1.4	65355 számú közút Kurd - Gyulaj közötti szakaszának felújítása	??	??	Kurd - Gyulaj települések, Magyar Közút Zrt.
84	6507 számú Kocsola-Igal összekötő út Kocsola-Lápafő közti 9,5 km szakasz felújítása	Meglévő rossz állapotú útburkolat felújítása,korszerűsítése	Szakacs Község Önkormányzata	Dombóvári	1.	1.4	Szakacs, Kocsola ,Lápafő	2021	570 000 000	Magyar Közút Nzrt.,Kocsola Község Önkormányzata, Lápafő Község Önkormányzata
85	Szálla- Grábóc összekötő út	Grábóc zsáktelepülés megszüntetése	Szálla Község Önkormányzata	Szekszárdi	1.	1.4	Környező települések	2022 II. negyedév	120 000 000	környező települések
1.4. intézkedés összesen (33 db)									22 653 000 000	
1. PRIORITÁS MINDÖSSZESEN (85 db)									31 253 000 000	

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikatív, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
86	Telekkialakítások Kakasdon	Telekkialakítások Kakasdon, szükséges közművek, út kiépítése.	Kakasd Község Önkormányzata	Bonyhádi	2.	2.1	Kakasd	2021. II. negyedév	150 000 000	-
87	Bérlakások kialakítása Kaposszekcsőn	Az Önkormányzat terveiben szerepel a Liget lakótelepen leromlott állapotú ingatlan vásárlása, s benne bérlakások kialakítása a jelenlegi - jól működő - 28 lakásos bérházunk mintájára	Kaposszekcső Község Önkormányzata	Dombóvári	2.	2.1	Kaposszekcső	2025	200 000 000	
88	Új utcasor kialakítása	A kialakításhoz az önkormányzat a területtel már rendelkezik, viszont az infrastruktúra kialakításához a magasfeszültség áthelyezésére lenne még szükség.	Kaposszekcső Község Önkormányzata	Dombóvári	2.	2.1	Kaposszekcső	2023	50 000 000	
89	Szálka, Erdőalja utca közművesítése	Az új lakóövezet kialakítása, víz, szennyvíz, gáz, csapadékvíz elvezetés, villany, kábeltvé kiépítése	Szálka Község Önkormányzata	Szekszárdi	2.	2.1	Szálka	2023 IV. negyedév	250 000 000	környező települések
2.1. intézkedés összesen (4 db)									650 000 000	
90	Felzárkóztató programok indítása	Szociális kompetenciák és integráció növelése a bonyhádi roma közösségben.	Bonyhád Város Önkormányzata	Bonyhádi	2.	2.2	Bonyhád	2021 III. negyedév	50 000 000	Gondozási Központ
91	Szociális bérlakások felújítása	A Pilissy Elemér utcai 4 db szociális bérlakás felújítása	Decs Nagyközség Önkormányzat	Szekszárdi	2.	2.2	Decs	2023.I	200 000 000	
2.2. intézkedés összesen (2 db)									250 000 000	
92	Nemzetiségi nap Aparhanton	Falunap szervezése egy nemzetiségi nap köré szervezve.	Aparhant Község Önkormányzata	Bonyhádi	2.	2.3	Aparhant	?	2 500 000	
93	Bonyhád összetart - identitás erősítő programok Bonyhádon	Kulturális intézményekkel együttműködve új, identitás erősítő programok szervezése, fenntartása, helyi értéktár interaktív feldolgozása	Bonyhád Város Önkormányzata	Bonyhádi	2.	2.3	Bonyhád	2023 III. negyedév	50 000 000	Vörösmarty Mihály Művelődési Központ; Solymár Imre Városi Könyvtár; Völgysegi Múzeum
94	Közösségi programok Cikón	Hagyományörző programok szervezése	Cikó Község Önkormányzat	Bonyhádi	2.	2.3	Cikó	2021.linév	5 000 000	
95	Kisvejke helyi identitástudat erősítése	A különböző nemzetiségek értékeinek bemutatása éves programsorozat keretein belül. Közösségi munkatárs alkalmazása	Kisvejke Község Önkormányzata	Bonyhádi	2.	2.3	Kisvejke	2021 I negyedév	50 000 000	Tolna Megyei Önkormányzat
96	Határon túli nyúló elszármazottak találkozájának megvalósítása (kb.: 200 fő)	Rendezvény megrendezése	Murga Község Önkormányzata	Bonyhádi	2.	2.3	Murga Község Önkormányzata	?	?	
97	Helyi értéktár létrehozása	Értéktár kialakítása	Murga Község Önkormányzata	Bonyhádi	2.	2.3	Murga Község Önkormányzata	?	?	
98	"A régi és a mai Murgáról" könyv megjelenítése 500 példányban	Könyv, kiadvány megjelentetése	Murga Község Önkormányzata	Bonyhádi	2.	2.3	Murga Község Önkormányzata	?	?	
99	Testvértelepülési kapcsolatok elmélyítése, városnap rendezvények, városi programok megvalósítása	Testvértelepülési kapcsolatok elmélyítése, városnap rendezvények, városi programok megvalósítása	Nagymányok Város Önkormányzata	Bonyhádi	2.	2.3	Nagymányok	?	10 000 000	
100	Kultúrák napja	Helyben lakó külföldi állampolgárok nemzetiségi napja, gasztronómiával népviselettel.	Závod Község Önkormányzat	Bonyhádi	2.	2.3	Závod	2022	3 000 000	Civil szervezet
101	Kézműves nyári tábor	Kézműves foglalkozások a nyáriszünet minden napján	Závod Község Önkormányzat	Bonyhádi	2.	2.3	Závod	2023	1 000 000	Civil szervezet
102	Helyi értéktár fejlesztése	Régi helyi értékek feltárása, kiállítások szervezése, tájékoztató anyagok kiadása, hagyomány ápolással kapcsolatos programok szervezése	Attala Község Önkormányzat	Dombóvári	2.	2.3	Attala	2021 első	3 000 000	Együtt Attala Jövőjéért Egyesület
103	Roma értékek, hagyományok megőrzése, ápolása	A helyi romák kulturális és szokásainak megőrzése érdekében, adatok, információk, tárgyi emlékek összegyűjtése, katalogizálása. Mellyekkel a megyei értéktárba is bekerülhetnénk. Az összegyűjtött tárgyak elhelyezésére szolgáló helyiség kialakítása, felújítása.	Gyulaj Község Önkormányzat	Dombóvári	2.	2.3	Gyulaj	2021	3 000 000	
104	Jágónak 2022 - rendezvénysorozat	A hagyományos programok megrendezése: falunap, nyárzáró parti, idősek napja, mikulás ünnep és mindenki karácsonya	Jágónak Község Önkormányzat	Dombóvári	2.	2.3	Jágónak és a környék települései	2022	10 000 000	
105	Falunap Kaposulában	Évente megrendezésre kerülő, közösségsszervező falunapi összejövetelek, hagyományörző, kulturális és szórakoztató programok	Kapospula Község Önkormányzat	Dombóvári	2.	2.3	Kapospula	2021-2027	1.000.000 Ft/rendezvény	
106	Civil találkozó megrendezése	Helyi civil szervezetek és meghívott partnereik részvételével, találkozó rendezvény szervezése	Kurd Község Önkormányzata	Dombóvári	2.	2.3	Kurd Művelődési Ház	2021.II.	1 500 000	Kaposmente Hagyományörző Egyesület Kurdi Községi Önkéntes Tűzoltó Egyesület
107	Idősek programja	Közösségbe szervezés	Lápafő Község Önkormányzat	Dombóvári	2.	2.3	Lápafő Község	2021. IV negyedév	1 000 000	
108	Rózsafesztivál	rendezvény megvalósítása	Nak Község Önkormányzata	Dombóvári	2.	2.3	Nak Sportpálya	2021-	1 000 000	
109	Tökmagolaj fesztivál	rendezvény megvalósítása	Nak Község Önkormányzata	Dombóvári	2.	2.3	Nak Sportpálya	2021-	1 500 000	Nakoli Kft
110	Tanulmányi kirándulás	Tanulmányi kirándulás szervezése	Nak Község Önkormányzata	Dombóvári	2.	2.3		2021-	300 000	
111	2022. évi Sárközi Lakodalom	A több évtizedre visszanyúló Sárközi Lakodalom megrendezése Alsónyék Község rendezvény központtal.	Alsónyék Község Önkormányzat	Szekszárdi	2.	2.3	Alsónyék, Bába, Decs, Öcsény	2022 I.	15 000 000	Alsónyék, Bába, Decs, Öcsény
112	Sárközi lakodalom	Hagyományörzés, Sárköz népszerűsítése	Decs Nagyközség Önkormányzat	Szekszárdi	2.	2.3	Decs	2022. IV.	15 000 000	
113	Aug. 20.-al kapcsolatos Falu nap rendezvényei	Kulturális rendezvény szervezése	Várdomb Község Önkormányzata	Szekszárdi	2.	2.3	Várdomb	?	?	
114	Várdombi Advent kulturális rendezvény	Kulturális rendezvény szervezése	Várdomb Község Önkormányzata	Szekszárdi	2.	2.3	Várdomb	?	?	
115	Júniális rendezvény	Kulturális rendezvény szervezése	Várdomb Község Önkormányzata	Szekszárdi	2.	2.3	Várdomb	?	?	
2.3. intézkedés összesen (24 db)									172 800 000	
2. PRIORITÁS MINDÖSSZESEN (30 db)									1 072 800 000	

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
116	Bányatelepi városrész rehabilitációja Nagymányokon	Nagymányok Város "bányatelepi" városrészének rehabilitációja. A város ezen része a bánya aktív működésének idején épült. A kis bányászlakások szorosan, sorház jelleggel épültek. A bánya bezárását követően a településrész hanyatlásnak indult, közműveik is már nagyon elhasználódtak. Ez a városrész jelentősen elmaradt a többi településrész időközben elért fejlődésétől.	Nagymányok Város Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.1	Nagymányok	?	1 000 000 000	
117	Néhai Brikettüzem területének kármentesítése	Nagymányok Város területén a bezárt brikettüzem területének rehabilitációja.	Nagymányok Város Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.1	Nagymányok régi brikettüzem területe	?	4 000 000 000	
3.1. intézkedés összesen (2 db)								5 000 000 000		
118	Aparhant belterületi csapadékvíz elvezetése	Az árkok egységes burkolattal történő kiépítése, áttereszek építésével	Aparhant Község Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.2	Aparhant	2022	250 000 000	
119	Belterületi csapadékvíz elvezetése	Bátaapáti csapadékvíz elvezetése	Bátaapáti Község Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.2	Bátaapáti	2021-2024	25 000 000	
120	Fűtés korszerűsítés az önkormányzati épületekben	Fűtés korszerűsítés az önkormányzati épületekben az energiahatékony működtetés érdekében	Bátaapáti Község Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.2	Bátaapáti	2021-2024	45 000 000	
121	Csapadékvíz infrastruktúra fejlesztése Bonyhádon II.	Belterületi nyílt és zárt csapadékelvezetés fejlesztése Bonyhád Rákóczi utcában	Bonyhád Város Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.2	Bonyhád	2021 I. negyedév	296 000 000	
122	Önkormányzati tulajdonú ingatlanok energetikai korszerűsítése: Bonyhád Perczel u. 9. és Perczel u. 13. Bonyhád-Majos volt iskola teljes energetikai korszerűsítése; Városi könyvtár és a Völgységi Múzeum fűtéskorszerűsítése	Az épületek határoló felületeinek szigetelése, nyílászáró csere, napelemek felszerelése, fűtéskorszerűsítés	Bonyhád Város Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.2	Bonyhád	2021 I. negyedév	550 000 000	
123	Geotermikus energia hasznosítása	Geotermikus kút fúrása, vezeték építése, visszasajtoló kút építése	Bonyhád Város Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.2	Bonyhád	2021 I. negyedév	950 000 000	
124	E-busz beszerzése	23 fős busz vásárlása a helyijáratú tömegközlekedés biztosítására	Bonyhád Város Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.2	Bonyhád	2021 III. negyedév	150 000 000	
125	Belterületi vízrendezés Bonyhádvarasd Községben	A projekt keretein belül kívánja Bonyhádvarasd Község Önkormányzata a belterületén áthúzódó központi árok burkolását elvégezni	Bonyhádvarasd Község Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.2	Bonyhádvarasd	2021 I. negyedév	40 000 000	Tolna Megyei Önkormányzat
126	Orvosi rendelő energetikai korszerűsítése	Orvosi rendelő energetikai korszerűsítése (hőszigetelés, nyílászáró csere, villamos, gépész felújítás, napelemes rendszer telepítés)	Bonyhádvarasd Község Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.2	Bonyhádvarasd	2021 I. negyedév	50 000 000	Tolna Megyei Önkormányzat
127	Konyha épület energetikai fejlesztése	Konyha-ebédlő épület energetikai fejlesztése	Cikó Község Önkormányzat	Bonyhádi	3.	3.2	Cikó	2021.II.név	75 000 000	
128	Sportöltöző energetikai fejlesztése	Sportöltöző energetikai fejlesztése	Cikó Község Önkormányzat	Bonyhádi	3.	3.2	Cikó	2021.II.név	40 000 000	
129	Egyes utcák csapadékvíz elvezetése Győre	Csapadékvíz elvezetés	Győre Község Önkormányzat	Bonyhádi	3.	3.2	Győre	2022. I. név	150 000 000	
130	Polgármesteri Hivatal energetikai korszerűsítése	Szigetelés, nyílászáró csere, napelem	Győre Község Önkormányzat	Bonyhádi	3.	3.2	Győre	2022. I. név	100 000 000	
131	Árkok felújítása	Árkok tisztítása, betonelemekkel kibélelése	Izmény Község Önkormányzat	Bonyhádi	3.	3.2	IZMÉNY	2021. II.	30 000 000	
132	Önkormányzati épület teljes felújítása	Tetőszerkezet felújítása, nyílászáró csere, napelemes rendszer kiépítés	Izmény Község Önkormányzat	Bonyhádi	3.	3.2	IZMÉNY	2021.III	65 000 000	
133	Vízrendezés a Petőfi utcában	Vízrendezési feladatok megvalósítása	Kakasd Község Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.2	Kakasd	2021. II. negyedév	200 000 000	
134	Vízrendezés Széptőlgyesen	Vízrendezési feladatok megvalósítása	Kakasd Község Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.2	Kakasd	2021. II. negyedév	200 000 000	
135	Vízrendezés a Rózsadombon	Vízrendezési feladatok megvalósítása	Kakasd Község Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.2	Kakasd	2021. II. negyedév	100 000 000	
136	Kisvejlke Község belterületi vízrendezése	Kisvejlke Község belterületi vízrendezése	Kisvejlke Község Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.2	Kisvejlke	2021 I negyedév	100 000 000	Tolna Megyei Önkormányzat
137	Váralja község csapadékvíz elvezetési rendszerének korszerűsítése II.	A csapadékvíz elvezetésének korszerűsítése, utak melletti vízelvezető árkok kialakítása, betonozása	Községi Önkormányzat Váralja	Bonyhádi	3.	3.2	Váralja	2021	100 000 000	
138	Művelődési ház energetikai fejlesztése	A művelődési ház teljes energetikai korszerűsítése, nyílászáróinak és tetőszerkezetének cseréje, napelemekkel, korszerű fűtés rendszerrel.	Községi Önkormányzat Váralja	Bonyhádi	3.	3.2	Váralja	?	100 000 000	
139	Községi ház és az alsó iskola energetikai fejlesztése	A községi ház és az alsó iskola fűtésének és tetőszerkezetének korszerűsítése	Községi Önkormányzat Váralja	Bonyhádi	3.	3.2	Váralja	?	60 000 000	
140	Épületek napelemmel való felszerelése	Orvosi rendelő,Gránit fogadó,Sport öltöző napelemmel való felszerelése	Mórág Község Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.2	Mórág	2023-2024	20 000 000	
141	Belterületi vízrendezés Mőcsény Községben	Mőcsény belterületi vízrendezés	Mőcsény Község Önkormányzat	Bonyhádi	3.	3.2	Mőcsény	2021 I negyedév	250 000 000	Tolna Megyei Önkormányzat
142	Művelődési ház energetikai korszerűsítése	Művelődési ház nyílászáróinak cseréje, fűtéskorszerűsítése, villamos hálózat korszerűsítése, akadálymentesítése, napelemes rendszer telepítése	Mőcsény Község Önkormányzat	Bonyhádi	3.	3.2	Mőcsény	2021 I negyedév	60 000 000	Tolna Megyei Önkormányzat
143	Mucsfa belterületi csapadékvíz rendszerek fejlesztése	Belterületi csapadékvíz rendszerek fejlesztése, azokon a szakaszokon, ahol leginkább gondot okoz a nagy esőzésekkor lezúduló víz	Mucsfa Község Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.2	Mucsfa Község belterülete	2022	100 000 000	
144	Murgai-árok medrének beton elemekkel való burkolása 1500 m hosszan	Vízelvezető árok betonozása	Murga Község Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.2	Murga Község Önkormányzata	?	?	
145	Szabadság utcai 4*6 m-es híd felújítása	Híd felújítás	Murga Község Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.2	Murga Község Önkormányzata	?	?	
146	Művelődési Ház korszerűsítése	Külső szigetelés, ajtók-ablakok cseréje, napkollektorok felszerelése, fűtéskorszerűsítés	Murga Község Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.2	Murga Község Önkormányzata	?	?	
147	Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése Nagymányokon 3 ütem	A hátralévő önkormányzati épületek fűtéskorszerűsítése, nyílászáró cseréje, hőszigetelése	Nagymányok Város Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.2	Nagymányok	?	100 000 000	
148	Nagyvejlke belterületi csapadékvíz rendszerek fejlesztése	Belterületi csapadékvíz rendszerek fejlesztése, azokon a szakaszokon, ahol leginkább gondot okoz a nagy esőzésekkor lezúduló víz	Nagyvejlke Község Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.2	Nagyvejlke Község belterülete	2022	100 000 000	
149	2. árokprojekt	Csapadékvíz-elvezető rendszer kiépítése	Tevel Község Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.2	Tevel	2022	70 000 000	
150	Belterületi vízelvezető árkok felújítása, burkolása	Belterületi vízelvezető árkok felújítása, burkolása	Závod Község Önkormányzat	Bonyhádi	3.	3.2	Závod belterület	2024	50 000 000	Állami közútkezelő
151	Önkormányzati épületek energetikai felújítása	Önkormányzati hivatal épületének külső szigetelése, új fűtési rendszer kialakítása, nyílászárók cseréje, épület belső felújítása, klímarendszer kialakítása	Attala Község Önkormányzat	Dombóvári	3.	3.2	Attala	2021 második	50 000 000	

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
152	Csibrák vízelvezető rendszer tervezése kivitelezése	A falut több ízben elmosta a felhőszakadás, 2 ízben vis mayor támogatásra volt jogosult az önkormányzat. A Tamási Erdőgazdaság erdejéből lezúduló víz elmost a falu egy részét, az önkormányzat épületét, a vasúti síneket. Ezt a problémát csak összefogással lehetne megoldani, az önkormányzat saját erőből soha nem lesz képes ezt a feladatot megoldani. Először meg kellene tervezni szakemberek bevonásával, hogy milyen megoldással, és mekkor pénzügyi ráfordítással lehet ezt a feladatot megoldani.	Csibrák Község Önkormányzat	Dombóvári	3.	3.2	Csibrák Önkormányzata	?	nem ismert, kalkulálni sem merjük. A tervezési költség általunk becsült összege 1-3 millió Ft.	MÁV ZRT Pályafenntartási Főnökség, Vízügyi Felügyelőség, Gyulaj ZRT, Kőútkezelő ZRT.
153	Petőfi utca csapadékvíz elvezetése	Belvíz elvezetése, a meglévő korszerűtlen rendszer felújítása.	Csikóstóttós Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	7341 Csikóstóttós, Petőfi utca	2021	140 000 000	
154	Faluház felújítása és energetikai korszerűsítése.	Nyílászárók cseréje, energetikai korszerűsítés, fűtőkorszerűsítése, napelem rendszer kiépítése.	Csikóstóttós Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	7341 Csikóstóttós, Szabadság u. 1.	2021	16 000 000	Csikóstóttós, Faluszerépítő és Horgászegyesület
155	Községháza energetikai felújítása.	Nyílászárók felújítása, fűtés és villamos rendszer felújítása. Napelem rendszer kiépítése. Akadálymentesítés kiépítése.	Csikóstóttós Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	7341 Csikóstóttós, Hunyadi tér 24.	2021	20 000 000	
156	Dalmand csapadékvíz elvezetésének fejlesztése	A településen lévő csapadékvíz elvezetését kívánjuk modernizálni	Dalmand Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Dalmand	2022.01. negyedév	50 000 000	
157	Hivatali épület energetikai felújítása	Energetikai felújítás	Dalmand Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Dalmand	2022.01.negyedév	100 000 000	
158	Iskola energetikai felújítása	Energetikai felújítás	Dalmand Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Dalmand	2022.01.negyedév	150 000 000	KLIK-Tolna megye
159	Csapadékvíz-elvezetés II. ütem	Település északi részének csapadékvíz-elvezetése érintve a Május 1. utcát és a Hunyadi M. utcát	Decs Nagyközség Önkormányzat	Dombóvári	3.	3.2	Decs	2022. II.	280 000 000	
160	Csapadékvíz elvezetés és járda fejlesztés Dombóváron (TOP-1.5.1-20)	A felújításban érintett szakaszok hossza összesen 2496 méter. A nevezett utcák két városrészt kötnek össze, ezért forgalmuk az átlagosnál nagyobb, ennek függvényében állapotuk rohamosan romlik. Első ütemben szeretnénk a vízelvezető árkokat, a járdákat, valamint az útpadkákat felújítani, illetve a szakaszokat kísérő problémákat okozó fasorokat cserélni. Az útburkolat stabilitása szempontjából a legfontosabb a csapadékvíz mihamarabbi elvezetése, ezért kiemelten fontos az árkok és a hozzá kapcsolódó infrastruktúrák felújítása.	Dombóvár Város Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Dombóvár Ady utca (hrsz 605) Fő utca (hrsz 3368, hrsz 3521)	2021/III.név	457 000 000	Dombó-Land Térségfejlesztő Kft.
161	Dombóvár város Szuhay településrészének belterületi vízrendezése	Szuhay-domb vízelvezető-rendszerének kiépítése során rendeződik a településrész vízellátása, -elvezetése, csökkentve az ár-, belvíz- és helyi vízkár veszélyeztetettséget mintegy 475 ingatlan kapcsán. Záportárolzó, mobil vízáttemelő szivattyú, árokrendszer, hidak és átvezetők felújítása tervezett	Dombóvár Város Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Dombóvár	2021/II.név	400 000 000	Dombó-Land Térségfejlesztő Kft.
162	A Dombóvári Egyesített Humán Szolgáltató Intézmény épületének energetikai korszerűsítése	A Kinizsi u. 37. szám alatt található épület energetikai korszerűsítése: szigetelés, nyílászáró csere, napelemek elhelyezése	Dombóvár Város Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Dombóvár	2021/III.név	300 000 000	Dombó-Land Térségfejlesztő Kft.
163	A Szekszárdi SZC Esterházy Miklós Szakképző Iskolája és Kollégiuma épületének energetikai korszerűsítése	Az iskola épületének energetikai korszerűsítése: szigetelés, nyílászárócsere, napelem	Dombóvár Város Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Dombóvár	2021/III.név	300 000 000	Dombó-Land Térségfejlesztő Kft.
164	A Dombóvári Szivárvány Óvoda Zöld Liget Tagóvodája épületének energetikai korszerűsítése	Az óvoda épületének energetikai korszerűsítése: szigetelés, nyílászárócsere, napelem	Dombóvár Város Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Dombóvár	2021/III.név	150 000 000	Dombó-Land Térségfejlesztő Kft.
165	A Szuhay Sportcentrum épületének energetikai korszerűsítése	A sportcentrum épületének energetikai korszerűsítése: szigetelés, nyílászárócsere, napelem	Dombóvár Város Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Dombóvár	2021/III.név	500 000 000	Dombó-Land Térségfejlesztő Kft.
166	Dombóvár Gunaras településrészén szennyvízhálózat kialakítása	Hazánk 33. gyógyhelyeként nyilvántartott településrész üdülőházas övezeteiben szennyvízhálózat kiépítése	Dombóvár Város Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Dombóvár	2021/IV. név	400 000 000	
167	Csapadékvíz elvezetés kialakítása Döbrököz községben	Csapadékelvezető árkok, padkák rendbetétele, teljeskörű csapadékvíz elvezetésének megoldása	Döbrököz Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Döbrököz	2022	100 000 000	
168	Döbrököz Község Önkormányzatának hivatali épületének energetikai felújítása	Hivatal épületének fűtőkorszerűsítése, klimatizálása.	Döbrököz Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Döbrököz	2021	50 000 000	
169	Önkormányzat tulajdonában lévő szolgálati lakás (Páhy u. 45/1.) felújítása	Szolgálati lakás nyílászáróinak cseréje, fűtőkorszerűsítése, és külső szigetelése	Döbrököz Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Döbrököz	2021	50 000 000	

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projektartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
170	Csapadékvíz elvezető rendszerek felújítása, tisztítása	Árpád, Rákóczi és Petőfi utcákban a csapadékvíz elvezető árkok tisztítása, felújítása, a bekötő hidak alatt a vízelvezetés megvalósítása	Gyulaj Község Önkormányzat	Dombóvári	3.	3.2	Gyulaj, B	2021-2022	6 000 000	
171	Önkormányzati épületek felújítása, energetikai fejlesztése	Az önkormányzathoz tartozó ebédlő nyílászáróinak cseréje, külső hőszigetelése, vakolása, festése, az önkormányzat épületének külső hőszigetelése, vakolása, festése	Gyulaj Község Önkormányzat	Dombóvári	3.	3.2	Gyulaj, B, 61, 529 hrsz	2021	40 000 000	
172	Településcentrum épületegyüttesének napelemes villamos ellátása	Kossuth u. 22. szám alatti két épület napelemekkel történő felszerelése, a világítási, melegvíz és fűtés/hűtés rendszerek ezen energiával történő ellátása	Jágónak Község Önkormányzat	Dombóvári	3.	3.2	Jágónak	2025	15 000 000	
173	Csapadékvíz elvezető árkok burkolása	Kossuth utca mindkét oldalán a csapadékvíz elvezető árkok betonelemekkel történő burkolása	Jágónak Község Önkormányzat	Dombóvári	3.	3.2	Jágónak	2022	22 500 000	
174	Sarádi vízfolyás környezetének rendezése	A patak belterületi részének tisztítása, burkolása, híd felújítása	Jágónak Község Önkormányzat	Dombóvári	3.	3.2	Jágónak	2025	35 000 000	
175	Csapadékvíz elvezetésnek megoldása Kapospula településen	az egyre gyakoribb heves esőzések alkalmával a nagy mennyiségű csapadékvíz elvezetésének megoldása	Kapospula Község Önkormányzat	Dombóvári	3.	3.2	Kapospula	2023.	250 000 000	
176	"Száras lábbal Kaposszekcsőn" - a belterületi csapadékvíz-rendszer fejlesztése	Kaposszekcső területén, a Petőfi utcában több vízkár keletkezett az elmúlt 10 évben, mely a megváltozott időjárási viszonyokra, villámárvákra vezethető vissza. Emiatt már tervekkel rendelkezünk a terület felső és alsó vízelvezetésének megoldására, illetve a 61-es út emiatti átvágására.	Kaposszekcső Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Kaposszekcső	2021	40 000 000	
177	Önkormányzati épületek megújuló energiával való ellátása 1	Kaposszekcső Önkormányzatának épülete, illetve az óvoda épületének napelemmel való ellátása.	Kaposszekcső Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Kaposszekcső	2022	20 000 000	
178	Önkormányzati épületek megújuló energiával való ellátása 2	Az orvosi rendelő és a Községi ház és a civil ház épületének napelemmel való ellátása	Kaposszekcső Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Kaposszekcső	2024	25 000 000	
179	Önkormányzati épületek megújuló energiával való ellátása 3	Az innovációs központ napelemmel való felszerelése	Kaposszekcső Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Kaposszekcső	2026	20 000 000	
180	Geotermikus források kihasználása	Kaposszekcsőn, a Liget lakótelep területén több geotermális kút is található, melyet be is vizsgáltak, s a cégek energetikai ellátását tervezik ezek által	Kaposszekcső Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Kaposszekcső	2025	300 000 000	Kaposszekcső Község Önkormányzata
181	Belterületi Csapadékvíz elvezetése	Hunyadi, Zrínyi, Iskola utca	Kocsola Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Kocsola	2022.II.név	350 000 000	
182	Kurd belterületi csapadékvíz elvezetési rendszerének kialakítása	Kurd Hunyadi János utca -Rétköz valamint Ady Endre utca csapadékvíz elvezető rendszereinek megújítása, a hunyadi utcai árkok és hidak szintezésével, burkolásával, a Rét utcai levezető elkészítésével. Település fő levezető árkanak kotrása, burkolása, a Kotsis Margit és Rét utca között. Ady Endre utcai Kapos folyóba történő föld alatti levezető tisztításavagy kiváltása.	Kurd Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Hunyadi János, Petőfi Sándor, Rét utca, Ady Endre utca	2023.II.	85 000 000	
183	Művelődési Ház Energetikai fejlesztése	Művelődési Ház külső hőszigetelése, fűtégépészetének felújítása és bejáratí ajtajainak cseréje.	Kurd Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Kurd, Kotsis Margit utca 6.	2024.I.	140 000 000	
184	Fő utcai csapadékvíz elvezetés	csapadékvíz elvezetés	Nak Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Nak, Fő u.	2021-	250 000 000	
185	Önkormányzati fenntartású intézmények energetikai fejlesztése	Napelemek felszerelése	Nak Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Nak, Fő u .127, 188, 200	2021-	50 000 000	
186	Települési közműhálózat (szennyvíz hálózat, földgázhálózat) kialakítása Szakcsón	Hiányzó települési közműhálózat (szennyvíz hálózat, földgázhálózat) kialakítása Szakcsón	Szakcs Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.2	Szakcs	2021-2028	?	Nemzeti Fejlesztési Programiroda, . Drv Zrt.,
187	Csapadékvíz elvezetés II. ütem	A megnyert pályázaton megvalósuló szakaszhoz csatlakozóan vízelvezető rendszer korszerűsítése.	Alsónána Község Önkormányzat	Szekszárdi	3.	3.2	Alsónána	2021.I.	250 000 000	
188	Iskola épületének korszerűsítése	fűtégkorszerűsítés, homlokzati hőszigetelés, nyílászáró csere	Alsónána Község Önkormányzat	Szekszárdi	3.	3.2	Alsónána	2021.I.	50 000 000	
189	Óvoda épületének korszerűsítése	fűtégkorszerűsítés, homlokzati hőszigetelés, nyílászáró csere	Alsónána Község Önkormányzat	Szekszárdi	3.	3.2	Alsónána	2021.I.	70 000 000	
190	Idősek klubja korszerűsítése	fűtégkorszerűsítés, homlokzati hőszigetelés, nyílászáró csere	Alsónána Község Önkormányzat	Szekszárdi	3.	3.2	Alsónána	2021.I.	50 000 000	
191	Óvoda épületének energetikai korszerűsítése.	napelemek lehelyezése, homlokzati hőszigetelés, fűtégkorszerűsítés.	Alsónyék Község Önkormányzat	Szekszárdi	3.	3.2	Alsónyék	2021.II.	25 000 000	
192	Önkormányzati hivatal épületének energetikai korszerűsítése.	napelemek elhelyezése, fűtés korszerűsítés	Alsónyék Község Önkormányzat	Szekszárdi	3.	3.2	Alsónyék	2021.II.	25 000 000	
193	Művelődési Ház energetikai korszerűsítése.	napelemek elhelyezése	Alsónyék Község Önkormányzat	Szekszárdi	3.	3.2	Alsónyék	2021.II.	5 000 000	
194	Önkormányzati lakások korszerűsítése.	Napelemek elhelyezése, fűtégkorszerűsítés.	Alsónyék Község Önkormányzat	Szekszárdi	3.	3.2	Alsónyék	2021.II.	35 000 000	
195	Bátaszék, Mozi tér és környéke csapadékvíz elvezetése	A nevezett terület és a hozzákapcsolódó terület vízelvezetésének kiépítése	Bátaszék Város Önkormányzat	Szekszárdi	3.	3.2	Bátaszék	2021. II.	200 000 000	
196	Községháza felújítása	Homlokzatfelújítás, nyílászárók cseréje, energetika.	Decs Nagyközség Önkormányzat	Szekszárdi	3.	3.2	Decs	2020.IV.	200 000 000	
197	A település utcáinak vízelvezetése	Az utcák szélein feltorlódtott föld legyalulása és az árkok tisztítása	Pörboly Község Önkormányzat	Szekszárdi	3.	3.2	Pörboly	2021. I.	1 524 000	Pörboly
198	Csapadékvíz elvezetése Napfény utcából	Napfény utca vízelvezetése a nagy árokba	Szálka Község Önkormányzata	Szekszárdi	3.	3.2	Szálka	2021 IV. negyedév	100 000 000	Szálka
199	Szálka, Táncsics utca 52. energetikai fejlesztés, szigetelés	Az épület teljes hőszigetelése, nyílászáró cseréje	Szálka Község Önkormányzata	Szekszárdi	3.	3.2	Szálka	2021 III. negyedév	35 000 000	Német nemzetiségi Önkormányzat
200	Szálka, Petőfi utca 44. energetikai fejlesztése	Az épület teljes hőszigetelése, nyílászáró cseréje	Szálka Község Önkormányzata	Szekszárdi	3.	3.2	Szálka	2023 II. negyedév	80 000 000	környező települések
201	Táncsics utca meder kotrás	Csapadékvíz elvezető rendszer felújítása, betonburkolattal való ellátása	Várdomb Község Önkormányzata	Szekszárdi	3.	3.2	Várdomb	?	?	
202	Római utca meder kotrás	Csapadékvíz elvezető rendszer felújítása, betonburkolattal való ellátása	Várdomb Község Önkormányzata	Szekszárdi	3.	3.2	Várdomb	?	?	
203	Kossuth utca meder burkolás	Csapadékvíz elvezető rendszer felújítása, betonburkolattal való ellátása	Várdomb Község Önkormányzata	Szekszárdi	3.	3.2	Várdomb	?	?	
204	359 Hrsz vápás vízelvezetés	Csapadékvíz elvezető rendszer felújítása, betonburkolattal való ellátása	Várdomb Község Önkormányzata	Szekszárdi	3.	3.2	Várdomb	?	?	
3.2. intézkedés összesen (87 db)								10 714 024 000		

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
205	Bonyhád városközpont rehabilitációja	Bonyhád Szabadság tér rendezése, zöldfelületek növelése, új járófelület kialakítása; Járási Hivatal, Völgyseégi Múzeum körüli terület rendezése, parkosítása, parkoló létesítése. Csapadékvíz elvezető rendszer korszerűsítése, elektromos töltőállomás kialakítása	Bonyhád Város Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.3		2021 I. negyedév	800 000 000	
206	Légvezetékek föld alá telepítése	A településképet rontó légkábelek föld alá helyezése	Kismányok Község Önkormányzat	Bonyhádi	3.	3.3	Kismányok	?	250 000 000	
207	Játsszótér létrehozása a gyerekek számára		Nagyvejké Község Önkormányzata	Bonyhádi	3.	3.3		2022	5 000 000	
208	Játsszótér és parkok felújítása	a kültéri játsszótér és parkok felújítása	Kaposszekcső Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.3	Kaposszekcső	?	?	
209	Rekreációs park kialakítása az ipari parkban	Kaposszekcsőn az ipari parkban az út szomszédságában található egy - a rendezési terven is szereplő - rekreációs rész, mely az ott lévő cégek, a dolgozók számára is kapcsolódást nyújthatna. A tavat kellene hozzá kipucolni, a környezetét rendezni, parkosítani. Ez az út vezet a Nyergesi tóhoz is, így erre több kerékpáros is jár, akiknek szintén jó lenne megpihenésre	Kaposszekcső Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.3	Kaposszekcső	2022	6 000 000	
210	Sportkomplexum kialakítása	Kültéri fitness gépek telepítése, gördeszka pálya, futballpálya sokrétű hasznosítása	Kocsola Község Önkormányzat	Dombóvári	3.	3.3	Kocsola	2024.II.név	300 000 000	
211	Kurd Kálvária felújítása	A Kálvária domb 3 keresztjének felújítása és feljárójának kialakítása	Kurd Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.3	Kurd Kálvária utca	2025.II.	15 000 000	Katolikus Egyház
3.3. intézkedés összesen (7 db)								1 376 000 000		
212	Járási szintű zöldhulladék-feldolgozó üzem kialakítása	Járási szintű zöldhulladékfeldolgozó üzem kialakítása	Dombóvár Város Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.4	Dombóvár	2021/IV. név	300 000 000	Dél-Kom Nonprofit Kft.
213	Tegyük együtt a klímavédelemért program	A helyi vállalkozások, termelők, civilek együttműködésével programot kívánunk kidolgozni a környezetvédelem, klímavédelem érdekében. Ehhez előadásorozatokat, kiadványokat, workshopokat kívánunk szervezni, s a jó gyakorlatokat bemutatni.	Kaposszekcső Község Önkormányzata	Dombóvári	3.	3.4	Kaposszekcső	2021	5 000 000	Zöldtárs Alapítvány
3.4. intézkedés összesen (2 db)								305 000 000		
3. PRIORITÁS MINDÖSSZESEN (98 db)								17 395 024 000		
214	Orvosi szolgálati lakás felújítása	Szolgálati lakás felújítása	Aparhant Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.1	Aparhant	2021	45 000 000	
215	Önkormányzati épület energetikai korszerűsítése	Nyílászárócseré az önkormányzat épületén	Aparhant Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.1	Aparhant	2021	30 000 000	
216	Óvoda modernizálása	Elavult gépek, eszközök, játékok cseréje	Bátaapáti Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.1	Bátaapáti	2021-2024	15 000 000	
217	Orvosi műszerek beszerzése	Korszerűsítés, modernizálás	Bátaapáti Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.1	Bátaapáti	2021-2024	6 000 000	
218	Malom óvoda infrastrukturális korszerűsítése	A tagintézmény tornaszobával való bővítése, részleges nyílászáró csere, energetikai korszerűsítés, fűtőkorszerűsítés, tálalókonyha felújítása, eszközbeszerzés	Bonyhád Város Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.1	Bonyhád	2021 I. negyedév	300 000 000	
219	Orvosi rendelő kialakítása a dr. Kolta László u. 21-ben.	Felnőtt háziorvosi praxis ellátását szolgáló orvosi rendelő kialakítása és felszerelése	Bonyhád Város Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.1	Bonyhád	2021 I. negyedév	105 000 000	
220	Perczel 9. - egészségközpont kialakítása Bonyhádon	Az önkormányzati többségi tulajdonban lévő ingatlan egészségközponttá történő átalakítása, felszerelése, védőnői szolgáltatás ingerálásával	Bonyhád Város Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.1	Bonyhád	2021 I. negyedév	400 000 000	
221	Bentlakásos idősgondozó intézmény bővítése	A meglévő bentlakásos intézményünk szomszédságában lévő ingatlan megvásárlása, felújítása, átalakítása, energetikai korszerűsítése. Cél az ellátotti létszám növelése	Bonyhád Város Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.1	Bonyhád	2021 I. negyedév	250 000 000	
222	Helyi gazdaságfejlesztés - piac korszerűsítése	A jelenlegi, 7 780 m2 területű piac rendezése, árusító helyek kialakítása, járó felületek, a terület bekerítése, parkoló kialakítása és részben fedett piacterület kialakítása 369,5 m2-en.	Bonyhád Város Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.1	Bonyhád	2020. IV. negyedév	250 000 000	
223	Vörösmarty Mihály Művelődési Központ akadálymentesítése	Lépcsőlift, vagy lift építése	Bonyhád Város Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.1	Bonyhád	2021 I. negyedév	15 000 000	Vörösmarty Művelődési Központ
224	Vörösmarty tér 26. és a Bolyai u. 5. ingatlanok felújítása	Önkormányzati tulajdonú szociális bérlakások felújítása, korszerűsítése	Bonyhád Város Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.1	Bonyhád	2021 III. negyedév	250 000 000	
225	Óvoda felújítás és bölcsőde építés	Óvoda teljes körű felújítása, bölcsőde építése	Cikó Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.1	Cikó	2021.II.név	200 000 000	
226	Idősek nappali ellátása-idősek klubja kialakítása	Idősek nappali ellátása-idősek klubja kialakítása	Cikó Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.1	Cikó	2021.II.név	100 000 000	
227	Önkormányzati épület felújítása	Önkormányzati épület felújítása	Grábóc Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.1	Grábóc	2021. I.-II.	40 000 000	Tolna Megyei Önkormányzat
228	Óvoda felújítás	40 éves óvoda épületének teljes felújítása	Győre Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.1	Győre	2022. I. név	100 000 000	
229	Óvoda felújítás	Óvoda fűtőkorszerűsítés , padlózat csere,belső szigetelés, hátsó fal szigetelés, vakolás	Izmény Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.1	IZMÉNY	2021.II. - 2022. II.	25 000 000	
230	Óvoda udvar felújítása	Óvoda udvari játékok beszerzése,	Izmény Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.1	IZMÉNY	2021.II. - 2022. II.	5 000 000	
231	Óvodai futballpálya kialakítása	Futballpálya kialakítás	Izmény Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.1	IZMÉNY	2021.II. - 2022. II.	?	
232	Orvosi rendelő felújítása	Rendelő tetőszerkezetének beépítése, napelemmel való ellátása	Izmény Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.1	IZMÉNY	2022.-II	40 000 000	
233	Iskola épületének felújítása és átalakítása Idősek Otthonává	Az épület átalakítása garzon lakások idősek otthonává.	Izmény Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.1	IZMÉNY	2023.	600 000 000	
234	Konyhakialakítás, eszközbeszerzés	Konyhakialakítás gyermekétkeztetéshez, szociális étkeztetésre, eszközbeszerzés	Kakasd Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.1	Kakasd	2021. II. negyedév	130 000 000	
235	Idősek nappali ellátása Kakasdon	Idősek nappali ellátása szolgáltatás megvalósítása, épület felújítás, eszközbeszerzés	Kakasd Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.1	Kakasd	2021. II. negyedév	125 000 000	
236	Iskolafelújítás, korszerűsítés Kakasdon	Meglévő iskola épület felújítása, korszerűsítése	Kakasd Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.1	Kakasd	2021. II. negyedév	230 000 000	-
237	Sportcsarnok építés Kakasdon	Sportcsarnok építése.	Kakasd Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.1	Kakasd	2021. II. negyedév	150 000 000	-
238	Őszikék Szociális Intézmény tetőszerkezetének a felújítása	Az Őszikék bentlakásos intézmény tetőszerkezete elavult, az intézmény csapadékos időben több helyen beázik.	Községi Önkormányzat Váralja	Bonyhádi	4.	4.1	Váralja	2021	?	
239	Óvoda vizesblokk felújítás	Új vizesblokk létesítése	Lengyel Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.1	Lengyel	2022	15 000 000	
240	Óvoda világítási és villamossági rendszer felújítása	Elektromos rendszer felújítása, korszerűsítése	Lengyel Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.1	Lengyel	2022	25 000 000	
241	Védőnői épület felújítása	Váro vizesblokk korszerűsítése	Lengyel Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.1	Lengyel	2022	15 000 000	
242	Művelődési ház	Udvar burkolása.belső homlokzat felújítása	Mórág Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.1	Mórág	2022	35 000 000	
243	Az önkormányzat épületének korszerűsítése	7185 Mucsfa, Kossuth L. utca 29.	Mucsfa Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.1		2022.	50 000 000	
244	Önkormányzati konyha kialakítása, felújítása Nagymányokon	Nagymányok Város gyermekétkeztetést és szociális ellátást biztosító konyhája vállalkozói üzemeléssel működik. A konyha épülete felújításra, eszközei, berendezései fejlesztésre, cserére szorulnak. A kialakított új konyha városi üzemeltetésbe kerülne.	Nagymányok Város Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.1	Nagymányok	?	150 000 000	

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
245	Az önkormányzat épületének korszerűsítése	Az önkormányzat épületének korszerűsítése, 7186 Nagyvejte, Fő utca 20.	Nagyvejte Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.1		2022	50 000 000	
246	Bölcsőde kialakítása	Bölcsődei ellátás kialakítása	Tevel Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.1	Tevel	2021.	80 000 000	
247	Művelődési Ház és Könyvtár	Művelődési Ház és Könyvtár felújítása	Tevel Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.1	Tevel	2022	80 000 000	
248	Idősek napközi otthona kialakítása	Idősek napközi otthona kialakítása	Tevel Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.1	Tevel	2023	80 000 000	
249	Civilház korszerűsítés	Épületfelújítás, fűtése korszerűsítés, napelem, napkollektor, szigetelés	Závod Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.1	Závod	2021	40 000 000	Závod Önkormányzat, civil szervezet
250	Önkormányzati tulajdonú szociális bérházak, szükségletek felújítása, energetikai korszerűsítése	Épületfelújítás, akadálymentesítés, energetikai korszerűsítés, teljeskörű felújítás	Závod Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.1	Závod	2025	50 000 000	
251	Csibráki orvosi rendelő felújítása hrsz 1. Csibrák, Fő utca 11.	A közösségi ház felújítása megtörtént, de az orvosi rendelő részére beadott pályázat nem nyert. A rendelő szerves része a közösségi ház épületének, ennek felújítására 15 éve nem került sor. A hivatal épületében voltelhelyezve az orvosi rendelő, de az épület megszülyedését követően került itt elhelyezésre. A kialakítása azonban nem felel meg a megnövekedett követelményeknek.	Csibrák Község Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.1	Csibrák- Kurd (mivel egy orvosi praxishoz tartozik)	2022	28 000 000	
252	A csibráki Hivatal felújítása hrsz 113. 72325. Csibrák, Fő utca 52.	Az épület bejárati oldal felőli része 2002 óta süllyed. Felújítására több mint 30 éve nincs fedezet. Az eddigi pályázatok eredménytelenek voltak.	Csibrák Község Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.1	Csibrák	2021	33 000 000	
253	Hivatali épület udvarának térkövezése	térkövezési munkák	Dalmand Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Dalmand	2022.01.negyedév	5 000 000	
254	Hivatali épület eszközbeszerzése	eszközbeszerzés	Dalmand Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Dalmand	2022.01.negyedév	10 000 000	
255	Dalmand-Alsóleperd rehabilitációja	A lakóépületeken kívül semmilyen más közösségi épülettel, térrel nem rendelkezik Dalmand-Alsóleperd.	Dalmand Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Dalmand	2022.01. negyedév	100 000 000	
256	A Dombóvári Szivárvány Óvoda korszerűsítése	A települési óvodai úszásoktatást ellátó medence terének felújítása, öltözők kialakítása és az uszodai rész megközelítési útvonalának kialakítása	Dombóvár Város Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Dombóvár	2020/IV.név	50 000 000	
257	Dombóvár Szőlőhegyen orvosi rendelő kialakítása	Épület felújítása, korszerűsítése, akadálymentesítése	Dombóvár Város Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Dombóvár	2021/I.név	50 000 000	Dombó-Land Térségfejlesztő Kft.
258	Támasz Otthon épületének fejlesztése kapacitásbővítéssel	Az időskorúak bentlakásos és nappali ellátását biztosító Támasz Otthon épületének felújítása és az 50-50 főig történő kapacitásbővítéshez szükséges építési, felújítási munkák elvégzése, eszközbeszerzés, udvarrendezés	Dombóvár Város Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Dombóvár	2020/IV.név	500 000 000	
259	Családok Átmeneti Otthonának és a Biztos Kezdet Gyerekház épületének felújítása	A két funkció egy épületben helyezkedik el, mely a projekt keretében felújításra kerülne: szigetelés, tető, nyílászárócseré, belső helyiségek felújítása	Dombóvár Város Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Dombóvár	2021/III.név	200 000 000	
260	Járási szintű kutyamenhely kialakítása Dombóváron	Korszerű, előírásoknak megfelelő, 50 férőhellyel rendelkező kutyamenhely kialakítása szociális konténerrel, víz és szennyvíz bekötéssel	Dombóvár Város Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Dombóvár	2021/II.név	50 000 000	Dombó-Land Térségfejlesztő Kft. Help-Dombóvár Egyesület
261	Szőlőhegyi közösségi tér kialakítása	Épület felújítása, akadálymentesítése, szabadterei közösségi tér kialakítása (pajtaszínház), udvarrendezés	Dombóvár Város Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Dombóvár	2021/I. név	100 000 000	Dombó-Land Térségfejlesztő Kft.
262	Döbrököz község szociális- és gyermekétkeztetés ellátásához saját üzemeltetésű főzőkonyha létrehozása	Konyha épületének belső felújítása, eszközök beszerzése	Döbrököz Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Döbrököz	2021	50 000 000	
263	Közösségi játszótérek felújítása	A meglévő játszótérekben lévő játékok felújítása, új játékok elhelyezése, a játszótérek burkolatának javítása	Gyulaj Község Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.1	Gyulaj	2022	10 000 000	
264	Orvosi rendelő felújítása, eszközbeszerzés	Az épület nyílászáróinak cseréje, külső hőszigetelése, vakolása, festése, a vizesblokk felújítása, a fűtés korszerűsítése. Új orvosi eszközök beszerzése.	Gyulaj Község Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.1	Gyulaj, Kossuth L. u. 1.	2021	45 000 000	
265	Gyógyszertár épületének felújítása, berendezések cseréje	A gyógyszertár berendezésének cseréje, nyílászáró cseréje, fűtése korszerűsítés	Gyulaj Község Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.1	Gyulaj, Szent Imre tér 2/B	2020	15 000 000	
266	Templom külső, belső felújítása	A templom külső falának tatarozása, teljes belső felújítás /villanyszerelés, statikai munkák, festés/, a torony szerkezeti megerősítése, a toronykupola felújítása, nyílászárók cseréje,	Gyulaj Község Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.1	Gyulaj, B. 537 hrsz.	2021-2023	80 000 000	
267	Idősothon felújítás, fejlesztés	Az épület külső hőszigetelése, vakolása, festése, vizesblokk felújítása, az épület belső festése, a folyosón a padozat cseréje	Gyulaj Község Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.1	Gyulaj, Magyar u. 9.	2022	35 000 000	
268	Orvosi rendelő felújítás	A Kossuth u. 22. szám alatti épület teljes tetőcsere, szigetelés, belső átalakítás, épületgépészeti és fűtési-világítási rendszer modernizálás, bútorok, berendezések cseréje	Jágónak Község Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.1	Jágónak	2021	35 000 000	
269	Orvosi rendelő épületének energetikai fejlesztése Kaposulában	az orvosi rendelő épületének korszerűsítése energetikai szempontból	Kapospula Község Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.1	Kapospula	2022	6 000 000	
270	Idősek otthonának kialakítása Kaposulában	az idős emberekről szakszerű ellátórendszer keretei között történő gondoskodás	Kapospula Község Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.1	Kapospula	2023	120 000 000	
271	Kisteherautó beszerzés	az önkormányzati feladatellátáshoz nélkülözhetetlen munkaeszköz	Kapospula Község Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.1	Kapospula	2021	6 500 000	

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projektartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
272	"Kispajtások" bölcsőde-kialakítás Kaposszekcsőn	Kb 10 férőhelyes integrált bölcsődét kívánunk kialakítani Kaposszekcsőn. A fejlesztésre nagy igény mutatkozik. A település fejlettségének mutatója az is, hogy a munkanélküliségi rátánk alacsony, s a GYED-en, GYES-en lévő kismamákat is várják vissza a környéken munkaadók. Eddig csak dombóvárra való beiratkozással, átjelentkezéssel tudták megoldani a dolgozó anyák kisgyermekük elhelyezését. Erre jelentene megoldást a beruházás. Amennyiben lehetséges, úgy integrált intézményt kívánunk kialakítani. 2 verziónk van, egyrészt ha az óvoda épületéhez építve lesz kialakítva a bölcsőde. A plusz teremre előzetes tervekkel már rendelkezünk. A másik verzió, ha külön házban kell megoldani, akkor van egy másik épületünk, melyet fel kellene újítanunk.	Kaposszekcső Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Kaposszekcső	2021	50 000 000	
273	Civil ház felújítása	Kaposszekcső Község Önkormányzatának tulajdonában áll a Táncsics M. u. 32 számú épület, melynek több funkciója is van, pl helyt ad a civilek egy részének, régebben az idősök klubjának, stb. Az épület funkciójában megfelelő, de építészetiileg leromlott. Hátsó részének bontása, udvarának rendezése szükséges, míg az első résznek a fejlesztése, szigetelése, nyílászáróinek cseréje, stb.	Kaposszekcső Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Kaposszekcső	2023	50 000 000	Kaposszekcsői Német Nemzetiségi Önkormányzat
274	Iskola új szárnyának kialakítása	Kaposszekcsőn ugyan a KLIK fenntartásában van az iskola, de az infrastruktúra a településé, s emiatt az önkormányzat folyamatosan maga is fejleszti az épületet. A felújítás során az egyik szárny sajnos nem valósulhatott meg. Erre előzetes tervekkel már egyszer rendelkezünk, mely felülvizsgálatra került, s bármikor újítható. Így a jelenleg osztálybontások miatti hiányzó termék, zeneterem és komplex könyvtárrész is megvalósulhatna a jelenlegi felvizesedett, megsüllyedt, statikailag sem megfelelő szárny helyén. Az iskola új bejáratát már ennek fényében alakítottuk ki.	Kaposszekcső Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Kaposszekcső	2023	250 000 000	KLIK/Kaposszekcső Község Önkormányzata
275	Kocsolai Óvoda Felújítása	Óvodatető szerkezet felújítása, energetikai korszerűsítés	Kocsola Község Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.1	Kocsola	2021. III. név	40 000 000	
276	Orvosi lakás felújítása, energetikai korszerűsítése	Lakhatatlan állapotban lévő épület felújítása , melynek mért hatása remélhetőleg házi orvos praxis betöltése	Kocsola Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Kocsola	2023.II.név	60 000 000	
277	Gyógyszertár felújítása	akadálymentesítés és energetikai korszerűsítés	Kocsola Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Kocsola	?	3 000 000	
278	Közösségi ház energetikai korszerűsítése és akadálymentesítése	akadálymentesítés és energetikai korszerűsítés	Kocsola Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Kocsola	?	?	
279	Kurdi Napsugár Óvoda Tornaszoba kialakítása	Tornaszoba és mozgáskorlátozott WC kialakítása	Kurd Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Kurd Petőfi Sándor utca 15.	??	25 000 000	
280	Orvosi Rendelő Felújítása	Az orvosi rendelő kialakítása a régi orvoslakás épületben, a hol az orvosi, fogorvosi és védőnői szolgálat rendelője egy helyszínen lenne kialakítva.	Kurd Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Kurd, Hunyadi János utca 21.	2021.II.	95 000 000	
281	Kurd Plébánia Épületében Idősek Napközijének Kialakítása	A plébánia épületben társalgó, vizesblokk, melegítőkonyha, pihenőhelység, e mellett fűtőkorszerűsítés, udvari bútorok kialakítása készítése.	Kurd Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Kurd, Petőfi Sándor utca 19.	2022.II.	120 000 000	
282	KMB Iroda Kialakítása	A kurdi KMB Iroda jelenleg méltatlan helyen, a melléképületben van elhelyezve, ezen az állapoton szeretnénk változtatni, s az irodát a fő épületbe helyeznénk el.	Kurd Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Kurd, Kotsis Margit utca 3.	2022.II.	8 000 000	Rendőrség
283	Orvosdi rendelő	Felújítás	Lápfő Község Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.1	Lápfő Község	2021 II.negyedév	20 000 000	
284	Óvoda tetőfelújítás	Tetőfelújítás	Nak Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Nak, Fő u. 188.	2021-	20 000 000	
285	IKSZT fűtőkorszerűsítése	fűtőkorszerűsítés	Nak Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Nak, Fő u. 200	2021-	30 000 000	
286	Orvosi rendelő fejlesztése	Háziorvosi és védőnői feladatot ellátó rendelő fejlesztése. Elavult régi nyílászárók cseréje, lábazat és homlokzat szigetelés, tetőhéjazat cseréje, belső gépészeti rendszerek korszerűsítése.	Szakcs Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Szakcs	2021	45 000 000	
287	Szakcsi Idősek Otthona fejlesztése,bővítése	Meglévő benntlakásos idősok otthona intézmény korszerűsítése, bővítése 15 férőhellyel,kiszolgáló egységgel,eszközbeszerzés.	Szakcs Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.1	Szakcs, Petőfi tér 11. (2 hrsz.)	2021	135 000 000	
288	Óvoda fejlesztése Alsónánán	Épület átalakítása, korszerűsítése.	Alsónána Község Önkormányzat	Szekszárdi	4.	4.1	Alsónána	2021.I.	100 000 000	
289	Fogorvosi rendelő kialakítása	A háziorvosi rendelő épületében fogorvosi rendelő kialakítása.	Alsónána Község Önkormányzat	Szekszárdi	4.	4.1	Alsónána	2021.I.	20 000 000	
290	Bölcsőde építése Alsónyéken	Önkormányzati tulajdonú ingatlanra új bölcsőde építése az óvodásokat is kiszolgáló 100 fős főzőkonyhával.	Alsónyék Község Önkormányzat	Szekszárdi	4.	4.1	Alsónyék	2021. II.	200 000 000	
291	Szociális alapszolgáltatások fejlesztése Bátaszéken	Az épület, amelyben jelenleg a nappali ellátás, idősök klubja működik felújításra szoruló épület.	Bátaszék Város Önkormányzat	Szekszárdi	4.	4.1	Bátaszék	2021. III.	240 000 000	
292	Bátaszék, Civil ház kialakítása	Bátaszék, Kossuth utcai épület felújítása, mely otthont adna a helyi népcsoportoknak.	Bátaszék Város Önkormányzat	Szekszárdi	4.	4.1	Bátaszék	2022. III.	150 000 000	
293	Szociális Otthon felújítása	Tetőcsere, energetikai felújítása	Decs Nagyközség Önkormányzat	Szekszárdi	4.	4.1	Decs	2021. I	170 000 000	
294	Műfüves pályához öltöző építése	Öltözőépület kialakítása	Decs Nagyközség Önkormányzat	Szekszárdi	4.	4.1	Decs	2021	200 000 000	
295	Köztemető fejlesztése	Ravatalozó felújítása, hűtőhelyiség kialakítása	Decs Nagyközség Önkormányzat	Szekszárdi	4.	4.1	Decs	2021.IV.	50 000 000	
296	Decsi Konyha felújítása	Közétkeztetés, rendezvények	Decs Nagyközség Önkormányzat	Szekszárdi	4.	4.1	Decs	2022.I.	50 000 000	
297	Önkormányzat fűtés korszerűsítés	Kazáncsere	Sárpilis Község Önkormányzata	Szekszárdi	4.	4.1	Sárpilis	2022.III.	25 000 000	
298	Orvosi rendelő , váróterem	Felújítás az orvosi rendelőben	Sárpilis Község Önkormányzata	Szekszárdi	4.	4.1	Sárpilis	2022.III.	15 000 000	
299	Szálla tó körül közvilágítás megépítése	A tó körül közvilágítás megépítése	Szálla Község Önkormányzata	Szekszárdi	4.	4.1	Szálla	2023 III. negyedév	80 000 000	környező települések
300	Bölcsőde-Óvoda épület felújítás, fűtés korszerűsítés, szigetelés	épületfelújítás, szigetelés, fűtés korszerűsítés	Várdomb Község Önkormányzata	Szekszárdi	4.	4.1	Várdomb	?	?	
301	Művelődési ház bővítés, felújítás, szigetelés, fűtés korszerűsítés	épületfelújítás, szigetelés, fűtés korszerűsítés	Várdomb Község Önkormányzata	Szekszárdi	4.	4.1	Várdomb	?	?	
302	Bölcsőde - Óvoda felújítás, szigetelés, fűtés korszerűsítés	épületfelújítás, szigetelés, fűtés korszerűsítés	Várdomb Község Önkormányzata	Szekszárdi	4.	4.1	Várdomb	?	?	
303	Hivatal épület felújítás, szigetelés, fűtés korszerűsítés	épületfelújítás, szigetelés, fűtés korszerűsítés	Várdomb Község Önkormányzata	Szekszárdi	4.	4.1	Várdomb	?	?	
4.1. intézkedés összesen (90 db)								7 860 500 000		

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
304	Aparhant belterületi utak felújítása	Belterületi utak felújítása	Aparhant Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.2	Aparhant	2021	100 000 000	
305	Kilátóhoz vezető út stabilizációja	A Kilátó megközelítése	Bátaapáti Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.2	Bátaapáti	2021-2024	35 000 000	
306	Bonyhád, Rákóczi utca felújítása	Magyar Közút tulajdonában lévő útburkolat helyreállítása, csapadékvíz-elvezetés korszerűsítése, parkolók felújítása	Bonyhád Város Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.2	Bonyhád	2021 II. negyedév	367 000 000	Magyar Közút Nonprofit Zrt.
307	Belterületi útfejlesztés	Petőfi utca felújítása	Cikó Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.2	Cikó	2021.II.név	50 000 000	
308	Belterületi útfejlesztés	Dózsa-Diófa utca felújítása	Cikó Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.2	Cikó	2021.II.név	20 000 000	
309	Útfelújítások Győre településen	Aszfaltozás, padkázás	Győre Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.2	Győre	2022. I. név	80 000 000	
310	Úthálózat felújítása, fejlsztése	A belterületi utak javítása, szélesítése, aszfaltozása.	Izmény Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.2	IZMÉNY	2021. II.	60 000 000	
311	Úthálózat felújítása, fejlesztése	A temető belterületi út, járda javítása	Izmény Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.2	IZMÉNY	2021.II.	15 000 000	
312	Útfejlesztés a Dózsa utcában	Útfejlesztés	Kakasd Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.2	Kakasd	2021. II. negyedév	130.000.000	
313	Útfejlesztés a Szabadság utcában	Útfejlesztés, parkolókialakítás	Kakasd Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.2	Kakasd	2021. II. negyedév	50.000.000	
314	Külrületi útfejlesztés Kakasdon	Útfejlesztés	Kakasd Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.2	Kakasd	2021. II. negyedév	25 000 000	
315	Belterületi utak felújítása	Rossz állapotú utak rekonstrukciója	Kismányok Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.2	Kismányok	?	70 000 000	
316	Bel és külterületi utak fejlesztése Kisvejke Községben	Bel és külterületi utak fejlesztése Kisvejke Községben	Kisvejke Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.2	Kisvejke	2021 I negyedév	80 000 000	Tolna Megyei Önkormányzat
317	Váralja önkormányzati tulajdonban lévő útjainak felújítása	A Váralja község tulajdonában lévő utak állapota leromlott, szint mindegyik utcában szükséges a felújítás.	Községi Önkormányzat Váralja	Bonyhádi	4.	4.2	Váralja	2022	200 000 000	
318	Lengyel Kossuth u.	Útburkolat felújítása	Lengyel Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.2	Lengyel	2022	15 000 000	
319	Dózsa György út	Teljes útburkolat építése	Lengyel Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.2	Lengyel	2023	20 000 000	
320	Szabadság utca,záportározó felé vezető út felújítása	aszfaltozás kb 1500 méteren a Szabadság utcában. A záportározó útjának zúzottkővel vagy mart aszfalttal való feltöltése.	Mórág Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.2	Mórág	2023	50 000 000	
321	Möcsény belterületi úthálózat fejlesztése	Möcsény Béke utca valamint Ifjúság utca korszerűsítése	Möcsény Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.2	Möcsény	2021 I negyedév	80 000 000	Tolna Megyei Önkormányzat
322	Belterületi út, járda felújítás 3000 m hosszban	Belterületi út- és járdafelújítás	Murga Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.2	Murga Község Önkormányzata	?	?	
323	Nagymányok Város belterületi útjainak felújítása	A város belterületi utjai igen leromlott állapotban vannak egy-egy előző pályázati forrásból történt útfelújítás kivételével. A biztonságos közlekedés érdekében az utak 85%-a még felújításra vár. Pár útszakasz szilárd burkolatának biztosítása is még elkészülésre vár.	Nagymányok Város Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.2	Nagymányok Város belterületi útjai	?	1 000 000 000	
324	Útfelújítás Nagyvejke Községben	Útfelújítási munkálatok elvégzése a rosszabb minőségű útszakaszokon	Nagyvejke Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.2	Nagyvejke Község belterülete	2022	40 000 000	
325	Belterületi utak, járdák felújítása	Belterületi utak, járdák felújítása	Tevel Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.2	Tevel	2021	40 000 000	
326	Önkormányzati külterületi utak és vízelvezető árkok felújítása	Szilárd burkolatú külterületi utak felújítása, vízelvezetőrendszerek felújítása burkolása	Závod Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.2	Závod külterület	2022	800 000 000	Civil szervezetek
327	Mezőgazdasági földutak stabilizálása, csapadékvíz elvezetés kialakítása	Mg-i földutak erózió és kimosódás elleni védelme, utfelület stabilizálása, hozzá kapcsolt vízelvezető árkok kialakítása	Závod Község Önkormányzat	Bonyhádi	4.	4.2	Závod külterület	2023	100 000 000	Civil szervezet, Naturparkok
328	Belterületi kerékpárút	Zomba központjától az iskoláig kb. 1.000 m kerékpárút kialakítása	Zomba Község Önkormányzata	Bonyhádi	4.	4.2		Döntést követően azonnal	150 000 000	
329	Siófok-Tamási-Dombóvár-Pécs kerékpárút fejlesztése	Kerékpárút építése Jágónak, Kaposszekcső, Dombóvár, Döbrököz, Dalmand, Kocsola, Nagykőnyi, Pári, Tamási, Fürged, Felsőnyék érintésével	NIF Zrt.	Dombóvári, Tamási	4.	4.2	Jágónak, Kaposszekcső, Dombóvár, Döbrököz, Dalmand, Kocsola, Nagykőnyi, Pári, Tamási, Fürged, Felsőnyék	2025		
330	Önkormányzati tulajdonú belterületi utak felújítása, javítása	Sportpályához vezető út felújítása illetve két utcát összekötő útszakasz felújítása	Attala Község Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.2	Attala	2021 III.	10 000 000	
331	Út és járdafelújítás Tancsics utcában (hrs2142.	Több mint 20 éve nem volt lehetőség járda- és útfelújításra. Ennek szükségessége most már sürgető.	Csibrák Község Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.2	Csibrák Önkormányzata	2023	25 000 000	
332	Út és járdafelújítás Ady utcában hrsz 174.	Több mint 20 éve nem volt lehetőség járda- és útfelújításra. Ennek szükségessége most már sürgető.	Csibrák Község Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.2	Csibrák Önkormányzata	2024	16 000 000	
333	Önkormányzati tulajdonú belterületi és külterületi utak felújítása	Szabadság utca, Kossuth utca,Jókai utca, Ady utca, Rákóczi utca, Kafka utca	Dalmand Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.2	Dalmand	2022.01.negye dév	100 000 000	
334	Dalmand Község járdáinak felújítása	Belterületi járdák felújítása	Dalmand Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.2	Dalmand	2022.01.negye dév	20 000 000	
335	Parkolók kialakítása Dalmand községben	parkolók kialakítása	Dalmand Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.2	Dalmand	2022.01.negye dév	20 000 000	
336	Dombóvár belterületi útjainak fejlesztése	Összesen 10 470 m út felújítása, fejlesztése: - Garay utca 670 m - Ady E. u 660 m - Katona J. u. (Bajcsy – Dózsa között) 560 m - Dombó P. u. (Vörösmarty utcától lefelé) 350 m - Gyár u. (Kinizsi u. – Kórház u. között) 560 m - Radnóti u. (Kórház u.-Erkel u. között) 540 m - Radnóti u. (Móra – Mikes között) 560 m - Mikes K. utca 660 m - Dőry Hugó utca 240 m - VI. utca (Fő utca – Horvay u. között) 350 m - Kórház utca (Köztársaság u. – Fő utca között) 670 m - Gyöngyvirág krt. (Rákóczi u – Rozmaring tér között) 500 m - Gyöngyvirág krt. (Harangvirág u. – Rákóczi u. között) 400 m - Zrínyi utca 880 m - Dózsa Gy. u (Kossuth L. u – Katona J. u. között) 290 m - Dózsa Gy. u. (Bercsényi u. – Bajcsy-Zs. u. között) 340 m - Bercsényi utca 100 m - Rét utca 690 m - Erdősor u. (Berzsényi u – Ivanich u. között) 600 m - Pannónia út (Teleki u. – Móricz Zs. u. között) 670 m - Monostor u. 180 m	Dombóvár Város Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.2	Dombóvár	2021/III.név	460 000 000	Dombó-Land Térségfejlesztő Kft.
337	Belterületi utak felújítása	Szennyvízhálózat kiépítése után a falu teljes úthálózatának felújítása	Döbrököz Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.2	Döbrököz	2022	50 000 000	

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
338	Belterületi utak felújítása	Kossuth utca, Petőfi és Rákóczi utca útburkolatának felújítása, Szabadság utca és a 071 hrsz-ú külterületi útszilárd burkolatú úttal való ellátása.	Gyulaj Község Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.2	Gyulaj, belterület	2020.	80 000 000	
339	Aranyparti úthálózat kiépítés	Korábbi zártkerti részen egyre több az állandó lakos, közüzemi szolgáltatások elérhetők, a közlekedés javítása érdekében szfalt burkolatú út kialakítása	Jágónak Község Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.2	Jágónak	2022	30 000 000	
340	Belterületi útfelújítás	a rossz állapotban lévő, önkormányzati tulajdonban lévő utak felújítása,a biztonságos közlekedés megvalósítása	Kapospula Község Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.2	Kapospula	2022. I.	15 000 000	
341	Járdafelújítás Kapospulában	az előző évek járdafelújítási projekteiből még kimaradt járdaszakaszok helyreállítása	Kapospula Község Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.2	Kapospula	2024	10 000 000	
342	Buszmegállók felújítása Kapospulában	a régi, elhasználódott, sok esetben megrongálódott buszmegállók cseréje, kényelmes, kultúrált várakozási lehetőség biztosítása az utasok részére.	Kapospula Község Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.2	Kapospula	2022	4 000 000	
343	Kocsolai Útfelújítás	Kocsola Zrínyi utca, Arany J. utca, Iskola utca, Petőfi utca, Nagymező utca, Hunyadi utca útfelújítása	Kocsola Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.2	Kocsola	2021. II. névtől folyamatosan	150 000 000	
344	Nosztánypusztá bekötőút	útépítés	Nak Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.2	Nosztánypusztá	2021-	100 000 000	
345	Belterületi utak felújítása Szakcson I. ütem	Meglévő rossz állapotú útburkolat felújítása,korszerűsítése Petőfi tér,Sport u.,Kossuth L. u	Szakcs Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.2	Szakcs	2022	65 000 000	Szakcs Község Önkormányzata
346	Mező utca felújítása	Nagyon rossz út, burkolatának készítése	Várong Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.2	Várong	2021.II.félév	4 000 000	
347	Béke utca felújítása	Az út burkolatának teljes felújítása	Várong Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.2	Várong	2021.II.félév	10 000 000	
348	Pince soron útépítés	Pince sor I., II. és III. utcában szilárd burkolat építése 1,5 km hosszon	Alsónána Község Önkormányzat	Szekszárdi	4.	4.2	Alsónána	2021.I.	380 000 000	
349	Belterületi utak aszfaltozása	Betonutak felújítása aszfalt réteg építésével 4 km hosszban	Alsónyék Község Önkormányzat	Szekszárdi	4.	4.2	Alsónyék	2021. II.	250 000 000	
350	Közlekedési csomópont korszerűsítés	Baleset megelőzési céllal a 55.sz főút és a Fábán Pál utca csomópontjának átalakítása körforgalmi csomóponttá.	Alsónyék Község Önkormányzat	Szekszárdi	4.	4.2	Alsónyék	2021. II.	500 000 000	
351	Kövesd városrész úthozatának fejlesztése	A településrész megközelítését szolgáló bekötőút illetve a központig vezető út felújítása.	Bátaszék Város Önkormányzat	Szekszárdi	4.	4.2	Bátaszék	2022. II.	24 000 000	
352	Lajvér, Nyéki hegyi út fejlesztése	Lajvér, Nyéki út felújítása kb. 100 m hosszban, amivel csatlakozunk az Alsónyék Község Önkormányzat által felújított útszakaszhoz.	Bátaszék Város Önkormányzat	Szekszárdi	4.	4.2	Bátaszék	2022. II.	31 000 000	
353	Dr.Herman Egyed és II. Géza utca fejlesztése	Dr. Herman egyed utca (210 m) és II. Géza utca (280 m) hosszban felújítása. Az utcák lehetővé teszik az új lakóingatlanok megközelítését.	Bátaszék Város Önkormányzat	Szekszárdi	4.	4.2	Bátaszék	2022. II.	150 000 000	
354	Volt TSZ út felújítása	A Bezerédj és Gázfogadó állomás közötti szakaszon, 910 m hosszban felújítás.	Bátaszék Város Önkormányzat	Szekszárdi	4.	4.2	Bátaszék	2022.II.	70 000 000	
355	Kövesd, Szüret utca felújítása	Szüret utca felújítása	Bátaszék Város Önkormányzat	Szekszárdi	4.	4.2	Bátaszék	2022. II.	46 000 000	
356	Kerékpáros közlekedésfejlesztés Bátaszéken	Bátaszék északi és déli vége közötti kerékpáros kapcsolat kialakítása	Bátaszék Város Önkormányzat	Szekszárdi	4.	4.2		2021.II.	400 000 000	
357	Alkotmány utca fejlesztése	Út-, járdafelújítás	Decs Nagyközség Önkormányzat	Szekszárdi	4.	4.2	Decs	2022	70 000 000	
358	55. sz. főút fejlesztése	Meglévő út magasabb teherbírásra való fejlesztése, Pörblyt elkerülő szakasz megépítése.	NIF Zrt.	Szekszárdi	4.	4.2	Pörboly, Alsónyék, Bátaszék	2026		
359	Pörboly település utcáinak javítása	Kátyúk foltozása (1390m2); Teljes aszfaltozás (5560 m2);Útpatka rendezése (2780fm)	Pörboly Község Önkormányzat	Szekszárdi	4.	4.2	Pörboly	2021.I	61 084 460	Pörboly
360	Szálka Erdőalja utca betonozása	Új lakóövezet kialakítása	Szálka Község Önkormányzata	Szekszárdi	4.	4.2	Környező települések	2022 III. negyedév	300 000 000	környező települések
361	Szálka Vízműhöz vezető út	Jelenleg földút, vízmű és sportpálya megközelítése	Szálka Község Önkormányzata	Szekszárdi	4.	4.2	Szálka	2022 III. negyedév	120 000 000	Szálka
362	Ady köz út stabilizálása	Belterületi utak stabilizációs munkái	Várdomb Község Önkormányzata	Szekszárdi	4.	4.2	Várdomb	?	?	
363	Gábor utca út stabilizálása	Belterületi utak stabilizációs munkái	Várdomb Község Önkormányzata	Szekszárdi	4.	4.2	Várdomb	?	?	
364	Kossuth utcai útsatlakozások stabilizálása	Belterületi utak stabilizációs munkái	Várdomb Község Önkormányzata	Szekszárdi	4.	4.2	Várdomb	?	?	
365	Bátaszék, Szenes utca felújítása	Szenes utca felújításra szorul	Bátaszék Város Önkormányzat	Szekszárdi	4.	4.2	Bátaszék	2022. II.	40 000 000	
366	Szőlőhegyi út fejlesztése	Decsi hegyen élőkkal közvetlen kapcsolat, a zártkerti ingatlanok könnyebb megközelítése	Decs Nagyközség Önkormányzat	Szekszárdi	4.	4.2	Decs	2022. I.	270 000 000	
367	Széll Judit utca fejlesztése	Út-, járdafelújítás	Decs Nagyközség Önkormányzat	Szekszárdi	4.	4.2	Decs	2022	70 000 000	
4.2. intézkedés összesen (64 db)								7 348 084 460		
368	Ivóvízhálózat kiépítése Dombóvár Szőlőhegy településrészén	A fejlesztés keretében a 640 fős településrész állandó jelleggel lakott részének vezetékes ivóvízhálózatának kialakítása kerül megvalósításra	Dombóvár Város Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.3	Dombóvár	2021/IV. név	200 000 000	
369	Ivóvízvezeték cseréje Kapospulában	ivóvízellátás minőségének javítása, korszerű csőhálózat, egészséges ivóvíz biztosítása	Kapospula Község Önkormányzat	Dombóvári	4.	4.3	Kapospula	2024	120 000 000	
370	Ivóvízjavító Program	Meglévő ivóvízhálózat fejlesztése,korszerűsítése,	Szakcs Község Önkormányzata	Dombóvári	4.	4.3	Szakcs	2021-2025	160 000 000	Nemzeti Fejlesztési Programiroda, Eon Zrt. Drv Zrt.,
4.3. intézkedés összesen (3 db)								480 000 000		
4. PRIORITÁS MINDÖSSZESEN (157 db)								15 688 584 460		

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikatív, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
371	Felsőnána Dózsa Gy. Utca felújítása	Az úttest újra aszfaltozás padkarendezés és a hozzá tartozó vízelvezetés kiépítése	Felsőnána Község Önkormányzata	Bonyhádi	5.	5.1	Felsőnána Dózsa Gy. Utca	2021	30 000 000	
372	Felsőnána Rákóczi utca felújítása	Az úttest újra aszfaltozás padkarendezés és a hozzá tartozó vízelvezetés kiépítése	Felsőnána Község Önkormányzata	Bonyhádi	5.	5.1	Felsőnána Rákóczi F utca	2022	30 000 000	
373	Felsőnána Ady E. u felújítása	Az úttest újra aszfaltozás padkarendezés és a hozzá tartozó vízelvezetés kiépítése	Felsőnána Község Önkormányzata	Bonyhádi	5.	5.1	Felsőnána Ady E. utca	2023	30 000 000	
374	Felsőnána patak mederkotrás és betonozás	A falun keresztül húzódó patak medrének a kitakarítása és lebetonozása	Felsőnána Község Önkormányzata	Bonyhádi	5.	5.1	Felsőnána Hrsz 305	2024	30 000 000	
375	Önkormányzat épületének a felújítása	Az épület nyílászáróinak cseréje, hőszigetelése, tetőszerkezetének a felújítása, vizesblokkok felújítása, fűtőkorszerűsítése megújuló energiák felhasználásával.	Felsőnána Község Önkormányzata	Bonyhádi	5.	5.1	Felsőnána Rákóczi u. 2/a	2024	30 000 000	
376	Felsőnánai Kultúrház felújítása	Az épület nyílászáróinak cseréje, hőszigetelése, vizesblokkok felújítása és kiépítése, fűtőkorszerűsítése megújuló energiák felhasználásával.	Felsőnána Község Önkormányzata	Bonyhádi	5.	5.1	Felsőnána Kossuth Lajos u. 1	2024	30 000 000	
377	Közcstorna hálózat kiépítése	Települési csatornahálózat kiépítése	Felsőnána Község Önkormányzata	Bonyhádi	5.	5.1	Felsőnána	?	?	
378	Mezőgazdasági tevékenységek beindítása (zöltségtermesztés)	Mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó fejlesztések	Felsőnána Község Önkormányzata	Bonyhádi	5.	5.1	Felsőnána	?	?	
379	Betonelem gyártás beindítása	Betonelem gyártó üzem kialakítása	Felsőnána Község Önkormányzata	Bonyhádi	5.	5.1	Felsőnána	?	?	
380	Belterületi utak felújítása	Belterületi utak felújítása	Kéty Község Önkormányzat	Bonyhádi	5.	5.1	Kéty	2021-től	20 000 000	
381	Járda felújítás	Járda felújítás	Kéty Község Önkormányzat	Bonyhádi	5.	5.1	Kéty	2021-től	100 000 000	
382	Belterületi csapadékvíz elvezetés fejlesztése Kétyen	Belterületi csapadékvíz elvezetés fejlesztése Kétyen	Kéty Község Önkormányzat	Bonyhádi	5.	5.1	Kéty	2021-től	300 000 000	
383	Kerékpár út	A külterületi földes utak kerékpár útkénti használata Kétyen	Kéty Község Önkormányzat	Bonyhádi	5.	5.1		2021-től	30 000 000	
384	"A zöld energiáért"	Önkormányzati épületek megújuló energia fejlesztése	Kéty Község Önkormányzat	Bonyhádi	5.	5.1	Kéty	2021-től	100 000 000	
385	"Az önkormányzat a civilekért"	A régi iskolaépület felújítása és átalakítása Idősek Otthonává	Kéty Község Önkormányzat	Bonyhádi	5.	5.1	Kéty	2021-től	70 000 000	
386	Kéty értékei	Helytörténeti tár ház kialakítása Kétyen	Kéty Község Önkormányzat	Bonyhádi	5.	5.1	Kéty	2021-től	50 000 000	
387	Emlékhelyek kialakítása	Emlékhelyek kialakítása	Kéty Község Önkormányzat	Bonyhádi	5.	5.1	Kéty	2021-től	10 000 000	
388	A településkép szebbé tétele	A településkép szebbé tétele	Kéty Község Önkormányzat	Bonyhádi	5.	5.1	Kéty	2021-től	20 000 000	
389	Iskola és sportcsarnok napelemes ellátása	napelem, napkollektor felszerelés	Zomba Község Önkormányzata	Bonyhádi	5.	5.1	Zomba, Rákóczi u. 84.	Döntést követően azonnal	120 000 000	KLIK Tamási tankerület
390	Intézményi köztételeket biztosító konyha kialakítása	Zomba Község Önkormányzata Konyhája jelenleg Zomba, Kéty, Felsőnána bölcsődei, óvodai, iskolai gyermek étkeztetést, valamint a KLIK fenntartása alatt működő paradicsomi nevelőotthon gyermekeinek ételmezését látja el, továbbá az említett települések szoc. étkeztését napi 400-450 adagszámmal. A jelenlegi konyha egy valamikori kastély épület alagsorában helyezkedik el, ami a NÉBIH által is kifogásolt, közegészségügyi szempontból nem megfelelő épület. Mivel a település hosszú távon szeretné üzemeltetni a gyermek- és szociális étkeztést biztosító szolgáltatást, így elengedhetetlen egy erre a célra megfelelő épület (konyha) kialakítása a lehető leg rövidebb időn belül.	Zomba Község Önkormányzata	Bonyhádi	5.	5.1	Zomba, Önkormányzati tulajdonú területen	Támogatási döntés után azonnal	400 000 000	
391	Petőfi utca és Deák Ferenc tér meglévő út felújítása	Útfelújítás	Bikács Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Bikács	2022.II.né	18 000 000	TOP
392	Óvoda fejlesztése	Külső épület felújítás,fűtés korszerűsítés,játszótér felújítása	Bikács Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Bikács	2021.I félév	16 000 000	
393	Petőfi utca	csapadékvíz elvezetés	Bikács Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Bikács	2022	19 000 000	TOP
394	Széchenyi István utca	csapadékvíz elvezetés	Bikács Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Bikács	2022	19 000 000	TOP
395	Ipari park létrehozása Bölcskén	Bölcskén közút és vasútvonal között található 15 hektárnyi önkormányzati tulajdonú sík terület, középfejtésű terület mellett, itt szeretnénk a jövőben kijeölni a terület átminősítésével iparterületet. A terület mellett megy el majd a jövőben megépülő 5137 sz. Tervezett útvonal mely a 6. sz. fűutat köti össze a településsel közvetlenül.	Bölcske Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Bölcske	2021. II.	200 000 000	Lehetséges partner a PIP Közép Dunamenti Zrt.
396	Gyűjtőút1: Rákóczi utca felújítása	A település leghosszabb, legtöbb mellékutcat gyűjtő kis főutcája, melyre komplex út, járda, csapadékvíz elvezetési tervek rendelkezésre állnak. A projekt részeként az utcát rendszeresen előntő csapadékvíz is kultúraltan felújításra kerülne és a mára balesetveszélyes járdák is újra használhatóvá válnának	Bölcske Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Bölcske	2021. II.	250 000 000	
397	Gyűjtőút2: Szentháromság-Templom-tér felújítása	Bölcske központi területe ahol a Református templom, a Mozi, a Parókia, a boltok nagy része és több vendéglátó egység található. A csapadékvíz elvezetés hiányát oldanánk meg először, ezzel együtt az úthálózat is rendeződne., a közművek kikerülnének az út alól. Második ütemben parkolókat alakítanánk ki és parkosítanánk a területet.	Bölcske Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Bölcske	2022. III.	250 000 000	
398	Belterületi kis utcák felújítása	Bölcske kisebb utcáinak állapota gyorsan romlik a megnövekedett gépjármű forgalom miatt, melyek többsége néhány éven belül használhatatlanná válik. Felújításuk, megerősítésük, mellettük a csapadékvíz elvezetése, járdák kialakítása lenne a projekt része.	Bölcske Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Bölcske	folyamatosan	1 000 000 000	
399	Szociális és köznevelési intézményeket kiszolgáló konyha felújítása	Bölcskén 1 nagy kapacitású konyhával rendelkezünk, mely önkormányzati tulajdon. Az épület első részében bölcsőde kerül kialakításra 2020-ban, az épület hátsó része, mely konyha és étterem teljes felújításra szorul. A felújítás tetőcserét, külső szigetelést, belső vezetékek és csövek cseréjét, burkolatcserét foglalna magába.	Bölcske Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Bölcske	2023. II.	120 000 000	

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
400	Paksi utca csapadékvíz elvezetés	A Paksi ut mentén helyezkednek el a település közműközeinek nagy többsége. A település magasán fekvő részéről minden csapadékvíz itt csapódik le. Ennek következtében évente 1-2 alkalommal az óvoda, iskola területét elönti az iszap, az úttestet, illetve néhány alacsonyabban fekvő magán ingatlan is víz alá kerül. Ennek kiküszöbölése érdekében a vízelvezető rendszer felújítását tervezzük mely gyorsabb lefolyást tesz lehetővé a befogadóba, majd könnyebb karbantartást.	Bölcske Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Bölcske	?	200 000 000	
401	Rákóczi utca csapadékvíz elvezetés	lásd útfelújítások	Bölcske Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Bölcske	?	?	
402	Településközpont csapadékvíz elvezetés	lásd útfelújítások	Bölcske Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Bölcske	?	?	
403	Dunaföldvár-Bölcske összekötő kerékpár út létesítése	Dunaföldvár-Bölcske közötti 8 km hosszú szakaszon az utóbbi években megnövekedett a kerékpár forgalom. Az gépjárművek részére kialakított 5111. sz. Út felújítása megtörténik 2020-ban, mely miatt a gépjárművek gyorsabban, a kerékpárok kisebb biztonsággal fognak közlekedni. Ezt a veszélyhelyzetet megszüntetve, a rekreáció ezen formáját támogatva alakítanánk ki a kerékpár utat a főút mellett.	Bölcske Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1		?	500 000 000	
404	Orvos szolgálati lakás energetikai korszerűsítése	A településen 1 db szolgálati lakás áll rendelkezésre az orvosaink részére, mely a jelenlegi állapotában erősen leromlottnak számít. A homlokzat szigetelése, a fűtés szigetelése, a tető cseréje, a nyílászárók cseréje várat magára. Az utóbbi évben a 30 éves gázkazánt már kicseréltük egy modern gázkazánra.	Bölcske Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Bölcske	?	10 000 000	
405	Polgármesteri Hivatal energetikai korszerűsítése és bővítése	A jelenlegi épület nem rendelkezik vizesblokkokkal, ezt szeretnénk egy hozzáépítéssel pótolni, majd a vegyes tüzelésű kazánt szeretnénk hőszivattyús rendszerre cserélni, a belső fűtési rendszert padlófűtésre cserélnénk. A tervek készen vannak.	Bölcske Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Bölcske	?	50 000 000	
406	Iskolaépület energetikai korszerűsítése	A 10 éve újjáépített és bővített iskolaépület nem rendelkezik megújuló energiaforrásokkal, illetve a fűtési rendszere mára elavult, a kivitelezési hibák miatt rendszerezsek a csőtörések a padlóban. A hibák kijavítása, egy hőszivattyús rendszer beépítése és megfelelő méretezésű napelemteljesítés szinte költség nélkül fenntartható épületet eredményezne	Bölcske Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Bölcske	?	20 000 000	
407	Református Iskola energetikai korszerűsítése	A település kihasználatlan épülete jelenleg a műemléki védelemmel rendelkező volt iskolaépület. Méreténél fogva alkalmas nagyobb rendezvények, konferenciák, bálók, lakodalmak befogadására, melyek kiszolgálása céljából egy megfelelő főző konyhát is terveztünk az épületbe. A tervek készen vannak már.	Bölcske Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Bölcske	?	100 000 000	
408	Egészségház bővítése orvosi rendelővel	Az egészségház 2015-ben történt felújításakor 1 db háziorvosi rendelőt alakítottunk ki, azonban 2 körzettel rendelkezünk. A jelenlegi teraszként funkcionáló 40 nm-es épületrész beépítésével egy újabb rendelőt és várót tudnánk létrehozni.	Bölcske Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Bölcske	?	10 000 000	
409	Bentlakásos idők otthona kialakítása	A településen folyamatos az igény egy bentlakásos idők otthona kialakítására, melynek ideális helyszínt kínál a volt Kinti-iskola épülete és parkja. Az épület előtt és mögött is rendelkezésre áll fél hektáros zöld terület, így az épület bővítése lehetséges a szükséges funkcióknak megfelelően. Az épület egyébként egy 4 tantermes, szolgálati lakásos épület.	Bölcske Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Bölcske	?	300 000 000	
410	Közüvilágítás korszerűsítése	A településen eddig nem valósult meg a közvilágítás hagyományos fényforrásról LED-es fényforrásra történő cseréje. A beruházás éves szinten 4 millió forintnyi megtakarítást eredményezne számunkra.	Bölcske Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Bölcske	?	40 000 000	
411	Zöld udvar - komposztáló létesítése	A településen keletkező lakossági és közterületi zöld hulladékot a közszolgáltatással egyetértésben nem szállítanánk el a hulladékudvarba, hanem helyben dolgoznánk fel, majd juttatnánk ki mezőgazdasági területekre.	Bölcske Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Bölcske	?	15 000 000	Vertikál Zrt.
412	Ivóvíz hálózat karbantartása, fejlesztése	A településen 2 víznyerő kút szolgálja ki a vízigényeket, melyek kapacitása jelenleg még elég, de akár már 100 főnyi lakosságnövekedés ellátási problémákat okozna. Eppen ezért új kutat szeretnénk furatni, majd a 3 kút vizét egy vas és mangán leválasztón vezetnénk keresztül, mert jelenleg rengeteg a lerakódás a rendszerben. A beruházással egy időben a jelenlegi hálózat egészét átmosatnánk, továbbá az András pusztai területen lévő alacsony víznyomást orvosolnánk egy nyomásfokozóval.	Bölcske Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Bölcske	?	40 000 000	Mezőföldvíz Kft.
413	Sport és Szabadidő Központ kialakítása a Pártházból	A volt Pártház épületének bővítése és átalakítása egy civilek találkozási pontjává, melyben konditerem, squash pálya, kis wellness részleg, a civil szervezetek részére székely szoba, illetve egy nagy szabadon használható 50 fős konferenciaszoba főzósarokkal.	Bölcske Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Bölcske	?	100 000 000	
414	Tornacsarnok újjáépítése	A település jelenlegi tornacsarnoka nem szabványos méretű és az anyaga szendvics panel, melyben a szigetelés már megszűnt. Jelen formájában a felújításnak nincs értelme, semmilyen sportág számára nem elég nagy a mérete. A helyére szeretnénk egy szigetelt, megfelelő méretű csarnokot, melynek a tervezése még nem kezdődött el, jelenleg TAO pályázat keretein belül pályáztunk a tervezésre.	Bölcske Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Bölcske	?	400 000 000	
415	Ipari Park fejlesztés Dunaföldváron	x Hunyadi park belső úthálózat felújítása x közművek fejlesztése x új kút fúrása x nyomásfokozó	Dunaföldvár Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	7020 Dunaföldvár, Hunyadi park 5003/69 hrsz.	2023 I.	1 000 000 000	

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
416	Belterületi közutak burkolat felújítása Dunaföldváron	Szőlőskertek utca, Kadarka utca, Pentelei utca burkolat felújítása	Dunaföldvár Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	7020 Dunaföldvár, Szőlőskertek utca 290, 4949 hrsz., Kadarka utca 29/1, 225 hrsz., Pentelei utca 436, 439 hrsz.	2022 II.	1 000 000 000	
417	Városcsözpont rekonstrukció	Béket tér rekonstrukció x körforgó kiépítése (jelzőlámpás keresztesződés megszüntetése) x parkolók építése x kerékpársáv kialakítása x Béke tér - Fehérvári utca útsatlakozás átépítése	Dunaföldvár Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	7020 Dunaföldvár, Béke tér 1636, 4168, 4167, 4166, 4169, 4165, 1061, 4170 hrsz.	2023 I.	2 000 000 000	
418	Megújuló energia hasznosítása a dunaföldvári óvodákban	Napelemes rendszer kiépítése óvoda intézmény 3 telephelyén	Dunaföldvár Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	7020 Dunaföldvár, Jókai utca 7. 1068/1 hrsz. 7020 Dunaföldvár, Kossuth L. u. 4. 1068/3 hrsz. 7020 Dunaföldvár, József tér 8. 1471/6 hrsz.	2021 II.	20 000 000	
419	Belterületi csapadékvíz elvezető rendszerek fejlesztése Dunaföldváron	Útburkolat felújításhoz kapcsolódóan csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítése/fejlesztése x Szőlőskertek utca x Kadarka utca x Pentelei utca	Dunaföldvár Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	7020 Dunaföldvár, Szőlőskertek utca 290, 4949 hrsz., Kadarka utca 29/1, 225 hrsz., Pentelei utca 436, 439 hrsz.	2022 II.	500 000 000	
420	Bringázz a munkába!	Kerékpárút kialakítása Dunaföldváron a városcsözpont összekapcsolása az ipari területekkel x Sas utca, Pentelei utca, Kossuth tér, Kossuth Lajos utca	Dunaföldvár Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1		2023 I.	1 500 000 000	
421	Napsugár Idősek Otthona energetikai fejlesztése	92 férőhelyes benlakásos idősok otthona korszerűsítése x nyílászáró csere x fűtőkorszerűsítés x napelemes rendszer kiépítése x napkollektoros rendszer kiépítése	Dunaföldvár Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	7020 Dunaföldvár, Hunyadi park 5/A 5003/51 hrsz.	2022 III.	600 000 000	
422	Tanoda épületének energetikai fejlesztése	Épület energetikai fejlesztése x fűtőkorszerűsítés x nyílászáró csere x világítás korszerűsítés x hőszigetelés	Dunaföldvár Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	7020 Dunaföldvár, Templom u. 32. (983 hrsz.)	2022 III.	200 000 000	
423	Dunaföldvári Egészségház felújítása	x Tetőfelújítás x Homlokzat hőszigetelés	Dunaföldvár Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	7020 Dunaföldvár, Gábor Pál utca 1330/7 hrsz.	2023 II.	80 000 000	
424	Napsugár Idősek Otthona korszerűsítése	92 férőhelyes benlakásos idősok otthona korszerűsítése x új lift építése (fekvőbetegek szállításához) x akadálymentesítés x tűzvédelmi rendszerek kiépítése x eszközbeszerzés	Dunaföldvár Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	7020 Dunaföldvár, Hunyadi park 5/A 5003/51 hrsz.	2021 I.	300 000 000	
425	Madocsa agglomeráció szennyvízelvezetésének és szennyvíztisztításának fejlesztése	A szennyvíztisztító telep fejlesztése (kapacitás bővítés) Szennyvíz -csatornarendszer fejlesztése Szennyvíz -csatorna rekonstrukció	Dunaföldvár Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	7020 Dunaföldvár 7025 Bölcse 7026 Madocsa 7027 Paks-Dunakömlőd	2021 I.	4 000 000 000	Paks Város Önkormányzata Bölcske Község Önkormányzata Madocsa Község Önkormányzata
426	Városi Művelődési Központ épületének korszerűsítése, bővítése	Városi Művelődési Központ épületének korszerűsítése, bővítése	Dunaföldvár Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	7020 Dunaföldvár, Ilona utca 9. 1193, 1194 hrsz.	2021 II.	2 000 000 000	
427	Dunaföldvári Vásártér fejlesztés	x belső utak szilárd burkolattal való ellátása x vizesblokk bővítés	Dunaföldvár Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	7020 Dunaföldvár 0268/1 hrsz	2022. III.	200 000 000	
428	II. világháborús emlékmű	II. világháborús emlékmű tervezése, kivitelezés	Dunaföldvár Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	7020 Dunaföldvár Duna-part 176 hrsz.	2024 I.	30 000 000	
429	Vízi iskola felújítása	Szabadidőközpont vagy iroda kialakítása	Dunaszentgyörgy Község Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Dunaszentgyörgy	?	?	
430	Várdomb utca felújítása	Útfelújítás	Dunaszentgyörgy Község Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Dunaszentgyörgy	?	?	
431	Járdák felújítása	Belterületi járdák felújítása	Dunaszentgyörgy Község Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Dunaszentgyörgy	?	?	
432	I. számú Óvoda felújítása	külső felújítás, szigetelés	Dunaszentgyörgy Község Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Dunaszentgyörgy	?	?	
433	Csapadékvíz elvezetés-hálózat fejlesztése		Dunaszentgyörgy Község Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Dunaszentgyörgy	?	?	
434	Önkormányzat épületének teljes felújítása	külső-belső felújítás, energetikai felújítás	Dunaszentgyörgy Község Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Dunaszentgyörgy	?	?	
435	Napelem felhelyezés 10 db közintézményre	Energetikai korszerűsítés	Dunaszentgyörgy Község Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Dunaszentgyörgy	?	?	
436	Gyermekorvosi rendelő felújítása	Gyermekorvosi rendelő felújítása	Dunaszentgyörgy Község Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Dunaszentgyörgy	2021-	?	
437	Sport létesítmény fejlesztése, vizesblokk kialakítása	Sportlétesítmény fejlesztés	Dunaszentgyörgy Község Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Dunaszentgyörgy	?	?	-
438	Közterületek karbantartására eszközbeszerzés	karbantartó eszközök beszerzése	Dunaszentgyörgy Község Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Dunaszentgyörgy	?	?	-
439	Központi hely kialakítása	parkosítás, parkolók építése	Dunaszentgyörgy Község Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Dunaszentgyörgy	?	?	-
440	Utcatáblák kihelyezése	tájékoztató táblák kihelyezése	Dunaszentgyörgy Község Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Dunaszentgyörgy	?	?	-
441	Közterületi kamerarendszer bővítése, fejlesztése	Térfigyelő rendszerek fejlesztése és bővítése	Dunaszentgyörgy Község Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Dunaszentgyörgy	?	?	-
442	Játszóterek bővítése	Játszóterek felújítása, fejlesztése	Dunaszentgyörgy Község Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Dunaszentgyörgy	?	?	-
443	A településen üres telkek közművesítése, lakópark kialakítása	Lakópark kialakítása, közművesítés	Dunaszentgyörgy Község Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Dunaszentgyörgy	?	?	-

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
444	Faluház felújítása	Faluház felújítása	Dunaszentgyörgy Község Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Dunaszentgyörgy	?	?	-
445	Ravatalozó felújítása	Ravatalozó felújítása	Dunaszentgyörgy Község Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Dunaszentgyörgy	?	?	-
446	Ipari park bővítése	Kapacitás bővítés	Dunaszentgyörgy Község Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Dunaszentgyörgy	?	?	
447	Kerékpárút kialakítása, építése	Kerékpárút kialakítása, építése	Dunaszentgyörgy Község Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	-	?	?	-
448	Külterületi helyi közutak fejlesztése a Kastély épületéig	A Kastélyhoz vezető földút szilárd burkolatú úttá alakítása	Gerjen Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Gerjen	2022. II.		
449	Gerjeni üdülőterület-Külterületi helyi közutak fejlesztése	Üdülőterületen belül út felújítása, fejlesztése	Gerjen Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Gerjen	2022. II.		
450	Gerjen belterületén található úthálózat helyreállítása	A településen az 1980-as években épített saját tulajdonú úthálózat, mely kb. 3x3 méteres betonelemekből állnak, folyamatos helyreállítása szorulnak az évek múlásával. Jelenleg is 70 db ilyen sérült elem található a településen, melyek javítása szükséges.	Gerjen Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Gerjen	2022. II.		
451	Gerjeni Óvoda kapacitásbővítése	A már működő óvoda épületének bővítése egy csoportszobával	Gerjen Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Gerjen, Szent István tér 38.	2022. II.		
452	Szikkasztó árokrendszer	A település egészét lefedő árokrendszer kialakítása	Gerjen Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Gerjen	2022. II.	350 000 000	
453	Helyi piac kialakítása, korszerűsítése, fejlesztése	Fedett csarnok, rendezvény helyszín, nyitott szintér kialakítása, sportcsarnok parkoló kialakítása	Gerjen Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Gerjen	2022. II.	100 000 000	
454	Pakstól Fadd-Domboriig összekötő út kerékpárúttá alakítása	Kerékpárút kialakítása	Gerjen Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Gerjen	2022. II.		
455	Önkormányzati épületek és Gerjeni Sportcsarnok energetikai fejlesztése	Napelemrendszer telepítése a Gerjeni Hivatal, a Községi Ház és Sportcsarnok épületére	Gerjen Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Gerjen	2022. II.		
456	Gerjeni Önkormányzati étkeztetési fejlesztések támogatása	Konyha korszerűsítése a kész kiviteli tervek alapján	Gerjen Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Gerjen,Rákóczi u.27.	2022. II.		
457	Gerjeni Hivatal raktárhelységének kialakítása	A hivatal mögötti terület raktárhelységgé, tárolóvá alakítása, rendbetétele	Gerjen Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Gerjen, Béke tér 1.	2022. II.		
458	Régi óvodai épület közösségi szintérré alakítása	Közösségi tér, konferenciaterem kialakítása a régi óvoda épületében.	Gerjen Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Gerjen	2022. II.		
459	Gerjeni Kávézó Sarok kialakítása	Kávézó terveinek elkészítése, kivitelezés	Gerjen Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Gerjen	2022. II.		
460	Gerjen Község fő terét alkotó Béke tér komplex rendezése "Településközpont kialakítása"	Parkosítás,Kultúrház és Polgármesteri Hivatal belső udvarának, valamint a 51162.sz.Országos közút Kossuth L.u.melletti buszmegálló és Szent István utcák közötti szakaszát szegélyező zöldfelület kialakítása.	Gerjen Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Gerjen	2022. II.		
461	Ipari terület közművesítése	Újabb 5 hektáros ipari területet alakítunk ki és parcellázunk fel, ezt követően szükség lesz a közművek telekre történő bekötése	Györköny Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Györköny	2021.IV	100 000 000	Az ipari terület cégei
462	Ipari terület megközelítéséhez út építése	Az új és meglévő ipari terület elérhetőségének biztosítása	Györköny Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Györköny	2021.IV	60 000 000	Az ipari terület cégei
463	Pincefaluban macskaköves út és térvilágítás építése	Útak kövezése mellette egyedi térvilágítással	Györköny Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Györköny	2021.II.	100 000 000	Györkönyi Pincehegyért Egyesület
464	Fedett színpad kialakítása	A pincefalu főterén a meglévő színpad és nézőtér lefedése	Györköny Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Györköny	2021.II.	60 000 000	Györkönyi Pincehegyért Egyesület
465	Új óvoda építése	A meglévő óvodában szűkös, nem férnek el a gyerekek, az óvoda épülete egy régi parastházból alakult k, mely nem felel meg már a mai követelményeknek	Györköny Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Györköny	Tervek készen állnak	20 000 000	
466	Csapadékvízvezetés Györköny belterületen	Belterületi utak mentén, ahol nagyobb esőzésekkor nem megoldott a csapadékvíz mederben tartása	Györköny Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Györköny	2021.I.	150 000 000	
467	Paks-Györköny kerékpárút	5 km hosszú kerékpárúttal összeköthető a két település, régi projekt	Györköny Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Paks Város Önkormányzata	2021. I.	450 000 000	Paks Város Önkormányzata
468	Nyugdíjas otthon létrehozása	30 fős állandó felügyeletet és 16 fős részben önellátó	Györköny Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Györköny, Paks	Tervek készen állnak	20 000 000	
469	Új lakóterület kialakítása	40 telkes lakóövezet parcellázása, közművesítése	Györköny Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Györköny	rendezési terv készen	10 000 000	
470	Kerékpárút kiépítése Kajdacs Kölesd-Borjád között	A kormány célul tűzte ki a Sió csatorna nyomvonalán kerékpárút létesítését Szekszárdtól a Balatoning. Szeretnénk bekapcsolódni ezen fejlesztésbe. Községünkől a Sió körülbelül 3 km-re folyik és egy összekötő kerékpárút kiépítésével nagyban hozzá tudnánk járulni ezen célkitűzés jobbátételéhez. Kajdacson található 3 élelmiszer bolt, 2 vendéglátóegység, 30 fős ifjúsági szállás.	Kajdacs Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Kajdacs-Kölesd-Borjád	2022	250 000 000	
471	Bentlakásos idősek otthona kialakítása Kajdacson a Dózsa György utcában	Lakosságunk csökkenését sajnos nagy létszámban befolyásolja az idősök elköltözése bentlakásos otthonokba. Önkormányzatunk szeretné, ha helyben ki tudnánk alakítani az időseinknek egy bentlakásos otthont. Lehetőségünk van arra, hogy egy 270 m2-es ingatlant vásároljunk, majd átalakítás után 25-30 férőhelyes otthonná alakítsuk át. Az otthon tulajdonjoga az önkormányzaté lenne az üzemeltetést pedig szeretnénk valamelyik egyháznak átadni.	Kajdacs Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Kajdacs, Dózsa György utca	2022	250 000 000	Egyház
472	Madocsa Hrsz.:0225/22 Ipari terület kialakítása	A terület egy részét ipari területnek kialakítani és átminősíteni.	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2023-2024	15 000 000	
473	Elkerülő út építése a Madocsa 0225/22 hrsz-on létesítendő ipari parkhoz és a 0225/29 hrsz-en lévő gabonaszárítóhoz.	Az újonnan létesítendő ipari park belterületi ingatlanokra gyakorolt zajszennyezésének csökkentése érdekében új megközelítési útvonal kialakítása szükséges.	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2023-2024	20 000 000	
474	Mezőgazdasági gépparkok kialakítása	Örzött, bekerített, fedett gépparkok kialakítása a település belterületének határában. Célja, hogy megelőzzük az egyre nagyobb gépek belterületi mozgását, a lakosság zavarását.	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2023-2027	100 000 000	
475	Madocsa Külterület Hrsz.:010 Közút felújítása kiszélesítése, fásor kialakítása	A településen élők biztonságos közlekedése érdekében és a Dunai vízi turizmus megerősödése érdekében az úthálózat felújítása és kiszélesítése, valamint a megfelelő csapadékvíz elvezetése.	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2023-2024	30 000 000	
476	Madocsa Mester utca útburkolat és csapadékvízvezetés felújítás, az utca összekötése a Zöldmező utcával	A belterületi út felújítása és a csapadékvíz-elvezetést megoldani.	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2024-2025	25 000 000	

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projektartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
477	Madocsa Újkender utca útburkolat és csapadékvíz-elvezetés felújítása.	A belterületi út felújítása és a csapadékvíz-elvezetést megoldani.	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2024-2025	15 000 000	
478	Madocsa Bölcskei út útburkolat és csapadékvíz-elvezetés felújítása	Útburkolat-csere és csapadékvíz-elvezetés kialakítása	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2025-2027	60 000 000	
479	Mezőgazdasági elkerülő út létesítése a Zöldmező utca és a Kishegy utca közötti szakaszon	A meglévő mezőgazdasági út szilárd burkolattal való ellátása, szélesítése	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2025-2027	60 000 000	
480	Zöldmező utca útburkolat-csere és csapadékvíz-elvezetés felújítása	Útburkolat-csere és csapadékvíz-elvezetés kialakítása	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2021-2022	20 000 000	
481	Főbb mezőgazdasági utak fejlesztése	A frekvenciát csökkentő utak zúzottkőves vagy szilárd burkolattal való ellátása	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2022-2027	100 000 000	
482	Madocsa és Bölcske településeket összekötő Hrsz.:0268; Hrsz.:0263-on az út rekonstrukciója.	A két települést összekötő útszakasz felújítása és a csapadékvíz-elvezetése.	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa ;Bölcske	2025	50 000 000	Bölcske Község Önkormányzata
483	Tornaterem kialakítása az óvodások számára, ingatlanvásárlás	A gyerekek jelenleg csak kültéren tudnak tornázni, ezért tornaterem építésére lenne szükség. Az építéshez valamely környező ingatlan megvásárlása szükséges.	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2023-2024	80 000 000	
484	Madocsa belterületi vízrendezés I.ütem	A vízvezetés szempontjából leginkább veszélyeztetett területről a csapadékvíz-elvezetés.	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2025	350 000 000	
485	Madocsa Község összekötése a töltéskoronán elhelyezkedő kerékpárúttal.	Annak érdekében, hogy a falut is be tudjuk biztonságosan kapcsolni a kerékpárút-hálózatba, a meglévő közzúttól elválasztva.	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1		2022-2023	30 000 000	
486	Madocsa Község házai villamoshálózat rekonstrukciója, modernizálása.	A villamoshálózat teljes mértékű cseréjéről lenne szó és az épület napelemes rendszer kiépítése.	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2022-2023	5 000 000	
487	Madocsai Művelődési Ház és Könyvtár villamoshálózat rekonstrukciója és modernizálása.	A villamoshálózat teljes mértékű cseréjéről lenne szó és az épület napelemes rendszer kiépítése.	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2023-2024	5 000 000	
488	Faluház fűtés szigetelés, fűtőrendszer rekonstrukció és szellőztetés kialakítása	Az elavult gázkazán cseréje korszerű gázkazánra vagy megújuló energiahordozó hasznosító berendezésre.	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2022-2023	30 000 000	
489	Sportcsarnok teljes rekonstrukciója, tetőcsere, nyílászáró-csere, fűtőrendszer rekonstrukció	A beázó tető, az elavult fűtési rendszer és az 1 rétegű nyílászárók cseréje, a falak hőszigetelése	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2022-2024	300 000 000	
490	Madocsa Alapszolgáltatási Központ villamoshálózat rekonstrukciója, modernizálása, hőszigetelése	A villamoshálózat teljes mértékű cseréjéről lenne szó és az épület napelemes rendszer kiépítése.	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2022-2023	10 000 000	
491	A védett természeti területek és természetvédelmi emlékek fenntartása	A védettséget élvező területek és természetvédelmi emlékek fenntartásának támogatása	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2021-2027	10 000 000	
492	A településfejlesztési koncepció szerinti védőerdősávok kialakítása	A település körüli szántók közötti mezővédő erdősávok kialakítása őshonos fajokból a talaj vízháztartásának megőrzése és erodáló hatás csökkentése érdekében	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2025-2027	50 000 000	
493	Építési telkek kialakítása a Határ utca meghosszabbításával	A környező települések beruházásai által megnövekedett ingatlankereslet kiszolgálása	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2025-2027	150.000.000	
494	Játszótér kialakítása a belterületi 489. hrsz. Ingatlanon	A korábbi játszótér felújítása, amely összhangban van az új építési telkek kialakításának koncepciójával	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2021-2023	30 000 000	
495	Napelempark építése a rekultivált hulladéklerakó területén.	Az önkormányzat kiadásait csökkentő napelempark kiépítése	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2022-2024	60 000 000	
496	Közterületi kamerarendszer kiépítése	A régóta vágyott, közbiztonságot növelő kamerarendszer kiépítése	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2021-2022	30 000 000	
497	Közterületi hirdetőtáblák elhelyezése	Az idősebb lakosok megfelelő tájékoztatásának érdekében utcánként 1-2 fából készült önkormányzati hirdetői felület elhelyezése	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2021	10 000 000	
498	Iskolások, óvodások sportfoglalkozásaira, Bozsik program keretében fiatal focistáknak edzés biztosítása, Téli teremtorna, iskolai rendezvények	Iskolai és sportrendezvények, események szervezése	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	?	?	
499	Madocsai Temető ravatalozó felújítása	A leromlott állapotú ravatalozó felújítása, mosdó kiépítése, szigetelés, nyílászáró-csere, festés. Hűtőberendezés rekonstrukciója.	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2022-2023	30 000 000	
500	Madocsai Temető kerítésének rekonstrukciója, parkoló kialakítása, temetőn belüli közlekedési lehetőségek fejlesztése	A jelenleg rozsdás drótkerítés cseréje az utcáfronton díszesebb, a hátsó területeken pedig táblás kialakítású kerítésre	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2023-2024	30 000 000	
501	Mobil szűrési programok támogatása	A lakosság egészségügyi problémái feltárásának elősegítése ingyenes szűrőprogramok biztosításával	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2021-2027	20 000 000	
502	Paks II. projekthez kapcsolódó oktatási és konferencia szolgáltatásokat biztosító épület kialakítása	A kiemelt beruházás során várható oktatási feladatok számára helyszín biztosítása, konferencia megtartására alkalmas szálló kialakítása az 528/2. sz. ingatlanon.	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Madocsa	2021-2023	100 000 000	Paks II. projekt
503	Közlekedésépítési munkák, utak felújítása	aszfaltozás	Nagydorog Nagyközség Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Nagydorog, Jókai utca	2021-2022	50 000 000	T-BUILD Kft. - Jantner Kft.
504	Közlekedésépítési munkák, utak felújítása	aszfaltozás	Nagydorog Nagyközség Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Nagydorog, Rákóczi utca	2021-2022	50 000 000	T-BUILD Kft. - Jantner Kft.
505	Közlekedésépítési munkák, utak felújítása	aszfaltozás	Nagydorog Nagyközség Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Nagydorog,Vörösmarty-Széchenyi utca	2021-2022	50 000 000	T-BUILD Kft. - Jantner Kft.
506	Belterületi járdák építése	belterületi járdák építése	Nagydorog Nagyközség Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Nagydorog belterület	2021-2022	50 000 000	T-BUILD Kft., - Jantner Kft.
507	Energetikai felújítás	fűtőkorszerűsítés, világítás korszerűsítés	Nagydorog Nagyközség Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Nagydorog, Kossuth L. u. 38. I. számú óvoda	2021-2022	20 000 000	
508	Energetikai felújítás	fűtőkorszerűsítés, világítás korszerűsítés	Nagydorog Nagyközség Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Nagydorog, Görgey utca 9. II. számú óvoda	2021-2022	20 000 000	
509	Vízvezető árkok kikotrása	vízvezető árkok kikotrása	Nagydorog Nagyközség Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Nagydorog belterület	2021-2024	80 000 000	ALISCA BAU Kft.

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
510	Kerékpárút létesítése	kerékpárút létesítése	Nagydorog Nagyközség Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Jantner Kft.	2021-2024	60 000 000	Jantner Kft.
511	Orvosi rendelők energetikai felújítása	orvosi rendelők energetikai felújítása	Nagydorog Nagyközség Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Nagydorog, Kossuth utca 35.	2021-2024	30 000 000	T-BUILD Kft.
512	Idősek Otthona felújítása	Külső tatarozás, belső felújítás, energetika	Nagydorog Nagyközség Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Nagydorog, Kossuth L. u. 32. Idősek Otthona	2021-2024	50 000 000	
513	Helyi közösségi tér (Művelődési ház) építése	Helyi közösségi tér (Művelődési ház építése)	Nagydorog Nagyközség Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Nagydorog	2021-2024	700 000 000	T-BUILD Kft.
514	Közösségi park és tó felújítása	Közösi park és tó felújítása	Nagydorog Nagyközség Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Nagydorog, Kossuth u. 51.	2021-2024	30 000 000	ALISCA BAU Kft.
515	Ipari park létrehozása Németskén	Ipari park létrehozása Németskén	Németskér Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Németskér	2022. I. negyedév	400 000 000	
516	Belterületi utak felújítása Németskén	Belterületi útfelújítás	Németskér Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Németskér	2022. III. negyedév	120 000 000	
517	Járdák felújítása Németskén	Járdák felújítása Németskén	Németskér Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Németskér	2022. III. negyedév	60 000 000	
518	Önkormányzati tulajdonú épületek energetikai szempontú felújítása	Önkormányzati tulajdonú épületek energetikai szempontú felújítása	Németskér Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Németskér	2022. III. negyedév	160 000 000	
519	Közösségi közlekedésre szolgáló eszköz vásárlása	Közösségi közlekedésre szolgáló eszköz vásárlása	Németskér Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Németskér	2022. I. negyedév	30 000 000	
520	Külterületi csapadékvizek elvezetésének fejlesztése	Külterületi csapadékvizek elvezetésének fejlesztése	Németskér Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Németskér	2022. II. negyedév	100 000 000	
521	Szippantó autó cseréje Németskén	Szippantó autó cseréje Németskén	Németskér Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Németskér	2022. II. negyedév	45 000 000	
522	Ivóvízhálózat gerincvezeték cseréje Németskén	Ivóvízhálózat gerincvezeték cseréje Németskén	Németskér Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Németskér	2022. III. negyedév	400 000 000	
523	Humusz előállítása, csomagolása	A németskéri szennyvíztelep fejlesztése	Németskér Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Németskér	2022. III. negyedév	120 000 000	
524	Településkép javító intézkedések megvalósítása	Közületek megújítása, közösségi park kialakítása	Németskér Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Németskér	2023. II. negyedév	100 000 000	
525	Paks-Kalocsa Duna-híd	Az új Duna-híd építése megkezdődött 2021-ben.	NIF Zrt.	Paksi	5.	5.1	Paks	2023	95 000 000 000	
526	512. sz. főút megvalósítása	Új Duna-hídon átvezető másodrendű főút M6 és Kalocsa között. Építése 2021-ben megkezdődött.	NIF Zrt.	Paksi	5.	5.1	Paks, Dunaszentgyörgy	2023		
527	5124. jelű összekötő út megvalósítása	Paks és Gerjen között új összekötő út építése 11 km hosszon. Építése 2021-ben megkezdődött.	NIF Zrt.	Paksi	5.	5.1	Paks, Gerjen	2023		
528	Kajdacs új bekötőtű	Vörösmarty utca rekonstrukciója, új bekötőtű építése Kajdacs és a 63. sz. főút között, összesen 4,9 km hosszban	NIF Zrt.	Paksi	5.	5.1	Kajdacs	2024		
529	Bölcskén új bekötőtű építése	5127. jelű összekötőtű építése a 6. sz. főút és Bölske között új nyomvonalon	NIF Zrt.	Paksi	5.	5.1	Bölske	2024		
530	51379. jelű út építése	Paksi kikötőhöz új 1,1 km hosszú út építése	NIF Zrt.	Paksi	5.	5.1	Paks	2023		
531	Paks-Biritó feltáró út fejlesztése	Meglévő nyomvonalon kb. 2,8 km út fejlesztése Biritó és Csámpa között	NIF Zrt.	Paksi	5.	5.1	Paks	2023		
532	6237. jelű összekötőtű	Új nyomvonalon vezetett 2,5 km hosszú út építése a 6. sz. főút és M6 között	NIF Zrt.	Paksi	5.	5.1	Paks	2023		
533	6238. j. Paks elkerülőtű	Kb 5,9 km hosszú paksi elkerülőtű építése új nyomvonalon	NIF Zrt.	Paksi	5.	5.1	Paks	2023		
534	6239. j. út megvalósítása	Györköny és Bikács között új összekötőtű építése 5 km hosszban	NIF Zrt.	Paksi	5.	5.1	Bikács, Györköny	2024		
535	6317. j. Sárszentlőrinc-Simontornya összekötőtű fejlesztése	A korábbi korszerűsítésekből kimaradt szakaszok fejlesztése, kb. 7,16 km hosszban	NIF Zrt.	Paksi	5.	5.1	Sárszentlőrinc, Pálfa	2023		
536	6. sz. főút fejlesztése Paks és Csámpa között	Paksi Ipari Park és az Atomerőmű Déli bejáró között a főút négygyomúsítása, körforgalmak építése	NIF Zrt.	Paksi	5.	5.1	Paks	2023		
537	Paks északi városrészének bekötése	6231. j. út és Paks északi városrésze között új nyomvonalon vezetett elkerülőtű építése	NIF Zrt.	Paksi	5.	5.1	Paks	2023		
538	Belső útfejlesztési program megvalósítása	A városban megkezdett út- és utcarekonstrukciók folytatása - "faltól-falig" felújítások ill. útburkolat rekonstrukciók elvégzésével	Paks Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Paks (Kossuth u., Tolnai út, Hegy u., Kurcsatov u., Tölgyfa u., Templom u., Sebestyén u., Dózsa Gy. út, Deák F. u., Csónak u., Halász u., Hajnal u., Üstökös u., Arany J. u., Könyök u., Hidegvölgy u., Vadász u., Gábor Áron u., Vásár u., Virág u.)	?	5 000 000 000	
539	Új óvoda építése	A Bóbita bölcsőde helyén új óvodaépület létesítése - kiegészítve bölcsődei feladatellátási hellyel Új, min. 8 csoportos óvodaépület létesítése	Paks Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Paks, Ifjúság útja 4.	?	1 500 000 000	
540	Óvodaépületek felújítása	A városi óvodaépületek infrastrukturális felújítása, külső-belső terek megújítása - (kapcsolódó az önkormányzati épületek energetikai korszerűsítésével!)	Paks Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Paksi Benedek Elek Óvoda• Ifjúság úti óvoda (7030 Paks, Ifjúság út 1/B.) • Hétszínvirág óvoda: (7030 Paks, Tolnai út 10.) Paksi Napsugár Óvoda • Vörösmarty utcai székelyóvoda (Vörösmarty utca 9-11.) • Munkácsy utcai Tagóvoda (Munkácsy utca 2.) • Eötvös utcai Tagóvoda (Eötvös utca 7.) • Dunakömlődi Tagóvoda (Béke utca 21.)	?	2 000 000 000	
541	Csapadékvíz elvezetés rekonstrukció Paks városában	Szükséges a meglévő csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése, a csapadékvíz elvezető rekonstrukciója	Paks Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Paks közigazgatási területe	?	3 000 000 000	
542	Tömbbelső felújítások	Kurcsatov tömbbelső III. ütem	Paks Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1		?	1 000 000 000	

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikatív, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
543	Város tereinek megújítása	A város életében meghatározó szerepet játszó terek megújítása – terek rekonstrukciós munkái	Paks Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1		?	4 000 000 000	
544	Kerékpárhálózat fejlesztése	A kerékpárforgalmi hálózati tervben figyelembevételével a meglévő kerékpárutak új szakaszokkal történő bővítése, új területek feltárása	Paks Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1		?	3 000 000 000	
545	Csengey Dénes Kulturális Központ felújítása	A központi park felújításával szükségessé válik a téren álló Csengey Dénes Kulturális Központ teljeskörű felújítása is. A tetőfelújítás megtörtént, új mozi terem került kialakításra, azonban szükséges az épület külső-belső teljeskörű felújítása, az energiahatékonyság és a kor követelményeinek való megfeleléség biztosítása	Paks Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	7030 Paks, Gagarin utca 2.	?	2 000 000 000	
546	Paksi Életfa Idősek Otthona fejlesztése	Paksi Életfa Idősek Otthona 60 férőhellyel való bővítésének és fejlesztésének, felújításának kivitelezési munkái - Új épületszárny építése 3x20 fős részleggel, kiszolgáló helyiségekkel 1696 m2 -en, 3 szinten: o földszinten 20 fős demens részleg 8db 2-3 fős szobával, akadálymentes mosdó helyiséggel, közös terasszal, átriummal o földszinten további 20 fős ápolási részleg 10 db 2 ágyas szobával, 2 szobánként akadálymentes mosdó helyiséggel, minden szobához külön terasszal o földszinti nővér sziget kialakítása nővér szobával, raktárhelyiségekkel o emeleten 20 fős emelt szintű részleg 2 fős szobákkal, mini garzon jelleggel, közösségi helyiséggel Meglévő épület bővítése 70 m2-rel, belső átalakítások, felújítások és teljes körű energetikai korszerűsítés	Paks Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Kishegyi út 46-48. (5120/3, 5120/8, 5121 és 5140 hrsz.)	?	2 000 000 000	
547	Közlekedésbiztonsági fejlesztések a városban	Szükséges a gyalogosforgalmi infrastruktúra felújítása - járdafelületek megújítása, gyalogosátkelőhelyek korszerűsítése	Paks Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	A város elsősorban frekvenciált területein szükséges a járdafelületek rekonstrukciója, kiegészítve a gyalogátkelőhelyek felújításával, korszerűsítésével	?	800 000 000	
548	Közösségi pince-présház létrehozása	A településhez tartozik az Öreghegy, melyen évtizedek óta folyik bortermelés, az elmúlt időben a település tagja lett a Tolnai borút. A Pálfa Öreghegyi Borkedvelők Baráti Köre több éves munkája következtében egyre több minőségi bor érkezik a pincékben, számos rendezvényt is szerveztek a közelmúltban. A kialakulóban lévő turizmus fellendítését komoly mértékben segítené egy közösségi rendezvényekre és vendéglátásra is alkalmas pince. Ez a helyszín a Sió projekthez is kapcsolódik, hiszen a település turisztikai kínálatát bővítené.	Pálfa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Pálfa, Öreghegy	2021.2 né	10 000 000	Pálfa Öreghegyi Borkedvelők Baráti Köre
549	Öreghegyi út építése	A helyi borosgazdák minnapi életét és munkáját nagymértékben megkönnyítené, a helyi borturizmus fellendülését, a helyi termékek előállítását segítené, ha szőlőművelés alatt álló dombra (Öreghegyre) megfelelő út vezetne. Jelenleg csak földúton lehet közlekedni, egy-egy eső után azonban az út járhatatlanná válik, a lezúduló csapadék megrongálja az utat.	Pálfa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Pálfa-Zártkert	2024. 2. n.év	150 000 000	Pálfa Öreghegyi Borkedvelők Baráti Köre
550	Belterületi utak felújítása	Belterületi útjaink nagyon rossz állapotban vannak, felújításukra önkormányzatnak nincs lehetősége	Pálfa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Pálfa-Zártkert	2024. 1. n.év	1 000 000 000	
551	Járda felújítás	A településen nagyon rossz állapotúak a járdák, felújításukat az önkormányzat már megkezdte.	Pálfa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Pálfa	2022. 2 né	60 000 000	
552	Pálfa belterületi csapadékvíz elvezető rendszerének felújítása	A településen szinte eltűntek az árkok, ezért nagy problémát okoz a bel- és csapadékvíz elvezetése, nem kis gondot okoz ez az önkormányzatnak és a lakosságnak egyaránt.	Pálfa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Pálfa	2025. 1 né	500 000 000	
553	Vajta-Pálfa-Öreghegy kerékpárút építése	A Sió és a Sárvíz turisztikai hasznosításával összhangban, Vajta település összeköthető a Sió projekthez kapcsolódó Simontornya-Sárszentlőrinc közötti kerékpárúttal.	Pálfa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Vajta Község Önkormányzata	2026. 1 né	60 000 000	Vajta Község Önkormányzata
554	Önkormányzati épületek (polgármesteri hivatal, művelődési ház, teleház) energetikai fejlesztése	A köztisztviselők energetikai korszerűsítése, megújuló energiaforrással történő ellátása jelentősen csökkentené az épületek fenntartási költségeit.	Pálfa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Pálfa	2024. 2 né	60 000 000	Teleház Egyesület
555	Idősek klubja létrehozása	A településen egyre több az idősebb ember, akinek nincs a településen hozzátartozója. A gondozásuk, életminőségük javítása érdekében szükség lenne egy napközi kialakítására.	Pálfa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Pálfa	2023. 2 né	40 000 000	
556	Játszótér létesítése	A településen egy játszótér található, a falu központtól távol, amely igen szegényes, leromlott állapotú. A település központjában kívánunk egy új, korszerű játszótér kialakítani.	Pálfa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Pálfa	2024. 2 né	10 000 000	
557	Önkormányzati bérlakás állomány növelése	Az önkormányzat jelenleg nem rendelkezik bérlakással.	Pálfa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Pálfa	2026. 2 né	20 000 000	
558	Piac létesítése	Jelenleg ideiglenes helyen üzemel a piac, ahol semmilyen infrastruktúra nincs	Pálfa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Pálfa	2024. 2 né	25 000 000	
559	Szennyvízhálózat és -tisztító kiépítése	5 település összefogásával kívánjuk kialakítani a szennyvízhálózatot.	Pálfa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Pálfa	2026. 3 né	1 000 000 000	Györköny Község Önkormányzata, Bikács Község Önkormányzata, Vajta Község Önkormányzata, Pusztahencse Község Önkormányzata
560	Köztérutak karbantartását szolgáló eszközök beszerzése	A köztérutak karbantartását szolgáló eszközeink folyamatosan kopnak, elhasználódnak, ezért megújításukra folyamatosan szükség van.	Pálfa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Pálfa	2022. 1 né	20 000 000	
561	Polgármesteri Hivatal felújítása	A hivatal külső felújítása a 2000 évek elején megtörtént, belső felújítása azonban nem történt meg, ezért korszerűtlen elavult, leromlott	Pálfa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Pálfa, Alkotmány u. 5.	2022. 2 né	20 000 000	

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
562	Közterek parkosítása	Köztérületeink felújítására több éve nem került sor, ezért azok a többi településhez viszonyítva nem esztétikusak, az itt élők életminőségének javításához szükséges a mi parkjaink szebbé tétele is.	Pálfa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Pálfa	2021. 2 né	10 000 000	
563	Tanyagondnoki jármű beszerzése	az Önkormányzat több mint 10 éve létesítette tanyagondnoki szolgálatát, a rendelkezésre álló gépjármű elhasználódott, megújítása szükséges.	Pálfa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Pálfa	2023. 1 né	15 000 000	
564	Öreghegy infrastruktúrális fejlesztése	A településtől 3 km-re fekvő szőlőhegyen jelenleg sem víz, sem áram nincs, a bortermelők a faluból viszik a vizet fel a pincékbe. Áramellátást általában generátorok segítségével oldják meg. A minőségi bor előállításának elősegítése és a bortermelők munkájának megkönnyítése érdekében szükség van a terület infrastruktúrájának fejlesztésére.	Pálfa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Pálfa, Öreghegy	2026. 1 n.év	100 000 000	
565	Dózsa György utca alsó szakaszán útépités	aszfaltburkolat készítése	Pusztahencse Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Pusztahencse	2022.	30 000 000	nincs
566	Petőfi utcai útépités	szilárd aszfaltburkolat építése	Pusztahencse Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Pusztahencse	2022-2023.	130 000 000	nincs
567	Pozsonyi utcai járdaépítés	új járdaszak építése	Pusztahencse Önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Pusztahencse	2024	50 000 000	nincs
568	Ravatalozó felújítása	épületfelújítás	Pusztahencse önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Pusztahencse	2021	30 000 000	nincs
569	Kamerarendszer kiépítése	kamerarendszer létesítés	Pusztahencse önkormányzat	Paksi	5.	5.1	Pusztahencse	2023	20 000 000	nincs
570	Kossuth L. utca aszfalt burkolat	Aszfaltozás	Sárszentlőrinc Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Sárszentlőrinc	?	?	30 000 000
571	Balassa utca aszfalt burkolat	Aszfaltozás	Sárszentlőrinc Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Sárszentlőrinc	?	?	10 000 000
572	Óvoda udvar	Óvodai udvar (játékpark) és tornaterem felújítása	Sárszentlőrinc Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Sárszentlőrinc	?	15 000 000	
573	Óvoda tornaterem	Óvodai udvar (játékpark) és tornaterem felújítása	Sárszentlőrinc Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Sárszentlőrinc	?	20 000 000	
574	Kossuth L. utca csapadékvíz elvezető árok	Csapadékvíz elvezető rendszer felújítása	Sárszentlőrinc Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Sárszentlőrinc	?	40 000 000	
575	Malom utca rehabilitáció, csapadékvíz elvezető árok	Csapadékvíz elvezető rendszer felújítása	Sárszentlőrinc Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Sárszentlőrinc	?	30 000 000	
576	Védőnői Tanácsadó	Védőnői Tanácsadó felújítása	Sárszentlőrinc Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Sárszentlőrinc	?	30 000 000	
577	Alsópél puszta Idősek Klubja		Sárszentlőrinc Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Alsópél puszta	?	20 000 000	
578	Iskola épületből közösségi tér kialakítása	Iskola épületből közösségi tér kialakítása	Sárszentlőrinc Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Sárszentlőrinc	?	?	
579	Művelődési ház felújítása	Művelődési ház felújítása	Sárszentlőrinc Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Sárszentlőrinc	?	?	
580	Település központ, "Hőskert" rehabilitáció	Település központ, "Hőskert" rehabilitáció	Sárszentlőrinc Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Sárszentlőrinc	?	20 000 000	
581	Járda építés	járda építés	Tengelic Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Tengelic-Szőlőhegy, Jánosmajor	2021-2022	200 000 000	
582	Csapadékvíz elvezető árkok burkolása, átereszek kiépítése	csapadékvíz elvezető árkok burkolása, átereszek kiépítése	Tengelic Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.1	Tengelic teljes belterület	2021-2022	250 000 000	
583	A magyarországi TEN-T bevízi út fejlesztése	A projekt célja a Duna hajózhatósági feltételeinek javítása. Beavatkozási területek: dunaföldvári gázló, solti gázló, bölcskei szűkület, hartai jégmegállásra hajlamos hely, paksi szűkület, barákai gázló, kovácspusztai gázló, siotoroki jégmegállásra hajlamos hely, korpádi szűkület, koppányi szűkület, bajai szűkület, sárosparti szűkület, szeremlei szűkület.	NIF Zrt.	Paksi, Tolnai, Szekszárdi	5.	5.1	Duna folyam	2022-2025		
584	Diós és Sió utca felújítása	Útfelújítás	Harc Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Harc, Diós és Sió utca	2021.II. név	100 000 000	
585	Siófoki és Béke utca felújítása	Útfelújítás	Harc Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Harc, Siófoki és Béke utca	2022.II. név	35 000 000	
586	Járdák felújítása	Belterületi járdák felújítása	Harc Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Harc, Alkotmány, Vörösmarty tér, Kossuth utca	2024. III.n.év	130 000 000	
587	Óvodai vizesblokk felújítása	Óvodai vizesblokk felújítás, tetőfelújítás, fűtés korszerűsítése	Harc Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Harc, Kölesdi u. 2.	2023. III. név	15 000 000	
588	Óvoda tetőhéjazat csere	Óvodai vizesblokk felújítás, tetőfelújítás, fűtés korszerűsítése	Harc Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Harc, Kölesdi u. 2.	2023. III. név	15 000 000	
589	Óvoda fűtéskorszerűsítés	Óvodai vizesblokk felújítás, tetőfelújítás, fűtés korszerűsítése	Harc Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Harc, Kölesdi u. 2.	2023. III. név	15 000 000	
590	Petőfi, Diós, Siófoki, Alkotmány utca vízrendezése	Belterületi vízelvezető-rendszer felújítása	Harc Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Harc, Petőfi, Diós, Siófoki, Alkotmány utca	2023.II. név	300 000 000	
591	Faluház és Önkormányzat épület energetikai fejlesztése	szigetelés, fűtéskorszírúsítás, nyílászáró csere	Harc Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Harc, Vörösmarty tér 7 és Fő utca 59.	2024.III. n.év	55 000 000	
592	Konyha energetikai korszerűsítés	szigetelés, fűtéskorszírúsítás, nyílászáró csere	Harc Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Harc, Kölesdi u. 2.	2022.III. n.év	25 000 000	
593	Tájház kialakítása	Ingatlanvásárlás és átalakítás tájházzá az összegyűjtött régi használati tárgyak, értékek tárolására és bemutatására	Harc Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Harc, Vörösmarty tér	2025. II. n.év	40 000 000	
594	Kültéri fitnesspark kialakítás	Kültéri fitness eszközök szabadtéri elhelyezése	Harc Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Harc, Vörösmarty tér	2022. III. n.év	25 000 000	
595	Sportöltöző épület átalakítása, bővítése (nincs foci csapat)	épületátalakítás- és bővítés	Harc Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Harc, Siófoki utca 1.	2025. II. n.év	120 000 000	
596	Rendezvénytér kialakítása	Közösségi tér kialakítása	Harc Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Harc, Vörösmarty tér	2023. III.n.év	80 000 000	
597	Termelői piac létrehozása	Termelői piac létrehozása	Harc Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Harc, Vörösmarty tér	2021. II.n.év	20 000 000	
598	Önkormányzati Hivatal átépítése, korszerűsítése	Önkormányzati hivatal épületének átépítése, korszerűsítése	Harc Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Harc, Fő utca 59.	2024.III. n.év	50 000 000	
599	Orvosi rendelő tetőhéjazat csere	Orvosi rendelő tetőszerkezet felújítás	Harc Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Harc, Vörösmarty tér 8.	2025. II. n.év	16 000 000	
600	Evangélikus templom felújítása	A templom süllyedésének megállítása és a keletkezett repedés megszüntetése	Kistormás Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Kistormás, 1. hrsz.	?		
601	Kistormás, Dózsa utca útburkolatának felújítása	útburkolat javítása	Kistormás Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Kistormás, 96. hrsz.	?	30 000 000	
602	Kistormás, Kossuth utcai csapadékvíz-elvezetők felújítása/kialakítása	A folyamatosan fennálló, az egész Kossuth utcát érintő csapadékvíz-elvezetési problémák megoldása	Kistormás Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Kistormás 137/2., 105. hrsz.	?	300 000 000	
603	Faluház-óvoda épületegyüttesének napelemmel történő ellátása, fűtésének korszerűsítése	energetikai korszerűsítése az önkormányzat épületének	Kistormás Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Kistormás 103-104. hrsz	?	20 000 000	

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projektartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
604	Volt iskola épületének napelemmel történő ellátása	energetikai korszerűsítése az önkormányzat épületének	Kistormás Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Kistormás 135. hrsz.	?	10 000 000	
605	Orvos kút felújítása	Terület parkosítása takarítása	Kölesd Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Kölesd	?	?	
606	Rákoczi út	Új aszfalt réteg	Kölesd Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Kölesd	?	?	
607	Petőfi utca	Martaszfalt réteg	Kölesd Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Kölesd-Borjád	?	?	
608	Bölcsöde Építés	Új létesítmény	Kölesd Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Kölesd	?	?	
609	Óvoda felújítás	Meglévő épület külső és belső felújítása	Kölesd Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Kölesd	?	?	
610	Kölesd -Kistormás összekötő kerékpár út	Hiányzó szakaszok	Kölesd Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1		?	?	
611	Polgármesteri Hivatal	Fűtés korszerűsítés	Kölesd Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Kölesd	?	?	
612	Védőnői rendelő	Belső felújítása	Kölesd Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Kölesd	?	?	
613	Központi buszmegálló kialakítása		Kölesd Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Kölesd	?	?	
614	Üzlethelységek kialakítása (volt sajtúzem területén)		Kölesd Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Kölesd	?	?	
615	Település központjának átalakítása		Kölesd Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Kölesd	?	?	
616	Szőlőhegyi utak	felújítás	Medina Község Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Medina-Szőlőhegy teljes terület	2021.II. negyedév	50 000 000	
617	Belterületi utak	felújítás	Medina Község Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Medina teljes területe	2023.II.negyed év	150 000 000	
618	Belterületi járdák	felújítás	Medina Község Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Medina teljes területe	2021.II.negyed év	50 000 000	
619	Óvodai játszótér	új játszótér építése	Medina Község Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Medinai Óvoda udvar	2021.III.negyedév	10 000 000	
620	Belterületi vízelvezetés	felújítás, kiépítés	Medina Község Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Medina belterület	2022. II. negyedév	200 000 000	
621	Szolgálati lakás felújítása	külső-belső felújítás	Medina Község Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Medina, Kossuth L. utca 25.	2024. I. negyedév	60 000 000	
622	56. számú főút Szekszárdot elkerülő szakasza	3 km hosszú új nyomvonalon vezetett út megvalósítása 56. sz. főút és 5113. j. összekötőút között.	NIF Zrt.	Szekszárdi	5.	5.1	Szekszárd	2025		
623	Őcsény Repülőtér Ipari park létesítése	Őcsény Repülőtér 15 hektár területen egy logisztikai ipari park létesítése. Az elsődleges cél Őcsény gazdaságának fellendítése és a munkanélküli arány csökkentése.	Őcsény Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Őcsény	2023. I. negyedév	100 000 000	
624	Külterületi helyi közutak fejlesztése	Az úton a közúti közlekedésben is részt vevő, nagy teljesítményű szállítójárművek, mezőgazdasági munkagépek, személygépkocsik és egyéb közlekedési eszközök biztonságosan , az adott szolgáltatási színvonalnak megfelelően közlekedhessenek.	Őcsény Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Őcsény	2022. II. negyedév	200 000 000	
625	Település környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztések"Sárkőz belvízrendezése-Őcsény II. ütem"	Őcsény, Fő utca -Elsődleges cél a bel- és csapadékvizek belterületről való biztonságos elvezetésének érdekében a vízkárokkal veszélyeztetett területeken a csapadékvíz elvezető, belvízelvezető infrastruktúra fejlesztése, a csapadékvíz okozta károk enyhítése, illetve megszüntetése, a biztonságos és egészséges lakókörnyezet megteremtése.	Őcsény Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Őcsény	2023. II. negyedév	300 000 000	Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal
626	Őcsény Kerékpárút létesítése	Őcsény- Szekszárd, Keselyűsi út összekötő szakasz (Anna-Major)kb.4 km-es kerékpár út kiépítése.Turisztikai szempontból is fontos lenne a kerékpár út megvalósítása	Őcsény Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1		2022. II. negyedév	200 000 000	
627	Sióagárdi belterületi utak	belterületi utak felújítása	Sióagárd Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Sióagárd	2022. I. negyedév	300 000 000	
628	Leányvár Sióprojekt kerékpárút	Rákapcsolódás a Sió projekthez Leányvár és Sióagárd belterülete	Sióagárd Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1		2022. I. negyedév	90 000 000	
629	Sport és szabadidőpark	Sportpálya kialakítása több funkciós sport tevékenységhez	Sióagárd Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Sióagárd	2022. I. negyedév	80 000 000	
630	"Sióagárd zöld projekt"	A teljes energia ellátás napelem parkkal	Sióagárd Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Sióagárd	2022. I. negyedév	50 000 000	
631	Önkormányzati belterületi utak felújítása, szélesítése	Utak szélesítéséhez utalap készítése, és új aszfaltburkolat készítés	Szedres Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Szedres község belterülete	Támogatás rendelkezésre állása	450 000 000	
632	Polgármesteri Hivatal bővítése, felújítása	A hivatal új épületrésszel bővül, és teljeskörű felújítás valósul meg energiatakarékos módon	Szedres Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Szedres, Arany János utca 2.	Támogatás rendelkezésre állása	190 000 000	
633	Kultúrház építése	Új épület épül, és a környezetének felújításával a település központ is elnyeri végleges formáját	Szedres Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Szedres Bezerédj Tér	Támogatás rendelkezésre állása	700 000 000	
634	Katolikus parókia felújítása	A leromlott állapotú, jelenleg lakhatásra nem alkalmas épület teljes körű felújítását foglalja magába a projekt.	Szedres Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Szedres Rákóczi utca 3.	Támogatás rendelkezésre állása	50 000 000	Katolikus Egyház
635	Nepomuki Szent János Kápolna felújítása	A 200 éves kápolna, amely műemléki védelem alatt áll, közel van a megsemmisüléshez. A teleskörű felújítás valósulna meg.	Szedres Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Szedres Apáti puszta	Támogatás rendelkezésre állása	60 000 000	Katolikus Egyház
636	Bezerédj Kápolna felújítása	A műemléki védelem alatt álló kápolna rendkívül rossz állapotban van, félté, hogy visszafordíthatatlan folyamatok indulnak el. Teljeskörűfelújítása valósulna meg.	Szedres Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Szedres Hidja puszta	Támogatás rendelkezésre állása	60 000 000	Katolikus Egyház
637	Ivóvízellátás biztonságának javítása	Új ivóvízkút fúrása, és hálózatba kötéséhez vezetérendszer kiépítése	Szedres Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Szedres Község közigazgatási területe	Támogatás rendelkezésre állása	35 000 000	
638	II. és IV. számú kút felújítása savazásos technológiával	A vízműtelepi kútszivattyúk, nyomásfokozó szivattyúk és átemelő szivattyú gépészeti és irányítástechnikai felújítása. A kutak teljes csővezetésének és szűrőzésének felújítása, homokolás megszüntetése. A kútfej és a kút szerelvények teljes felújítása, kutak felújítása savazásos technológiával.	Szedres Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Szedres Község közigazgatási területe	Támogatás rendelkezésre állása	10 850 000	
639	Kutakhoz tartalék szivattyúk (2db) beszerzése	Ivóvízhálózat fejlesztés	Szedres Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Szedres Község közigazgatási területe	Támogatás rendelkezésre állása	1 200 000	
640	Víz tisztítási technológia kapacitás növelése, technológia átalakítása	Ivóvízhálózat fejlesztés	Szedres Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Szedres Község közigazgatási területe	Támogatás rendelkezésre állása	6 450 000	
641	Petőfi S. u. és Táncsics u. ivóvízvezeték kiváltása ú NA 100 azbesztcement 1000 fm. NA KPE csőre	A régi azbesztcement és acél csővezeték cseréje, a hálózat korszerűsítése	Szedres Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Szedres Község közigazgatási területe	Támogatás rendelkezésre állása	52 000 000	
642	Víztorony gépészeti és szerkezeti felújítása	Gépészeti, szerkezeti felújítás	Szedres Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Szedres Község közigazgatási területe	Támogatás rendelkezésre állása	8 850 000	

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projektartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
643	Szekszárd város települési szennyvízének környezetbarát komplex újrahasznosítása energetikai fejlesztéssel kiegészítve	A szennyvíz tisztító telepen keletkező iszap kezelésének modernizálásához, biogáz előállításához és felhasználásához, illetve a kibocsátott tisztított szennyvíz állandóan megfelelő minőségének biztosításához és helyben tartásához elengedhetetlen egy új szennyvíz tisztító telep létesítése, mely fenti követelményeket a várostól távolabbi helyszínen biztosítani tudja a megfelelő tisztítási technológiával. Szennyvíz agglomeráció teljessé tétele (Palánki városrész becsatornázása)	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Szekszárd	2021.III.	15 200 000 000	E.R.Ö.V. Egyesült Regionális Önkormányzati Víziközmű Zrt.
644	Rekreációs területek kialakítása	Csörge-tó vízellátásának vízminőségének stabilizálása, környezetének fejlesztése, bicikliút kiépítése: Csörge-tavi Eco Park kialakítása horgászto-rendszerrel, és egy olyan tanösvény, illetve húsz hektár nádas, gyökérvénás, vizes élőhely, ahol szívesen költenek a vízimadarak. Készülhetne hajómodell- pálya, a vízi sportok szerelmeseinek kötélpályás wakeboard, kutyás strand és kutyajátszótér.(ráépül a település szennyvízének környezetbarát komplex hasznosítására)	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Szekszárd, Csörge-tó	2022.III.	2 000 000 000	E.R.Ö.V Egyesült Regionális Víziközmű Zrt.
645	Víziközmű rendszerek rekonstrukciója	Szekszárd ivóvíz és szennyvíz víziközmű rendszerek komplett rekonstrukciója	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Szekszárd	2021-2023	1 000 000 000	E.R.Ö.V Egyesült Regionális Víziközmű Zrt.
646	Új Szülészeti tömb építése	A Béri Balogh Ádám utcában a rendelkezésre álló terület a Gyerekkórház előtti K-i telekrész, jelenleg a mentőhelikopter leszálló helye. Ez áthelyezésre kerül a közeljövőben. É-ÉK-i oldalon a rendelőintézet épülete van, ez párhuzamos az utcával, ennek folytatásában lenne az új tömb.	Tolna Megyei Balassa János Kórház	Szekszárdi	5.	5.1	Szekszárd	2021.III.	7 000 000 000	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata
647	Buszmegálló létesítése, gyalogátkelőhely kialakítása	65.sz.főúton buszmegálló építés és gyalogátkelőhely létesítés)	Harc Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.1	Harc, Siófoki utca	2021.II. név	35 000 000	
648	Közöségi tér kialakítása Kistormáson	volt iskola épületének közöségi térré alakítása	Kistormás Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	135. hrsz.	?	60 000 000	
649	Futballpálya felújítása	a helyi gyerekek és felnőttek részére sportolási lehetőség biztosítása	Kistormás Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	104. hrsz.	?	20 000 000	
650	Kültéri fitneszpark kialakítása, illetve a játszótér felújítása	a helyi gyerekek és felnőttek részére sportolási lehetőség biztosítása	Kistormás Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	104.hrsz.	?	15 000 000	
651	Evangélikus templom felújítása	A templom süllyedésének megállítás és a keletkezett repedés megszüntetése	Kistormás Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Kistormás, 1. hrsz.	?		
652	Öregutca Kinizsi utca	Új aszfalt réteg	Kölesd Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Kölesd	?	?	
653	Új és meglévő vízvezetők felújítása	Borjád	Kölesd Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Borjád	?	?	
654	Új és meglévő vízvezetők felújítása	Rákóczi út	Kölesd Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Kölesd	?	?	
655	Új és meglévő vízvezetők felújítása	Hajnal utca	Kölesd Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.1	Kölesd	?	?	
656	Belecska Béke utca felújítás	Útburkolati hibák kijavítása	Belecska Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Belecska, Béke utca	2022	10 000 000	
657	Belecska Szabadság utca felújítás	Megsüllyedt útszakaszok kijavítása	Belecska Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Belecska, Szabadság utca	2023	4 000 000	
658	Belecska Béke utcai átereszt felújítás	Az ismétlődő özönvízszerrű esőktől eltömődő vízátereszek átalakítása	Belecska Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Belecska, Béke utca	2022	20 000 000	
659	Temető régi részének rehabilitációja	Temető régi sírhelyeinek, gondozatlan részeinek méltó állapotba való visszaállítása	Belecska Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Belecska Temető	2021	3 000 000	
660	Fedett vasúti váróhelyiség kialakítása	Vonattal utazók számára esőtől, szélről védett, kivilágítható váróter kialakítása	Belecska Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Belecska	2024	5.000.000	MÁV
661	Ravatalozó és temető felújítása	Ravatalozó felújítása és bővítése. Temetői kerítés megépítése.	Diósberény Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Diósberény 108/1. hrsz.	2021. III. negyedév	30 000 000	
662	Vízvezető árkok betonlapozása	A jelenleg földes árkok mélyítése, betonlapozása	Értény Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Értény, Szabadság utca, Béke tér, Ady utca	szept.20	95 000 000	
663	Értényi Napköziotthonos Óvoda és Főzőkonyha energetikai korszerűsítése	Energetikai korszerűsítés	Értény Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Értény, Kossuth u. 20.-21.	szept.20	65 000 000	
664	Kerékpárút kialakítása, építése	Kerékpárút kialakítása, építése	Felsőnyék Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Több településsel együtt	?	kiemelt állami projekt	Több településsel együtt
665	Ált.iskola	udvar felújítás	Felsőnyék Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Felsőnyék	2020	20 000 000	
666	Ált.iskola	épület felújítás	Felsőnyék Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Felsőnyék	2021	100 000 000	
667	Szolgálati lakás	épület felújítás (2 db)	Felsőnyék Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Felsőnyék	2021	40 000 000	
668	Belső utak fejlesztése	Ifjúság utca, Petőfi Sándor utca, Dózsa György utca és Kossuth Lajos utca fejlesztése	Fürged Község Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Fürged	2022-2024	250 000 000	
669	Kecsege-Fürged út fejlesztése	Kecsege és Fürged közötti út szélesítése	Fürged Község Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Fürged	2022-2024	509 000 000	
670	Óvoda bővítés	Fürgedi óvoda fejlesztése, bővítése	Fürged Község Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Fürged	2022	135 000 000	
671	Belterületi utak mentén lévő csapadékvíz elvezetők fejlesztése	Belső utak mentén, Vas Gereben és Ifjúság utca	Fürged Község Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Fürged	2023-2024	80 000 000	
672	Fürged kerékpárút	Dombóvár-Tamási-Enying közötti meglévő kerékpárútra rácsatlakozás (1,5 km)	Fürged Község Önkormányzat	Tamási	5.	5.1		2023-2024	115 000 000	
673	Önkormányzat fejlesztése	Az Önkormányzati hivatal épületének felújítása és energetikai korszerűsítése	Fürged Község Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Fürged	2023-2024	50 000 000	
674	Életház felújítása	Az idősek által használt épület felújítása és energetikai korszerűsítése	Fürged Község Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Fürged	2023-2024	55 000 000	
675	Agrárlogisztikai központ létesítése, csomagoló és fagyasztó kapacitással	Mikrotérségi termékek feldolgozás nélküli csomagolása, hűtve tárolása, fagyasztása. Előkészítése a piacra juttatáshoz. A mikrotérség közfoglalkoztatott programjaiban megtermelt élelmiszerek csomagolásával, a programok hatásfoka, és fenntarthatósága növekszik. A logisztikai központ min. 5 fő állandó, és 15-20 fő időszakos foglalkoztatását tenné lehetővé.	Gyönk Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Mikrotérség települései (Gyönk, Miszla, Udvari, Szárazd, Szakadát, Varsád)	2021	400 000 000	Mikrotérség települései
676	Gyönk csapadékvíz elvezetése II. ütem	A Gyönki(állami tulajdonú) árok mélyítése és részben szilárd burkolattal való ellátása	Gyönk Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Gyönk	2022	300 000 000	Tolna megyei Önkormányzat
677	Gyönk csapadékvíz elvezetése III. ütem	A város tulajdonában álló belterületi óvárkok, utcai csapadékvíz elvezető árkok és ciszternák rekultivációja.	Gyönk Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Gyönk	2023	400 000 000	Tolna megyei Önkormányzat
678	Gyönk Városcsopont teljes rehabilitációja	A városcsopontban található épületek részben magán, részben állami, részben pedig önkormányzati tulajdonúak. Állapotuk jelenleg az erősen lepusztult, rehabilitációjuk meghaladja az önkormányzat lehetőségeit.	Gyönk Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Magánszemélyek	2021	15 000 000	

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
679	Kölesd-Regöly kerékpárút	A Kölesd-Kistormási kerékpárút csatlakoztatása a Regöly-Tamási kerékpárúthoz Varsád, Gyönk Szárazd települések érintésével. Gyönk területén a nyomvonala érintené a városközpontot, az un. Üveghegyet, a gyöнки szőlészeteket.	Gyönk Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tolna megyei Önkormányzat	2021	3 200 000 000	Tolna megyei Önkormányzat
680	Hulladékudvar kialakítása	Hulladékudvar kialakítása a lomtalanítás és építési hulladékok időszakos tárolására.	Gyönk Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Gyönk	2021	1 000 000 000	Mikrotérség települései
681	Szennyvíz főnyomócső kiváltása, szennyvíztelep teljes korszerűsítése	Szennyvíz főnyomócső kiváltása, szennyvíztelep teljes korszerűsítése	Gyönk Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Gyönk	2021	1.000.000.000	
682	Belterületi utak felújítása	újraaszfaltozás	Högyész Nagyközség Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Högyész	2021-2027	240 000 000	
683	Külterületi utak felújítása	zártkerti önkormányzati utak rendbetéte, lekövezése	Högyész Nagyközség Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Högyész	2021	100 000 000	
684	Óvoda fejlesztés	Óvoda tető felújítás + belső felújítás	Högyész Nagyközség Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Högyész	2021	30 000 000	
685	Vízvezető árkok felújítása	Vízvezető árkok felújítása	Högyész Nagyközség Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Högyész	2021-2027	80 000 000	
686	Vízvezető árkok melletti járdák felújítása		Högyész Nagyközség Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Högyész	2021-2027	120 000 000	
687	Önkormányzati épületek tetőcseréje	tető felújítása	Högyész Nagyközség Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Högyész	2021-2027	120 000 000	
688	Önkormányzati tulajdonban lévő iskola felújítása	tetőcsere és tetőszigetelés	Högyész Nagyközség Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Högyész	2021	240 000 000	
689	Önkormányzati lakások felújítása	tető felújítása, homlokzati szigetelés	Högyész Nagyközség Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Högyész	2021-2027	120 000 000	
690	Útfelújítás	Karbantartás, javítás	Iregszemcse Község Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Iregszemcse	2021.09.01	10 000 000	
691	Vízvezetőárok kialakítása	iszaptalanítás, járdalapozás	Iregszemcse Község Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Iregszemcse	2021.09.01	10 000 000	
692	Ireg patak	A patak tisztítása, iszapszállítás	Iregszemcse Község Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Iregszemcse	2021.09.01	4 000 000	
693	Piac tér kialakítása	Épület bontás, tereprendezés, parkoló kialakítás	Iregszemcse Község Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Iregszemcse	2021.09.01	10 000 000	
694	Labdarúgó pálya, öltöző	Felújítás	Iregszemcse Község Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Iregszemcse	2021.09.01	10 000 000	
695	Belterületi úthálózat felújítás	Petőfi utca útfelújítás	Kalaznó Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Kalaznó	2021.I. negyedév	80 000 000	
696	Belterületi úthálózat felújítás	Béke utca útfelújítás	Kalaznó Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Kalaznó	2021.I. negyedév	50 000 000	
697	Csapadékvíz elvezető belterületi árkok felújítása	Kalaznó teljes belterületének vízrendezése	Kalaznó Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Kalaznó	2020. III. negyedév	150 000 000	
698	Polgármesteri Hivatal energetikai fejlesztése	Villanyhálózat- , fűtőkorszerűsítés napenergia kiépítésével	Kalaznó Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Kalaznó	2020.IV. negyedév	60 000 000	
699	Kossuth - Petőfi utcát összekötő híd építése	A meglévő gyenge állapotú híd elbontása és új híd építése	Keszőhidegkút Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Keszőhidegkút 214 hrsz.	2024 év	12 000 000	
700	Községi önkormányzat épületének felújítási munkái	tetőfedés, ragalja csere, lábazat-homlokzat vakolása, nyílás zárók cseréje	Keszőhidegkút Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Keszőhidegkút, Petőfi u. 24.	2023.év	25 000 000	
701	Falu végi út felújítása	A Szabadság utca faluvégi szakaszának felújítása, a mellette lévőegyoldali vízvezető árok rendbetételével	Kisszekely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Kisszekely 496/2. hrsz.	2021.	20 000 000	
702	A falu járdáinak felújítása	Szabadság utca, Kossuth utca, Kiss utca, Honvéd köz, Zrínyi utca, összesen 6 km járda építése	Kisszekely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Kisszekely 59/1, 655/1, 496/2, 444, 257, 276, 222, 251, 148 hrsz.	2021-2027.	60 000 000	
703	Kossuth utca, Kiss utca útfelújítás	A Kossuth utca és a Kiss utca útfelújítás	Kisszekely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Kisszekely 148, 257, 276. hrsz.	2023.	40 000 000	
704	Belterületi vízvezető rendszer felújítása	A Kossuth utca feléig, a Kiss utca elején az árok burkolása mederelemekkel, Zrínyi utcával párhuzamos árok rendbetétele - földmunka	Kisszekely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Kisszekely 148, 257, 276, 418 hrsz.	2024.	80.000.000 Ft	
705	Belterületi kerékpárút létesítése	A falu belterületén kerékpárút kiépítése, mely egy kört ír le a főutcával párhuzamosan jelenleg földutakon, majd elhalad az erdőszélen, a horgásztavak mellett és a főútcán érkezik vissza az induláshoz. Kb. 5-6 km hosszú	Kisszekely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Kisszekelyi Kulturális Egyesület	2024.	?	Kisszekelyi Kulturális Egyesület
706	Önkormányzati hivatal és konyhaépület energetikai korszerűsítése	Az önkormányzati épületek nyílászáróinak cseréje, hőszigetelése, vizesblokkok felújítása, akadálymentesítés	Kisszekely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Kisszekely, Szabadság utca 409. és 1. (326, 336 hrsz.)	2021.	60 000 000	
707	Faluház energetikai korszerűsítése	A faluház (rég iskolaépület) nyílászáróinak cseréje, hőszigetelése	Kisszekely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Kisszekely, Szabadság utca 128., 536. hrsz	2024.	25 000 000	Kisszekelyi Kulturális Egyesület
708	Orvosi rendelő felújítása, fejlesztése	Jelenleg az önkormányzati hivatal épülete ad helyet a házi orvosi rendelésnek, védőnőnek. A hivatal udvarában külön épületben szeretnénk kialakítani egy mai kornak megfelelő rendelőhelyiséget.	Kisszekely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Kisszekely Szabadság utca 409, 326 hrsz.	2022.	21 000 000	Kisszekely Községi Önkormányzat
709	Halastó (víztározó) medrének kotrása	A 3 ha halastó a 80-as években került kialakításra. A tó mélysége a hordaléktól veszélyesen lecsökkent, átlagmélység már csak 1-1,20 méter. A nyári melegekben a víz felmelegszik, és ez gyakran okoz halpusztulást.	Kisszekely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Kisszekely 724/4. hrsz	2022.	40 000 000	Kisszekely Községi Horgászegyesület
710	Ravatalozó felújítása	Az épület külső és belső felújítása, külső fedett tér a szertartásoknak, járda, öntöző kút, területrendezés	Kisszekely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Kisszekely 576. hrsz.	?	30 000 000	Simontornya Római Katolikus Plébánia
711	Konyha felújítása, korszerűsítése	A konyha külső és belső felújítása, felszereltségének korszerűsítése	Kisszekely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Kisszekely 336 hrsz.	?	40 000 000	
712	Polgármesteri Hivatal	Az épület külső és belső felújítása	Kisszekely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Kisszekely 326. hrsz.	?	50 000 000	
713	Útfelújítás és építés	A szilárd útburkolattal nem rendelkező útszakaszokon útburkolat építése, meglévő rossz állapotban lévő útszakaszok felújítása.	Koppányszántó Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Koppányszántó Község	2021	30 000 000	
714	Járda felújítás	A községben több évtizede megépített rossz állapotban lévő járdaszakaszok felújítása	Koppányszántó Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Koppányszántó Község	2021	10 000 000	
715	Vízvezető árkok kiépítése, felújítása és szilárd burkolattal ellátása	A meglévő rossz állapotú és szilárd burkolattal nem rendelkező vízvezető árkok, szilárd burkolat építése	Koppányszántó Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Koppányszántó Község	2022	250 000 000	
716	Koppányszántó és Nagykónyi Község összekötése kerékpár út kiépítésével	Koppányszántó és Nagykónyi községek közt kerékpár út kiépítése.	Koppányszántó Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Települések közti Konzorcium	2022	500 000 000	Települések közti Konzorcium

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projektartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
717	Helyi vendégház kiépítése és kialakítása,Szociális bérlakás kialakítása	Koppányszántó Község Önkormányzata volt óvoda épületének vendégházzá alakítása,szociális bérlakás kialakítása	Koppányszántó Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Koppányszántó község	2022	50 000 000	
718	Malom épületének belső kialakítása	Malomépület belső terének kialakítása falusi rendezvények, kiállítások, helytörténeti múzeum, megyei népzenei versenyek kiszolgálására. Célunk a villany-, vízvezeték, szennyvíz, fűtés kialakítása és belső burkolások és ablakcserék elvégzése.	Magyarkeszi Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Magyarkeszi	2022.II.	80 000 000	Magyarkeszi Község Fejlesztéséért Alapítvány
719	Köztársaság és Arany utcák felújítása.	Elhasználódott belterületi utak felújítása aszfaltozással.	Magyarkeszi Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Magyarkeszi	2021.I.	20 000 000	Magyarkeszi Roma Nemzetiségi Önkormányzat
720	Móricz, Bercsényi, József A. utcák felújítása.	Elhasználódott belterületi utak felújítása aszfaltozással.	Magyarkeszi Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Magyarkeszi	2023.II.	50 000 000	Magyarkeszi Roma Nemzetiségi Önkormányzat
721	Jókai, Kinizsi, Rákóczi, Szabadság utcák felújítása	Elhasználódott belterületi utak felújítása aszfaltozással.	Magyarkeszi Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Magyarkeszi	2024.II.	60 000 000	Magyarkeszi Roma Nemzetiségi Önkormányzat
722	Óvoda épületében fűtése korszerűsítés megoldása és aljzatok felújítása.	Régi fűtési rendszer elavult, működtetése nem gazdaságos, cseréje elengedhetetlen.A parketta elhasználódott, felújítása szükséges.	Magyarkeszi Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Magyarkeszi	2021.II.	10 000 000	
723	Fő utcai árkok és átvezetők felújítása	A falu fő utcája -Széchenyi, Hősök tere, Kossuth, Batthyány- utcákban meglévő árkok burkolása és a meglévő átvezetők tisztítása, felújítása.	Magyarkeszi Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Magyarkeszi	2021.II.	100 000 000	Magyarkeszi Roma Nemzetiségi Önkormányzat
724	Aszfalt út felújítása	Belecska felé vezető aszfalt út felújítása	Miszla Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Miszla külterülete	2021.III.	90 000 000	
725	Földút beton úttá fejlesztése	Pincehely felé vezető 12/1 hrsz. földút vágás beton úttá fejlesztése (300 m)	Miszla Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Miszla külterülete	2021.III.	30 000 000	
726	Miszla Község belső vízelvezetése	Miszla Község belső vízelvezetése	Miszla Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Miszla belterülete (Fő utca, Bikádi utca)	2021.III.	350 000 000	
727	Miszla települési központjának megújítása	Miszla települési központjának megújítása	Miszla Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Miszla belterülete	2021.III.	95 000 000	
728	Belterületi földes utak felújítása	Még földes burkolatú belterületi utcák felújítása	Mucsi Község Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Mucsi	2021. II. negyedév	30 000 000	
729	Belterületi hidak felújítása	4 db híd felújítása,	Mucsi Község Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Mucsi	2022.I. negyedév	40 000 000	
730	Mucsi-Tevel összekötő út felújítása	Az önkormányzat tulajonábn lévő közút nagyon rossz állapotban van, ennek felújítása fontos, naponta 50 iskolás szállítását végezzük ezen az úton	Mucsi Község Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Mucsi, Závod	2022.III. negyedév	100 000 000	
731	Iskola épületének energetikai korszerűsítése, napelemes rendszer telepítése	Nagykőnyiban az iskola épületének energetikai korszerűsítése, napelemes rendszer telepítése	Nagykőny Község Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Nagykőny, Értény, Koppányszántó (Nagykőny 303. hrsz.)	?	50 000 000	
732	61- es Iparpark létesítése Nagykönyiban	Nagykőny gazdasági területének a közművesítése, infrastruktúrális fejlesztés VÍZ, GÁZ, VILLANY, ÚT	Nagykőny Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagykőny 0289/2 hrsz Nagykőny és vonzáskörzete	2022	200 000 000	
733	Ifjúságnevelő Rendezvényközpont, és Turisztikai Községi Szintér létrehozása	A Nagyköny volt vasútállomás fejlesztése, felújítása, átalakítása	Nagyköny Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyköny 0196/2 hrsz	2022	400 000 000	
734	Belterületi úthálózat fejlesztése	földes lakott utcákon szilárd útburkolat építése, rossz, kátyús szilárd burkolatú utak felújítása új kopóréteggel	Nagyköny Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyköny közigazgatási területének belterületi útszakaszai	?	100 000 000	
735	Lakott külterületi úthálózat fejlesztése	Nagyköny-Medgyespuszta úthálózatának fejlesztése (útépítés)	Nagyköny Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyköny-Medgyespuszta útszakaszai	?	100 000 000	
736	61-es elkerülő út építése	Nagyköny belterületét elkerülő úthálózat kiépítése	Nagyköny Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Értény-Koppányszántó-Nagyköny	?	900 000 000	több település konzorciuma
737	Pári-Nagyköny településeket összekötő kerékpárút építése	Pári-Nagyköny településeket összekötő kerékpárút építése	Nagyköny Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1		?	400 000 000	
738	Medgyespuszta-Nagykönyit összekötő kerékpárút építése	Medgyespuszta-Nagykönyit összekötő kerékpárút építése a Medgyespusztán élő lakosok biztonságos közlekedése érdekében	Nagyköny Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1		?	400 000 000	
739	Koppányszántó-Nagykönyit összekötő kerékpárút építése	Koppányszántó-Nagykönyit összekötő kerékpárút építése a közös önkormányzati hivatali ügyintézés megkönnyítése érdekében	Nagyköny Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1		?	400 000 000	
740	Idősek Háza bővítése	Idősek Háza bővítése nappali helyiséggel, étkező és melegítő konyha kialakításával	Nagyköny Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyköny és vonzáskörzete (Nagyköny 671/1. hrsz.)	?	100 000 000	
741	Koppánymeder tisztítása	Koppány medrének tisztítása	Nagyköny Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Koppány vonulatát érintő települések	?	800 000 000	több település konzorciuma
742	Napelem park létesítése	Napelem park létesítése Nagykönyiban	Nagyköny Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyköny 54. hrsz.	?	300 000 000	
743	Napelemes közvilágításrendszer kiépítése	Nagyköny község közigazgatási területén (Nagyköny és Medgyespuszta) napelemes közvilágításrendszer kiépítése	Nagyköny Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyköny teljes közigazgatási területe	?	200 000 000	
744	Játsszótér bővítése	Nagyköny 17/1. hrsz. alatt lévő játszótér új elemekkel való bővítése, és közművesítése, illemhely kialakítása	Nagyköny Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyköny 17/1. hrsz.	?	100 000 000	Nagykönyért Egyesület
745	Sportpark létrehozása	Nagyköny 17/1. hrsz-on műfüves focipálya és futókör kialakítása	Nagyköny Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyköny 17/1. hrsz.	?	70 000 000	Nagykönyért Egyesület
746	Korona, Vadász Hotel elnevezésű épület felújítása, eredeti állapot visszaállítása	Tető csere, nyílászáró csere, elektromoshálózat csere, külső tatarozás, belső rész teljes átépítése.	Nagyszékely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Nagyszékely	2025. III. negyedév - 2026. II. - III. negyedév	320.000.000	
747	Nagyszékely Község belterületi útminőség javítása, szilárd burkolatú út építése.	Útminőség javítása: Szabadság tér, Táncsics u., Petőfi u., Rákóczi u., Kossuth u., Szilárd burkolatú út építése: Honvéd u, Dankó Pitsa u, Széchenyi u, Damjanich u, Dózsa Gy. u.	Nagyszékely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Nagyszékely	2021. II. negyedév	250 000 000	
748	Kisszékely - Nagyszékely összekötő út kiépítése	A két település közötti út szilárd burkolattal való kiépítése.	Nagyszékely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Nagyszékely-Kisszékely	2027. II. negyedév	150 000 000	Kisszékely Község Önkormányzata
749	Óvoda tetőszerkezet cseréje	Tető teljes körű cseréje, az épület ereszcatornázása	Nagyszékely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Nagyszékely	2022. III. negyedév	35 000 000	
750	Önkormányzat épületének felújítása	Tető és nyílászáró csere, teljes külső és belső tatarozás (Az épület 200 m2). Napelemek telepítése, fűtés korszerűsítés.	Nagyszékely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Nagyszékely	2021. III. negyedév	80 000 000	
751	Táncsics u. 6. szám alatti önkormányzati épület felújítása (Helytörténeti gyűjtemény)	Tető héjazat csere, nyílászáró csere, külső és belső felújítás. Az épület körbe drénezése	Nagyszékely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Nagyszékely	2023. II. negyedév	100 000 000	
752	Petőfi u. 4. szám alatti önkormányzati épület felújítása	Tető héjazat csere, nyílászáró csere, külső és belső felújítás. Szolgáltatóház kialakítása	Nagyszékely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Nagyszékely	2023. III. negyedév	120 000 000	

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projektartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikatív, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
753	Pincehelyi u. 8. sz. alatti önkormányzati épület, háziorvosi rendelő, szolgálati lakás felújítás.	Tetőszerkezet javítása, nyílászáró csere, villamoshálózat csere, külső belső tatarozás.	Nagyszékely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Nagyszékely	2024. II. negyedév	60 000 000	
754	Játszótér felújítása, átalakítása az előírt szabályoknak megfelelően.	Játszótéri eszközök cseréje, javítása	Nagyszékely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Nagyszékely	2022. II. negyedév	6 000 000	
755	Artézi-kút tereprendezés	Az artézi-kút körüli terület burkolása, vonzóbbá tétele	Nagyszékely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Nagyszékely	2021. II. negyedév	1 000 000	
756	Zsibongó, aktív park kialakítása	Felnőtt és gyermek szabadtéri sporteszközök telepítése.	Nagyszékely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.1	Nagyszékely	2022. II. negyedév	10 000 000	
757	Kisfaludy utca	szilárd burkolattal való ellátása	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	22 000 000	Civilek Nagyszokolyért Egyesület, Polgárőr Egyesület,
758	Csokonai utca	betonozott út javítása	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	2 000 000	Civilek Nagyszokolyért Egyesület, Polgárőr Egyesület,
759	Damjanics utca	betonozott út javítása	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	1 000 000	Civilek Nagyszokolyért Egyesület, Polgárőr Egyesület,
760	Hunyadi utca	betonozott út javítása	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	1 000 000	Civilek Nagyszokolyért Egyesület, Polgárőr Egyesület,
761	Deák utca és egyéb sárrázók	sárrázók és vízelvezetők helyreállítása	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	3 000 000	Civilek Nagyszokolyért Egyesület, Polgárőr Egyesület,
762	Kismackó Óvoda	Napelem, hőszivattyús fűtésrendszer kiépítése, homlokzat szigetelés és színezés, csoport szobák felújítása.	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	30 000 000	
763	Rákóczi utca	vízvezető árkok szilárd burkolattal való ellátása, átfolyók,átereszek és hidak helyreállítása.	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	5 000 000	Civilek Nagyszokolyért Egyesület, Polgárőr Egyesület,
764	Táncsics utca	vízvezető árkok szilárd burkolattal való ellátása, átfolyók,átereszek és hidak helyreállítása.	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	5 000 000	Civilek Nagyszokolyért Egyesület, Polgárőr Egyesület,
765	Hunyadi utca	vízvezető árkok szilárd burkolattal való ellátása, átfolyók,átereszek és hidak helyreállítása.	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	5 000 000	Civilek Nagyszokolyért Egyesület, Polgárőr Egyesület,
766	Egészség kétkeréken	Iregszemcse-Nagyszokoly-Magyarkeszi vagy Iregszemcse-Nagyszokoly-Fürdő utvonalon kerékpár út kiépítése	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Érintett települési Önkormányzatok	?	felmérés alatt	Érintett települési Önkormányzatok
767	Háziorvosi- Védőnői Szolgálat felújítása	Háziorvosi - Védőnői Szolgálat-Orvosilakás teljes energetikai és épület felújítása.	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	100 000 000	Kismackó Óvoda
768	Idősek Klubja	Napelem, hőszivattyús fűtésrendszer kialakítása, épület belső és külső felújítása.	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	30 000 000	
769	Közösségi Tér	Színház és rendezvényközpont építése	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	200 000 000	Helyi civil egyesülete és a helyi lakosság
770	Testépítés	Épület belső és külső valamint tetőszerkezet felújítása.	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	50 000 000	Testépítő Csapat
771	Ép testben ép lélek	Kültéri Fitnessz és Kaland park	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	5 000 000	Civilek Nagyszokolyért Egyesület, Nszk Baráti Kör, Testépítő Csapat
772	Okos pad	közterületen okos pad kihelyezés	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	1 000 000	Civilek Nagyszokolyért Egyesület,
773	Friss levegőn a szabadban	Szabadidő és Piknik Park kialakítása	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	30 000 000	Nyugdíjas Egyesület,Nszk Baráti Kör, Szokolyi Solyom Start. Szov.Szövl
774	Fásítás és parkosítás	Fásítás és parkosítás	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	1 500 000	Kismackó Óvoda, Civilek Nagyszokolyért Egyesület
775	Emlékpark rekultivációja	Gesztenye Parknál lévő több évtizedes kerítés és padok cseréje vált szükségessé.	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	5 000 000	Szokolyi Solyom Start Szoc.Szöv. Nszk Baráti Kör.
776	Kereszt felújítás	Közterületen lévő kereszték felújítása	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	1 500 000	Keresztény Egyházak
777	Informatikai eszközök	Önkormányzatnál elavult informatikai eszközök lecserélése	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	3 000 000	
778	Kis települések szennyvízkezelésének fejlesztése	szennyvíz természet közeli kezelése	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	280 000 000	
779	Evangélikus Egyházközség	Templom állagmegóvása	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	15 000 000	Evangélikus Egyház
780	Katolikus Egyház Közösség	Templom teljes külső-belső felújítása	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	65 000 000	Nagyszokoly, Katolikus Egyházközösség
781	Református Egyház Község	Templom belső felújítása, Templom torony felújítás	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	80 000 000	Nagyszokoly, Református Egyházközség
782	Piac és Vásártér	Helyi és környékbeli termelők értékesítési lehetősége	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Nagyszokoly	?	60 000 000	Nagyszokoly Község Önkormányzata
783	Simontornya elkerülőút	61. sz. főút új nyomvonalon vezetett 8 km hosszú szakaszának előkészítése. Új Sió-híd és 2 db új vasúti keresztezése műtárgyakkal	NIF Zrt.	Tamási	5.	5.1	Simontornya	2026		
784	Útfelújítás a Bezerédi utcában	útfelújítás	Ozora Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Ozora, Bezerédi utca	2021.II.	20 000 000	
785	Csapadékvízvezetés Ozora községben	Cinca szakasz burkolása	Ozora Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Ozora	2021.II	200 000 000	
786	Szennyvízhálózat kialakítása Ozora községben	Szennyvízhálózat kialakítása Ozora községben	Ozora Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Ozora	2022.II.	300 000 000	
787	Pincehelyi óvoda felújítás	Az óvoda épületrészes felújítása, gépészeti korszerűsítése. Új tetőcserepezés, új lépcső és járda építés térburkolat az beton burkolat helyett, hőszigetelt kültéri nyílászárók beépítése, fűtési rendszer korszerűsítése.	Pincehely Nagyközség Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Pincehely Kossuth Lajos utca 67.	2021.II.n.év	35 000 000	

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
788	Pincehelyi Polgármesteri Hivatal épületének felújítása, és energetikai korszerűsítése	Tetőszerkezet csere, külső-belső vakolat megújítása, fűtés korszerűsítés, hőszigetelés,belső ajtók, ablakok cseréje	Pincehely Nagyközség Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Pincehely Kossuth Lajos utca 81.,	2021.II. n. év	65 000 000	
789	Pincehelyi orvosi rendelő felújítása	Tetőszerkezet csere, fűtéskorszerűsítés nyílászáró csere, napelemes rendszer kialakítása.	Pincehely Nagyközség Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Pincehely Gárdonyi u. 27.	2021. II.n.év	40 000 000	
790	Belterületi utak rekonstrukciója	Belterületi utak rekonstrukciója kiemelt figyelemmel a Buhini útszakaszra, annak vízrendezésével együtt	Regöly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Regöly	2021	?	
791	A teljes település belvíz rendezési tervének elkészítése és megvalósítása	A teljes település belvíz rendezési tervének elkészítése és megvalósítása tekintettel a szélsőséges időjárási viszonyokra	Regöly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Regöly	2021	?	
792	Kerékpárút fejlesztés	Kerékpárút fejlesztés összehangolva a Pacsmagi természetvédelmi terület fejlesztése natúr parkká koncepcióval	Regöly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1		2022	?	
793	Közös hivatal energetika	Közös hivatal megújuló energiával történő energiaellátása	Regöly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Regöly	2021	?	
794	Szolgáltató ház energetika	Szolgáltató ház komplex energetikai fejlesztése	Regöly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Regöly	2023	?	
795	Alapellátási központ energetika	Alapellátási központ (volt idősek klubja) energetikai komplex fejlesztése	Regöly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Regöly	2022	?	
796	Szennyvízhálózat kialakítása	Szakály-Szárazd-Regöly szennyvízhálózat kialakítása Regölyi szennyvíztisztító teleppel	Regöly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Regöly-Szakály-Szárazd	2022	?	
797	Ivóvízhálózat rekonstrukció	A települési ivóvízhálózat nem felújított részeinek rekonstrukciója	Regöly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Regöly	2023	?	
798	Simontornya-Kisszékely-Nagyszékely kerékpárút létesítése	Kb. 20 km hosszú kerékpárút. Kapcsolódna a Sió menti kerékpárúthoz. Simontornyáról a szőlőhegyeken, erdőn érkezne Kisszékelybe és haladna tovább Nagyszékelyig. Onnan már a meglévő burkolt úton tovább tudnának kerékpározni Pincehely felé. A kerékpárutat a tájnak megfelelően különböző burkolatokkal lehetne ellátni.	Simontornya Város Önkormányzata vagy Kisszékely Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Simontornya, Kisszékely, Nagyszékely települések önkormányzatai	2023.	?	Simontornya, Kisszékely, Nagyszékely települések önkormányzatai
799	Iparterület fejlesztése	Egybefüggő iparterület infrastruktúrális fejlesztése, úthálózat kialakítása, közműfejlesztések ("Ipari park" cím megszerzése folyamatban)	Simontornya Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Simontornya	2020. 4. negyedév	1 300 000 000	Iparterületi ingatlanok tulajdonosai, ipari társasház
800	Gyár utca burkolatszélesítése	Útburkolat szélesítése a Gyár utcában a Sió-mente Kerékpáros turisztikai fejlesztés I. üteméhez igazodva.	Simontornya Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Simontornya	2021. 2. negyedév	25 000 000	Tolna Megyei Önkormányzat, Magyar Közút Nonprofit Zrt.
801	Malom utca burkolatjavítás	Turisztikai szálláshely megközelítését biztosító és helyközi buszjáratok forgalmát szolgáló út burkolatának felújítása, útsatlakozások javítása, csapadékvízelvezetés	Simontornya Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Simontornya	2022. 2. negyedév	90 000 000	
802	Hunyadi utca burkolatjavítás	útburkolat felújítás, útsatlakozás javítás, kiépítés	Simontornya Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Simontornya	2022. 2. negyedév	25 000 000	
803	Körárok külterületi szakaszának medertisztítása	A város csapadékvízét összegyűjtő és elvezető körárok befogadó előtti szakaszának tisztítása	Simontornya Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Simontornya	2021. 2. negyedév	150 000 000	
804	Körárok felső szakaszára nyílt vízfelület létesítése	A város csapadékvízét összegyűjtő és elvezető körárok területén nyílt vízfelület létesítése	Simontornya Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Simontornya	2021. 2. negyedév	200 000 000	
805	Körárok belterületi szakaszának medertisztítása	A város csapadékvízét összegyűjtő és elvezető körárok belterületi szakaszának tisztítása, kiépítése	Simontornya Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Simontornya	2021. 2. negyedév	150 000 000	
806	Simontornyai vár környezetének rendezése	A várépületet határoló közterül rendezése, burkolatjavítások, parkolóhelyek kialakítása, parkosítás	Simontornya Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1		2022. 2. negyedév	60 000 000	
807	Kerékpár- és gyalogút építése a Sió töltésen a Szent István király utca és a 61. sz. főközlekedési út közötti szakaszon	Kerékpár- és gyalogút építése a Sió csatorna töltésén amely érinti a hamarosan épülő "Sió vízi turisztikai fejlesztés I. üteme" kapcsán épülő csónakház területét, biztosítva ezáltal a turisztikai attrakció bemutatását.	Simontornya Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tolna Megyei Önkormányzat	2021. 2. negyedév	170 000 000	Tolna Megyei Önkormányzat
808	Simontornyai Polgármesteri Hivatal épületének energetikai fejlesztése	Hivatal épületének szigetelése, fűtéskorszerűsítése, megújuló energia hasznosítása	Simontornya Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Simontornya	2022. 2. negyedév	40 000 000	
809	Gyógyszertár épületének energetikai fejlesztése	Önkormányzati tulajdonban álló, gyógyszertárként működő épület szigetelése, fűtéskorszerűsítése, megújuló energia hasznosítása	Simontornya Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Simontornya	2022. 2. negyedév	30 000 000	
810	Önkormányzati vendégház épületének energetikai korszerűsítése	Önkormányzati tulajdonban álló rossz állapotú épület felújítása, energetikai fejlesztése, megújuló energia hasznosítása	Simontornya Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Simontornya	2023. 2. negyedév	20 000 000	
811	Leromlott városi területek rehabilitációja	Szegregátumban élők lakóépületének fejlesztése, korszerűsítése, alapvető infrastruktúrális hálózat kiépítése	Simontornya Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Simontornya	2021. 2. negyedév	100 000 000	
812	Konyhaépület és ebédlő létesítése	A gyermekétkeztetést ellátó új konyhaépület és ebédlő építése a városközpontban	Simontornya Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Simontornya	2022. 2. negyedév	300 000 000	
813	Parkolók kialakítása	Parkolóépítés a városközpontban	Simontornya Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Simontornya	2022. 2. negyedév	20 000 000	
814	Simontornyai vár épületének rekonstrukciója	A várépület átalakítása, nem oda illő elemek, épületrészek eltávolítása, belső várudvar kialakítása, stb.	Simontornya Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Simontornya	2022. 2. negyedév	500 000 000	Magyar Állam (Vagyonkezelő)
815	Út-járda felújítás	Út-járda felújítás	Szakadát Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Szakadát belterülete	2021.III.	15 000 000	
816	Buszmegálló felújítása	Buszmegálló felújítása (Fő utca)	Szakadát Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Szakadát belterülete	2021.III.	8 000 000	
817	Boltok előtti parkolók kialakítása	Aszfaltozás	Szakály Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Szakály Coop Parkoló	?	3 000 000	
818	Boltok előtti parkolók kialakítása	Aszfaltozás	Szakály Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Szakály Flórián téri kisbolt	?	1 000 000	
819	Boltok előtti parkolók kialakítása	Aszfaltozás	Szakály Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Szakály Tom Market Parkoló	?	570 000 000	
820	Árkok szilárd burkolattal való ellátása	40x40 es lapokkal	Szakály Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Szakály, Dózsa u	?	600 000	
821	Művelődési ház fűtés korszerűsítése	Fűtési rendszer korszerűsítése	Szakály Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Szakály	?	?	
822	Melegvíz gödre kitakarítása	5 forrás kitisztítása és szabaddíós helyé való átalakítás	Szakály Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Szakály	?	500 000	Értéktár Bizottság
823	Forráskút építése	Téglából egy szép kút építése	Szakály Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Szakály	?	500 000	Értéktár Bizottság
824	Árkok szilárd burkolattal való ellátása	40x40 es lapokkal	Szakály Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Szakály, Bem u	?	500 000	
825	Óvodai játék park	Óvodai játék park felújítása, fejlesztése	Szakály Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Szakály Óvoda	?	1 500 000	
826	Járdaépítés	Járdaépítés, felújítás	Szárazd Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Szárazd belterülete (Rákóczi, Ady utca)	2021.	4 000 000	
827	Útfelújítás	Utak helyreállítása	Szárazd Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Szárazd belterülete (Vasútállomás, Dózsa, Béke utca)	2022-2024.	150 000 000	
828	Szárazd Község belső vízelvezetése, ároktisztítás	Vízelvezető kotrás, ároktisztítás	Szárazd Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Szárazd belterülete (Kossuth, Rákóczi, Béke utca)	2021-2024.	345 000 000	

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projektartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
829	Orvosi rendelő felújítása	Orvosi rendelő felújítása	Szárazd Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Szárazd Község	2023.	5 000 000	
830	Falukép rendezés	Épületek kerítésének helyreállítása	Szárazd Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Szárazd belterülete	2021.	1 000 000	
831	Középületek karbantartása	Szociális bérletkés nyílászáró cseréje, temető felújítás, fakivágás, önkormányzat külső tatarozása	Szárazd Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Szárazd belterülete	2021-2024.	32 000 000	
832	Szociális beruházás	Konyhai eszközbeszerzés	Szárazd Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Szárazd belterülete	2021-2024.	1 000 000	
833	Kulturális fejlesztés	Művelődési ház külső felújítása, rendezvények	Szárazd Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Szárazd belterülete	2021-2024.	2 000 000	
834	Faluközpont rehabilitációja	Tájház tatarozása, játszótér felújítás, térburkolat, utca festések	Szárazd Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Szárazd belterülete	2021-2024.	8 000 000	
835	Nyírfa sori iparterületi út felújítása	aszfaltozás, padka, árok, közműfejlesztés	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási - Nyírfa sor	2021. I.né.	250 000 000	
836	Északi iparterület, ipari park kialakításhoz telek vétele, kivonása	Északi iparterület, ipari park kialakításhoz telek vétele, kivonása	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási - északi iparterület	2021. I.né.	300 000 000	
837	Északi iparterület - ipari park kialakítása	aszfaltozás, padka, árok, közműfejlesztés	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási - északi iparterület	2021. I.né.	1 000 000 000	
838	Volt Tejüzem melletti iparterületet feltáró út felújítása	aszfaltozás, padka, árok, közműfejlesztés	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási - gazdasági övezet	2021. I.né.	1 000 000 000	
839	Települések közötti utak rekonstrukciója (Tamási-Kecsege-Fürged)	Összekötő utak felújítása	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási	2021. I.né.	600 000 000	
840	Belterületi utak rekonstrukciója	aszfaltozás, padka, árok, közműfejlesztés	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási - belterület	2021. I.né.	300 000 000	
841	Járdák felújítása, parkoló zónák kialakítása	burkolat felújítás	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási	2021. I.né.	500 000 000	
842	Településeket összekötő önkormányzati utak felújítása	aszfaltozás, padka, árok	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási - Fornád-Kecsege	2021. I.né.	1 000 000 000	egyéb települések
843	Móricz Zsigmond lakótelep csapadékvíz elvezetés kiépítése	árok, zárt vízvezető rendszer	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási - Móricz Zs. lakótelep	2021. I.né.	500 000 000	
844	Közintézmények víztakarékos működése; lakótelepek vízvisszatartása	szürke víz felhasználása; mikroklima	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási - belterület	2021. I.né.	1 000 000 000	
845	Városi lakótelepek zöldfelületeinek komplex rehabilitációja	Városi lakótelepek zöldfelületeinek komplex rehabilitációja	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1		2021. I.né.	400 000 000	
846	Városi zöldterületek rehabilitációja, városi zöld infrastruktúra fejlesztése	Faültetés, okospad, játszóterek, futókör, kamerarendszer, kutyaúttartó, Vágóhid utcai park, Ki-Mit-Tud park, József A. park	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1		2021. I.né.	600 000 000	
847	Kerékpárút összekötő szakasz a Siófok-Pécs kerékpárúthoz	kétsávos kerékpárút kiépítése	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1		2021. I.né.	300 000 000	
848	Közösségi kerékpár szolgáltatás	kerékpáros kölcsönző	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1		2021. I.né.	50 000 000	
849	Könyvtár felújítása, tetőtér beépítése, energetikai megújítása	külső- és belső felújítás	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási	2021. I.né.	400 000 000	
850	Ravatalozó rekonstrukciója, energetikai megújítása	külső- és belső felújítás	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási	2021. I.né.	300 000 000	
851	Szociális alapellátást nyújtó intézmények felújítása	Szociális alapellátást nyújtó intézmények felújítása	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási	2021. I.né.	300 000 000	
852	Bentlakásos intézmények fejlesztése	Bentlakásos intézmények fejlesztése	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási	2021. I.né.	400 000 000	
853	Volt tejüzem barnamezős megújítása, kármentesítése - bérletkés	kármentesítés, lakások kialakítása	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási	2021. I.né.	650 000 000	
854	Volt Deák utcai Termelő Szövetkezet irodaház átalakítása Fecskeházzá (bérletkés) - barnamezős projekt	lakások kialakítása - bérletkés	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási	2021. I.né.	500 000 000	
855	Volt bútortraktár barnamezős átalakítása (volt tejüzem mellett) - bérletkés projekthez	kármentesítés, lakásokhoz parkoló zóna, kiegészítő funkciók	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási	2021. I.né.	300 000 000	
856	Tamási belváros (MAG) rekonstrukciója projekt	Belváros rekonstrukció	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási	2021. I.né.	600 000 000	
857	Közétketetéshez kapcsolódó konyha fejlesztése	teljes gépészeti, építészeti rekonstrukció	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási	2021. I.né.	150 000 000	
858	Építési telkek kialakítása és közművek kialakítása, fejlesztése	Építési telkek kialakítása és közművek kialakítása, fejlesztése	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási	2021. I.né.	600 000 000	
859	Külterületi ivóvíz hálózat kiépítése	Külterületi ivóvíz hálózat kiépítése	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási	2021. I.né.	600 000 000	
860	Tamási-Pári-Nagykönyi települések szennyvíz agglomerációjának és szennyvíztelep fejlesztése	Tamási-Pári-Nagykönyi települések szennyvíz agglomerációjának és szennyvíztelep fejlesztése	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási	2021. I.né.	3 000 000 000	
861	Geotermikus közműrendszer fejlesztése, bővítése - fogyasztók bevonása	Geotermikus közműrendszer fejlesztése, bővítése - fogyasztók bevonása	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási	2021. I.né.	600 000 000	
862	Lovaspálya fejlesztése	Lovaspálya fejlesztése	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási	2021. I.né.	300 000 000	
863	Meglévő óvoda fejlesztése, felújítása	vizesblokk, csoportszoba, járdák, csapadékvíz elvezetés, udvarfejlesztés, járda; gépészeti felújítás és burkolatok, festési munkálatok; férőhely bővítés nélkül	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Tamási - óvoda	2021. I.né.	400 000 000	
864	Út-járda felújítás	Útfelújítás: Táncsics utca (földútból aszfaltos út építése), Bem utca, Dózsa utca (1 km)	Udvari Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Udvari belterülete (Táncsics, Bem, Dózsa u.)	2021.III.	600 000 000	
865	Összekötő út építése	Udvari-Alsópél összekötő út építése (4,7 km)	Udvari Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Udvari külterülete	2021.III.	2 000 000 000	
866	Udvari Község belső vízvezetése	Udvari Község belső vízvezetése (1,3 km)	Udvari Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Udvari belterülete (Petőfi, Bem, Köztársaság utca)	2021.III.	300 000 000	
867	Udvari evangélikus templom felújítása	Udvari evangélikus templom felújítása	Udvari Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Udvari belterülete	2021.III.	1 000 000 000	
868	Új utca kialakítása	Új utca építése, közművesítése	Újreg Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Újreg	2022	150 000 000	
869	Újreg kerékpárút	Tamási- Pári kerékpárút csatlakozásának kiépítése	Újreg Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1		2025	300 000 000	
870	Napelempark létrehozása	Napelem park létrehozása az önkormányzat területén	Újreg Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Újreg, önkormányzat területén	2023	200 000 000	
871	Varsád Község vízrendezésének 2. üteme	Varsád Község vízrendezésének 2. üteme	Varsád Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Varsád belterülete	2021.III.	400 000 000	
872	Varsád Község hivatalának felújítása	Varsád Község hivatalának felújítása	Varsád Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Varsád Község hivatala	2021.III.	40 000 000	
873	Varsád települési központjának megújítása	Varsád települési központjában sétatér kialakítása, parkosítás, utcabútorok kihelyezése	Varsád Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Varsád Község	2021.III.	30 000 000	
874	Varsádi templom felújítása	Varsádi templom felújítása	Varsád Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Varsád Község	2021.III.	30 000 000	

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
875	Varsádi temető fejlesztése	Varsádi temető fejlesztése	Varsád Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Varsád Község	2021.III.	30 000 000	
876	Varsádi művelődési ház belső felújítása	Varsádi művelődési ház belső felújítása	Varsád Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Varsád Község	2021.III.	30 000 000	
877	Varsádi Könyvtár belső felújítása	Varsádi Könyvtár belső felújítása	Varsád Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.1	Varsád Község	2021.III.	30 000 000	
878	Bogyiszlói Holt-Duna revitalizációja II. ütem	partvédelmi mű és mederkotrás valamint part menti sétány fejlesztése	Bogyiszló Község Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Bogyiszló	2023	200 000 000	Bogyiszlói Horgászegyesület, Bogyiszlói Hagyományőrző Egyesület, BITE
879	Bogyiszlói Tájház rekonstrukciója	tetőcsere, épület külső és belső renoválása és a teljes korabeli építészeti struktúra helyreállítása, kiállítás felújítása, páramérő rendszer, rovargázosítás	Bogyiszló Község Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Bogyiszló	2023	50 000 000	Bogyiszlói Hagyományőrző Egyesület
880	Belterületi leromlott betonutak felújítása	Betonút felújítás	Bogyiszló Község Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Bogyiszló	2024	150 000 000	
881	A Boldogság Útja külterületi mezőgazdasági út építése II. ütem	Mezőgazdasági út építésének II. üteme	Bogyiszló Község Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Bogyiszló	2024	150 000 000	
882	Bogyiszlói szabadforgalmú dunai kikötőhöz vezető tehergépjármű forgalom bonyolítására szolgáló út felújítása	Kikötőhöz vezető szabadforgalmú út felújítása	Bogyiszló Község Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Bogyiszló	2024	300 000 000	
883	Óvoda hőszigetelése és talajvíz elleni szigetelése	energetikai korszerűsítés, talajvíz szigetelés	Bogyiszló Község Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Bogyiszló	2024	50 000 000	
884	Belterületi csapadékvíz-rendszer II. ütem	Belterületi csapadékvíz-rendszer fejlesztése	Bogyiszló Község Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Bogyiszló	2024	200 000 000	
885	Belterületi csapadékvíz-rendszer III. ütem	Belterületi csapadékvíz-rendszer fejlesztése	Bogyiszló Község Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Bogyiszló	2025	200 000 000	
886	Művelődési Ház fűtés, légkondicionálás, hőszigetelés	Energetikai, hűtés-fűtés rendszer korszerűsítése	Bogyiszló Község Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Bogyiszló	2024	80 000 000	
887	Óvoda hőszigetelése és talajvíz elleni szigetelése	Energetika, talajvíz elleni szigetelés	Bogyiszló Község Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Bogyiszló	2024	50 000 000	
888	Csapadékvíz Elvezető Rendszer Kiépítése Fácánkerten	Villámárvíz okozta katasztrófa elkerülése érdekében csapadékvíz elevezető rendszer kialakítása. Ezen belül az Árpád utca mögött található vízelevezető rendszer kialakítása a legfontosabb. Nagyobb csapadék lezúdulása a szántóföldről az Árpád és Jókai utcai ingatlanokat folyamatosan veszélyezteti.	Fácánkert Község Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Fácánkert	2022. II.	200 000 000	
889	Kerékpár út kiépítése Tolna Fácánkert Köztől	Tolna Városa az Interplus Kft. Telephelyéig kiépítette a kerékpár úthálózatát. Fácánkert Község ehhez a kerékpár hálózathoz akar csatlakozni. Ezáltal a településen élőknek könnyebb lenne munkába járása, bevásárlása. A településen általános iskola nem működik a gyerekek jelentős létszámban Tolnára járnak iskolába, a kerékpárút lehetőséget biztosítana számukra, hogy kerékpárral jussanak el az intézménybe.	Fácánkert Község Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Fácánkert	2022.II.	180 000 000	
890	Játszó udvar	Játszóudvar fejlesztése	Fadd Nagyközség Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Fadd	2021. 2. negyed év	25 000 000	
891	Belterület csapadékvíz rendezésének építése, felújítása	Meglévő csatorna rendszer, vízelvezetők, szikkasztók, felújítása, kibővítése	Fadd Nagyközség Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Fadd	2021. 2. negyed év	300 000 000	
892	Polgármesteri Hivatal fejlesztése	Tetőfelújítás, napelem felszerelése	Fadd Nagyközség Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Fadd	2021. 2. negyedév	40 000 000	
893	Idősek klubjának felújítása	Meglévő épület korszerűsítése	Fadd Nagyközség Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Fadd	2021. 2. negyed év	30 000 000	
894	Új tűzoltó szertár létesítése	A meglévő épület bővítése, korszerűsítése	Fadd Nagyközség Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Fadd	2021. 2. negyedév	350 000 000	-
895	Ifjúsági, szabadidő és sportcentrum a Templom utcában	Fiatalok számára kialakított helység, csoportos és egyéni program lehetőséggel	Fadd Nagyközség Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Fadd	2021. 2. negyedév	500 000 000	-
896	Ebrendészeti telep kialakítása	Kóbor állatok befogadására alkalmas telep kialakítása	Fadd Nagyközség Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Fadd	2021. 2. negyedév	250 000 000	-
897	Fácánkert új bekötőútjának építése	Fácánkert és a 63. sz. főút között új út építése	NIF Zrt.	Tolnai	5.	5.1	Fácánkert	2024		
898	Iparterület infrastruktúra fejlesztése	A felhagyott szovjet laktanya területén kialakított iparterület közműhálózat, úthálózat, közvilágítás kiépítése és fejlesztése	Tolna Város Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Tolna, Iparterület	2023. II. negyedév	200.000.000	
899	Útburkolat rekonstrukciók Tolna Városában	Tolna Város belterületén balesetveszélyessé vált, illetve épületkárosodást okozó útszakaszok burkolat korszerűsítése	Tolna Város Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Tolna Város belterülete	2022. II. negyedév	430 000 000	
900	Járdarekonstrukciók Tolna Városában	Tolna Város belterületén balesetveszélyessé vált, illetve épületkárosodást okozó járdaszakaszok korszerűsítése, valamint a még hiányzó nagy gyalogos forgalmat bonyolító közterületi járdaszakaszok megépítése	Tolna Város Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Tolna Város belterülete	2022. II. negyedév	220 000 000	
901	Wosinsky Mór Óvoda tagintézményeinek fejlesztése	Homlokzatrekonstrukció, konyha felújítás, elektromos hálózat felújítás, udvarfejlesztés, parkoló építés, napelem telepítése.	Tolna Város Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Zöldkert Óvoda (Tolna, Mözs Szent István u. 38.) Aprajafalva Óvoda (Tolna, Alkotmány u. 76.) Pitypang Óvoda (Tolna, Bartók B. u. 41)	2023. I. negyedév	270.000.000	
902	Települési vízvédelmi beruházások megvalósítása	A település belvízkezelési problémáinak gócpontjai feltárást követően egy vízkár elhárítási program keretében meghatározott műszaki beavatkozások megvalósítása, vízelvezető árkok létesítése, rekonstrukciója; csapadékvíz kezelést szolgáló műtárgyak, szükség szerint átemelők létesítés, rekonstrukciója. Valamint a belvíz befogadására, tárolására szolgáló Holt-Duna kezelő műveinek felújítása, korszerűsítése.	Tolna Város Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Tolna belterület és külterület	2021. II. negyedév	650 000 000	
903	Tolna Városközpont rehabilitációja	A tárgyi célterületen infrastruktúra fejlesztés, járda és útburkolat korszerűsítés, parképítés, rekreációs terek kialakítása, szolgáltatás erősítő beavatkozások, funkcióbővítés, építészeti értékvédelmi beavatkozások, buszmegálló korszerűsítése, nyilvános wc kialakítása	Tolna Város Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1		2022. III. negyedév	715 000 000	
904	Tolna település kerékpárút-hálózatának déli irányú bővítése	A Deák Ferenc utcai meglévő kerékpársávtól indulva, Mözs településrészen keresztül mintegy 3455 méter hosszban, külterületen további 3170 hosszban kerékpárút építése Szekszárd közigazgatási határáig.	Tolna Város Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1		2023. IV. negyedév	750 000 000	

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikatív, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
905	Sportlétesítmények rehabilitációja Tolna Városában	A településen található két sportcarnok felújítása és energetikai korszerűsítése (lapostető felújítás, fűtése korszerűsítés, elektromos hálózat felújítás, sportpadló felújítása, napelem telepítés, hőszigetelés)	Tolna Város Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Tolna, Lehel utca 30/A Tolna, sport u. 15/A	2023. IV. negyedév	550 000 000	
906	Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése Tolna Városában	A műzsi Idősek Klubja épületének felújítása, korszerűsítése	Tolna Város Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Tolna, Mózs Szent István u. 34.	2023. I. negyedév	80 000 000	
907	Közüilágítás korszerűsítése Tolna Városában	A közüilágítási hálózat energiatakarékos lámpatestekkel való ellátása, hálózat bővítés, hiányzó szakaszok megépítése	Tolna Város Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Tolna, belterület	2024. I. negyedév	580 000 000	-----
908	A Tolnai Közös Önkormányzati Hivatal épületének rekonstrukciója	Homlokzat és tetőszerkezet felújítása, funkció nélkül maradt falazott kémény elbontása, udvari csapadékvíz elvezetés kiépítése, parkosítás, melléképület felújítása	Tolna Város Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Tolna, Hősök tere 1.	2024. I. negyedév	100 000 000	-----
909	Doromlási szivattyútelep rekonstrukciója	A jelenleg működésképtelen - Tolna Város Önkormányzatának tulajdonában és kezelésében lévő - telephely felújítása, valamint a szivattyúk cseréje és beüzemelése	Tolna Város Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Bogyiszló külterület 0306/6 hrsz	2022. IV. negyedév	60 000 000	-----
910	Dunapart II. ütem megvalósítása	A város egyik meghatározó közösségi helyének további fejlesztése kutyafuttató, FreeStyle pálya, tűzrakó helyek, KRESZ park, viziállás, gyalogjárda és rámpa éptésével.	Tolna Város Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Tolna, Alta-Ripa Szabadidőpark	2024. I. negyedév	110 000 000	-----
911	Helyi piac infrastruktúrális fejlesztése Tolna Városában	A jelenleg is piacként működő közterület fejlesztése. A meglévő piacterület burkolat fejlesztése, árusítóhelyek/asztalok felújítása és további létesítése, fedett árusítótér kialakítása, hulladékgyűjtők kihelyezése, parkoló bővítése	Tolna Város Önkormányzata	Tolnai	5.	5.1	Tolna, Piactér	2024. I. negyedév	210 000 000	-----
5.1. intézkedés összesen (541 db)								230 076 950 000		

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projektartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
912	Minden év szeptember első hétvégéjén a falunap megszervezése (Békétúra)	Falunap megrendezése	Felsőnána Község Önkormányzata	Bonyhádi	5.	5.2	Felsőnána	?	?	
913	Május 1- rendezvény (majális)	Majális megrendezése	Felsőnána Község Önkormányzata	Bonyhádi	5.	5.2	Felsőnána	?	?	
914	Szüreti rendezvény (felvonulás és bál)	Szüreti rendezvény (felvonulás és bál) megszervezése	Felsőnána Község Önkormányzata	Bonyhádi	5.	5.2	Felsőnána	?	?	
915	Kulcsos házak kialakítása	A falusi turizmus megalapítása Kétyen.	Kéty Község Önkormányzat	Bonyhádi	5.	5.2	Kéty	2021-től	40 000 000	Magánszemélyek
916	Szálláshely kialakítás	Szálláshelyek kialakítása Kétyen	Kéty Község Önkormányzat	Bonyhádi	5.	5.2	Kéty	2021-től	100 000 000	Magánszemélyek
917	Pincefalu infrastruktúráis fejlesztése, rendezvényter kialakítása	A bölcskei pincefalu rendezvényterének infrastruktúrája jelenleg kezdetleges, a 2 WC biztosított. Ezt lenne szükséges fejleszteni egy rendezvényeket kiszolgáló épülettel, fix színpaddal, technikával, illetve mivel egy katlanszerű terület, a csapadékvíz elvezetés, tereprendezés, parkosítás lenne a feladat.	Bölcske Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.2	Bölcske	2021. I.	200 000 000	
918	Református iskola műemléki épület felújítása konferenciaturizmus céljából	A település kihasználatlan épülete jelenleg a műemléki védetséggel rendelkező volt iskolaépület. Méreténél fogva alkalmas nagyobb rendezvények, konferenciák, bálók, lakodalmak befogadására, melyek kiszolgálása céljából egy megfelelő főző konyhát is terveztünk az épületbe. A tervek készen vannak már.	Bölcske Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.2	Bölcske	2020. IV.	300 000 000	
919	Duna mellékág rehabilitáció	Bölcske kiterjedt Duna-mellékág hálózattal rendelkezik, mely mostanra feltöltődött a kőgátaknak és a Duna medersüllyedésének köszönhetően, így élőhelyek szűnnek meg, rekreációs területekből pangó víz majd mocsár lesz. Ezt szüntetnénk meg, visszaadva az élővilágnak és a kikapcsolódni vágyó vízisportolóknak, horgászoknak a 8 km hosszú területet	Bölcske Községi Önkormányzat	Paksi	5.	5.2	Bölcske	2022. I.	500 000 000	Megyei, országos horgász szövetségek, Bajai Vízügyi Hatóság, Duna-Dráva Nemzeti Park
920	Komplex turisztikai fejlesztés Dunaföldváron a Duna-parton II. ütem	x kishajó kikötő férőhely bővítés x kikötő energetikai fejlesztése (napelem) x sétahajó beszerzés x elektromos városnéző kisonvat beszerzés x tenispálya rekonstrukció (öltöző épület, nyilvános vizesblokk) x elektromos autó töltőhely kialakítása x futópálya, kutyafuttató és streetball kosárlabda pálya kialakítása x útburkolat felújítás (Beszédes József híd melletti bekötő utak felújítása) x forrás kút megközelítését szolgáló út építése/felújítása	Dunaföldvár Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	7020 Dunaföldvár, Duna-part 176,179, 4210/1, 4312/2, 4209/2, 4210/2, 4207/2, 182/2, 4208 hrsz.	2021 II.	700 000 000	Dunaföldvári Víziportkőr Egyesület
921	Fejlesztések a dunaföldvári várban	x Váruddvar útburkolat csere x Fafaragó Galéria (kiállítóhely) felújítása x "Török világ - Magyar világ" tematikus játszótér kialakítása x mobil színpad, fény- és hangtechnikai eszközök beszerzése	Dunaföldvár Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	7020 Dunaföldvár, Rátka köz 2. 1030 hrsz. Ifjúság tér 1331/39 hrsz.	2022 I.	500 000 000	
922	Kemping fejlesztés	x meglévő recepciós épület felújítása, bővítése x szálláshely férőhely bővítés (kb. 35 m2 alapterületű faházak telepítése) x medence kiépítése x gyógyvíz vezetéki kiépítése a gyógyfürdőből a kempingbe	Dunaföldvár Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	7020 Dunaföldvár, Hősök tere 175/1 hrsz.	2022 II.	800 000 000	
923	Dunaföldvári Gyógy- és strandfürdő fejlesztés	Dunaföldvári Gyógy és Strandfürdő fejlesztés x gyógyszolgáltatások bővítése (súlyfürdő, kádfürdő, szénsavfürdő) x beltéri gyógyvízes medence bővítése kültéri kapcsolattal x szaunavilág kialakítása x új kút fúrása	Dunaföldvár Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	7020 Dunaföldvár, Hősök tere 26. 181 hrsz.	2022 II.	800 000 000	Dunaföldvári Dunaparti Idegenforgalmi Kft.
924	A Déli-Dunakanyar program II. ütem	A 2020-ban befejezésre kerülő Déli Dunakanyar prgram (TOP-1.2.1-15-TL1-2016-00020) tovább fejlesztése az alábbi területeken:1., A dunai strand kultúra visszaállítása a 4 Duna-parti településen, 2., termelési hálózat kialakítása, közös brand építéssel a 4 település magán termelői és vendéglátói között, 3., biodinamikus tangazdaság kialakítása az élhető és ehető környezetért piaci alapon.4., Művésztelep(ek) kialakítása a nemzetközi, főleg Duna mneti országokkal , 5., Művészeti fesztiválok az ország közepén.	Dunaföldvár Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	7020 Dunaföldvár 7025 Bölcske 7026 Madocsa 7030 Paks	2022 I.	700 000 000	Dunaföldvár Város Önkormányzata, Köz-ponti Alapítvány, Madocsa Község Önkormányzata, Paks Város Önkormányzata, Tudással a Jövőért Közhasznú Alapítvány
925	Szociális foglalkoztató	Megváltozott munkaképességű személyek értéketermelő foglalkoztatása eszközbeszerzés soft elemek (mentorálás, családi kapcsolatok erősítése)	Dunaföldvár Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	7020 Dunaföldvár, Templom u. 32.	2023 III.	150 000 000	
926	Zöld program Dunaföldváron	x hulladékgyűjtési akciók szervezése x elektronikai hulladékgyűjtés szervezése x veszélyes hulladékgyűjtés szervezése x illegális hulladék elszállítása x légy kreatív - hulladékhasznosítás gyerekeknek x kiállítás szervezése az elkészült alkotásokból	Dunaföldvár Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	7020 Dunaföldvár	2021 II.	10 000 000	"Aztakeservit" Értékör Egyesület DUNATÚRA Dunaföldvári Túrázók Természetvédelmi és Idegenforgalmi Egyesület
927	Ipari park kialakítása	Gerjent Pakssal összekötő útszakasz, illetve a Paks-Kalocsa híd közlekedési infrastruktúra-fejlesztés lehetőséget biztosít a Paksi Atomerőmű bővítéséhez kapcsolódóan egy olyan ipari zóna és logisztikai központ kialakításához a település északi részén, mely ki tudja aknázni az országos kikötőfejlesztési koncepcióban szereplő kikötő adta lehetőségeket is.	Gerjen Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	Gerjen	2022. II.		PIP Kft.
928	Vendégház korszerűsítése	A meglévő melléképület szaunaházzá alakítása, terasz,előtető, térköves rész,sütőgető kialakítása,parkosítás,eszköz-korszerűsítés	Gerjen Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	Gerjen	2022. II.	35 000 000	
929	Szálláshely fejlesztés	Ingatlanvásárlás,épületfelújítás, korszerűsítése az egyre növekvő helyi igényekre szabva	Gerjen Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	Gerjen	2022. II.		
930	Élelmiszeripari beruházás Kajdacson az egészséges és tudatos táplálkozás értékeinek figyelembe vételével	Biomagvak, cukormentes gyümölcsök, aszslaványok, lekvárok, magkrémek előállítása feldolgozása csomagolása, egyéb élelmiszeriparialapanyagok feldolgozása csomagolása, magyar termelők bevonásával munkahelyteremtés céljából	Kajdacs Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	Kajdacs Ipari park bővítése 7051 Kajdacs, hrsz: 532	2021	520 000 000	SA-Sweet Kft. Kajdacs

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
931	Madocscai Működő Hajómalom és kikötő létesítése.	A Madocscai Duna-parton a régi tervek alapján egy működő hajómalmot létrehozni. Ahol az emberek megtudják nézni, hogy miként működik egy működő hajómalom és tudnak venni az ott megőrölt gabonából készült lisztet. A hajómalomhoz még csatlakoztatni egy kikötő stéget, hogy a hajós turizmus jobban fellendüljön.	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	Madocsa Duna-part	2023-2024	25 000 000	
932	Bivakszálló építése a Duna-parton	Egy kilátóval egybeépített kiadható szállás építése az Ordasi-sziget körül Madocsa közigazgatási területéhez tartozó ártéri területen	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	Madocsa Duna part	2024-2025	60 000 000	
933	Tanösvény létesítése a védett Szlavón-tölgyes területén és/vagy az Ordasi-sziget közelében	Helyi természeti értékek bemutatását célzó tanösvény építése	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	Madocsa	2023-2024	20 000 000	
934	Falumúzeum vagy tájház kialakítása, ingatlanvásárlás	A településen fellelhető hagyományos értékek összegyűjtése és kiállítása	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	Madocsa	2024-2026	50 000 000	
935	Kis-közepes kapacitású panzió építése	Önkormányzati turistaszálló kialakítása, ingatlanvásárlás	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	Madocsa	2024-2026	60 000 000	
936	Kalandpark kialakítása	Kalandpark kialakítása, a "gödörök" rekultiválása	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	Madocsa	2022-2023	100 000 000	
937	Madocscai Betyár Napok megrendezésének támogatása	Madocsa lovas hagyományait bemutató lovas napok megvalósítása vagy megvalósításának támogatása	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	Madocsa	2021-2027	20 000 000	
938	Helyi piacnak alkalmas ingatlanrész vásárlása, piac kialakítása	A faluközpontban piacnak alkalmas udvarterület vásárlása, a helyi termékek termelésének ösztönzése	Madocsa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	Madocsa	2023-2025	40 000 000	
939	Identitást erősítő programok Németkéren	Identitást erősítő programok Németkéren	Németkér Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	Németkér	?	?	
940	Lussonium fejlesztése	Lussonium turisztikai célú felújítása, új funkciók telepítése, szabadidős lehetőségek bővítésével	Paks Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	Paks-Dunakömlőd-Lussonium	?	1 500 000 000	Paksi Városi Múzeum
941	Városi strand fejlesztése	A városi strand felújítása, új uszodaépület építése	Paks Város Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	Paks	?	2 500 000 000	
942	Pálfai Malom turisztikai célú hasznosítása	A rossz állapotban lévő malom panzióvá történő átalakítása. Pálfán jelenleg nincs szállás lehetőség. A Sió projekt kapcsán, akkor van lehetőségünk a településen a Sión elinduló turizmusból adódó lehetőségek kiahasználására, ha rendelkezünk a közelben szálláslehetőséggel. Ez az épület a létesülő megálló mellett helyezkedik el.	Pálfa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	Pálfa 6 hrsz	2021. 3 né	100 000 000	
943	Ilyés Gyula Múzeum felújítása	A Felsőrácegresi Ilyés Gyula iskolamúzeum külső homlokzata és tetőszerkezete az elmúlt években megújult, belső megújítása azonban még várat magára. A folyosó és könyvtár padozata kopott, a fal omladozik, nincs vizesblokk, nem rendelkezik a kornak megfelelő kiszolgáló épülettel.	Pálfa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	Pálfa-Felsőrácegres	2022. 1 né	15 000 000	
944	Ilyés Gyula Múzeum és kopjafa körüli terület parkosítása	A múzeum és a kopjafa körüli terület már nem felel meg a mai kor igényeinek, a turizmus fejlesztése érdekében szükség van a terület fejlesztésére	Pálfa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	Pálfa-Felsőrácegres	2022. 2 né	15 000 000	
945	Sió parton rendezvénytér és park kialakítása	A Sió projekt kapcsán épülő megálló mellett parkot kívánunk létrehozni, mely jobban vonza a megpihenő turistákat, valamint kiváló a helyszín települési rendezvények lebonyolítására is. Itt került megrendezésre a Sió fesztivál is. Sajnos azonban a terület nem rendelkezik infrastruktúrával (villany, víz), ezért annak kiépítése szükséges.	Pálfa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	Pálfa, Sió part	2022. 2 né	50 000 000	
946	Pálfai Pinceszor	Az idei évben került volna megrendezésre a VIII. Pálfai Pinceszor, amely a kihirdetett vészhelyzet miatt elmaradt. A borturizmus fellendítése érdekében szeretnénk tovább vinni a hagyományt.	Pálfa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	Pálfa	2021. 2 né	évenként 1 000 000	Pálfai Öreghegyi Borkedvelők Baráti Köre, Pálfai Teleház Egyesület
947	Sió fesztivál	A Sió fesztivál több éven keresztül megrendezésre került, sajnos azonban anyagi okok miatt egyre nehezebben sikerült, színvonalas műsort kialakítani, ezért a szervezők pénzügyi okok miatt nem vállalták a fesztivál szervezését. A település lakossága azonban hiányolja, az itt élők identitás tudatának erősítése, életminőségük javítása érdekében szükség van a rendezvényre	Pálfa Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	Pálfa	2021. 3. né	évenként 5 000 000	Pálfai Öreghegyi Borkedvelők Baráti Köre, Pálfai Teleház Egyesület
948	Értéktár	Értéktár kialakítása	Sárszentlőrinc Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	Sárszentlőtrinc	?	?	
949	Tájház kialakítása	Tájház kialakítása	Tengelic Község Önkormányzata	Paksi	5.	5.2	Tengelic belterület	2022	70 000 000	
950	Szálláshely kialakítás Faluház tetőrésében	apartmanok kialakítása a Faluház épület tetőterében (konyha,szoba, fürdő,wc)	Harc Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.2	Harc, Vörösmarty tér 7.	2025. II. név	100 000 000	
951	Hűtőház és feldolgozó kialakítása	Hűtőház és feldolgozó kialakítása	Harc Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.2	Harc	2026. II.n.év	400 000 000	
952	Petőfi méhes felújítása	Irodalmi emlékhely felújítása	Kölesd Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.2	Borjád	?	?	
953	Falunap	Rendezvény megrendezése	Kölesd Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.2	Kölesd	?	?	
954	Szüreti rendezvény	Rendezvény megrendezése	Kölesd Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.2	Kölesd	?	?	
955	Borjádi Sünifesztivál	Rendezvény megrendezése	Kölesd Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.2	Kölesd-Borjád	?	?	
956	Idősek napja	Rendezvény megrendezése	Kölesd Községi Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.2	Kölesd	?	?	
957	Malom Vendégház	külső-belső felújítás	Medina Község Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.2	Medina 02/2 hrsz	2021.I. negyedév	30 000 000	
958	Szőlőhegyi Panzió	külső-belső felújítás, eszközbeszerzés	Medina Község Önkormányzat	Szekszárdi	5.	5.2	Medina 073/2 hrsz	2021.III.negyedév	50 000 000	
959	Az őcsényi repülőtér turisztikai fejlesztése	Az őcsényi repülőtér hazai és nemzetközi találkozó (hőlégballon, vitorlázó repülő, motoros repülő, sárkányrepülő), valamint ejtőernyős versenyek házigazdája volt régen. Az önkormányzat újra szeretne színvonalas rendezvényeket szervezni.	Őcsény Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.2	Őcsény	2022. II. negyedév	50 000 000	
960	Sárköz turisztikai fejlesztése	Őcsény község nagyon büszke a sajátos és gazdag népszokásaira, népviseletre és népművészetére.Külön- böző programok megszervezésére, illetve térre lenne szükség, ahol az ide látogatók megismerhetnék a Sárköz hagyományait, néprajzi értékeit és az egykori életmódot.	Őcsény Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.2	Őcsény	2022. II. és III. negyedév	50 000 000	

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikativ, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
961	Sárközi hagyományok őrzése	Őcsény község nagyon büszke a sajátos és gazdag népviseletére, amit kiállító térben szeretnénk bemutatni az érdeklődők számára. A kiállítótér megvalósításával méltóhelyet tudnánk biztosítani az értékeinknek. A településen élők, lehetőséget kapnának a történelmük és a hagyományaik bemutatására, és a fiatal generációnak „átadni”, amit a múltból hoztak ezáltal elősegítve a helyi identitásának megerősítését. A kulturális szolgáltatások színvonala javulna, így nem kell a környező településekre utazni a helyben lakó embereknek, ami a település megtartóerejére jó hatással lenne.	Őcsény Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.2	Őcsény	2022. I. negyedév	40 000 000	
962	Sárközi Lakodalom	Sárközi települések a közös hagyományuk erősítése érdekében minden évben más sárközi település szervezi a sárközi lakodalmat. Őcsény település 2023-ben szeretné szervezni színvonalas műsor sorozattal.	Őcsény Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.2	Őcsény	2023. III. negyedév	20 000 000	
963	Testvértelepülési kapcsolat erősítése	Gombos (Vajdaság), Gyergyószárhegy(Erdély) testvértelepülésekkel kapcsolat megőrzése, tovább erősítése.Gyermek,felnőtt tábor és kirándulások megszervezése. Helyi kultúra megismertetése.	Őcsény Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.2	Őcsény	2022. III. negyedév	20 000 000	
964	Leányvár pincefalu	A szekszárdi borvidék bemutatása a borvidék egyetlen pincefalujában	Sióagárd Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.2	Sióagárd - Leányvár	2022. I.negyedév	150 000 000	
965	Leányvári napok	Leányvári Pincefaluban több éves rendezvény sorozat	Sióagárd Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.2	Sióagárd	2022. I. negyedév	25 000 000	
966	Horgászto és szabadidőpark	2,5 Ha horgásztó kialakítása szabadidő parkkal	Sióagárd Község Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.2	Sióagárd	2022. I. negyedév	100 000 000	
967	Startup Inkubátor Központ kialakítása	A paksi beruházás miatt a régióban a lakosság létszámának ugrásszerű növekedése várható, ami számos infrastruktúra beruházást eredményez, amelyeknél már a közeljövőben elvárás lesz az új technológiák alkalmazása. Ennek az igénynek a kiszolgálására Szekszárdon kialakítható egy olyan Startup Inkubátor Központ, amely startup vállalkozások számára biztosít infrastruktúrát, mely az innovatív, magas hozzáadott értékű, tudásintenzív induló vállalkozásoknak, valamint a jól prosperáló és nagy növekedési potenciállal rendelkező cégeknek nyújt gyors és hatékony segítséget. A Startup Inkubátor Központban összpontosul a környék fejlesztését, fejlődését támogató okos technológiák oktatása, kutatása. Építészeti és energetikai szempontból mintaprojektként megvalósítva alapul szolgálhat a térség fejlesztése során.	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.2	Szekszárd	2021.III.	8 000 000 000	Szekszárdi Ipari Park Kft.
968	A helyi alapanyag-termelési igényekhez igazított térségi logisztikai bázisok kialakítása	A logisztikai központ mind az agráriumot, mind a kereskedelmet kiszolgálhatja. Agrárium esetében tároló kapacitást jelent főként a gabonáknak széleskörű szolgáltatással (kitárolás, betárolás, szállítás, kártevőmentesítés stb.), illetve állatok vagonba rakása, míg a kereskedelem esetében a futár cégeknek bérlemény felajánlása, akár légi szállítással is.	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata	Szekszárdi	5.	5.2	Szekszárd	2021.III.	10 000 000 000	
969	Használaton kívüli önkormányzati épületből falusi szálláshely kialakítása	6-8 fő szálláshelyének kialakítása	Belecska Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Belecska, Fő u. 22.	2022	25 000 000	Belecskai Civil Egyesület
970	Helytörténeti kiállítótér létrehozása	Helytörténeti kiállítás számára megfelelő méretű ingatlan biztosítása	Belecska Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Belecska	2024	7 500 000	Belecskai Civil Egyesület
971	Panzió felújítása	Szálláshely felújítás	Felsőnyék Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.2	Felsőnyék	2021	6 000 000	
972	Tájékoztató kzp.	Kerékpárút mellé	Felsőnyék Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.2	Felsőnyék	?	10 000 000	
973	Falunap és egyéb rendezvények	Falunap és egyéb rendezvények megszervezése	Felsőnyék Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.2	Felsőnyék	?	?	
974	"Töltsön el egy napot Fürgeden"	különféle programok a fürgedi kultúrházban és környékén, illetve a viztoronynál. Ebédre kemencés ételek felszolgálása	Fürged Község Önkormányzat	Tamási	5.	5.2	Fürged	2022	200 000 000	
975	"Közösségünk élni akar és fejlődni"	Sport és kulturális rendezvények szervezése	Fürged Község Önkormányzat	Tamási	5.	5.2	Fürged	2023-2024	30 000 000	
976	A Tolnai borvidék promóciója	A város bekapcsolása a borturizmusban, ismertetni és tudatosítani, hogy Gyönk a Tolnai borvidék része	Gyönk Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Gyönk	2021	20 000 000	
977	"Nyitva a pince"	Rendezvényterem, meleg konyha kialakítása a pincészetnél	Gyönk Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Gyönk/ Tolnai borvidék	2022	100 000 000	Pincészet/ek
978	"Vértelen vadászat"	A térség jelentős és kimagasló vadállományára alapuló fototurizmus fejlesztése, alkalmas helyek kialakításával	Gyönk Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Gyönk mikrotérség települései	2021	10 000 000	Vadászatra jogosultak
979	Vadászati hagyatéki múzeum	Az örökös nélkül Tolna megyében elhunyt, vagy a hagyatékuk ily módon gondoskodók vadászati gyűjteményeinek bemutatása. A vadászati hagyományok és kultúra ápolása.	Gyönk Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Gyönk	2021	150 000 000	Országos Magyar Vadászkamara, Vadászati Védegylet
980	Sváb lakodalmas	A mikrotérség településeinek német nemzetiségi hagyományok ápolása. Az adott évben ténylegesen a térségben házasulandó párral.	Gyönk Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Gyönk	2021	25 000 000	Tolna megyei német önkormányzat/ Gyöнки Német Nemzetiségi Önkormányzat
981	Távlövészet és lövész élménypark	Gyönk földrajzi adottságai a hosszú észak-dél irányú völgyekkel lehetővé teszik olyan lőterek kialakítását, melyben akár az 1000 méter hosszú céllövészet is végezhető.	Gyönk Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Hegyhát tájegység	2021	170 000 000	Fegyveres testületek(rendőrség , honvédség)
982	Helyi közösségi programok megvalósítása	Helyi közösségi programok megvalósítása	Högyész Nagyközség Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Högyész	2021-2027	32 000 000	
983	Falunap	Előadók meghívása	Iregszemcse Község Önkormányzat	Tamási	5.	5.2	Iregszemcse	2021.08.15	2 000 000	
984	Feltárt középkori templom bemutatása előadásokkal, kiadványokkal	A középkori templom ásatási eredményeinek bemutatathatóvá tétele. A templom történetének, a régészeti leletek ismertetése előadásokkal, kiadványokkal.	Kisszékely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.2	Kisszékely 584 hrsz.	2021-2024.	50 000 000	Kisszékelyi Kulturális Egyesület, Wosinky Mór Megyei Múzeum
985	Hagyományőrző és kulturális programok megrendezése	Hagyományőrző aratőünnep, Lázár Ervin és Vathy Zsuzsa emléknapok megrendezése minden év nyarán	Kisszékely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.2	Kisszékely	2021-2026.	10 000 000	Kisszékelyi Kulturális Egyesület, Magyar Művészeti Akadémia
986	Helyi értékek dokumentálása, bemutatása	Helyi értéktárbővítése, dokumentálása, bemutatása kiadványokban	Kisszékely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.2	Kisszékely	2021-2026.	2 000 000	Kisszékelyi Kulturális Egyesület

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projektartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikatív, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
987	Helyi termékbolt kialakítása	A régi dézsmapincét szeretnénk felújítani, és helyi termékboltot berendezni, piaci árusítótérrel.	Kisszekely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.2	Kisszekely 655/1.	2023.	18 000 000	
988	Hogászti környékének turisztikai fejlesztése	Turisztikai fogadóépület, parkoló, kerákpártároló, -kölcsonzó, stég pallóburkolása, világítás, horgásztavakat összekötő gyalogosan és kerékpárral is bejárható kirándulóútvonal kiépítése élményeket nyújtó állomásokkal, pihenőhelyekkel, madármegfigyelő, híd, utcabútorok. Kulcsosház.	Kisszekely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.2	Kisszekely 724/2. hrsz.	2022.	170 000 000	Községi Horgászegyesület, Kisszekelyi Kulturális Egyesület, TDM szervezetek
989	Strandfejlesztés	Gyermekmedence, kiszolgáló épület bővítése, szaunaépület építése	Kisszekely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.2	Kisszekely 724/1. hrsz.	2021.	30 000 000	Kisszekely Községi Önkormányzat
990	Natúrpark kialakítása	A natúrpark működtetéséhez alapítvány létrehozása, iroda kialakítása, helyi termék védjegy, helyi termékek árusítása feltételeinek megteremtése, tájékoztató, ismeretterjesztő térségi kiadványok készítése	Kisszekely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.2	Kisszekely	2021.	30 000 000	Kisszekelyi Kulturális Egyesület, Nagyszékely Önkormányzat, Simontornya Város Önkormányzata, Tolnanémedi Önkormányzat, Belecaska Önkormányzat, Udvari Önkormányzat, Miszla Önkormányzat
991	Helyi fesztivál rendezése,Koppányszántóról elszármazottak találkozója rendezése	Helyi sajátosságra Épülő fesztivál szervezése,A községből elszármazottak találkozásának szervezése	Koppányszántó Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Koppányszántó Község	2021	5 000 000	
992	Együtt kicsik és nagyok!	Változatos programok szervezése egy éven át, amikor a gyerekek, felnőttek, idősek együtt vesznek részt szabadidős programokon.Kiemelt programunk a Baba-mama klub, népzenei csoportok tevékenysége,kézműves programok, kirándulások szervezése.	Magyarkeszi Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Magyarkeszi	2021.II.	5 000 000	Magyarkeszi Község Fejlesztéséért Alapítvány, Magyarkeszi Roma Nemzetiségi Önkormányzat,Hagyományőrző Népdalkör
993	Horgászti rendbetétele	Horgászti rendbetétele	Miszla Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Miszla külterülete	2021.III.	110 000 000	
994	Gasztronómiai Szabadidőközpont fejlesztése	Gasztronómiai Szabadidőközpont fejlesztése	Nagykőnyi Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Nagykőnyi 17/1 hrsz	?	50 000 000	
995	Környezettudatos élet, kulturális események, hagyományörzés	Környezettudatos élet, kulturális események, hagyományörzés Nagykönyiban 36 hónapra	Nagykőnyi Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Nagykőnyi Község Önkormányzata	?	40 000 000	
996	Bio kecskefarmhoz vezető turisztikai út építése.	A földesút szilárd útburkolattal való ellátása.	Nagyszékely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.2	Nagyszékely	2022. II. negyedév	50 000 000	
997	Pincehelyi u. 3. sz. alatti önkormányzati épület felújítása, falusi szálláshely kialakítása.	Tetőszerkezet cseréje, nyílászáró csere, felújítás, teljes külső és belső tatarozás	Nagyszékely Községi Önkormányzat	Tamási	5.	5.2	Nagyszékely	2022. II. negyedév	60.000.000	
998	Ökumenikus Hittan és Nyelvi Tábor	honismert, népművészet,magyarság tudat erősítése	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Nagyszokoly	?	2 000 000	Katolikus-Református-Evangélikus Egyházközségek, Civilek Nagyszokolyért Egyesület, Máréfalva Polgármesteri Hivatal
999	Ijász és Kaland Tábor	Ijász és Kaland Tábor megszervezése	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Nagyszokoly	?	1 500 000	Magna Hungária Ijász Baráti Társaság, Máréfalva Polgármesteri Hivatal
1000	Pünkösdi Fesztivál az Ökumenei Jegyében	hagyomány ápolása, sport - játék - kultúra	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Nagyszokoly	?	3 000 000	Nagyszokolyi Civil szervezetek, Egyesületek
1001	Traktorverseny és Családi Nap	több mint 10 éves hagyomány ápolása, verseny és a barátság jegyében	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Nagyszokoly	?	1 500 000	Civilek Nagyszokolyért Egyesület, Polgárör Egyesület
1002	Tolerencia Nap	nemzetiségek közötti kapcsolatok ápolása	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Nagyszokoly	?	1 500 000	Nagyszokolyi Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Polgárör Egyesület
1003	Lakható Tájház	Az épület a paraszi, és a polgári világ berendezéseivel kerül berendezésre. Nem múzeumként szolgál, hanem szálláshelyként kerül üzemeltetésre.	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Nagyszokoly, Petőfi utca	?	30 000 000	Civilek Nagyszokolyért Egyesület, Szokolyi Solyom Start Szoc.Szöv.
1004	Diák Szálló	Épület belső rész átalakítása -vízesblokk bővítés.	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Nagyszokoly	?	5 000 000	Szokolyi Solyom Start Szoc.Szöv.
1005	Értéktár	Értéktár kialakítása	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Nagyszokoly	?	1 500 000	Értéktár Bizottság
1006	Gabonátároló és hídmérleg	munkahelyteremtés, Önkormányzati területen megtermelt termények tárolása, a helyi gazdák tárolási kapacitásának segítése.	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Nagyszokoly	?	100 000 000	Helyi gazdálkodók
1007	Malom és pékség	munkahelyteremtés, helyi lakosság igényeinek kielégítése,helyi igényekhez való igazodó kis pékség kialakítása	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Nagyszokoly	?	250 000 000	
1008	Vágóhíd és feldolgozó	munkahelyteremtés, állattartó telepünkön tartott állatok feldolgozása és értékesítése.	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Nagyszokoly	?	210 000 000	Állattartók, gazdálkodók
1009	Állattartó telep	munkahelyteremtés, meglévő épület felújítása	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Nagyszokoly	?	50 000 000	
1010	Gyümölcslé feldolgozó	ivólé készítő üzem létrehozása	Nagyszokoly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Nagyszokoly	?	30 000 000	Civilek Nagyszokolyért Egyesület, Nszk Baráti Kör, Testépítő Csapat
1011	Pacsmagi natúr park	Pacsmagi természetvédelmi terület és környékének fejlesztése natúr parkká, kerékpárút továbbfejlesztéssel összehangolva	Regöly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Regöly	2022	?	
1012	Bundás-Tó projekt	Bundás-Tó projekt keretében komplex település rész fejlesztése, funkcióváltása, falufejlesztés	Regöly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Regöly	2023	?	
1013	Értéktár, identitás fejlesztés	A regölyi identitás megerősítése, az értéktár felhasználásával	Regöly Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Regöly	2023	?	
1014	Sport és szabadidős tevékenység biztosítása a városközpontban	Elhanyagolt, leromlott állapotú sportpálya újjépítése a Sió projekt kapcsán hamarosan épülő csónakház közvetlen környezetében	Simontornya Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Simontornya	2021. 2. negyedév	15 000 000	

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projektartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikatív, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
1015	Fiatalok letelepedését segítő program "Fecskeház építése"	Olyan társasház építése, amely azon fiatal házасoknak (vagy élettársi kapcsolatban élőknek) biztosít lakhatást, akiknek még nincsen saját ingatlanjuk, de munkájuk ide köti őket, jövőjüket a településen képzelik el.	Simontornya Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Simontornya	2023. 2. negyedév	280 000 000	
1016	Szüreti Felvonulás	Kulturális rendezvény szervezése	Szakály Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Szakály Regőly Gyulaj Győnk Udvari Tamási Fácánkert Tolna	?	500 000	
1017	Kaposmenti Fiatalok Találkozója	Találkozó szervezése	Szakály Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Teljes kaposmenti települések	?	750 000	Értéktár Bizottság
1018	Szabadtéri fürdő fejlesztése	Szabadtéri fürdő fejlesztése	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Tamási - fürdő	2021. I.né.	1 500 000 000	
1019	Kemping fejlesztése	Kemping fejlesztése	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Tamási - kemping	2021. I.né.	300 000 000	
1020	Hely közösségi programok megvalósítása az agrárium területén	agrármustra, lovasprogramok, szüreti napok, szőlészeti-borászati előadások, termékbörzék	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Tamási	2021. I.né.	80 000 000	
1021	Digitális értéktár	TOP121 - Látogatóközpont épületében	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Tamási	2021. I.né.	30 000 000	
1022	Hungarikum turisztikai terméké formázása		Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Tamási	2021. I.né.	20 000 000	
1023	Helyi identitás erősítését célzó közösségi programsorozat	Trófea Vadgasztronómiai Fesztivál, Névisoteles bálók, Sportrendezvények, helyi egyesületek/civil szervezetek tevékenységéhez igazodó programok	Tamási Város Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Tamási	2021. I.né.	30 000 000	
1024	Kilátó építése a Nebojsza - dombon, Tolnanémediben	Kilátó építése	Tolnanémedi Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Tolnanémedi	2021. I.	154 597 950	
1025	Szálláshely kialakítása	Új szálláshely létrehozása Újireg	Újireg Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Újireg	2021	10 000 000	Civil Szervezetek
1026	Jász identitás megőrzése kapcsolattartás Jász múlt és jövő kapcsolat ápolás és hagyományaink ápolása bemutatása Tolna megyében Jász ház kialakítása, kiadványok megjelentetése	Jász Tájház kialakítása, kiadványok megjelenítése	Újireg Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Újireg	2021	25 000 000	Civil szervezetek
1027	Varsádi identitáserősítő közösségi programok megvalósítása	Varsádi identitáserősítő programok megvalósítása	Varsád Község Önkormányzata	Tamási	5.	5.2	Varsád Község	2021.III.	10 000 000	
1028	Bogyiszlói Falunap	közösségi nagyrendezvény	Bogyiszló Község Önkormányzata	Tolnai	5.	5.2	Bogyiszló	2022	4 000 000	Bogyiszlói Hagyományőrző Egyesület, Bogyiszlói Általános Iskola, BITE, Bogyiszlói Kisebbségi Önkormányzat, Testvértelepülések (Csikcsicsó, Csemáton, Törökfalú, Schlitz)
1029	Bogyiszlói Aratónap	közösségi hagyományőrző rendezvény	Bogyiszló Község Önkormányzata	Tolnai	5.	5.2	Bogyiszló	2022	1 000 000	Bogyiszlói Hagyományőrző Egyesület, Bogyiszlói Horgászegyesület,Bogyiszlói Általános Iskola, BITE, Bogyiszlói Kisebbségi Önkormányzat, Testvértelepülések (Csikcsicsó, Csemáton, Törökfalú, Schlitz)
1030	Bogyiszlói Szüreti Nap	közösségi hagyományőrző rendezvény	Bogyiszló Község Önkormányzata	Tolnai	5.	5.2	Bogyiszló	2022	4 000 000	Bogyiszlói Hagyományőrző Egyesület, Bogyiszlói Horgászegyesület,Bogyiszlói Általános Iskola, Bogyiszlói Kistarisznya Óvoda, BITE, BOJA, Bogyiszlói Kisebbségi Önkormányzat, Testvértelepülések (Csikcsicsó, Csemáton, Törökfalú, Schlitz)
1031	Bogyiszlói Advent	közösségi rendezvény	Bogyiszló Község Önkormányzata	Tolnai	5.	5.2	Bogyiszló	2023	2 000 000	Bogyiszlói Hagyományőrző Egyesület, Általános Iskola, Bogyiszlói Kistarisznya Óvoda, BITE, Bogyiszlói Kisebbségi Önkormányzat
1032	Tájházak Napja	közösségi hagyományőrző rendezvény	Bogyiszló Község Önkormányzata	Tolnai	5.	5.2	Bogyiszló	?	1 000 000	Bogyiszlói Hagyományőrző Egyesület, Bogyiszlói Horgászegyesület,Bogyiszlói Általános Iskola, Bogyiszlói Kistarisznya Óvoda, BITE, BOJA, Bogyiszlói Kisebbségi Önkormányzat, Testvértelepülések (Csikcsicsó, Csemáton, Törökfalú, Schlitz)

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projektartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín	Tervezett ütemezés	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (indikatív, teljes összeg, Ft)	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
1033	Színes, ízes, Bogyiszlói Paprikanap	közösségi hagyományőrző , turisztikafejlesztő rendezvény	Bogyiszló Község Önkormányzata	Tolnai	5.	5.2	Bogyiszló	2021	4 000 000	Bogyiszlói Hagyományőrző Egyesület, Bogyiszlói Horgászegyesület,Bogyiszlói Általános Iskola, Bogyiszlói Kistársisnya Óvoda, BITE, BOJA, Bogyiszlói Kisebbségi Önkormányzat, Testvértelepülések (Csíkcsicsó, Csernáton, Törökfalu, Schlitz)
1034	Nemzetközi Bóllértalálkozó	közösségi hagyományőrző	Bogyiszló Község Önkormányzata	Tolnai	5.	5.2	Bogyiszló	2024	2 000 000	Bogyiszlói Hagyományőrző Egyesület, Bogyiszlói Horgászegyesület,Bogyiszlói TE., Bogyiszlói Kisebbségi Önkormányzat, Testvértelepülések (Csíkcsicsó, Csernáton, Törökfalu, Schlitz)
1035	Strand a Holtágon	A turizmus fejlődése céljából, a Paks II építése miatt ide érkező közel 300 fő és a faddiak számára is kialakított családbarát strand.	Fadd Nagyközség Önkormányzata	Tolnai	5.	5.2	Fadd	2021. 2. negyed év	300 000 000	
1036	Szabadidő- és Sport park a Fokon	Rekreáció céljából, a Paks II építése miatt ide érkező közel 300 fő és a faddiak számára is kialakított családbarát szabadidőpark.	Fadd Nagyközség Önkormányzata	Tolnai	5.	5.2	Fadd	2021. 2. negyed év	400 000 000	
5.2. intézkedés összesen (125 db)								34 232 347 950		
5. PRIORITÁS MINDÖSSZESEN (666 db)								264 309 297 950		
FEJLESZTÉSI IGÉNYEK ÖSSZESEN {1-5. PRIORITÁS EGYÜTTESEN} (1 036db)								329 718 706 410		

Intézkedés megnevezése	Indikatív forrás 2021 - 2024 (millió Ft)	Indikatív forrás 2025 - 2027 (millió Ft)	Indikatív forrás 2021 - 2027 összesen (millió Ft)
P 1.1. Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként	2 610,00	780,00	3 390,00
P 1.2. Vállalkozások versenyképességének erősítése és a hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése	215,00	200,00	415,00
P 1.3. A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása	3 645,00	1 150,00	4 795,00
P 1.4. Összekötő utak, külterületi utak, kerékpárutak fejlesztése, hálózatának bővítése	22 062,00	591,00	22 653,00
P 2.1. Családok támogatását biztosító fejlesztések	650,00	0,00	650,00
P 2.2. A hátrányos helyzetűek támogatását, munkavállalási esélyeit támogató fejlesztése, és helyi humán fejlesztések	200,00	50,00	250,00
P 2.3. Helyi és megyei identitás erősítése	122,80	50,00	172,80
P 3.1. Kármentesítés	5 000,00	0,00	5 000,00
P 3.2. Környezetbarát fejlesztések	6 261,02	4 453,00	10 714,02
P 3.3. Településkép javítása	576,00	800,00	1 376,00
P 3.4. Szemléletformálás, hulladékgazdálkodás	5,00	300,00	305,00
P 4.1. Középületek, közszolgáltatáshoz kapcsolódó épületek fejlesztése	5 340,50	2 520,00	7 860,50
P 4.2. Megközelíthetőség javítása	6 521,08	827,00	7 348,08
P 4.3. Ivóvízhálózat fejlesztés	280,00	200,00	480,00
P 5.1. Közszolgáltatások és települési infrastruktúra fejlesztése	166 221,95	63 855,00	230 076,95
P 5.2. Helyi gazdaság és turizmus fejlesztése	10 272,35	23 960,00	34 232,35
ÖSSZESEN	229 982,71	99 736,00	329 718,71

**Tolna megyei fejlesztési kezdeményezések
(Társadalmasítási időszakot követően beérkezett javaslatok)**

TMTP - 3a. sz. melléklet

Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Tervezett tevékenységek (projektartalom rövid leírása)	Projektgazda (Kedvezményezett)	Járás	Prioritás	Intézkedés	Megvalósulási helyszín
1.	Szálkai-tó körüli beruházások	A Szálkai-tó körül több funkciót betöltve gyaloglásra, futásra és akár lovaglásra is alkalmas (pl.: környezetbarát tömör zúzalék felületű), megfelelő szélességű út kialakítása, útba integrált szolár megvilágítással.	Szálkai Civil Összefogás	Szekszárdi	1.	1.3	Száлка
2.	Száлка belterületi gyalog- és kerékpárút kialakítása	A falu központjából a strandig vezető gyalog- és kerékpárút kialakítása, közlekedés-biztonsági fejlesztése.	Szálkai Civil Összefogás	Szekszárdi	1.	1.3	Száлка
3.	Szálkai-tó fejlesztése	A Szálkai-tó fejlesztése játszóeszközök telepítésével .	Szálkai Civil Összefogás	Szekszárdi	1.	1.3	Száлка
4.	Közösségi mozgás és rekreációs tevékenységet támogató infrastruktúra és eszközpark fejlesztése	Bel- és kültéri sportolási lehetőségek fejlesztése, focipálya, kosárlabda pálya felújítása, játszótér bővítése, ún. ability park.	Szálkai Civil Összefogás	Szekszárdi	1.	1.3	Száлка
5.	Kilátó létrehozása	Ökoturisztikai fejlesztés keretében megvalósuló kilátó létrehozása.	Szálkai Civil Összefogás	Szekszárdi	1.	1.3	Száлка
6.	Település-marketing és promóciós eszközcsomag	Település-marketing és promóciós eszközcsomag.	Szálkai Civil Összefogás	Szekszárdi	1.	1.3	Száлка
7.	Szálkai Borút kialakítása	Szálkai Borút kialakítása.	Szálkai Civil Összefogás	Szekszárdi	1.	1.3	Száлка
8.	Kültéri művészeti installációk	Kültéri művészeti projektek, installációk létrehozása.	Szálkai Civil Összefogás	Szekszárdi	1.	1.3	Száлка
9.	"Zöld falu" program	Időszakos helyi biopiac és kistermelők, kisvállalkozások támogatása (pl. pékség).	Szálkai Civil Összefogás	Szekszárdi	1.	1.3	Száлка
10.	Helyi közösségi rendezvények Szálkán	Helyi közösségi rendezvények.	Szálkai Civil Összefogás	Szekszárdi	2.	2.3	Száлка
11.	Szálkai Német Nemzetiségi Tájház felújítása	Szálkai Német Nemzetiségi Tájház energetikai felújítása, beltéri és tartalmi megújítása.	Szálkai Civil Összefogás	Szekszárdi	3.	3.2	Száлка
12.	Általános iskola kialakítása Szálkán	Általános iskola kialakítása Szálkán.	Szálkai Civil Összefogás	Szekszárdi	3.	3.2	Száлка
13.	Orvosi rendelő Száлка	Orvosi rendelő kialakítása.	Szálkai Civil Összefogás	Szekszárdi	4.	4.1	Száлка
14.	Idősek otthona kialakítása	Idősek otthona kialakítása.	Szálkai Civil Összefogás	Szekszárdi	4.	4.1	Száлка
15.	Temetőhöz vezető gyalogút felújítása	Temetőhöz vezető gyalogút felújítása.	Szálkai Civil Összefogás	Szekszárdi	4.	4.3	Száлка

Hunatom Zrt. projektjavaslat

Az önkormányzatok hatáskörét részletező szabályokat a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény tartalmazza, illetve további - részterületeket szabályozó - jogszabályokban is található, pl. a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvényben.

A Tolna megyei területfejlesztési koncepció legjelentősebb kitérési pontja a gazdaságfejlesztésben levő lehetőségek kiaknázása, ahol a Hunatom Zrt. részére több együttműködési lehetőség is kínálkozik a megyei fejlesztések, azok koordinációja valamint a közfeladatok átvállalása terén.

- **A megyét érintő közlekedési infrastruktúra -fejlesztések az egész térség fontos beruházásai.** A Hunatom Zrt. az ősényi reptér infrastruktúra fejlesztésével nagy mértékben járul hozzá a településközpontok összekapcsolásához országos és nemzetközi összefüggésben is, így elsőként ennek az együttműködésnek a feltételeit javasolt áttekinteni . A regionális repülőterek szerepe az egyes régiók összekapcsolásában, a népesség mobilitásának növelésében, egy adott régió gazdasági fejlődésében megkérdőjelezhetetlen. A vidéki városok megközelíthetőségének javítása elősegíti a gazdasági fejlődésüket és tökevonzó képességüket. Kiemelten fontos a gazdaság- és iparfejlesztési központok közvetlen légiközlekedési kapcsolatainak biztosítása, a hazai gazdasági tevékenységet kiszolgáló, pénzügyi és környezeti szempontból fenntarthatóan működtetett légiközlekedési infrastruktúra kialakítása. Mivel a repülőtereknek a közlekedésben olyan speciális, több megyét, régiót érintő gazdasági és társadalompolitikai hatásuk van, hogy fejlesztésük, működtetésük során felmerülő feladatok elvégzése miatt elengedhetetlen a többségi állami tulajdonosi jelenlét a repülőterek üzemeltetésében. A Hunatom Zrt. az Őcsényi repülőteret, a közvetlen környezet infrastrukturális fejlesztése, valamint a humán erőforrások koncentrálása céljából kívánja megvenni. Szekszárd, az Őcsényi Repülőtér igénybevételével csak korlátozottan elérhető mivel a füves repülőtér rossz időben rossz látási viszonyok között nem használható, tartós esőzés után pedig a pálya hosszú napokig hetekig alkalmatlan az üzemelésre. A sport és oktatórepüléseken kívül elvélve akad turisztikai célú repülés, a gazdasági szereplők jelenleg nem veszik igénybe a repülőteret. Fejlesztése esetén nemcsak Szekszárd, Baja, Paks, Kalocsa, Mohács települések számára biztosítana légi kapcsolatot, hanem a könnyű és ultrakönnnyű üzleti és sportcélú magyar repülésnek, légiforgalmi tevékenységnek, légiforgalomhoz kapcsolódó turisztikának és fizetős hobbiturizmusnak (balneológia, vadászat, egészségipari alkalmazás stb.) kínál regionális központot, munkahelyeket és ésszerű időn belül megtérülő befektetést. Őcsény város központi és turisztikai jellegének erősítése lehetővé válna. A repülőtér fejlesztés a fentiek alapján a következő stratégiai pillérek mentén kerülnek megvalósításra: **(1)**a gazdasági központok légiközlekedési kapcsolatainak biztosítása; **(2)**a hazai légiközlekedési infrastruktúra hatékony és fenntartható fejlesztése;

A közlekedési- infrastruktúra fejlesztések mellett :

- Hidrogéntechológiai mintaprojekt megvalósítás az Őcsényi reptérhez kapcsolódóan
- **A Hunatom Zrt. Tolna megyében tervezett fejlesztési és innovációs projektjei biztosítani tudják a fiatalok helyben maradásának feltételeit, a tőkevonzó képesség erősödését, valamint a K+F+I projektek a helyi erőforrásra építve megerősítik a megye gazdasági potenciálját, új munkahelyeket teremthetnek.**
- **A humánerőforrás- fejlesztés, mint a megye célrendszerének fontos eleme a Hunatom Zrt. részére együttműködési lehetőséget nyit meg a mind a Szakképzés 4.0 szakmapolitikai stratégia, mind a felsőoktatási kapacitásbővítés terén. A megye támogatja a szomszédos megyékben levő egyetemi háttérre épített, munkaerőpiaci igényekhez igazított szak-és felsőoktatási képzéseket, így a Hunatom Zrt. Gazdaságfejlesztési és Oktatási Igazgatósága közösen a Dunaújvárosi Egyetemmel részt tud vállalni a megye humánerőforrás-fejlesztésében.**
- **Az e-közlekedés elterjedése a megyében kiemelten fontos térségfejlesztési feladat, melynek egyik eleme a helyi és helyközi közlekedésben való elektromos buszok és töltőállomások kiépítése. Tolna megye célul tűzte ki, hogy az egész megye területén létesüljön olyan töltőállomás, amely alkalmas a buszok/ gépjárművek töltésére is. Elektromos Mobilitás Projektje keretében a Hunatom a megye e-közlekedés közfeladatának a megvalósításában kiemelt szerepet tud vállalni.**
- **A Hunatom Zrt. portfóliójába kerülő ingatlanok, illetve azok hasznosítása további lehetőséget kínálnak a megyei önkormányzattal történő együttműködésre.**
- **A részjogterületeket felölelő jogszabályok vonatkozásában kínálkozik olyan lehetőség, amely szerint energiaellátási tanulmányok, illetve környezetvédelmi programok készítése keretében közfeladat ellátására kerülhet sor.**

Összegzés: A Tolna Megye területfejlesztési koncepciójának stratégiai céljai az alábbi pontokon mutatnak koherens kapcsolatot a Hunatom Innovációs és Gazdaságfejlesztési Zrt. üzleti stratégiájával a dokumentumban megfogalmazott prioritások azonosítása terén:

Gazdaság: (1)K+F+I potenciál erősítése, (2) ipari parkok és logisztikai központok kialakítása, azok fejlesztése, (3) vállalkozásfejlesztés, (4) piaci szereplők térségi együttműködésének erősítése

Környezet, energia és közlekedés: (1)közösségi közlekedés fejlesztése, (2)energiahatékonyság javítása, (3)térségi elérhetőség és mobilitás javítása

Javaslattevő megnevezése	Fejezet	Idézett szöveg	Probléma leírása	Javaslat	Szövegszerű módosítási javaslat	Válasz
Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	65. oldal/2. pont kiegészítés	természeti értékek védelme		1.1.3. stratégiai cél: Meglévő és tervezett természetvédelmi területeken újabb közlekedési utak ne kerüljenek kialakításra		A javaslattal egyetértünk, a dokumentumon átvezetésre került.(S3 stratégiai cél: A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása)
Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	2.5 B) A Dél-dunántúli Régió kívüli szomszédos megyékkel való együttműködés (21.o.)	együttműködés a természeti értékek és a Natura 2000 területek védelme...	Tolnai Duna Natura 2000 terület kapcsán nem csak Fejér megyével valósulhat meg együttműködés	Bács-Kiskun megyénél is: - Együttműködés a természeti értékek és a Natura 2000-es területek védelme tekintetében (Tolnai Duna)		Köszönjük a javaslatot a dokumentumot kiegészítettük Bács-Kiskun megyei érintettség miatt (Tolnai Duna) területével.
Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	3. 1.3 (28. oldal)	"... Lengyel-Hőgyész NATURA 2000 erdők, ..."	Nem pontos meghatározás		Lengyel-hőgyészi erdők NATURA 2000 terület,	Köszönjük az észrevételt, a szövegrészt pontosítottuk.
Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	1. számú melléklet - 393. sorszám	Ipari park létrehozása Bölcskén	A 0690/35a hrsz.-en a fokozottan védett gyurgyalag és a védett partifecske költőtelepe található	A költőtelepet védőzónával elválasztani az ipari parktól		Köszönjük az észrevételt, de a tervezett fejlesztés során valamennyi szempont, így a környezetvédelmi szempontok is átfogó vizsgálat alá kerülnek. Amennyiben a tervezett beruházás ezt szükségessé teszi a védett gyurgyalag és a védett partifecske költőtelepe megfelelő védelem alá kerül. A dokumentum mellékletében ennek külön megjelenítése nem indokolt.
Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	1. számú melléklet - 490. sorszám	mezővédő erdősávok Madocsa		Az erdősávok lehetőleg őshonos fajokból legyenek		Köszönjük az észrevételt. A tervezett fejlesztés során az erdősávok kialakításánál az őshonos fajok kerülnek majd előtérbe. A dokumentum mellékletében ennek külön megjelenítése nem indokolt.
Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	1. számú melléklet - 908.sorszám	Ipari park létrehozása Gerjenben	Az itt lévő gyepeken álló fákon költőtálca található	Az iparipark területe ne érintse a gyepeket		Köszönjük az észrevételt a tervezett fejlesztés során az érintett gyepek védelme a környezetvédelmi szempontok vizsgálata során különös figyelmet kap majd. A dokumentum mellékletében ennek külön szerepeltetése nem indokolt.
Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	1. számú melléklet - 913. sorszám	Bivakszálló építése a Duna parton Madocsán	Az ártér Natura 2000-es terület	Előzetes hatásvizsgálat készítése		Köszönjük az észrevételt a tervezett fejlesztés során az érintett terület védelme a környezetvédelmi szempontok vizsgálata során különös figyelmet kap majd. A dokumentum mellékletében ennek külön szerepeltetése nem indokolt.
Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	1. számú melléklet - 914. sorszám	Tanösvény létesítése Madocsa határában	A Szlavón tölgyesben fokozottan védett rétisas fészek van	A tanösvényt inkább az Ordasi-sziget mellett alakítsák ki		Köszönjük az észrevételt, a javaslatot továbbítjuk a fejlesztést tervezetten megvalósítók irányába. A dokumentum mellékletében ennek külön szerepeltetése nem indokolt.

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	2.5 (19.o.)	A tisztaszén-technológia meghonosítása és a kőbányászat fejlesztése	A tervezett mélyművelésű szénbánya (Máza-dél – Váralja-dél) megnyitását nem támogatjuk, mivel a bánya bányatelke az országos jelentőségű védelem alatt álló Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet területét (8/1977. OKTVH rendelet, bővítés: 10/1993. (III. 9.) KTM rend.), az Európai Közösség Natura 2000 hálózatába tartozó (275/2004. (X. 8.) Korm. rend.) különleges madárvédelmi (HUDD10007) és különleges jelentőségű természet-megőrzési területeket (HUDD20030), valamint a Nemzeti Ökológiai Hálózat magterületét és pufferterületét érintenék. A mélybányászat hatására a területen végbemenő változások nem összeegyeztethetőek az országos védelem alatt álló Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet ill. az Európai Közösség Natura 2000 hálózatába tartozó területek rendeltetésével. ☒			Köszönjük a tájékoztatást. A település egy új iparág Tiszta-szén technológia letelepítésében érdekelt, álláspontunk szerint ez nem egy új mélyművelésű szénbánya megnyitását jelenti. A település és az ott élő lakosság érdekében a fejlesztés lehetőségének fejlesztési dokumentumba való szerepeltetése továbbra is indokolt. Konkrét fejlesztés megvalósítására, csak a szükséges engedélyek birtokában lesz lehetőség, beleértve a szükséges környezetvédelmi engedélyeket is.
Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	2.5 (19.o.)	A tisztaszén-technológia meghonosítása és a kőbányászat fejlesztése	A tervezett kőbánya területe (Váralja) országos ökológiai hálózat magterületébe eső terület, mely legelő, erdő művelési ágba tartozik. Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. tv. 25. § (5) bek.-e alapján ökológiai hálózat magterületének övezetében új külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető			Köszönjük a tájékoztatást. A település és az ott élő lakosság érdekében a fejlesztés lehetőségének fejlesztési dokumentumba való szerepeltetése továbbra is indokolt. Konkrét fejlesztés megvalósítására, csak a szükséges engedélyek birtokában lesz lehetőség, beleértve a szükséges környezetvédelmi engedélyeket is.
Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	3.1.3. (28.o.)	A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek megismertetése	A védett természeti területek turisztikai bemutatathatóságát (látogatóközpontok, megközelíthetőség, tanösvények) a természetvédelmi szempontokkal szorosan összehangoltan kell megtervezni és megvalósítani. A területek bemutatása a védett terület természeti és táji értékeit nem károsíthatja.			Köszönjük az észrevételt. A javaslattal teljes mértékben egyetértünk: az természetes és alapvető elvárás, hogy a védett természeti területek turisztikai bemutatathatósága, illetve azt szolgáló fejlesztés a védett terület természeti és táji értékeit nem károsíthatja. A dokumentumot a kért tartalommal kiegészítettük.
Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	3.1.3. (28.o.)	A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek megismertetése - Duna-menti rekreációs térség	A Duna-menti, nemzeti park területeit érintő fejlesztésekkel kapcsolatosan (vízi túra, horgász turizmus és egyéb), fontos megemlíteni, hogy a már meglévő, működő helyszínek infrastrukturális fejlesztése legyen a cél. Újabb védett területek ne kerüljenek beépítésre.			Köszönjük az észrevételt. A javaslattal teljes mértékben egyetértünk. A dokumentumot a kért tartalommal kiegészítettük.
Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal	Teljes dokumentum	NR	A dokumentumban egységesíteni szükséges, hogy meg kívánja-e határozni a célcsoportot, indikátort vagy sem. Az egyes fejezetekben, alfejezetekben ezek nevesítve vannak, másutt hiányoznak	Javasoljuk a teljes dokumentumot áttekinteni, és az esetlegesen egy-egy fejezetből, alfejezetből hiányzó pontokat (célcsoport, indikátor, esetlegesen a tervezett forrást (pl. TOP Plusz, EFOP Plusz, VP, egyéb forráslehetőségek) pótolni.		Köszönjük az észrevételt. A tervezési folyamat jelenlegi állása szerinti információkkal kiegészítettük a dokumentum egyes fejezeteit, alfejezeteit. A tervezett források, forráslehetőségek bevonására önálló mellékletet készítettünk.
Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal	10-13. oldal	NR	Az oldalszámok nem látszanak megfelelően a 10-13. oldalon.	Az oldalszámok láthatóságát javasoljuk korrigálni.		Javítottuk.
Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal	Stratégiai Program 2.3. fejezet 3. pont	Az oktatás digitális modernizációja (az oktatói és a tanulói kompetenciák fejlesztése, intézményi és tanulói eszközpark és internetkapcsolat biztosítása) elengedhetetlen egy világhárvány miatti vészhelyzetben is.	Elírás.	Szövegszerű javítás, pontosítás.	Az oktatás digitális modernizációja (az oktatói és a tanulói kompetenciák fejlesztése, intézményi és tanulói eszközpark és internetkapcsolat biztosítása) elengedhetetlen egy világhárvány miatti vesélyhelyzetben is.	Javítottuk.
Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal	Stratégiai Program 3. fejezet címsor	1. A Tolna megyei gazdaság versenyképességének erősítése	A címsor kétszer szerepel.	Javasoljuk a jelölt címsort törölni.	NR	Javítottuk.
Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal	Stratégiai Program 3. fejezet 1. 1.4. alfejezet	1.4 Összekötő utak, külterületi utak, kerékpárutak fejlesztése, hálózatának bővítése, mint a vállalkozások versenyképességének erősítésének egyik feltétele	Formai észrevétel: Az alfejezet címeke dőlt betűvel szedettek, itt más a formázás.	Javasoljuk az egységes formai megjelenést.	NR	Javítottuk.

Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal	Stratégiai Program 3.2. fejezet címsor	3.2. Illeszkedés a Duna Régió Stratégiához A célrendszer kapcsolata a fontosabb ágazati koncepciókkal, tervekkel A célrendszer kapcsolódása a Program a Versenyképesebb Magyarországért c. dokumentumhoz	A címsor nem egyértelmű. Nem látható, hogy a tartalom hogyan kapcsolódik a Duna Régió Stratégiához. A Duna Régió Stratégiához való illeszkedést álláspontom szerint nem is tárgyalja a dokumentum.	Javasoljuk a címsort korrigálni.	3.2. A célrendszer kapcsolata a fontosabb ágazati koncepciókkal, tervekkel A célrendszer kapcsolódása a Program a Versenyképesebb Magyarországért c. dokumentumhoz	A javaslat beépítésre került.
Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal	Stratégiai Program 3.2. fejezet 42. oldal	A betegségek megelőzése a célrendszerünkben az aktív étellel jelenik meg (a foglalkoztatottság növelésével és a szabadidő aktív eltöltésével).	Elírás.	Szövegszerű javítás, pontosítás.	A betegségek megelőzése a célrendszerünkben az aktív étellel jelenik meg (a foglalkoztatottság növelésével és a szabadidő aktív eltöltésével).	Javítottuk.
Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal	Stratégiai Program 3.2. fejezet 75. oldal	környezetre gyakorolt negatív hatások csökkenés, klímavédelmi szempontok érvényesülése;	Elírás.	Szövegszerű javítás, pontosítás.	környezetre gyakorolt negatív hatások csökkenése , klímavédelmi szempontok érvényesülése;	Javítottuk.
Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal	Stratégiai Program 3.2. fejezet 75. oldal	Utóbbi a gazdasági folyamatok szállítással kapcsolatos ráfordításának csökkentésével egyben a szállítási módok és szervezési folyamatok racionalizálást jelenti, amely a gazdaságossági eredmények mellett a környezeti terhelést is csökkenti.	Elírás.	Szövegszerű javítás, pontosítás.	Utóbbi a gazdasági folyamatok szállítással kapcsolatos ráfordításának csökkentésével egyben a szállítási módok és szervezési folyamatok racionalizálását jelenti, amely a gazdaságossági eredmények mellett a környezeti terhelést is csökkenti.	Javítottuk.
Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal	Stratégiai Program 4.4. fejezet 81. oldal	Integrált Területi program	Elírás.	Szövegszerű javítás, pontosítás.	Integrált Területi Program	Javítottuk.
Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal	OPERATÍV PROGRAM Tervezési háttér, összefoglalás	a pandémiás helyzet a megye társadalmi és gazdasági helyzetése is negatív hatást gyakorolt, ezért célunk a fejlesztési források segítségével a megye gazdaságának újraindítása, a közösségi élet újraszervezése	Elírás.	Szövegszerű javítás, pontosítás.	a pandémiás helyzet a megye társadalmi és gazdasági helyzetére is negatív hatást gyakorolt, ezért célunk a fejlesztési források segítségével a megye gazdaságának újraindítása, a közösségi élet újraszervezése	Javítottuk.
Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal	OPERATÍV PROGRAM Tervezési háttér, összefoglalás	tervezés során számba vettük az előző finanszírozási időszakban (2014-2020) megvalósult fejlesztéseket, elért eredményeket	Elírás.	Szövegszerű javítás, pontosítás.	tervezés során számba vettük az előző finanszírozási időszakban (2014-2020) megvalósult fejlesztéseket, elért eredményeket	Javítottuk.
Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal	OPERATÍV PROGRAM 2.1. fejezet	kapcsolódó szakpolitikai célkitűzések	-	Közérthetőség miatt javasolt pontosabb megfogalmazást alkalmazni.	kapcsolódó európai uniós szakpolitikai célkitűzések	Javítottuk.
Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal	OPERATÍV PROGRAM 2.1. fejezet	Mezőgazdasági és energetikai célú kutatás-fejlesztési együttműködések, ezekre épülő helyi mezőgazdasági alapanyag-termelési igényekhez igazított logisztika központok kialakítása szükség.	Elírás.	Szövegszerű javítás, pontosítás.	Mezőgazdasági és energetikai célú kutatás-fejlesztési együttműködések, ezekre épülő helyi mezőgazdasági alapanyag-termelési igényekhez igazított logisztika központok kialakítása szükséges .	Javítottuk.
Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal	OPERATÍV PROGRAM 2.1. fejezet	A helyi alapanyag-termelési igényekhez igazított térségi logisztikai bázisokat a megyét érintő jelentősebb vasúti, közúti közlekedési csomópontokban és kikötőkben szükséges kialakítani és ezekhez azonban, azok megközelíthetőségének fejlesztése is elengedhetetlen .		Szövegszerű javítás, pontosítás.	A helyi alapanyag-termelési igényekhez igazított térségi logisztikai bázisokat a megyét érintő jelentősebb vasúti, közúti közlekedési csomópontokban és kikötőkben szükséges kialakítani és azok megközelíthetőségének fejlesztése is elengedhetetlen.	Javítottuk.
Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal	OPERATÍV PROGRAM 2.2. II. alfejezet	Az új nyomvonalak kijelölése során különös figyelmet kell fordítani a zsákfalvak nyugalmának megőrzésére érdekében az átmenő forgalom települési belterületeket nem érintő elvezetésére.	Elírás.	Szövegszerű javítás, pontosítás.	Az új nyomvonalak kijelölése során különös figyelmet kell fordítani a zsákfalvak nyugalmának megőrzése érdekében az átmenő forgalom települési belterületeket nem érintő elvezetésére.	Javítottuk.
Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal	OPERATÍV PROGRAM 2.2. IV. alfejezet	Ugyanez vonatkozik a külső városgyűrű települéire is, amelyek között jelentősen csökkenne a menetidő a Szeged-Szekszárd-Kaposvár-Nagykanizsa-Zalaegerszeg-Szombathely viszonylaton.	Elírás.	Szövegszerű javítás, pontosítás.	Ugyanez vonatkozik a külső városgyűrű településeire is, amelyek között jelentősen csökkenne a menetidő a Szeged-Szekszárd-Kaposvár-Nagykanizsa-Zalaegerszeg-Szombathely viszonylaton.	Javítottuk.
Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal	OPERATÍV PROGRAM 2.2. V. alfejezet	Sió mentén kielakítandó kerékpárút	Elírás.	Szövegszerű javítás, pontosítás.	Sió mentén kialakítandó kerékpárút	Javítottuk.

Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal	OPERATÍV PROGRAM 2.2. V. alfejezet	két történelmi borvidéked is:	Elírás.	Szövegszerű javítás, pontosítás.	két történelmi borvidéket is:	Javítottuk.
Közép-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság Székesfehérvár			A Program 2021-2027 célrendszere több ponton is kapcsolódik a Kvassay Jenő Tervhez (Nemzeti Vízstratégia). A dokumentum által megfogalmazott stratégiai és operatív célokkal egyetértünk, azokat támogatjuk, az alábbi, víziközműre szakterületre vonatkozó kiegészítéssel: Véleményünk szerint a víziközmű infrastruktúra megléte egy település esetében alapja a további fejlesztéseknek. A szöveges részben nem szerepel fejlesztésként megfogalmazva a szennyvízelvezetés, -tisztítás kérdésköre, talán csak egy helyen kerül felsorolás szintjén megemlítésre, ugyanakkor a megye településeinek alig több, mint fele rendelkezik közcsonnával.	Az elmúlt időszakban több szennyvízelvezetési agglomerációs vizsgálat került az Igazgatóság által felterjesztésre az OVF felé. Az eljárás befejeződött és attól függően, hogy melyik évben került elfogadásra, a következő Tolna megyei központú új szennyvízelvezetési agglomerációk, illetve agglomerációs csatlakozások bírnak a BM jóváhagyásával, vagy a műszaki tartalommal történő egyetértéssel: Felsőnyék szennyvízelvezetési agglomeráció (Szabadhidvég-Mezőkomárom) Kocsolai szennyvízelvezetési agglomeráció: (Dalmand település) Kölesdi szennyvízelvezetési agglomeráció: (Kajdacs település csatlakozása) Zombai szennyvízelvezetési agglomeráció bővítése: (Kéty-Felsőhána településekkel) Nagydorogi szennyvízelvezetési agglomeráció bővítése: (Sárszentlőrinc településsel) Tamási szennyvízelvezetési agglomeráció bővítése: (Pári-Nagykónyi településekkel) Regölyi szennyvízelvezetési agglomeráció: (Szakály-Szárazd településekkel) Bátaszéki szennyvízelvezetési agglomeráció bővítése: (Alsónyék-Pörboly településekkel) Bikácsi szennyvízelvezetési agglomeráció: (Pálfa-Vajta-Györköny-Pusztahencse településekkel) Szekszárdi Szennyvízelvezetési agglomeráció fejlesztése: (Szekszárd új szennyvíztisztító telep) Hőgyési szennyvízelvezetési agglomeráció bővítése: (Kálazó településsel)		A javaslat nem konkrét példákkal, de általánosságban beépítésre került.
Tamási Város Önkormányzat	Stratégiai program 2.2. Specifikus célok, 10. oldaltól:	„1.1.2. stratégiai cél: Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése”		• A már működő ipari parkok és ipari övezetek fejlesztése, különös tekintettel az ágazati igényeket kiszolgáló infrastruktúrafejlesztésre, a városok és vonzáskörzetük igényeire épülő inkubáció- és szolgáltatásbővítés az ipari parkokban, új ipari parkok kialakítása megjelenhetne a működők mellett. (pl. Tamási 20 ha ipari parkot szeretne létrehozni, ipari park címet elnyerni)		A javaslattal egyetértünk, a kiegészítés beillesztésre került.
Tamási Város Önkormányzat	A Prioritások pontban, 26. oldalon			„- Ipari területek, ipari parkok kialakítása, fejlesztése, bővítése a megye több pontján szükséges (pl. Szekszárd, Bonyhád, Nagymányok, Bátaszék, Dunaföldvár, Dunaszentgyörgy, Kaposszekcső)”, Tamási)		A javaslattal egyetértünk, a kiegészítés beillesztésre került.
Tamási Város Önkormányzat		„1.1.3. stratégiai cél: A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása”		A Termál- és gyógyturizmus megyei központjainak további fejlesztése, új központok létesítése, a Dombóvár–Tamási egészségturisztikai tengely kialakítása. Új alpont javaslat, további alpont javaslat: • egészségturizmus • műemlékvédelem • települési csapadékvíz-gazdálkodás (gyűjtés, tározás, felhasználás, beszivárogtatás) • települések közös vízgazdálkodása (vízgyűjtő közösségek)		A Dombóvár-Tamási egészségturisztikai tengely kifejezés beillesztésre került. További alpontokkal nem került kiegészítésre a fejezet.

Tamási Város Önkormányzat		„1.2.2. stratégiai cél: A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése”		• Önkormányzati bérlakásprogram, <i>telekprogram</i> • <i>szociális ellátórendszer fejlesztése (házi ellátórendszer, gondnoki szolgálat, idősek otthona, ...)</i> • <i>Magánegészségügyi szolgáltatók bevonása</i> • <i>Lakótömbök közös napelemes rendszerének kialakítása program</i>		A javaslattal egyetértünk, a kiegészítés az utolsó pont kivételével az 1.2.2 prioritáshoz beemelésre került.
Tamási Város Önkormányzat		„1.2.3. stratégiai cél: Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése”		o „Térségi és helyi közszolgáltatás- és közigazgatás-fejlesztés, a közszféra infrastruktúra-fejlesztése”, o <i>digitális közszolgáltatás.</i> „ Városfejlesztéssel kapcsolatos beavatkozások”, <i>smart megoldások kiaknázása</i>		A javaslattal egyetértünk, a kiegészítés beillesztésre került.
Tamási Város Önkormányzat	3. Prioritások, 26. oldaltól:	„1.3 A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása a Tolna Megye Területfejlesztési Koncepció 1.1.3. Stratégiai céljával összhangban”		<i>Kiegészítés: a Dombóvár–Tamási egészségturisztikai tengely kialakítása, Tamási város részleges gyógyhely kijelölés lehetőségei.</i>		A Dombóvár-Tamási egészségturisztikai tengely kifejezés beillesztésre került. A konkrét példa a fejezet ezen részén nem indokolt.
Tamási Város Önkormányzat		„1.4 Összekötő utak, külterületi utak, kerékpárutak fejlesztése, hálózatának bővítése, mint a vállalkozások versenyképességének erősítésének egyik feltétele”		kiegészítés javaslat: <i>A Siófok-Pécs kerékpárút Tamásit, Dombóvárt érintve készül, jelenleg tervezés folyamatban van.</i>		A javaslattal egyet értünk, a kiegészítés beillesztésre került.
Tamási Város Önkormányzat		„3.2 Környezetbarát fejlesztések”		<i>települési csapadékvíz-gazdálkodás (gyűjtés, tározás, felhasználás, beszivárgtatás) valamint a települések közös vízgazdálkodása (vízgyűjtő közösségek).</i>		A javaslattal egyet értünk, a kiegészítés beillesztésre került.
Tamási Város Önkormányzat	Operatív program 2.2. Együttműködés keretében tervezett kiemelt fejlesztések, 97.oldaltól:			<i>rekreációs térségek (Duna mente, illetve Sió mente) mellett a Dombóvár–Tamási egészségturisztikai tengely megjelenhetne, tekintettel arra, hogy Tamási város gyógyhely cím megszerzése folyamatban van</i>		A fejezet struktúrája szerint a javalat beillesztése nem indokolt. A javaslat más fejezetekben beépítésre került.
Tamási Város Önkormányzat	1. sz. melléklet	projektötletek	12 db új fejlesztési ötletet küldött, melyekkel az 1. sz. melléklet bővítésre került, sárga színnel jelölve a táblázat végén (kb: 50 mrd Ft értékben) az alábbi megjegyzéssel: <i>Tamási nagyobb fejlesztéseiről kivonat, mellékletekhez szükség szerint, kiegészítésként, mert korábbi adatok, táblázatban szereplők már nem pontosak</i>			A fejlesztési ötletek a mellékletbe beépítésre kerültek.
Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztály	Általános észrevételek		A program tervezete a jogszabályi előírásoknak és a Pénzügyminisztérium által kiadott tervezési útmutatónak részben felel meg.			A konkrét észrevételek alapján a Program átdolgozásra, kiegészítésre került.
Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztály	Általános észrevételek		A program tervezete illeszkedik az OFTK-hoz, azonban javasoljuk a területi célrendszer hangsúlyosabb megjelenítését, figyelembe véve az OFTK-ban megjelenő tértípusokat, valamint a tervezési útmutatóban szereplő javaslatokat.			A Program 2.3. pontjába beépítésre került.
Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztály	Általános észrevételek		A véglegesítést kérjük annak figyelembevételével elvégezni, hogy a területfejlesztési koncepció és program megfelelően megalapozza a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Pluszhoz (TOP Plusz) kapcsolódóan készülő megyei integrált területi programot, minden olyan fontos szempont és cél legyen benne, beleértve a területi beavatkozásokat, amelyekkel a tervdokumentumok illeszkedése, kapcsolódása, egymásra épülése biztosítható.			A területi lehatárolások a Programban és az ITP-ben összehangoltan jelennek meg.

Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztály	Általános észrevételek		Kiemelt figyelmet javasunk fordítani a legkevésbé fejlett térségek és települések, így a kedvezményezett és a komplex programmal fejlesztendő járásek fejlesztésével kapcsolatos célok és szempontok megjelenítésére a térségi felzárkóztatás szempontjának erősítése érdekében, összhangban a hátrányos helyzetű térségek és települések fejlesztésére, felzárkóztatására vonatkozó országos célkitűzésekkel.			A Program 2.3. pontjába beépítésre került.
Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztály	Általános észrevételek		Kiemelt figyelmet javasunk fordítani a városfejlesztésre, a város-vidék kapcsolatok és a várostérségek szempontjainak hangsúlyozására. A programban megjelenik ez a megközelítés, javasoljuk továbbra is az erre fordított hangsúlyos figyelmet az ITP megalapozása érdekében			Köszönjük az észrevételt, az ITP összeállítása során a fenntartható városfejlesztésre kiemelt figyelmet fordítunk.
Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztály	Általános észrevételek		Kérjük a tervezés folyamatában továbbra is megvizsgálni, kiemelten kezelni és Tolna megye területfejlesztési dokumentumaiba beépíteni a Közép-Duna Mente Kiemelt Térség fejlesztési prioritásait, összhangban a kiemelt térség területfejlesztési koncepciójával és programiával.			A kiemelt térséggel folyamatosak az egyeztetések a tervezés során
Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztály	Általános észrevételek		A Program felülvizsgálata, módosítása a 2021-2027-es tervezési időszak miatt aktuális, azonban a koncepció időtávjához igazodva javasoljuk a 2030-ig tartó időtávot.			Az időtáv 2021-2030-ra módosításra került.
Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztály	Részletes észrevételek a területfejlesztési program stratégiai programrészéhez		A Tolna megyei területfejlesztési dokumentumok közül jelen állás szerint csak a területfejlesztési program javaslattevő része érhető el. A tervezési előzményeknél a dokumentum jelzi, hogy a területi tervezési folyamat része a helyzetfeltáró, helyzetértékelő dokumentumok frissítése, azonban ez a dokumentum továbbra sem került közzétételre. Kérjük ezt részletesebben kifejteni.			A releváns rész kiegészítésre került. A helyzetfeltáró munkarész a megyei önkormányzat honlapján elérhető. http://www.tolnamegye.hu/fooldal/fejleszto-megye/teruletfejlesztes/tolna-megyei-onkormanyzat-teruletfejlesztesi-feladatai-2021-2027
Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztály	Részletes észrevételek a területfejlesztési program stratégiai programrészéhez		A dokumentum néhány mondatban leírja, hogy a koncepció társadalmasítása a jogszabályoknak megfelelően zajlott, a megújított Partnerségi terv alapján; utóbbi dokumentum azonban nem került benyújtásra, illetve részleteket (eredmények, szereplők és felelősségi körök bemutatása) sem közöl. Szintén részletek és ütemterv közlése nélkül jelzi, hogy a Program társadalmi egyeztetését a koncepcióhoz hasonló módon kívánják lebonyolítani. Kérjük ezen részek részletesebb kifejtését, magyarázatát, a Partnerség Terv közzétételét			A releváns rész kiegészítésre került. A Partnerségi Terv a megyei önkormányzat honlapján elérhető. http://www.tolnamegye.hu/fooldal/fejleszto-megye/teruletfejlesztes/tolna-megyei-onkormanyzat-teruletfejlesztesi-feladatai-2021-2027
Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztály	Részletes észrevételek a területfejlesztési program stratégiai programrészéhez		A szomszédos megyéknél részletesen sorolja a kapcsolódási pontokat, ugyanakkor a szomszédos megyék céljai nem kerültek felsorolásra, a kapcsolódási pontokat az anyag nem mutatja be. Javasoljuk ennek kiegészítését.			A Program kiegészítésre került a szomszédos megyék céljaival.
Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztály	Részletes észrevételek a területfejlesztési program stratégiai programrészéhez		Javasoljuk folytatni a tervezői együttműködést a Közép-Duna Mente Fejlesztési Tanáccsal, a tervezés összehangolását a Közép-Duna Mente kiemelt térség fejlesztési programjával. Ezen célok és prioritások esetében különösen fontos a területfejlesztési tervek és a megyei ITP összhangjának biztosítása. Javasoljuk, hogy a megyei program hangsúlyosabban utaljon a KDMFT készülő területfejlesztési dokumentumaira és az azzal való koherenciát is kérjük bemutatni, különösen a KDMKT célrendszerével való összhangot.			A tervezői egyeztetések folyamatosak a kiemelt térséggel. A Program kiegészítésre került a kiemelt térség fejlesztési dokumentumai alapján történt kapcsolódások bemutatásával.

Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztály	Részletes észrevételek a területfejlesztési program stratégiai programrészéhez		Ágazati operatív programokhoz kapcsolódó szakpolitikai célkitűzéshez és egyedi célkitűzésekhez való illeszkedés bemutatása hiányzik, csak uniós szakpolitikai célkitűzésekkel és az országos dokumentumokkal való illeszkedést vizsgál, az OP-kat nem és az operatív programrész során sem tér ki ezekre. Javasoljuk ezen kapcsolódások bemutatásának pótlását.			Pótlásra került.
Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztály	Részletes észrevételek a területfejlesztési program stratégiai programrészéhez 3. fejezet Prioritások bemutatása fejezetben a 2. prioritás		A 3. fejezet Prioritások bemutatása fejezetben a 2. prioritásnál az alábbi meghatározás található: „Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban a forrás típusának és nagyságrendjének előzetes meghatározásával (kidolgozás alatt).” valamint „A program lebonyolításába közreműködő szereplők és ezek felelősségi körének beazonosítása (kidolgozás alatt)”. Kérjük ezen fejezetrészek pótlását!			Pótlásra került.
Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztály	Részletes észrevételek a területfejlesztési program operatív programrészéhez		A prioritások levezetése a célrendszerből nem jelenik meg átfogóan, hiányzik a prioritások kapcsolódását bemutató ábra és az egymással való összefüggések bemutatása.			Ábraszerű bemutatás valóban nem készült, de a prioritások szöveges leírása (a stratégiai részben) tartalmazza a kapcsolódási pontokat.
Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztály	Részletes észrevételek a területfejlesztési program operatív programrészéhez		Az egyes prioritások eltérő minőségben, struktúrában, részletezettséggel kerülnek bemutatásra. Minden prioritásból hiányoznak az indikátorok, az ágazati fejlesztési igények meghatározása, a forrásallokáció bemutatása, esetenként hiányzik az EU szakpolitikai célkitűzésekhez való kapcsolódás bemutatása és a közreműködő szervezetek bemutatása			A stratégiai rész tartalmazza.
Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztály	Részletes észrevételek a területfejlesztési program operatív programrészéhez		A koherencia, valamint a prioritások leírása aránytalan. A koherenciák bemutatása túl hosszú, míg a prioritások bemutatása, mely a dokumentum lényegi része, rövid. Javasoljuk újra gondolni a fejezet hosszúságokat.			Az operatív részben terjedelmi korlátot ír elő az Útmutató (prioritásonként 1-3 oldal), ennek figyelembe vételével készült a dokumentum.
Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztály	Részletes észrevételek a területfejlesztési program operatív programrészéhez		A dokumentum nem az Útmutatóban közölt táblázatot használja az intézkedések bemutatására, hanem egy teljesen eltérő táblázatban sorol fel 1017 projektötleteket. Nem javasoljuk konkrét projekteket nevesítését. Az útmutató szerinti táblázatban lévő információk megjelenítését javasoljuk.			A projektgyűjtés során beérkezett projektötletek megjelenítését fontosnak tartjuk, ezért azt továbbra is a Program részeként kívánjuk kezelni (1.b. táblázat). Az útmutató szerinti táblázattal kiegészítésre került a Program (1a sz. táblázat)
Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztály	Részletes észrevételek a területfejlesztési program operatív programrészéhez		A Pénzügyi ütemezés az Útmutatóban közölt táblázatban hiányzik, kérjük ennek pótlását!			Az Útmutató szerinti, pénzügyi ütemezést tartalmazó táblázattal kiegészítésre került a Program (2. sz. táblázat)
Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztály	Részletes észrevételek a területfejlesztési program operatív programrészéhez		A térségi felzárkóztatás szempontjának erősítése érdekében az útmutató azt az elvárást fogalmazta meg, hogy a komplex programmal fejlesztendő járásokkal rendelkező megyéknek az e járásokat érintő fejlesztéseket külön fejezetben kell rögzíteni a területfejlesztési programban, a területfejlesztési programban, illeszkedve a 2021-2027-es időszak területi operatív programjának tervezett tartalmához. Javasoljuk, hogy a Tamási járás mint komplex programmal fejlesztendő járás, illetve a Dombóvári járás mint kedvezményezett járás területi célként való hangsúlyosabb, a célrendszer szintjén is megjelenő megfogalmazását, fejlesztési szempontjaik rögzítését.			A stratégiai rész tartalmazza.

Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztály	Részletes észrevételek a területfejlesztési program operatív programrészéhez		Kiemelt figyelmet javasunk fordítani a városfejlesztésre, összhangban a 2021-2027-es programozási időszak fenntartható városfejlesztési céljával. Fontosnak tartjuk és javasoljuk a város-vidék kapcsolatrendszer szempontjainak megjelenítését, a városok, várostérségek fejlesztésének területi célokhoz kapcsolt megjelenítését. A városfejlesztés esetében különösen fontos az ITP összhang biztosítása, az ITP fenntartható városfejlesztési eszközökhöz kapcsolódó tartalmának megalapozása. A fenntartható városfejlesztési eszköz esetében azonban a területfejlesztési koncepcióban és programban elegendő ennek kiemelt, potenciális, lehetséges célterületeit jelezni. A TOP Plusz finanszírozású fenntartható városfejlesztésre javasolt városok a megyei ITP-ben jelölhetők majd ki a TOP Plusz városfejlesztési tartalmához illeszkedve.			A stratégiai rész tartalmazza.
Pénzügyminisztérium Versenyképességért és Területi Tervezésért Felelős Helyettes Államtitkár			A programok tervezete részben megfelel a jogszabályi előírásoknak, a tárcánk által megküldött útmutatóban foglaltakat követi. A koncepció és a program véglegesítéséhez azonban néhány kiemelten fontos tervezési szempontra hívom fel a figyelmet, valamint néhány pontosító észrevételt teszek. A megyei területfejlesztési koncepció és program felülvizsgálata és aktualizálása esetében kiemelten fontos a 2021-2027 időszakra vonatkozó nemzeti fejlesztéspolitikai célokhoz történő hozzájárulás. Ennek érdekében kiemelt figyelmet kérek fordítani az OFTK területi és szakpolitikai céljaihoz, prioritásaihoz történő illeszkedésre, valamint a Partnerségi Megállapodásban és az operatív programokban, kiemelten a TOP Pluszban szereplő fejlesztési tématerületekre. Fentiek érdekében az alábbi területekre javasolt kiemelt figyelmet fordítani a további megyei tervezésben: népesedés (demográfia, családok), védelmi képességek (honvédelmi területek), humán fejlődés (oktatás, képzés, felsőoktatás), területi és társadalmi fejlesztések (területi fejlesztések, hátrányos helyzetű térségek és települések, társadalmi felzárkózás), környezetvédelem és vízgazdálkodás, fenntartható, zöld közlekedés, energiabiztonság (energiafüggetlenség) és zöld átállás, körforgásos gazdaság (hulladékgazdálkodás és -újrahasznosítás), digitalizáció, egészségügy és egészségipar.			A felsorolt szempontok egy része (demográfia, családok, humán fejlődés, területi és társadalmi fejlesztések, környezetvédelem, vízgazdálkodás, fenntarthatóság, energiabiztonság, hulladékgazdálkodás, digitalizáció, egészségügy, egészségipar) hangsúlyosan megjelennek a Koncepcióban és a Programban is. A honvédelmi területek a Koncepcióban megemlítésre kerülnek, de ezekkel kapcsolatos fejlesztést a megye nem tervez, ezért a Programban nem szerepel.
Pénzügyminisztérium Versenyképességért és Területi Tervezésért Felelős Helyettes Államtitkár			Emellett felhívom a figyelmet az európai uniós fenntartható városfejlesztési célokhoz való illeszkedés érdekében a megyei városfejlesztési, várostérségi célok területfejlesztési dokumentumokban történő megfelelő megjelenítésére.			Köszönjük az észrevételt, az ITP összeállítása során a fenntartható városfejlesztésre kiemelt figyelmet fordítunk.
Belügyminisztérium	Általános észrevételek		1. A csapadékvíz visszatartása, különösképpen annak természetes megoldásokkal történő helyben tartása és hasznosítása jelenős mértékben növeli a település klíma-alkalmazkodó képességét. A Program egyik lényeges eleme lehet a települések zöld/klímabarát fejlesztése, amelyre jelentős igény mutatkozik a települési önkormányzatok részéről, többek között a csapadékvíz gazdálkodással kapcsolatos fejlesztések tekintetében. Javasolom, hogy a prioritásokban legyen kiemelve az integrált települési csapadékvíz-gazdálkodás, valamint a természetes vízmegtartó megoldások előnyben részesítése.			Beépítésre került a Prioritások 3.2 pontban, valamint az operatív programrész 3.2 pontjában.

Belügyminisztérium	Általános észrevételek		2. Tekintettel arra, hogy a kiemelt térségnek saját fejlesztési dokumentuma is lesz, ezért véleményem szerint nem szükséges a kiemelt térség fejlesztési célkitűzéseinek megyei stratégiai célként történő szerepeltetése. A Programban célszerűnek látszik a megyei program és a kiemelt térségi program kapcsolódási pontjainak, valamint a 3. és 4. területi célok esetében a területi vonatkozások bemutatása. Javasolom ezeknek a céloknak esetlegesen a horizontális célok közötti szerepeltetését, továbbá a teljes célrendszernek egy egybefüggő ábrával vagy táblázattal történő bemutatását.			A kiemelt térség Tolna Megye jelentős számú települését - mintegy 2/3-ad- érinti, így mindenképpen szükségesnek érezzük a megyei területfejlesztési elképzelésekben is szerepeltetni a kiemelt térség fejlesztési elképzeléseit. Az átfogó és a stratégiai célok vonatkozásában a dokumentum tartalmaz egy kapcsolódást bemutató ábrát, a területi és a horizontális célok esetében ennek ábrával történő szemléletes bemutatását nem tartjuk indokoltnak, nem látjuk a hozzáadott értékét.
Belügyminisztérium	Általános észrevételek		3. Javasolom, hogy a Programban kerüljön feltüntetésre a Felzárkózó Települések programja, illetve a Gazdaságélénkítő Program (GÉP), az alábbiakra is kitérve: a) A Felzárkózó Települések programban várhatóan 10 Tolna megyei település vesz majd részt. b) A GÉP 1-2. ütemében Hőgyész (Tamási járás) vesz részt, a 3. ütemben pedig várhatóan Nagykónyi és Simontornya (mindkét település a Tamási járásból). c) A további ütemekbe javasolt, összesen 11 település 3 járásból (Dombóvári, Szekszárdi, Tamási) kerül ki.			Köszönjük az észrevételt. A programban a területi célok bevezető részéhez a kért programokat és az érintett településeket beírtuk
Belügyminisztérium	Általános észrevételek		4. Megfontolásra javasolom az átfogó célok és a specifikus célok felosztásának átgondolását, valamint a gazdaságfejlesztési, környezeti és társadalmi céltípusok elválasztását.			Köszönjük az észrevételt, a célok átgondolása megtörtént, azon változtatni nem kívánunk.
Belügyminisztérium	Általános észrevételek		5. Javasolom bemutatni a Programban a határozott kitorési pontokat, ezek összegzését táblázatban vagy akár térképes megjelenítéssel, melynek során megjeleníthető a területi célokkal való kapcsolat is.			A megyei fejlesztési célokat és azon belül a területi célokat a dokumentum tartalmazza. Külön újabb táblázat, vagy térképi ábrázolás nem indokolt, tekintettel arra, hogy a részletes prioritás és intézkedésenkénti beavatkozásokat, forrásokkal és indikátor célértékekkel az (előzetes) ITP fogja tartalmazni.
Belügyminisztérium	Általános észrevételek		6. Javasolom a tervezés során az integrált szemléletű természetes megoldásokat előtérbe helyező, komplex fejlesztéssel megvalósuló, klímatudatos személetformálással kiegészülő tervezés hangsúlyosabbá tételét.			A javaslatot beépítettük a horizontális célok H.2. pontjában a környezettudatos és fenntartható fejlesztések közé.
Belügyminisztérium	Általános észrevételek		7. A települési klímastratégiák gyakorlatba ültetésére és a települési klímatudatos szemléletformálási projektekre vonatkozóan javasolom az EGT tagállami alapok és a Norvég alapok következő időszakra vonatkozó pályázati lehetőségeinek figyelembe vételét.			A közvetlen brüsszeli alapok lehívását a kiemelt térséggel egyeztetve a kiemelt térség végzi majd, így azok beépítése a megyei programba nem indokolt.
Belügyminisztérium	Általános észrevételek		8. Javasolom a Program klímatudatosság, klímaadaptációs témaköreire vonatkozó programjavaslatok kiegészítését a komplex szemléletformálási programokkal.			A javaslatot beépítettük a horizontális célok H.2. pontjában a környezettudatos és fenntartható fejlesztések közé.
Belügyminisztérium	Általános észrevételek		9. Javasolom a tervezett beavatkozásokat a várható EU-társfinanszírozású és hazai programokhoz kapcsolni.			A prioritások szintjén megjelenítésre került a bevonható források megjelölésével.
Belügyminisztérium	Általános észrevételek		10. Megjegyzem, hogy amennyiben a tervezett fejlesztések közművezetékét érintenek, a közművezeték nyomvonalának pontos lehatárolása céljából az üzemeltetővel történő egyeztetés szükséges.			A megjegyzést elfogadjuk, természetesen ez az egyedi projektkidolgozások során tervezői feladat részét képző feladat, melyet a programban külön nem kell nevesíteni.

Belügyminisztérium	Általános észrevételek		11. A Programban több helyen említett „csapadékvíz-elvezető rendszerek” szövegrész helyett javasolom a „csapadékvíz-gazdálkodási létesítmények” szövegrész használatát, továbbá a 134. oldalon a táblázat 823. pontjában javasolom a „lakótelepek vízmegtartása” kifejezés helyett a „lakótelepek vízvisszatartása” kifejezés használatát.			A javasolt kifejezéseket átvezettük
Belügyminisztérium	Stratégiai Programrész		1. Az okos város fejlesztésekhez kapcsolódó célkitűzéseknél (25. oldal) megfontolásra javasolom az okos város központi platformszolgáltatás létrehozásáról és működtetéséről szóló 252/2018. (XII. 17.) Korm. rendelet szerinti platformhoz való csatlakozás vizsgálatát a kidolgozandó okos város koncepció és fejlesztési terv részeként és egyik lehetséges eszközeként.			A javaslattal egyetértünk. A városok esetében kezdeményezni fogjuk a platformhoz való csatlakozás vizsgálatát. A javaslat dokumentumban való szerepeltetése álláspontunk szerint nem indokolt.
Belügyminisztérium	Stratégiai Programrész		2. A Stratégiai Program 2.5. A célrendszer külső és belső koherenciájának bemutatása pontban (19. oldal) javasolom feltüntetni a Tolna megye területrendezési tervéről szóló 8/2020. (X. 29.) önkormányzati rendeletet.			A javaslat beépítésre került.
Belügyminisztérium	Stratégiai Programrész		3. A Stratégiai Program 3. Prioritások pontjában négy intézkedés-csoport került megfogalmazásra (33. oldal), de az azt követő leírásban csak 3 intézkedés (Kármentesítés, Környezetbarát fejlesztés és a Településkép javítása) kibontása történik meg. Javasolom ennek kapcsán a szükséges kiegészítést elvégezni.			Az észrevételben említett 4 intézkedés kifejtését a dokumentáció tartalmazza a P3 Környezettudatos és fenntartható fejlesztések fejezet
Belügyminisztérium	Stratégiai Programrész		4. A felszíni vizek szempontjából javasolom megvizsgálni a kitűzött célok és a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek összhangját (minőségi haltenyésztés, a klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése). Magyarország felülvizsgált, 2015. évi vízgyűjtő-gazdálkodási tervéről szóló 1155/2016. (III. 31.) Korm. határozat (a továbbiakban: VGT2) alapján a megye az 1-11 Sió, 1-12 Kapos, 1-13 Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony, 1-15 Alsó-Duna jobb part tervezési alegységek területén helyezkedik el. A tervanyagok elérhetők az alábbi linken keresztül: http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programele=mid=149 , az Alegységek vízgyűjtő-gazdálkodási tervei menüpont alatt. ☐			Köszönjük az észrevételt. A tervanyagok alapján álláspontunk szerint a kitűzött célok, különösen a klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése és a tógazdaságok esetében a minőségi haltenyésztés meghonosítása, megereősítése Tolna megyében összhangban vannak a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekkel. A programban szerepeltetett célok módosítása nem indokolt.
Belügyminisztérium	Stratégiai Programrész		5. A felszín alatti vizek szempontjából a VGT2 alapján a megye területe alatti egyes víztestek gyenge minősítést kaptak, ezért a jó állapot elérése és fenntartása érdekében a felszíni, felszín közeli és felszín alatti vizek, ezek víztartó képződményei nem szennyeződhetnek, a vízkészlet óvásának stratégiai céljait a területfejlesztési tervben hangsúlyosabban javasolt szerepeltetni. A konkrét víztestekről és állapotukról a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (a továbbiakban: DÉDUVIZIG) adhat részletes tájékoztatást.			A P3 Környezettudatos és fenntartható fejlesztések és a P 3.2 Környezetbarát fejlesztések fejezetekben a javaslat beépítésre került.
Belügyminisztérium	Stratégiai Programrész		6. A megye településeinek közigazgatási területe a felszín alatti vizek állapota szempontjából általában az érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területek körébe sorolandó, ugyanakkor kiemelten érzékeny és fokozottan és kiemelten érzékeny vízminőség-védelmi területen is helyezkednek el megyei települések. A fentiek okán a Programban megfogalmazott 3. A vizek állapotának fokozatos javítása, a jó állapot eléréséig alponthoz (70. oldal) kapcsolódó fejlesztések során a felszíni és a felszín alatti vízbázisok védelme érdekében is szükséges a DÉDUVIZIG-gel való együttműködés.			A javaslat beépítésre került a A célrendszer kapcsolódása a Kvassay Jenő terv – Nemzeti Vízstratégiahoz fejezet 3. A vizek állapotának fokozatos javítása, a jó állapot/potenciál eléréséig alpontjában

Belügyminisztérium	Stratégiai Programrész		7. A Dombóvári járás fejlesztésével kapcsolatosan indokolt felhívni a figyelmet a vízkárok megelőzésére, illetve elhárítására, tekintettel arra, hogy a Dombóvári járás területén érintett nyolc településből három település (Kapospula, Lápafő és Várong) nem rendelkezik „Vízkárelhárítási tervvel”, öt település (Attala, Csikóstóttós, Jágónak, Kaposszekcső és Nak) esetében a vízügyi szakterületnek nincs tudomása a védelmi tervek vonatkozásában előírt - évenkénti - aktualizálásáról. Fontos az előzőekben jelzett hiányosságok megszüntetése, megfontolandó lehet, hogy ez megtörténjen legkésőbb a beruházások, fejlesztések megkezdésével egy időben. ☒			A javaslattal egyetértünk. Az érintett járás és azon belül is az érintett települések felé jeleztük a hiányosságokat. Legkésőbb a tervezett fejlesztésekkel egyidőben a szükséges szakmai dokumentumok pótlására, felülvizsgálatára is sor fog kerülni. A javaslat dokumentumban való szerepeltetése nem indokolt.
Belügyminisztérium	Operatív Programrész		Az Operatív Program 2.2. pont VI. alpontja kiemelt fejlesztésként jeleníti meg a Paks II. beruházást, mely várhatóan jelentős hatást fog gyakorolni Tolna megye gazdasági és társadalmi szerkezetére, és ezzel együtt jelentős térségfejlesztési kihatása is lesz. Szoros összefüggésbe hozható ezzel az új Duna-híd építése is Paks és Gerjen térségében, amely az M6 és Kalocsa felé biztosít majd főúti összeköttetést az 51. sz. főútig. E fejlesztések megvalósítása érinteni fogja a Duna folyam nagyvízi medrét, beleértve a Duna folyam Dunaföldvár - Sió torkolat közötti szakaszát. E Duna szakasz - a Duna Dunaföldvár - Sió torkolat közötti megnevezésű felszíni víztest részeként - a VGT2 állapotértékelése szerint 9K típusú (síkidéki - kis esésű - meszes - durva mederanyagú - Duna méretű) erősen módosított vízfolyás. A Duna Dunaföldvár-Sió torkolat közötti szakasza - mint felszíni víztest - ökológiai potenciálja mérsékelt minősítést kapott, EMVA és VKJ szerinti mennyiségi állapota jónál nem rosszabb (hiv. VGT2 6.4. melléklet), kémiai állapota jó minősítést kapott (hiv. VGT2 6.1. melléklet). Ennek okán a fejlesztési programok realizálásánál fontos szem előtt tartani a víztest minőségének megóvását és javításának követelményét. ☒			A javaslat beépítésre került az Operatív programrész 2.2 VI. alpontjába
KDMFÜ Nonprofit Kft.	2.1, 5. prioritás, 96. oldal	"A prioritás elsősorban a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség területének célkitűzéseinek összehongolását igyekszik biztosítani komplex módon, az egész megyei területi integritásával és céljaival összhangban."	Nehezen értelmezhető mondat szerkezet, elgépelés.	Az idézett mondatot érdemes mind stilisztikailag, mind pedig az elgépelések tekintetében ellenőrizni, javítani.	A prioritás elsősorban a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség fejlesztési célkitűzéseinek összehangolását hivatott biztosítani, komplex módon, az egész megye területi integritásával és a Fejlesztési Program céljaival összhangban.	Beépítésre került, köszönjük
KDMFÜ Nonprofit Kft.	2.1, 5. prioritás, 96. oldal	Teljes alfejezet	Javasolt a KDMKT Fejlesztési Programja (különös tekintettel az Operatív Programra) alapján az idézett pontok, kapcsolódások felülvizsgálata, frissítése. A Tolna megyei Területfejlesztési Program a megjelölt területeken felül			Beépítésre került, köszönjük
KDMFÜ Nonprofit Kft.	2.2 Együttműködés keretében tervezett kiemelt fejlesztések	Teljes alfejezet	A KDMKT fejlesztéséhez kapcsolódó tevékenységek esetében - lehetséges (projekt)partnerként - javasolt a Közép-Duna Menti Fejlesztési Tanács munkaszervezetének (KDMFÜ Nonprofit Kft.) feltüntetése is.			Nem. A fejezet nem tartalmaz konkrét szereplőket, a Kiemelt Térség fejlesztése kapcsán evidenciaként tekintünk a Tanács és munkaszervezetének bevonására.

KDMFÜ Nonprofit Kft.	2.2 Együtműködés keretében tervezett kiemelt fejlesztések, VI. pont	"Fontos hangsúlyozni, hogy az Országgyűlés a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség területi lehatárolásáról szóló 12/2020. (V.5.) OGY határozatával létrehozta a Közép-Duna Menti Kiemelt Térséget, ami Tolna megyében 62 db települést érint a Paks II. beruházáshoz kapcsolódóan, azonban beruházás hatása nem csak ezeken a településeken, hanem egész Tolna megyében érezhető lesz."	Az idézett szöveg a KDMKT létrejöttét a megjelölt OGY határozathoz köti, holott az kizárólag a Kiemelt Térség területéhez tartozó 99 települést nevesíti. Az ország kiemelt térségeit ezzel szemben az OFTK-ról szóló 1/2014. (I.3) OGY határozat 7/b. pontja sorolja fel, a 12/2020. (V.5.) OGY határozat ennek következménye, a PM KDMFT számára megküldött, hivatalos állásfoglalása (a Fejlesztési Konceptió társadalmi egyeztetésének keretében megküldött vélemény) alapján.	Javasolt a KDMKT Fejlesztési Programjában szereplő összefoglaló figyelembevétele, annak alapján az idézett bekezdés felülvizsgálata: "A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség (KDMKT) stratégiájának háttérét az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról szóló 1/2014. (I.3.) OGY határozat képezi, amely rendelkezett a kiemelt térségek létrehozásáról, a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség területi lehatárolásáról szóló 12/2020. (V.5.) OGY határozatban pedig megnevezésre kerültek a Kiemelt Térséghez tartozó települések (99 db). Az Országgyűlés a 13/2020. (V.5.) OGY határozatával módosította a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról szóló 1/2014. (I.3.) OGY határozatot, amelynek 7.§. b) pontja Kiemelt Térséggé nevesíti a KDMKT-t. A módosítás nem érintette az 1/2014. (I.3.) OGY határozat mellékletét, a részletes Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptiót. Így ez a Konceptió nem egészült ki a KDMKT egységes fejlesztési szempontjaival."		Beépítésre került, köszönjük
KDMFÜ Nonprofit Kft.	3. A tervezett fejlesztési elképzelések megyei prioritások szerinti csoportosításban	Teljes táblázat	Az összefoglaló táblázat utolsó oszlopát javasolt kiegészíteni a KDMFÜ Nonprofit Kft. potenciális partnereként történő megjelölésével, ahol ez releváns, a Fejlesztési Programok koherenciájának megteremtése érdekében. (Különösen indokolt lehet ez a tervezett infrastrukturális, ill. turisztikai fejlesztések, valamint a kulturális rendezvények esetében).			Nem. A projektötletet beküldő szervezet nevezte meg a potenciális partnereket, az alulról építkezés jegyében ezen nem kívánunk változtatni.
MÁV-VOLÁN Csoport	általánosságban		Felhívják a figyelmet az 1. sz. mellékletben a dokumentum 127. oldalon szereplő vasúttal kapcsolatos beruházásra, amely esetén a MÁV Zrt. együttműködőként van jelezve: „642. sor Fedett vasúti váróhelyiség kialakítása - Vonattal utazók számára esőtől, szélről védett, kivilágítható várótér kialakítása - Belecska Község Önkormányzata – Tamási - 5.1 Belecska – 2024 - 5.000.000 - MÁV”. Mint együttműködő szervezet a MÁV Zrt. várja a projekt kapcsán a további információt			Mi is várjuk a fejlesztéssel kapcsolatos további információkat.
VOLÁNBUSZ Zrt.	általánosságban		A VOLÁNBUSZ Zrt. részéről hiányolják az intermodális fejlesztési igényeket, a vasút-autóbuszegyéb jármű (pl.: kerékpár, e-bike, P+R parkolók) kapcsolatok kiépítésének igényét.			90. oldalon beemelésre került
VOLÁNBUSZ Zrt.	Tervezett fejlesztések 1. sz. melléklet, 107. oldal táblázat 124. sora	E-busz beszerzése 23 fős busz vásárlása a helyijáratú tömegközlekedés biztosítására Bonyhád Város Önkormányzata	Zöld Busz Programban a beszerzés nem támogatott, a beszerzésre vonatkozó határidő - 2021. III. negyedév - nehezen kivitelezhető.	Egy darab 23 fős autóbusz nem fogja tudni ellátni a település helyi közlekedését, így az üzemeltetést és a fejlesztést érintően mindenképpen egyeztetést javasolunk Bonyhád Város Önkormányzatával.		Köszönjük az észrevételt, a projekt Bonyhád Város Önkormányzatának kompetenciájába tartozik.
MÁV-START Zrt.	STRAT 2.	"tulajdon képpen"			tulajdonképpen	Beépítésre került, köszönjük
MÁV-START Zrt.	STRAT 2.3.	"A térség megközelítése közúton megfelelően biztosított, de további lehetőségeket rejt a vízi személyszállítás újjáélesztése, turisztikai jelleggel. A fejlesztések megvalósulásával, illetve összehangolt marketingtevékenységgel jelentős gazdaságélénkülés következhet be a megye keleti határán."	A vasúti közlekedésre, amely pedig a legfennttarthatóbb, legzöldebb megközelítési mód, nem utal a szöveg.	Utalást tenni a vasútra, mint alternatívára.	A térség megközelítése közúton megfelelően biztosított, de további lehetőségeket rejt a vízi személyszállítás újjáélesztése, turisztikai jelleggel, illetve Gemenc, Sárköz és a Szekszárdi-borvidék vasúti megközelíthetőségének aránya is javítandó. A fejlesztések megvalósulásával, illetve összehangolt marketingtevékenységgel jelentős gazdaságélénkülés következhet be a megye keleti határán.	Beépítésre került, köszönjük

MÁV-START Zrt.	STRAT 2.3.	"Jelenleg problémát okoz, hogy számos kistelepülés megközelíthetősége – főként tömegközlekedési eszközökkel - nem megfelelően biztosított,"	A koncepció megoldásként elsősorban az e-oktatás bevezetését kínálja, azonban a közlekedés javítása is fontos lenne.	Hivatkozni rá, hogy a közlekedési nehézségek kezelése önmagában is szükséges.	"Jelenleg problémát okoz, hogy számos kistelepülés megközelíthetősége – főként tömegközlekedési eszközökkel - nem megfelelően biztosított; a települések elérhetőségeik javítása mellett "	Az érintett fejezeti részben nem a közlekedésfejlesztéssel, hanem oktatásfejlesztéssel foglalkozunk. Nem vezetjük a javasolt módosítást, mert ebben a fejeletben a közlekedési viszonyok, csak mint jelenlegi adottságok kerülnek meghivatkozásra. A javaslat nem illeszkedik az oktatás modernizálásához.
MÁV-START Zrt.	STRAT 2.3.	"A Tolnai-Hegyhát területén számos zsáktelepülés, vagy rossz minőségű úton megközelíthető település található, mely komoly gátja a turizmusnak, valamint a helyipar (például feldogozóipar) fejlődésének."	Fontos közlekedésföldrajzi megállapítás, azonban megoldási javaslat nem szerepel a dokumentum ezen pontján.	Utalni arra, hogy az autóbuszos, esetleg falubuszos közlekedést erősíteni érdemes, illetve a Sárbogárd-Dombóvár, Sárbogárd-Szekszárd-Bátaszék-Baja, Bátaszék-Dombóvár vasútvonalak állomásain az autóbuszos átszállási lehetőségeket gyarapítani célszerű.	A Tolnai-Hegyhát területén számos zsáktelepülés, vagy rossz minőségű úton megközelíthető település található, mely komoly gátja a turizmusnak, valamint a helyipar (például feldogozóipar) fejlődésének. Az utak felújítása mellett az autóbuszok vonalhálózatának újragondolása, illetve a vasúti menetrendekkel való összehangolása, vasútállomási átszállópontok kialakítása célszerű."	Beépítésre került, köszönjük
MÁV-START Zrt.	STRAT 2.5.	"Vasúti hálózat fejlesztése (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya) - Közösségi közlekedés fejlesztése (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)"	Nem elég konkrét, utalni kellene legalább vasútvonalak, települések szintjén a fejleszteni kívánt helyszínekre.	Fejlesztendő vasútvonalak, térségek, települések felsorolása.	"Vasúti hálózat fejlesztése (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya): a Sárbogárd-Dombóvár vasútvonal pályafelújítása, a Sárbogárd-Szekszárd-Bátaszék-Baja vasútvonal villamosítása, a Bátaszék-Dombóvár vasútvonalak felállomásain az autóbuszos átszállási lehetőségek javítása - Közösségi közlekedés fejlesztése"	Beépítésre került, köszönjük
MÁV-START Zrt.	STRAT 2.5.	autóipai			autóipar	Beépítésre került, köszönjük
MÁV-START Zrt.	STRAT 2.5.	közlekekdés fejlesztéseét			közlekedés fejlesztését	Beépítésre került, köszönjük
MÁV-START Zrt.	STRAT 2.5.	meghatározás			meghatározás	Beépítésre került, köszönjük
MÁV-START Zrt.	STRAT 2.5.	"közúti, vízi és vasúti közlekedés javítása, a kis- akár zsáktelepülések összekötése a tömegközlekedés hatékony átszervezése"	Nincsenek konkretizálva a megoldási lehetőségek.	Utalni arra, hogy az autóbuszos, esetleg falubuszos közlekedést erősíteni érdemes, illetve a Sárbogárd-Dombóvár, Sárbogárd-Szekszárd-Bátaszék-Baja, Bátaszék-Dombóvár vasútvonalak állomásain az autóbuszos átszállási lehetőségeket gyarapítani célszerű.	"közúti, vízi és vasúti közlekedés javítása, a kis-, akár zsáktelepülések összekötése, a tömegközlekedés hatékony átszervezése, autóbusszal a vasútra ráhordó rendszerek kialakítása"	Beépítésre került, köszönjük
MÁV-START Zrt.	STRAT 2.5.	"Ez a Gemenci-erdő révén érinti a megye országos jelentőségű védett természeti területeit is."	Nincs utalás a Gemenci erdőben futó kisvasútra, amely pedig kiváló, zöld turisztikai attrakció.	Érdemes lenne a kisvasút végállomásainak jobb megközelíthetőségét feltüntetni.	"Ez a Gemenci-erdő révén érinti a megye országos jelentőségű védett természeti területeit is, a Gemenci-erdőben futó kisvasút bárányfoki végállomásához célszerű lenne Szekszárdról a vonatokhoz csatlakozó elektromos autóbust indítani, vagy a kisvasutat meghosszabbítani Szekszárdig."	Nem vezetjük át a kért módosítást. A fejezet nem tartalmaz konkrét ötletetket, általános célokat fogalmaz meg, így a gemenci kisvasút és Szekszárd összekötésének forgalomszervezésének részletkérdéseit megjeleníteni nem indokolt.
MÁV-START Zrt.	STRAT 2.5.	"A térségben több településről is 30 perc feletti menetidővel érhető csak el a saját járásközpont, ezért indokolt a közlekedési infrastruktúra fejlesztése."	Nincs utalás arra, hogy a vasútnak milyen feladatköre lehetne ezekben a fejlesztésekben.	Célszerű felhívni a figyelmet arra, hogy a Paksi Atomerőmű fejlesztésével a Dunaújváros-Paks vasútvonalon a személyforgalom újbóli felvétele indokolt lehet, illetve a jelentős utasszám miatt felmerülhet a egy Paks-Szekszárd közötti vasútvonal megépítése, amely az atomerőműbe történő vasúti teherszállítások kerülő útvonalaképp is szolgálhatna.	"A térségben több településről is 30 perc feletti menetidővel érhető csak el a saját járásközpont, ezért indokolt a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, az autóbusz és a vasút egymást kiegészítő menetrendjeinek meghatározásával."	Beépítésre került, köszönjük
MÁV-START Zrt.	STRAT 2.5.	"3.3 Településkép javítása: zöldfelületek, parkok, játszóterek, sportolásra alkalmas területek létesítése, fejlesztése."	A település kapui a vasútállomások és az autóbuzsmegállók is, fontos ezek egységesen magas színvonalú fenntartása, tisztántartása is.	Érdemes utalni itt is a közlekedési infrastruktúrára.	3.3 Településkép javítása: zöldfelületek, parkok, játszóterek, vasút- és autóbuszállomások , sportolásra alkalmas területek létesítése, fejlesztése.	A szövegbe azóta bekerült az "épített környezet védelme", így az állomások külön említése nem indokolt.

MÁV-START Zrt.	STRAT 3.	"Közúti és vasúti közlekedésinfrastruktúra fejlesztése (M9 gyorsforgalmi út)"	Bár a vasútra is történik utalás, a zárójelben konkrétum nem jelenik meg.	A hivatkozott OFTK dokumentum szerint bővítendő.	Közúti és vasúti közlekedésinfrastruktúra fejlesztése (M9 gyorsforgalmi út, Sárbogárd-Dombóvár vasútvonal felújítása, Rétszilas-Bátaszék vasútvonal villamosítása)	Beépítésre került, köszönjük
MÁV-START Zrt.	STRAT 3.	"A fizikai hozzáférés (akadálymentesítés, parkolási lehetőség, kiszolgáló egységek megléte) biztosítása"	A turisztikai helyszínek fenntartható használatához fontos volna a közösségi közlekedési elérhetőség javítása is, lásd pl. a fentebb már hivatkozott gemenci kisvasút problémáját.	Foglalkozni kell a kiemelt turisztikai attrakciók jobb elérésének lehetőségeivel is, amihez infrastrukturális fejlesztések, új viszonylatok és kedvező tiurisztikai jegykonstrukciók bevezetése is szükséges lehet.	A fizikai hozzáférés (akadálymentesítés, parkolási lehetőség, kiszolgáló egységek megléte, közösségi közlekedési elérhetőség javítása, új turisztikai napijegykonstrukciók) biztosítása	Egyetértünk a javaslattal, azonban a megfogalmazott cél a Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégiában már szerepel, ezért a megyei programban külön nevesített szerepeltetése nem indokolt.
MÁV-START Zrt.	STRAT 3.	Javasolt megvalósítású fejlesztési eszközök közül "Tolna megyét érintő területi vetületű a..."	A 75. oldalon egyáltalán nem szerepel vasúti infrastruktúra-fejlesztés.	A közúti és vízi fejlesztések mellett fontos lenne utalni vasúti fejlesztésekre is!	(lásd például a fentebbi kiegészítést a Sárbogárd-Dombóvár és a Rétszilas-Bátaszék vasútvonalak kapcsán)	Beépítésre került, köszönjük
MÁV-START Zrt.	OP 2.2. IV.	címben: "Domvóvár"			Dombóvár	Beépítésre került, köszönjük
MÁV-START Zrt.	OPERATÍV Általában	A STRATÉGIA fejezetben felvetett szempontjaink, javítási igényeink átvezetését szükségesnek tartuk a hasonló szvőegezésű, tematikájú OPERATÍV fejezetekbe is! A nagyfokú szövegbeli hasonlóság miatt ezeket még egyszer nem tüntetiük fel.				A felvetett javasolatok nem olyan horderejűek és részletezettségűek, amik ezt indokolnák.
MÁV-START Zrt.	OP 2.2. II.	"A Kapos mentén fut a Budapest-Pécs vasútvonal, ami akár jelentős előnyére is válhatna a térségnek, ha a vasúti megállóhelyek jól megközelíthetőek lennének több településről is."	Fontos megállapítás, a MÁV-START jelenleg is vizsgálja a terület jobb autóbuszos ráhordási lehetőségeinek megteremtését.	Javasolt pontos átszállópontokat megjelölni a vasútvonal mentén.	A Kapos mentén fut a Budapest-Pécs vasútvonal, ami akár jelentős előnyére is válhatna a térségnek, ha a vasúti megállóhelyek jól megközelíthetőek lennének több településről is (Simontornya, Pincehely, Keszőhidegkút-Gyönk, Szakály-Hőgyész, mint átszállópontok fejlesztése).	A tervezett, felsorolt fejlesztésekkel egyetértünk, de a programban való konkrét szerepetetésük véleményünk szerint nem indokolt.
MÁV-START Zrt.	OP 2.2. VI.	"Cél, hogy a várható népességszámnövekedést a települések felkészülten tudják várni, illetve a lehető legtöbbet profitáljanak a beruházásból. Ezen célok eléréséhez szükséges a közintézmények..."	Az atomerőmű bővítéséhez kapcsolódóan közlekedési, ingázási kérdések is felmerülnek, amire a dokumentum jelen része nem hivatkozik.	Fontos lenne a várhatóan nagyban növekvő ingázás szempontjából vizsgálni a vasúti személyközlekedés lehetőségeit is, többek közt a személyforgalom újbóli felvételét a Dunaújváros-Paks vasútvonalon, akár a paksi atomerőműbe vezető iparvágány részleges közforgalmúvá tételével is. Vizsgálható egy Paks-Szekszárd vasúti kapcsolat megépítése is a várható magas, vasúti volumenű forgalom és a teherforgalmi kerülőút-lehetősége miatt, különösen, mert előfordulhat, hogy egyes eszközöket vasúton Budapesten keresztül nem is lehet majd szállítani, csupán Baja felé.	Cél, hogy a várható népességszámnövekedést a települések felkészülten tudják várni, illetve a lehető legtöbbet profitáljanak a beruházásból. Ezen célok eléréséhez szükséges a közlekedési infrastruktúra, a közintézmények... "	Nem támogatjuk a javasolt módosítást, mert a következő mondatban említésre kerül.
MÁV-START Zrt.	OP 2.2. V.	Keimelt Térségnek			Kiemelt Térségnek	Beépítésre került, köszönjük
MVM	2.4 fejezet 6.	Vállalkozásbarát környezetben új munkahelyek jönnek létre, ami növeli a bérszínvonalat	Mit jelent pontosan a vállalkozásbarát kifejezés?	A vállalkozásbarát környezet kifejezést célszerű pontosítani, illetve azt, hogy ezeket az adott állami támogatásokkal vagy helyi erőforrásokkal, vagy az ottani helyi civilszervezetek/önkormányzatok/lakosság aktív közreműködésével valósítanak-e meg?		Nem kívánjuk a használt kifejezést pontosítani, éppen azért, mert széleskörűen kívánjuk a fogalmat értelmezni és ebben az állam és a térség valamennyi szereplőjével való együttműködés lehetőségét is beleértjük
MVM	2.5 fejezet 2.	Logisztikai központok kialakítás a	A logisztikai központ lokálisan pontosan merre helyezkedne el megyén belül és kérjük megindokolni, hogy ott adottak-e a körülmények egy ilyen központhoz?	Célszerű lenne pontosítani a logisztikai központot pl. járási lokáció alapján, hogy a kiépítendő infrastruktúra, mind energetikai, mind pedig közlekedés szempontjából tervezhető legyen, illetve előnyös lenne egy hatástanulmány bemutatása, amely többek közt a központok területi indoklását is megadja.		A javaslattal egyetértünk ,de a logisztikai központ(ok) konkrét elhelyezésére a helyi és térségi igények teljes ismeretében, valamint éppen a hatástanulmányok, megvalósíthatósági tanulmányok birtokában, azok tartalmi megismerését követően lehet majd konkrét választ adni.

MVM	2.5 fejezet 2.	tisztaszén-technológia meghonosítása	A tisztaszén-technológia meghonosítás feltételrendszerének átgondolása szükséges. ☒	Ezen technológia használatának a feltételei adottak vagy nagyobb beruházás szükséges ehhez? Nem derül ki, hogy egy még működő bányáról lenne szó vagy már egy használaton kívüliről. Honnan lenne rá forrás, illetve az aktuális klímastratégiába ezek beintegrálhatóak-e?!		A szénvagyon rendelkezésre áll. A befektetői szándék jelen van a térségben. A tisztaszén-technológia térségi meghonosítása jelentős beruházással valósítható meg, jelenleg a szénbánya nem működik. Tekintettel arra, hogy a szén felhasználására éppen környeztkímélő módon (nem égeséssel történő felhasználás)kerülne sor (tisztaszén-technológia), ezért álláspontunk szerint a klímastratégiába illesztése, beintegrálása is megvalósítható.
MVM	56. oldal	Dekarbonizáció; fosszilis energiahordozók kiváltásának elősegítése; energiahatékonyság növelése	Pontosítás, részletezettség szükséges	Jobban körvonalazódna a törekvés, ha konkrét operatív programok, cselekvési tervek szereplnének.		A hivatkozott rész álláspontunk szerint kellően részletes nagyobb alábontás nem indokolt.
MVM	Teljes dokumentum	Paksi Atomerőmű fejlesztés Paksi Atomerőmű bővítés paksi beruházás Paksi plusz blokkok építése	Áttekintve a Területfejlesztési Programot, számos olyan elnevezést találtunk az anyagban, amellyel kapcsolatban jöllehet a szövegkörnyezetből kiderül, hogy a Paks II. Atomerőmű Zrt. által végzett erőműfejlesztésről beszélnek vagy a jelenleg MVM Csoportban működő Paksi Atomerőműről, mégis célszerűnek látjuk, hogy a két társaság vonatkozásában ezeket egységes, egymástól jól elkülöníthető elnevezéssel használják az anyagban.	A két társaság vonatkozásában egységes, egymástól jól elkülöníthető elnevezés alkalmazása.	Javasoljuk a két érintett társaság véleményét kikérni a pontos elnevezés érdekében.	A tervezett fejlesztések vonatkozásában a két cég megfelelően elkülönöl a fejlesztési dokumentumban. Nagyobb elkülönítésre, más elnevezések alkalmazására álláspontunk szerint nincs szükség.
MVM	Operatív program	általános megjegyzés	Az operatív program egyes intézkedéseihöz nincsenek indikátorok rendelve, a mérhetőség így nem biztosított.	Javasolt minden egyes intézkedésnél meghatározni, hogy milyen mutatószámokon keresztül figyelik a teljesülést.		A dokumentum készítésekor a ténylegesen elvárt indikátorok még teljeskörűen nem ismertek. A prioritások és intézkedések szintjén megjelenő vállalatokat részletesen az (előzetes) ITP fogja majd tartalmazni.
MVM	Operatív program	általános megjegyzés	Az intézkedések célok és prioritások szempontjából nehezen áttekinthető.	Javasolt az egyes intézkedések strukturaltabb bemutatása, célokhoz és prioritásokhoz rendelen.		Köszönjük az észrevételt! A célok, prioritások, intézkedések elnevezésén nem kívánunk változtatni, de a számozásokat felülvizsgáltuk, módosítottuk a könnyebb beazonosíthatóság érdekében.
MVM	Operatív program	általános megjegyzés	Az operatív program egyes intézkedéseinél nem azonosították a célcsoportokat és a résztvevő szervezeteket.	Javasolt meghatározni, hogy az egyes intézkedés mely célcsoportot érinti és milyen intézmény, szervezet részvétele szükséges.		Ezt a lehatárolást a program még nem nevesíti, erről az (előzetes) ITP fog majd rendelkezni.
MVM	Operatív program	általános megjegyzés	Az operatív program egyes intézkedéseinél az ütemezésnél a kérdőjel nem értelmezhető.	Szükséges pótolni az ütemezésnél jelenleg kérdőjeles időszakok megjelölését.		Köszönjük az észrevételt! Valamennyi intézkedés esetében nevesítettük az ütemezést, erről egy önnálló mellékletet készítettünk a programhoz.
MVM	Operatív program	általános megjegyzés	Az operatív program egyes intézkedéseinél nem jelenik meg a szemléletformálás, mely fontos eszközként jelenik meg a Környezettudatos és fenntartható fejlesztések prioritás keretében.	A stratégiai programrészben rögzített célok és prioritások az operatív programrészben meghatározott intékedéseken keresztül valósulnak meg. Javasolt a koherencia teljes áttekintése.		Köszönjük az észrevételt! A szemléletformálás minden intézkedés keretében fontos, de egyes intézkedések esetében kötelezően alkalmazandó is. A végleges elvárásokat a megjelenő felhívások fogják tartalmazni, nem szükséges program szinten szabályozni.
MVM	Általános észrevétel			Egyrésztől pozitív, hogy a környezettudatos közlekedés jópár helyen megjelenik a programban, de az ezt kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése már nem, így ezzel javasolnánk kiegészíteni.		Alláspontunk szerint a szükséges helyeken a környezettudatos (e-közlekedés) közlekedés fejlesztése kellő hangsúllyal megjelenik a programban. Részletesebb, konkrét fejlesztések, fejlesztési elemek megnevezése nem indokolt.

Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	nr	nr	A Tolna Megyei Területfejlesztési Programban (2021-2027) meghatározott hulladékgazdálkodási célkitűzésekkel, elvekkel, illetve konkrét intézkedésekkel egyetértünk, véleményünk szerint azok összhangban állnak a következő támogatási programozási időszak célkitűzéseivel, és az eddigiek során közzétett végrehajtási rendeletekkel. Tekintettel arra, hogy sem a Hulladékgazdálkodási Stratégia, sem az Országos Hulladékgazdálkodási Közszolgáltatási Terv jelenleg nem került még közzétételre, így a Programot ezek hiányában nem tudjuk érdemben vizsgálni.	nr	nr.	Az egyetértő visszajelzést tudomásul vesszük.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	nr	nr	A Tolna Megyei Területfejlesztési Program nem nevesíti a távhőszolgáltatást, mint fejlesztési célt, pedig a megyében négy településen működik távhőszolgáltatás (Paks, Szekszárd, Bonyhád, Dombóvár).	A koncepció lényeges eleme a fenntartható növekedés, a zöldebb, karbonszegény Európa környezetileg is fenntartható energiatermelés, energiafelhasználás támogatása, amely keretében kiemelt cél: •A megújuló energia alapú egyéni és közösségi áram-és hőtermelés, valamint a saját célú felhasználást célzó beruházások támogatása, •Az épületenergetikai, energiahatékonysági fejlesztések, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és szemléletformálás. Fontos cél, hogy a településeken a meglévő távhőrendszerek energetikai korszerűsítése megtörténjen, amelyben nem csak a hőforrás oldali fejlesztést kellene érteni (megújuló energiafelhasználás, geotermikus, biomassza, biogáz), hanem a meglévő távhőrendszerek primer oldali korszerűsítését is (primer vezetékek hálózat, hőközpontok, stb., azaz a szekunder oldali átadásig bezárólag). A jelenlegi üzemelő rendszerek nagy része műszakilag teljesen elavult, az üzembiztonság szempontjából erősen kockázatos, gazdaságtalan és környezetvédelmileg is elavult. A koncepció kiemelten kezeli az „Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások használatának ösztönzését”, aminek keretében a megújuló energiatermelés fejlesztését a térségi és helyi szintű környezetbarát energiatermelő rendszerek (biomassza, geotermikus, nap, hulladék) kiépítésével	nr.	A javaslattal egyetértünk. A távhőszolgáltatások fejlesztése a Program 3.2 pontjába beemelésre került.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	nr	nr	Az RRF meghatározott elemei között szerepel az Energetika (zöld átállás) komponens, melynek elsődleges célja az energiaszektor dekarbonizálása, így hozzájárulva az EU 2030-as klímavédelmi célkitűzéseinek magyarországi teljesüléséhez, a 2020-as országspecifikus ajánlásokban foglalt energetikai javaslatok gyakorlatba ültetéséhez és az energiaszektor digitalizációjához okos eszközök használatával.	Javasoljuk az e-digitalizáció víziközműszolgáltatásban történő megjelenítését is, ugyanis az e-digitalizáció révén hatékony regionális rendszerek valósíthatóak meg, mely a Vksztv. regionalitás elvét is támogatja.	nr.	Az adott projekt előkészítése és megvalósítása során alkalmazásra, figyelembevételre kerül.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	nr	nr	A hatékony, optimalizált víziközmű fejlesztésekhez elengedhetetlen a távfelügyelet kiépítése is.	Javasoljuk, hogy a víziközmű rendszerek fejlesztése során kiemelt szerepet kapjon az integrált kialakítás és az ehhez szükséges automatika, folyamatirányítás és távfelügyelet kialakítás.	nr.	Az adott projekt előkészítése és megvalósítása során alkalmazásra, figyelembevételre kerül.

Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1.számú melléklet 1. sora	Bonyhádi iparterület fejlesztése	Bonyhád város területén 5 ha terület ingatlan vásárlás, alpinfrastruktúra kiépítés, telkek kialakítása, belső utak kialakítása	Az Ipari parkba betelepülő gyártási technológiák miatt szükséges a jelenlegi és távlati víziközmű igények vizsgálatának elvégzése, és a területen működési és üzemeltetés engedéllyel rendelkező víziközmű szolgáltató felé a többlet ivóvízigényt és többlet szennyvízkvívóta mennyiségeket jelezni, annak időben és megfelelő mennyiségben történő biztosítása érdekében. Javasolt az NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel. Az NFP Nonprofit Kft. a Kormány felhatalmazása alapján jelenleg több Ipari Park fejlesztésben vesz részt.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	A projekt előkészítése során a szükséges egyeztetések meg fognak történni. Konzorciumi partnerek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1.számú melléklet 4. sora	A Kaposszekcsői Ipari Park Ipari Park közműfejlesztése	A Kaposszegcsői ipari parkban az úthálózat és a szennyvíz-hálózat fejlesztése	Az Ipari parkba betelepülő gyártási technológiák miatt szükséges a jelenlegi és távlati víziközmű igények vizsgálatának elvégzése, és a területen működési és üzemeltetés engedéllyel rendelkező víziközmű szolgáltató felé a többlet ivóvízigényt és többlet szennyvízkvívóta mennyiségeket jelezni, annak időben és megfelelő mennyiségben történő biztosítása érdekében. Javasolt az NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel. Az NFP Nonprofit Kft. a Kormány felhatalmazása alapján jelenleg több Ipari Park fejlesztésben vesz részt.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	A projekt előkészítése során a szükséges egyeztetések meg fognak történni. Konzorciumi partnerek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1.számú melléklet 6. sora	Alsónyék, Iparipark I.ütem Kelet II ütem Nyugat	Alsónyéken Ipari park létrehozása az 55.sz. főúttól keletre 5 hektár területen.	Az Ipari parkba betelepülő gyártási technológiák miatt szükséges a jelenlegi és távlati víziközmű igények vizsgálatának elvégzése, és a területen működési és üzemeltetés engedéllyel rendelkező víziközmű szolgáltató felé a többlet ivóvízigényt és többlet szennyvízkvívóta mennyiségeket jelezni, annak időben és megfelelő mennyiségben történő biztosítása érdekében. Javasolt az NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel. Az NFP Nonprofit Kft. a Kormány felhatalmazása alapján jelenleg több Ipari Park fejlesztésben vesz részt.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	A projekt előkészítése során a szükséges egyeztetések meg fognak történni. Konzorciumi partnerek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1.számú melléklet 7. sora	Alsónyék, Ipari park II. ütem nyugat	Alsónyéken Ipari park létrehozása az 55.sz. főúttól nyugatra 2 hektár területen.	Az Ipari parkba betelepülő gyártási technológiák miatt szükséges a jelenlegi és távlati víziközmű igények vizsgálatának elvégzése, és a területen működési és üzemeltetés engedéllyel rendelkező víziközmű szolgáltató felé a többlet ivóvízigényt és többlet szennyvízkvívóta mennyiségeket jelezni, annak időben és megfelelő mennyiségben történő biztosítása érdekében. Javasolt az NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel. Az NFP Nonprofit Kft. a Kormány felhatalmazása alapján jelenleg több Ipari Park fejlesztésben vesz részt.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét. Köszönjük.	A projekt előkészítése során a szükséges egyeztetések meg fognak történni. Konzorciumi partnerek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.

Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1.számú melléklet 8. sora	Bátaszék, Iparterület fejlesztése II.	Bátaszéken iparterület új részének alpinfrastruktúrával (közmű, úthálózat) való ellátása. A meglévő iparterület bővítése.	Az Ipari parkba betelepülő gyártási technológiák miatt szükséges a jelenlegi és távlati víziközmű igények vizsgálatának elvégzése, és a területen működési és üzemeltetés engedéllyel rendelkező víziközmű szolgáltató felé a többlet ivóvízigényt és többlet szennyvízkvóta mennyiségeket jelezni, annak időben és megfelelő mennyiségben történő biztosítása érdekében. Javasolt az NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel. Az NFP Nonprofit Kft. a Kormány felhatalmazása alapján jelenleg több Ipari Park fejlesztésben vesz részt.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	A projekt előkészítése során a szükséges egyeztetések meg fognak történni. Konzorciumi partnerek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1.számú melléklet 10. sora	Iparterület Decsen	Iparterület kialakítása Decsen, alpinfrastruktúra kialakítása (közművek, úthálózat)	Az Ipari parkba betelepülő gyártási technológiák miatt szükséges a jelenlegi és távlati víziközmű igények vizsgálatának elvégzése, és a területen működési és üzemeltetés engedéllyel rendelkező víziközmű szolgáltató felé a többlet ivóvízigényt és többlet szennyvízkvóta mennyiségeket jelezni, annak időben és megfelelő mennyiségben történő biztosítása érdekében. Javasolt az NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel. Az NFP Nonprofit Kft. a Kormány felhatalmazása alapján jelenleg több Ipari Park fejlesztésben vesz részt.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	A projekt előkészítése során a szükséges egyeztetések meg fognak történni. Konzorciumi partnerek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1.számú melléklet 166. sora	Dombóvár Gunaras településrészén szennyvízhálózat kialakítása	Hazánk 33. gyógyhelyeként nyilvántartott településrész üdülőházak övezeteiben szennyvízhálózat kiépítése	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvől adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Koncepció felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.

Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1.számú melléklet 186. sora	Települési közműhálózat (szennyvíz hálózat, földgázhálózat) kialakítása Szakcsón	Szakcs Hiányzó települési közműhálózat (szennyvíz hálózat, földgázhálózat) kialakítása Szakcsón	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvből adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Az Együttműködésben megvalósuló szervezetek között az NFP Nonprofit Kft. nevesítésre került.	Szükség esetén a Koncepció felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1.számú melléklet 367. sora	Ivóvízvezeték cseréje Kaposulában	Kapospula község ivóvízellátás minőségének javítása, korszerű csőhálózat, egészséges ivóvíz biztosítása	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvből adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Koncepció felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.

Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1.számú melléklet 368. sora	Szakcs, ivóvízminőség javító program	Szakcs község meglévő ivóvízhálózat fejlesztése,korszerűsítése,	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvből adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Az Együttműködésben megvalósuló szervezetek között az NFP Nonprofit Kft. nevesítésre került.	Szükség esetén a Koncepció felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1.számú melléklet 375. sora	Közcsona hálózat kiépítése	Felsőhána települési csatornahálózat kiépítése	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvből adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Koncepció felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1.számú melléklet 393. sora	Iparii park létrehozása Bölcskén	Bölcskén közút és vasútvonal között található 15 hektárnyi önkormányzati tulajdonú sik terület, középvezűtség a terület mellett, itt szeretnénk a jövőben kijeölni a terület átminősítésével iparterületet. A terület mellett megy el majd a jövőben megépülő 5137 sz. Tervezett útvonal mely a 6. sz. főutat köti össze a településsel közvetlenül.	Az Ipari parkba betelepülő gyártási technológiák miatt szükséges a jelenlegi és távlati víziközmű igények vizsgálatának elvégzése, és a területen működési és üzemeltetés engedéllyel rendelkező víziközmű szolgáltató felé a többlet ivóvízigényt és többlet szennyvízkvóta mennyiségeket jelezni, annak időben és megfelelő mennyiségben történő biztosítása érdekében. Javasolt az NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel. Az NFP Nonprofit Kft. a Kormány felhatalmazása alapján jelenleg több Ipari Park fejlesztésben vesz részt.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	A projekt előkészítése során a szükséges egyeztetések meg fognak történni. Konzorciumi partnerek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.

Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1.számú melléklet 410. sora	Ivóvíz hálózat karbantartása, fejlesztése	Bölcske településen 2 víznyerő kút szolgálja ki a vízigényeket, melyek kapacitása jelenleg még elég, de akár már 100 főnyi lakosságnövekedés ellátási problémákat okozna. Éppen ezért új kutat szeretnénk furatni, majd a 3 kút vizét egy vas és mangán leválasztón vezetnénk keresztül, mert jelenleg rengeteg a lerakódás a rendszerben. A beruházással egy időben a jelenlegi hálózat egészét átmosatnánk, továbbá az András pusztai területen lévő alacsony víznyomást orvosolnánk egy nyomásfokozóval.	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvől adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Koncepció felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1.számú melléklet 413. sora	Ipari Park fejlesztés Dunaföldváron	Dunaföldvár Hunyadi park belső úthálózat felújítása x közművek fejlesztése x új kút fúrása x nyomásfokozó	Az Ipari parkba betelepülő gyártási technológiák miatt szükséges a jelenlegi és távlati víziközmű igények vizsgálatának elvégzése, és a területen működési és üzemeltetés engedéllyel rendelkező víziközmű szolgáltató felé a többlet ivóvízigényt és többlet szennyvízkvóta mennyiségeket jelezni, annak időben és megfelelő mennyiségben történő biztosítása érdekében. Javasolt az NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel. Az NFP Nonprofit Kft. a Kormány felhatalmazása alapján jelenleg több Ipari Park fejlesztésben vesz részt.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	A projekt előkészítése során a szükséges egyeztetések meg fognak történni. Konzorciumi partnerek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1.számú melléklet 423. sora	Madocsai agglomeráció szennyvízelvezetésének és szennyvíztisztításának fejlesztése	Dunaföldvár városban a szennyvíztisztító telep fejlesztése (kapacitás bővítés) Szennyvíz - csatornarendszer fejlesztése Szennyvíz -csatorna rekonstrukció	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvől adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Koncepció felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.

Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1.számú mmeléklet 441. sora	A településen üres telkek közművesítése, lakópark kialakítása	Dunaszentgyörgy községben lakópark kialakítása, közművesítés	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvből adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Koncepció felülvizgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1.számú melléklet 444. sora	Ipari park bővítése	Dunaszentgyörgy Ipari park kapacitás bővítés	Az Ipari parkba betelepülő gyártási technológiák miatt szükséges a jelenlegi és távlati víziközmű igények vizsgálatának elvégzése, és a területen működési és üzemeltetés engedéllyel rendelkező víziközmű szolgáltató felé a többlet ivóvízigényt és többlet szennyvízkvóta mennyiségeket jelezni, annak időben és megfelelő mennyiségben történő biztosítása érdekében. Javasolt az NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel. Az NFP Nonprofit Kft. a Kormány felhatalmazása alapján jelenleg több Ipari Park fejlesztésben vesz részt.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	A projekt előkészítése során a szükséges egyeztetések meg fognak történni. Konzorciumi partnerek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1.számú melléklet 459. sora	Ipari terület közművesítése	Györköny községben Újabb 5 hektáros ipari területet alakítunk ki és parcellázunk fel, ezt követően szükség lesz a közművek telekre történő bekötése	Az Ipari parkba betelepülő gyártási technológiák miatt szükséges a jelenlegi és távlati víziközmű igények vizsgálatának elvégzése, és a területen működési és üzemeltetés engedéllyel rendelkező víziközmű szolgáltató felé a többlet ivóvízigényt és többlet szennyvízkvóta mennyiségeket jelezni, annak időben és megfelelő mennyiségben történő biztosítása érdekében. Javasolt az NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel. Az NFP Nonprofit Kft. a Kormány felhatalmazása alapján jelenleg több Ipari Park fejlesztésben vesz részt.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	A projekt előkészítése során a szükséges egyeztetések meg fognak történni. Konzorciumi partnerek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.

Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1.számú melléklet 513. sora	Ipari park létrehozása Németkéren	Ipari park létrehozása Németkéren	Az Ipari parkba betelepülő gyártási technológiák miatt szükséges a jelenlegi és távlati víziközmű igények vizsgálatának elvégzése, és a területen működési és üzemeltetés engedéllyel rendelkező víziközmű szolgáltató felé a többlet ivóvízigényt és többlet szennyvízkvóta mennyiségeket jelezni, annak időben és megfelelő mennyiségben történő biztosítása érdekében. Javasolt az NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel. Az NFP Nonprofit Kft. a Kormány felhatalmazása alapján jelenleg több Ipari Park fejlesztésben vesz részt.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	A projekt előkészítése során a szükséges egyeztetések meg fognak történni. Konzorciumi partnerek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1.számú melléklet 519. sora	Szippantó autó cseréje Németkéren	Szippantó autó cseréje Németkéren	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvből adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Konceptió felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1.számú melléklet 520. sora	Ivóvízhálózat gerincvezeték cseréje Németkéren	Ivóvízhálózat gerincvezeték cseréje Németkéren	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvből adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Konceptió felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.

Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1.számú melléklet 521. sora	Németkér, Humusz előállítás, csomagolása	A németkéri szennyvíztelep fejlesztése	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvől adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Koncepció felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1.számú melléklet 544. sora	Szennyvízhálózat és -tisztító kiépítése	5 település összefogásával kívánjuk kialakítani a szennyvízhálózatot (Györköny Község Önkormányzata, Bikács Község Önkormányzata, Vajta Község Önkormányzata, Pusztahencse Község Önkormányzata)	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. Az nFP Nonprofit kft. rendelkezésre álló információk alapján az Éves Fejlesztési Keret soron következő módosítása során a projekt nevesítésre kerül, így a KEHOP keretein belül a projekt előkészítése és megvalósítás megkezdődhet.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Koncepció felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 549. sora	Pálfa, Öreghegy infrastrukturális fejlesztése	A településtől 3 km-re fekvő szőlőhegyen jelenleg sem víz, sem áram nincs, a bortermelők a faluból viszik a vizet fel a pincékbe. Áramellátást általában generátorok segítségével oldják meg. A minőségi bor előállításának elősegítése és a bortermelők munkájának megkönnyítése érdekében szükség van a terület infrastrukturájának fejlesztésére.	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvől adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Koncepció felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.

Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 605. sora	Őcsény Repülőtér Ipari park létesítése	Őcsény Repülőtér 15 hektár területen egy logisztikai ipari park létesítése. Az elsődleges cél Őcsény gazdaságának fellendítése és a munkanélküli arány csökkentése.	Az Ipari parkba betelepülő gyártási technológiák miatt szükséges a jelenlegi és távlati víziközmű igények vizsgálatának elvégzése, és a területen működési és üzemeltetés engedéllyel rendelkező víziközmű szolgáltató felé a többlet ivóvízigényt és többlet szennyvízkvóta mennyiségeket jelezni, annak időben és megfelelő mennyiségben történő biztosítása érdekében. Javasolt az NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel. Az NFP Nonprofit Kft. a Kormány felhatalmazása alapján jelenleg több Ipari Park fejlesztésben vesz részt.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	A projekt előkészítése során a szükséges egyeztetések meg fognak történni. Konzorciumi partnerek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 619. sora	Szedres, Ivóvízellátás biztonságának javítása	Új ivóvízkút fúrása, és hálózatba kötéséhez vezetérendszer kiépítése	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvből adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Konceptió felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 620. sora	Szedres, II. és IV. számú kút felújítása savazásos technológiával	A vízműtelepi kútszivattyúk, nyomásfokozó szivattyúk és átemelő szivattyú gépészeti és irányítástechnikai felújítása. A kutak teljes csővezetésének és szűrőzésének felújítása, homokolás megszüntetése. A kútfej és a kút szerelvények teljes felújítása, kutak felújítása	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvből adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Konceptió felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.

Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 621. sora	Szedres, Kutakhoz tartalék szivattyúk (2db) beszerzése	Ivóvízhálózat fejlesztés	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvből adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Koncepció felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 622. sora	Szedres, Vízisztítási technológia kapacitás növelése, technológia átalakítása	Ivóvízhálózat fejlesztés	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvől adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Koncepció felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.

Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 623. sora	Szedres, Petőfi S. u. és Táncsics u. ivóvízvezeték kiváltása ú NA 100 azbesztcement 1000 fm. NA KPE csőre	A régi azbesztcement és acél csővezeték cseréje, a hálózat korszerűsítése	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvől adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Koncepció felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 625. sora	Szekszárd város települési szennyvizének környezetbarát komplex újrahasznosítása energetikai fejlesztéssel kiegészítve	A szennyvíz tisztító telepen keletkező iszap kezelésének modernizálásához, biogáz előállításához és felhasználásához, illetve a kibocsátott tisztított szennyvíz állandóan megfelelő minőségének biztosításához és helyben tartásához elengedhetetlen egy új szennyvíz tisztító telep létesítése, mely fenti követelményeket a várostól távolabbi helyszínen biztosítani tudja a megfelelő tisztítási technológiával. Szennyvíz agglomeráció teljessé tétele (Palánki városrész becsatornázása)	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvől adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Koncepció felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.

Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 627. sora	Szekszárd, Víziközmű rendszerek rekonstrukciója	Szekszárd ivóvíz és szennyvíz víziközmű rendszerek komplett rekonstrukciója	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvből adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Koncepció felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 663. sora	Gyöng, szennyvíztelep teljes korszerűsítése	Gyöng, Szennyvíz főnyomócső kiváltása, szennyvíztelep teljes korszerűsítése	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvől adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Koncepció felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 714. sora	61- es Iparpark létesítése Nagykönyiban	Nagykönyi gazdasági területének a közművesítése, infrastruktúrális fejlesztés VÍZ, GÁZ, VILLANY, ÚT	Az Ipari parkba betelepülő gyártási technológiák miatt szükséges a jelenlegi és távlati víziközmű igények vizsgálatának elvégzése, és a területen működési és üzemeltetés engedéllyel rendelkező víziközmű szolgáltató felé a többlet ivóvízigényt és többlet szennyvízkvóta mennyiségeket jelezni, annak időben és megfelelő mennyiségben történő biztosítása érdekében. Javasolt az NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel. Az NFP Nonprofit Kft. a Kormány felhatalmazása alapján jelenleg több Ipari Park fejlesztésben vesz részt.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	A projekt előkészítése során a szükséges egyeztetések meg fognak történni. Konzorciumi partnerek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.

Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 760. sora	Nagyszokoly szennyvízkezelésének fejlesztése	Nagyszokoly szennyvíz természet közeli kezelése	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvből adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Koncepció felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 767. sora	Szennyvízhálózat kialakítása Ozora községben	Szennyvízhálózat kialakítása Ozora községben	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvől adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Koncepció felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.

Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 777. sora	Szakály-Szárazd-Regöly Szennnyvízhálózat kialakítása	Szakály-Szárazd-Regöly szennyvízhálózat kialakítása Regölyi szennyvíztisztító teleppel	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvből adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Koncepció felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 778. sora	Regöly ivóvízhálózat rekonstrukció	Regöly településen a települési ivóvízhálózat nem felújított részeinek rekonstrukciója	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvől adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Koncepció felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 780. sora	Simontornya városban Iparterület fejlesztése	Egybefüggő iparterület infrastruktúrális fejlesztése, úthálózat kialakítása, közműfejlesztések ("Ipari park" cím megszerzése folyamatban)	Az Ipari parkba betelepülő gyártási technológiák miatt szükséges a jelenlegi és távlati víziközmű igények vizsgálatának elvégzése, és a területen működési és üzemeltetés engedéllyel rendelkező víziközmű szolgáltató felé a többlet ivóvízigényt és többlet szennyvízkvóta mennyiségeket jelezni, annak időben és megfelelő mennyiségben történő biztosítása érdekében. Javasolt az NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel. Az NFP Nonprofit Kft. a Kormány felhatalmazása alapján jelenleg több Ipari Park fejlesztésben vesz részt.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	A projekt előkészítése során a szükséges egyeztetések meg fognak történni. Konzorciumi partnerek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.

Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 837. sora	Tamási városban építési telkek kialakítása és közművek kialakítása, fejlesztése	Tamási városban építési telkek kialakítása és közművek kialakítása, fejlesztése	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvből adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Koncepció felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 838.sora	Tamási városban külterületi ivóvíz hálózat kiépítése	Tamási városban külterületi ivóvíz hálózat kiépítése	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvől adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Koncepció felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.

Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 839. sora	Tamási-Pári-Nagykónyi települések szennyvíz agglomerációjának és szennyvíztelep fejlesztése	Tamási-Pári-Nagykónyi települések szennyvíz agglomerációjának és szennyvíztelep fejlesztése	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvből adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Koncepció felülvizgálataira kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 876.sora	Tolna város intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése Iparterület infrastruktúra	Tolna városban tervezett tevékenységek (projekttartalom rövid leírása) A felhagyott szovjet laktanya területén kialakított iparterület közműhálózat, úthálózat,	Az Ipari parkba betelepülő gyártási technológiák miatt szükséges a jelenlegi és távlati víziközmű igények vizsgálatának elvégzése, és a területen működési és üzemeltetés engedéllyel rendelkező víziközmű szolgáltató felé a többlet ivóvízigényt és többlet szennyvízkvóta mennyiségeket jelezni, annak időben és megfelelő mennyiségben történő biztosítása érdekében. Javasolt az NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel. Az NFP Nonprofit Kft. a Kormány felhatalmazása alapján jelenleg több Ipari Park fejlesztésben vesz részt.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	A projekt előkészítése során a szükséges egyeztetések meg fognak történni. Konzorciumi partnerek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 908. sora	Gerjen településen Ipari park kialakítása	Gerjent Pakssal összekötő útszakasz, illetve a Paks-Kalocsa híd közlekedési infrastruktúra fejlesztés lehetőséget biztosít a Paksi Atomerőmű bővítéséhez kapcsolódóan egy olyan ipari zóna és logisztikai központ kialakításához a település északi részén, mely ki tudja aknázni az országos kikötőfejlesztési koncepcióban szereplő kikötő adta lehetőségeket is.	Az Ipari parkba betelepülő gyártási technológiák miatt szükséges a jelenlegi és távlati víziközmű igények vizsgálatának elvégzése, és a területen működési és üzemeltetés engedéllyel rendelkező víziközmű szolgáltató felé a többlet ivóvízigényt és többlet szennyvízkvóta mennyiségeket jelezni, annak időben és megfelelő mennyiségben történő biztosítása érdekében. Javasolt az NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel. Az NFP Nonprofit Kft. a Kormány felhatalmazása alapján jelenleg több Ipari Park fejlesztésben vesz részt.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	A projekt előkészítése során a szükséges egyeztetések meg fognak történni. Konzorciumi partnerek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.

Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 911. sora	Élelmiszeripari beruházás Kajdacson az egészséges és tudatos táplálkozás értékeinek figyelembe vételével	Biomagvak, cukorkmentes gyümölcsök, aszlaványok, lekvárok, magkrémek előállítása feldolgozása csomagolása, egyéb élelmiszeriparialanyagok feldolgozása csomagolása, magyar termelők bevonásával munkahelyteremtés céljából	Az Ipari parkba betelepülő gyártási technológiák miatt szükséges a jelenlegi és távlati víziközmű igények vizsgálatának elvégzése, és a területen működési és üzemeltetés engedéllyel rendelkező víziközmű szolgáltató felé a többlet ivóvízigényt és többlet szennyvízkvóta mennyiségeket jelezni, annak időben és megfelelő mennyiségben történő biztosítása érdekében. Javasolt az NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel. Az NFP Nonprofit Kft. a Kormány felhatalmazása alapján jelenleg több Ipari Park fejlesztésben vesz részt.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	A projekt előkészítése során a szükséges egyeztetések meg fognak történni. Konzorciumi partnerek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 991. sora	Nagyszokoly községben gyümölcslé feldolgozó	Ivólé készítő üzem létrehozása	Az Ipari parkba betelepülő gyártási technológiák miatt szükséges a jelenlegi és távlati víziközmű igények vizsgálatának elvégzése, és a területen működési és üzemeltetés engedéllyel rendelkező víziközmű szolgáltató felé a többlet ivóvízigényt és többlet szennyvízkvóta mennyiségeket jelezni, annak időben és megfelelő mennyiségben történő biztosítása érdekében. Javasolt az NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel. Az NFP Nonprofit Kft. a Kormány felhatalmazása alapján jelenleg több Ipari Park fejlesztésben vesz részt.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	A projekt előkészítése során a szükséges egyeztetések meg fognak történni. Konzorciumi partnerek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.
Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.	1. számú melléklet 993. sora	Regöly községben Bundás-Tó projekt	Bundás-Tó projekt keretében komplex település rész fejlesztése, funkcióváltása, falufejlesztés	A jelenlegi ivóvízminőségjavító, illetve szennyvízelvezetés és tisztítás javítását fejlesztését célzó KEHOP pályázati Felhívások keretében támogatott projektek megvalósításának és a költségeinek elszámolhatóságának véghatárideje 2023. december 31. A KEHOP Plusz a 2. prioritási tengelyén lehetőséget teremt a szennyvizek uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldására, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások megvalósítására Az új Ivóvíz Irányelvől adódó feladatok és beruházások megvalósítására, ellátási hiányok felszámolására, ivóvíz minőség javításra, az ivóvízellátás biztonságának fokozására. A KEHOP Plusz elfogadása után javasolt lehet, a tárgyi Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója 2021-2027 dokumentum felülvizsgálata. Javasolt a KEHOP Plusz program keretén belül NFP Nonprofit Kft. részvétele a projektek előkészítésében és lebonyolításában, a víztakarékossági és klímaváltozási szempontok, figyelembevételével, továbbá a meglévő rendszerek integrálására való törekvéssel.	Javasoljuk az Együttműködésben megvalósuló szervezetek közé az NFP Nonprofit Kft. felvételét.	Szükség esetén a Koncepció felülvizsgálatára kerül sor. Konzorciumi partnerrek megnevezésére a konkrét projekt konzorciumi megállapodásának előkészítése és megkötése során kerül sor.

NHKV Zrt.	2. A tervezett fejlesztési elképzelések megyei prioritás szerinti csoportosításban 3.1. pontban			Megfontolásra javasolják, hogy a folyamatban lévő KEHOP-3.2.1-15-2016-00002 „Komplex hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése a Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Rendszer területén, különös tekintettel az elkülönített hulladékgyűjtési, szállítási és előkezelő rendszerre” projekt keretén belül Dunaföldváron épülő hulladékudvar (amely a 2021-2027-es időszakban fog aktiválásra kerülni) is szerepeljen a dokumentumban.	Kapcsolódó fejlesztés a folyamatban lévő KEHOP-3.2.1-15-2016-00002 „Komplex hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése a Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Rendszer területén, különös tekintettel az elkülönített hulladékgyűjtési, szállítási és előkezelő rendszerre” projekt keretén belül Dunaföldváron épülő hulladékudvar, amely a tervek szerint 2021-2027-es időszakban fog aktiválásra kerülni.	A 3.1. prioritáshoz specifikus célokat nevesítjük. (98. oldal)
NHKV Zrt.	1. sz. melléklet 212. sorszám	Járási szintű zöldhulladékfeldolgozó üzem kialakítása	Az NHKV Zrt. részére nem érkezett hulladékgazdálkodási rendszerelem fejlesztési kérelem.	1.) Az állami hulladékgazdálkodási közfeladat ellátására létrehozott szervezet kijelöléséről, feladatköréről, az adatkezelés módjáról, valamint az adatszolgáltatási kötelezettségek részletes szabályairól szóló 69/2016. (III. 31.) Korm. rendelet 6. § (1) alapján a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátásáért felelős önkormányzatnak vagy társulásnak minden hulladékgazdálkodási rendszerelem fejlesztés esetében kérelmet kell benyújtania az NHKV Zrt. részére az OHKT-ban foglalt célok és előírások felülvizsgálata céljából. A Korm. rendelet 5. § (2) pedig arra figyelmeztet, hogy a benyújtott kérelem csak akkor bírálható el, ha az ellátásért felelős önkormányzat/társulás teljesítette a 22. § (1) bekezdés szerinti adatszolgáltatási kötelezettségét. 2.) A 246/2014. (IX. 29.) Korm. rendelet 22.§-24.§ szerint szükséges a komposztáló telep kialakítása, üzemeltetése.		Nem igényel módosítást.
NHKV Zrt.	1. sz. melléklet 409. sorszám	A településen keletkező lakossági és közterületi zöld hulladékot a közszolgáltatóval egyetértésben nem szállítanánk el a hulladékudvarba, hanem helyben dolgoznánk fel, majd juttatnánk ki mezőgazdasági területekre.	Az NHKV Zrt. részére nem érkezett hulladékgazdálkodási rendszerelem fejlesztési kérelem.	1.) Az állami hulladékgazdálkodási közfeladat ellátására létrehozott szervezet kijelöléséről, feladatköréről, az adatkezelés módjáról, valamint az adatszolgáltatási kötelezettségek részletes szabályairól szóló 69/2016. (III. 31.) Korm. rendelet 6. § (1) alapján a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátásáért felelős önkormányzatnak vagy társulásnak minden hulladékgazdálkodási rendszerelem fejlesztés esetében kérelmet kell benyújtania az NHKV Zrt. részére az OHKT-ban foglalt célok és előírások felülvizsgálata céljából. A Korm. rendelet 5. § (2) pedig arra figyelmeztet, hogy a benyújtott kérelem csak akkor bírálható el, ha az ellátásért felelős önkormányzat/társulás teljesítette a 22. § (1) bekezdés szerinti adatszolgáltatási kötelezettségét. 2.) A 246/2014. (IX. 29.) Korm. rendelet 22.§-24.§ szerint szükséges a komposztáló telep kialakítása, üzemeltetése. 3.) A fenti 2.) pontban hivatkozott Korm. rendelet alapján a komposztáló telepre a fejlesztési program költség igényénél szereplő összeg nem lesz elegendő.		Nem igényel módosítást. Költségigény alultervezett!

NHKV Zrt.	1. sz. melléklet 662. sorszám	Hulladékudvar kialakítása a lomtalanítási és építési hulladékok időszakos tárolására.	Az NHKV Zrt. részére nem érkezett hulladékgyűjtési kérelem.	1.) Az állami hulladékgyűjtési közfeladat ellátására létrehozott szervezet kijelöléséről, feladatköréről, az adatkezelés módjáról, valamint az adatszolgáltatási kötelezettségek részletes szabályairól szóló 69/2016. (III. 31.) Korm. rendelet 6. § (1) alapján a hulladékgyűjtési közszolgáltatás ellátásáért felelős önkormányzatnak vagy társulásnak minden hulladékgyűjtési rendszerem fejlesztés esetében kérelmet kell benyújtania az NHKV Zrt. részére az OHKT-ban foglalt célok és előírások felülvizsgálata céljából. A Korm. rendelet 5. § (2) pedig arra figyelmeztet, hogy a benyújtott kérelem csak akkor bírálható el, ha az ellátásért felelős önkormányzat/társulás teljesítette a 22. § (1) bekezdés szerinti adatszolgáltatási kötelezettségét. 2.) A 246/2014. (IX. 29.) Korm. rendelet 6.§-10.§ szerint szükséges a hulladékudvar kialakítása, üzemeltetése.		Nem igényel módosítást.
NIF Zrt.			A NIF Zrt. jelezte továbbá, hogy a megyét érintően az alábbi fejlesztések vannak folyamatban a NIF Zrt. beruházásában, amelyeket a program nem tartalmaz: A magyarországi TEN-T belvízi út fejlesztés előkészítésének kiterjesztése	A magyarországi TEN-T belvízi út fejlesztés előkészítésének kiterjesztése –A projekt célja a Dunai hajózhatósági feltételek javítása. –A projekt keretében a teljes magyarországi Duna szakasról egy Helyzetértékelő Tanulmány és egy Stratégiai Környezeti Vizsgálat (SKV) készült. –A beavatkozási helyekre vonatkozóan a környezetvédelmi engedélyezési eljárások vannak folyamatban, amelyeket a vízjogi engedélyezési eljárások követnek. –A projekt kapcsán a Helyzetértékelő Tanulmány, Környezeti Hatástanulmány, SKV, valamint a vízjogi engedélyezési terv elkészült. –A projekt a Dunaföldvári (felső) gázlót, Kisapostagi szűkületet, Kisapostagi gázlót, Solti gázlót, Solti (alsó) gázlót, Bölcскеi szűkületet, Hartai jégmegállásra hajlamos helyet, Paksi szűkületet, Barákai gázlót, Kovácspusztai gázlót, Siótoroki jégmegállásra hajlamos helyet, Korpádi szűkületet, Koppányi szűkületet, Bajai szűkületet, Sárosparti 1. és 2. szűkületet, valamint a Szeremlei szűkületet érinti.		Beépítésre került, köszönjük
NIF Zrt.			Kalocsa-Paks Duna-Híd megvalósítása (a programban utalás van rá):	A feladat kiviteli terv készítése és a kivitelezés megvalósítása a Kalocsa-Paks térségében építendő új Duna-híd és ahhoz kapcsolódó úthálózat vonatkozásában.		Beépítésre került, köszönjük

NIF Zrt.			1.1 512. sz. (Kalocsa-M6) Főút megvalósítása Új Duna-Híddal	–Az 512. sz. II. rendű főút Kalocsa és Dunaszentgyörgy közötti új szakasza az 51. sz. főutat köti össze a 6. sz. főúttal és az M6 jelű autópályával. Az út nyomvonala Pakstól délre keresztezi a Duna folyamot. A meglévő 5106 j. út 1,7 km-en átépítésre kerülő szakasza része lesz a 11,5 km hosszon új nyomvonalon folytatódó 512. sz. főútnak, amely így összesen 13,2 km hosszon, 2x1 sávval, 3,5 m-es sávszélességgel, 5 db csomóponttal (melyek közül 2 db meglévő) kerül kiépítésre. E mellett az 5106 j. út megmaradó részén, 1,1 km hosszon burkolatfelújítás valósul meg. –A projektszakaszon három híd kerül megvalósításra (1 db Duna-híd és 2 db felüljáró, amelyek az I. rendű árvízvédelmi töltések kezelő útjainak főút alatti átvezetését biztosítják) –A kivitelezési munka előkészítése van folyamatban. –Érintett települések: Kalocsa, Foktő, Paks, Dunaszentgyörgy		Beépítésre került, köszönjük
NIF Zrt.			1.2 5124 J. (Paks-Gerjen) összekötő út megvalósítása	–Az 512. sz. főutat keresztező, Paksot Gerjennel összekötő, 5124 j. út 11 km hosszon (ebből 5,49 km a meglévő földút nyomvonalán), a K.IV.A besorolás szerint 2x1 sávval, 3,5 m-es sávszélességgel, 2 db csomóponttal, 90 km/h-s megengedett sebességre kerül megvalósításra. –A kivitelezési munka előkészítése van folyamatban. –Érintett települések: Gerjen, Paks		Beépítésre került, köszönjük
NIF Zrt.			55. sz. főút Baja-Pörboly közötti szakasz fejlesztése, párhuzamos kerékpárút építés megvalósításának előkészítése	–A meglévő nyomvonal az 51. – 551. sz. főutak csomópontjától a Pörboly előtti vasúti keresztezésig tartó szakasza (a Duna-híd és az említett vasúti keresztezés kivételével) 115 kN tengelyterhelésre történő burkolat-megerősítésének és Pörboly település lakott területi határáig vezetett párhuzamos kerékpárút megvalósításának előkészítése a feladat kiviteli terv szintig, valamint a Bajai Türr István Duna-hídra hídfelújítási terv készítése. A Kormány az 1974/2020. (XII.22.) Korm. határozattal döntött a kiemelt társadalmi igényeken alapuló közútfejlesztések finanszírozásáról. A jogszabály alapján a NIF Zrt. elrendelést kapott a minisztériumtól a projekt területszerzési és területelőkészítési feladatainak elvégzésére és a kivitelező kiválasztására irányuló feltételes közbeszerzési eljárás lefolytatására. A Kormányhatározat a projekt vonatkozásában nem biztosítja a kivitelezéshez szükséges forrást. Kivitelezés egyedi kormánydöntéssel, a lefolytatott közbeszerzési eljárást követően, a megismert kivitelezési költségek ismeretében indítható. –A tervezett közlekedésfejlesztési projekt Környezeti Hatásvizsgálati Tanulmánya elkészült és a környezetvédelmi engedély 2021. július 23-án kiadásra került. Az engedélyezési terv készítés megkezdődött. –Érintett települések: Baja, Bata, Pörboly		Beépítésre került, köszönjük

NIF Zrt.			55. számú főút, Pörboly - Bátaszék közötti szakasz fejlesztése	-55 sz. főút Pörboly új nyomvonalon vezetett kb. 2,4 km hosszúságú 2x1 sávós vasút feletti átvezetést és fizikai elválasztással rendelkező ellenőrzőhely párt tartalmazó elkerülő szakasza, 55 sz. főút 118+260.5 km és 122+405 km (M6 autópálya csomópont) közötti szakaszának burkolatrekonstrukciója, döntés-előkészítő tanulmány, engedélyezési és kiviteli terv elkészítése a feladat. -A kivitelező kiválasztására irányuló közbeszerzési eljárás előkészítése folyamatban. -Érintett települések: Alsónyék, Pörboly, Bátaszék		Beépítésre került, köszönjük
NIF Zrt.			56. sz. főút Szekszárd elkerülő út megvalósítása	-Az 56 sz. főút és 5113 jelű út között új nyomvonalon vezetett körülbelül 3 km hosszú 2x1 sávós elkerülő út előkészítése kiviteli terv szintig vasút feletti műtárggyal, továbbá az 56 sz. főút, valamint a Keselyűsi út melletti kerékpárúthoz csatlakozóan kerékpárút tervezéssel a feladat. -A projekt a főpálya, illetve a kerékpárút nyomvonalon túl az alábbi építményeket tartalmazza: 2 db körforgalmú csomópont, 2 db vízfolyás feletti híd, 1 db külön szintű vasúti keresztezés. -Jelenleg az építési engedélyezési eljárás van folyamatban.		Beépítésre került, köszönjük
NIF Zrt.			Kajdacs, Vörösmarty utca rekonstrukciója és a 63. sz. főút között összekötő út megvalósítása	-A projekt célja a belterületi helyi közút felújítása és új nyomvonalon vezetett összekötő út, és a 63. sz. főúttal alkotott új csomópont előkészítése kiviteli terv szintig, összesen 4,9 km hosszban. -A tervezési feladat befejeződött. -A projekt építési engedéllyel és kiviteli tervekkel rendelkezik.		Beépítésre került, köszönjük
NIF Zrt.			61. számú főút Simontornya elkerülő, Simontornya elkerülő szakasz megvalósítása	-A projekt célja a 61 sz. főút új nyomvonalon vezetett körülbelül 8 km hosszú 2x1 sávós Simontornyát elkerülő szakaszának megvalósítása vonatkozásában tanulmányterv és környezeti hatástanulmány elkészítése, illetve környezetvédelmi engedély megszerzése. -A nyomvonal az érintett 40 sz. vasútvonalat 2 db műtárggyal, a Sió-csatornát pedig 1 db híddal keresztezi. -A Tervező feladata továbbá a 6317 j. összekötő út 40+690 km szelvénye és a 61 sz. főút 30+100 km szelvénye között 3 km 2x1 sávós új iparterületi elkerülő út megtervezése a Sió-csatorna feletti híddal. -Érintett település: Simontornya		Beépítésre került, köszönjük
NIF Zrt.			63. sz. főút – Fácánkert közötti összekötő út megvalósítása	Fácánkerttől új nyomvonalon vezetett körülbelül 2,0 km hosszú 2x1 sávós összekötő út az M6 autópálya feletti átvezetéssel, és a 63. sz. főúttal alkotott új csomópont előkészítése kiviteli terv szintig a feladat.		Beépítésre került, köszönjük
NIF Zrt.			5127 j. 6. sz. főút-Bölcske összekötő út megvalósítása, és a meglévő szakasz rekonstrukciója	Új nyomvonalon vezetett 2x1 sávós összekötő út előkészítése, továbbá a meglévő út rekonstrukciójának előkészítése kiviteli terv szintig a feladat.		Beépítésre került, köszönjük
NIF Zrt.			51379 j. Paks kikötőhöz vezető út engedélyezési és kiviteli terveinek elkészítése	-A projekt célja új nyomvonalon vezetett, körülbelül 1,1 km hosszú 2x1 sávós összekötő út előkészítése kiviteli terv szintig.		Beépítésre került, köszönjük
NIF Zrt.			Paks, Biritópuszta városrészt feltáró út fejlesztése	Meglévő nyomvonalon vezetett, körülbelül 2,8 km hosszú feltáró út fejlesztésének előkészítése kiviteli terv szintig a feladat.		Beépítésre került, köszönjük

NIF Zrt.			6237 j. (M6 autópálya – 6. sz. főút közötti) paksi összekötő út engedélyezési és kiviteli terveinek elkészítése	Új nyomvonalon vezetett, körülbelül 2,5 km hosszú 2x1 sávós összekötő út előkészítése kiviteli terv szintig a feladat.		Beépítésre került, köszönjük
NIF Zrt.			6238 j. Paks, nyugati elkerülő út tanulmányterv, engedélyezési és kiviteli terveinek elkészítése	A feladat új nyomvonalon vezetett, körülbelül 5,9 km hosszú 2x1 sávós elkerülő út előkészítése kiviteli terv szintig.		Beépítésre került, köszönjük
NIF Zrt.			Paks északi városrész bekötése a 6231 j. úthoz –	A projekt célja új nyomvonalon vezetett, körülbelül 3 km hosszú 2x1 sávós elkerülő út előkészítése kiviteli terv szintig.		Beépítésre került, köszönjük
NIF Zrt.			6239 j. Györköny – Bikács közötti összekötő út megvalósítása	Új nyomvonalon vezetett, körülbelül 5 km hosszú 2x1 sávós összekötő út előkészítése kiviteli terv szintig a feladat.		Beépítésre került, köszönjük
NIF Zrt.			6317 j. Sárszentlőrinc–Simontornya összekötő út fejlesztésből kimaradt szakaszainak megvalósítása	A meglévő nyomvonalon, két szakaszban körülbelül összesen 7,16 km hosszú 2x1 sávós összekötő út rekonstrukció előkészítése kiviteli terv szintig a feladat.		Beépítésre került, köszönjük
NIF Zrt.			6. számú főút négy nyomúsítás folytatása északi irányból a 6. számú főút 115+710 km szelvényig, a 6. számú főút 115+710 km szelvényben körforgalmú csomópont kialakítással	A feladat a 6. sz. főút körülbelül 3,6 km hosszú szakaszának 2x2 sávós főúttá fejlesztésének, továbbá a 6. sz. főút 115+710 km szelvényében körforgalmi csomópont kialakításának előkészítése kiviteli terv szintig.		Beépítésre került, köszönjük
NIF Zrt.			Siófok - Szabadhídvég - Tamási - Dombóvár - Orfű - Pécs kerékpárút hiányzó szakaszainak fejlesztése	Érintett települések: Siójut, Siófok, Szabadhídvég, Pécs, Orfű, Magyarhertelend, Bodolyabér, Oroszló, Sásd, Meződ, Vásárosdombó, Jágónak, Kaposszekcső, Dombóvár, Döbrököz, Dalmand, Kocsola, Nagykónyi, Pári, Tamási, Fürged, Felsőnyék		Beépítésre került, köszönjük
NIF Zrt.			A megyét érintően az alábbi fejlesztések zárultak le a közelmúltban a NIF Zrt. beruházásában, amelyeket a program nem tartalmaz:	Közlekedésbiztonság javítási program a MÁV hálózatan II/B. ütem – Közlekedésbiztonságot és pályakapacitást növelő technológiai fejlesztések és eszközök c. projekt, Központi forgalomirányító rendszer kiépítése Pusztaszabolcs – Dombóvár vonalszakaszon –A projekt részeként megvalósultak a 40. számú vasútvonalon a Pusztaszabolcs – Dobóvár vonalszakaszon a D55 típusú biztosítóberendezéssel kiépített állomások (Szabadegyháza, Sárosd, Nagylók, Sárbogárd, Rétszilas, Simontornya, Tolnanémedi, Pincehely, Keszőhidegkút-Gyöng, Szakály-Hőgyész, Kurd, Döbrököz) távvezérlésének kiépítése. A KÖFI széleskörű alkalmazásával jelentős hatékonyság, valamint szolgáltatási színvonal növekedés valósult meg. Több helyen megtörtént a váltófűtési rendszer kiépítése, korszerűsítése, mely a vonalszakasz rendelkezésre állási mutatóit jelentősen javítja a téli időszakban. A Pécs Területi Forgalomirányító központban létrejöttek a vonalszakasz irányításához szükséges munkahelyek, továbbá az állomásokon, megállóhelyeken önműködő, vonat által vezérelt utastájékoztató rendszerek is. A KÖFI kiépítésén túl megvalósul az erőáramú rendszerek (váltófűtés, térvilágítás, FET) központból történő felügyelete, az állomások tűz- és vagyonvédelme (tűz- és betörésjelzés), kamera rendszerek telepítése, valamint a várótermek távvezérelt nyitása és zárása is.		Köszönjük a javaslatot, azonban a múltbeli eredményeket a fejlesztési dokumentumban nem szerepeltetjük.

NIF Zrt.	Tolna Megyei Területfejlesztési Program_100. oldal_V. Sió térségének turisztikai fejlesztés	"A 2014-20 fejlesztési periódusban a Tolna Megyei Önkormányzat kiemelt projektjeként jelent meg a Sió mentén kialakítandó kerékpárút és a vízi turisztikai megállók építése. Ennek oka, hogy a Sió szinte kettészeli Tolna megyét a területének közepén. Így az itteni fejlesztések kihatása jól érezhető a megye más pontjain is. Kerékpárút Szekszárd és Harc között létesült, míg a vízi megállóhelyek Szekszárd és Simontornya között. Továbbra is cél a Sió mellett vezető kerékpárút kiépítése, valamint a desztinációk fejlesztése."		Javasoljuk nevesíteni a tárgyi Siófok – Pécs kp. út fejlesztést is	---	Beépítésre került, köszönjük
NIF Zrt.	1. sz .melléklet 64. sor	"Tervekben szerepelt régebben a Kaposszekcső-Vásárosdombói kerékpárút kiépítése, de ez elvileg az országos biciklisút hálózat fejlesztésével remélhetőleg megvalósul"		Az utalást lehet pontosítani a Siófok – Pécs kp. út fejlesztésre	---	Beépítésre került, köszönjük
NIF Zrt.	1. sz. melléklet 826. sor	"Kerékpárút összekötő szakasz a Siófok-Pécs kerékpárúthoz"	A kerékpárút összekötő szakasz kiépítését tartalmazza a Siófok – Pécs kerékpárúthoz kapcsolódóan	Javasolnánk pontosítani, ugyanis ez alapján nem derül ki, hogy egy kapcsolódó fejlesztés, vagy a Siófok – Pécs kp. út fejlesztését jelenti	---	Beépítésre került, köszönjük
Agrárminisztérium; Jogalkotási Főosztály; Jogi Koordinációs Osztály	-	Általános észrevétel	Sajnálatos, hogy a területfejlesztési program véleményezéshez nem érhető még el a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet 9. § (1) bekezdésben meghatározott és a 9. mellékletben részletes tartalmi elemekkel szabályozott területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat, illetve az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet szerinti (stratégiai) környezeti vizsgálat, pedig a tervezet 4. oldalán említésre kerül egy, a programhoz készülő hatásvizsgálat. Megjegyzem, hogy a területfejlesztési koncepció kapcsán is a hatásvizsgálati anyag csak később került egyeztetésre. Mindezek miatt a tervezet véleményeztetését korainak tartom, hiszen a hatásvizsgálati anyagok szervesen hozzákapcsolódnak a véleményezési folyamathoz.	Az elkészítendő stratégiai környezeti vizsgálat területi hatásvizsgálata tekintetében már most jelezni kívánom, hogy abban javasolom felhívni a figyelmet a területfelhasználás alapelveire, azok környezet- és természetvédelmi szempontjaira, melyek jelenleg hiányoznak a program-tervezetből, mind a stratégiai, mind az operatív részből. A területfelhasználás környezet- és természetvédelmi szempontú elveinek alkalmazása sokat javíthatna a program környezeti teljesítményén és fenntarthatóságán. A programhoz készülő környezeti vizsgálat már konkrétabb célokat, sőt az operatív részekhez kapcsolódva, már az egyes intézkedéseket is tudja vizsgálni. Javasolom továbbá, hogy a stratégiai környezeti vizsgálat területi hatásvizsgálata a program környezeti teljesítményét előrevivő és konkrétan használható javaslatokat tartalmazzon, hiszen itt már a források felhasználásának hatékonysága is értékelhető.		A javaslat módosítást nem igényel, a területfelhasználás környezet- és természetvédelmi szempontú elveinek alkalmazása adott prioritásoknál a dokumentum által megkívánt részletezettséggel szerepel.

Agrárminisztérium; Jogalkotási Főosztály; Jogi Koordinációs Osztály	-	Általános észrevétel	Amennyiben Natura 2000 területet, vagy országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természeti területet is érint a Tervezet a vonalas létesítmény-fejlesztések esetében, akkor vizsgálni szükséges, hogy ez az érintettség hogyan lehet minél kisebb, illetve milyen alternatív megoldások, elkerülések jöhetnek szóba. Abban az esetben, ha a tervezett vonalas létesítményeket mindenképpen szükséges Natura 2000 területen vezetni, az engedélyezési eljárásban pontosan fel kell tární, hogy mi az a kényszerítő közérdek, amely a Natura 2000 területen keresztül történő vonalvezetést indokolja. Kizárólag a hatályos magyar jogszabályi követelmények, az Európai Tanács 92/43/EGK élőhelyvédelmi irányelvének és az irányelv 6. cikkelyének útmutatója alkalmazásával lehet ilyen jellegű beavatkozás a nevezett területen. Már a tervezés korai szakaszában szükséges ezeket a konfliktusokat kezelni, mert az uniós finanszírozásnak alapfeltétele az uniós feltételek betartatása, a hazai engedélyezési eljárástól függetlenül is, ezért célszerű erre idejében felkészülni. Különösen fontos figyelembe venni, hogy az Európai Unió által finanszírozott beruházások esetén – a legutóbbi gyakorlat alapján – a pályázatok elbírálásánál az Európai Bizottság a területi érintettség meghatározásánál nemcsak a közvetlen érintettséget vizsgálja, hanem széles pufferzónával határozza meg azt a területrészt, melyre a vonalas létesítmény hatással van, így az érintett Natura 2000 területeket is.	A "Probléma leírása" című oszlopban foglaltakra figyelemmel, javasolom előzetes egyeztetés céljából már a tervezési folyamat elején megkeresni a területileg érintett nemzeti park igazgatóságot.		A javaslat módosítást nem igényel. A területileg illetékes nemzeti park igazgatóságok a tervezési dokumentumok véleményezésére felkért szervezetek, észrevételeik beépítésre kerülnek a tervezési anyagokba.
Agrárminisztérium; Jogalkotási Főosztály; Jogi Koordinációs Osztály		Általános észrevétel	A stratégiai programrész – a koncepcióból és az operatív programrészből – igen sok szövegismétlődést tartalmaz, amelytől a tervezet hossza jelentősen megnövekedik, ugyanakkor többlet információt nem hordoz. (Például a célrendszer és a koherenciák kétszer szerepelnek.)	Javasolom, hogy a stratégiai rész már ne ismételje meg azt, ami a koncepcióban, az operatív rész pedig azt, ami a stratégiai részben már szerepel. Az intézkedések részletes leírása pedig – amint az <i>a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól</i> szóló 18/2009. (X. 6.) Korm. rendelet 3. mellékletében is megjelenik – véleményem szerint elegendő, ha csak az operatív részben szerepel.		A Pénzügyminisztérium által kiadott útmutatók alapján szükséges ezekre a részekre való visszautalás, tekintettel arra, hogy az egyes fejlesztési dokumentumoknak önállóan is tartalmazniuk kell az illeszkedéseket
Agrárminisztérium; Jogalkotási Főosztály; Jogi Koordinációs Osztály		Általános észrevétel	A korábban véleményezett koncepció-tervezet javaslattevő	Javasolom a területfelhasználás alapelveit a program-tervezet szerves részévé tenni, a már konkrét		A szövegkettőzések, ismétlések elkerülése érdekében a Koncepció hivatkozott pontját bemásolni ide nem indokolt.
Agrárminisztérium; Jogalkotási Főosztály; Jogi Koordinációs Osztály	2.5. A célrendszer külső és belső koherenciájának bemutatása, 19.oldal	A tisztaszén-technológia meghonosítása és a kőbányászat fejlesztése	A tervezett mélyművelésű szénbánya (Máza-dél – Váralja-dél) megnyitását nem tartom elfogadhatónak, tekintettel arra, hogy a bánya bányatelke az országos jelentőségű védelem alatt álló Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet területét (Lásd: <i>a Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet létesítéséről</i> szóló 8/1977. OKTVH rendelet és <i>a Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet bővítéséről</i> szóló 10/1993. (III. 9.) KTM rendeletben foglaltakat.) az Európai Közösség Natura 2000 hálózataiba tartozó (Lásd: <i>az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről</i> 275/2004. (X. 8.) Korm. rendeletben foglaltakat.) különleges madárvédelmi (HUDD10007) és különleges jelentőségű természet-megőrzési területeket (HUDD20030), valamint a Nemzeti Ökológiai Hálózat magterületét és puffterületét érintik.	A mélybányászat hatására a területen végbemenő változások nem összeegyeztethetőek az országos védelem alatt álló Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet, illetve az Európai Közösség Natura 2000 hálózataiba tartozó területek rendeltetésével. Kérem a tervezett tevékenység felülvizsgálatát.		A javaslat módosítást nem igényel, mert a célterület nem a Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet, illetve az Európai Közösség Natura 2000 hálózataiba tartozó területek.

Agrárminisztérium; Jogalkotási Főosztály; Jogi Koordinációs Osztály	2.5. A célrendszer külső és belső koherenciájának bemutatása, 19.oldal	A tisztaszén-technológia meghonosítása és a kőbányászat fejlesztése ...	A tervezett kőbánya területe (Váralja) országos ökológiai hálózat magterületébe eső terület, mely legelő, erdő művelési ágba tartozik. <i>Magyarország és egyes kiemelt térsegeinek területrendezési tervéről</i> szóló 2018. évi CXXXIX. tv . 25. § (5) bekezdésében foglaltak alapján ökológiai hálózat magterületének övezetében új külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető.	Kérem a tervezett tevékenység felülvizsgálatát.		A javaslat módosítást nem igényel, mert a célterület nem a Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet, illetve az Európai Közösség Natura 2000 hálózatába tartozó területek, nem Váralja.
Agrárminisztérium; Jogalkotási Főosztály; Jogi Koordinációs Osztály	2.5. A célrendszer külső és belső koherenciájának bemutatása B) A Dél-dunántúli Régióon kívüli szomszédos megyékkel való együttműködés, 21. oldal	Együttműködés a természeti értékek és a Natura 2000 területek védelme ...	Tolnai Duna Natura 2000 terület kapcsán nem csak Fejér megyével valósulhat meg együttműködés.	A "2. Bács-Kiskun megye" című pont kiegészítését kérem az alábbiak szerint. Együttműködés a természeti értékek és a Natura 2000 területek védelme tekintetében (Tolnai Duna)	Együttműködés a természeti értékek és a Natura 2000 területek védelme tekintetében (Tolnai Duna)	Beépítésre került, köszönjük.
Agrárminisztérium; Jogalkotási Főosztály; Jogi Koordinációs Osztály	3. Prioritások 28. oldal 1.3. pont	A megye természeti erőforrásainak, táji- és természeti értékeinek (...) megismertetése	A védett természeti területek turisztikai bemutathatóságát (látogatóközpontok, megközelíthetőség, tanösvények) a természetvédelmi szempontokkal szorosan összehangoltan kell megtervezni és megvalósítani. A területek bemutatása a védett terület természeti- és táji értékeit nem károsíthatja.	Kérem a nevezett pont kiegészítését.	A védett természeti területek turisztikai bemutathatóságát (látogatóközpontok, megközelíthetőség, tanösvények) a természetvédelmi szempontokkal szorosan összehangoltan kell megtervezni és megvalósítani. A területek bemutatása a védett terület természeti- és táji értékeit nem károsíthatja.	Beépítésre került, köszönjük.
Agrárminisztérium; Jogalkotási Főosztály; Jogi Koordinációs Osztály	3. Prioritások 28. oldal 1.3. pont	A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek (...) megismertetése - Duna-menti rekreációs térsg	A nemzeti park Duna-menti területeit érintő fejlesztésekkel kapcsolatosan fontos megemlíteni, hogy a már meglévő, működő helyszínek infrastrukturális fejlesztése legyen a cél az újabb védett területek beépítése helyett.	Kérem a témakör kiegészítését, részletesebb kidolgozását.	A nemzeti park Duna-menti területeit érintő fejlesztésekkel kapcsolatosan fontos megemlíteni, hogy a már meglévő, működő helyszínek infrastrukturális fejlesztése a cél az újabb védett területek beépítése helyett.	Beépítésre került, köszönjük. A prioritás további részletezése a dokumentum szempontjából nem szükséges.
Agrárminisztérium; Jogalkotási Főosztály; Jogi Koordinációs Osztály	3. Prioritások, 3.3 Településkép javítása (33. oldal és 94. oldal)	Az esztétikai és közösség-fejlesztési szempontokon túl a zöldfelületek növelésével járó fejlesztések a klímavédelmi célok elérését is segítik ...	A zöldfelületeknek komplexebb a funkciója.	Kiegészítést javasolok a következő oszlopban foglaltak szerint.	Az esztétikai és közösség-fejlesztési szempontokon túl a zöldfelületek növelésével járó fejlesztések a klímavédelmi, <u>zaj- és levegővédelmi</u> célok elérését is segítik...	A kiegészítés beépítésre került, köszönjük.
Agrárminisztérium; Jogalkotási Főosztály; Jogi Koordinációs Osztály	3. Prioritások, 3.3 Településkép javítása (33. oldal és 94. oldal)	A fenntartható gazdaságfejlesztésnek a következő időszakban elsősorban a Közép Duna Menti Kiemelt Térség területén lesz kulcsszerepe, hiszen a legtöbb beruházás várhatóan itt fog megvalósulni. Éppen ezért nagyon fontos, hogy ezek a fejlesztések ne erősítsék a klímaváltozás negatív hatásait, hanem hosszú távon fenntarthatóak, energia-hatékonyak és minél inkább a megújuló energiaforrásokra alapozottak legyenek.	-	Kiegészítést javasolok a következő oszlopban foglaltak szerint.	A fenntartható gazdaságfejlesztésnek a következő időszakban elsősorban a Közép Duna Menti Kiemelt Térség területén lesz kulcsszerepe, hiszen a legtöbb beruházás várhatóan itt fog megvalósulni. Éppen ezért nagyon fontos, hogy ezek a fejlesztések ne erősítsék a klímaváltozás negatív hatásait, <u>ne épüljenek be indokolatlanul újabb területek a természeti környezet rovására</u> , hanem hosszú távon fenntarthatóak, <u>környezettudatosak</u> , energia-hatékonyak és minél inkább a megújuló energiaforrásokra alapozottak legyenek.	A javasolt kiegészítést nem tudjuk beleépíteni a programba, mivel a térsgben zajló nagyszabású fejlesztési folyamatok településképi hatásai nem láthatóak.
Agrárminisztérium; Jogalkotási Főosztály; Jogi Koordinációs Osztály	3.2. Illeszkedés a Duna Régió Stratégiához 38. oldal	-	A "3.2. Illeszkedés a Duna Régió Stratégiához" című fejezetben nemcsak a Duna Régió Stratégia jelenik meg, hanem több más országos szintű stratégia is.	Javasolom, hogy az egyes stratégiai dokumentumok előtt feltüntetésre kerüljenek az alfejezetek, mint például 3.3 Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia, 3.4 Magyarország 2020. évi Nemzeti Reform Programja, stb.		A program átstrukturálásra került. Köszönjük észrevételét.

Agrárminisztérium; Jogalkotási Főosztály; Jogi Koordinációs Osztály	65. oldal 2. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata stratégiai célon belüli kapcsolódások című pont	Természeti értékek védelme	A nevezett pont kiegészítését kérem a "Javaslat" című oszlopban foglaltak szerint	1.1.3. stratégiai cél: Meglévő és tervezett természetvédelmi területeken, továbbá Natura 2000 területeken újabb közlekedési utak - lehetőség szerint - ne kerüljenek kialakításra. A nyomvonalak tervezésénél törekedni kell ezen területek elkerülésére.	A meglévő és tervezett természetvédelmi területeken, továbbá Natura 2000 területeken újabb közlekedési utak - lehetőség szerint - nem kerülnek kialakításra. A nyomvonalak tervezésénél törekedni kell ezen területek elkerülésére.	A kért kiegészítés a P.1.4. pontba került beépítésre.
Agrárminisztérium; Jogalkotási Főosztály; Jogi Koordinációs Osztály	4. Nemzeti Környezetvédelmi Program 2015–2020 című táblázat 67. oldal	-	A vállalkozói együttműködések, teljes termékpályák jó példái lehetnek a körforgásos gazdaság megvalósításához és a gazdaság zöldítéséhez.	A 4. Nemzeti Környezetvédelmi Program (a továbbiakban: NKP) koherencia táblázatban a következő kapcsolódás megjelenítését kérem: <i>Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként, valamint Az erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése.</i>		A kiegészítés beépítésre került, köszönjük.
Agrárminisztérium; Jogalkotási Főosztály; Jogi Koordinációs Osztály	4. Nemzeti Környezetvédelmi Program 2015–2020 című táblázat 67. oldal	-	Az ipari ágazatokban különösen fontos az erőforrás-takarékosság és hatékonyság, hiszen amellet, hogy a fenntartható fejlődést szolgálják, jelentős gazdasági haszonnal is járnak. Az erőforrás-hatékonyság termelésben való növelése és a tiszta, környezettudatos termelés egyértelmű versenyképességi előnyökkel is jár. E téren egy önmagát erősítő folyamatra számíthatunk, melyben a termelők, gyártók, kereskedők és szolgáltatók válaszolnak az új, környezettudatos fogyasztói igényekre, illetve a zöldülő termékválasztékkal is segítik a fogyasztói szokások kedvező irányba történő elmozdítását.	A 4. NKP koherencia táblázatban a következő kapcsolódás megjelenítését kérem: <i>Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése, valamint Az erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése.</i>		A kiegészítés beépítésre került, köszönjük.
Agrárminisztérium; Jogalkotási Főosztály; Jogi Koordinációs Osztály	4. Nemzeti Környezetvédelmi Program 2015–2020 című táblázat 67. oldal	-	A környezeti erőforrások túlzott használatán, a környezetvédelmi szempontokat és a klímaváltozás hatásait figyelmen kívül hagyó, szakszerűtlen agrotechnika alkalmazásán és a környezettudatos gazdálkodás hiányán túl a művelés felhagyása is veszélyt jelenthet, a biodiverzitás csökkenését eredményezheti (például özönfajok betelepülése, allergén gyomnövények elszaporodása). Jelentős területeket érint a szél- és vízerózió, illetve a talajtömörödés, amelyek kedvezőtlen környezeti hatásuk mellett a gazdálkodás eredményességét is rontják. Bizonyos környezeti problémák a tápanyag-gazdálkodás hiányosságaiból (tápelem arányok kedvezőtlen alakulása) erednek.	A 4. NKP koherencia táblázatban a következő kapcsolódás megjelenítését kérem: <i>Mezőgazdasági alapanyagokra épülő, nagy hozzáadott értékű termék előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel, valamint Az erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése.</i>		A kiegészítés beépítésre került, köszönjük.
Agrárminisztérium; Jogalkotási Főosztály; Jogi Koordinációs Osztály	A tervezet 1. számú mellékletében jelennek meg a konkrét, tervezett fejlesztési elképzelések. Az alábbi sorszámú fejlesztések erdőterületeket érinthetnek vagy erdőtelepítéssel járhatnak : 17.-19., 25.-28., 31., 48., 51., 53.-76., 209., 381., 468., 529., 599., 606., 646., 779., 868., 917. és 942.	-	-	Amennyiben a tervezett fejlesztések erdő igénybevétellel járnak, úgy az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény előírásai alapján kell eljárni (77-85. §). Erdőterületet igénybe venni csak közérdekkel összhangban lehet, ezért fontos, hogy a megyei településfejlesztési koncepció alapján készülő megyei településrendezési tervben is rögzítve legyenek az erdőterületeket érintő távlati elképzelések. Az esetleges igénybevételeknél a közérdeket sok esetben csak a településrendezési terv igazolja.		Az észrevételt köszönjük. A településrendezési tervek készítése során a javaslat figyelembe vételre kerül.

Agrárminisztérium; Jogalkotási Főosztály; Jogi Koordinációs Osztály	1. számú melléklet 121. oldal 3. A tervezett fejlesztési elképzelések megyei prioritások szerinti csoportosításban című táblázat	490. számú sor Mezővédő erdősávok Madocsa	-	Kérem, hogy az erdősávok őshonos fafajokból legyenek kialakítva.		A kiegészítés beépítésre került, köszönjük.
Agrárminisztérium; Jogalkotási Főosztály; Jogi Koordinációs Osztály	1. számú melléklet 130. oldal 3. A tervezett fejlesztési elképzelések megyei prioritások szerinti csoportosításban című táblázat	730-as számú sor Kisszékely-Nagyszékely összekötő út kiépítése. A két település közötti út szilárd burkolattal való kiépítése.	A két település közötti út szilárd burkolattal való kiépítés tervével kapcsolatosan jelzem, hogy bár egy jelenleg is meglévő földút burkolását tervezik kivitelezni, amely azonban keresztül halad a Nagyszékelyi erdőn, ezáltal a szilárd burkolatú úton megnövekedő forgalom miatt jelentősen növelné a Kisszékelyi-dombság HUDD20029 Különleges Természetmegőrzési Terület bolygatottságát.	Kérem a terv szíves felülvizsgálatát.		Az észrevételt továbbítjuk az érintett települések irányába.
Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.	általános észrevétel		A klímaváltozáson kívül számos természetvédelmi kihívás és tevékenység a globális folyamatoktól függetlenül is fennáll és megoldásokra vár. Így a természetes és természetközeli élőhelyek kiterjedésbeli zsugorodása, állapotuk romlása, a biodiverzitás mértékének csökkenése, az urbanizáció jelensége, az idegenhonos inváziós fajok terjedése, a lehetséges klímaváltozási scenáriók megvalósulásától függetlenül is tapasztalható problémák. Javasoljuk, hogy erre általánosan is utaljon a dokumentum, abban az esetben is, ha esetleg az operatív beavatkozások során az ilyen jellegű problémákra tervezett válaszlépések tematikailag a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás funkcionális csoportban jelennek meg.	Javasoljuk, hogy a klímaváltozástól függetlenül tapasztható problémák általánosan is jelenjenek meg a dokumentumban.		Köszönjük az észrevételt, a javaslatot beemeltük a dokumentumba.
Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.	általános észrevétel		Javasoljuk az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos problémakör és a védekezési lehetőségek figyelembe vételét, illetve a dokumentum ennek megfelelő kiegészítését.	Javasoljuk kizárólag őshonos növények ültetésének támogatását, illetve az idegenhonos inváziós fajok cseréjét a parkos, kertészetileg kezelt zöldterületeken vagy az útszegélyeken is. Az ültetett növények lehetőség szerint a beporzók (pollinátorok) érdekeit figyelembe vevő kiválasztása is fontos és megjeleníthető szempont, sőt érdemes kifejezetten beporzóbarát virágos felületeket kialakítani, szintén kizárólag hazánkban őshonos növényfajokból.		Köszönjük az észrevételt, a javaslatot beemeltük a dokumentumba.
Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.	általános észrevétel		Javasoljuk a biodiverzitás védelme érdekében meghozott intézkedésekkel való kiegészítést.	Javasoljuk a közvetlenül nem turisztikai célú, ám természetes, természetközeli élőhelyekkel rendelkező területrészekben a biodiverzitás védelmének kiemelt célként történő kezelését, amelyek menedékhelyei is lehetnek, illetve kell lenniük számos értékes, olykor védett és fokozottan védett növény- és állatfajunknak is anélkül, hogy ezzel a közvetlen ember-jóléti funkciót helyben kiszolgáltatná. Ez természetesen a klímavédelmi célal is jól összeegyeztethető, hiszen az egészségesen magas biodiverzitás ellenállóbbá teszi az adott közösséget a külső, akár váratlan hatásokkal szemben is. Az őshonos szervezetek támogatása az idegenhonos inváziós fajok visszaszorítása mellett ebben az összefüggésben is fontos, említésre méltó szempont.		Köszönjük az észrevételt, a javaslatot beemeltük a dokumentumba.
Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.	általános észrevétel		Javasoljuk a dokumentumban a különböző természetvédelmi oltalom alatt álló területi kategóriák felsorolásának és azok bemutatásának megjelenítését.	A dokumentum javasolható melléklete Tolna Megye területét érintő, különböző természetvédelmi oltalom alatt álló területi kategóriák (országosan védett kategóriák, Natura 2000 területek, ex lege védett területek, helyi védett területek stb.) táblázatos, illetve térképi bemutatása.		Köszönjük az észrevételt, de ilyen részletezettségű bemutatástól eltekintünk a dokumentumban, tekintettel arra, hogy a nemrég elfogadott új Tolna megyei Területrendezési Terv a kért és leírt részletezettséggel ezt tartalmazza.

Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.	STRATÉGIAI PROGRAM 3. Prioritások 3.2. Illeszkedés a Duna Régió Stratégiához: A célrendszer kapcsolódása a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiához (43. oldal)	A biodiverzitás, természetközeli értékek elsősorban turisztikai hasznosítással jelennek meg célrendszerünkben, mint a védett természeti területek, Gemenci-erdő, Völgység, Pacsmagi-tavak területén, Sió és Duna mentén megvalósítható vadász-, horgász-, valamint kerékpáros turizmus.	Az országos jelentőségű védett természeti területek elsődleges célja nem a turisztikai jellegű tevékenység, hanem a védett területen előforduló növények, állatok és azok életközösségének védelme. Bizonyos esetekben a területen található természeti értékek fenntartása és az azokhoz kapcsolható ökoszisztéma szolgáltatások (levegőminőség szabályozása, éghajlat szabályozása, vízrendszerek szabályozása, erózió szabályozása, víztisztítás, betegségek szabályozása, kártevők szabályozása, beporzás, természeti csapások szabályozása), tehát a tiszta környezet megóvása és a terület turisztikai fellendítése nem mindig lehetséges egyszerre. Jó példa erre a megnövekedett forgalom miatt kialakuló taposási kár, aminek nyomán megindul a területek leromlása (elgyomosodása, erózió, idegenhonos intenzíven terjedő fajok megjelenése és gyors ütemű elszaporodása), megváltozik az eredeti környezet, ezáltal a terület eredeti biodiverzitása csökken, eltűnnek a területen található országos jelentőségű természeti értékek.	Ahhoz, hogy az első fejezet első mondatában megfogalmazott cél ("Legfontosabb feladatunk, hogy a Tolna megyei emberek boldogok, elégedettek legyenek, aktívan, egészségesen és egészséges környezetben éljenek városban és a vidéki kistelepüléseken egyaránt, és ezáltal otthonuknak tekintsék Tolna megyét.") elérhető legyen, még a jelen területfejlesztési koncepció időszakánál is hosszabb távban szükséges gondolkodni és a stratégiai célokat meghatározni. A természetvédelem érdekében nem ellentétes a turisztikai fejlesztés, azonban körültekintően megválasztott mértékben és módon. A természetbarát fejlesztések céljának, módjának és mértékének megválasztásához javasoljuk felvenni a kapcsolatot a területileg érintett nemzeti park igazgatósággal (jelen esetben a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatósággal). Javasoljuk továbbá a fejezetet kiegészíteni a megyében található védett természeti területek, Natura 2000 területek, Ökológiai Hálózat területei, ex lege területek stb. megjelenítésével és jellemzésével, valamint annak bemutatásával, hogy hogyan kívánják a területen jogszabályok által kitűzött célok elérését méginkább segíteni.		Köszönjük az észrevételt, de ilyen részletezettségű bemutatástól eltekintünk a dokumentumban, tekintettel arra, hogy a nemrég elfogadott új Tolna megyei Területrendezési Terv a kért és leírt részletezettséggel ezt tartalmazza. A konkrét fejlesztések előkészítése során, annak érdekében, hogy természetbarát fejlesztések valósuljanak meg szükséges a nagyfokú körültekintés, amivel teljes mértékben egyetértünk.
Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.	STRATÉGIAI PROGRAM 3. Prioritások 3. Élhető és fenntartható környezet megteremtése (32. oldal)			Javasoljuk, hogy a hulladékgazdálkodás és a kármentesítés mellett a zaj és rezgésvédelem, valamint a levegőtisztaság-védelmi kérdések is említésre kerüljenek a fejezetben.		Köszönjük az észrevételt, a javaslatot beemeltük a dokumentumba.
Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.	STRATÉGIAI PROGRAM 2.5. A célrendszer külső és belső koherenciájának bemutatása (19. oldal)		A levegőtisztaság-védelem területén álláspontunk szerint elengedhetetlen a következő irányelv és hazai Kormányhatározatra való utalás: az Európai Unió 2016-ban elfogadott irányelve – (EU) 2016/2284 irányelv az egyes légköri szennyező anyagok nemzeti kibocsátásainak csökkentéséről – írja elő, hogy az egyes tagállamoknak milyen mértékben kell csökkenteni a levegőterhelést. A Magyarország számára előírt kötelezettség teljesítését a 1231/2020. (V.15.) Korm. határozattal kihirdetett Országos Levegőterhelés-csökkentési Program (OLP) végrehajtása biztosítja. Az OLP azokat az ipart, közlekedést, mezőgazdaságot, energia szektort és lakosságot érintő intézkedéseket tartalmazza, amelyek megvalósításával a kibocsátás-csökkentési cél várhatóan elérhető, továbbá irányt szab az ágazati szabályozások, támogatások elkövetkező években kívánatos változásához is. Az OLP célja, hogy 2030-ig a kisméretű részecske emisszió 55%-kal, az ammónia kibocsátás 32%-kal, a kén-dioxid kibocsátás 73%-kal, a nem metán illékony szerves anyagok kibocsátása 58%-kal, a nitrogén-oxidok kibocsátása pedig 66%-kal csökkenjen az országban a 2005-ös szinthez képest.	Javasoljuk az Országos Levegőterhelés-csökkentési Programra való utalást a levegőminőség javítása kapcsán		Köszönjük az észrevételt, a javaslatot beemeltük a dokumentumba.

Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.	OPERATÍV PROGRAM 3. A tervezett fejlesztési elképzelések megyei prioritások szerinti csoportosításban (1. sz. melléklet)		A megyei területfejlesztési koncepció és program javaslattevő fázisának tartalmi követelményeit a 218/2009. (X.6) Korm. rendelet 3. melléklet írja le, amelyben a 2.2. Operatív Program c) bekezdése "a támogatás segítségével megvalósítandó programok, ezen belül ca) uniós támogatással, cb) egyéb nemzetközi támogatással, cc) tisztán hazai támogatással megvalósuló programok" megjelenítését rögzíti. Hiányoljuk az Operatív Program 1. sz. mellékletéből tervezett projektek megvalósításához a támogatási források, programok megnevezését.	Javasoljuk a "3. A tervezett fejlesztési elképzelések megyei prioritások szerinti csoportosításban" című táblázat kiegészítését a hazai/EU-s finanszírozó forrás, program megnevezéseivel.		Köszönjük az észrevételt. A tervezett források bevonását egy külön mellékletben jelenítettük meg a jelenleg ismert információk alapján. Tekintettel arra, hogy a jelentős finanszírozást biztosító TOP Plusz és egyéb ágazati operatív programok nem kerültek még jóváhagyásra, így az egyes források bevonása még változhat.
Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.	OPERATÍV PROGRAM 3. A tervezett fejlesztési elképzelések megyei prioritások szerinti csoportosításban (1. sz. melléklet)		Hiányoljuk a projektek eredményességének vizsgálatához és értékeléséhez szükséges mutatók megjelenítését az Operatív Program "3. A tervezett fejlesztési elképzelések megyei prioritások szerinti csoportosításban" című táblázatból. A megyei területfejlesztési koncepció és program javaslattevő fázisának tartalmi követelményeit a 218/2009. (X.6) Korm. rendelet 3. melléklete tartalmazza, amelyben a 2.2. Operatív Program d) prioritások szerinti csoportosítás alpont felsorolásai között található a de) eredményesség vizsgálata és értékelése pont, amelyeket nem tartalmaz az Operatív Program fejezet végén található táblázat (1.sz. melléklet).	Javasoljuk "3. A tervezett fejlesztési elképzelések megyei prioritások szerinti csoportosításban" című táblázatot kiegészíteni a projektekhez kapcsolódó eredmény és output indikátorokat tartalmazó oszlopokkal.		Köszönjük az észrevételt. A tervezett indikátorokat, a források megnevezésével együtt egy külön mellékletben jelenítettük meg a jelenleg ismert információk alapján. Tekintettel arra, hogy a jelentős finanszírozást biztosító TOP Plusz és egyéb ágazati operatív programok nem kerültek még jóváhagyásra, így az egyes források bevonása és az érintett indikátorok még változhatnak.
Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.	Tervezési háttér, Összefoglalás 2.2. Együttműködés keretében tervezett kiemelt fejlesztések II-es, IV-es, VI-os Intézkedések		A fejlesztéseket bemutató fejezetben nem számolnak a beruházások megvalósulása utáni megnövekedett zajterheléssel, amely alapvetően befolyásolja az ott élők életminőségét, egészségét.	A térségben várható ipari, közlekedési fejlesztésekkel kapcsolatban figyelemmel kell lenni a lakosság zajterhelésére is. A fejlesztések környezetében a lokális, a kapcsolódó szállítási útvonalakon a közlekedésből származó környezeti zajterhelés növekedése várható.		Köszönjük az észrevételt. Körültekintő tervezéssel a jelzett zajterhelések megelőzhetők, illetve a megfelelő szintre mécsélkelhetők, ezért erre a konkrét fejlesztési projektek kidolgozása során kell nagy figyelmet fordítani.
Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft	Tervezési háttér, Összefoglalás 3. A tervezett fejlesztési elképzelések megyei prioritások szerinti csoportosításban		Az épületgépészeti fejlesztések következtében megnövekvő zajterhelés olyan tipikus konfliktusforrás, amely tapasztalatunk szerint megelőzhető lenne azzal, ha a tervezés során kellő figyelmet fordítanak erre a kérdésre is. Tekintve, hogy utólag ezek a problémák már nehezen orvosolhatóak, fontos, hogy ezeknél az alapvetően környezetvédelmi célú beruházásoknál, már stratégiai szinten is megjelenjen a zaj elleni védelem, mint környezetvédelmi szempont.	Az egyes fejlesztések során a zajkibocsátás csökkentésére is törekedni kell az érzékeny területeken. Az épületgépészeti fejlesztések során pl. a hőszivattyúk elhelyezésére különös gondot kell fordítani, hogy a környező lakóépületekben élőket ebből kifolyólag ne érje zavaró környezeti zajterhelés. A közúti fejlesztés során a lakóterülettől távolabbi nyomvonalvezetésre kell törekedni.		A javaslattal egyetértünk. Köszönjük az észrevételt. Körültekintő tervezéssel a jelzett zajterhelések megelőzhetők, illetve a megfelelő szintre mécsélkelhetők, ezért erre a konkrét fejlesztési projektek kidolgozása során kell nagy figyelmet fordítani.
Tolna Megyei Kormányhivatal Környezetvédelm, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Természetvédelmi Osztály			A környezetvédelmi hatóság felhívja a figyelmet, hogy az egyes elemek megvalósításakor vizsgálni szükséges, hogy a tervezett fejlesztés/tevékenység a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet továbbiakban: Khvr.) hatálya alá tartozik-e. Amennyiben a tervezett fejlesztés/tevékenység a Khvr. hatálya alá tartozik, úgy az abban meghatározott eljárás lefolytatása szükséges a környezetvédelmi hatóság előtt.			Köszönjük az észrevételt! A tervezett fejlesztések megvalósítása során Kedvezményezettek megvizsgálják, hogy a tervezett fejlesztés a 314/2005. (XII.25) Korm. Rendelet hatálya alá tartozik -e. Amennyiben igen, úgy az abban meghatározott eljárás lefolytatása szükséges a környezetvédelmi hatóság előtt.

Tolna Megyei Kormányhivatal Környezetvédelem, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Természetvédelmi Osztály			Természetvédelem: A területfejlesztési koncepcióval egyezően a program is a startégiai célok között nevesíti a tisztaszén-technológia meghonosítását és kőbányászat fejlesztését, illetve az ezekre épülő gazdaságfejlesztést Nagymányok és Váralja térségében a környezeti fenntarthatóság figyelembevételével. Ezzel összefüggésben a táj-és természetvédelmi hatóság fenntartja a településfejlesztési koncepcióhoz adott véleményében foglaltakat.			Köszönjük az észrevételt, véleményt! Tekintettel arra, hogy a település és az ott élő lakosság érdekében került a tervezett fejlesztés a fejlesztési dokumentumokban meghívatkozásra, azok szerepeltetése a továbbiakban is indokolt. Konkét fejlesztés esetén a megvalósításhoz a szükséges hatósági engedélyek beszerzése nélkül a tevékenység nem kezdhető meg, így az egyes fejlesztési szándékoknak a hatályos jogszabályoknak való megfeleltetése, vizsgálata, majd konkrét projekt esetében indokolt
Tolna Megyei Kormányhivatal Környezetvédelem, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Természetvédelmi Osztály			A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása, ezen belül az országos jelentőségű védett természeti területek (Gemenc, Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet, Pacsmagi tavak) bejárhatóságának és megközelíthetőségének javításával összefüggésben ismételten felhívja a természetvédelmi hatóság a figyelmet, hogy minden fejlesztési igényt a természetvédelmi kezelést ellátó Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságával szoros együttműködésben kell megfogalmazni és megtervezni.			Köszönjük az észrevételt. A konkrét fejlesztések esetében a szükséges egyeztetésekre a Kedvezményezettek részéről sor fog kerülni, és a tervezett fejlesztések a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság javaslatainak figyelembevételével kerülnek megtervezésre és megvalósításra.
Tolna Megyei Kormányhivatal Környezetvédelem, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Természetvédelmi Osztály			A konkrét fejlesztési tervek között szerepelnek országos jelentőségeű védett természeti területet (pl. Tolnanémedi - Nebojsza elnevezésű ex lege földvár), vagy Natura 2000 területet (pl. Bogyzslói Holtág revitalizáció II. ütem) közvetlenül is érintőek. Ilyen beruházás esetében csak egyedi hatósági engedélyezési eljárás keretében tudja megítélni a természetvédelmi hatóság, hogy engedélyezhető-e a tervezett fejlesztés.			Köszönjük az észrevételt! Építési engedélyköteles fejlesztések esetében mint szakhatóság minden esetben bevonásra kerül - amennyiben érintettsége felmerül - a természetvédelmi hatóság is és az eljárás során meg tudja ítélni, hogy a tervezett fejlesztés engedélyezhető, esetleg milyen feltételekkel, vagy nem engedélyezhető.
Tolna Megyei Kormányhivatal Környezetvédelem, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Természetvédelmi Osztály			Komplexebb problémának tűnik a Szálkai víztározó körüli fejlesztési tervek halmaza, ahol Mőcsény és Szálka Község Önkormányzata is berházásokat szándékozik megvalósítani.Kifejti a tervezett fejlesztéseket, ismerteti a környezetet..... Hivatkozik a vonatkozó jogszabályokra.... A fentiek figyelembe vételével a Szálkai tó környezetében tervezett fejlesztések teljes körű megvalósítása több tekintetben is ellentétes lehet a hatályos jogszabályokban foglaltakkal, egyidejűleg a tárgyi programban több helyen megfogalmazott, a megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek védelmére vonatkozó irányelvvel is ellentétes irányba halad.			Ezt a véleményt nem tudjuk figyelembe venni, tekintettel arra, hogy nem programszintű javaslatot fogalmaz meg, hanem több tervezett fejlesztésről alkot egyszerre negatív véleményt, feltételezésekbe bocsátkozik, de konkrétan egy jogszabálysértést sem nevez meg. Az egyes fejlesztések esetében szükséges és indolt azok jogszabályoknak való megfeleltőségének vizsgálata. Álláspontunk szerint a hatósági szerpkörnek nemcsak az a feladata, hogy jogszabálykövető szigorú fellépéssel a tervezett fejlesztések megvalósítását minden lehetséges eszközzel megakadályozza, hanem az is, hogy a lehetséges megvalósításra, a jogszabályoknak és a helyi adottságoknak megfelelő műszaki megoldásokra javaslatot tegyen és ezzel elősegítse Tolna megyében a természetközeli turisztikai célú és rekreációs fejlesztéseket.

Emberi Erőforrások Minisztériuma Szociális Ügyekért Felelős Államtitkárság			Általános észrevétel: Üdvözöljük az akadálymentesítés horizontális megjelenését a tárgybeli Tolna Megye Területfejlesztési Program dokumentumában, ezzel együtt felhívjuk a figyelmet, hogy a fogyatékossgal élők társadalmi részvételének támogatását egyéb területeken is erősíteni szükséges. Felhívjuk továbbá a figyelmet, hogy az akadálymentesség elvének konzekvens érvényesítése, a hozzáférhetőség biztosítása a Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény alapján tagállami kötelezettség, valamint horizontális feljogosító feltétel a 2021-2027 programozási időszakban, ezzel a felhasználható EU-s források biztosításának is feltétele. Minderre figyelemmel, a fogyatékossgal élők jogainak érvényesítését a lehető legnagyobb mértékben szükséges érvényesíteni a stratégiai dokumentumok kidolgozása során.			Köszönjük az észrevételt, a fejlesztések előkészítése és megvalósítása során kiemelt figyelmet fordítunk az esélyegyenlőségre.
Emberi Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkárság	Általános észrevétel		Általános észrevétel: a dokumentumban több helyen, pl. közösségfejlesztésnél is jelzik, hogy egyes részek kidolgozás alatt állnak, ezért az észrevételeket is korlátozottan tudjuk megfogalmazni a releváns részeknél.			Időközben a releváns részek kidolgozásra kerültek.
Emberi Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkárság	25. oldal		Szekszárd Megyei Jogú Város fejlesztési célkitűzéseivel kapcsolatban felhívjuk a figyelmet az új tudásközpont fejlesztésére (könyvtár, levéltár), mely várhatóan 2023-ra készül el a Modern Városok Program keretében			Köszönjük a jelzést, Szekszárd célkitűzéseit bemutató részbe beépítésre került.
Emberi Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkárság	29-30. oldal		Fontosnak tartjuk „A helyi közösségek és kultúra megerősítése, valamint a közösségi élet újraindítása” című 2. prioritást, de a kulturális intézményekhez kapcsolódását javasoljuk erősebben kiemelni. A prioritásban foglalt célkitűzésekkel egyet értünk.			Kiegészítésre került.
Emberi Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkárság	90. oldal		A 90. oldalon a 2. prioritásban hiányoljuk a kulturális intézmények (közintézmények) megemlítését a közreműködők között, holott a kapcsolódó 2.3. pontban (31. oldal) szerepelnek. Javasoljuk itt is a kulturális intézmények, esetlegesen közintézmények beemelését.			Kiegészítésre került.
Emberi Erőforrások Minisztériuma Miniszterelnökség, Családokért Felelős Tárcá Nélküli Miniszter	13. oldal		Örömmel láttuk, hogy a dokumentumban meghatározásra kerültek az alábbi célkitűzések: 13. oldal „1.2.2. stratégiai cél: A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése”: Családbarát foglalkoztatáspolitiká, az atipikus foglalkoztatás lehetőségeinek kiterjesztése, távmunka, részmunka, nők foglalkoztatása, valamint a helyi foglalkoztatás fejlesztése. Kiemelésre került továbbá a vidéki letelepedést segítő támogatások bevezetése, adókedvezmények nyújtása, a népességszám stabilizálása, az idősek egészségmegőrzése és társadalmi együttműködésben való szerepük biztosítása. („Boldog, elégedett, aktív és egészséges emberek.”)”			Köszönjük az észrevételt.

Emberi Erőforrások Minisztériuma Miniszterelnökség, Családokért Felelős Tárcá Nélküli Miniszter	18. oldal		„4. Horizontális cél: Családbarát fejlesztések”: A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése érdekében fontosnak tartjuk a családbarát foglalkoztatáspolitikát, az atipikus foglalkoztatás lehetőségeinek kiterjesztését. A távmunka, a részmunkaidős foglalkoztatás és az egyéb alternatív foglalkoztatási módok elterjedésével jelentősen javulhatna a falvak munkanélküliségi rátája, valamint a nők foglalkoztatási helyzete. A pandémiás helyzet rámutatott arra, hogy az alternatív foglalkoztatási formák alkalmazása nem csak lehetőségként kell, hogy megjelenjen, hanem a mai kor kihívásaira adott válasz is egyben. A foglalkoztatás mellett elengedhetetlen a családbarát szemlélet az infrastrukturális fejlesztések tervezése és megvalósítása során: a bölcsődei, óvodai szolgáltatások biztosítása, az egészségügyi alapellátás feltét-eleinek kellő színvonalon történő rendelkezésre állása,... Annak ellenére, hogy a családbarát fejlesztések, valamint a bölcsődei intézményrendszer bővítése, korszerűsítése a célok szintjén megfelelően került bemutatásra, mégis megyei szinten csupán 7 db bölcsőde-fejlesztés (építés/ felújítás) került megjelenítésre. A megyei helyzetelemzés dokumentumot sajnos nem láttuk, így nem megállapítható, hogy a jelenlegi bölcsődék milyen kapacitás kihasználtsággal működnek, a tervezett fejlesztések mennyire elégítik ki a helyi szükségleteket. ☒			A dokumentum szerepelteti valamennyi, a települések részéről beérkezett fejlesztési elképzelést.
Emberi Erőforrások Minisztériuma Miniszterelnökség, Családokért Felelős Tárcá Nélküli Miniszter	103. oldal		A „Tervezett tevékenységek” táblázatban az alábbi bölcsőde fejlesztések kerültek nevesítésre: • Óvoda teljes körű felújítása, bölcsőde építése Cikó Község (200 millió Ft nagyságrendben) • Bölcsődei ellátás kialakítása Tevel Község (80 millió Ft nagyságrendben) • "Kispajtások" bölcsőde-kialakítás Kaposszekcsőn (50 millió Ft nagyságrendben) • Új Bölcsőde építése Alsónyéken (200 millió Ft nagyságrendben) • Bölcsőde - Óvoda épület felújítás, fűtés-korszerűsítés, szigetelés Várdomb községben (nincs költségigény megjelölve) • Zomba Község Önkormányzata Intézményi közétkeztetést biztosító konyha kialakítása bölcsődei, óvodai, iskolai gyermek étkeztetés céljából (400 millió Ft nagyságrendben) • Bölcsőde építése Kölesd Községben (nincs költségigény megjelölve) (Sajnos nem minden fejlesztésnél került költségigény megjelölésre.) Eddig összesen: 930 millió Ft költségigény ☒			A Program 1. sz. melléklete a települések részéről megküldött fejlesztési elképzelések alapján került összeállításra, költségigényt sajnos nem minden esetben rendeltek a tervezett fejlesztéshez.

Emberi Erőforrások Minisztériuma Miniszterelnökség, Családokért Felelős Tárcá Nélküli Miniszter	102. oldal		• A 397. sorban megjelenítésre került a bölcskei, az 524. sorban pedig a paksi bölcsődefejlesztés is. A bölcskei bölcsődefejlesztés vonatkozásában a táblázat pontosítása szükséges a következők miatt. A „Szociális és köznevelési intézményeket kiszolgáló konyha felújítása” program keretében a „Tervezett tevékenységek” körében a következő utalás szerepel: „Az épület első részében bölcsőde kerül kialakításra 2020-ban”. Tekintettel az eltelt időre, ezen információt aktualizálni szükséges, mivel tudomásunk szerint a bölcsőde építési munkálatai már előrehaladott állapotban vannak, júliusra elkészül a felújítás, s az engedélyeztetési folyamatot követően előreláthatólag az ősz-szel megnyitható lehet az intézmény. • A 300. és a 302. sorban is Várdomb község önkormányzatának fenntartásában működő bölcsőde-óvoda épületének felújítása, szigetelése és fűtés korszerűsítése szerepel. Kérjük a duplikáció felülvizsgálatát. • A 272. sorban az „integrált bölcsőde” kifejezés cseréje szükséges „többcélú intézmény”-re, mivel az előterjesztő szándékait figyelembe véve ez a megfelelő elnevezés. • Az 524. sorban szintén a „többcélú óvoda-bölcsőde” elnevezés használata indokolt. ☒			Köszönjük a jelzést. A bölcskei fejlesztés kapcsán a szöveges leírás felülvizsgálatra került. Várdomb vonatkozásában a duplikáció megszüntetésre került. Az integrált bölcsőde kifejezés helyett a többcélú intézmény kifejezés került szerepeltetésre. A paksi fejlesztés esetében az elképzelés neve módosításra került (óvoda helyett többcélú óvoda-bölcsőde).
Emberi Erőforrások Minisztériuma Miniszterelnökség, Családokért Felelős Tárcá Nélküli Miniszter			A Gyermekekért Felelős Főosztály rendelkezésére álló Tolna megyei adatok a következők: • A megyében élő 3 év alatti gyermekek száma: 5750 fő; • A megyében működő bölcsődei ellátást nyújtó férőhelyek száma: 750 fő; • Jelenleg futó pályázatokból megvalósuló bölcsődei ellátást nyújtó férőhelyek: 11 településen 237 férőhely; • A települési önkormányzatok által jelzett további igény a bölcsődei ellátást nyújtó férőhelyek iránt: 330 fő. ☒	Javasoljuk a bölcsődével, óvodával rendelkező települések számának növelését, a lefedettség javítását, legfőképpen az adott településen már meglévő ingatlanok újrahasznosításával, felújításával, bővítésével, infrastrukturális fejlesztésével. Amennyiben javaslatunk elfogadható, úgy az összhangban állna a 2021- 2027 ciklusban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Pluszban tervezett bölcsődei férőhelyek bővítésével, korszerűsítéssel.		Köszönjük az információt.
Tamási Város Önkormányzata	1.1.2. stratégiai cél		Tamási város rendezési tervében kijelölt nagyméretű gazdasági területekben rejlő fejlesztési potenciál nem jelenik meg kellő hangsúllyal a megyei dokumentumban.	A városvezetés célja, hogy az északi iparterületen ipari park kerüljön kialakításra, továbbá célja az egykori ipari területek állapotromlásának megállítása és infrastrukturális fejlesztése, a barnamezős területek rehabilitációja új ipari funkciók megtelepedésének érdekében. Ezzel elérhető a meglévő ipari területek állapotromlása megállítása, valamint új vállalkozók letelepedése az infrastrukturálisan fejlett ipari területeken, a helyi erőforrásokra alapozott gazdaságfejlesztés generálta munkahelyteremtés.	A szövegben kerüljön megemlítésre, hogy Tamási Ipari Park cím elérését tervezi, illetve a már működő ipari terület ipari parkká történő fejlesztése.	Az új ipari parkok kialakítása kiegészítésre került, valamint a témában érintett települések között felsorolásra került Tamási város is.
Tamási Város Önkormányzata	II.1.1.3. stratégiai cél: Termál- és gyógyturizmus megyei központjainak további fejlesztése, új központok létesítése		A fejezetben nem szerepel az egészségmegőrzés kifejezés, ami a közeljövő egyik fontos célkitűzése lesz a gyógyturizmus témakörben	az egészségmegőrzés, egészségturizmus kifejezés alkalmazása és kifejtése	Dombóvár - Tamási egészségturisztikai tengely kialakítása	A javaslat beépítésre került.
Tamási Város Önkormányzata	1.2.2. stratégiai cél: kedvezőtlen demográfiai adatok mérséklése			szociális ellátórendszer fejlesztése, úgy mint házi ellátórendszer, gondnoki szolgálat, idősek otthona fejlesztése, magánegészségügyi szolgáltatók bevonása az ellátórendszerbe	Tamási településen bentlakásos idősek otthona kialakítása	A javaslat az 1.2.2 stratégiai cél kifejtésénél (30. oldalon), a Szövegszerű módosítási javaslat az 1. mellékletben beépítésre került.

Tamási Város Önkormányzata	1.2.3. stratégiai cél: települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése			A Térségi és helyi közszolgáltatás és közigazgatás-fejlesztés, a közsféra infrstruktúra fejlesztése alponthoz javaslat: digitális közszolgáltatás erősítése, városfejlesztéssel kapcsolatos beavatkozások alponthoz javaslat: smart megoldások kiaknázása		A javalat beépítésre került.
Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat	2.5. B) 2.			Bács-Kiskun megyével történő együttműködési célokat üdvözljük, azokkal egyetértünk, megvalósításukat támogatjuk.		Köszönjük.
Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat	2.5. A célrendszer kapcsolata az EU szakpolitikai céljaival és az OFTK-val	Ebben a fejezetben kívánjuk bemutatni, hogy az EU 2021-2027 időszakra vonatkozó Kohéziós Politikájának 5 tematikus célterülete és a Nemzeti Fejlesztés 2030 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió célrendszere hogy jelenik meg...	A szöveg és annak címe nincs összhangban a dokumentum teljes neve és a rövidítés tekintetében. Javasolt rögzíteni, hogy az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió rövidítése az OFTK, esetleg azt is, hogy a továbbiakban is így használjuk, ezáltal egyértelművé válik a rövidítésre történő hivatkozás a későbbiekben is.	Ebben a fejezetben kívánjuk bemutatni, hogy az EU 2021-2027 időszakra vonatkozó Kohéziós Politikájának 5 tematikus célterülete és a Nemzeti Fejlesztés 2030 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK /vagy továbbiakban OFTK) célrendszere hogy jelenik meg...	Ebben a fejezetben kívánjuk bemutatni, hogy az EU 2021-2027 időszakra vonatkozó Kohéziós Politikájának 5 tematikus célterülete és a Nemzeti Fejlesztés 2030 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) vagy (továbbiakban OFTK) célrendszere hogy jelenik meg...	Nr.
Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat	3.1. Illeszkedés az Országos Fejlesztési és Területfejlesztéspolitikai Konceptióhoz	3.1. Illeszkedés az Országos Fejlesztési és Területfejlesztéspolitikai Konceptióhoz	A dokumentum megnevezése nem pontos, elírás történetett	A dokumentum megnevezése helyesen Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió Amennyiben az előző pontban a "(továbbiakban OFTK)" szövegrészt rögzítették, akkor a címben nem szükséges kiírni a dokumentum teljes nevét	3.1. Illeszkedés az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióhoz vagy 3.1. Illeszkedés az OFTK-hoz	Javítottuk.
Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal			A Területfejlesztési Program nem tartalmaz megállapításokat és célokat a távhőszektor vonatkozásában, pedig a távhőszolgáltatás és annak fejlesztése a megye több települése – így Bonyhád, Dombóvár, Paks és Szekszárd – esetében is releváns lehet. Javasoljuk, hogy a Területfejlesztési Program véglegesítése során vizsgálják meg a távhőszektor megyei sajátosságait és amennyiben lehetséges, tűzzenek ki konkrét és visszamérhető célokat. Ilyenek lehetnek például: a távhőszolgáltatásba be-kapcsolt lakások arányának növelése, vagy a távhőtermelő rendszerek kapacitásának növelése. A távhőtermelés szempontjából fontosnak tartjuk továbbá annak vizsgálatát, hogy milyen mértékben van lehetőség megújuló energiaforrások, főként a geotermikus energia integrálására a távhőtermelő rendszerbe.			Beépítésre került, köszönjük
			A Területfejlesztési Program tartalmaz különböző, a közműves ivóvízellátással, a szennyvízelvezetéssel és –tisztítással kapcsolatos fejlesztési prioritásokat, kezdeményezéseket. Javasoljuk a dokumentum véglegesítése és a konkrét fejlesztések kidolgozása során a területileg illetékes víziközmű-szolgáltatókkal való együttműködést a megvalósítandó feladatok pontos azonosításához és az elérhető források minél kedvezőbb kihasználásához. Javasoljuk továbbá annak vizsgálatát, hogy a közműves ivóvízellátás és a közműves szennyvízelvezetés és –tisztítás tekintetében milyen lehetőségek lehetnek a rendszerek energiahatékonyságának növelésére.			A települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése szerepel az anyagban.

Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal			• A Területfejlesztési Program egyes prioritása többek között tartalmazza az 1.000 fő lakónépesség alatti kistelepülések felzárkóztatását, a közszolgáltatások színvonalának fejlesztését a megyében. A prioritás tartalmazza az ivóvízhálózat fejlesztését az 1.000 fő alatti települések vonatkozásában, azonban szennyvízelvezetéssel és –tisztítással kapcsolatos célokat nem határoz meg. Javasoljuk, hogy a dokumentum véglegesítése során a prioritás intézkedéseit egészítsék ki az 1.000 fő lakónépesség alatti kistelepülések szennyvízelvezetésével és –tisztításával kapcsolatos fejlesztésekkel			A települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése szerepel az anyagban.
Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal			• A Területfejlesztési Program véglegesítése során javasoljuk annak vizsgálatát, hogy a közműves szennyvízelvezetéssel és -tisztítással nem rendelkező települési körben szennyvízkezelési feladattal rendelkező települések milyen mértékben rendelkeznek Települési Szennyvízkezelési Programmal.			A tervezés jelenlegi fázisában nem indokolt.
Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal			• A Területfejlesztési Program egy település vonatkozásában említ tisztított szennyvíz újrahasznosításával kapcsolatos fejlesztéseket, azonban egyéb projektekkel kapcsolatos javaslatot nem tartalmaz. Javasoljuk megvizsgálni, hogy a megye további szennyvíztisztító telepeinél milyen lehetőségek vannak a tisztított szennyvíz újrahasznosításával kapcsolatos fejlesztésekre.			A tervezés jelenlegi fázisában nem indokolt.
Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal			• A Területfejlesztési Program tartalmazza a programozási időszakban tervezett projektek rövid leírását, mellyel kapcsolatban javasoljuk az egyes fejlesztésekhez tartozó bázis-, valamint az elérni kívánt <u>célértékek meghatározását, rögzítését.</u>			A tervezés jelenlegi fázisában nem indokolt, ITP hatáskör.
Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal			• A Területfejlesztési Program a megyében található vállalkozások versenyképessége növelésének egy lehetséges megoldásaként a vállalkozások energiahatékonyságának növelését és karbonsemleges energiafelhasználását irányozza elő, azonban konkrét részletekbe nem bocsátkozik. A végleges Területfejlesztési Programban javasoljuk rögzíteni, hogy pontosan mely szektorokat, milyen ütemezés mentén és milyen mértékű támogatással kívánják ösztönözni.			A tervezés jelenlegi fázisában nem indokolt, ITP hatáskör.
MTA Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya, Regionális Tudományok Bizottsága	2.		Az átfogó céloknál a gazdaságfejlesztésben kevésbé, a humán erőforrásfejlesztésben erőteljesebben, a vidékfejlesztésben ismét kevésbé jelenik meg a helyi kompetencia, a helyi (megyei szint) beavatkozási lehetőségei, annak korlátai, az, hogy a központosítással melyek azok a beavatkozási területek, ahol érdemi a megyei szint mozgástere.	A megyei szinten a kereskedelmi és iparkamara a gyakorlatorientált szakképzésre korlátozottan, de hatással tudk, lenni, szintén korlátos ugyan, de van mozgástér a szakképző intézményekben indított képzésekre, ahol a tervezésnek valóban nagy jelentősége van, de a felsőoktatási kapacitásbővítés és átszervezés már inkább csak szándék, tárgyalások, kapcsolatrendszerek és közös érdekek megtalálása fontos		A javaslat beépítésre került az átfogó célok 2.1 fejezet A2 Humánerőforrás fejlesztés alfejezetébe
MTA Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya, Regionális Tudományok Bizottsága	2.		Miközben a program elismerést érdemlően - ágazati és területi szinten is - átfogó, minden területre kiterjed az egyik legnagyobb gyengeségét is ebben látjuk. Nevezetesen a célhierarchia felállításában. A források, még a a legoptimistább fogatókönyvek szerint sem lesznek elegendőek ahhoz, hogy a tételeken sorolt, az esetek többségében vitathatatlanul támogatandó célkitűzések mind megvalósuljanak.	A célok fontossági sorrendjének megállapítása, egymásra épülésnek pontosítása.		A rögzített célkitűzések a megye szempontjából mind kiemelten fontosak, közöttük fontossági sorrendet finanszírozási, forrásszerzési okokból a javlatnak megfelelően felállítani érdemlegesen nem lehet nem célunk. Mindemellett tisztában vagyunk a célok egy részének anyagi okokra visszavezethető vélhető nem teljesüléséről, ill. nem a program időszakában történő teljesüléséről.

MTA Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya, Regionális Tudományok Bizottsága	2.		Hiányzó elem a programban a bachmarking.	A megye szép természeti tájára épülő érdemi turizmusfejlesztéshez egy banchmarking is szükséges lenne. Ez is segítené a célhierarchia kialakítását, a valóban komparatív előnyök feltárását.		A benchmarking a tervezés során, mint a tervezés egyik eszköze megjelent, a programban konkrétan a tervezés folyamataként nem került nevesítésre, de eredményei felhasználásra, beépítésre kerültek.
MTA Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya, Regionális Tudományok Bizottsága	2.	"a megye fejletlenebb térségeiben, hátrányos helyzetű terepülésein is beindítson helyi erőforrásokra, helyi értékekre és humán erőforrásra alapozva olyan gazdaságfejlesztési folyamatokat, melyek mérséklík ezen területek további gazdasági leszakadását"	A hátrányos helyzetű településeken a helyi erőforrások megléte is kérdéses, de sokkal nagyobb probléma, hogy az adottságok erőforrássá transzformálásának éppen az a humán erőforrás megléte a feltétele, amelyre utal az anyag, és úgy tűnik adottságnak tekint, miközben egyáltalán nem az.	Az endogán erőforrásokra építő helyi fejlesztések - nagyon is támogatandó célja - azonban mindenekelőtt humán erőforrás fejlesztést feltételeznek.		A koncepció és a program kidolgozása, összeállítása során a a helyi erőforrás a települések vonatkozásában a saját, ill. a megye területéről származóként kell értelmezni, tehát a megyei humán erőforrás a hátrányos helyzetű településeken helyi erőforrásként értelmezett
MTA Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya, Regionális Tudományok Bizottsága	2.	"civil szféra megerősítése"	Nem pontosan definiált a cél.	Pontosítani szükséges: milyen tevékenységi kört ellátó civil szervezetekre gondol a tervezet elsősorban?		A civil szféra a nevezett felsorolásban nem pontosítandó, mivel a hátrányos helyzetű csoportok vonatkozásában megyei szempontból mindegy, hogy milyen tevékenységű civil szervezet fejlesztésével érhető el javulás. A felsorolás következő eleme: "• Helyi identitás és kulturális élet fejlesztése a meglévő közösségi terek és programok fejlesztésével, újak létrehozásával, közösségfejlesztő szakemberképzés támogatásával" is erre utal
MTA Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya, Regionális Tudományok Bizottsága	2.		Az átfogó célok és stratégiai célok harmadik, vidéki térségeket (vidékfejlesztés) érintő pontjánál az ágazati és területi fejlesztések elkülönülése nem egyértelmű. A vidék fejlesztésének egyik - talán a legfontosabb - feltétele a versenyképes agrárium, ami ágazati kérdés, de a szektor kívánatos és támogatandó műszaki fejlesztése a vidéki foglalkoztatásban kétélű fegyver lehet.	A kapcsoló közösségfejlesztési és térségi szintű, valóban vidékfejlesztő programoknak nagyobb teret érdemes szánni.		A prioritások kifejtésénél,a "P2 A helyi közösségek és kultúra megerősítése, valamint a közösségi élet újraindítása" a vidékfejlesztést érintő "S9 Vidéki életminőség javítása a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése" stratégiai cél leírása kfejtí a közösségfejlesztés, helyi identitás erősítés fontosságát, a "P 2.3. Helyi és megyei identitás erősítése" prioritás pedig lényegében a javaslatról szól, így ennek további kifejtését, hangsúlyosabbá tételét nem tartjuk indokoltnak.

Honvédelmi Minisztérium	teljes levél		Megkeresésükre értesitem, hogy Tolna megye közigazgatási területére vonatkozó megyei területfejlesztési koncepcionális stratégiai dokumentumok konkrét területi lehatárolásokat nem tartalmaztak, ezért a megye közigazgatási területén található honvédelmi és katonai célú területek területi, védőterületi vagy működési területi érintettsége nem volt beazonosítható. Fentiekre figyelemmel az alábbi jogszabályon alapuló, ágazati követelményeket tartalmazó általános adatszolgáltatást és állásfoglalást adom: • Tolna megye közigazgatási területén - Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény (továbbiakban: Trtv.) 3/5 melléklete és a törvény II. rész IV. fejezet 19.§ (1) bekezdés 13. pont alapján az országos térségi övezetbe sorolt honvédelmi és katonai célú terület övezettel érintett települések a következők: Szekszárd, Dombóvár, Medina, Paks, Simontornya, Pincehely, Dunaföldvár, Dunaszentgyörgy. • A Magyarország függetlenségét és területi épségét biztosító - Magyar Honvédség működtethetősége érdekében elengedhetetlen, hogy a tárca az alapfeladatai ellátása érdekében a rendelkezésére bocsájtott területeinek területi egységét és honvédelmi célú, elsődleges, korlátozásmentes használatát hosszútávon is megőrizhesse és a területek fejleszthetőségét biztosítsa. • A honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény (továbbiakban: Hvt.) 42.			Köszönjük az észrevételt! A megfogalmazott javaslatok elsősorban a terület- és településrendezési eszközök, valamint a településfejlesztési dokumentumokat érintik, így a megyei területfejlesztési programba nem kerülnek beépítésre. Természetesen a megyei területrendezési terv felülvizsgálata során figyelembe fogjuk venni.
Miniszterelnökség			Stratégiai részben 3. Élhető és fenntartható környezet megteremtése, ugyanakkor Operatív munkarészben 3. Környezettudatos és fenntartható fejlesztések	Pontosítás.		Javítottuk.
Miniszterelnökség			Stratégiai részben 4. Közszolgáltatások fejlesztése, míg az Operatív munkarészben 4. Vidék felzárkóztatása, közszolgáltatások színvonalának emelése	Pontosítás.		Javítottuk.
Miniszterelnökség			A prioritások leírása a két munkrészben közel azonos, ugyanakkor vannak tartalmi eltérések: * stratégiai programrészben az 1.1. Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként, összhangban a Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepció 1.1.1. stratégiai céljával összhangban pontban nevesítik az alábbiakat: **Dombóvár és Tamási térségében mezőgazdasági célú kutatás-fejlesztési együttműködések a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári és Keszthelyi Campusának szakmai koordinációja mellett ** Energetikai kutatás-fejlesztési együttműködések Paks és Tamási térségében Ellenben az operatív munkarész 1.1. pontjában nem foglalkoznak a kutatás-fejlesztéssel.	Pontosítás.		Konkrét példákkal valóban nem, de általános megállapításként szerepel: Mezőgazdasági és energetikai célú kutatás-fejlesztési együttműködések, ezekre épülő helyi mezőgazdasági alapanyag-termelési igényekhez igazított logisztika központok kialakítása szükséges.
Miniszterelnökség			A stratégiai programrészben az 1.3. A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása a Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepció 1.1.3. stratégiai céljával összhangban pont értelmezésekor foglalkoznak a termál- és gyógyturizmussal, de az operatív munkarészben ezt a fejlesztési területet nem nevesítik.	Pontosítás.		A javaslat beépítésre került.

Miniszterelnökség			A 218/2009 (X.6.) Korm.rendelet 3. melléklet 2.1.c) pontja a stratégiai program tartalmi követelményeként nevesíti a prioritások azonosításánál az alábbiakat: "célok és prioritások eredményességi kritériumainak, illetve számszerűsített mutatóinak meghatározása, a megvalósítás lehetséges szereplőinek és a közreműködők körének megjelölése" E tartalmi elemek hiányoznak a tervezetből.	Javasoljuk e tartalmi elemek pótlását.		A dokumentum kiegészítésre került.
Miniszterelnökség	3.3. Településkép javítása			A nevesített "zöldfelületek, parkok, játszóterek, sportolásra alkalmas területek létesítése, fejlesztése" mellett kérjük e prioritásterületbe az épített környezet védelmét is beépíteni.		A javaslat beépítésre került.
Bátaszék Város Önkormányzata	OPERATIV PROGRAM 3. A tervezett fejlesztési elképzelések megyei prioritások szerinti csoportosításban	-	A Tolna Megyei Területfejlesztési Program nem tartalmazza az 56. számú főút - Bátaszéket nyugat-délnyugat irányból elkerülő - tehermentesítő szakaszának megépítését, melyet Tolna Megye Területrendezési Terve alapján Bátaszék Város Településrendezési Terve tartalmaz.	Javasoljuk a tervezett fejlesztési elképzelések megyei prioritások szerinti csoportosításban - 1. sz. melléklet - szerepeltetni az 56. számú főút - Bátaszéket nyugat-délnyugat irányból elkerülő - tehermentesítő szakaszát.		A tervezett tevékenység rögzítésre került, további adatok szükségesek.
Miniszterelnöki Kabinetiroda Dr. Rédey Krisztina	1.1.3 Stratégiai cél (ld. 12. o.)			javasolom, hogy a Sió turisztikai hasznosítása, a Duna-menti rekreációs térség kialakítása és a kerékpáros turizmus feltételeinek fejlesztése kerüljenek logikailag egymást követő sorrendben, és az összerendezés elvét vezesse az, hogy mindhárom tevékenység az aktív- és ökoturizmus fejlesztéséhez kapcsolódik, azok egyes jármódjainak fejlesztését szolgálja (vízi-, kerékpáros, gyalogos szakágakra vonatkozóan). Javaslom egyúttal az aktív- és ökoturizmus nevesítését a felsorolásban.		A javaslat beépítésre került.
Miniszterelnöki Kabinetiroda Dr. Rédey Krisztina	15. oldalon a 2. pontban			A stratégiai cél kibontása során a fentieknek megfelelően javasolom, hogy a 15. oldalon a 2. pontban legyen nevesítve, hogy a Sió és a Duna-menti térség víziturisztikai fejlesztéséről beszélünk.		A javaslat beépítésre került.
Miniszterelnöki Kabinetiroda Dr. Rédey Krisztina				2. Konkrét fejlesztésként javasolom megemlíteni, hogy a Közép-Duna-völgye víziturizmusának fejlesztése során a Sió csatorna rehabilitációja és a faddi és tolnai Duna-holtágak összekötése, ki- és beszállópontok létesítése, a biztonságos vízitúrázás feltételeihez kapcsolódóan átemelési pontok, valamint sólyák kialakítása célszerű. A megye egészét érintően pedig szükségesnek látom a gemenci ágakkal való összekötést, amely egy nagy kiterjedésű, változatos vízitúra hálózatot eredményezne.		A javaslat beépítésre került.
Miniszterelnöki Kabinetiroda Dr. Rédey Krisztina	18. oldalon található családbarát foglalkoztatáspolitikához (ld. 18. o. 4. pont)			3. A 18. oldalon található családbarát foglalkoztatáspolitikához (ld. 18. o. 4. pont) is javasolt az aktív turizmus kapcsolódása. Az aktív turisztikai szolgáltatások kialakítása, bővítése, illetve hálózatba szervezése ugyanis közvetlen és közvetett módon is hat a helyi gazdaságra: munkahelyet teremtet, helyi termelők által előállított termékeket használ fel és az ifjúság számára jövőképet építésre lehetőséget biztosít egy-egy jól működő aktív turisztikai hálózat.		A javaslat beépítésre került.
Miniszterelnöki Kabinetiroda Dr. Rédey Krisztina	gazdaság- és társadalomfejlesztésnél (ld. 19. oldal 2. pont 4. francia bekezdésben)			Ehhez kapcsolódóan javasolom a gazdaság- és társadalomfejlesztésnél (ld. 19. oldal 2. pont 4. francia bekezdésben) a zárójelben lévő felsorolást kiegészíteni az aktív- és ökoturizmussal, hiszen az élelmiszeripar mellett az aktív turizmus fejlesztése is egyértelmű pozitív hatással bír a helyi gazdaságra (ld. az előző bekezdésben tett észrevételt.)		A javaslat beépítésre került.

Miniszterelnöki Kabinetiroda Dr. Rédey Krisztina	2. pont utolsó franciabekezdésénél, az elmaradott területek felzárkózása			4. Javaslom, hogy a 2. pont utolsó franciabekezdésénél, az elmaradott területek felzárkózása mintaprojektek esetében már a tervezésnél legyen figyelembe véve az, hogy a megyében fellelhető erős identitástudatra kiválóan építhető az aktív- és ökoturizmus fejlesztése. Egy pilot projekt esetén a hátrányos helyzetűek esélyegyenlőségét szolgálva, az aktív- és ökoturisztikai fejlesztések mentén létrejövő hálózatok, minőségi szolgáltatások működtetésébe a célcsoport – egy mentorprogram mentén – jól bevonható. E mintaprogramhoz a tárca felajánlja szakmai segítségét mind a szakmai program kialakításához, mind a megvalósításhoz kapcsolódóan.		A felajánlást köszönjük. A javaslat beépítésre került.
Miniszterelnöki Kabinetiroda Dr. Rédey Krisztina	A 28. oldal utolsó bekezdésében			5. A 28. oldal utolsó bekezdésében a kerékpáros turizmus fejlesztése kiemelt feladatként szerepel az aktív turizmuson belül. Ezzel egyetértve, illetve ezt kiegészítve javasolom az ún. Közép-Duna-kör egységes kerékpárhálózat megemlítését (a fejlesztés jelenleg előkészítés alatt áll). A fent már jelzett víziturisztikai fejlesztéssel ez a kerékpáros fejlesztés kiválóan összekapcsolható – segítve ezzel a várhatóan nagymértékben megnövekvő lakosság szabadidős tevékenységei során az arányos területi elosztást.		A javaslat beépítésre került.
Miniszterelnöki Kabinetiroda Dr. Rédey Krisztina	helyi turizmus versenyképessége kapcsán (ld. 29. ol 1.3 pont 1. bekezdés)			6. Üdvözlendő, hogy a helyi turizmus versenyképessége kapcsán (ld. 29. ol 1.3 pont 1. bekezdés) az aktív turizmus szerepe is ki van emelve. Javaslom, hogy a Duna-menti rekreációs térség fejlesztése kapcsán a természeti értékek és erőforrások környezetkímélő kiaknázása kapcsán is legyen megemlítve az aktív- és ökoturizmus, amelynek szemléletformáló hatása is jelentős. (A 32-33. oldalon a környezetbarát fejlesztésekről szóló 3.1 szakaszban ezt meg is fogalmazza).		A javaslat beépítésre került.
Miniszterelnöki Kabinetiroda Dr. Rédey Krisztina	természeti értékek hasznosításának célrendszere 43. oldal alján			7. Javaslom, hogy a természeti értékek hasznosításának célrendszeren belüli megjelenése egészüljön ki a 43. oldal alján az alábbiak szerin”(…)védett természeti területek, Gemenci-erdő, Völgyesség, Pacsmagi-tavak területén, Sió és Duna mentén megvalósítható vadász,- horgász-, valamint vízi- és kerékpáros turizmus”.		A javaslat beépítésre került.
Miniszterelnöki Kabinetiroda Dr. Rédey Krisztina	101. oldalon a Sió térségének turisztikai fejlesztése			8. A 101. oldalon a Sió térségének turisztikai fejlesztése kapcsán álláspontom szerint érdemes lenne megemlíteni, hogy a vízi turisztikai attrakciók és szolgáltatások kiválóan összekapcsolhatóak a Sió mellett tervezett kerékpárúttal. a fejlesztések előkészítő szakaszában az összehangolt tervezéshez szintén felajánlom a Miniszterelnöki Kabinetiroda és háttérintézményei szakmai támogatását.		A javaslat beépítésre került.
A kiküldött programmal egyetértenek						
Tolna Megyei Kormányhivatal Állami Főépítészeti						
Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság						
Bács-Kiskun Megyei Katasztrófavédelmi						
Igazságügyi Minisztérium						
Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi						
Bogyiszló Község Önkormányzat						
Veszprém Megyei Önkormányzat						
Központi Statisztikai Hivatal						
Országos Atomenergia Hivatal						
Kajdacs Község Önkormányzat						
Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés						
Baranya Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és						

Készült a
Tolna Megyei Önkormányzat
megbízásából

Tolna Megye

Területfejlesztési Program

– KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS –

2021. augusztus

Készítették

MSB Fejlesztési Tanácsadó Zrt.

és

Zöld Mag Kft.

TARTALOMJEGYZÉK

Tartalomjegyzék.....	3
Táblázatjegyzék.....	5
Ábrajegyzék.....	5
1 A környezeti értékelés folyamatának ismertetése.....	6
1.1 A környezeti értékelés előzményei és tematikája.....	6
1.2 A környezeti értékelés kidolgozásának folyamata, kapcsolódása a tervezési folyamathoz.....	9
1.3 A környezeti értékelés során tett javaslatok hatása a Program alakulására.....	9
1.4 A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása.....	10
1.5 A környezeti értékeléshez felhasznált információk leírása és jellemzése.....	10
2 A Tolna Megyei Területfejlesztési Program ismertetése.....	12
2.1 A Program céljának, tartalmának ismertetése.....	12
2.2 -A Program összefüggése más releváns tervekkel, illetve programokkal.....	21
2.3 A változatok közötti választás indokai, a választást alátámasztó vizsgálat rövid leírása.....	24
3 A Program megvalósításának környezeti hatásai, következményeinek feltárása.....	25
3.1 A Program céljainak összevetése a releváns nemzetközi, közösségi, országos vagy helyi szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi célokkal.....	25
3.2 A környezeti célok és szempontok megjelenése, illetve figyelembevétele a Programban.....	41
3.3 A Program céljainak egymás közti konzisztenciája.....	43
3.4 A jelenlegi környezeti helyzet releváns a Programmal összefüggésben lévő elemeinek ismertetése.....	45
3.5 A Program megvalósulásával közvetlenül és közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása.....	64
3.6 A Program megvalósulása esetén várhatóan a környezetet érő hatások, környezeti következményeinek előrejelzése.....	66
3.7 A környezeti következmények alapján a Program és a változások értékelése.....	69

4	A Program megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezetre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó, a tervben, illetve programban szereplő intézkedések környezeti hatékonyságának értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre.....	71
4.1	Káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó intézkedések környezeti hatékonyságának értékelése.....	71
5	Javaslat olyan környezeti, társadalmi és gazdasági szempontú előírásokra, feltételekre, intézkedésekre, amelyeket a terv által befolyásolt más terveknél figyelembe kell venni.....	76
6	Környezeti hatások monitorozása.....	78
7	Összefoglaló.....	79

TÁBLÁZATJEGYZÉK

1. táblázat: A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió és Program stratégiai céljainak illeszkedése egyéb stratégiai dokumentumokhoz.....	23
2. táblázat: Tolna Megye Területfejlesztési Konceptió és Program, illetve a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia illeszkedése.....	28
3. táblázat: Tolna Megye Területfejlesztési Konceptió és Program, illetve a Nemzeti Tájstratégia (2017-2026) illeszkedése.....	31
4. táblázat: Tolna Megye Területfejlesztési Konceptió és Program, illetve a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia illeszkedése.....	33
5. táblázat: Tolna Megye Területfejlesztési Konceptió és Program, illetve a Nemzeti Erdőstratégia (2016-2030) illeszkedése.....	36
6. táblázat: Tolna Megye Területfejlesztési Konceptió és Program, illetve a Kvassay Jenő Terv – a Nemzeti Vízstratégia illeszkedése.....	40
7. táblázat: A stratégiai és átfogó célok kapcsolatrendszere.....	44

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió és Program célrendszere (2030-ig)....	13
2. ábra: Nitrogén-dioxid Tolna megye városaiban.....	46
3. ábra: Ülepedő por Tolna megye városaiban.....	46

1 A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS FOLYAMATÁNAK ISMERTETÉSE

1.1 A környezeti értékelés előzményei és tematikája

A Tolna Megyei Önkormányzat a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet alapján megyei területfejlesztési koncepciót és programot készít.

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény hatálya alá tartozó területi tervek készítése során a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, illetve az egyes tervek, valamint programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) szerint a koncepciók kidolgozásakor minden esetben el kell készíteni a Kormányrendelet követelményei szerinti környezeti hatásvizsgálatokat, és e környezeti értékelés megállapításait figyelembe kell venni a koncepciók, tervek, programok kidolgozásánál. Az értékelés egyben a 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet alapján meghatározott társadalmi-gazdasági és környezeti hatásvizsgálat környezeti részének minősül.

A 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet 9. pontja mondja ki a következőket:

9. § (1) A területi tervek javaslattevő fázisának megalapozó munkarésze a 9. mellékletben meghatározott területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat is.

(2) Az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló kormányrendelet alapján **elkészített** környezeti értékelés a 9. mellékletben foglaltak szerint készítendő területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat környezeti szempontú elemzésének **minősül**.

A 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet alapján egyértelmű, hogy a területfejlesztési koncepciók esetében le kell folytatni egy koherens környezeti értékelést, aminek a rendeletben leírt processzusa van (pl. tájékoztatni kell a jogszabályban felsorolt szerveket, együtt kell működni velük a tartalmi kérdésekben), majd ezt az értékelést a nyilvánosságtól érkezett vélemények alapján véglegesíteni kell. Ez az értékelés aztán része lesz a 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet alapján elkészítendő komplex hatásvizsgálatnak.

Jelen dokumentum a Tolna Megyei Területfejlesztési Programhoz készült a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet alapján. Ezen rendelet általános követelményeinek figyelembevételével a tervezési feladat sajátosságait szem előtt tartva a vizsgálat általános szempontjai a következők:

- A környezeti alapállapot és a jellemző környezetterhelések vizsgálata a hatályos előírások, követelmények tükrében.

- A vizsgálatok során megállapíthatók a területfejlesztési koncepció eszközeivel való elvárt intézkedések irányai és egyéb környezetvédelmet érintő javaslatok.
- A környezeti értékelés államigazgatási eljárásban történő egyeztetést és a lakosság, valamint civil szervezetek tájékoztatását, bevonását követően kerül a Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése elé. A környezeti értékelés során az államigazgatási szervek, az érintett lakosság, és a szervezetek módosíthatják, javíthatják a terv minőségét, melyet a szakági tervezők integrálnak az egyes dokumentumokba.
- Az egyeztetési folyamatban esetleg bekövetkező véleményeltéréseket egyeztető tárgyalás keretében – kompromisszumra törekedve – kell tisztázni. A tervet készítő Tolna Megyei Önkormányzat, illetve a tervezők az eltérő vélemények fenntartása esetén indokolni kötelesek döntésüket.
- A környezeti értékelés készítésénél a Tolna Megyei Önkormányzat meglévő és környezetvédelmet érintő, területfejlesztési program kialakítására hatással bíró tervei, statisztikai adatok, helyszíni ellenőrző vizsgálatok tapasztalatai, az államigazgatási szervek és közüzemi szervek előzetes véleményei vehetők figyelembe.

A területfejlesztési program kialakításakor a környezetvédelem területén elsődleges cél, hogy a hazai jogszabályoknak és az EU elvárásoknak is megfelelő dokumentum készüljön.

A környezeti vizsgálat, környezeti értékelés módszertana, tematikája

A településfejlesztési program javaslattevő fázisának készítői a jogszabályi követelményeknek, a megfelelő megrendelői akarattal egyezően készítik el a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet szerinti társadalmi, gazdasági és környezeti hatástanulmányt.

A hatástanulmány dokumentálásakor, szerkesztésekor teljeskörűen figyelembe vehető a környezeti értékelés, de annak önálló része lesz, ugyanis a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet 8. § (1) A környezeti értékelés a terv-, illetve programdokumentáció önálló része, illetve munkarésze.

A környezeti értékelés általános tartalmi követelményeit a 2/2005. (I. 11.) Kormányrendelet 4. sz. melléklete tartalmazza. A tematika egyeztetése nyomán a jelen dokumentum tematikája megfelel a Korm. rendelet 4. mellékletében szereplő részletes tartalmi követelményeknek. A TMKH Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály Környezetvédelmi Osztálynak (TMKH KTFO) a Stratégiai Környezeti Vizsgálat kidolgozása alatt a tematika megküldésre került és azt a véleményezte a TMKH KTFO. Jelen dokumentumban figyelembe vettük az összes véleményező hatóság és/vagy szervezet megküldött szakmai észrevételeit.

A kidolgozás egyéb szempontjai:

A környezeti értékelés kidolgozásakor feltétlen figyelembe kell venni a program érvényességének időkorlátait is.

A területi tervek időtávlatai az alábbiak:

- a) rövidtáv: 2 év
- b) középtáv: 7 év
- c) hosszútáv: 14 év
- d) nagytáv: 20-25 év

Ugyanakkor figyelembe kell venni, hogy a természeti folyamatok és hatások időtávlatára többnyire nem egyezik a tervezési időtávokkal. A zajjal, a levegővédelemmel és a hulladékgazdálkodással kapcsolatos néhány speciális mozzanat kivételével valamennyi terhelésnek, beavatkozásnak egyszerre lehetnek az itt felsorolt időtávon belüli, de elsősorban azt meghaladó, akár – gondoljunk csak a pl. a freongázok kibocsátására, vagy a nukleáris hulladékokra – akár évszázadokon, évezredekken túli folyamatos hatásai. E téren tehát szükség volna az időtávok és léptékek összevetésére.

A területfejlesztési koncepció fogalmazza meg az ország és a térségek

- a) hosszútávra szóló horizontális céljait és átfogó célját.
- b) nagytávra és nagytávon túlra vonatkozó jövőképét.

A területfejlesztési program a középtávú elképzeléseket foglalja össze, amelyben az alábbi elemek jelennek meg:

- a) stratégiai programrész, ezen belül
 - aa) a stratégiai és területi célok (a jövőkép és az átfogó cél alapján)
 - ab) a horizontális célok
 - ac) prioritások (a stratégiai célok alapján)
- b) operatív programrész, mely a stratégiai programrészben tárgyalt és ismertetett szempontok alapján adja meg a program konkrét intézkedéseit.

A fennálló környezeti konfliktusok, problémák várható alakulását és a program realizálásával járó környezeti hatásokat egyaránt figyelembe kell venni.

A jelenlegi hatályos, az Európai Unió joganyagával harmonizált jogszabályok a környezetvédelem területén hatéves tervezési ciklusokat rögzítenek, kétéves felülvizsgálati gyakoriságot elvárva. Így a hat évet meghaladó hatályú területfejlesztési koncepció esetén célszerű a Közgyűlésnek időszakosan megvizsgálnia, felülvizsgálnia – az egyéb környezetvédelmi tervei terület-felhasználási fejlesztési igényeinek realizálhatósága érdekében – a módosítás szükségességét.

A tematika 2/2005. (I. 11.) Korm. rendeletben meghatározott érintett szervek részére megküldésre került, biztosítva számukra a jogszabályban előírt 30 napos véleményezési határidőt.

1.2 A környezeti értékelés kidolgozásának folyamata, kapcsolódása a tervezési folyamathoz

A Program tehát a 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet és a Pénzügyminisztérium iránymutatásai alapján készül. A Programmal párhuzamosan a Korm. rendelet alapján területi hatásvizsgálat készül, amelynek környezeti részénél a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet az irányadó. A Program és a környezeti értékelés is társadalmazásra kerül: mindkét dokumentumot véleményezésre elküldik a jogszabályokban meghatározott szervezetek számára. A széleskörű nyilvánosság biztosítása érdekében az elkészült anyagok sajtónyilvánosságot kapnak.

A Stratégiai Környezeti Vizsgálat (SKV) jogi alapját a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról jelenti. A jogszabály 1. melléklete szerint az 1996. évi XXI. tv. 23. § (1) bekezdés alapján készülő területi tervek, így a megyei területfejlesztési programokra is környezeti vizsgálatot kell készíteni. A környezetvédelmi törvény szerinti vizsgálati elemzésnek különösen a következőkre kell kiterjednie (KVT 44. § (1)):

- a) a tervezett előírások, intézkedések mennyiben befolyásolják, illetőleg javíthatják a környezet állapotát;
- b) a tervezett intézkedések elmaradása esetén milyen kár érheti a környezetet, illetőleg a lakosságot;

Az SKV eljárás megindítása egybeesett a vizsgált területfejlesztési program egyeztetésre szánt változatának elkészültével, biztosítva ezáltal, hogy a környezeti vizsgálatban megfogalmazott javaslatok beépülhessenek a vizsgálat alá vont készülő dokumentumba, megteremtve ezzel a megyei területfejlesztési program és a környezeti vizsgálat közötti oda-visszacsatolást.

1.3 A környezeti értékelés során tett javaslatok hatása a Program alakulására

A fenti bekezdésben ismertetetteknek megfelelően a környezeti értékelés során tett javaslatok a környezeti értékelés egyeztetésre került munkaanyagának elkészülte és az egyeztetési folyamat lezárulta, illetve a területfejlesztési program elfogadása közötti időszakban, tehát 2021 márciusa folyamán érvényesíthetők a területfejlesztési program anyagában.

A tervezett tematika megküldésre, véleményeztetésre került a jogszabályban előírt szakhatóságok, érintettek számára. A környezeti értékelés egyeztetési eljárása egybeesik a megyei területfejlesztési program társadalmazásával. A környezeti értékelésben megfogalmazott javaslatok beépítésére tehát lesz mód a program egyeztetésével egyidőben, a program véglegesítését megelőzően.

1.4 A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása

A vonatkozó 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet melléklete szerinti körben megküldésre került a környezeti értékelés tervezett tematikája, ezzel az érdekelt szervek bevonása az előírásoknak megfelelően megtörtént. A tematika kapcsán véleményezésre felkért államigazgatási szervektől egyetlen vélemény vagy észrevétel sem érkezett a határidő lejártáig. Így az előzetesen javasolt tematika mentén elkészült környezeti értékelés kerül egyeztetésre a vonatkozó jogszabályban előírt körben és módon.

Információhoz való hozzáférés:

A nyilvánosság érintett részének meghatározása

A megyei területfejlesztési program készítéséhez kapcsolódó környezeti vizsgálat Tolna megye területére terjed ki. Az érintett nyilvánosság a megyei környezet- és természetvédő szakmai, érdekképviselői és társadalmi szervezetek, a környezeti és vidékfejlesztési ügyekkel foglalkozó más szervezetek és intézmények továbbá a megye lakossága.

Honlap

A környezeti értékelés egyeztetési dokumentációja, a megyei területfejlesztési program társadalmasítási dokumentációja és az eljárással összefüggő összes nyilvános dokumentum közzétételre került a Tolna Megyei Önkormányzat hivatalos honlapján (www.tolnamegye.hu).

Aktív tájékoztatás

A környezeti értékelés nyilvánosságra hozataláról a megyei önkormányzat honlapján közlemény jelent meg.

A beérkező társadalmi vélemények figyelembevétele

A határidőre beérkezett véleményeket feldolgoztuk és a vizsgálatban résztvevő szakértők azokat figyelembe vették a dokumentációk véglegesítésekor. Az érintett nyilvánosság bevonása érdekében az elkészült tematika és az egyeztetési anyag véleményezésre felkerült a megye honlapjára, és közvetlenül is kiküldésre került a - jogszabály szerint - "környezet védelméért felelős szervek"-nek.

1.5 A környezeti értékeléshez felhasznált információk leírása és jellemzése

A környezeti vizsgálat a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal Területfejlesztési Osztály által rendelkezésre bocsájtott dokumentáció, háttér tanulmányok, vizsgálatok, munkaközi anyagok, digitális térinformatikai adatbázis és a nyilvános tanulmányok, jelentések, fejlesztési stratégiák alapján készült. A környezeti vizsgálatban felhasználtuk továbbá a területfejlesztési programhoz készült részletes helyzetfeltáró vizsgálatok dokumentációját is.

Felhasznált tanulmányok, programok, stratégiák:

- Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiója 2021-2030
- EU 2021-2027 kohéziós Politika
- Nemzeti Fejlesztés 2030
- Program a Versenyképesebb Magyarországért (2019-)
- Nemzeti Reformprogram (2020)
- A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiája 2019-2030
- Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030
- Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (NÉS)
- Nemzeti Tájstratégia (2017-2026)
- Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030
- Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia (2014-2050)
- Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia (2012-2024)
- Nemzeti Erdőstratégia (2016-2030)
- Kvassay Jenő Terv – a Nemzeti Vízstratégia

A környezeti vizsgálat természeténél, korlátainál fogva nem végez újabb adatgyűjtést. A rendelkezésre álló idő és erőforrások arra terjednek ki, hogy a meglévő anyagokat elemezzük. Az SKV keretében tehát a meglévő adatok vizsgálata, a különböző elfogadott fejlesztési koncepciók, stratégiák szempontrendszerének és a területfejlesztési program fenntarthatóságának és környezeti megfelelőségének vizsgálata történik, történt meg.

2 A TOLNA MEGYEI TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAM ISMERTETÉSE

2.1 A Program céljának, tartalmának ismertetése

A Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepció és területi hatásvizsgálata 2021. év elején készült el, és 2030-ig fogalmazza meg a megye fejlődésének legfontosabb alappilléreit, céljait, eszközeit. A Program céljai azonosak a hosszabb távú, stratégiai dokumentumban megfogalmazottakkal és annak alapelveivel, ennek megfelelően a Programban a Koncepció által körvonalazott célok eléréséhez szükséges középtávú intézkedések kerültek összefoglalásra, figyelembe véve a meghatározott fejlesztési irányokat és azon megyei sajátosságokat, amelyek közvetlen beavatkozást igényelnek.

A megye egyik legjelentősebb kitörési pontja a gazdaságfejlesztésben és a vidékfejlesztésben rejlő Tolna megyei lehetőségek kiaknázása. A Paks II. beruházás jelentős hatást fog gyakorolni Tolna megye gazdasági és társadalmi szerkezetére, és ezzel együtt jelentős térségfejlesztési kihatása is lesz, amely szorosan összefügg és kapcsolódik Tolna megye, a Kiemelt Térség és általa a két szomszédos megye (Bács-Kiskun és Fejér) területi és ágazati forrásokból megvalósuló fejlesztéseivel.

A koncepció és ez alapján a program azzal a céllal készült, hogy kijelölje Tolna megye lehetséges kitörési pontjait és meghatározza azon fejlesztési irányait, amelyre a megye a 2030-ig terjedő időszakban különös hangsúlyt kíván fektetni. A megyei (területi) programozáshoz rendelt források felhasználásának alapját képezi majd a dokumentum, hiszen a tervezett megyei fejlesztéseknek a Tolna Megyei Területfejlesztési Programhoz illeszkedniük kell.

A Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepció és Program a Tolna megyei fejlesztések rendszerét kialakító dokumentum, melynek fő célja azt megalapozni, hogy a jövőben - a 2021-2027-es fejlesztési ciklus során és azt követően - minél több, és a megye számára minél több haszonnal járó forrás érkezzon Tolna megyébe. Ennek szellemében célul tűzhető ki, hogy a következő hét évben a különböző fejlesztési programokból a megyébe érkező forrás legalább annyi, vagy több legyen, mint amennyi az előző hét évben a megyében rendelkezésre állt.

1. ábra: A Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepció és Program célrendszere (2030-ig)

Átfogó célok

1.1.

A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése

1.2.

Társadalmi megújulás, társadalmi kohézió

1.3.

A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki életter megteremtése

Stratégiai célok

1.1.1.

Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként

1.2.1.

Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az oktatásban

1.3.1.

Mezőgazdasági alapanyagokra épülő, nagy hozzáadott értékű termék előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel

1.1.2.

Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése

1.2.2.

A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése

1.3.2.

Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése

1.1.3.

A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása

1.2.3.

Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése

1.3.3.

A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Tolna megyét érintő területének fejlesztése

1.1.4.

Vállalkozások versenyképességének erősítése

A Tolna Megyei Területfejlesztési Program átfogó céljait elsősorban a koncepció helyzetértékelése során megfogalmazott fejlesztési irányok határozták meg, valamint azok a megyei sajátosságok (erősségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek) amelyek közvetlen beavatkozásokat igényelnek.

Az alábbi három fő terület fejlesztése kiemelten fontos:

- gazdaságfejlesztés
- humánerőforrás-fejlesztés
- vidékfejlesztés

Az átfogó és stratégiai célok részletes bemutatását a Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepció és Program dokumentuma tartalmazza, jelen dokumentumban a célok csak felsorolásra kerülnek. A Program a hétéves költségvetési ciklusra tervez és összesen három átfogó és tíz stratégiai célt fogalmaz meg.

2.1.1.1 Átfogó célok

- **1.1. átfogó cél:** A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése
- **1.2. átfogó cél:** Társadalmi megújulás, társadalmi kohézió
- **1.3. átfogó cél:** A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki élettér megteremtése

2.1.1.2 Stratégiai célok

- **1.1.1. stratégiai cél:** Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként
 - *Széles körű, gazdasági célú vállalkozói együttműködések (klaszterek, projektszervezetek) támogatása a Tolna megyei vállalkozások piaci szerepvállalásának megerősítése érdekében ágazonként, illetve termékpályánként*
 - *Szekszárdi szőlészeti és borászati kutatás-fejlesztési együttműködések a Pécsi Tudományegyetem szakmai koordinációja mellett*
 - *Dombóvár és Tamási térségében mezőgazdasági célú kutatás-fejlesztési együttműködések a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári és Keszthelyi Campusának szakmai koordinációja mellett*
 - *Energetikai kutatás-fejlesztési együttműködések Paks és Tamási térségében*
 - *A helyi mezőgazdasági alapanyag-termelési igényekhez igazított helyi logisztikai kapacitások kiépítése térségenként*
 - *A helyi alapanyag-termelési igényekhez igazított térségi logisztikai bázisok kialakítása a megyét érintő jelentősebb vasúti, közúti, vízi közlekedési csomópontokban*

- **1.1.2. stratégiai cél:** Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése
 - *Tejipari és húsipari alapanyagokra épülő termékfejlesztés, élelmiszeripari és mezőgazdasági gépgyártás szekszárdi központtal*
 - *A megyei (elsősorban Bátaszék, Bonyhád, Szekszárd, Tolna és térsége) bőr- és textilipari, könnyűipari kapacitások növelése az ágazaton belüli piaci részesedés növelésével*
 - *A helyi mezőgazdasági alapanyagokra épülő magas hozzáadott értékű élelmiszer- és feldolgozóipari kapacitások kiépítése*
 - *A nagy hagyományokkal rendelkező Tolna megyei építőipar fellendítése*
 - *A már működő ipari parkok és ipari övezetek fejlesztése, különös tekintettel az ágazati igényeket kiszolgáló infrastruktúrafejlesztésre, a városok és vonzáskörzetük igényeire épülő inkubáció- és szolgáltatásbővítés az ipari parkokban*
 - *Egészségügyi és egészségipari fejlesztések*
 - *Regionális szintű gazdasági és piaci együttműködések elősegítése klaszterek által*
 - *A megyei gépgyártási kapacitások erősítése elsősorban az autóipari, szerszámgép gyártás területén és elektronikai iparban*
 - *A tisztaszén-technológia meghonosítása és kőbányászat fejlesztése, és az ezekre épülő gazdaságfejlesztés Nagymányok térségében a környezeti fenntarthatóság figyelembevételével*
- **1.1.3. stratégiai cél:** A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása
 - *Védett építészeti értékek gazdasági, turisztikai és közösségi célú hasznosításának elősegítése*
 - *Helyi turizmus versenyképessége*
 - *Országos jelentőségű védett természeti területek*
 - *Sió turisztikai hasznosítása*
 - *Duna menti rekreációs térség kialakítása*
 - *Termál- és gyógyturizmus megyei központjainak további fejlesztése, új központok létesítése*
 - *A Szekszárdi és Tolnai Borvidék, valamint a pincefalvak borturisztikai és gasztronómiai kínálatának növelése*
 - *Kerékpáros turizmus feltételeinek fejlesztése*
 - *Környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések*

- **1.1.4. stratégiai cél:** Vállalkozások versenyképességének erősítése
 - *Vállalkozások foglalkoztatási képességének erősítése*
 - *Termék-, technológiai és szervezeti újítások ösztönzése és támogató környezet megteremtése*
 - *Kis- és középvállalkozások szolgáltatásfejlesztése*
 - *Üzleti, vállalkozói készségek fejlesztése*
 - *IKT- technológiák használatának ösztönzése az üzleti életben*
 - *Vállalkozások karbonsemleges energia-felhasználását és energiahatékonyság- növelését célzó fejlesztéseinek támogatása*
 - *Vállalkozások tőkéhez jutási lehetőségeinek szélesítése*
- **1.2.1. stratégiai cél:** Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő- piaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az oktatásban
 - *A gazdasági igényekhez igazított, gyakorlatorientált szakképzési rendszer kialakítása, a szakképzési lehetőségek bővítése és a fiatalok képességeinek kibontakoztatása, idegen nyelvi kompetenciáinak fejlesztése*
 - *Felnőttképzési (műszaki szakképzési) központok létrehozása a megyében*
 - *A közoktatás színvonalának javítása és az oktatás modernizálása (digitalizálás, e- oktatás)*
 - *A minőségi oktatáshoz való hozzáférés biztosítása és a korai iskolaelhagyás csökkentése*
 - *Szociális ellátórendszer fejlesztése*
 - *Civil szféra megerősítése a megyében*
 - *Helyi identitás és kulturális élet fejlesztése a meglévő közösségi terek és programok fejlesztésével, újak létrehozásával, közösségfejlesztő szakemberképzés támogatásával*
 - *Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkózásának és munkához jutásának elősegítése*
 - *Hátrányos helyzetű csoportok befogadásának elősegítése*
- **1.2.2. stratégiai cél:** A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése
 - *Családbarát foglalkoztatáspolitikai, az atipikus foglalkoztatás lehetőségeinek kiterjesztése*
 - *Életminőség javítása és vonzó élettér kialakítása a településeken gazdasági funkcióbővítéssel*
 - *A lakosság egészségtudatosságának növelése*
 - *Önkormányzati bérlakásprogram*
 - *Munkásszállások kialakítása*
 - *Fiatal vállalkozók támogatása, vállalkozásösztönzés*

- *Kulturális, sport és szabadidős-rekreációs lehetőségek bővítése városokban és falvakban egyaránt*
- **1.2.3. stratégiai cél:** Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése
 - *Térségi és helyi közszolgáltatás- és közigazgatás-fejlesztés, a közsféra infrastruktúra-fejlesztése*
 - *Városfejlesztéssel kapcsolatos beavatkozások*
 - *Apró- és kistelepülési térségek elérhetőségének javítása*
 - *Szociális városrehabilitációs fejlesztések*
- **1.3.1. stratégiai cél:** Mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék-előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel
 - *TÉSZ-ek, BÉSZ-ek, termelői csoportok létrehozása termékpályánként*
 - *Funkcionális térségenként a helyi feldolgozó- és élelmiszeripari kapacitások kiépítése termelői összefogással*
 - *A helyben előállított termékek piaci értékesítésének elősegítése*
 - *Minőségi haltenyésztés és -feldolgozás*
 - *Falusi vendégasztal működtetésének elősegítése*
 - *A klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése*
 - *Mezőgazdasági termelés kockázatainak csökkentése*
- **1.3.2. stratégiai cél:** Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése
 - *Digitalizáció a vidéki térségben*
 - *A helyi és helyközi tömegközlekedés keresletorientált racionalizálása*
 - *Vidékies jellegű városok fejlesztése*
 - *Helyi erőforrásokra támaszkodó energiahasznosítás*
 - *Mobil és helyi szolgáltatások megteremtése kistelepüléseken*
 - *Szabadidősport önszerveződésének támogatása és intézményi háttérének biztosítása*
 - *Ökológikus gondolkodás elsajátítása, elterjesztése*
 - *A vidéki letelepedést segítő támogatások bevezetése, helyi adókedvezmények biztosítása (szabad vállalkozási zóna településein)*
- **1.3.3. stratégiai cél:** A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Tolna megyét érintő területének fejlesztése
 - *A kiemelt térség magterületének fenntartható fejlesztése*
 - *Komplex programmal érintett Tamási járás*
 - *Humánfejlesztések*

2.1.1.3 Területi célok

A Fejlesztési Program az átfogó és stratégiai célokkal összefüggésben kijelöli a területi célokat is, melyek a területi jellegzetességek és szereplők szempontjából foglalja össze a fejlesztési irányokat az egyes területi részegységekre vonatkozóan.

- *A helyi mezőgazdasági alapanyagokra épülő magas hozzáadott értékű élelmiszer- és feldolgozóipari kapacitások kiépítése a növénytermesztés és az arra épülő állattenyésztés gazdasági egyensúlyára alapozva, funkcionális térségenként*
- *Sió és Duna menti rekreációs térség turisztikai hasznosítása*
- *Az oktatás modernizálása (digitalizálás, e-oktatás)*
- *Helyi közösségi identitásfejlesztést és kulturális életet elősegítő közösségfejlesztő szakemberképzés indítása*
- *Bérlház (lakás) és háztáji program bevezetése az apró- és kistelepülésekben*
- *Apró- és kistelepülés térségek elérhetőségének javítása*
- *A vidéki letelepedést segítő támogatások bevezetése, helyi adókedvezmények biztosítása*
- *Közép-Duna Menti Kiemelt Térség*

2.1.2 Horizontális célok

A horizontális célokban foglaltak során figyelembevételre került azon szempont, hogy a fejlesztések megőrizték az épített, illetve a korábban létrehozott értékeket. A rögzített elvek mindegyike azt szolgálja, hogy a támogatási forrásból megvalósult beruházások értéket teremtsenek és hosszú távon is fenntartható módon szolgálják a helyi gazdaság, társadalom és környezet értékeit.

- i.1. Együttműködésre épülő fejlesztések
- i.2. Környezettudatos és fenntartható fejlesztések
- i.3. Munkahelymegtartást és/vagy munkahelyteremtést támogató fejlesztések
- i.4. Családbarát fejlesztések
- i.5. Elsősorban helyi erőforrásra épülő fejlesztések
- i.6. Vállalkozásbarát fejlesztések
- i.7. Innovatív fejlesztések

2.1.3 Prioritások azonosítása

A Program öt prioritást jelöl ki, melyek meghatározzák azokat a területeket, amelyekre a fejlesztési forrásokat összpontosítani kell.

- i.1. prioritás: A Tolna megyei gazdaság versenyképességének erősítése

A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió átfogó céljai között szerepel a megye gazdaságának erősödése, a gazdasági aktivitás és a tökevonzó képesség erősödése, mely a gazdaság versenyképességének növelésével érhető el.

Ezen cél eléréséhez kiemelten fontos a gazdaságfejlesztés, a hozzá kapcsolódó, jól alkalmazkodó humánerőforrás-fejlesztés, valamint a hatékony vidékfejlesztés.

A világot és egész Európát is sújtó gazdasági válság, vagy akár a világiárvány okozta recesszió hatásai elleni fellépés eszköze a gazdaság kiemelt fejlesztése, külső tényezőktől való mind nagyobb mértékű függetlenítése.

A megye gazdasági potenciáljának növeléséhez szükséges főbb eszközök

- Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként
- Vállalkozások versenyképességének erősítése és a hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése
- A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása
- Összekötő utak, külterületi utak, kerékpárutak fejlesztése, hálózatának bővítése

A prioritáshoz kapcsolódó stratégiai célok:

- *1.1.1. Stratégiai cél:* Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként
- *1.1.2. Stratégiai cél:* Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése
- *1.1.3. Stratégiai cél:* A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása
- *1.1.4. Stratégiai cél:* Vállalkozások versenyképességének erősítése

i.2. prioritás: A helyi közösségek és kultúra megerősítése, valamint a közösségi élet újraindítása

Tolna megyében a családok jólétének és jól-létének elérését szolgáló fejlesztések megvalósítása alapvető cél. A társadalmi jólét és jól-lét eléréséhez fontos feladat ugyanakkor a megye hátrányos helyzetű csoportjainak felzárkóztatása, melyhez elengedhetetlen a humán-közzolgáltatások működtetéséhez szükséges szakember-ellátottság biztosítása.

A Tolna megyei és helyi identitás – mint erős kötelék -, valamint a közösségi élet megerősítése és fejlesztése közösségfejlesztő szakemberek bevonásával a meglévő közösségi erőforrások megerősítése egyaránt a prioritásban foglalt célok közé tartozik. A befogadó társadalom elősegítéséhez nélkülözhetetlenek a társadalmi kapcsolatok, az aktív közösségi szerepvállalás és az önkéntesség elősegítése.

A beavatkozási terület az alábbi intézkedésekre került lebontásra:

- Családok támogatását biztosító fejlesztések
- A hátrányos helyzetűek támogatását, munkavállalási esélyeit támogató fejlesztése, és helyi humán fejlesztések
- Helyi és megyei identitás erősítése

A prioritáshoz kapcsolódó stratégiai célok:

- *1.2.1. Stratégiai cél:* Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő- piaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az oktatásban
- *1.2.2. Stratégiai cél:* A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése
- *1.2.3. Stratégiai cél:* Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése célhoz a szegregáció felszámolásához kapcsolódó közösségformálás, közösségfejlesztés és felzárkózás
- *1.3.2. Stratégiai cél:* Vidéki életminőség javítása a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése

i.3. prioritás: Élhető és fenntartható környezet megteremtése

Ezen prioritás a klímaváltozás hatásainak mérséklését, illetve az ehhez szükséges lakossági szemléletformálást, továbbá a beruházások környezetbarát megvalósításának támogatását célozza. Kiemelten fontos a természetközeli megoldások, a környezettudatos és fenntartható energia-hatékony építési módok, zöld- és kék infrastruktúrák és az úgy nevezett okos technológiák alkalmazása.

A prioritás támogatja a környezeti szennyezések felszámolására, mérséklésére irányuló beruházásokat, és a környezetbarát, illetve kevésbé környezetterhelő közlekedési módok használatának elterjedését, a karbonsemleges energia-felhasználást és energiahatékonyságnövelést célzó fejlesztések megvalósulását.

Ezek eléréséhez a lakosság környezettudatosságra nevelése és vállalkozások körében történő szemléletformálás is elengedhetetlen.

A prioritás az alábbi tervezett intézkedésekre került lebontásra:

- Kármentesítés
- Környezetbarát fejlesztések
- Településkép javítása
- Szemléletformálás, hulladékgazdálkodás

A prioritáshoz kapcsolódó stratégiai célok:

A 3. prioritást az időszak valamennyi fejlesztése esetében szem előtt kell tartani a fenntartható beruházások megvalósulása érdekében.

Ugyanakkor kiemelendő, hogy a prioritás kapcsolódik a klímaváltozás negatív hatásainak mérséklését célzó intézkedéseket is magába foglaló 2. átfogó cél, valamint a vonzó vidéki élettér megteremtésére irányuló 3. átfogó cél keretében tervezett fejlesztésekhez.

i.4. prioritás: Vidéki élet felzárkóztatása, közszolgáltatások színvonalának emelése

A megyében 109 település található, melyek közül 11 rendelkezik városi címmel. A településszerkezeten túl a megye vidékies jellegét jól mutatja a települések lakosságszáma (60%-a 1 000 fő alatti mérettel rendelkezik). A települési méretekből adódóan a helyben elérhető közszolgáltatások száma és minősége is számos esetben fejlesztésre szorul, annak érdekében, hogy a mai kor követelményeinek is eleget tudjanak tenni.

A prioritás területileg az egész megyét érinti, azonban kiemelten fókuszál a városi agglomeráción kívüli, aprófalvas települések igényeire, felzárkózására. Az érintett közszolgáltatások kiterjednek az egészségügyi és szociális ellátásra, a közigazgatásra, oktatásra, és ezen szolgáltatások elérését lehetővé tévő kapcsolódó szolgáltatásokra, infrastruktúrára (pl.: gyalogos-, tömegközlekedés).

A prioritáshoz kapcsolódó stratégiai célok:

- *1.2.1. Stratégiai cél:* Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az oktatásban
- *1.2.2. Stratégiai cél:* A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése
- *1.2.3. Stratégiai cél:* Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése

i.5. prioritás: Közép-Duna Menti Kiemelt Térség fejlesztése

A prioritás elsősorban a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség területének célkitűzéseinek összehangolását igyekszik biztosítani komplex módon, az egész megyei területi integritásával és céljaival összhangban. A Közép-Duna Menti Fejlesztési Tanács által elfogadott fejlesztési dokumentumok alapján azonosítható intézkedések az alábbiak:

- *Közszolgáltatások és települési infrastruktúra fejlesztése*
- *Helyi gazdaság és turizmus fejlesztése*

2.2 -A Program összefüggése más releváns tervekkel, illetve programokkal

Az alábbi ábra a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió stratégiai céljainak és az egyéb dokumentumok illeszkedésének kapcsolatát összegzi. Megvizsgáltuk, hogy a Konceptió egyes céljai mekkora mértékben illeszkednek a különböző stratégiai dokumentumok célkitűzéseivel. Ahol a kapcsolódás mértéke 50%-nál nagyobb értéket mutatott azt a táblázatban pipával jelöltük.

A táblázatból jól látható, hogy a legtöbb erős (50%-feletti) kapcsolat az EU 2021-2027 Kohéziós Politikájával, a Nemzeti Fejlesztés 2030 stratégiai dokumentummal, illetve a Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia (2014-2050) dokumentummal van. Ezen összefoglaló táblázatban nem jelöljük a gyengébb kapcsolódási pontokat, azonban fontosnak tartjuk kiemelni, hogy az egyes stratégiai dokumentumokban közölt célkitűzések jelentős része illeszkedik a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptióhoz és ennek megfelelően a Programhoz is.

1. táblázat: A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió és Program stratégiai céljainak illeszkedése egyéb stratégiai dokumentumokhoz

Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió és Program stratégiai céljai	Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként	Piacépes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése	A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus fejlesztése	Vállalkozások versenyképességének erősítése	Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az oktatásban	A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése	Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése	Mezőgazdasági alapanyagokra épülő, nagy hozzáadott értékű termék előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel	Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése	A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Tolna megyét érintő területének fejlesztése
Egyéb stratégiai dokumentumok										
EU 2021-2027 Kohéziós Politika	.	✓	.	✓	✓	.	✓	✓	✓	✓
Nemzeti Fejlesztés 2030	✓	✓	✓	.	✓	✓	.	✓	✓	✓
Program a Versenyképesebb Magyarorszáért (2019-)	✓			✓	✓					
Nemzeti Reformprogram (2020)						✓				
A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiája 2019-2030				✓						
Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030			✓							
Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia, Hazai Dekarbonizációs Útiterv, Nemzeti Alkalmazkodás Stratégia, "Partnerség az éghajlatért" Szemléletformálási Terv	✓		✓						✓	
Nemzeti Tájstratégia (2017-2026)	✓		✓		✓				✓	
Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030		✓			✓	✓				✓
Nemzeti Közlekedési infrastruktúra-fejlesztési Stratégia 2014 (2014-2050)	✓		✓	✓			✓	✓	✓	
Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia (2012-2024)	✓		✓		✓	✓			✓	✓

2.3 A változatok közötti választás indokai, a választást alátámasztó vizsgálat rövid leírása

A Tolna Megyei Területfejlesztési Program készítése 2020 második felében kezdődött meg. A területi tervek aktualizálása a 2021-2027 közötti uniós tervezési időszak fejlesztési dokumentumainak tervezését és (elsősorban a területi operatív program esetében) végrehajtását támogatja.

A tervezési folyamat előkészítő fázisaként helyzetfeltáró, helyzetértékelő dokumentumok készültek, majd annak szakértői, illetve társadalmi értékelése történt meg. A helyzetfeltárás-értékelés megyei közgyűlési elfogadását követően kezdődött meg a Konceptió javaslattevő fázisának kidolgozása, azaz a legfontosabb célok, eszközök és az intézményrendszer meghatározása. A munka során a dokumentum számos változata elkészült, majd többfordulós szakértői egyeztetések során kirajzolódott a Konceptió egyetlen változatának pontos tartalma. Ezt követően a Területfejlesztési Program (stratégiai és operatív programrész) megújítása és összeállítása következett, melyből többféle változat nem készült, így ezen fejezetrész kidolgozása nem releváns.

3 A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK KÖRNYEZETI HATÁSAI, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA

3.1 A Program céljainak összevetése a releváns nemzetközi, közösségi, országos vagy helyi szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi célokkal

3.1.1 Illeszkedés a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiához (NÉS-2):

A 2018-2030 közötti időszakra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakra is kitekintést nyújtó második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (NÉS-2) részei:

- Hazai Dekarbonizációs Útiterv
- Nemzeti Alkalmazkodási Stratégia
- „Partnerség az éghajlatért” Szemléletformálási Terv

A jövőképek elérése érdekében a NÉS-2 háromszintű célrendszerre épül, amelyek célhierarchiában rendeződnek egymáshoz. A célhierarchián belül az átfogó célok a hazai éghajlatpolitika prioritásait adják meg, míg a specifikus célkitűzések és a beavatkozási területek az átfogó célok részletesebb, szakterületi kifejtését jelentik.

A NÉS-2 a mitigáció – adaptáció – szemléletformálás tematikahármasnak megfelelően magában foglalja az üvegházhatású gázok kibocsátás-csökkentésének céljait, prioritásait és cselekvési irányait tartalmazó Hazai Dekarbonizációs Útitervet (HDÚ). Az éghajlatváltozás várható magyarországi hatásainak, természeti és társadalmi, gazdasági következményeinek, valamint az ökoszisztémák és az ágazatok éghajlati sérülékenységeinek értékelése szintén a NÉS-2 részét képezi, amelyre alapozva Nemzeti Alkalmazkodási Stratégia (NAS) épül a dokumentumba. Az alkalmazkodás és felkészülés koncepcionális keretei érintik többek között a vízgazdálkodás, a vidékfejlesztés, az egészségügy, az energetika, a turizmus és más ágazatok éghajlatbiztonsággal kapcsolatos helyzetét, kockázatait, megvizsgálva a felkészülés lehetséges cselekvési irányait. A hazai dekarbonizáció és az éghajlati alkalmazkodás teendőit éghajlati szemléletformálási program (Partnerség az Éghajlatért Szemléletformálási Terv) egészíti ki.

A Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepció átfogó céljainak meghatározását elsősorban a koncepció helyzetértékelése során meghatározott fejlesztési irányok határozták meg, valamint azok a megyei sajátosságok (erősségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek) amelyek közvetlen beavatkozásokat igényelnek. Három fő terület fejlesztése kiemelten fontos:

- gazdaságfejlesztés, hogy az emberek számára új munkahelyeket hozzunk létre és megőrizzük a meglévőket;
- humán erőforrás-fejlesztés, hogy a megszerzett tudást, szakértelmet helyben tartsuk, hogy a gazdaság igényeit jobban ki tudjuk elégíteni;

- vidékfejlesztés, hogy a megye vidékies jellege ne hátrány, hanem előny legyen az itt élők számára, hogy a megye középső aprófalvas térsége ne még inkább leszakadjon, hanem a városokkal együtt, azokhoz felzárkózva (funkcionális térségként) tudjon fejlődni, a vidékies jellegből adódó lehetőségek kiaknázásával, a természeti erőforrások védelmének szem előtt tartásával.

A két fejlesztési koncepció szorosan illeszkedik egymáshoz, hiszen a megyei gazdaságfejlesztési, vidékfejlesztési célok megvalósítása a környezettudatosság, klímavédelem, és ökológiai szemlélet mentén képzelhető el hosszú távon fenntartható eredményeket, csak ezen elvek mentén tervezve, megvalósítva lehet elérni.

A koherencia, összekapcsolódás a két tervezési dokumentum között több ponton szorosan jelentkezik.

A Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciójában egyes stratégiai célok megnevezésében is, de tartalmukban különösen megjelenik az éghajlatváltozás hatásainak csökkentése, a jövőre vonatkozó várható éghajlati változások mérséklése.

Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciójának stratégiai céljai az alábbi pontokon mutatnak koherens kapcsolatot:

1.1.1. Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként stratégiai cél legfőbb kapcsolata a NES-2 1 Dekarbonizáció specifikus célján belül az 1.6. Kutatások, fejlesztések, innovációk, demonstrációs projektek támogatása, valamint a 3. Alkalmazkodás és felkészülés specifikus célján belül található 3.6. Kutatások, innovációk támogatása beavatkozási területtel figyelhető meg.

1.1.3. A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása stratégiai cél vonatkozásában megfigyelhető a NES-2 mind a négy specifikus célterülete, valamint azok beavatkozási területeinek összefonódása. Az összhang különösen megjelenik a 1.1. A fosszilis energiahordozók kiváltásának elősegítése, az 1.5. Erdőtelepítés, a 2.2. Éghajlatváltozási alap- és alkalmazott kutatások megvalósítása, a 3.1. Természeti erőforrások megóvása, a 4.2. Partnerség a médiával, a 4.3. Szemléletformálás az oktatásban, valamint a 4.4. Társadalmi kampányok a klímátudatosságért beavatkozási célterületein.

1.1.4. Vállalkozások versenyképességének erősítése stratégiai célkitűzés energiahatékonyság ösztönző törekvései összhangban vannak a NES-2 1. Dekarbonizáció specifikus célterületén belül található 1.1.A fosszilis energiahordozók kiváltásának elősegítése, az 1.2. Az energiahatékonyság növelése, az 1.4. Zöldgazdaság fejlesztése beavatkozási területek tartalmával.

1.2.3. Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése stratégiai célkitűzés a közszférára vonatkozó energiahatékonysági törekvésein keresztül kapcsolódik a NES-2 a 1.Dekarbonizáció specifikus célterületén belül található 1.1. A fosszilis energiahordozók kiváltásának elősegítése, az 1.2. Az energiahatékonyság növelése, az 1.3. Természeti erőforrások igénybevételének mérséklése beavatkozási területeihez.

1.3.1. Mezőgazdasági alapanyagokra épülő, nagy hozzáadott értékű termék előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel stratégiai célkitűzés csapadékvíz, folyóvíz kezelés, mezőgazdasági kockázat csökkentés és energiahatékonyság növelés törekvései mutatnak összhangot elsősorban a NES-2 3.Alkalmazkodás és felkészülés specifikus céljai belül a 3.1. Természeti erőforrások megóvása, a 3.2. Sérülékeny térségek alkalmazkodási lehetőségeinek támogatása, a 3.3.Sérülékeny ágazatok alkalmazkodása, valamint a 3.4. Nemzetstratégiai területek kockázat kezelése, alkalmazkodása beavatkozási területeivel.

1.3.2. Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése stratégiai cél a vidékies városfejlesztés, a turisztika fejlesztés, a zöldfelület növelés és a helyi alternatív energia használatának ösztönzése vonatkozásában szorosan kapcsolódik a NES-2 az 1. Dekarbonizáció specifikus cél mind a 6 beavatkozási területéhez, a 3.Alkalmazkodás és felkészülés specifikus cél 3.1. Természeti erőforrások megóvása, 3.2.Sérülékeny térségek alkalmazkodási lehetőségeinek támogatása, valamint 3.3. Sérülékeny ágazatok alkalmazkodása beavatkozási területeihez, a 4. Éghajlati partnerség specifikus cél 4.2.Partnerség a médiával, 4.3. Szemléletformálás az oktatásban, valamint a 4.4. Társadalmi kampányok a klímatudatosságért beavatkozási területeihez.

2. táblázat: Tolna Megye Területfejlesztési Konceptió és Program, illetve a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia illeszkedése

Átfogó célok	Átfogó célok	Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia Hazai Dekarbonizációs Útiterv Nemzeti Alkalmazkodási Stratégia „Partnerség az éghajlatért” Szemléletformálási Terv				
		• Fennttartható fejlődés egy változó világban • Adottságaink, lehetőségeink és korlátaink megismerése				
		Stratégiai / másodlagos célok	Dekarbonizáció (Hazai Dekarbonizációs Útiterv)	Éghajlati sérülékenység vizsgálata	Alkalmazkodás és felkészülés (Nemzeti Alkalmazkodási Stratégia)	Éghajlati partnerség
A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése	Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként	Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőrpar) fejlesztése	✓		✓	
		A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható	✓	✓	✓	✓
		Vállalkozások versenyképességének erősítése	✓			
		Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az				
	Társadalmi megújulás, társadalmi kohézió	A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése				
		Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése	✓			
		Mezőgazdasági alapanyagokra épülő, nagy hozzáadott értékű termék előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel			✓	
	A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki életér megteremtése	Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése	✓		✓	✓

3.1.2 Illeszkedés a Nemzeti Tájstratégiához (2017-2026)

A Nemzeti Tájstratégia átfogó célja a táji adottságokon alapuló felelős tájhasználat. A tájat, a táj egyes területeit arra alkalmas célra és módon és csak a fenntarthatóság mértékéig hasznosítjuk. A felelős tájhasznosítás szemlélete a társadalom egészére, minden döntési szintre kiterjed az egyéntől a közösségekig és a helyi döntéshozóktól, hatóságoktól az államig. A tájhasznosítás gyakorlatában a társadalmilag szükséges új funkciók területi elhelyezéséhez az arra alkalmas területeket kell megkeresni, illetve a meglévő tájhasználatot a fenntarthatóságból kiindulva a tájpotenciálhoz szükséges alakítani, igazítani.

A Tájstratégia II. Élhető táj – élhető település – bölcs tájhasznosítás stratégiai célhoz szorosan kapcsolódik a Konceptió 1.1.3. *A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása* stratégiai céllal, ezen belül kiemelten a környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések vonatkozásában a táji értékek megőrzése, a kedvezőtlen változások kezelése, a fenntarthatóság, a táj rehabilitáció és rekultiváció, az erdőgazdálkodást érintően.

A Tájstratégia ugyanezen II. célja szorosan kapcsolódik a Konceptió 1.3.1. *Mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel* stratégiai céllal, főként a klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése, valamint a mezőgazdasági termelés kockázatainak csökkentése vonatkozásában az egyenetlen csapadékeloszlás, a fenntartható víztestek, a mezőgazdaság és az épített környezet védelme és árvízvédelme területein.

Továbbá ezen cél szintén szorosan kapcsolódik a Konceptió 1.3.2. *Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése* stratégiai céllal, főként az élhető és fenntartható táj életminőség javító és népességmegtartó hatásai területén.

A Tájstratégia a települések teljes közigazgatási területét, beleértve a víztesteket is – az egyezmények megfelelően – a táj részének tekinti. A hatékony és fenntartható tájhasználat pozitív hatással bír a természeti és kulturális örökség, a helyi kulturális fejlődés, az emberek jóléte, a nemzeti és helyi identitás kialakulása és megerősítése, a kulturális, ökológiai, környezeti és szociális téren betöltött tájszerep, a gazdasági tevékenységet segítő erőforrások, a munkahelyteremtés, a mezőgazdaság, erdészet, ipar, nyersanyag kitermelés, energiagazdálkodás, a terület- és településrendezés, a közlekedés és szállítás, az infrastruktúra, az idegenforgalom és szabadidő eltöltése, a természeti és emberi tényezők területeinek mindegyikére.

A táji adottságokon alapuló tájhasznosítás megalapozása – azaz a felmérések, a változások nyomon követése, a táji adottságokon alapuló tájhasznosítás döntéshozatali mechanizmusokba történő integrálása és a komplex tájszemlélet kutatásokba integrálása – nyilvántartások készítésére, intézményi és szabályozási háttér biztosítására, illetve a lehetséges változások kutatására irányul.

A tájidentitás növelésének eszközei pedig a célzott programok indítása, közösségi alapú kezdeményezések támogatása, a tájjal kapcsolatos fogékonyság növelése, a kapcsolódó közigazgatási eljárások a társadalmi részvétel bátorítása, valamint a tájban gondolkodás és a tájjal kapcsolatos ismeretanyag oktatásának erősítése, a táji adottságokon alapuló tájhasználat alapismereteinek a köznevelésbe és a felsőoktatásba korosztály szerinti emelése.

Így a táj védelme, kezelése és tervezése, azaz a felelős és fenntartható tájhasználat a Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiójában megfogalmazott stratégiai célok mindegyikéhez közvetetten kapcsolódik azáltal, hogy a társadalmi igényeken, gazdasági tevékenységeken és a környezet harmonikus és kiegyensúlyozott kapcsolatán alapuló tájhasználat a fenntartható fejlődés alapja.

A három szoros kapcsolódást, valamint a jellemzőbb általános kapcsolódásokat az alábbi táblázatban szemléltetjük.

3. táblázat: Tolna Megye Területfejlesztési Konceptió és Program, illetve a Nemzeti Tájstratégia (2017-2026) illeszkedése

		Nemzeti Tájstratégia (2017-2026)		
		Táji adottságokon alapuló tájhasznosítás megalapozása	Élhető táj – élhető település – bőles hasznosítás	A tájidentitás növelése
Tolna Megye Területfejlesztési Konceptió és Program 2021-2027	Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként	✓	✓	
	Piacépes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése		✓	
	A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása	✓	✓	✓
	Vállalkozások versenyképességének erősítése		✓	
	Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az oktatásban		✓	✓
	A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése		✓	
	Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése		✓	
	Mezőgazdasági alapanyagokra épülő, nagy hozzáadott értékű termék előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel		✓	
	Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése	✓	✓	

3.1.3 Illeszkedés a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiához

A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiában foglalt cél a *természeti erőforrás felhasználási* korlátainak érvényesítése és a termelési technológiai korlátok vagy termék szabványok érvényesítése a jövőbeli fejlesztések során Tolna megye számára is kiemelten fontos, ugyanakkor jelenleg a megye a kevésbé környezetterhelő megyék közé tartozik, területén nem működnek magas kibocsátási értékekkel rendelkező üzemek.

Biodiverzitás, megújuló természeti erőforrások témakörben a megye célrendszere kiemeli a megújuló energiaforrások hasznosítását a geotermikus-, nap- és szélenergia, a biomassza és biogáz, valamint a termálvíz jobb kihasználásával, az ökológikus településtervezés szemléletével, a környezettudatos építési módok alkalmazásával, biogazdálkodás elterjesztésével, természetközeli oktatás (erdei iskola) népszerűsítésével, valamint a megújuló energiafelhasználásra alapozott kutatóközpont létrehozásával Tamásiban. A biodiverzitás, természetközeli értékek elsősorban turisztikai hasznosítással jelennek meg célrendszerünkben, mint a védett természeti területek, Gemenci-erdő, Völgység, Pacsmagi-tavak területén, Sió és Duna mentén megvalósítható vadász-, horgász-, valamint kerékpáros turizmus. A védett természeti területeken és Európai Közösség Natura 2000 hálózatába tartozó területeken a turizmus megvalósulása esetében figyelembe kell venni a védett területekre, illetve a Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervekben megfogalmazottakat.

Megjelenik a fenntartható mezőgazdaság is, öntözőrendszerek kiépítésével, az öntözhető területek növelésével, valamint víztározók létesítésével, a klímaváltozás mezőgazdaságra gyakorolt negatív hatásainak csökkentésével, mely igazodik a Keretstratégia talaj termőképességének fenntartása céljához. Önmagában az ökoszisztéma-szolgáltatások kimerítésének megakadályozása, a természetes területek beépítési sebességének csökkentése és a fenntartható hozamon alapuló gazdálkodás az ökogazdálkodás, az agrárkörnyezet-gazdálkodás és az ökológikus gondolkodás népszerűsítésén keresztül jelenik meg a célrendszerünkben.

Az embert érő környezeti terhelések csökkentése több helyen is megjelenik (pl.: levegőtisztaság-védelem, kármentesítés, zöld felületek növelése) a célrendszerben, azonban a megyében a környezeti elemek szennyezettségének mértéke nem jelentős, megmaradt ezek természetközeli állapota. A jövőbeli fejlesztések is a horizontális célok, elvek mentén valósulnak meg ez garantálja, hogy a megye továbbra is megőrzi természeti értékeit és gátat szab a nagy környezeti terheléssel, kárral járó beruházásoknak.

Nem megújuló természeti erőforrások ésszerű gazdálkodása a célrendszerben Nagymányok és Váralja térségében a szén- és kőbányászat újraélesztésével jelenik meg.

Ezen felül a Konceptió célrendszere illeszkedik a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia más -nem környezeti fókuszú- céljaihoz is. A Kapcsolódásokat az alábbi táblázat tartalmazza.

4. táblázat: Tolna Megye Területfejlesztési Koncepció és Program, illetve a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia illeszkedése

		Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia			
		Emberi erőforrások (Népesség, tudás, egészség, szegénység, kirekesztettség – társadalmi kohézió)	Társadalmi erőforrások	Természeti erőforrások	Gazdasági erőforrások (Vállalkozói tőke, innováció, foglalkoztatás, makrogazdasági egyensúly)
Tolna Megye Területfejlesztési Koncepció és Program 2021-2027	Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként	✓			✓
	Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése				✓
	A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása		✓	✓	
	Vállalkozások versenyképességének erősítése				✓
	Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az oktatásban	✓	✓		
	A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése	✓	✓		
	Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése		✓		
	Mezőgazdasági alapanyagokra épülő, nagy hozzáadott értékű termék előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel				✓
	Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése	✓	✓		

3.1.4 Illeszkedés a Nemzeti Erdőstratégia 2016-2030 dokumentumhoz

Az erdő az általa biztosított haszonvételi lehetőségek, illetve számos egyéb közérdekű – védelmi, és közjóléti szolgáltatása révén az egyik legfontosabb természeti erőforrásunk, kiemelkedő jelentőségű nemzeti kincsünk. A Nemzeti Erdőstratégia 2016-2030 egy olyan alapidokumentum, amelynek vizsgálata a Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepció készítése/felülvizsgálata során megkerülhetetlen.

Az erdők hazánk területének egyötödét teszik ki. Kiemelkedő földhasznosítási forma, amely az egészséges emberi környezet alapvető része. Megújuló erőforrásként gazdasági hasznosítása rendkívül fontos. A hazai erdővédelemmel és a fenntartható erdőgazdálkodással összefüggő főbb irányvonalak és célkitűzések a Nemzeti Erdőprogramban kerültek megfogalmazásra. A hatályos jogszabályi környezet alapján a Nemzeti Erdőstratégia hosszútávú koncepciónak minősül. Olyan stratégiai tervdokumentum, amely az aktuális kihívások mentén bemutatja az ágazat szakpolitikai területén elérendő célokat, egyúttal a konkrét problémákra megoldási lehetőségeket vázol fel.

A Nemzeti Erdőstratégia a Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepció és Program II.1.1.3. stratégiai cél: A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása elnevezésű stratégia célhoz kapcsolódik. Ebben a célban megfogalmazásra kerül a védett természeti területek hasznosítása, megismertetése, turisztikai vonzerejének kihasználása. Egyes kiemelt természeti területek (Tolnai-Hegyhát, Duna-mente, Sió) alcélokként is kifejtésre kerülnek.

A koncepció részletesen tartalmazza a környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztéseket, benne a természeti és táji értékek megőrzése, a biodiverzitás fenntartása, a táj szerkezetében és karakterében bekövetkezett kedvezőtlen irányú változások fékezése, megállítása. Turisztikai és fenntarthatósági szempontból különösen fontos a természetes és természetközeli élőhelyek megőrzése, a biológiai és táji sokszínűség fenntartása, valamint a táji örökség megőrzése. Ehhez szükséges a kedvező tájkaraktert őrző termelés, kereskedelem és egyéb szolgáltatások erősítése.

A táji fenntarthatóság érdekében indokolt a működőképes ökológiai rendszerek, zöldinfrastruktúrák fennmaradásának és fejlesztésének biztosítása, az ökoszisztéma szolgáltatások megőrzése, a fejlesztések során az ökológiai viszonyoknak megfelelő, honos fajok alkalmazása, zöldfelületek ökológiai és használati értékének növelése, minőségének javítása, építmények és létesítmények tájba illesztése, tájsebek begyógyítása, a táj rehabilitálása és rekultivációja.

A Nemzeti Erdőstratégiában foglalt országos elképzelések és stratégiai irányok több átfedést is tartalmaznak a Koncepcióval, az 1. Erdők szerepe a vidékfejlesztésben, 2. Az állami erdőgazdálkodás fejlesztése, 4. Természetvédelem az erdőkben, 5. Korszerű erdővédelem, 9. Kutatás, oktatás és 10. Hatékony kommunikáció stratégiai céloknál.

Az országos fejlesztési irányokkal összhangban a Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepció és Program illeszkedik a Nemzeti Erdőstratégia 2016-2030 c. dokumentumhoz, alapjaiban azonos célokat és irányokat határoz meg. A Program reagál az országos erdőstratégiai fejlesztési irányokra, melyeket a megyei szintre képez le.

5. táblázat: Tolna Megye Területfejlesztési Konceptió és Program, illetve a Nemzeti Erdőstratégia (2016-2030) illeszkedése

		Nemzeti Erdőstratégia (2016-2030)									
		1. Erdők szerepe a vidékfejlesztésben	2. Az állami erdőgazdálkodás fejlesztése	3. A magán-erdőgazdálkodás fejlesztése	4. Természetvédelem az erdőkben	5. Korszerű erdővédelem	6. Fenntartható vadgazdálkodás	7. Racionális erdőhasználat	8. Erdészeti szakigazgatás	9. Kutatás, oktatás	10. Hatékony kommunikáció
Tolna Megye Területfejlesztési Konceptió és Program 2021-2030	Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályáinként										
	Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése										
	A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Vállalkozások versenyképességének erősítése		✓	✓							
	Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci esélyeinek javítása, a digitális áttérés elősegítése az oktatásban									✓	
	A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése										
	Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése										
	Mezőgazdasági alapanyagokra épülő, nagy hozzáadott értékű termék előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel										
	Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése									✓	✓

3.1.5 Illeszkedés a Kvassay Jenő terv -Nemzeti Vízstratégiahoz

A Kvassay Jenő Terv (a továbbiakban: KJT) – a Nemzeti Vízstratégia – a magyar vízgazdálkodás 2030-ig terjedő keretstratégiája és 2020-ig terjedő középtávú intézkedési terve, a kormányzati stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III.12.) Korm. rendelet értelmében vízügyi szakpolitikai stratégia.

A hosszú távú célok és a Konceptió kapcsolódásai a hosszú távú célok mentén:

a.1. VízviSSzatartás a vizeink jobb hasznosítása érdekében hosszú távú célon belüli kapcsolódások:

- *1.1.1. stratégiai cél:* a gazdaságtámogató vízgazdálkodáshoz a helyi alapanyag-termelési igényekhez igazított térségi logisztikai bázisok kialakítása a megyét érintő jelentősebb vasúti, közúti, vízi közlekedési csomópontokban (vízi közlekedés);
- *1.1.3. stratégiai cél:* a gazdaságtámogató vízgazdálkodáshoz és/vagy a természeti adottságokhoz igazodó és azzal harmóniában megvalósuló infrastrukturális fejlesztésekkel támogatott vízkészlet-gazdálkodáshoz a Sió turisztikai hasznosítása (vízi közlekedés, vízi turizmus, mezőgazdasági területek öntözése), valamint a Duna menti rekreációs térség kialakítása (vízitúra, vízi sportok, horgászturizmus);
- *1.2.3. stratégiai cél:* a gazdaságtámogató vízgazdálkodáshoz az apró- és kistelepülések elérhetőségének javítása keretében (vízi közlekedés javítása);
- *1.3.1. stratégiai cél:* az erdők vízmegtartó képességének növeléséhez és a talajok vízháztartásának javításához a klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése (fásítás, erdősítés, víztározók, záportározók).

a.2. Kockázat megelőző ár- és belvízvédelem hosszú távú célon belüli kapcsolódások:

- *1.3.1. stratégiai cél:* a megelőző vízkárelhárításhoz a klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése (víztározók, záportározók, vízelvezető- és árvízvédelmi árkok), valamint a mezőgazdasági termelés kockázatainak csökkentése (időjárás kiszámíthatatlanságának kockázatát csökkentő fejlesztések).

a.3. A vizek állapotának fokozatos javítása, a jó állapot/potenciál eléréséig.

- *1.1.3. stratégiai cél:* a felszíni és a felszín alatti víztestek jó állapotának eléréséhez, fenntartásához és megóvásához a környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések (szennyvízkezelés, csapadékvíz szennyvízrendszerbe vezetésének megszüntetése, beszennyezett területek kármentesítése);

- *1.2.3. stratégiai cél:* a felszíni és a felszín alatti víztestek jó állapotának eléréséhez, fenntartásához, megóvásához, valamint a víztestek minél gazdaságosabb hasznosításához a települési alpinfrastruktúra-hálózat kiépítettségének javítása (ivóvízhálózat, szennyvízhálózat, szennyvízkezelés, hulladékkezelés fejlesztése);
- *1.3.2. stratégiai cél:* a felszín alatti víztestek minél gazdaságosabb hasznosításához a helyi erőforrásokra támaszkodó energiahasznosítás (termálvíz jobb kihasználása).

a.4. Minőségi víz- és víziközmű-szolgáltatás, csapadékvíz-gazdálkodás megvalósítása, elviselhető fogyasztói teherviselés mellett hosszú távú célon belüli kapcsolódások:

- *1.1.3. stratégiai cél:* a hálózati rekonstrukciók megvalósításához (vízvesztés csökkenés, jó szolgáltatási színvonal), a tisztított szennyvíz szennyezőanyag-tartalmának minimum határértékre csökkentéséhez a befogadó felszíni és a felszín alatti víztestek vízvédelmi követelményeinek megfelelően, valamint egyedi, decentralizált szennyvíztisztításhoz, valamint a vízviSSzatartáson és vízhasznosításon alapuló csapadékvíz-gazdálkodáshoz (élhető települések, vízhozzáférés konformitása, vízminőségi és –mennyiségi problémák csökkentése, rekreáció, a település külterületi vízkapcsolatainak összehangolása érdekében) a környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések (előregedett, elszennyeződött infrastrukturális elemek cseréje, bővítése, hiányzó elemek kiépítése, szennyvízkezelés, hulladékkezelés, csapadékvíz-kezelés);
- *1.2.3. stratégiai cél:* a hálózati rekonstrukciók megvalósításához, a tisztított szennyvízhez, a vízviSSzatartáson és vízhasznosításon alapuló csapadékvíz-gazdálkodáshoz a települési alpinfrastruktúra-hálózat kiépítettségének javítása (ivóvízhálózat, szennyvízhálózat, szennyvízkezelés, hulladékkezelés fejlesztése);

a.5. A társadalom és a víz viszonyának javítása (mind egyéni, mind gazdasági, mind döntéshozói szinten) hosszú távú célon belüli kapcsolódások:

- *1.1.3. stratégiai cél:* az érintettek és a társadalom képviselői, tagjai folyamatos tájékoztatásához és szemléletformáláshoz a környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések (felvilágosítás, tájékoztatás, szemléletformálás).

a.6. A tervezés és irányítás megújítása hosszú távú célon belüli kapcsolódások:

- *1.3. átfogó cél:* az egységes szemléletű vízgazdálkodás megteremtéséhez a vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki élettér megteremtése (a fejlesztések, beruházások vízvédelmi előírások, korlátozások, figyelembevételével, valamint a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekkel összhangban történő megvalósítása);

- *1.1.1. stratégiai cél:* a vízügyi kutatás fejlesztéséhez a kutatás-fejlesztési együttműködések vonatkozásában;
- *1.2.1. stratégiai cél:* a vízügyi oktatás és képzés megújításához a műszaki szakképzés és felsőoktatás fejlesztése vonatkozásában.

a.7. A vízgazdálkodás gazdasági szabályozórendszerének a megújítása hosszú távú célon belüli kapcsolódások:

- *1.1.3. stratégiai cél:* a vízvagyon leépülésének, a készletek túlhasználatának megakadályozásához, a hatékonyan, fenntarthatóan fejleszthető és működtethető vízügyi infrastruktúrához, az integrált települési vízgazdálkodáshoz a környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések (előregedett, elszennyeződött infrastrukturális elemek cseréje, bővítése, hiányzó elemek kiépítése, szennyvízkezelés, hulladékkezelés, csapadékvíz-kezelés);
- *1.2.3. stratégiai cél:* a vízvagyon leépülésének, a készletek túlhasználatának megakadályozásához, a hatékonyan, fenntarthatóan fejleszthető és működtethető vízügyi infrastruktúrához, az integrált települési vízgazdálkodáshoz a települési alapinfrastruktúra-hálózat kiépítettségének javítása (ivóvízhálózat, szennyvízhálózat, szennyvízkezelés, hulladékkezelés fejlesztése).

Tolna Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály kiegészítése:

Több településen, ill. település részen csupán egy (!) db ivóvíz kút üzemel, akár évtizedek óta. Előfordul, hogy nyilvántartás szerint több kút is van, de tulajdonképpen egy képes megfelelően a vízigényeket kielégíteni. Ezeknek a kutaknak a meghibásodása, tönkremenetele következtében az érintett vízellátási zónában azonnal megszűnik a vezetékes ivóvíz ellátás. A vizet szállítani kell, amely következtében mind az ivóvíz, mind a szanitációhoz szükséges víz korlátozottá válik, ami fokozott közegészségügyi, járványügyi veszélyt jelent. Ezeken a területeken tervbe kell venni az ivóvíz szolgáltató rendszer fejlesztését is.

6. táblázat: Tolna Megye Területfejlesztési Konceptió és Program, illetve a Kvassay Jenő Terv – a Nemzeti Vízstratégia illeszkedése

		Kvassay Jenő Terv – a Nemzeti Vízstratégia						
		Vízvisszatartás a vizeink jobb	Kockázat megelőző ár- és	A vizek állapotának fokozatos javítása, a jó állapot/potenciál elérése	Minőségi víz- és víziközmű-szolgáltatás, csapadékvíz-gazdálkodás megvalósítása, elviselhető fogyasztói teherrel	A társadalom és a víz viszonyának javítása (mind egyéni, mind gazdasági,	A tervezés és irányítás	A vízgazdálkodás gazdasági szabályozó-rendszerének a megújítása
	Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként	✓					✓	
	Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése							
	A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása	✓		✓	✓	✓		✓
	Vállalkozások versenyképességének erősítése							
	Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az						✓	
	A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak							
	Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése	✓		✓	✓			✓
	Mezőgazdasági alapanyagokra épülő, nagy hozzáadott értékű termék előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel	✓	✓				✓	
	Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése			✓			✓	

3.2 A környezeti célok és szempontok megjelenése, illetve figyelembevétele a Programban

A Program célrendszerének kialakítása során a környezeti szempontoknak való megfelelésre is figyelemmel voltak. A megye fejlesztési alapelvei közt is kiemelésre kerül az eszközölni kívánt fejlesztések a gazdasági és társadalmi helyzet tartós javítása mellett a megye környezeti helyzetét is javítani kívánja. Az 1.1.2. *„Piacképes, hagyományosan jelenlevő ipari ágazatok, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése”* stratégia cél egyik elemeként Nagymányok térségében tervezett gazdaságfejlesztés programban a környezeti fenntarthatóság közvetlen módon is megjelenik.

Az 1.1.3. *„A megye természeti erőforrásainak táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítás és tematikus összekapcsolása”* stratégiai cél külön kiemeli a „Környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések” célt, amely a megye területén lévő előregedett, elszennyeződött infrastrukturális elemek cseréjére fókuszál. Emellett a szelektív hulladékgyűjtés lehetőségeit és a zöld hulladék kezelésére és az újrahasznosítás ösztönzésére szolgáló eszközök megteremtését is támogatja. A Koncepció ezen céljában a szennyezett területek kármentesítése és az ebből adódó környezeti kockázatok csökkentése is a megye fejlődési útjának részét képezi.

Tolna megyében fontos a természeti és táji értékek megőrzése, a biodiverzitás fenntartása, a táj szerkezetében és karakterében bekövetkezett kedvezőtlen irányú változások fékezése, megállítása. Turisztikai és fenntarthatósági szempontból különösen fontos a természetes és természetközeli élőhelyek megőrzése, a biológiai és táji sokszínűség fenntartása, valamint a táji örökség megőrzése. Ehhez szükséges a kedvező tájkaraktert őrző termelés, kereskedelem és egyéb szolgáltatások erősítése. A táji fenntarthatóság érdekében indokolt a működőképes ökológiai rendszerek, zöld infrastruktúrák fennmaradásának és fejlesztésének biztosítása, az ökoszisztéma szolgáltatások megőrzése, a fejlesztések során az ökológiai viszonyoknak megfelelő, honos fajok alkalmazása, zöldfelületek ökológiai és használati értékének növelése, minőségének javítása, építmények és létesítmények tájba illesztése, tájsebek begyógyítása, a tájrehabilitálása és rekultivációja. Kiemelten fontos az erdőgazdálkodás fenntarthatósága. Az erdei területeken való termelés során a természeti értékek megőrzésének lényeges eleme az erdőgazdálkodás logisztikai infrastruktúrájának fejlesztése. A tervezett és megvalósított fejlesztések során kiemelt figyelmet kell fordítani a NATURA 2000 területekre.

Az 1.1.4. „*Vállalkozások versenyképességének erősítése*” stratégiai cél esetében a vállalkozások karbonsemleges energia-felhasználását és energiahatékonyság-növelését célzó fejlesztések támogatása során az energiafelhasználás racionalizálása és a karbonsemleges erőforrások használata, mint támogatandó cél jelenik meg. A környezet védelmét szolgálják az energiahatékonysági és megújuló energiaforrások bevonásának ösztönzése a termelő és szolgáltató vállalkozások folyamataiba.

Az 1.2.3. „*Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése*” stratégiai célon belül a térségi és helyi közszolgáltatás- és közigazgatás-fejlesztését, a közszféra infrastruktúra-fejlesztését szolgáló célban is a karbonszegény infrastruktúrák kialakítását támogatja. Emellett a városfejlesztéssel kapcsolatos beavatkozások során a természeti értékek megóvását és a környezetvédelmet támogató fejlesztések megvalósítása az irányadó.

Az 1.3.1. „*Mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék-előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel*” stratégiai cél esetében a klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésére is kitér a Konceptió. Kiemeli, hogy a csapadék eloszlása egyenetlen, aszályok és villámárvizek váltakoznak. Ezért megfékezésük érdekében szükséges a felszíni vízfolyások közvetlen környezetében tájba illeszkedő víztározók és záportározók építése, kialakítása, melyek a termőföldek öntözésén és az árhullámok (árvizek, belvizek) felfogásán keresztül segítik a mezőgazdaságot, és védik az épített környezetet, továbbá közösségi célú „jóléti” tóként és halastóként funkcionálhatnak, így gazdasági hasznosításuk is megvalósulhat. Ezekre jó lehetőség kínálkozik a Baranya-csatorna, a Kapos, a Koppány és a Völgységi-patak mentén, valamint a Sárközben is. A tervezésük során javasoljuk, hogy ahol az lehetséges a domborzati viszonyokkal összhangban kialakított, nem állandó vízfelületek létrehozását, mivel az természet- és tájvédelmi szempontból kedvezőbb.

Szükséges a meglévő öntözőművek, öntözőrendszerek, vízelvezető árkok, árvízvédelmi árkok rendbetétele, továbbfejlesztése. A helyi zöld és kék infrastruktúra fejlesztése, klíma-alkalmazkodás (illeszkedve a helyi klímastratégiához), helyi környezetvédelmi infrastruktúra és hulladékgazdálkodás fejlesztése szükséges.

Az 1.3.2. „*Vidéki életminőség javítás és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése*” stratégia célon belül megfogalmazott cél - ami a vidékies jellegű városok fejlesztésre irányul – rögzíti, hogy a klímaváltozás hatásainak mérséklése indokolja a városokban lévő zöldterületek megóvását, illetve ezen területek növelését. Ugyanakkor a vidéki kisvárosok számára kitörési pontot jelenthetnek a környezetipar (kék- és zöldgazdaság fejlesztése) területén megvalósuló beruházások. Emellett ezen stratégia cél támogatja, hogy a helyi elérhetőségű természeti energiaforrások (geotermikus, napenergia, biomassza, biogáz és termálvíz) jobb kihasználásával lendüljön fel a gazdasági aktivitás.

Továbbá ezen stratégiai ponton belül került kifejtésre az ökológikus gondolkodás elsajátítására és elterjesztésre vonatkozó célkitűzés, amely az ökogazdálkodás elterjesztésén és a természetes környezetben történő oktatás (erdei iskola) széleskörű elterjesztésén keresztül valósulna meg.

Összességében elmondható, hogy a Program célrendszerének kialakításkor a környezeti szempontok figyelembevételre kerültek és ennek megfelelően számos esetben a stratégiai célok alpontjaiban közvetlen módon meg is jelentek.

3.3 A Program céljainak egymás közti konzisztenciája

A Program célrendszere alapvetően konzisztens, a tematikus, területi és horizontális célok megfelelően támogatják egymást és az átfogó célokat, maga a dokumentum pedig részletesen is vizsgálja és értékeli ezeket a hatásokat. A célrendszerben megfogalmazott környezeti, társadalmi és gazdasági célkitűzések konzisztensek egymással, megvalósításuk során nem számítunk olyan mértékű konfliktusra az egyes részcélok között, amelyek ne lennének megfelelően kezelhetőek a rendelkezésre álló keretek között.

A Koncepció és a Program belső koherenciájáról a következő szempontok mondhatók el:

A koncepció keretében meghatározott horizontális célok teljes mértékben képesek szolgálni a jövőkép beteljesülését, emellett az átfogó célok úgy kerültek meghatározásra, hogy azok maximálisan segítsék a jövőképben megfogalmazott célállapot elérését.

A stratégiai célok hozzájárulnak az átfogó célok eléréséhez, így támogatva a jövőkép elérését. A stratégiai és az átfogó célok kapcsolatrendszerét a következő ábra részletezi (az adott átfogó cél elérését elsődlegesen szolgáló stratégiai célok jelölésére XXX, a nem elsődleges, de még jelentős hatást gyakorló stratégiai célok jelölésére XX, míg a közvetett hatást gyakorló stratégiai célok jelölésére az X szolgál):

7. táblázat: A stratégiai és átfogó célok kapcsolatrendszere

ÁTFOGÓ CÉLOK STRATÉGIAI CÉLOK	A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése	Társadalmi megújulás, társadalmi kohézió	A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki élettér megteremtése
Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként	XXX		X
Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar) fejlesztése	XXX	X	XX
A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása	XXX		XX
Vállalkozások versenyképességének erősítése	XXX	X	XX
Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az oktatásban	XX	XXX	XX
A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése		XXX	XX
Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése	XX	XXX	XX
Mezőgazdasági alapanyagokra épülő, nagy hozzáadott értékű termék előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel	X	X	XXX
Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése		XX	XXX

Továbbá elmondható, hogy a Területfejlesztési Programban kifejtésre kerülő területi célok az átfogó célokkal és a specifikus célokkal összefüggésben kerültek kijelölésre. Ezáltal a Program célrendszere konzisztensnek tekinthető.

3.4 A jelenlegi környezeti helyzet releváns a Programmal összefüggésben lévő elemeinek ismertetése

3.4.1 Azon környezeti jellemzők azonosítása, amelyeket a Program megvalósítása jelentősen befolyásol

Az alábbiakban összefoglalásra kerül, hogy az egyes környezeti tényezőkre milyen hatást gyakorol a Programban foglalt célrendszer megvalósítása.

3.4.1.1 Levegőtisztaság védelem

Tolna megye a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet 1. sz. mellékletében foglaltakat alapján, a 10. Az ország többi területe kategóriába esik.

Zónacsoport a szennyezőanyag szerint					
Légszennyezettségi agglomerizáció	Kén-dioxid	Nitrogén-dioxid	Szén-monoxid	PM ₁₀	Benzol
10. Az ország többi területe	F	F	F	E	F

E csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.

F csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

A megyei városai nincsenek a rendelet 1. melléklet 11. pont által kijelölt városok között nevesítve.

Magyarországon a levegőminőségi monitoring méréseket és értékeléseket az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat (OLM) végzi. A hálózat alapvetően két részből áll: az automata állomások folyamatos mérést végeznek, melyek a légszennyező komponensek széles körét ölelik fel; a manuális hálózat (RIV) pontjain gyűjtött minták elemzése laboratóriumban történik, és kén-dioxid, nitrogén-dioxid (kivételes helyeken ülepedő por) összetevőkre korlátozódik. Tolna megyében nincs OLM automata állomás telepítve.

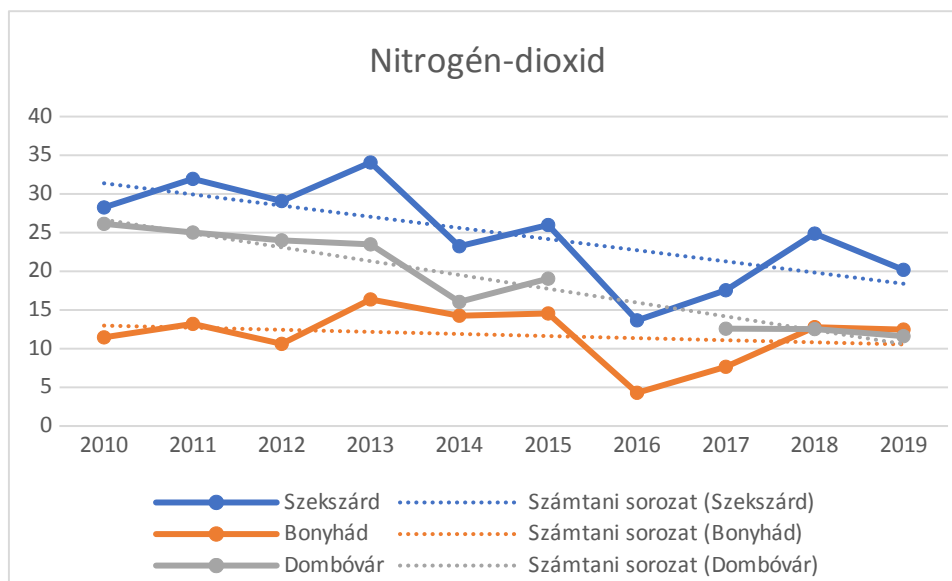
A megye területén csak manuális (RIV) állomás található. A megye városai közül Szekszárd, Bonyhád, Dombóvár településeken nitrogén-dioxid (NO₂), Dunaföldvár, Paks és Tamási településeken ülepedő por mérése zajlik.

A következő ábrákon a városi állomások, (több állomás is lehet egy városban) átlagértékei szerepelnek.

Az 2019. évi értékelő Bonyhád, Dombóvár városok levegőjét kiválóra, Szekszárd levegőjét jóra minősítette a nitrogén-dioxid alapján. Paks és Tamási városok levegője az ülepedő por komponensre megfelelő minősítést kapott. Dunaföldvárra nem volt mért eredmény 2019-ben.

Nitrogén-dioxid

2. ábra: Nitrogén-dioxid Tolna megye városaiban

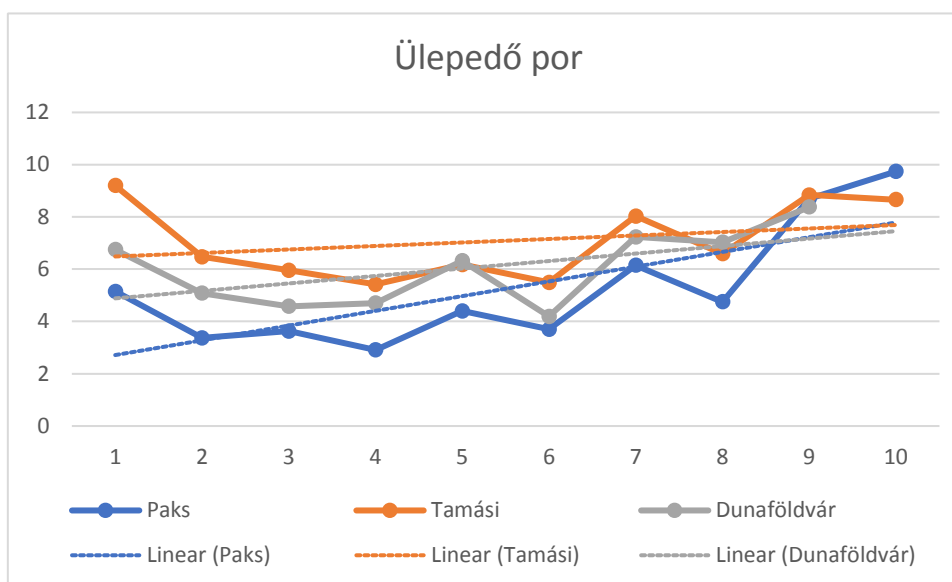

Forrás: Saját szerkesztés

A kilenc éves adatsor enyhe javulást mutat Bonyhád város esetében, erősebb javulást Szekszárd és Dombóvár városoknál.

Ülepedő por

3. ábra: Ülepedő por Tolna megye városaiban

Forrás: Saját szerkesztés

Az ülepedő por komponens Dunaföldvár, Paks és Tamási településeken emelkedő a trend. Itt nem elsősorban a kibocsátás növekedése miatt, hanem valószínűleg a csökkenő csapadékos napok okozhatják.

Ezek alapján a megye levegőminőségi helyzete elég adathiányos, de a meglévő kevés adat alapján kedvező.

A megye területén a levegőminőséget elsősorban a közlekedési eredetű szennyezők határozzák meg, ilyenek a nitrogén-dioxid, nitrogén-oxidok, szén-monoxid és szilárd anyagok. A nagyobb forgalmú 6-os, 56-os, 63-as és 65-ös főutak által érintett településeken jelentkeznek, és ott okozhat problémát, ahol a főút települési belterületen halad át.

A megye ipari légszennyező kibocsátása nem túl jelentős, egy-két nagyobb ipari üzem pl Dunaföldvár bioetanol-gyár pontforrásai és városi nagyobb fűtőművek pontforrásai rendelkeznek nagyobb hatásterülettel. A nagyobb városokban jellemzően több bejelentés-köteles pontforrás is üzemel. Az elmúlt években már a legtöbb pontforrás engedéllyel rendelkezik és az OKIR adatbázisból lekérdezhetővé váltak.

A megye legtöbb településén a földgáz rendszer kiépítésre került, de a kistelepüléseken még mindig jelentős a vegyes tüzelés aránya. Sajnos a hátrányosabb területeken a nem fűtőanyag kategóriájú (pl. hulladék) használata is előfordul, ami helyben okozhat komoly problémát.

Egyre nagyobb gondot jelent a pollenszennyezettség is, a parlagfű ellenőrzés működik a megyében, de még mindig sok helyen jelent szezonális problémát.

Összességében megállapítható, hogy a megye légszennyezettségi állapota országosan a jobbak közé tartozik. A megyére is jellemző, az országos tendenciához hasonlóan, hogy az ipari eredetű légszennyező anyagok kibocsátása az utóbbi évtizedben tartósa és folyamatosan csökken.

3.4.1.2 Zaj és rezgés elleni védelem

A megye zaj alapállapotára még kevesebb információnk van, nincs állandó vagy rendszeres zajmérési monitoring pont telepítve. Adatok, mérések és modellezések csak új létesítmények tervezésekor keletkeznek. A megyében stratégiai zajtérkép még alig készült, mivel nem tartozik a megye Budapest vonzáskörletébe és egyelőre csak a 100 000 lakosnál nagyobb településekre kötelező.

Az elmúlt évtizedben közlekedési jellegű zajtérképeket a KTI Közlekedéstudományi Nonprofit Kft. (a továbbiakban: KTI) készített a környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről szóló 280/2004. (X. 20.) Korm. rendeletben és a stratégiai zajtérképek, valamint az intézkedési tervek készítésének részletes szabályairól szóló 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendeletben előírtaknak megfelelően, a nagyforgalmú közutakra (3 millió jármű/évnél nagyobb forgalmú országos közúti szakaszok) és a nagyforgalmú vasutakra (30 000 szerelvény/évnél nagyobb forgalmú vasútvonalak) vonatkozó kötelezés alapján. E program keretében közlekedési jellegű vasúti zajtérkép készült Szekszárdra és Dombóvárra, illetve közúti zajtérkép Dombóvár, Paks és Szekszárd főbb útjaira. (ELZA adattár- KTI 2015.)

2018-ban a KTI által stratégiai zajtérképezés keretében az M6 autópálya Paks északi kijárat és a Tengelici kijárat között, a Szedresi kijárat és a 6-os főút csomópont között és a 6-os főút M6 csomópont és a 6-os főút siófoki elágazó közötti szakaszon készült zajtérkép. Emellett az 56. főúton a Szekszárd Szőlőhegy és a Palánki út között, ezen kívül Bonyhádön a 6535, Dombóváron a 61-es út belterületi szakaszai között készült még zajtérkép.

Az M6 autópálya mentén nincsenek védendő épületek, határérték túllépés ezért nem jelentkezik, de a többi főút mentén a belterületi szakaszokon a jellemző 0-5 dB, de nem ritka a 5-10 dB túllépés sem a nappali és az éjszakai időszakban is. A stratégiai küszöbértéket több, mint 10 dB értékkel meghaladó területek nincsenek egyik szakaszon sem. <http://ugyelza.kti.hu/map/>

A nagy átmenő forgalom okozta problémák a jelentősebb főutak mentén fordulnak elő, mely zajterhelést a forgalomelterelésekkel, zajvédő létesítményekkel, illetve elkerülő utak építésével lehet csökkenteni. Belvárosi környezetben hatékony intézkedés lehet a teherforgalom kitiltása, illetve sebesség csökkentő táblák kihelyezése. Emellett az útburkolatok felújítása is hatékony zajcsökkentő intézkedésnek számít. Az elmúlt években a megyei főutak és mellékutakon jelentős felújítási munka történt, ahol ezek a hatások érvényesülnek.

A zaj okozta terheléseket legnagyobb mértékben a közlekedés határozza meg, az ipari eredetű terhelés a megyére nem jellemző. Az ipari parkokban zajló tevékenységeknél zajpanasz nem jelentkezik. Lakóövezetekben, vagy közvetlen mellettük zajló ipari tevékenységeknél előfordulnak konfliktusok, ezeket egyedileg kell kezelnie a hatóságnak. A jövőben a nagyobb zajterheléssel járó ipari létesítményeket, üzemeket kizárólag ipari parkokba vagy ipari övezetekbe javasolt telepíteni. Kerülni jelentős zajkibocsátású üzemek telepítését lakóövezetekbe, vagy annak határára.

A megyében a legtöbb zajpanasz a szórakozó helyek éjszakai működéséhez kapcsolódik.

3.4.1.3 Felszíni vizek védelme

A megye felszíni vízfolyásokban gazdag, a legnagyobb felszíni vízfolyása a Duna folyam, amelybe a Sió és a Szekszárd-Bátai főcsatorna, mint fő vízfolyások torkollanak. A Sió vízjárását szakaszosan a balatoni vízleeresztések is befolyásolják. A kisebb vízfolyásokat gyűjtő Kapos, Koppány és Völgységi-patak a Sióba torkollanak. A megyében számos nagyfelületű természetes állóvíz található, amelyekből a legjelentősebbek a Duna holtágak. A kis vízfolyások völgyeiben jó adottságok és lehetőségek találhatók mesterséges állóvizek kialakításához. A legjelentősebb állóvizek: Fadd-Dombori-holtág, Tolnai-holtág, Bogyiszlói-holtág, Szálkai-tórendszer, Pacsmagi tórendszer. A legtöbb mesterséges állóvíz esetében halastóként funkcionál, a megyei híres, mint horgászparadicsom.

Árvízvédelem

A megye árvizek elleni védelmét alapvetően a Duna menti mély fekvésű területek (ártéri öblözetek) veszélyeztetettsége határozza meg. Ugyanakkor a kis vízfolyások esetében is megfelelő árvízvédelmi létesítmények szükségesek. Tolna megye I. rendű árvízvédelmi fővonalainak hossza 211 km, amelynek csak kb. háromnegyede felel meg az előírásoknak. A mentesített ártéri öblözetek nagysága 58 800 ha. A legtöbb feladatot az I. rendű árvízvédelmi fővonalakat 277 helyen keresztező ősmedrek jelentik. E keresztezések általában erősen vízvezető, ezért szivárgásra fokozott mértékben hajlamosak, így külön-külön is lokális veszélyforrások.

A belvíz egyes települések belterületén, ill. településrészein is tapasztalható, kialakulásához többek között a szennyvíz-szikkasztás is hozzájárult. A belvíz az alábbi településeken veszélyezteti a belterületeket, ill. az ott élő lakosságot: Ócsény, Bogyiszló, Sióagárd, Nagydorog, Németkér és Mőcsény. A csatornákkal nem rendelkező utcákban közegészségügyi problémát jelent a szennyvíz tároló aknák kiöntése, és a házak körüli területek szennyvízzel való elöntése.

A megye területén az alábbi három belvívészdelmi rendszer található, a megyére eső belvívészdelmi szakaszokkal együtt:¹

- 008 Sió-Nádor-Kapos belvívészdelmi rendszer:
 - 04.04. Szekszárd-Simontornyai belvívészdelmi szakasz;
 - 04.06. Tolnanémedi-Dombóvári belvívészdelmi szakasz;
 - 04.07. Tolnanémedi-Siófok belvívészdelmi szakasz;
- 011. Bőlske-Bogyiszlói belvívészdelmi rendszer
 - 04.02. Bőlske-Bogyiszlói belvívészdelmi szakasz;
- 012. Szekszárd-Bátai belvívészdelmi rendszer:
 - 04.01. Szekszárd-Bátai belvívészdelmi szakasz

Általánosságban elmondható, hogy a belvívészdelmi csatornák többségének állapota nem megfelelő, azok fenntartását, felújítását sok esetben nem végzik el, így az elhanyagolt, növényvel benőtt csatornák sok esetben nem alkalmasak a mértékadó vizek levezetésére.

Folyószabályozás

Tolna megye hajózható útja az év minden időszakában hajózható Duna mellett a Sió-csatorna is, amelynek a megyére eső hossza 96 km. A Sió-csatorna időszakosan a balatoni vízleengedések időszakában hajózható.

¹ <http://www.kdtvizig.hu/hu/belvizvedelmi-rendszerek/015502c5-585c-4a39-9d4f-18cfa0787d58/1>

Dombvidéki vízrendezés

Tolna megye területén 332 km vízügyi igazgatósági kezelésben levő dombvidéki vízfolyás van, amelyből 55 %-a megfelelő állapotú. A megye felszíni vizeinek állapota összességében jó minőségű. Első osztályú víz jellemzően csak a Duna Paks alatti szakaszán fordul elő az év nagy részében. Mérések alapján a Paksi Atomerőmű nem gyakorol káros hatást a vízminőségre. A Duna többi szakasza jellemzően a III.-as illetve a IV.-es vízminőségi osztályba sorolható. Az Alsó-Duna-Völgyi Vízügyi Igazgatóság havonta végez méréseket, ahol vizsgálja a Duna biológiai állapotát és az algásodottság mértékét, azonban az adatok jelenős mértékben függenek a vízállástól, mivel az alacsonyabb vízállás mellett a szennyezettség is jelentősebb. A Kapos a Koppány, a Nádor csatorna, a Sió vízminősége az elmúlt tíz évben folyamatosan javult, mely az egyre korszerűbb szennyvíztisztító berendezéseknek, és a hosszú évek óta tartató tudatos vízvédelmi programoknak köszönhető

Fürdővizek

A Fadd-Dombori Holtág és a Szálkai tó egyik, környezet-egészségügyi szempontból legfontosabb funkciója, hogy természetes fürdőhelyként is használják. A klímaváltozás okozta térségi mikroklimatikus hatásokat is figyelembe véve, a jó vízminőség megóvása különösen fontos, hogy ezekben a felszíni vizekben még sokáig lehessen fürdeni egészségi kockázat nélkül.

3.4.1.4 Felszín alatti vizek védelme

Talajvíz

Talajvizek átlagos mélységköze a megye nagy részén 0 m - 5 m - 30 m. A Duna-völgyében, a Kapos, a Koppány és a Sió, valamint az egyéb nagyobb vízfolyások mentén a talajvíz 0-5 m között található, míg a dombvidéki területeken a talajvizek mélysége a felszíntől elérheti 30, de akár a 40 m-t is.

Rétegvíz

A megye azon területein, ahol az első vízadó réteg jelentős mértékben elszennyeződött, a mélyebben fekvő vízadó rétegekből kellett megfelelő hozamú vízbázisokat keresni. Ezek a rétegmélységek 20 m - 500 m között változnak.

Karsztvizek

Karsztvízben kifejezetten szegény a megye, egyedül Váralja és Nagymányok környékén található felszíni karszt.

Termálvizek

A 30 °C-nál melegebb vizek, a hévizek csak mélyebb rétegekben találhatók meg. Tolna megyében átlagos mélységük 250 m - 500 m között változik. A már feltárt és a feltételezeten meglévő hévizek nemcsak idegenforgalmi, rekreációs, üdülés célú, illetve gyógyvízként történő egészségügyi felhasználásuk miatt jelentősek, hanem potenciális geotermikus energiaforrásokként is számba veendők.

A megyében két – volumenében - jelentős termálvíz hasznosítás folyik: Dombóváron a Gunarasfürdőben, és Tamásiban az Ability Termálfürdőben. A gunarasi gyógyvizet hasznosítják a dombóvári Szent Lukács Kórház Terápiás Osztályán is. Minősített gyógyvízzel működik a Dunaföldvári Fürdő belső gyógymedencéje és gyógyvizes gyógykezelései, a Paksi Gyógyászati Központ balneoterápiás fürdője, valamint a tengelici Orchidea Hotel élményfürdőjének élménymedencéje is. Gunarasfürdőben, a tamási Ability Fürdőben, valamint a dunaföldvári gyógyfürdő részben a medencék töltő-ürítő üzeműek.

A legújabb, környezetvédelmi, és vízgazdálkodási megfontolások prioritási szempontokat is figyelembe vevő ajánlások alapján, célszerű a gyógyvízzel működő medencéket is visszaforgatásos rendszerűvé alakítani, annak érdekében, hogy a gyógyvíz készlet hosszú távon is megőrizhető legyen. Ennek további előnye, hogy közegészségügyi-járványügyi szempontból a forgatásossal üzemelő medencék esetében kisebb az egészségi kockázat, mint a töltő-ürítő medencéknél. A fejlesztési koncepcióban, mint támogatandó célt, ezt is javasolt figyelembe venni.

Felszín alatti vizek védelme

Ivóvíz minőségű vízigények kielégítését (már igénybe vett, lekötött, vagy távlati hasznosításra kijelölt vízbázisok), ásvány- és gyógyvíz hasznosítását szolgáló víznyerőhelyek vízbázisát, vízi-létesítményeit teljes kapacitására minden szennyezés ellen védeni kell. Különösen fontos az olyan üzemelő sérülékeny vízbázisok védelme, amelyek vízkészlete a felszíni szennyezések ellen vízzáró rétegekkel nem védettek. A védelem érdekében védőidomot és védőterületet kell meghatározni övezetes formában. A kijelölt védőterületeken csak olyan tevékenység végezhető, amely a kitermelés előtt álló víz minőségét, mennyiségét, valamint a vízkitermelési folyamatot nem veszélyezteti. Tolna megye üzemelő sérülékeny vízbázisainál a hidrogeológiai védőövezet kijelölése megtörtént.

A megyében található fontosabb üzemelő ivóvízbázisok a következők:

- Szekszárdi;
- Dombóvári;
- Tamási;
- Bonyhádi;
- Tolnai,
- Paksi,
- Bátaszéki,
- Decsi,
- Faddi,
- Dunaföldvári

Az elmúlt években a vízminőségjavító programok megvalósulásával is több kistérségi vízellátó rendszer alakult ki, melyek több települést is ellátnak, így ezek jelentősége is megnőtt. Ugyanakkor a dunaföldvári ivóvízbázis vízkészletét jelentősen megterheli a bioetanol gyár, és az újonnan létesült papírgyár felszín alóli vízkivétele.

Felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területek besorolása

A 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelethez szerinti felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területek közül az alábbiak találhatók meg Tolna megye területén:

1. Felszín alatti víz állapota szempontjából fokozottan érzékeny terület

- a) Üzemelő és távlati ivóvízbázisok, ásvány- és gyógyvízhasznosítást szolgáló vízkivételek - külön jogszabály szerint - kijelölt, illetve előzetesen lehatárolt belső-, külső- és végleges vízjogi határozattal kijelölt hidrogeológiai védőterületei.

Ilyen területeket Szekszárdnál, Decsnél, Tolnánál, Mórágynál, Váraljánál, Dunaszentgyörgy-Gerjennél és Madocsa-Bölcskénél találunk

- b) a karsztos területek, ahol a felszínen, vagy 10 m-en belül a felszín alatt mészkő, dolomit, mész- és dolomitmárga képződmények találhatók.

1b fokozottan érzékeny területeket csak Váralja település környezetében találhatunk, ahol felszíni és felszín közeli karsztképződmények találhatók.

- d) A Nemzetközi Jelentőségű Vadvizek jegyzékébe felvett területek, továbbá a külön jogszabály szerinti Natura 2000 vizes élőhelyei.

Ilyen területeket a Gemenci erdő területén, valamint a Pacsmagi Tavaknál találunk, mind két terület Natura 2000 hálózatba, illetve országos jelentőségű védett természeti területek közé tartozik.

2. Felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny terület

- a) Azok a területek, ahol a csapadékból származó utánpótlódás sokévi átlagos értéke meghaladja a 20 mm/évet.

A megye területének legnagyobb része ebbe a kategóriába tartozik.

- c) Azok a területek, ahol a porózus fő vízáadó képződmény teteje a felszín alatt 100 m-en belül található.

Ebbe a kategóriába elsősorban a Duna menti sík területe, a Kapos, a Sió-völgye és a Koppány-völgy egyes területei tartoznak.

- e) Az 1. d) pontban nem említett, külön jogszabály által kijelölt védett természeti területek.

Ezen területek mozaikosan helyezkednek el Tolna megyében, kiterjedésük kicsi, és mindegyik terület országos jelentőségű védett természeti területre esik (pl.: Dél-Mezőföldi TK).

3. Felszín alatti víz állapota szempontjából kevésbé érzékeny terület

Ilyen terület viszonylag kevés található a megye területén, azonban összefüggően a Koppány és Kapos alsó folyásánál (Nagykónyi-Regöly-Tolnanémedi tengelyvonalon), Harc-Kölesd közötti hegyháton, valamint Bátaapáti-Möcsény határában helyezkednek el.

A térségben a vízbeszerzés általában megfelelő védőréteggel rendelkező rétegvizekből történik, Szekszárdnál és néhány dunamenti községnél a dunai kavicssteraszra épített kutak működnek. A vizek egyes komponenseinek magas aránya miatt általában vas és mangántalanítás szükséges a kitermelés után.

A vízminőség javító program keretében 2012-ben Dunaszentgyörgy biztonságos vízellátása érdekében Tengelic-Szőlőhegyen új, arzénmentes vizet adó kutat fúrtak, amely ellátja a községet egészséges ivóvízzel. Csibrák és Kurd községek vízellátó rendszerét – szintén a vízminőség javító program keretében, 2015-ben – Gyulaj vízellátó rendszerhez csatlakoztatták, amely esetében sem a vízbázis vizében, sem a kezelt vízben arzén nem mutatható ki. Kajdacson és Döbröközön – mivel a vízbázis kiváltására, ill. más rendszerhez való csatlakozásra nem volt mód – vízkezelési technológia létesült.

A rétegvizekre a magas ammónia tartalom jellemző. A megyében jelentős hévíz készletek vannak a Dombóvár, Tamási, Szekszárd, Bonyhád települések által lehatárolt térségben. A hévíz források többszintű (turisztikai, mezőgazdasági, távhőellátási) hasznosítása nem jellemző, csupán kisebb fejlesztések történtek a térségben. A hévizek gyógyászati célú hasznosítása szinte minden térségben megkezdődött, de a keresleti oldal megosztásával egymás versenytársaivá kezdenek válni a gyógy- és élményfürdők.

3.4.1.5 Talaj- és földvédelem

Földtani közeg, bányaterületek

Tolna megye jelentős ásványi nyersanyagokkal nem rendelkezik, azonban a 2020-ban elfogadott megyei területrendezési terv alapján több nagyobb terület is kiszabályozásra került, mint ásványi nyersanyagvagyon által érintett település övezete. Ezen területek legnagyobb része a Duna-menti síkon, a Szekszárdi-dombsíkon, a Tolnai-hegyháton, Tamási és Dombóvár környékén található. A Duna menti síkon nagyjából építési homok és kavics nyersanyagok találhatók. A Tolnai dombság völgyeiben, valamint a megyei vízfolyásainak mentén elszórtan talajjavítási nyersanyagok találhatók (tőzeg) és ugyanitt találhatók kerámiai ipari nyersanyagok (agyag) is. Kőszén pedig a megye D-i peremén Váralja és Nagymányok környékén található. Érc és szénhidrogén lelőhelyek nem találhatók a megye területén.

Megemlítendő még Tolna megye építő- és díszítő bányászata, mivel Nagymányok település igazgatási területén napjainkban is érvényes bányatelek került kialakításra a közelmúltban. Mórág és Váralja környékén pedig napjaikban már nincs érvényes bányatelkek, valamint bánya műszaki üzemi tervvel végzett termelési tevékenység.

Talajok

A Duna árterén egészen az M6-is autópályáig uralkodóan öntéstalajokat találunk, azon belül is réti öntéstalajok az uralkodók. Kivétel képez ez alól Paks környéke, ahol fiatal, nyers öntéstalajok is megjelennek. Réti öntéstalajok még a nagyobb patakok, vízfolyások mentén is előfordulnak (pl.: Koppány, Völgysegi-patak stb.). Ugyanakkor a Koppány és Sió mentén már inkább a vízfolyások mentén a lápos réti talajok váltják fel az öntéstalajokat. A megye legnagyobb kiterjedésű talajtípusa a mészlepedékes csernozjom, mely a Tolnai-dombságban és Dél-Mezőföldön uralkodó, általánosan elterjed és nagy kiterjedésben előfordul. A megye ÉNy-i részén a Koppánytól É-ra, valamint a Döbrököz-Szakály-Regöly tengelyvonalban az agyagbemosódásos barna erdőtalajok az uralkodók. A Tolnai- és Szekszárdi-dombság legmagasabb térszínein, valamint Attala környékén pedig a csernozjom-barna erdőtalajok fordulnak elő. Kisebb területen, foltszerűen jelennek meg a megyében a barnaföldek (Ramann-féle barna erdőtalajok), elsősorban Dombóvár környéki dombokon, Tamási környéki dombokon, a Nagyszékely és Kisszékely környékén, Szekszárdi-dombság alacsonyabb térszínein (Szálka, Grábóc, Möcsény környékén), Nagydorog-Tengelic vonalon. Szintén foltszerűen, elszigetelten találhatók még réti csernozjomok, elsősorban a Duna árterének magasabb térszínein (Szekszárd-Bátaszék vonalon, Decs környékén, Tolna-Fadd-Dunaszentgyörgy tengelyvonalban, Sióagárd-Szedres környékén és Sárszentlőrinc-től északra eső területen. A többi talajtípus pedig már csak alárendelten fordulnak elő a megyében.

A megye jó termőterületekkel rendelkezik (termőhelyi értékszámban csak Békés megyei előzi meg), legnagyobb problémát az erózió okoz, mellyel nagy területek érintettek, főleg a dombvidéki területeken (Mecsek-hegység, Völgység, Tolnai-Hegyhát, Szekszárdi-dombság, Geresdi-dombság).

Emellett a mezőgazdaságra jellemző monokultúras szántóföldi növénytermesztés, a túlzott mértékű műtrágyázás és vegyszerezés hosszabb távon jelentős mértékben károsítja a termőföldek állapotát, illetve másodlagosan szennyezheti a felszín alatti vizeket is. A monokultúrális szántóföldi gazdálkodás csökkenti a biodiverzitást, a mezsgyék, ökológiai stepping zone-k, folyosók hiányában a nagyüzemi szántóterületek védett növény- és állatfajokban szegények.

3.4.1.6 Hulladékgazdálkodás

Az elmúlt húsz év alatt a megye hulladékgazdálkodási rendszere jelentősen megváltozott. A hagyományos egy település egy hulladéklerakó telepet felváltották a regionális hulladékgazdálkodási rendszerek. A hulladékgazdálkodási rendszerek elemei, a szigetelt hulladéklerakó, átrakó állomások, a zöldhulladék kezelést biztosító komposztáló, a szelektív gyűjtő rendszerek és a hozzájuk kapcsolódó válogató művek és hulladékudvarok hálózata.

A regionális rendszerek hátránya, hogy sok település messze esik a hulladékkezelő telepektől. Rendkívül drága az esti hulladékok elszállításának költsége, ami az illegális hulladéklerakók megjelenésének kedvez.

A megye települései több regionális rendszerhez tudtak kapcsolódni.

Dél-Balaton és Sió-völgye hulladékgazdálkodási projekt

A projekt célja, hogy a térségben a csatlakozott településeken megvalósuljanak a szelektív hulladékgyűjtés és a hulladék újrahasznosítás műszaki és szervezeti feltételei. A projekt keretében három környezetbarát hulladékkezelő telep épült meg, melyből egy Tolna megyében (Cikón) található, s a programhoz emellett 69 db Tolna megyei település társult.

Kapos-menti hulladékgazdálkodási rendszer

A rendszer 118 tagot fog össze, melyből 6 Tolna megye területére esik. A program keretében 28 lerakó rekultivációja történik, mely mellett egy korszerű hulladékkezelő telep is létesül Kaposváron.

Mecsek-Dráva hulladékgazdálkodás projekt

A kiépült komplex hulladékgazdálkodási rendszer három megye 313 településének hulladékkezelését vállalta, melyből 5 település Tolna megyei. A projekt tartalmazza hulladékudvarok (22 db) rendszerének kiépítését, két komplex központ létesítését és négy átrakó állomás létrehozását, amelyből egy, a kaposszekcsői átrakóállomás és hulladékudvar esik Tolna megye területére.

Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás

A Társulás 169 önkormányzat hulladékgazdálkodási tevékenységét szervezi. tevékenység itt is két fő elemből áll: egyrészt a korábbi hulladéklerakók rekultivációjából, másrészt az EU-s előírásoknak megfelelő új, korszerű hulladékgazdálkodási rendszer megvalósításából. 5 Tolna megyei település rekultivációja valósult meg. A szervezett hulladékkezeléshez Tolna megyéből 9 település csatlakozott.

Paksi térségi hulladékgazdálkodási rendszer

Hét település kezdeményezte a társulás létrehozását, hogy a paksi hulladéklerakó korszerűsítésével, közösen oldják meg a hulladékok elhelyezését és hasznosítását. A rendszer elemei a paksi hulladéklerakó korszerűsítése, azaz egy új hulladéklerakó, egy szelektív válogató csarnok és egy komposzttelep. A rendszerhez tartozik még a Pusztahencse-Földespusztán megépült 1,2 MW teljesítményű biogáz erőmű is, amely a biológiailag lebomló hulladékokból állít elő energiát.

A megye régi, felhagyott hulladéklerakói rekultivációra kerültek, jogszabályi előírások miatt viszont sok településnél a második ütemű (végleges lezárás) rekultiváció nem történt meg.

A megyében a termelődő veszélyes hulladékok mennyisége évről évre csökken, melynek legfőbb okai a gazdasági szerkezet átalakulása és a fejlődő hulladékgazdálkodás. Jelentős, évek óta tartó problémát jelentettek a Simontornyai Bőrgyár Rt. felhalmozott hulladécai, amelyek elszállítás és ártalmatlanítása befejeződött, de a kármentesítés monitoring vizsgálatai még mindig tartanak.

Nem települési hulladékot kezelő telep

Nemzeti Radioaktív-hulladék tároló Bátaapáti

A Paksi Atomerőmű üzemeltetése során keletkező szilárd és folyékony, kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok végleges elhelyezésére szolgál a Bátaapátiban építés alatt lévő radioaktív hulladéktároló. A folyékony hulladékok is szilárdításra kerülnek, így a csak szilárd halmazállapotú hulladékot 200 literes acélhordókban helyezik el a telephely központi épületében. A csarnokban minőségi ellenőrző vizsgálatok és a hulladék előkészítése történik a föld alatti tárolásra.

3.4.1.7 Élővilágvédelem

Országos jelentőségű védett természeti területek és emlékek

A megye területére eső országos jelentőségű védett természeti területek és emlékek:

- Duna-Dráva Nemzeti Park (49 478,8 ha)
- Dél-Mezőföldi Tájvédelmi Körzet (7546,5 ha),
- Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet (9347,5 ha)
- Bőlskei Nőszirmos Természetvédelmi Terület (111,16 ha),
- Kapszeg-tó Természetvédelmi Terület (156,2 ha),
- Pacsmagi Tavak Természetvédelmi Terület (485,05 ha),
- Dunaszentgyörgyi Láperdő Természetvédelmi Terület (332 ha)
- Szakadati Legelő Természetvédelmi Terület (1,5 ha)
- Paksi löszfal földtani alapszelvény Természeti Emlék (2,02 ha)
- Mórágynál kőfejtő földtani alapszelvény Természeti Emlék (0,5 ha)
- Községi alapponti földtani alapszelvény Természeti Emlék (0,53 ha)

Ramsari területek

Tolna megye területére két Ramsari terület esik:

- a Duna-Dráva Nemzeti Park Tolna megyei területei, mely magába foglalja a Gemenci erdőt és a Sió-völgy legalsó szakaszát.
- Pacsamagi tavak Természetvédelmi Terület területe.

Ex lege védett természeti területek²

Tolna megye ex lege védett természeti területekben viszonylag szegény. Ex lege védett szikes tavak, víznyelők és barlangok nem találhatók a megye területén.

Ex lege forrásokban is viszonylag szegény a megye, adatok alapján 22 ex lege forrás található a megyében. Ezek az adatok azonban csak tájékoztató jellegűek, a valós szám ettől több lehet.

Ex lege védett lápokat Simontornya, Bikács és Paks környékén találunk.

Ex lege védett földvár 19 található a megyében, míg ex lege védett kunhalomból csak három esik a megye területére: Kocsolai halmok (Kocsola), Csikó-halom (Regöly) és Basahalom (Nagyszékely).

A fenti számszerű adatok csak tájékoztató jellegűek, ugyanis 2018-tól folyamatban van az ex lege védett területek újrafelvételezése, a meglévő országos adatok felülvizsgálata.

UNESCO Bioszféra rezervátumok (MAB)

² <http://web.okir.hu/map/?config=TIR&lang=hu>

A megye területére egy bioszféra rezervátum területe esik: a Mura-Dráva-Duna bioszféra rezervátum. A rezervátum magterületei egybe esnek a gemenci védett természeti területek magterületeivel, míg a puffterülete megegyezik a Gemenc SPA területével. Az átmeneti zóna azonban még ennél kiejebb merészkedik Tolna megyében, egészen Fadd, Sióagárd, Kakasd, Szálka, Bátaszék közigazgatási területéig benyúlik magába foglalva Szekszárd, Ócsény, Decs, Bogyiszló települések kül- és belterületét is.

Natura 2000 területek

A megye területére eső Natura 2000 védelem alatt álló területek:

- Különleges madárvédelmi területek (SPA):
 - HUDD10003 Gemenc SPA;
 - HUDD10005 Kisszékelyi-dombság SPA;
 - HUDD10006 Pacsmagi-tavak SPA;
 - HUDD10007 Mecsek SPA;
- Különleges természetmegőrzési területek (SAC):
 - HUDD20011 Szekszárdi-dombvidék SAC;
 - HUDD20012 Geresdi-dombvidék SAC;
 - HUDD20020 Közép-mezőföldi löszvölgyek SAC;
 - HUDD20022 Szakadati löszgyepek SAC
 - HUDD20023 Tolnai Duna SAC;
 - HUDD20024 Aparhanti sztyepp SAC;
 - HUDD20026 Lengyel-hőgyészi erdők SAC;
 - HUDD20028 Koppány-menti rétek SAC;
 - HUDD20029 Kisszékelyi-dombság SAC;
 - HUDD20032 Gemenc SAC;
 - HUDD20033 Nagyhajmási dombok;
 - HUDD20040 Tengelici homokvidék SAC;
 - HUDD20046 Törökkoppányi erdők SAC;
 - HUDD20050 Szenesi legelő SAC;
 - HUDD20069 Paksi ürgemező SAC;
 - HUDD20070 Tengelici rétek SAC;
 - HUDD20072 Dunaszentgyörgyi-láperdő SAC;
 - HUDD20073 Szedresi Ős-Sárvíz SAC;
 - HUDI20031 Lajoskomáromi löszvölgyek SAC;

Helyi jelentőségű védett természeti területek és emlékek

Helyi jelentőségű védett természeti területek és emlékek száma a megyében 42, amelyek az alábbi települések közigazgatási területén találhatók: Nagymányok (1 db), Lengyel (1), Tengelic (4), Dombóvár (11), Kismányok (1), Hőgyész (1), Paks (19), Bonyhád (1), Szekszárd (1), Madocsa (1), Felsőnyék (1).

Országos Ökológiai Hálózat

A megye területén az ökológiai hálózatban magterület a Duna-Dráva Nemzeti Park védett területe, a Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet megyei területe, a Szekszárdi-dombság erdős térsége, a Tolnai-Hegyhát erdős térsége Kurd, Hőgyész és Mucsi között és a Koppány, illetve a Kapos menti erdős térségek Koppányszántótól Simontornyáig. További magterületek a Dél-Mezőföld Tájvédelmi Körzet védett természeti területei és az ahhoz szervesen kapcsolódó erdős térségek Pakstól északnyugatra. Az ökológiai folyosók a megye egészét behálózzák. Meghatározóan a folyó- és patak völgyek alkotják: a Duna és holtágai, a Völgységi patak mente, a Sió és Sárvíz térsége és a Koppány menti természeti területek.

3.4.1.8 Tájvédelem

Tolna megye az ország legváltozatosabb táji adottságú megyéi közé tartozik, mivel a Dunántúli-dombság és az Alföld találkozásánál fekszik. Természetes határa keletről a Duna folyam. Olyan dombsági, hegységi és síksági közép- és kistájakból álló terület, amely legjellemzőbb tulajdonsága a táji heterogenitás.

A megye kistájai a következők (mezorégiós bontásban)

- Duna menti síkság:
 - Kalocsai-Sárköz,
 - Tolnai-Sárköz,
- Mezőföld:
 - Közép-Mezőföld,
 - Sárvíz-völgy,
 - Dél-Mezőföld,
 - Sió-völgy
- Külső-Somogy:
 - Kelet-Külső-Somogy,
 - Dél-Külső-Somogy
- Mecsek és Tolna-Baranyai-dombvidék:
 - Mecsek-hegység,
 - Völgység,
 - Tolnai-Hegyhát,
 - Szekszárdi-dombság,

○ Geresdi-dombság

A megye tájegységei közül a legeggyöntetűbb a Duna árterületét magába foglaló Sárköz, amely a Sárvíz és a Szekszárdi-dombság vonalától a Dunáig terül el. Felszíne ellaposodó, kiegyenlített domborzatú, nagyjából sík terület, melyet helyenként a Duna szabályozásából eredő holtágak, morotvák szabdalja. A kiterjedt ártéri erdők mai maradványa a hullámtéren elterülő Gemenci-erdő. A Mezőföld az Alföld legnyugatibb középtája. Külső-Somogytól és a Tolnai-dombságtól a Sió völgye választja el, keleten meredek peremmel szakad le a Duna menti síkságra. A Mezőföld három morfológiai egysége közül a Dél-Mezőföld és kis részben a Közép-Mezőföld tartozik Tolna megyéhez. A Dél-Mezőföld eltérő pleisztocén fejlődéstörténeti múltja miatt morfológiailag is különbözik a többi mezőföldi kistájtól. Az újpleisztocénig ugyanis süllyedt, ezért vastag folyóvízi üledék töltötte fel, és az Ős-Sárvíz homokos hordalékkúpjából – főleg már a holocénban – jelentős kiterjedésű futóhomok-felszín képződött Bikács – Németkér környékén. Ez adja sajátos morfológiai jellegét (jellegzetes homokformák, szélbarázdák, garmadák, homokleplek stb.). A Balatoni-medence, a Mezőföld, illetve a Tolnai-hegyhát, a Zselic és Belső-Somogy határolja a Külső-Somogy középtáji térszint. Belső-Somoggal ellentétben területének nagyobbik része 200-300 m magasságra kiemelkedett, eróziós és deráziós völgyekkel tagolt dombsági felszín. A felszínen a löszös üledékek uralkodóak. A pannóniai dombhátak közös tulajdonsága, hogy észak felé meredeken szakadnak le a völgyekbe, dél felé viszont lankás lejtőkkel ereszkednek a völgyek talpához. Ez utóbbiak jó mezőgazdasági termőterületek. A Sió-Kapos menti löszfelszín három lépcsővel hanyatlik le a folyók völgyére. A mészlepedékes csernozjom talajjal borított felszín kitűnő feltételeket biztosít a mezőgazdaság számára. A Külső-somogyi löszfelszín a Kapos-völgyet kíséri. A 15-20 m vastag lösztakarón kialakult talajaival (agyagbemosódásos barna erdőtalaj, mészlepedékes csernozjom) a Somogyi-dombság legjobb termőterületének számít.

A Kapos és a Sió-Sárvíz völgye, valamint a Mecsek és a Duna-völgy között elterülő Tolnai-dombság aprólékosan felszabdalt, lösszel fedett dombsági táj. A természetes határok mentén jól elkülönülő dombsághoz a Kapos-völgytől nyugatra csatlakozik az enyhe lejtésviszonyokkal jellemezhető Külső-Somogy alacsonyabb dombvidéke.

A megye erdőszültsége elmarad az országos átlagtól (17,8%). A Koppánytól délre megmaradt a megye egyik féltett erőkincse, a gyulaji vadrezervátum, mely Európa egyik legnagyobb hírvad élőhelye.

Tájképvédelmi területek

A Tolna Megye Településrendezési Terve alapján tájképvédelmi területek magja elsősorban a védett természeti területek és Natura 2000 területek környezetében találhatók. Szinte a teljes Duna menti területek, Gemenci erdő és peremterületei ebbe az övezetbe tartozik. Tájképileg szintén értékes a Szekszárdi- és Medinai-dombság és a teljes Tolnai-hegyhát Lengyel-Mucsfa vonalától egészen Simontornya határáig, beleértve a Pacsmagi-tavak és Tamási térségét is. Szintén tájképvédelmi övezetbe tartoznak a Dél-Mezőföldi löszvölgyek területe, a Koppány-mente, valamint Dombóvári melletti Kapos-rétek és Szőlőhegy. Mivel Tolna megye igen változatos felszínű, és változatos tájú megyénk ezért területének majdnem felét teszi ki a tájképvédelmi övezet területe.

3.4.1.9 Régészet és örökségvédelem

Tolna megye kulturális öröksége, azon belül is a műemlékek és régészeti lelőhelyek stratégiai erőforrásként vehetők számításba, minden tervezési területen. A régészettel, a kulturális örökséggel kapcsolatos legfontosabb jogszabályok az alábbiak (melyeket, minden tervezésnél figyelembe kell venni és ezen szabályokat be kell tartani)

- A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény
- A kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet.
- Az Európa Tanács keretegyezményei:
 - az Európai Kulturális Egyezmény (1954),
 - az Európai Építészeti Örökség Védelméről szóló Egyezmény (1985),
 - a Régészeti Örökség Védelméről szóló Európai Egyezmény (1992, felülvizsgálva),
 - az Európai Táj Egyezmény (2000),
 - a Kulturális Örökség Társadalmi Értékéről szóló Egyezmény (2005)
- ENSZ Egyezmény: A világ kulturális és természeti örökségének védelméről (1972)

A védett örökségi elemek számszerű adatai a közhiteles örökségvédelmi nyilvántartás aktuális adatai³ alapján Tolna megyére vonatkozóan a következők:

- Nyilvántartott régészeti lelőhelyek száma: 2464
- Egyedileg védett régészeti lelőhelyek száma: 65
- Műemléki védettségű ingatlanok - védett és kiemelten védett műemlékek (épületek, szobrok, parkok) száma: 257
- Műemléki jelentőségű terület száma: 1

³ Tolna Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály Örökségvédelmi Osztály adatszolgáltatása, 2021. május 21

Fontos megjegyezni, hogy a nyilvántartott régészeti lelőhelyek száma a kutatás függvényében változik, a fenti adatok a 2021 májusi adatszolgáltatáson alapulnak.

Nyilvántartott régészeti lelőhelyek

A régészeti leletek szerint a megye területe az őskor óta lényegében folyamatosan lakott volt. Erre példa a Sióagárd–Leányvár (bronzkor), Regöly (Hercuniates kelta törzs központja), Decs-Ete (Árpád-kor) településeken található emlékek. Építettnek emlékei a földvárak, melyek létesítése a magyar királyi vármegyerendszer megszűnéséig, a tatárjárásig tartott. A megyében elsősorban nagy infrastrukturális beruházáshoz kapcsolódóan (M6 autópálya, M9 autópálya megelőző feltárások, vizsgálatok) számos egyéb régészeti lelet került elő a neolitikumtól a késő középkorig bezárólag. A nyilvántartott régészeti lelőhelyek közül a megyében kiemelkedik a római limes magyarországi szakasza, mely a Duna mentén húzódott. E katonai táborokkal megerősített védelmi vonal a mai Tolna megye keleti határán is végighúzódott és a legjelentősebb római települések többsége is a limes mentén feküdt (pl.: Lussonium: Dunakömlőd, Alta Ripa: Tolna, Alisca: Őcsény-Szigeth-puszt, Ad Statuas: Várdomb). A limes régészeti emlékei Bölcskétől Pakson és Dunaszentgyörgyön át egészen Várdombig követhető. A megye belső területein a Iovia volt a legjelentősebb római település. 2000-ben sikerült a város maradványait fellelni egy korábban készült légfelvételen Alsóhetény közelében.

Műemlékek

Magyar középkorban Tolna a negyedik legsűrűbben lakott vármegye volt, ennek megfelelően gazdag is volt. Gyakorinak számított román kori templom gótikus átépítése. Az emlékanyag elsősorban egyházi (templom, kolostor) valamint védelmi célú építkezésekhez (vár) kötődik.

A török hódoltság előttről jó állapotú emlék nem maradt fenn, az újjáépítés épületállománya viszont – templomoknál – igen nagy százalékban az ősi falak felhasználásával valósult meg (pl.: Szekszárd: bencés kolostorrom, Nagyszékely: templom részletei, Szakcs: templom gótikus maradványai, Szakály, Felsőnyék, Aparhant: gótikus eredetre utaló támpillérek a templomhomlokzaton, Iregszemcse: Kálvária – Kápolna). Mindhárom jelentősebb megyei vár – várkastély (Ozora, Dunaföldvár, Simontornya) is e korszak terméke, melyek javarész helyreállításra kerültek.

A török alóli felszabadulás nagy anyagi és véráldozatokkal járt, a megye közel volt az elnéptelenedéshez. Országos érdek volt a betelepítés (németek, délszlávok), amely hozta magával a kultúráját, vallását. A török idők utáni újjáépítéssel főleg egyházi épületek készültek (római katolikus templomok Szekszárdon, Dunaföldváron) de a betelepített németek nyomán református (Nagydorog, Kölesd) és evangélikus templom is készült (Felsőnána, Kalaznó). A korra jellemző köztéri műalkotás volt a pestis-oszlop (Szentháromság-szobor), Szekszárdon, Tolnán, Bonyhádon és több településen. Jelentős szerb (ortodox) lakosság is építkezett, hisz első jelentős monostorát még a hódoltság idején alapították (1585 – Grábóc).

Kastélyok, kúriák barokk példái közül megemlítjük a högyészi Apponyi kastélyt, a tamási Esterházy-kastélyt, Paks kúriaállományát és ekkor jelennek meg a reprezentatív kertek, parkok is a kastélyok körül. Ugyanez a helyzet volt megfigyelhető a klasszicizmus idejében is, amikor új kastélyok és kúriák épültek (Perczel-kúria Bonyhádon, Viczay Kastély Iregszemcsén, Gindly uradalom Tengelicen) és megszorodtak a középületek is (pl.: iskolák (Bölcske, Paks, Szekszárd), szálloda (Paks), Vármegyeháza és bíróság épület Szekszárdon).

Népi építészet

A paraszti építkezést mindig is a közvetlen környezetben megtalálható építőanyag határozta meg. Így a mind intenzívebb mezőgazdaság által gerjesztett fahiány a 19. sz. végére gyakorlatilag felszámolta a korábbi borona-, vagy paticsfalú (német falvakban favázás – Fachwerk) építkezést. Helyére a vertfal, ill. a vályog lépett. Így az ún. „régí stílus” emlékállománya csekély (Sárszentlőrinc: jegyző háza, fachwerkes házak Zsibriken és Závodon, stb.). Sajátos, jó látványt nyújtó épületegyüttesek a pincesorok (kiemelkedő emlék magyar faluban a Sióagárd melletti Leányvár, német faluban Györköny), amelyek jelentős tájképi, tájszerkezeti és tájhasználati értékkel is bírnak.

Világörökségi és világörökségi várományos terület által érintett települések övezete

A 2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről (OTrT) a Kulturális örökség szempontjából kiemelten kezelendő terület övezetét kivezette és helyette a Világörökségi és világörökségi várományos terület által érintett települések övezetét tartalmazza. Ehhez igazodott a Tolna Megye Területrendezési terve is 2020-ban (Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 8/2020 (X.29.) önkormányzati rendelet). A fenti jogszabályok alapján Tolna megye területén az alábbi települések tartoznak az övezetbe (északról D-i irányba haladva): Bölske (Annamatia 7., 8.), Paks (Lussonium 3., Annamatia) (Paks-Dunakömlőd, Paks-Csámpa), Györköny, Dunaszentgyörgy (Lussonium 6., 12.), Kölesd, Fadd (Lussonium), Tolna-Mözs (Alta Ripa), Sióagárd, Szekszárd, Ócsény (Alisca), Decs, Alsónyék, Bátaszék, Bába (Ad Statuas).

3.4.2 A környezeti állapot egyéb jellemzőinek leírása - terhelhetőség

Tolna megye területfejlesztési programját megalapozó helyzetértékelés külön fejezetben foglalkozik a táj terhelésének és terhelhetőségének meghatározásával. Tolna megye tájhasználatára alapvetően a mező- és erdőgazdasági használat, termelés jellemző, ám ennek ellenére természetvédelmi, tájképvédelmi, vízgazdálkodási, vízvédelmi és turisztikai szempontból kiemelhetők olyan tájegységek, tájtipusok, amelyek érzékenysége, terhelhetősége eltér a hagyományos mezőgazdasági tájhasználattól.

A megye tájterhelhetőségét az eltérő természeti adottságok az ökológiai természetvédelmi érzékenységre és a hagyományos tájhasználat alapján a következő tájtípusokra osztjuk fel:

- Folyómenti táj,
- Dombvidéki - Mezőgazdasági táj,
- Dombvidéki - Erdőgazdasági táj,
- Dombvidéki - Borvidéki táj.

A folyómenti táj sok szempontból való érzékenysége határozza meg a terhelhetőséget, ezért olyan többfunkciós komplex tájgazdálkodás kialakítása fontos, amely a vízgazdálkodás, a természeti adottságokhoz igazodó tájhasználat, a tájképi, természeti értékek védelmének prioritásával biztosítja a Duna-menti települések természeti erőforrásainak fenntartható használatát biztosító környezetkímélő fejlesztését.

Az intenzíven művelt szántóterületek sok esetben alig néhány méterre megközelítik az élővilág és a mikroklíma szempontjából fontos szerepet játszó vízfelületeket, az értékes természetközeli élőhelyeket, amelyek egy része Natura 2000 természet-megőrzési és/vagy országos jelentőségű védett természeti terület. Ezeken a területeken a természetvédelmi érdekeket kell elsődlegesen érvényesíteni a táj fenntartása során és a településrendezési tervekben szélesebb védősávot kell a tavak mentén szabályozni. A mezőgazdasági táj többi területeinek terhelhetőségében a termőföld védelmének prioritását kell érvényesíteni. Biztosítani kell a mezőgazdasági majorok, telephelyek rendeltetésüknek megfelelő használatát és fejlesztési lehetőségét.

Az erdőgazdasági területeken a meglévő vizes élőhelyeken a természetvédelmi érdekeket kell elsősorban érvényesíteni a tájfenntartás során. Az erdőgazdasági táj többi területén a talaj (termőtalaj), a fás növényzet és az élővilág (élőhelyek) védelmének prioritását kell érvényesíteni.

A borvidékekbe tartozó települések közül is több településen már nem lehet szőlőtermesztésről beszélni. Tekintettel arra, hogy a művelt szőlőhegy, szőlőültetvény történeti, esztétikai, településszerkezeti, építészeti, turisztikai szempontból is az egyik leggazdagabb, legvonzóbb tájelem, tudatosan támogatni kell a borvidéki tájra jellemző szőlőhegyi tájelemek fennmaradását és elsősorban a szőlőművelést.

3.4.3 Fennálló környezeti konfliktusok, problémák leírása és várható alakulása, amennyiben a Program nem valósulna meg

Legnagyobb problémát az egyes közegek szennyezettsége jelenti, mely további területhasználatokat is korlátoz, illetve az emberi egészségre is sok esetben veszélyt jelent. A levegő tisztaság tekintetében a szilárd szennyezők, a szálló és az ülepedő por okoz problémát. A vezetékes gáz kiépítése sok településen nem történt meg, így ebből kifolyóan is szennyezések lépnek fel. Emellett a pollenszennyezettség időszakosan veszélyezteti a lakosság egészségi állapotát.

A felszíni vizek szennyezettsége nem jelentős, az utóbbi években a vízminőség javuló értékei jellemzőek. Ugyanakkor a felszín alatti vizek tekintetében a magasabb ásványi anyag tartalom okoz problémát, mely miatt sok esetben vas- mangán-, illetve arzénmentesítésre van szükség.

Zajvédelem tekintetében a forgalmasabb, magasabb rendű főutak menték jellemzőek nagyobb mértékű terhelések.

Továbbá, a talajt a monokultúras mezőgazdasági termelés, a műtrágya használat és az erózió veszélyezteti. A termőtalajt a monokultúras mezőgazdasági termelés, a műtrágya használat és az erózió veszélyezteti, valamint a zöld mezős beruházások csökkentik a termőtalaj kiterjedését.

Élővilágvédelmi szempontból a zöld mezős ipari és kereskedelmi beruházások, az infrastruktúra fejlesztések (pl.: M9 autópálya megyei szakasza, Paks-Kalocsa közötti híd és kapcsolódó infrastruktúra stb.) csökkentik, feldarabolják a természetes vagy természetközeli élőhelyek kiterjedését, a vadon élő állatok számára barriereket képeznek. Szintén élővilágvédelmi problémaként merül fel védett természeti területen és Natura 2000 területen tervezett szén és működő kőbányák (Máza, Váralja környékén) hatása. Ezeken a bányaterületeken a jelenleg ismert fejlesztési terveket alapul véve az érintett területeken a külszíni bányaművelés hatásai csak igen nagymértékű természetvédelmi korlátozás érvényre juttatása mellett csökkenthetők elfogadható szintre, míg a tervezett mélybányászat hatására a területen végbemenő változások nem összeegyeztethetőek az országos védelem alatt álló Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet ill. az Európai Közösség Natura 2000 hálózatába tartozó területek rendeltetésével, kijelölésének céljaival, valamint a hatályos hazai és nemzetközi természetvédelmi jogi szabályozással.

Az összefoglalt környezeti problémák nem oldódnának meg abban az esetben, ha a Program nem valósul meg.

3.5 A Program megvalósulásával közvetlenül és közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása

A célrendszer stratégiai szintjén is megjelenik a környezeti szempontok figyelembevétele. A fenntarthatóság kifejezetten megjelenik a 1.1.3. számú stratégiai célban: „*A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítás és tematikus összekapcsolása*”. Ezen felül azonban elmondható, hogy a Program egyéb céljai se okoznak közvetlenül romlást a környezetminőségben és nem állnak ellentétben a fenntarthatósági szempontokkal.

A Programban foglalt prioritások közül a harmadik: „*Élhető és fenntartható környezet megteremtése*” esetében is fókuszba került a környezeti értékek megóvása, a fenntartható területhasználat és a természeti károk enyhítésére való törekvés. Emellett a helyi természeti erőforrásokra alapozott energiatermelés is kiemelt szerepet kapott a prioritáson belül. A 3. prioritás kiemelt figyelmet fordít a klímaváltozás hatásainak mérséklésére, ezen célt olyan környezettudatos és energiahatékony módon kívánja elérni, amely a környezeti szennyezések mérséklésére, illetve azok felszámolására irányulnak.

3.5.1 Természeti erőforrás közvetlen igénybevételét vagy környezetterhelést közvetlen módon kiváltó tényezők

A 3. prioritás „*Élhető és fenntartható környezet megteremtése*” Tolna megye természeti környezet állapot megóvását adott esetben helyreállítását tartalmazza. Ugyancsak magába foglalja a fenntartható gazdálkodás feltételeinek megteremtését azokon a területeken, ahol ipari vagy mezőgazdasági tevékenység folyik. Ez a prioritás, illetve beavatkozás kapcsolódik részletesebben a környezet témaköréhez, a környezeti elemek használatához. A használat változása az elemek állapotában is általában valamilyen irányú változást eredményez, mely optimális esetben pozitív, az elemek megóvását, az erőforrások hasznosulásának fejlesztését jelenti, azonban a túlzott igénybevétel és a nem megfelelő módszerek alkalmazása környezetkárosító tevékenységgel párosulhat.

3.5.2 Társadalmi, gazdasági folyamatok, melyek közvetlen módon környezeti következménnyel járhatnak

Különösen az 1. prioritás „*A Tolna megyei gazdaság versenyképességének erősítése*” célkitűzés hordozhatja magában a környezetkárosítás bekövetkeztének lehetőségét is, ugyanis a prioritás támogatja az ipari parkok és logisztikai központok kialakítását, amely, ha nincs egyensúlyban a környezetvédelmi és fenntarthatósági szempontokkal akkor a természetes környezetre káros hatással lehet.

A túlzott, egyoldalú gazdasági növekedésre koncentrálás jelenthet potenciális veszélyforrást. A közelmúlt - nem feltétlenül Tolna megyei - tapasztalatai is bizonyítják, hogy gondos tervezés, engedélyezés és monitoring rendszer szükséges a környezetkárosítás elkerüléséhez. Ezért a gazdasági beruházásoknál, az iparfejlesztésnél fokozottan ügyelni kell a környezetvédelmi követelmények érvényesítésére.

A prioritás rögzíti a megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek szélesebb körű megismerésére irányuló törekvést, illetve az ebben rejlő potenciál javítását. Ezen cél megvalósításához azonban kiemelten figyelemmel kell lenni az esetleges környezeti szennyezések és egyéb kockázatok kezelésére, hogy a természeti értékekben rejlő lehetőség kihasználása fenntartható és pozitív hatással legyen mind a megye gazdaságára, mint a természeti értékekre.

3.6 A Program megvalósulása esetén várhatóan a környezetet érő hatások, környezeti következményeinek előrejelzése

A fejlesztési program céljai és prioritásai olyan szemléletmóddal és olyan célzattal kerültek megfogalmazásra, hogy azok semmiképpen nem idéznek elő tartós, tendenciózus negatív változást a megye környezetállapotában. Azonban a területfejlesztési program kevés olyan lényegi konkrétumot tartalmaz, amelyek környezeti hatásainak, következményeinek előrejelzése tételesen elvégezhető lenne.

3.6.1 Jól azonosítható környezet igénybevétel vagy terhelés

3.6.1.1 Környezeti elemek igénybevétele, terhelése

Egyetlen cél sem jár közvetlen kedvezőtlen hatással a környezeti elemekre. A prioritások esetében sem kell a környezeti elemek direkt károsodásától tartani. A földet, vizet, élővilágot várhatóan nem fogja a program megvalósulása jelentős mértékben terhelni, így ezekre káros hatással sem lesz. A beavatkozásokhoz későbbiekben illesztendő konkrét projektek során konkretizálódó tartalom meghatározása során kell tekintettel lenni a környezeti elemek károsodását kizáró vagy minimalizáló megoldások alkalmazására.

Összességében tehát a területfejlesztési program intézkedései egy élhető és társadalmi, gazdasági értelemben versenyképes, fejlődő megye jövőképeinek szolgálatában állnak, mely célok a fenntarthatóság figyelembevétele mellett kerülnek a jövőben megvalósításra.

3.6.1.2 Natura 2000 területek igénybevétele, terhelése

Az országos és helyi jelentőségű védett természeti területekkel, valamint Natura 2000 területekkel kapcsolatban elmondható, hogy a Területfejlesztési Koncepció és ez alapján a Program sem támogatja azon célkitűzéseket, melyek az érintett területtel rendeltetésével nem összeegyeztetőek, illetve azokban kárt okoznának. Ezeken a területeken található élőhelyek és fajok megmaradása és kedvező természetvédelmi helyzetüknek megóvása is fontos szempontként jelenik meg a Koncepcióban és a Programban foglaltak megvalósításakor.

3.6.1.3 Az érintett emberek egészségi állapotának, társadalmi, gazdasági helyzetük igénybevétele

A Koncepcióban foglalt átfogó és stratégiai célok egyértelműen és alapvetően a megye gazdasági és társadalmi fejlődését, továbbá a megye lakóinak jólétének szolgálják és támogatják. Ennek megfelelően az érintett emberek életminőségének javulása várható a célok megvalósulása által.

3.6.1.4 Örökségvédelem, régészeti lelőhelyek

A kulturális örökség stratégiai erőforrás ezért az alábbiakat célszerű szem előtt tartani az átfogó és stratégiai célokkal kapcsolatban:

- A régészeti, műemléki értékek nem megújuló forrásai a kulturális örökségnek fenntartható használatuk kulcsfontosságú a jelen és jövő nemzedékei számára.
- A régészeti lelőhelyeket lehetőség szerint a földmunkával járó beruházásokkal, erdőtelepítéssel el kell kerülni.
- A kulturális örökség (műemlékek, régészeti lelőhelyek) gazdasági és társadalmi haszna, melynek során, többek között, erősítik a társadalmi összetartozást, a kulturális sokszínűséget, hozzájárulnak az életminőség emeléséhez, mely szintén fontos erőforrása a megyének.

A Programban bemutatott átfogó és stratégiai célok közül, azok hatnak az épített környezetre, azon belül is különösképpen a műemléki és régészeti örökségekre, amelyek jelentős új terület igénybevétellel és jelentős földmunkával járnak. Ezen tevékenységek esetében csak olyan engedélyezhető, amelyek a kulturális örökségvédelem céljait nem lehetetleníti el, azzal összhangba hozható. Szintén elősorban infrastrukturális beruházásokkal (pl.: ipari parkok fejlesztése, ökoturisztikai fejlesztés, stb.) el kell kerülni a világörökség várományos területeket, egyéb kiemelt jelentőségű régészeti lelőhelyeket (pl.: Regöly, Alsóhetény-pusztá, Dombóvár, Aparhant), műemlékvédelmi környezetet (pl.: Grábóc, Decs, Dombóvár, Simontornya, Bátaszék, Szekszárd stb.) és műemléki védettség alatt álló épületeket és épületegyütteseket.

SKV-ban tárgyalt átfogó és stratégiai célok között nincs olyan 2021-2027-es uniós tervezési ciklushoz kapcsolódó konkrét elképzelés, mely közvetlenül az örökségi értékek védelmét, fenntartható használatát elősegítené. A későbbiekben azonban, amennyiben konkrét tervezések, projektek előkészítése elkezdődik, javasoljuk a megyei muzeális intézmények bevonását a szakmai tervek előkészítésébe.

3.6.1.5 Gyógyhelyek igénybevétele, terhelése

A megye területén található gyógyhely (Dombóvár: „Gunarasfürdő”, engedély szám: BP/FNEF-TKI/04885-6/2017.) esetében a Koncepcióban foglalt átfogó és stratégiai célok nem fogalmaznak meg konkrét intézkedéseket, illetve fejlesztéseket. SKV-ban tárgyalt átfogó és stratégiai célok között nincs olyan 2021-2027-es uniós tervezési ciklushoz kapcsolódó konkrét elképzelés, mely közvetlenül a gyógyhely védelmét, használatát veszélyeztetné vagy ellehetetlenítené. A célok konkrét megvalósításával az egyes konkrét fejlesztésénél, azonban Gunarasfürdő esetében csak olyan fejlesztések támogathatók, mely a 74/1999. (XII.25.) EüM rendelet 8. § (1) bekezdését figyelembe veszi:

3.6.2 Gyógyhelyen és annak környékén a betegek gyógykezelését hátráltató, tiltott tevékenység mindaz, ami az éghajlati viszonyokat és a tájjelleget tartósan hátrányosan befolyásolja, vagy a betegek nyugalma zavarja, gyógyulását hátráltatja. Ilyenek különösen a víz-, por-, füst- és gázszenyezéssel, a levegő kémiai vagy biológiai szennyezésével, bűz keletkezésével, zajjal, valamint a növényállomány és domborzat megváltoztatásával járó tevékenységek. A közvetett módon hatást kiváltó tényezők

A következőben azon tényezők kerülnek összefoglalásra melyek, a Program intézkedéseinek megvalósulása esetén közvetett módon hatást gyakorolnának az egyes érintett személyekre, területekre.

3.6.2.1 Új környezeti konfliktusok, problémák megjelenésére, meglévők felerősödésére

Sem a fejlesztési programban rögzített célok, sem az ezekhez elvezető prioritások alapvetően nem járhatnak és nem is járnak olyan hatásokkal, ami jelentős és direkt környezetminőség romlást eredményezne. Közvetett módon azonban egyes célok elérése, illetve egyes beavatkozások okozhatnak környezeti konfliktusokat. Ezekkel elsősorban a gazdaságfejlesztéssel összefüggő javaslatok esetében kell számolni. Az értékelést nem segíti, hogy a beavatkozások tartalma túlzottan általános, legfeljebb olyan szinten jelennek meg csak környezeti szempontból értékelhető információk, mint hogy „mind a zöldmezős, mind a barnamezős beruházások fontosak és ösztönzendők. De konkrét helyszínek, volumenek, területnagyságok, ágazatok híján a tényleges hatások nem jelezhetők előre.

3.6.2.2 Közvetett hatások környezettudatos, környezetbarát magatartás, életmód lehetőségeinek, feltételeinek gyengítésére vagy korlátozására

Az 1.2. számú átfogó cél „Társadalmi megújulás, társadalmi kohézió”, illetve ezen átfogó célhoz tartozó 1.2.3. számú stratégia cél „Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése” célok a közösségi infrastruktúrák állapotának javítására és a közszolgáltatások minőségének javítására helyezi a hangsúlyt. A prioritások között 2. „A helyi közösségek és kultúra megerősítése, valamint a közösségi élet újraindítása” prioritás keretében pedig meg kell erősíteni a helyi közösségeket, kultúrát, illetve a helyi identitás és értékmegőrzés szerepét.

A Program célja, hogy a természeti környezet állapotát megóvja, adott esetben helyreállítsa, és megteremtse a fenntartható gazdálkodás feltételeit azokon a területeken, amelyen ipari vagy mezőgazdasági tevékenység folyik. Ezen törekvések teszik lehetővé, hogy a természeti környezet szépségét a következő nemzedékek számára is megőrizzük.

Összességében tehát elmondható, hogy a Program célrendszere közvetett módon sem hat negatívan a környezettudatos értékrendre.

3.6.2.3 Közvetett hatások a helyi adottságoknak megfelelő optimális térszerkezettől, területfelhasználási módtól való eltérés fenntartására vagy létrehozására

Effajta hatással lényegében nem kell számolni a Tolna Megyei Területfejlesztési Program megvalósulása nyomán. Nem irányoz elő az optimálistól eltérő térszerkezeti fejlesztést, sőt - sajnálatos módon - a térszerkezetfejlesztés sem a célok, sem a prioritások között nem jelenik meg. A megyei területfelhasználás jelentős megváltozásával ebből következőleg a program következményeként nem kell számolni.

3.6.2.4 Közvetett hatások olyan helyi társadalmi-kulturális, gazdasági-gazdálkodási hagyományok gyengítésére, amelyek a táj eltartó képességéhez alkalmazkodtak

A program kifejezetten törekszik a meglévő természeti hagyományok megtartására és fejlesztésére. A helyi termékek nem csak munkahelyet és jövedelmet teremtenek, hanem erősítik a helyi identitást, segítik kielégíteni a környék és az ország biogazdálkodásból származó termékek és sokszínű minőségi termékpaletta iránti növekvő igényét. A megye sajátos, nagy természeti hagyományú gazdálkodási típusaira (szőlőtermesztés, borászat, gabona, stb.) gyakorolt hatások nem becsülhetők, mivel ezen ágazatokra nem tartalmaz javaslatokat a dokumentum.

3.6.2.5 Közvetett hatások a természeti erőforrások megújulásának korlátozására

A megye fontos természeti erőforrása a termőföld. Ennek megőrzését, védelmét a program több ponton is - igaz, csak közvetve - előíranyozza (fenntartható gazdálkodás feltételeinek biztosítása, ár- és belvízvédelem). Kifejezett hangsúlyt helyez a dokumentum a megye megújuló energiapotenciáljának hasznosítására. Itt kell megemlítenünk azt is, hogy a megyei célok között szerepel a megye területén található szénvagyon újbóli hasznosításának gondolata is.

3.6.2.6 Közvetett hatások a nem helyi természeti erőforrások jelentős mértékű használatára vagy a helyi természeti erőforrások túlnyomóan más területen való hasznosítására

Nem tartalmaz a jelenleginél intenzívebb természeti erőforrás hasznosítást a célrendszer. A dokumentum kiemelt jelentőségű projektként említi a „Paksi Atomerőmű bővítésére való felkészülést”.

3.7 A környezeti következmények alapján a Program és a változások értékelése

Tolna Megye Területfejlesztési Programja – a fenti fejezetekben bemutatott – közvetlen, illetve közvetett környezeti hatásai alapján kijelenthető, hogy a specifikus célok, prioritások, beavatkozások megvalósulása során alapvető és lényeges kedvezőtlen változások bekövetkezésére, számottevő negatív hatásokra nem kell számítani.

Az 1.1. számú „A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése” átfogó cél és azt ezt szolgáló 1. prioritás („A Tolna megyei gazdaság versenyképességének erősítése”) valamint ezek tervezett beavatkozásai - a specifikus cél gazdaságfejlesztési jellegéből következően - járhatnak negatív környezeti következményekkel. A specifikus cél mentén csak olyan fejlesztés/beruházás valósulhat meg, ahol környezetvédelmi követelmények teljesülnek. A környezetvédelmi követelmények teljesülését az illetékes környezetvédelmi hatóság különböző eljárások során tudja vizsgálni és érvényesíteni.

Az 1.2. számú „*Társadalmi megújulás, társadalmi kohézió*” átfogó cél és az 1.3. számú „*A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki élettér megteremtése*” átfogó célok és a kapcsolódó prioritások gyakorlatilag sem közvetlen sem közvetett módon nem járulnak hozzá a környezeti elemek és környezeti rendszerek rossz irányba történő megváltozásához.

Összefoglalva, Tolna megye Területfejlesztési Programja céljai, prioritásai és a tervezett beavatkozások a fenntarthatósági értékrendet megfelelően érvényesítik. A célok megvalósulása összhangban van a fenntartható fejlődés elvárható kritériumaival.

4 A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÖRNYEZETRE KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE, CSÖKKENTÉSÉRE VAGY ELLENTÉTELEZÉSÉRE VONATKOZÓ, A TERVBEN, ILLETVE PROGRAMBAN SZEREPLŐ INTÉZKEDÉSEK KÖRNYEZETI HATÉKONYSÁGÁNAK ÉRTÉKELÉSE, JAVASLATOK EGYÉB SZÜKSÉGES INTÉZKEDÉSEKRE

A Tolna Megye Területfejlesztési Programjában összefoglalt célok és intézkedések nem járnak jelentős környezetkárosítással, azonban az egyes beavatkozások esetében, amelyek -amелlett, hogy gazdaságfejlesztési, infrastruktúrafejlesztési szempontból kétségkívül a megye érdekeit szolgálják – esetleges káros környezeti hatásokkal is járhatnak. Emiatt a javasolt prioritásokhoz a tartalom kifejtését követően szükséges a környezeti szempontú ellentételezésre és a hatások mérséklésének szükségességére vonatkozó javaslatokat is rögzíteni.

4.1 Káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó intézkedések környezeti hatékonyságának értékelése

A Program intézkedései összeegyeztethetők a környezeti szempontokkal. Fontos azonban kiemelni a célok megvalósítása során számítani kell arra, hogy számos intézkedés ütközzön fog valamely környezetvédelmi szemponttal. Ezek közül a kifejezetten káros hatásokat elkerüljük, csökkentjük, vagy ellentételezzük. Az alábbiakban erre vonatkozó javaslatainkat fogalmazzuk meg a Program öt prioritásának mindegyike esetében:

1. prioritás: A Tolna megyei gazdaság versenyképességének erősítése

Az agrárvállalkozások versenyképességének javításához figyelembe kell venni, hogy a mezőgazdasági művelés alá vont területek esetén az új természeti területek igénybevétele a lehetőségekhez mérten kerülendő legyen. A fejlesztések során kerülni kell továbbá a védett, vagy megóvásra érdemes természeti és táji területek igénybevételét, annak zavarását vagy bármilyen tevékenységet, amely az érintett területet károsíthatja. A védett természeti területen vagy Natura 2000 területen található mezőgazdasági területek esetében csak olyan művelési tevékenység folytatható, amely összeegyeztethető az adott terület természetvédelmi célkitűzéseivel és céljaival. Művelési ág váltása is csak abban az esetben javasolt ezeken a területeken, hogyha az a természetvédelmi, az ökológiai és a tájvédelmi érdekekkel összhangban van.

Javasoljuk továbbá, hogy az ipari parkok fejlesztése során a veszélyes anyagokat⁴ és technológiákat és az erőteljes vegyszerhasználattal járó mezőgazdasági termelő tevékenységek kerüljenek kizárásra a támogatandó tevékenységek közül, illetve kerüljön előtérbe a környezetet kevésbé terhelő technológiák alkalmazása.

Ugyanakkor fontos, hogy a környezettudatos szemléletformálás és a szennyezés-elkerülés minden gazdaságfejlesztési tevékenység esetében kiemelt értékelési, döntést megalapozó szempont legyen.

A turizmushoz kapcsolódó vállalkozásfejlesztés során a korábbinál nagyobb látogatóforgalom előtt feltáró turisztikai beavatkozásokkal szemben szigorú ökológiai feltételeket kell felállítani, emellett a környezet állapotára gyakorolt hatásokat folyamatosan ellenőrizni és monitorozni szükséges.

A gazdaság fejlesztéséhez szorosan kapcsolódik az oktatás kérdése, ezzel kapcsolatban a következő javaslatokat tesszük:

A kereslet-vezérelt szakképzési és felnőttoktatási rendszer kialakításához és a minőségi oktatás biztosításához figyelembe kell venni, hogy az oktatási tevékenység részeként a környezettudatos nevelésre és környezetbarát hulladékgazdálkodási módokat a tanulók megismerjék és ezáltal a szemléletük formálódik.

A munkavállalás és önfoglalkoztatás elősegítése érdekében is figyelemmel kell lenni a beavatkozások környezeti hatásaira. Ennek megfelelően a táji-természeti erőforrások kevésbé terhelő körforgásos és közösségi gazdaság-alapú tevékenységek ösztönzését javasoljuk.

2. prioritás: A helyi közösségek és kultúra megerősítése, valamint a közösségi élet újraindítása

Tolna megyére jellemző, hogy mindenhol erős a helyi identitás, a helyi kultúra, a megye értékekben és közösségi humán erőforrásokban gazdag. Emellett helyi közösségi élet a települések népességmegtartó képességének egyik tényezője. A közösség alapja a család, mely támogatásának egyik eszköze a fiatalok helyben tartása. A legfontosabb kihívás az erős helyi kultúrában és a környezetben rejlő energiák mozgósítása.

A koronavírus-járvány Tolna megyében is a társadalmi kapcsolatok minden szintjén hatással volt a lakosokra, közösségekre. A pandémiás helyzet nagymértékben visszavetette a megye társadalmi-közösségi életét, és ezzel egyidejűleg magasabb mértékű támogatást igényelt az elszigetelten élők felkarolása és a hátrányos helyzetűek támogatása vonatkozásában.

4 A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény IV. fejezete tartalmazza a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésre vonatkozó előírásokat.

A „Családok támogatását biztosító fejlesztések” intézkedés a 2. prioritás első intézkedése, amely a jóléti beavatkozások mellett a családokat támogató élettér kialakítását helyezi előtérbe, a családbarát közszolgáltatások és családközpontú értékrend képviselésének figyelembevételével.

A prioritás második intézkedése „A hátrányos helyzetűek támogatását, munkavállalási esélyeit támogató fejlesztése, és helyi humán fejlesztések” a társadalmi integráció növelését és a területi hátrányok felszámolását, a mélyszegénység csökkentését tűzte ki célul.

A „Helyi és megyei identitás elősegítése”, mint a 2. prioritás harmadik intézkedése, a kulturális közösségfejlesztést helyezi előtérbe, célja a kulturális aktivitásra, helyi kulturális élet szervezésére és annak átalakításában való részvételre történő ösztönzés, amely hozzájárul a helyi közösség kezdeményező – és cselekvőképesség erősödéséhez.

A befogadó társadalom elősegítéséhez nélkülözhetetlenek a társadalmi kapcsolatok, az aktív közösségi szerepvállalás és az önkéntesség erősítése, illetve a közösség együttes erejének hangsúlyozása a környezetvédelmi kérdésekben. A közösségi élet fellendítéséhez javasoljuk a környezetvédelemmel kapcsolatos szemléletformáló események szervezését, melyek, mint összetartó erő és mint a felelős élet eleme egyaránt hozzájárulhatnak a helyi identitástudat és felelősségtudat erősödéséhez, illetve a tisztább és fenntarthatóbb környezet eléréséhez.

A közösségvezérelt helyi programok szervezése esetén a fenntarthatósági, illetve zéróemissziós célkitűzések olyan hosszú távon is fenntartható irányt jelenthetnek, amelyek a lakosok szemléletformálásához is nagymértékben hozzájárulhatnak.

3. prioritás: Élhető és fenntartható környezet megteremtése

Kármentesítés

Az intézkedés a környezeti károk felszámolására, a környezetvédelmi célú beruházások megvalósítására, természeti értékek védelmére, illegális hulladéklerakók felszámolására összpontosít. Tolna megyében az elmúlt évtizedekben beszennyezett területek kármentesítése, az ebből adódó környezeti kockázatok csökkentése az előttünk álló tervezési, fejlesztési időszak feladatai közé tartozik. A tervezett fejlesztések megvalósítása során az ipari múlttal rendelkező ún. barnamezős területek preferálása indokolt a zöldmezős beruházásokkal szemben. Környezetünk védelme érdekében szintén fontos feladat az illegális hulladéklerakók feltérképezése, felszámolása.

Környezetbarát fejlesztések

Az intézkedés az innovatív, karbonsemleges, energia-hatékony megoldásokat alkalmazó, a környezet védelmét szem előtt tartó, hosszútávon fenntartható beruházásokat foglalja magában. A következő időszak fejlesztéseinek tervezésekor kiemelt szempont a természeti értékek és ökoszisztémák védelme, megőrzése.

Fontos, hogy az aktív turizmus, a természetjárás, horgászat, vízi sportok népszerűsítése, és az ezekhez kapcsolódó beruházások minden esetben tájba illeszkedően, a meglévő természeti és építészeti értékekre alapulva, azokat nem háborgatva, hanem védelmük fontosságának hangsúlyozása mellett valósuljanak meg. Az energetikai felújításoknál célként került kitűzésre, hogy a megye valamennyi középülete energetikailag korszerűvé váljon, így prioritást élveznek az előző időszakban energetikai célú beavatkozással nem érintett épületekre irányuló fejlesztési elképzelések.

A vízgazdálkodással kapcsolatos fejlesztések, beruházások (csapadékvíz-elvezető rendszerek fejlesztése, szennyvízhálózatok kiépítése) a továbbiakban is a vízgazdálkodási tervben foglalt elvek mentén kell, hogy megvalósuljanak, a vizek hasznosítása, megőrzése továbbra is kiemelt szempont marad. A víz kincs, az élet mással nem pótolható feltétele és egyben a gazdaság erőforrása, melyet meg kell őriznünk a jövő nemzedékek számára.

Településkép javítása

Ezen intézkedés a zöldfelületek parkok, játszóterek, sportolásra alkalmas területek létesítése, fejlesztésére fókuszál. Az esztétikai és közösség-fejlesztési szempontokon túl a zöldfelületek növelésével járó fejlesztések a klímavédelmi célok elérését is segítik, a sport- és szabadidős, rekreációs lehetőségek bővítése pedig az egészséges életmódra nevelés egyik eszköze is lehet.

Szemléletformálás, hulladékgazdálkodás

Az intézkedés az ökológikus gondolkodás elsajátítása, környezettudatosságra való nevelésre a lakosság, a közszféra és a vállalkozások körében, a szelektív hulladékgyűjtésre, valamint a hulladékgazdálkodás rendszerének fejlesztésére összpontosít.

Fontos, hogy nemcsak a lakosság, hanem a gazdálkodó szervezetek, valamint a civil és a közszféra intézményeinek szemléletformálása is megtörténjen. A termelő, forgalmazó cégek esetében a környezetbarát üzemelés, illetve technológiai megoldások alkalmazása mellett nagyon fontos a termékek csomagolásmentes, vagy legalább környezetbarát, esetleg újrahasznosítható csomagolóanyagok használatával történő kezelése, szállítása, értékesítése.

A közszféra és civil szervezetek esetében is a környezetvédelmi kezdeményezések kiemelten fontosak, míg a lakosok esetében a saját környezetük rendbetételére és környezetkárosító tevékenységek elkerülésére vonatkozó figyelemfelhívás és hosszú távon pozitív hatást eredményezhet.

4. prioritás: Vidék felzárkóztatása, közszolgáltatások színvonalának emelése

A prioritás területileg érinti az egész megyét, kiemelten fókuszálva a városi agglomerációkon kívüli, aprófalvas települések igényeire, felzárkóztatására.

Az érintett közszolgáltatások kiterjednek az egészségügyi és szociális ellátásra, a közigazgatásra, oktatásra, és ezen szolgáltatások elérését lehetővé tévő kapcsolódó szolgáltatásokra, infrastruktúrákra Pl: gyalogos-, tömegközlekedés stb.

Üdvözlendő, hogy a prioritás „2. Zöldebb, karbonszegény Európa (PO2)” célkitűzéshez kapcsolódik, ennek megfelelően prioritás megvalósítása során javasoljuk a környezetvédelmi és fenntarthatósági szempontok figyelembevételét és a létrejövő infrastruktúrális fejlesztéseket ezen tényezők mentén történő kialakítását.

5. prioritás: Közép-Duna Menti Térség fejlesztése

A Paksi Atomerőmű bővítése Magyarország egyik legfontosabb beruházása, amely a térség jövőjének meghatározó társadalmi-gazdasági motorja is egyben. A kiemelt térség fejlesztésének középpontjában a fenntartható gazdaságfejlesztés és a Tamási járás belső periférikus helyzetének felszámolása áll.

Az erőműbővítés ideje alatt az állandó lakosság mellett számos külföldi vendégmunkás lesz jelen a térségben. A megnövekedett lakosságszám és az egyébként is turisztikai adottságaihoz mérten alacsony mennyiségű turisztikai szolgáltatások bővítése szükséges, melynek során a környezetre mért terhelés mértékére kiemelt figyelemmel kell lenni.

5 JAVASLAT OLYAN KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI SZEMPONTÚ ELŐÍRÁSOKRA, FELTÉTELEKRE, INTÉZKEDÉSEKRE, AMELYEKET A TERV ÁLTAL BEFOLYÁSOLT MÁS TERVEKNÉL FIGYELEMBE KELL VENNI

A koncepció által megfogalmazott célok és prioritások környezeti, társadalmi és gazdasági hatásai egyértelműen kedvezőek és mint ilyenek, irányadóak a további tervek készítése során.

Emellett természetesen megkövetelt, hogy minden további terv alkalmazkodjon a hatályos jogi előírásokhoz, illetve az alábbi dokumentumokhoz:

Jogsabályok:

- 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól;
- 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról; E rendelet 1. számú melléklete szerint környezeti vizsgálatot kell készíteni az 1996. évi XXI. törvény 23. § (1) bekezdésének megfelelően készített területfejlesztési koncepcióra, így a megyei területfejlesztési koncepcióra is;
- 97/2009. (XII.21.) Korm. rendelet a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízgazdálkodási és tájvédelmi szakértői tevékenységről: a területi hatásvizsgálat környezeti értékelési részét e rendelet szerinti szakértői jogosultsággal rendelkező szakértő végezte el;
- A környezet védelméről szóló törvény (a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény: E törvény 44. § (1)) alapján a vizsgálatnak ki kell terjednie arra, hogy a tervezett előírások, intézkedések mennyiben befolyásolják, vagy javíthatják a környezet állapotát; illetve, hogy a tervezett intézkedések elmaradása esetén milyen kár érheti a környezetet vagy a lakosságot.

Dokumentumok:

- Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepciót (OFTK);
- 2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről (OTrT);
- Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia 2012-2024;
- Első Éghajlatváltozási Cselekvési Terv (2018-2020);
- Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia tervezete;
- Nemzeti Energia- és Klímaterv;
- Nemzeti Energiastratégia 2030, kitekintéssel 2040-ig;
- 4. Nemzeti Környezetvédelmi Program.

Kiemelt környezeti szempontok, amelyeket a koncepció által befolyásolt más terveknel figyelembe kell venni:

- A koncepcióban rögzített térhasználati elveket követni kell, ötvözve a célrendszer a természet fenntartható kiaknázását célzó stratégiai céljából és ugyanerre irányuló horizontális céljából eredeztethető fenntarthatósági követelményekkel. Elengedhetetlen, hogy minden jövőbeni fejlesztésben a környezettudatosság és környezeti fenntarthatóság első helyen és következetesen érvényesítendő szempont legyen.
- Nem lehet cél a Tolna megyei tömegturizmus erősítése. Helyi értékekre koncentráló és a környezetet nem terhelő, vagy a káros hatásokat kompenzáló, bevonás alapú zöld, öko- és aktív-turisztikai szolgáltatások preferálandók.
- A turisztikai fejlesztések kapcsán javasolt a helyi, megyei és országos szintű szabályozásoknál, illetve releváns stratégiáknál, programoknál is figyelembe venni a helyi lakosság érdekeinek minél hatékonyabb érvényesítését, ami a jövőbeni konfliktusok elkerülése mellett kedvezően hat az érintett területek lakosságmegtartására és -vonzására is.
- Gazdaság-élénkítő beavatkozások tervezésénél előnyben kell részesíteni a környezettudatos tevékenységeket (körforgásos gazdasági alapelveknek megfelelő tevékenységek, jövőcentrikus ágazatok fejlesztései), és el kell kerülni védett természeti területek és közvetlen környezetük bolygatását, vagy természeti területek művelés alá vonását.
- Környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos szemléletformálás szükséges a megyében lakók környezettudatos magatartással és életmóddal kapcsolatos szemléletváltása, viselkedésének megváltoztatása érdekében. Ennek minden lehetséges módját alkalmazni kell, akár oktatási/képzési tevékenységek során, akár közösségi programokba illesztve, akár pedig a támogatáspolitikai során kiválasztási szempontként, vagy kötelező elemként alkalmazva.
- Az épített környezet, településképi értékeinek megőrzése érdekében új épületek megvalósítása, vagy meglévők funkcióbővítő átalakítása esetén a településképet védő feltételrendszer kialakítása javasolt. A településeken élők életminőségének javítását elősegítő zöldterület-fejlesztéseknek célszerű prioritást biztosítani.
- A prioritásokhoz tartozó konkrét tervek esetében minden esetben vizsgálni szükséges a 314/2005 (XII.24) Korm. rendelet szerinti környezetvédelmi eljárások szükségszerűségét, tekintettel a védett természetvédelmi területekre, Natura 2000-es területekre és vízbázis védőterületekre vonatkozó szigorúbb küszöbértékeket.

6 KÖRNYEZETI HATÁSOK MONITOROZÁSA

Tolna Megye Területfejlesztési Programja részletesen bemutatja a célrendszerének elemeit, nevesít három átfogó célt és az ezekhez kapcsolódó tíz stratégiai (specifikus) célt. Az átfogó és stratégiai célokkal összefüggésben kijelöl területi célokat is, melyek a területi jellegzetességek figyelembevételével foglalják össze a fejlesztési irányokat.

A Programban kijelölt monitoring tevékenység fő célja a rendszeres, standard és gyorsan áttekinthető információk előállítás, amely a végrehajtás előrehaladását igazolja. A monitoring jelentéseket a Tolna Megyei Önkormányzat Monitoring és Értékelési feladatokat ellátó Bizottsága évente készíti el a Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése számára.

A Program azonban nem tartalmaz a megvalósítás során várhatóan fellépő környezeti hatásokra vonatkozó monitorozási intézkedéseket, azokat az éves monitoring jelentésben nem rögzíti külön pontként. A Program az indikátorok előállítását a jelentést készítő Bizottság feladatköreként jelöli ki.

A fentiek alapján jelen fejezetben általános javaslatokat teszünk a későbbi végrehajtás környezeti hatásokat is figyelemmel kísérő monitorozásához.

i.1. Javaslat: Minden prioritás esetében kerüljön meghatározásra egy környezeti indikátor. Ha az adott beavatkozás környezeti hatásai nem mérhetőek hatékonyan egy mutatóval, javasolt több indikátort meghatározni, de ezek számát célszerű alacsonyan tartani. Az indikátorhoz kapcsolódóan célértéket, ellenőrzési gyakoriságot, felelőst és – beavatkozás szükségessége esetén követendő – intézkedési tervet is meg kell fogalmazni.

i.2. Javaslat: A gazdaság és infrastruktúra-fejlesztési lépések, illetve a mezőgazdasági termelés bővítése a környezetet potenciális negatív hatásokkal érintheti, ezért javasoljuk a szigorú ökológiai feltételek felállítását az intézkedésekkel szemben. A természeti környezetben bekövetkezett folyamatoknak megfelelő és érzékeny indikátora lehet a Natura 2000 területeken fellelhető fajok és élőhelyek monitorozása.

Üdvözlendőnek tartjuk ugyanakkor, hogy a Programban megfogalmazott Monitoring Jelentést éves szinten a Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése elé kívánja tární, jóváhagyásra. A környezeti és egyéb hatások gyakori monitorozása hozzájárulhat a negatív hatások mérsékléséhez, amennyiben a jelentés kiegészítésre kerül a felmerülő problémák kezelésére vonatkozó beavatkozásokkal.

7 ÖSSZEFOGLALÓ

A Tolna Megyei Területfejlesztési Program környezeti teljesítményének értékeléséhez - megfelelően a 2/2005. (I.11.) Korm. rend. 4. sz. mellékletében rögzítetteknek is - olyan elemzési-értékelési módszertant alkalmaztunk, amely feltárta, hogy a megyei területfejlesztési programnak milyen közvetlen vagy közvetett kihatása lehet a környezetre, milyen környezeti hatások várhatók, illetve a hatások következtében, milyen természetűek és kiterjedésűek a várható hatások.

A Program egyéb stratégiai dokumentumokkal való összevetése során megállapítható, hogy számos országos jelentőségű dokumentum célrendszeréhez szorosan illeszkedik. A kifejezetten környezet- és természetvédelmi dokumentumok közül a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiával, a Nemzeti Tájstratégiával, a Nemzeti Erdőstratégia (2016-2030)-val illetve a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiával és a Kvassay Jenő Terv – a Nemzeti Vízstratégia dokumentumokkal való illeszkedést foglaltuk össze. Megállapítottuk, hogy a Programban megfogalmazott célok és intézkedések közvetlen vagy közvetett módon kapcsolódnak a stratégiai dokumentumok céljaihoz, azáltal, hogy a környezet harmonikus és kiegyensúlyozott kapcsolatán alapuló tájhasználatot tekinti a fejlődés alapjának.

A 3.2 fejezetben részletesebben kifejtetésre kerültek azon stratégiai célkitűzések, melyekben közvetlen módon megjelennek a környezeti célok és szempontok. Megállapítható, hogy a Tolna Megyei Területfejlesztési Program cél és prioritásrendszerének kialakításakor a természetvédelmi és fenntarthatósági célok figyelembevételre kerültek, ennek megfelelően számos cél ösztönöz közvetlen módon a környezeti értékek megőrzésére.

A 3.3 fejezet a Koncepció belső koherenciáját vizsgálja, melyben megállapítja a célrendszer konzisztenciáját és részletezi a stratégiai és átfogó célok kapcsolódását.

A 3.4-es fejezetben összefoglalásra kerültek azon környezeti jellemzők, melyeket a Program megvalósítása jelentősen befolyásolhat. Ezek a levegő tisztaságát, a zaj és rezgés elleni védelmet, a felszíni, illetve a felszín alatti vizek védelmét és a talaj védelmét jelentik.

A Koncepcióban foglalt 3. prioritás „*Élhető és fenntartható környezet megteremtése*” Tolna megye természeti környezet állapot megóvását adott esetben helyreállítását tartalmazza, amely magába foglalja a fenntartható gazdálkodás feltételeinek megteremtését azokon a területeken, ahol ipari vagy mezőgazdasági tevékenység folyik. Ez a prioritás, illetve beavatkozás kapcsolódik részletesebben a környezet témaköréhez, a környezeti elemek használatához.

A környezeti értékelés során rávilágítottunk arra, hogy egyetlen, a Programban foglalt cél megvalósítása sem jár közvetlen kedvezőtlen hatással a környezeti elemekre, ugyanakkor a 3. prioritás különös figyelmet fordít arra, hogy az intézkedések a természet védelmét is szolgálják a gazdasági és társadalmi fejlődés mellett.

Véleményező neve	Képviselt szervezet	Véleményező e-mail címe:	Vélemény, észrevétel; javaslat (kérjük hivatkozson a fejezet-, és/vagy az oldalszáma is a pontosabb azonosítás miatt)	Fejezet	Idézett szöveg	Probléma leírása	Javaslat	Szövegszerű módosítási javaslat	Tervezői válasz
Kétreányi Aranka Dr. Horváth Kálmán kormány megbízott nevében	Tolna Megyei Kormányhivatal, Állami Főépítési Iroda	afi@tolna.gov.hu	A környezeti értékelést megvizsgáltuk és megállapítottuk, hogy a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény és a Kr. előírásai szerint készülő épített környezet védelmére vonatkozó fejezetet nem tartalmaz, ezért az állami főépítési hatáskörben eljáró megyei kormányhivatal a véleményezésben nem érintett. A fejlesztések környezettudatos megvalósítása során a természetes és az épített környezet összehangolt védelme megfelelően biztosítható, ezért a környezeti értékelés jóváhagyása ellen kifogást nem emelünk.						Köszönjük a véleményt.
Szoboszlai Szilvia pályázati referens	Gyöngyi KÖH	palvazatok2@gyonk.hu	Tanulmányoztuk, észrevételt nem kívánunk tenni.						Köszönjük a véleményt.
Bartusz Máté műszaki ügyintéző	Nagymanyoki KÖH	muszak@nagymanyok.hu	A leírtakkal egyetértünk, nincs észrevételünk.						Köszönjük a véleményt.
Dr. Kele Hajnalka, Dr. horváth Zoltán kormány megbízott felhatalmazásából	Baranya Megyei Kormányhivatal, Közlekedési, Műszaki Engedélyezési, Mérésügyi és Fogyasztóvédelmi Főosztály, Bányászati Osztály	banyafelugyelet@baranya.gov.hu	Baranya Megyei Kormányhivatal (továbbiakban: Bányafelügyelet) külön észrevétel jelzése nélkül tudomásul veszi Tolna Megyei Területfejlesztési Program környezeti értékelésében foglaltakat.						Köszönjük a véleményt.
Tolnai Lászlóné jegyző	Tengelic Község Jegyzője	tengelicpolghiv@t-online.hu	Nyilatkozom, hogy a Tolna Megyei TTP Környezeti Értékelésének véleményezési anyagát megismertem, azzal kapcsolatban javaslatlalt nem élek, kifogást nem emelek.						Köszönjük a véleményt.
Dr. Müller Cecilia országos tisztí főorvos	Nemzeti Népegészségügyi Központ Kémiai Biztonsági és Kompetens Hatósági Főosztály	kembizt@nnk.gov.hu	Az értékelés a veszélyes anyagok felhasználásával járó technológiák környezeti veszélyeit megemlíti és az ilyen tevékenységek jövőbeli megyei telepítését/fejlesztését a vele járó veszélyek figyelembevételével nem sorolja a támogatandó területek közé. Mindezek alapján a területfejlesztési program környezeti értékelésével kémiai biztonsági szempontokat figyelembe véve egyetértünk, ahhoz további javaslatot nem kívánunk tenni. Ennek értelmében a javaslattevő táblázat nem került kitöltésre.						Köszönjük a véleményt.
Dr. Gyarmati Tibor hatósági szolgálatvezető-helyettes	Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály	baranyatvh.titkarsag@katved.gov.hu	...a Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság vízügyi és vízvédelmi szempontból egyetért, ellene kifogást nem emel.						Köszönjük a véleményt.
Dr. Sára Botond kormány megbízott megbízásából Javuczóné dr. Zelenyánszki Éva	Budapest Főváros Kormányhivatala Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály	oroksegmasodfok@bkfh.gov.hu	...a kiegészített Környezeti értékelés megfelelő.						Köszönjük a véleményt.
dr. Blazsek Balázs	Paks jegyzője	jegyzo@paks.hu	Az anyagban egy tévedést tapasztaltunk, az értékelés készítése alatt Paks Város Önkormányzata Képviselő-testülete egy természeti érték védettséget (megsemmisülése miatt) megszüntette, így a védett értékek száma csökkent. Kérem a dokumentációban a mellékelt véleményezési sablon szerint szíveskedjenek javítani.	3.4.1.7	59. oldal "Paks (20)"	a közelmúltban megszűnt egy terület helyi védettsége	Paks (19)		Kköszönjük, a számok javítása megtörtént az SKV-ban
Lehr Péter	Tamási Város Önkormányzata	lehr.peter@tamasi.hu		1.1.2. stratégiai cél		Tamási város rendezési tervében kijelölt nagyméretű gazdasági területekben rejlő fejlesztési potenciál nem jelenik meg kellő hangsúllyal a megyei dokumentumban.	A városvezetés célja, hogy az északi iparterületen ipari park kerülpőn kialakítsa; továbbbb célja az egykori ipari területek állapotromlásának megállítása és infrastrukturális fejlesztése, a barnamezős területek rehabilitációja új ipari funkciók megtelepedésének érdekében. Ezzel elérhető a meglévő ipari területek állapotromlásának megállítása, valamint új vállalkozók letelepedése az infrastrukturálisan fejlett ipari területeken, a helyi erőforrásokra alapozott gazdaságfejlesztés generálta munkahelyteremtés.	A szövegben kerülpőn megemlítsére, hogy Tamási ipari Park cím-elérését tervezsi, illetve a már működő ipari terület ipari parkká történő fejlesztése.	A hatásvizsgálat a kész programdokumentum gazdaságra, környezetre és társadalomra gyakorolt hatását elemzi, a startgial célokat a koncepcióban, illetve a program dokumentum esetén szükséges jelezni.
Lehr Péter	Tamási Város Önkormányzata	lehr.peter@tamasi.hu		II.1.1.3. stratégiai cél: Termál- és gyógyturizmus megyei központjainak további fejlesztése, új központok létesítése		A fejezetben nem szerepel az egészségmegőrzés kifejezés, ami a közeljövő egyik fontos célkitűzése lesz a gyógyturizmus témakörben	az egészségmegőrzés, egészséguturizmus kifejezés alkalmazása és kifejtése	Dombóvár—Tamási egészséguturizmusi tengely kialakítása	A hatásvizsgálat a kész programdokumentum gazdaságra, környezetre és társadalomra gyakorolt hatását elemzi, a startgial célokat a koncepcióban, illetve a program dokumentum esetén szükséges jelezni.
Lehr Péter	Tamási Város Önkormányzata	lehr.peter@tamasi.hu		1.2.2. stratégiai cél: kedvezőtlen demográfiai adatok mérséklése			szociális ellátórendszer fejlesztése, úgy mint házi ellátórendszer, gondnoki szolgálat, idősok otthona fejlesztése, magánegészségügyi szolgáltatások bevonása az ellátórendszerbe	Tamási településen bentlakásos idősok otthona kialakítása	A hatásvizsgálat a kész programdokumentum gazdaságra, környezetre és társadalomra gyakorolt hatását elemzi, a startgial célokat a koncepcióban, illetve a program dokumentum esetén szükséges jelezni.
Lehr Péter	Tamási Város Önkormányzata	lehr.peter@tamasi.hu		1.2.3. stratégiai cél: települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése			A Tervezés helyi közszolgáltatás és közgazdátás fejlesztés, a közszféra infrastruktúra fejlesztése alponthoz javaslat: digitális közszolgáltatás erősítése, városfejlesztéssel kapcsolatos beavatkozások alponthoz javaslat: smart megoldások kialakítása		A hatásvizsgálat a kész programdokumentum gazdaságra, környezetre és társadalomra gyakorolt hatását elemzi, a startgial célokat a koncepcióban, illetve a program dokumentum esetén szükséges jelezni.
Dr. Horváth Kálmán	Tolna Megyei Kormányhivatal, Népegészségügyi Főosztály	nepegeszsegugy@tolna.gov.hu		3.1.5 4. Minőség viz- és víziközmű-szolgáltatás, csapadékvíz-gazdálkodás megvalósítása, elviselhető fogyasztói teherviselés mellett hosszú távú célon belüli kapcsolódások:	nincs	A stratégia célból hiányzik a biztonságos ivóvízellátás rögzítése. A minőség már a következő lépés -ha mindenhol biztonságos az ivóvíz szolgáltatás. Több településen, ill. település részen csupán egy (11) db ivóvíz kút üzemel, akár évtizedek óta. Előfordul, hogy nyilvántartás szerint több kút is van, de tulajdonképpen egy képes megfelelen a vízigényeket kielégíteni. Ezeknek a kutaknak ameghibásodás, tönkremenetele következtében az érintett vízellátási zónában azonnal megszűnik a vezetékes ivóvíz ellátás. A vizet szállítani kell, amely következtében mind az ivóvíz, mind a szanitációhoz szükséges víz korlátozottá válik, ami fokozott közegészségügyi, járványügyi veszélyt jelent. Ezen a területeken tervbe kell venni az ivóvíz szolgáltató rendszer fejlesztését is.			Az érintett fejezet kiegészítésre került. (kiegészítve 3.1.5. fejezet vége)
Dr. Horváth Kálmán	Tolna Megyei Kormányhivatal, Népegészségügyi Főosztály	nepegeszsegugy@tolna.gov.hu		3.4.1.3 Felszíni vizek védelme	A legjelentősebb állóvizek: Fadd-Dombori-holtág, Tolnai-holtág, Bogviszlói-holtág, Szálkai-tórendszer, Pacsmagi tórendszer. A legtöbb mesterséges állóvíz esetében halastóként funkcionál, a megyei híres, mint horgászparadicsom.	A Fadd-Dombori Holtág és a Szálkai tó egyik, környezet-egészségügyi szempontból legfontosabb funkciója, hogy természetes fűrdőhelyként is használják. Ezt kihagyták az értékelésből	Kiegészítés		Az érintett fejezet kiegészítésre került. (kiegészítve a 3.4.1.3 fejezet végén)
Dr. Horváth Kálmán	Tolna Megyei Kormányhivatal, Népegészségügyi Főosztály	nepegeszsegugy@tolna.gov.hu		3.4.1.4 Felszín alatti vizek védelme	A megyében két jelentős termálvíz hasznosítás folyik: Dombóvár-Gunarasfürdő és Tamási Termálfürdő.	A megyében két jelentős termálvíz hasznosítás folyik: Dombóvár-Gunarasfürdő és Tamási Termálfürdő. A többit kihagyták, pedig azok is jeeltőseok az érintett kistérségekben, és megyei szinten is.	Kiegészítés	A megyében két – volumenében - jelentős termálvíz hasznosítás folyik: Dombóváron a Gunarasfürdőben, és Tamásiban az Ability Termálfürdőben. A gunarasi gyógyvizet hasznosítják a dombóvári Szent Lukács Kórház Terápiás Osztályán is. Minősített gyógyvízzel működik a Dunaföldvári Fürdő belső gyógymedencéje és gyógyvizes gyógykezelései, a Paksi Gyógyászati Központ balneoterápiás fürdője, valamint a tengelici Orchidea Hotel élményfürdjének élménymedencéje is. Gunarasfürdőben, a tamási Ability Fürdőben, valamint a dunaföldvári gyógyfürdő részben a medencék töltő-ürítő üzeműek. A legújabb, környezetvédelmi, és vízgazdálkodási megfontolások prioritási szempontokat is figyelembe vevő ajánlások alapján, célszerű a gyógyvízzel működő medencéket is visszaforgatósos rendszerűvé alakítani, annak érdekében, hogy a gyógyvíz készlet hosszú távon is megőrizhető legyen. Ennek további előnye, hogy közegészségügyi-járványügyi szempontból a forgatással üzemelő medencék esetében kisebb az egészségi kockázat, mint a töltő-ürítő medencéknél. A fejlesztési koncepcióban, mint támogatandó célt, ezt is javasolt figyelembe venni.	Az érintett fejezet kiegészítésre került. (kiegészítve a 3.4.1.4. Felszín alatti vizek védelme)

Dr. Horváth Kálmán	Tolna Megyei Kormányhivatal, Népegésszégügyi Főosztály	nepegeszseguy@tolna.gov.hu		3.4.1.4 Felszín alatti vizek védelme	A megyében található fontosabb üzemelő ivóvízbázisok a következők: Szekszárdi; Dombóvári; Tamási; Bonyhádi; Tolnai, Paksi;	Az elmúlt években a vízminőségjavító programok megvalósulásával is, több kistérségi vízellátó rendszer alakult ki, melyek több települést is ellátnak, tehát jelentősnek minősíthetőek. A dunaföldvári ivóvízbázis vízkészletét jelentősen megterheli a bioetanol gyár, és az újonnan létesült papírgyár felszín alóli vízkivétele.	Kiegészítés	A megyében található fontosabb üzemelő ivóvízbázisok a következők: Szekszárdi; Dombóvári; Tamási; Bonyhádi; Tolnai, Paksi; Bátaszéki; Decsi; Faddi; Dunaföldvári	Az érintett fejezet kiegészítésre került. (kiegészítve a 3.4.1.4 fejezet)
Dr. Horváth Kálmán	Tolna Megyei Kormányhivatal Népegésszégügyi Főosztály	nepegeszseguy@tolna.gov.hu		3.4.1.4 Felszín alatti vizek védelme	1. Felszín alatti víz állapota szempontjából fokozottan érzékeny terület: a) Üzemelő és távlati ivóvízbázisok, ásvány- és gyógyvízhasznosítást szolgáló vízkivételek - külön jogszabály szerint - kijelölt, illetve előzetesen lehatárolt belső-, külső- és végleges vízjogi határozattal kijelölt hidrogeológiai védőterületei. Ilyen területeket Szekszárdnál, Decs-Őcsénynél, Tolnánál, Bátaszéknél, Bonyhádnál, Mórágynál, Váraljánál, Dunaszentgyörgy-Gejennél és Madocsa-Bölcskénél találunk	A Decs központú vízellátó rendszer sérülékeny vízbázisa Decsen van, Őcsényt nem érinti. A bonyhádi, a bátaszéki és a váraljai üzemelő vízbázisok tudomásunk szerint nem sérülékenyek. A sérülékeny üzemelő és távlati ivóvízbázisok pontosítása szükséges.	módosítás, a vízügyi hatóság adatai alapján pontosítás!	1. Felszín alatti víz állapota szempontjából fokozottan érzékeny terület: a) Üzemelő és távlati ivóvízbázisok, ásvány- és gyógyvízhasznosítást szolgáló vízkivételek - külön jogszabály szerint - kijelölt, illetve előzetesen lehatárolt belső-, külső- és végleges vízjogi határozattal kijelölt hidrogeológiai védőterületei. Ilyen területeket Szekszárdnál, Decsnél, Tolnánál, Mórágynál, Váraljánál, Dunaszentgyörgy-Gejennél és Madocsa-Bölcskénél találunk	Az érintett fejezet kiegészítésre került. (javítva a 3.4.1.4. fejezet 1. Felszín alatti víz állapota szempontjából fokozottan érzékeny terület résznél)
Dr. Horváth Kálmán	Tolna Megyei Kormányhivatal, Népegésszégügyi Főosztály	nepegeszseguy@tolna.gov.hu		3. Felszín alatti víz állapota szempontjából kevésbé érzékeny terület	Emellett előfordul, hogy arzénmentesítésre is szükség van, jellemzően Dunaszentgyörgy környékén.	teljesen hibás, nem a valóságnak megfelelő megállapítás	A tényleges állapot ismertetése	A vízminőség javító program keretében 2012-ben Dunaszentgyörgy biztonságos vízellátása érdekében Tengelic-Szőlőhegyen új, arzénmentes vizet adó kutat fúrtak, amely ellátja a községet egészséges ivóvízzel. Csibrák és Kurd községek vízellátó rendszerét – szintén a vízminőség javító program keretében, 2015-ben – Gyulaj vízellátó rendszerhez csatlakoztatták, amely esetében sem a vízbázis vízében, sem a kezelt vízben arzén nem mutatható ki. Kajdacson és Döbröközön – mivel a vízbázis kiváltására, ill. más rendszerhez való csatlakozásra nem volt mód – vízkezelési technológia létesült.	Beillesztve a 3.4.1.4. fejezet "3. Felszín alatti víz állapota szempontjából kevésbé érzékeny terület" pontjába
dr. Sára Botond kormány megbízott megbízásából dr. Kelemen Erzsébet	Budapest Főváros Kormányhivatala Népegésszégügyi Főosztály	kozeg1@hfo.bfkh.gov.hu	A BFKH a területfejlesztési program tematikájához kapcsolódó környezeti értékelést áttekintette, és megállapította, hogy az nem terjed ki a megye területén található gyógyhelyre (Dombóvár: „Gunarasfürdő”, engedély szám: BP/FNEF-TKI/04085-6/2017. A természetes gyógytényezőkről szóló 74/1999. (XII.25.) EüM rendelet 8. § (1) bekezdése szerint: „Gyógyhelyen és annak környékén a betegek gyógykezelését hátráltató, tiltott tevékenység mindaz, ami az éghajlati viszonyokat és a tájlevegőt tartósan hátrányosan befolyásolja, vagy a betegek nyugalmát zavarja, gyógyulását hátráltatja. Ilyenek különösen a víz-, por-, füst- és gázszenyyezéssel, a levegő kémiai vagy biológiai szennyezésével, bűz keletkezésével, zajjal valamint a növényállomány és domborzat megváltoztatásával járó tevékenységek”.	BFKH a fentiekre tekintettel szükségesnek tartja a tematika kiegészítését a gyógyhelyre gyakorolt hatás vizsgálatával.					Az érintett fejezet kiegészítésre került.k (kiegészítve a 3.4.1.4. fejezetnél)
Dr. Balázs Gábor tű.ezredes tűoltósági főtanácsos igazgató	Tolna Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	tolna.titkarsag@katved.gov.hu	...a hatáskörömbé tartozóan észrevételt tenni nem kívánok...						Köszönjük a véleményt.
Blaskovics Zoltán osztályvezető	Tolna megyei Kormányhivatal, Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály	termeszetvedelem@tolna.gov.hu	Az Értékelés tematikája megfelel a jogszabályban rögzített tematikának, azt a Környezetvédelmi-, Kermészetvédelmi és hulladékgazdálkodási hatóság elfogadja.						Köszönjük a véleményt.
Blaskovics Zoltán osztályvezető	Tolna megyei Kormányhivatal, Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály	termeszetvedelem@tolna.gov.hu	A Program megvalósításának környezeti hatásait, várható mellékhatásait a 3. fejezet részletezi; az ezek elkerülésére, mérséklésére tett intézkedések javaslatát a 4. Fejezet. A Tolna Megyei Területfejlesztési Program - KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS (TRT-ky) 2021-2027 közötti időszakra meghatározott célkitűzéseiu/tervei jelen dokumentációban nem kerültek specifikáltn meg határo z á s r a, a m e l y r e t e k i n t e t t e l a k o n c e p c i ó e g y e s e l e m e i r ől a környezetvédelmi hatóság konkrét véleményt adni nem tud. A dokumentáció a környezeti hatásokat teljeskörűen vizsgálja, ám konkrétumokat megfogalmazni nem tud, tekintettel arra, hogy az egyes elemek megvalósítása még pontosan nem ismert.						Köszönjük a véleményt.
Blaskovics Zoltán osztályvezető	Tolna megyei Kormányhivatal, Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály	termeszetvedelem@tolna.gov.hu	A táj- és természetvédelmi hatóság a környezeti értékelésben foglaltakkal jellemzően egyetért, az abban foglaltakkal kapcsolatban az alábbi megállapításokat teszi: A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. Törvény erejénél fogva (ex lege) védett természeti területek felsorolásával javasolja annyi al k i e g e z s i t e n i a z o t t s z e r e p l ő s z á m o k a t, hogy a jelenleg rendelkezésre álló információk szerint ennyiről van tudomása az értékelés összeállítójának. Ennek indoka, hogy a 2018. évtől megkezdődött a megyében elhelyezkedő ex lege területek felülvizsgálata és lehatárolása, mely alapján lápok nem csak az értékelésben felsorolt településeken, hunhalmok és földvárak pedig nem a dokumentációban meghatározott számban találhatók meg a megye területén. Mivel az objektumok felülvizsgálata jelenleg is folyamatban van, ezért pontos számot nem tud jelenleg megadni a természetvédelmi hatóság.						Az érintett fejezet kiegészítésre került.k (kiegészítve a 3.4.1.7. Ex Lege védett természeti területek fejezetnél)
Blaskovics Zoltán osztályvezető	Tolna megyei Kormányhivatal, Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály	termeszetvedelem@tolna.gov.hu	A programban felsorolt fejlesztési tervek döntő többsége esetében egyetért a táj és természetvédelmi hatóság azzal a megállapítással, hogy megvalósításuk nem jár közvetlen kedvezőtlen hatással a környezeti elemekre, azonban <i>e g y e s f e j l e s z t é s e k e s e t é b e n k i ü l ő n i s v i z s g á l n i k e l l m a j d a b e r u h á z á s o k m e g v a l ó s í t h a t ó s á g á t, e z e k r e a f e j l e s z t é s e k e t a t e r ü l e t f e j l e s z t é s i p r o g r a m v é l e m é n y e z é s e s o r á n n e v e s í t t e a t e r m é s z e t v é d e l m i h a t ó s á g.</i>						A tervezők egyetértenek azzal a megállapítással, hogy a több fejlesztés esetében, a megvalósíthatósági tanulmányok készültkor szükséges további környezeti vizsgálat.